

**DONATED TO
TTD CENTRAL LIBRARY**

శ్రీః.

శ్రీమదేరామానుజాయనమః.

మాజర్లతైయిన్ పా పురై త్తను ఏతమిగ్ పన్నీ తాయ్ న్దు పావై త్త

వాదికేసరి అమియమణవాళచ్చీయర్

అరుళిచ్చేయ్ త

దీపప్రకాశ సహిత తత్త్వదీపమ్.

ఇష్ట గ్రంథమ్.

తర్కవీర్యగానశ్రీమాన్. శిబ్దపైరుమాల్ తోల

మాడభూషి-రామానుజాచార్యరాలుమ్,

శ్రీమాన్-పురుషుట్టు-తిరువేద్యు టాచార్యరాలుమ్,

శ్రీమాన్-కిరాలపాటి-ఆధ్వారయ్య అవర్కళాలుమ్,

నానాచాన తానేక శ్రీకోశద్వారిన సహాయత్రివార్

పరికోశప్పిక్క-ప్పట్టు,

శ్రీవిద్యోగి

శ్రీవైష్ణవగ్రంథ ముద్రాపక సభైయారల్

గొమ్మక తిరువవతారాది గంగిరెవళు సంవత్సరమాస

సౌమ్య సంవత్సరత్రిత్

కాశ్చేపురమ్

శ్రీగీతాచార్యముద్రాక్షరశాలైయిల్

అచ్చిట్టు ప్రచురమ్ తెయ్యప్పట్టణం.

విజయ నేతిరామ్.

గ్రీష్మ ప్రవ గ్రన్థము చాపక సభ (లిమిటెడ్).
ఈ సభలో తెనుగులిపిలో నచ్చు వేసిన గ్రన్థములు.

~~ప్రతిపద ప్రతిపద ప్రతిపద ప్రతిపద ప్రతిపద~~

రూ. అ. పై.

తనిశోకమ్ సవ్యాఖ్యానము ప్రతిపద శాత్పర్వసహితము.	...	3	౪	౦
భారతాదినిశోకమ్ ,, ,,	...	౦	౫	౦
రామచరణశోకమ్ ,, ,,	...	౦	3	౦
నమ్మరశోకటిప్పటి	...	౦	౫	౦
కాణ్డిల్యవిశిష్ట పరమధర్మ శాస్త్రము తాత్పర్యసహితము	...	౧	౨	౦
మురొ తిరువంద్రాతి సవ్యాఖ్యానము ఆరుమ్మన ప్రతిపద సహితము	...	౧	3	౦
ఇరవ్వాన్ తిరువంద్రాతి ,, ,,	...	౦	౧౨	౦
నూన్దామ్ తిరువంద్రాతి ,, ,,	...	౦	౧౨	౨
నామ్మకన్ తిరువంద్రాతి ,, ,,	...	౦	౧౪	౦
తిరుపత్తమ్ వ్యాఖ్యానద్వయ సహితము ఉరై ప్రతిపద				
తాత్పర్యసహితము.	...	౪	౮	౦
తిరువార్యయమ్ సవ్యాఖ్యానము ఆరుమ్మన సహితము-ప్రతిపద				
తాత్పర్యసహితము.	...	౦	౬	౦
పెరియతిరువంద్రాతి ,, ఆరుమ్మన ప్రతిపద సహితము	...	౦	౧౪	౦
తిరు వెలుమాల్ దేరుక్కై ,, ,,	...	౦	౪	౦
శిరియతిరుమడల్ ,, ,,	...	౦	౯	౬
పెరియతిరుమడల్ ,, ,,	...	౦	౧౫	౦
ఇరామానుశ నూల్ ద్రంద్రాతి ,, ,,	...	3	౮	౦
తిరుప్పల్లాణ్డు ,, ,,	...	౦	౧౫	౦
క్రీవచనభూషణమ్ ,, ,,	...	3	౯	౦
శరణాభార విచారమ్	...	౦	౪	౦
ప్రపత్త్యనుపాయత్వ విచారమ్	...	౦	౧	౬
నాయమాత్మాభాష్యమ్	...	౦	౪	౦
యమకరత్నాకరమ్	...	౫	౬	౦
తిరుప్పావై	...	౨	౧౧	౦
దీపప్రకాశ సహిత తత్త్వదీపమ్	...	౪	౧	౦

ఈ గ్రన్థములు ముద్రికాగీతములలో సరియ వలకు నివ్వఁబడును.

ఇట్లు,

కరాలపాటి - ఆధ్యక్షరయ్య,

కార్యదర్శి, భవాధికారి,

నెం. 3౧, మెకటాచిబుద్ధిచివరిది, చెన్నకట్టము.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

వాదికేసరి సుందరజామాత్యముని విరచితః

తత్త్వదీపః.

సుందరజామాత్యమునేః ప్రపద్యే చరణామ్బుజమ్.

సంసారార్థవ సమృద్ధ జన్తు సన్తార పోతకమ్॥

అస్తద్గురుభ్య స్తేషాశ్చ గురుభ్యో విదధే నమః

నిదధే చ శిరస్యాద్యగురోః పాదా శ్రియఃపతేః ॥

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

వాదికేసరి అశ్రియమణివాళచ్చయరమణిచ్చయత

తత్త్వప్రకాశమ్.

“అస్తద్గురుభ్య స్తేషాశ్చ గురుభ్యో విదధే నమః । నిదధే చ శిరస్యాద్యగురోః పాదా శ్రియఃపతేః” ఎఱ్ఱ - స్వాచార్య శరమావా ర్యానువర్తనపూర్వకమాక పరమగురుభూతనాన శ్రియఃపతి నిరుపతి కలై యాశ్రయిస్తుః ॥ “అస్తద్గురుదయాయాత యతీన్ద్రాగ్గీక్రియా

తత్త్వప్రకాశసహిత తత్త్వదీపే,

- ‘అస్త్యద్గురు దయాయాత యతీన్ద్రాక్షీక్రియాశ్రయః ।   ౧
 లభేయ లబ్ధవిఘ్నానో లక్ష్మీపతి పదద్వయమ్ ॥   ౨.
 మన్త్రో ద్వయోత్తమశ్లోకవిషయోఽర్థప్రదర్శకః ।
 గురుస్నేహదశాయాథ స్తత్త్వదీపః ప్రకాశ్యతే ॥   ౩.
 తత్రాఽర్థతత్త్వ మాచార్యాద్యథామతి యథాశ్రుతమ్ ।
 వర్ణ్యతే మననాథాయ మతోహ్యర్థ స్థిరో భవేత్ ॥   ౪.

‘శ్రేయః|లభేయ లబ్ధవిఘ్నానో లక్ష్మీపతి పదద్వయమ్’ ఎన్దు- స్వాచార్య
 దయాపూర్వకమాక భావ్యకారకుడైయ అన్తీకారజైప్పూర్తు లబ్ధ
 స్వరూపజ్ఞాననాయ్, లక్ష్మీపతియైయ తిరువడికడై పెఱువేనాకవేణు
 మెన్దు గురుపరమ్పరాశ్రయణుక్కు- ప్రయోజనజైచ్చొల్లి; ౨||
 “మన్త్రో ద్వయోత్తమశ్లోకవిషయోఽర్థ ప్రదర్శకః । గురుస్నేహ
 దశాయాథ స్తత్త్వదీపః ప్రకాశ్యతే”ఎన్దు-తిరుమన్త్రమ్ ద్వయమ్ చర
 మశ్లోకమ్ ఇనద్రై విషయమాకవుడైతాయ్, ఇవద్రైనుడైయవర్ణజై
 వివేకిన్దు ప్రకాశిప్పిప్పతాయ్, ఆచార్యస్నేహత్తినుడైయ దశైయి
 ముషిన్దిలత్తిలే తోద్రైనుతాన తత్త్వదీపమెన్దు పేరాన రహస్యవ్యా
 ఖ్యానమ్ ప్రకాశిప్పిక్కప్పదుకిఱెన్దు కర్తవ్యమానవస్తు నిర్దేశజైప్పణ్ణి;
 ౩|| “తత్రాఽర్థతత్త్వ మాచార్యాద్యథామతి యథాశ్రుతమ్ । వర్ణ్య
 తే మననాథాయ మతోహ్యర్థ స్థిరో భవేత్” ఎన్దు-అన్దరహస్యత్రయ
 త్తిల్ అర్థయాథాత్మ్యమానతు శ్రోతావినుడైయ బుద్ధ్యనురూపమాక
 ఆచార్యముఖత్రాల్పజ్ఞాన శ్రుతజైత్తప్పాతపడిశ్రుతార్థమననమ్ ప్రయో
 జనమాక చొప్పొప్పదుకిఱెతు, మననమ్పణ్ణప్పట్ట వర్ణమితే నిలై నిఱ్ఱిఱ
 తెన్దు గ్రన్థనిర్దేశత్తినుడైయ ఆప్తత్వత్తైయుమ్ ప్రయోజనజైయుమ్
 శాన్దిద్రైయత్తు. ౪||

ఉ పా డ్దా త ః.

అయం జీవాత్మా, స్వయం నిత్య నిర్మల జ్ఞానానందైస్వరూపః, స్వాభావిక జ్ఞాతృత్వ కర్తృత్వ భోక్తృత్వ స్వరూపధర్తృః, భగవదాయత్త స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తికలమా తచ్ఛరీరతేన తదనన్యార్థ శేష త్యాదిరూప స్వీసాధారణాకారః, సర్వప్రకార తత్పారతస్త్రియుక్త తద్దోస్త్యైకరసః, తదనుభవజనిత నిరవధికాతిశయ నిత్యానందయోగ యోగ్యోపి గుణత్రయాత్మికయా ఊర్జ్వరణస్వభావయా తమఃప్రకృత్వ సృతాఽవిద్యాద్యపరనామధేయయా అనాకలిత మూలసమృద్ధయా

అ వ తా రి తే.

అనన్తరమ్, వక్తవ్యమాన రహస్యజ్ఞాన్, స్వరూప యాథాత్మ్యే తదనురూపానుష్ఠాన ప్రకాశకమూలైయా లే ఇతినుజ్ఞైయ ప్రవృత్తిక్కు ఉపయుక్తమాన ఆత్మస్వరూపమిరుక్కుమ్బడి ప్రథమత్రిలే యతియవే గుమితే. అతావతు - నిష్కృష్టస్వరూపనాన ఇవాత్మా, నిత్యనిర్మల మాన జ్ఞానానందజ్ఞై వడివాకవుజ్ఞైయనాయ్, జ్ఞాతృత్వ కర్తృత్వ భోక్తృత్వజ్ఞాకేల స్వాభావిక స్వరూపధర్తృజ్ఞై యుజ్ఞైయనాయ్, భగవ దాయత్తమాన స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తికలై యుజ్ఞైయనాకైయా లే తచ్ఛరీరత్వమషియాకనన్త తదేకశేషత్వమ్ తదేకనియామ్యత్వమ్ తదేక ధార్యత్వమాకేల స్వాసాధారణవేషత్వై యుజ్ఞైయనాయ్, ఇప్పడి సర్వ ప్రకార తత్పారతస్త్రియుక్తతాన తద్దాస్య ముప్తిలుమే క్రితియైయు జ్ఞైయనాయ్, సర్వప్రకార పరిపూర్ణ భగవదనుభవత్తాలే జనితమాన అనవధికాతిశయమాన అనన్త ల్పినుజ్ఞైయ నిత్యప్రాప్తిక్కు యోగ్యనా యిరుక్కుచ్చైయేతేయుమ్, సత్వరజ స్తమోరూపమాన గుణత్రయజ్ఞై వడివాకవుజ్ఞైత్తాయ్, సర్వకాలముమ్ప్రతిక్షణముజ్ఞానపరిణామజ్ఞై స్వభా వమాకవుజ్ఞైత్తాయ్, తమస్సు, ప్రకృతి, అనృతమ్, అవిద్యై ఎన్త ఇమ ముతలాన నామాన్తరజ్ఞై యుజ్ఞైత్తాయ్, ఇన్ననాల్ ముతిత్వై యి

తలనైలనద్ధాయవహ్నివద్ధుర్వివేచమభివ్యాప్తయ నురత్యయభగవద్ధా
యయా తిరోహిత స్వప్రకాశశి, అనాద్యభానాస్థితయ అన్యభాజ్ఞానవిప
రీత జ్ఞానయుక్తి తత్త్వత రాగ ద్వేషాదిదూషితశి, తదచితాని విధి
నిషేధవిషయాణి కర్తాణి కుర్వాణి, తదనుగుణవాసనావాసితశి, తద్బల
సంవర్ధిత విశ్వజల విపరీతయచిశి, తమపచిత పుణ్యపాపరూపాని నాదికర్మ
సన్తానకృత బ్రహ్మదిమర నర తిర్యక్ స్థానరాక్షస చతుర్విధ శరీర ప్రవేశ
వినశశి, తత్తద్దేహత్వాభిమానజనితావస్థనీయ తాపతయాభిభూతశి
గర్భ జన్మ బాల్య యౌవన వృద్ధి మరణ సగకాది సమస్తవస్థాను నిర
స్తోత వితత వివిధ నిరవధిక దుఃఖ పరిపూర్ణ నిర్మలే. ఏవం పరస్పర
వృద్ధితపశి అనాదియానసంబంధియుడై త్వాన్, తలనైలనద్ధాయ
యుమ్, దాపవల్ అగ్నిహోత్రయుమ్ పిరికివరితామృదివ్యాప్తయాయ్,
చేతననుకైయ యత్నలైల్ కడక్కవరితామృది యిరుక్కిట భగవన్నా
మాయాలే తిరోహితమాన స్వప్రకాశజైయుడైయనాయ్, ఇప్పుడి అనా
ద్యభానాస్థితాయాలే అన్యభాజ్ఞాన విపరీత జ్ఞానజైయుడైయనాయ్,
అతడియానిన్య రాగ ద్వేషాదికభాలే దూషితాన్యశిరణనాయ్, అతుక్కి
డాక విధి నిషేధ విషయమాన కర్మజై పుణ్యనిష్ఠకొణ్ణు తదనుగుణ
వాసనైయాలే వాసితనాయ్, అన్వాసనాబలత్తాలే వర్ధితమాయ్ తడై
యల్లెలు క్కిడక్కిట విపరీతయచిదు యుడైయనాయ్, అత్తాలే తిరట్ట
ప్పట్ట పుణ్యపాపరూపమాన అనాది కర్మప్రవాహత్తాలే యుజ్ఞాన దేవ
తిర్యక్చతుర్విధ స్థానరాక్షసమాన చతుర్విధ శరీర ప్రవేశత్తాలే పరవశ
నాయ్, అన్వో దేహజ్ఞులే ఆత్మాభిమానత్తాలే పిఱును అచ్ఛనీయమాన
తాపతయాభాలే అభిభూతనాయ్, గర్భమ్, జన్మమ్, బాల్యమ్, యౌవ
నమ్, వృద్ధిమ్, మరణమ్, సరళిమ్, ఎన్గిట అవస్థానప్రకమ్ తుడక్కి
టాను సమస్తవస్థకళిలుమ్ నిరస్తోతమాక పురమ్మి నానావిధమాన
ముడివిజ్ఞాత దుఃఖనాగర త్తిలేయుల్లున్ది ఉన్నతత్వవృత్తాలే తన్దై ము
న్దు రిరియానిల్లుమ్. ఇప్పుడి బ్రహ్మకొన్ఱు కార్యకారణభూతమాన

కార్యకారణభూతావిద్యా కర్త వాసనా రుచి ప్రకృతి సమ్మన్ధరూప సంసారచక్రమాపన్నమనవధికదుఃఖజాలవ్యాకులమాత్మానమవలోక్య పరమకారుణికో భగవాన్ అపరిమితసౌహార్దస్వభావేత్వాదవ్యాజరూపాం కృపాం తనోతి. ౧.

యథోక్తం భగవచ్ఛాస్త్రే-(౧) “ఏవం సంసృతి చక్రస్థే భామ్యమాణే స్వకర్మభిః । జీవే దుఃఖాకులే విష్ణోః కృపా కాఽప్యపజాయతే”-ఇతి. తస్మై సర్వభగవదపారకరుణామృతపరిణామరూప కటాక్షవీర్య సమ్మత్తే సత్వోదేక సముత్పన్న స్వాజ్ఞజీవిహాకస్య, బాహ్య కుద్యప్తిమతవైముఖ్యవిశిష్టస్య, నిరవధిక శిష్టపరిగ్రహాతిశయ నిగమనిష్ఠ ప్రామాణ్య విశ్వాసస్య, కర్మభాగావగత క్షయిష్టు ఫల విరక్తిస్య, అవిద్యా కర్త వాసనా రుచి ప్రకృతిసంబన్ధరూపమాయరుక్మిణి సంసారచక్రత్తిలే యకప్పట్టు అనవధికమాన దుఃఖజాలత్రాతే వ్యాకులనాన. ఇన్ద జీవాత్మావైష్ణవోన్ము పరమకారుణికనాన సర్వేశ్వర, అపరిమిత మాన సౌహార్దత్వ స్వరూపమాక పుడై యనాకైయాళే, నిర్దేతుకకృపై యై పుష్టానిఱుమ్. ౧.

“ ఏవం సంసృతి చక్రస్థే భామ్యమాణే స్వకర్మభిః । జీవే దుఃఖాకులే విష్ణోః కృపా కాఽప్యపజాయతే”-ఇప్పడి సంసారచక్రస్థ నాయ్, స్వకర్మజ్ఞతా లే భామ్యమాణనాయ్, దుఃఖాకులనాన చేతననై! క్కుఁటిత్తు, సర్వవ్యాపకనాన సర్వేశ్వరనుక్కు ఒరుక్కుపై పిఱక్కుమెత్తు భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే శొల్లివోదే. ఇన్ద నిర్దేతుకకృపైయిన్ద యై పరిణామరూపమాన భగవత్కటాక్షత్రాల్కుణ్ణాన విషయాకారత్తినాళే సత్వోదేకమ్పిఱన్దు, అత్తాళే తన్నుడై య ఉజ్జీవన త్తిలే యొరుప్పట్టు, రజస్తమికార్యమాన బాహ్యకుద్యప్తిమతజ్ఞతా విముఖనాయ్, నిరవధికమాన శిష్టపరిగ్రహస్సై యుడైత్తాన అపారుషేయమాన వేద త్తిలే నిలై నిన్ద ప్రామాణ్యవిశ్వాసడైయై యనాయ్, కర్మభాగ త్తిలే యతి

తత్త్వప్రకాశసహిత తత్త్వదీపః,

బ్రహ్మభాగ ప్రతిపన్నాన న్నస్థిరఫలాపరిమితోదార కల్యాణైకతాన
స్వరూప రూప గుణ విభవ బ్రహ్మనుభవజనితం (౧) * నిరస్తాతిశయాహ్లాద
సుఖభావైకలక్షణ పరమ పురుషార్థప్రవృద్ధాభిలాషస్య, తత్త్వాప్త్యు
పాయ జిజ్ఞాసయా సత్సన్తానప్రసూత సదాచారయుక్త పరమశ్రోత్రియ
బ్రహ్మనిష్ఠ వేదవిదగ్రేసర సదాచార్యచరణయుగళం విధివదుపసన్నస్య,
కస్యచిచ్చేతనస్య, తదుపదేష్టస్య తత్త్వహిత యాథార్థ్యై ప్రకాశక
త్యాత్ రహస్యత్రయం జ్ఞాతవ్యమ్. ౨.

తత్-తత్త్వరూప స్వరూపయాథార్థ్యై ప్రకాశకో మూల
మన్త్రః, హితరూప స్వరూపానుమాన ప్రకాశకిం ద్వయమ్, అస్మిన్న
నుష్ఠానే శరణ్యాభిమతిప్రకాశక శ్చరమశ్లోకిః. 3.

యప్పట్ట డయిష్టుఫలజగితో విరక్తినాయ్, బ్రహ్మభాగ త్తలే ప్రతిపన్న
మాయ్ అన న్నస్థిరఫలమాయ్ అపరిమితోదారకల్యాణైకతానమాన
స్వరూప రూప గుణ విభవజ్ఞై యుక్తయ బ్రహ్మనుభవ త్తలే జనితమాయ్
* నిరస్తాతిశయాహ్లాద సుఖభావైకలక్షణమాన పరమపురుషార్థత్వే
ప్రవృద్ధమాన అభిలాషజ్ఞైయుక్తయనామ్, అస్మిన్ననుభవ ప్రవృద్ధిపా
యతై యతీయవేణుమ్ ఇచ్ఛైయాతే, సత్సన్తానప్రసూతనాగ్ సదా
చారయుక్తినాయ్ పరమశ్రోత్రియనాగ్ బ్రహ్మనిష్ఠనాగ్ వేదవిద
గ్రేసరనాన సదాచార్యనుక్తయ చరణజ్ఞై శాస్త్రా క్రిమాసపసియితే
భక్తి శ్రద్ధైకోడే ఆశ్రయిత్తానరుచేతననుక్కు, అవ్యాచార్యనాతే
ఉపదేశిక-ప్రదుమతానత త్త్వహితజ్ఞైనుక్తయ యాథార్థ్యై ప్రకా
శిప్పిక్తైయాతే రహస్యత్రయముమ్ జ్ఞాతవ్యమ్. ౨.

(తత్తేతి) తత్త్వరూపమాన స్వరూపయాథార్థ్యై త్తైరుమ
న్త్రమ్ ప్రకాశిప్పిక్కి-అతుః; హితరూపమాన స్వరూపానుమానానుష్ఠా
నతై ద్వయమ్ ప్రకాశిప్పిక్కి-అతుః; హితానుష్ఠానమ్ శరణ్యానుక్కు- అభి
మతమెన్నుమిడతై చరమశ్లోకిమ్ ప్రకాశిప్పిక్కి-అతుః. 3.

అస్మాదపి హితవిషయత్వాత్ తత్త్వహితపరం రహస్యత్రయ
మిచ్ఛంతిమ్. నను - స్వరూపానుష్ఠానస్య స్వతశ్శరణ్యాభిమతత్వాత్
తదర్థం శ్లోకస్య పృథగుపాదానం నిష్పప్రయోజనమితి

ప్రతివత్;—

౪.

హితరూపానుష్ఠానం భక్తిః ప్రపత్తిశ్చేతి ద్వివిధమ్, తత్
భక్తిః, (౧) “తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్ |
దదామి బుద్ధియోగస్తం యేన మాముపయాన్తి తే || తేషామేవానుక
మార్గమహమజ్ఞానజన్తమః | నాశయామ్యాత్మభావస్థా జ్ఞానదీపేన
భాస్వతా” ఇతి వ్యవసాయాత్మక బుద్ధ్యత్పాదన తద్విరోధినస్త

(అస్మ్యేతి) ఇతివత్ హితపరమాకైయాలే తత్త్వహితపరమ్
రహస్యత్రయమెన్దు శ్లోకపృష్టతు. స్వరూపానుష్ఠానపరమాన వనుష్ఠానమ్
స్వతఃప శరణ్యనుక్కు అభిమతమాకైయాలే అతఃకాక శ్లోకతైత్తని
తైదుక్కిఅతుక్కు ప్రయోజనమితైయే యెన్నిల్ ;

౪.

అప్పపియన్తు;—

హితరూపమాన వనుష్ఠానమ్ భక్తిరూపమాయమ్ ప్రపత్తి
రూపమాయమ్ ఇరణ్ణుపదిష్టప్రకృమ్; అతిల్ - భక్తియిల్,
“తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్ | దదామి బుద్ధి
యోగస్తం యేన మాముపయాన్తి తే || తేషామేవానుకమార్గ
మహమజ్ఞానజన్తమః | నాశయామ్యాత్మభావస్థా జ్ఞానదీపేన భాస్వతా”
ఎన్దు-ఎన్దుమొక్క ప్రాప్తియైయాకైప్పట్టు ప్రీతిపూర్వకమాక భజత్తు
హ్సరుమవర్కళుక్కు, ఎన్నై యాతొరుబుద్ధియోగత్తాలే పెరువార్
కల్, అన్ద వ్యవసాయయోగత్తై ప్పణ్ణిక్కొణ్ణు నిత్పెనెన్దుమ్, అవర్క
ళుక్కై-ఇన్దబుద్ధియుదిక్కైక్కు-అప్పాన కృపై పణ్ణువే, అతుక్కువిరో
ధియాన అజ్ఞానకార్యమాయిరుక్కిఅ ఆన్దరమాన తమనై, ఇవర్కళో
నెన్దుక్కు-శ్చే నిన్దు, ఒలివిదుకిత జ్ఞానదీపత్తాలే నశిప్పియానిన్దునెన్దుమ్,

మన నిబర్హణద్వారేణ సాహాయ్యకమాగ్రం భగవదైహోక్తిమ్; ప్రప
త్తేతు, (౧) “సర్వసాపేక్ష్యో మోక్షయిష్యామి” ఇతి ప్రాప్తి
విరోధి సర్వసాపేక్షిమోక్షనస్య స్వయంకర్తృత్వవచనాత్ అస్య శరణ్యా
భిమతతమత్వం సుస్పష్టమ్; అతః శ్లోకీకర్యం సగుహవానం సప్రయోజ
నమ్. తస్మాత్తత్త్వహితార్థపరతయా రహస్యత్రయం జ్ఞాతవ్యమితి
సిద్ధమ్.

సప్రకారస్వరూపాక్షిసామర్థ్యాన్యులమస్త్రీతః।

తత్త్వస్వరూపయాథార్థ్యం వస్త్వేతే తత్త్వదర్శిభిః॥

భజనత్తుక్కు సహకారియామభిప్రమే భగవాన్ప్రన్నాతయభిప్రేయ్యప్ర
ట్టతు; ప్రపత్తియిల్, “సర్వసాపేక్ష్యో మోక్షయిష్యామి” ఎట్లు ప్రాప్తి
విరోధి సర్వసాపేక్షిలోనిష్టమ్ నానే యున్నై విచవిక్లవ్యవే నెట్లు
తానే కర్తావాకవభిప్రేయ్యైతేయాతే ఇప్పప్రత్తినుస్థానమ్ శరణ్యాభి
మతతమమెన్ను మిడమ్ సుస్పష్టమ్, ఇంద్రియశయ్యై ప్రకాశిప్రీతికాక
శ్లోకచైత్తనిష్టేదుత్తవిడమ్ సప్రయోజనమ్. అత్యంతే తత్త్వహిత
మిరణ్ణుక్కుమాక రహస్యత్రయముమ్ జ్ఞాతవ్యమెన్ను మిడమ్ సిద్ధమ్. ౫.

ఆనాల్, స్వరూపయాథార్థ్యపరమానమూలమస్త్రీమ్ తత్త్వ
పరమానపడి యెన్నెన్నిల్; “సప్రకారస్వరూపాక్షిసామర్థ్యాన్యులమ
స్త్రీతః। తత్త్వస్వరూపయాథార్థ్యం వస్త్వేతే తత్త్వదర్శిభిః” ఎట్లు
స్వరూపతై సప్రకారమాక ప్రకాశిప్రీతికా సామర్థ్యతైతే తత్త్వ
త్తినుజైయ స్వరూపయాథార్థ్యముమ్, తత్త్వదర్శికతాతే మూల
మస్త్రీముఖతైతే శొల్లప్రదానిష్టతు. అత్యంతే ఇన్ద్రస్త్రిస్తై స్వరూ
పప్రధానమాకవుమ్ ప్రాప్యప్రధానమాకవుమ్ ఆచార్యోక్తిక్ ప్రసాది
క్కితతు. (౨) “తత్త్వజ్ఞమయసి” ఎన్నిత ప్రకారతైతే తత్త్వమా
వతు ప్రాప్యమితే; స్వరూపవిర్యానమ్ పురుషార్థగూతైయాతే స్వరూ
పతత్త్వజ్ఞిరణ్ణుమ్ శేరత్తట్టిల్.

తత్ర-స్వరూపయాథాత్మ్యపరో మూలమన్తః. (౧) "అనన్తా
వై భగవన్తన్తః" ఇతి వేదాన్తోదిత సకల భగవన్తన్త్రీత్యష్ట
తయా, (౨) "నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి
తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్" ఇతి విష్ణుగాయత్ర్యా ప్రతిపాదనా
పకభగవన్తన్త్రీతయే ప్రథమోపాత్తత్వాత్, అష్టసంపత్త్యై
మన్తాన్త్రీత్యష్టతమ ఇత్యేవగద్యతే.

తత్ర గాయత్ర్యా మన్త్రీతయప్రధానభూత నామత్రయో
పాదానం తేషాం కృత్స్నోపాదానప్రవృత్త్యానామ్ వ్యాప్య వ్యాపక
తద్గుణ వ్యాప్తిప్రకార తత్పరాది సమస్తాభ్యాభిభూతయా, వ్యాప్య

అవ్యవర్తిత, స్వరూపయాథాత్మ్యసమాన ఇన్ద్ర మూలమ
న్త్రీమ్ "అనన్తావై భగవన్తన్తః" ఏష్ట-వేదాన్త్రీతే శ్లోకపృష్ట
అస్థ్యైతమాన భగవన్తన్త్రీత్యైతేత్త్యేష్ట, "నారాయణాయ
విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్" ఏష్ట
విష్ణుగాయత్రీయితే శ్లోకపృష్ట వ్యాపకమన్త్రీతయత్రితే ప్రథమో
పాత్తమానైయాలుమ్, అర్థపూర్తినిర్వహమాన అతిశయముల్లాకై
యాలుమ్, సర్వమన్తాన్త్రీత్రజ్జగిలుమ్ ఉత్పృష్టతమమాయుషకృమ్.

ఇన్ద్ర విష్ణుగాయత్రీయితే నారాయణ వాసుదేవ విష్ణుశబ్దజ్ఞాననై,
అన్ద మన్త్రీతయత్తుక్కు ప్రధానభూత నామత్రయట్టశాన్తయాలే,
సాధారణ ప్రణవసమస్సుక్కులోదేహాదీన మన్త్రీతయత్తుక్కు ముపల
క్షగమాకక్కడవతు. ఇన్ద్ర ప్రథమోపాత్తమాన తిరమన్త్రీత్యత్తుక్కుఅర్థ
పూర్తియాలే నన్ద వతిశయమేతెన్నిల్, వ్యాప్యస్వరూపజ్ఞేయుమ్,
వ్యాపకస్వరూపజ్ఞేయుమ్, వ్యాపకగుణజ్ఞేయుమ్, వ్యాప్తిప్రకారజ్ఞే
యుమ్, వ్యాప్తిఫలజ్ఞేయుమ్ శాబ్దమాక చ్చోల్లున్తయాలే, వ్యాప్యతి
నుజ్ఞేయ సిద్ధికాక సర్వశబ్దజ్ఞే అధ్యాపరిత్తుమ్, వ్యాపకగుణజ్ఞికాక
భగవచ్ఛబ్దజ్ఞే కూట్టికొట్టమ్ శ్లోలుమ్బుడియాన తిరవ్వాదశాశ్చర

ధ్యాహారాధిసాపేక్షాత్ ద్వాదశాక్షరాత్, ద్వాపకర్తృమాత్రప్రకాశ
కాత్ పడక్షరాచ్చైస్యైర్భసంపత్తిరవిగతా. 2.

కిచ్చ - (౧) 'పురా జన్మాన్తరే తాత ద్వాదశాక్షరసంఖ్యకః
మన్తోఽభ్యస్తా మహాప్రాజ్ఞ తత్ప్రభావానుగోభవాః॥ శ్రూయ
తాం కాలదన్తోఽయం కామాదీనాంచ సత్త్విమ్ సాపానాన్తైవ రో
గాణాం వివిధస్య భయస్యచ॥ నమోనారాయణాయేతి ప్రణవేన సమ
న్వితః॥ హృది తిష్ఠతు తే నిత్యం వాచి నిత్యం భవత్వితి' ఇతి - జన్మా
న్తరేష్వపి చిరకాలాభ్యస్త ద్వాదశాక్షరఫలజ్ఞేన శ్రీమదష్టాక్షర
మన్త్ర తదధ్యాధిగమవచనాత్ ఆస్యాః ధికతమత్వం సుస్పష్టమ్. ౨.

త్విలుమ్, ద్వాపకర్తృమాత్రస్తయేకాక్షి అల్లాదిగోష్ఠియమ్ ద్వాత
పడక్షర త్విలుక్లాటిత్ అథపూర్తి నిబంధనమాన వతిశయమ్ నిజమన్త్ర
త్తుక్కు సుస్పష్టమ్. 2.

ఇన్నముమ్, 'పురా జన్మాన్తరే తాత ద్వాదశాక్షరసంఖ్యకః
మన్తోఽభ్యస్తా మహాప్రాజ్ఞ తత్ప్రభావానుగోభవాః॥ శ్రూయ
తాం కాలదన్తోఽయం కామాదీనాంచ సత్త్విమ్ సాపానాన్తైవ రో
గాణాం వివిధస్య భయస్యచ॥ నమోనారాయణాయేతి ప్రణవేన సమ
న్వితః॥ హృది తిష్ఠతు తే నిత్యం వాచి నిత్యం భవత్వితి' ఎన్దు-మున్పు
జన్మాన్తరత్తిలే తిరుద్వాదశాక్షరమెన్దు పేరాన తిరుమన్త్రమానరు
అభ్యసిక్కుప్పట్టు అతినుడైయ ప్రభావత్తై ప్పిన్ శెల్లుకైయాలే, కామ
క్రోధాదికళాన ఆత్మరోగజ్జఘక్కుమ్ సమస్తపాపజ్జఘక్కుమ్ సాంసారిక
సకల భయత్తుక్కుమ్, కాలదన్దమ్మాలే వినాశకమాన తిరువష్టాక్షర
రూపమాన మూలమన్త్రమానగు కేట్కుప్పట్టు, ఇతినుడైయ అన్ధాను
సన్దానరూపత్రాలే న్జెల్లెయిమ్, శబ్దోచ్చారణముఖ్యతలే వాక్కిలే
యిమ్, నిష్పితాకవెన్దు ఉపదేశిక్కియాలే, తిరుద్వాదశాక్షరాధ్యాస
ఫలమాక తిరువష్టాక్షరత్తినుడైయ లాభత్తై చ్చొల్లుకైయాలే, ఇతి
నుడైయ అధికతమత్వమ్ సుస్పష్టమ్. ౩.

అపిచ-(౧) “భూతోర్ధ్వబాహురద్యాత్ర సత్యపూర్వం బ
 వీమి వః | హేపుత్ర | శిష్యా శృణుత సమస్తోఽష్టాక్షరాత్పరః”
 (౨) “యథా సర్వేషు దేవేషు నాస్తి నారాయణాత్పరః | తథా
 సర్వేషు మస్త్రేషు నాస్తి చాష్టాక్షరాత్పరః” (౩)
 భగవానేషం సాక్షాన్నారాయణ స్వయమ్ | అష్టాక్షరస్వరూ
 పేషు పవర్తతే” (౪) “సర్వవేదాన్తసారాధ్యసంసారాధ్యవతారకః | గతి
 రష్టాక్షరో న్నానామపునర్భవకాక్షిణమ్” (౫) “ఋచో యజుంషి
 సామాసి తథైవాఽధర్వణానిచ | సర్వమష్టాక్షరాన్తస్థం యచ్ఛాన్యదపి

అతుక్కు-మేలే, “భూతోర్ధ్వబాహురద్యా” ఎన్టు-పుత్ర శిష్యుర్
 కలైక్కు-తీన్తు క్కై-యెనుత్తు శపథపూర్వకమాక చ్చొల్లకీజే, తిరువ
 ష్టాక్షర త్రిత్వాక్షర పరమాయుషప్తాయుషన్త మిలై ఎన్టుమ్; “య
 థాసర్వేషు దేవేషు నాస్తి నారాయణాత్పరః”-యాతోరుపడి సర్వదేవో
 కళిలుమ్ వైన్తుక్కున్లు నారాయణాత్పరనిలై, “తథా సర్వ
 షు మస్త్రేషు నాస్తిచాష్టాక్షరాత్పరః” - అప్పడియే మన్తాన్త
 రజ్గళిలుమ్ వైన్తుక్కున్లు తిరువష్టాక్షర త్రిత్వాక్షర పరమిలై ఎన్టుమ్;
 “వ్యక్తింహి భగవానేష సాక్షాన్నారాయణ స్వయమ్ | అష్టాక్షర
 స్వరూపేష ముఖేషు పవర్తతే” ఎన్టు-సమన్త కల్యాణగుణాత్కనాన
 సాక్షాన్నారాయణానే వ్యక్తిమాన్మడి అష్టాక్షరమాకితి వడివోడే
 ప్లాగ్ ముఖజ్గళిలుమ్ వర్తియానిన్తానెన్టుమ్; “సర్వవేదాన్తసారాధ్యసం
 సారాధ్యవతారకః | గతిరష్టాక్షరో న్నానామపునర్భవకాక్షిణమ్” ఎన్టు-
 సర్వవేదాన్తజ్గళిలుమ్ సారమాన అన్తమాయ్, సంసారమాకితి కడలై
 క్కడత్తువతుమాన తిరువష్టాక్షరమ్ మోక్షాకాక్షికళాన పురుషర్క
 భుక్కు ప్పుకలిడమెన్టుమ్; “ఋచోయజుంషిసామాసి తథైవాఽధర్వ
 ణానిచ | సర్వమష్టాక్షరాన్తస్థం యచ్ఛాన్యదపి వాక్తాయమ్” ఎన్టు-
 ఋక్కుక్కుభుమ్ యజుస్సుక్కుభుమ్ సామజ్గళుమ్ అప్పడియే అధర్వణ

వాఙ్మయమ్" (౧) "త్రయో వేదా మ్మదక్లాని ఛన్దాని వివిధా స్స
రాసిసర్వమష్టాక్షరా న్తస్థం యచ్ఛాన్యదవివాఙ్మయమ్" (౨) "ఏహ
లాకిమైశ్వర్యం స్వర్గాద్యం పారలాకిమ్ కైవల్యం భగవంతంచ మ
న్తోక్తయం సాధయిష్యతి" (౩) "కిన్తత్ర బహుభిర్వైక్రిన్తత్ర
బహుభిర్వైక్రిన్తేఽనమోనారాయణాయేతి మన్తస్సర్వాధికాః"
(౪) "నమోనారాయణాయేతి యో విద్యాద్యుక్తా శాశ్వతమ్

జ్ఞానమ్ మన్మథముద్ధాన శబ్దవికారజ్ఞానముద్ధానమ్ ఇష్టాష్టాక్షరమృత్యుశ్చ
ఎన్తమ్; "త్రయో వేదా మ్మదక్లాని ఛన్దాని వివిధా స్స రాసిసర్వమ
ష్టాక్షరా న్తస్థమ్ యచ్ఛాన్యదవివాఙ్మయమ్" ఎన్తమ్ - యగ్యచాసామ
రూపమాన మూన్త వేదజ్ఞానమ్, తీక్షణః, చ్యూతరణ, నిరుక్త, చ్యూతవిచితి,
కల్పనూత్ర, జ్యోతిశ్శాస్త్రమన్త శొల్లపుడుకిఱ అర్థజ్ఞానము, అను
ష్టవ్, త్రిష్టవ్, జగత్, గాయత్రీ, ఎన్త శొల్లపుడుకిఱ శబ్దస్సుక్కుళమ్,
ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరత, ప్రచయజ్ఞాన్త శొల్లపుడుకిఱ నానా
విధజ్ఞానసర్వజ్ఞానమ్, మన్మథమ్ న్యాయ, మీమాంసా, ధర్మశాస్త్ర,
ఇతిహాస, పురాణజ్ఞాన్త శొల్లపుడుకిఱ శబ్దవికారజ్ఞానముష్టాక్షర
మృత్యుమ్; "ఏహలాకిమైశ్వర్యం స్వర్గాద్యం పారలాకిమ్ కైవల్యం
భగవంతంచ మన్తోక్తయం సాధయిష్యతి" ఎన్త-పుత్ర గ్రహశాస్త్రాది
రూపమాన ఇహలోకైశ్వర్యజ్ఞేయమ్, స్వర్గానుభవమ్ ముతలాక
బ్రహ్మపదమితాన పరలోకైశ్వర్యజ్ఞేయమ్, అర్హానుభవమాత్ర
మాన కైవల్యజ్ఞేయమ్, నిరతిశయానన్దరూపమాన భగవదనుభవజ్ఞే
యమ్ ఇన్తన్తమ్ సాధిత్కొడుక్కుమెన్తమ్; "కిన్తత్రబహుభిర్వ
వైక్రిన్తత్రబహుభిర్వైక్రిన్తేఽనమోనారాయణాయేతి మన్తస్సర్వా
ధికాః" ఎన్త-తిరుమన్తస్సూనతు సర్వాధికజ్ఞేయమ్ సాధిత్కొ
డానిట్టుమ్, అతుడ్డాయరానిట్టు అనేక మన్తజ్ఞానాశే ఎన్తప్రయో
జనముజ్ఞేయమ్; "నమోనారాయణాయేతి యో విద్యాద్యుక్తా శాశ్వ

అన్తకాలే జపన్నేతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్" (౧) "యత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధో మహాభాగో మహీయతే, న తత్ర సచ్చరిష్యన్తి వ్యాధి దుర్భిక్షతస్కరాః" (౨) "అసీనావా శయానావా తిష్ఠన్తోయత్ర కుత్రవా, నమోనారాయణాయేతి మన్తైః కిశరణావయమ్" (౩) "చతురన్తాం భువంభోక్తుం ప్రాప్తుం వామరరాజతామ్, అష్టాక్షరో హ్యుపాయస్సస్య త్రివర్గస్యతు కింపునః" (౪) "బహుహి మహర్తా

తమ్, అన్తకాలే జపన్నేతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్" ఎన్తు-కాశ్యపబ్రహ్మరూపియాన సర్వేశ్వరన్తే యజ్ఞిన్త పురుష ఆన్తిమకాల త్తిలే తిరు. మన్తస్త్రిజై జపిత్తవధిచేపరమపదజైప్రాచీక్ష్ణమెన్తుమ్; "యత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధో మహాభాగో మహీయతే, న తత్ర సచ్చరిష్యన్తి వ్యాధి దుర్భిక్షతస్కరాః" ఎన్తు-యాచోరుదేశ త్తిర తిరుమన్తస్త్రితిలే అర్థజ్ఞానరూపమాన సమ్యక్ సిద్ధిప్రాయజై లా బరిదుభాగ్యాధిక్య రన్నుదైయ జ్ఞానే మాహర్త్యమ్ తోన్మమృచ్ఛసత్కృత నాయుక్కితాః, అదేశ త్తిరే, తృతీయపదసిద్ధమాన భగవదేశభోగ్యత్వనిరోధియాన విషయాన్తరరుచియాకిట వ్యాధియామ్, చుద్ధమపదార్థమాన భగవదేశ రక్త్యత్వనిరోధియాన అర్థతృప్త్యాచుపదుర్భిక్షమమ్, ప్రథమపదార్థమాన భగవదేశ శేషత్వనిరోధియాన ఆత్మపహలమితి లిస్కరముమ్ నన్తేయాదక్ష్కడవతల్లపెన్తుమ్; "అసీనావా శయానావా తిష్ఠన్తోయత్ర కుత్రవా, నమోనారాయణాయేతి మన్తైః కిశరణావయమ్" ఎన్తు-ఇరుక్కిలుమామ్, కిడక్కిలుమామ్, ఏతేనుమారిడ త్తిలేనిత్కిలుమామ్, ప్రాచ్యఖిత్వాదినియమరహితమాక త్తిరుమన్తస్త్రిమే నమక్కు త్తజ్జమెన్తుమ్; "చతురన్తాం భువంభోక్తుం ప్రాప్తుం వామరరాజతామ్, అష్టాక్షరో హ్యుపాయస్సస్య త్రివర్గస్యతు కింపునః" ఎన్తు-చతుస్సాగరపర్యన్తేయాన భూమియైభుజిత్కైక్కుమ్, దేవరొకభుక్కు సిర్వాచక్కినాన ఇన్ద్రాదిపదతై పృఠుకైక్కుమిన్తున్త్రముపాయమామ్, ధర్తార్థకామరూపమాన త్రివర్గత్తుక్కు

నో మునయస్సనకాదయశి అష్టాక్షరం సమాశ్రిత్య తజ్జగ్గురై వ్యవసర
పదమ్" (౧) "అయుష్యంధనపుత్రాంశ్చ బహువిద్యాంమహాద్యశశి
ధర్తార్థకామమోక్షాంశ్చ లభతే జపకృన్నరః" (౨) "మన్తా
గ్రాం పరమో మన్తః దైవతానాంచ దైవతమ్ గుహ్యనాం పరమం
గుహ్యమోక్షారాద్యక్షరాత్మకమ్" (౩) "ఋచో యజాంషి సా
మాని యోఽధీతేనకృదశ్చసా సకృదష్టాక్షరం జప్త్వా ఫలం తస్య
సమశ్నుతే" (౪) "గురురప్యభిలః పాప్తా జన్తాన్తరకృతోపివా అష్టా
సాధనమాకై ఒరుపారుతోవెష్టుమ్; బహుహి మహాత్మానోమునయ
స్సనకాదయశి అష్టాక్షరం సమాశ్రిత్య తజ్జగ్గురై వ్యవసరపదమ్" ఎష్ట-
మహాత్మాక్షరాన సనకాదిశ్చ ఫలరుమ్ తిరువష్టాక్షరశ్చపృథ్వీ పరమ
పదతైయదైన్ద్రార్కశెష్టుమ్; "అయుష్యంధనపుత్రాంశ్చ బహువిద్యాం
మహాద్యశశిధర్తార్థకామమోక్షాంశ్చ లభతే జపకృన్నరః" ఎష్ట-ఇన్దు
న్త్రైజివిక్కుమ్ పురుషా ఆయుస్సైయమ్, ధనస్సైయమ్, పుత్రై
కర్మైయమ్, బహుళమాకపృథ్విమ్, విద్యైన్ద్రాయమ్, పెరి
యయశస్సైయమ్ పెథ్విమ్, ధర్తార్థకామమోక్షజ్జైయమ్
పెఱుమెష్టుమ్; "మన్తాగ్రాం పరమోమన్తః దైవతానాంచ దైవ
తమ్ గుహ్యనాంపరమంగుహ్యమోక్షారాద్యక్షరాత్మకమ్" ఎష్ట-
మన్తజ్జిగుళ్ళమ్ పరమమానమన్త్రమాయ్, దైవజ్జగుళ్ళమ్
పరమమానదైవతమాయ్, మత్తైక్కవేణ్ణమ్ రహస్యజ్జగుళ్ళమ్ముర్
మమానగుహ్యమాయ్, పావనజ్జగుళ్ళమ్ పరమపావనముచాయురు
ప్పత్తు సనాతనమాన మూలమన్త్రమెష్టుమ్; "ఋచో యజాంషి
సామాని యోఽధీతేనకృదశ్చసా సకృదష్టాక్షరం జప్త్వా ఫలం తస్య
సమశ్నుతే" ఎష్ట- ఋగ్యజుస్సామజ్గై నేరే ఫలకాలుమ్పారాయామ్
పణ్ణకితా యావనారుషా, అవనుదైయఫలత్తై ఒరుకార్ తిరుమ
న్త్రై ఉచ్చతిత్తు పెఱిలామెష్టుమ్; "గురురప్యభిలః పాప్తా జన్తాన్తరకృతోపివా అష్టాక్షరజపేనైవ క్షీయతే నాత్ర సంశయః"

క్షరజపేనైవ క్షీయతేనాఽత్ర సంకయః" (౧) "ప్రాణేశు క్షీయమా
 శేషు బుద్ధ్యా నిర్గతమోహయాః జపన్నష్టాక్షరం యాతి తద్విష్ణుః
 పరమం పదమ్" (౨) "అపురశ్చరణస్యాపి నిత్యం జపుర్న హాత్మనః
 సమస్తకామసంసిద్ధి ర్భక్తిస్య భవతి ధ్రువమ్" (౩) "భగవత్ప్రాప్తి
 నిష్ఠానాం నపురశ్చరణం భవేత్ । నాఽనుకూల్యం ననక్షత్రపరీక్షాః
 విశేషతః" (౪) "నాఽస్తి నక్షత్రసమ్బంధో నవిమిత్తపరీక్షణమ్ । శ్రద్ధ
 వ కారణం పుంసా మష్టాక్షరపరిగ్రహే" ఇత్యాదిభిః ప్రమాణశ్చై

ఎన్దు-ఎల్లాప్సాపముమ్ కన త్తిరుక్కుమేయాకిలుమ్; జన్తాన్తరే పణ్ణప్ప
 ట్టతేయాకిలుమ్, తిరువష్టాక్షర త్తినుడైయ ఉచ్చారణమాత్ర త్తిలే సఖి
 యానిఱ్కుమ్, ఇతిలొరుసన్దేహమిలై యెన్దుమ్; "ప్రాణేశు క్షీయమా
 శేషు బుద్ధ్యా నిర్గతమోహయాః జపన్నష్టాక్షరం యాతి తద్విష్ణుః పర
 మం పదమ్" ఎన్దు - ప్రాణేశు క్షీయమా వశవిలే తెల్లిన్దన్దాజ్జ
 తిరువష్టాక్షరణై జపిక్కిటవణ, అన్ద ఉచ్చారణకాలన్దన్ది లే పరమపదనై
 పెతానిఱ్కుమెన్దుమ్; "అపురశ్చరణస్యాపి నిత్యం జపుర్న హాత్మనః
 సమస్తకామసంసిద్ధి ర్భక్తిస్య భవతి ధ్రువమ్" ఎన్దు- దీక్షాది పురశ్చర
 ణభల్ పణ్ణిల్ శీలసేయాకిలుమ్, భక్తినాయ్, నిత్యమ్ ఇతై జపమపణ్ణుమ్
 మహాత్మాపుక్కు అఱుతియాక ఎల్లా అభిష్టజగుమ్ సిద్ధిక్కు మెన్దుమ్;
 "భగవత్ప్రాప్తినిష్ఠానాం నపురశ్చరణం భవేత్" ఎన్దు-భగవత్ప్రాప్తి
 యితే నిఱ్కిటవర్కళుక్కు పురశ్చరణముమ్ వేణువతిలై యెన్దుమ్,
 "నాఽనుకూల్యం ననక్షత్రపరీక్షాచవిశేషతః" ఎన్దు - మన్త్రిత్తు
 క్కుప్పారు త్తమ్ పార్క్కవుమ్ విశేషిత్తు వేణువతిలై యెన్దుమ్; "నాస్తి
 నక్షత్రసంబంధో నవిమిత్తపరీక్షణమ్ । శ్రద్ధవ కారణం పుంసా మష్టాక్షర
 పరిగ్రహే" ఎన్దు - తిరువష్టాక్షరణై పురిగ్రహిక్కుమిడ త్తిల్, నాల్
 పారు త్తముమ్ నిమిత్తమ్ పార్క్కయమ్ హేతువల్ల, శ్రద్ధయొ

(౧) (౨) (౩) (౪)

† "అనుకూల్యముమ్, నాల్" ఎన్దు ఇల్లెరుక్కువేణుమ్.

స్వర్వప్రకారోత్పత్తిః ప్రసాద్యతే. ఏవం శ్రుతి స్మృతీలిహసపురాణాద
పరిగ్రహాధీనమస్య మాహర్త్యం ప్రపశ్యతమ్. ౯.

అన్యమన్త్రోన్యోన్యవతారప్రకారాదప్యధికతవన్యమభివ్యక్తిమ్.
తథాహి - శ్రీబదరికాశ్రమే పరమర్షిసంజ్ఞమధ్యే ధర్మదేవతాసూనుత్వ
మావన్న స్వర్వాన్తర్యామి ప్రతిపాద్యదేవతాత్వేనాఽవశ్యతః పర
మాత్మా నారాయణ స్వయమేవ ఋషిహృత్వా లోకే శిష్యాచార్య
క్రమం వ్యుత్పాదయతుకామసి స్వాంశభూతాయ నరాయ శిష్యా
శ్రీమదష్టాక్షరంమన్త్రముపదిష్టవానితి. ౧౦.

అత స్వర్వమన్త్రోన్తరోత్పత్త్యంతమాన్యమేవ మన్త్రో స్వ
ర్వాధికారిణామాత్మోజ్జ్వలనార్థమనుసంధేయఇతి విజ్ఞాయతే. ౧౧.

స్తుమే కారణమాక వేణ్ణవతైస్తుమ్; ఇప్పడి ఇతు ముతలాన ప్రమాణ
శతజ్ఞానే ఇచ్చున్త్రుక్కు సర్వప్రకారత్వముగాన ఉత్కర్షమ్
ప్రతిపాదికల్పదానిస్తతు. ఇప్పడి శ్రుతిస్మృతీలిహస పురాణాల్ తుడ
క్రమాన ప్రమాణపరిగ్రహముచేయాయుళ్ళ ఇతినుడైయ మాహర్త్య
మానతు పంక్క-హృల్లపప్పట్టతు. ౯.

మేలుమ్, ఇచ్చున్త్రొత్తినుడైయ అవతారప్రకారత్వము అధిక
లేమత్వమానతు మికవుమ్ వ్యక్తిసూయిరుక్కుమ్. అతావతు- శ్రీబదరి
కాశ్రమత్తిలే పరమర్షి సంజ్ఞమధ్యత్తిలే, ధర్మదేవతైక్కు నుకనాయ్
వస్తవతిత్త నారాయణానవణ, సర్వాన్తర్యామియాయ్ పరమాత్మా
వానతానే ఇతుక్కుఋషియుమ్ దేవతైయుమాయ్కొణ్ణు, లోకత్తిలే
శిష్యాచార్యక్రమతై వ్యుత్పత్తిపణ్ణువిక్రైక్కాక, తనక్కు లోకభూత
నాన సరవై శిష్యనాకవతరిప్పిత్తు తానేఅచార్యసుమాయ్ ఇచ్చున్త్రొత్తి
ఉపదేశి తరునినా. ౧౦.

ఇప్పడి బహుముఖమాన వైలక్షణ్యతైయుడై తాన తిరుమన్త్రో
మే సర్వాధికారికభుక్కుమ్ ఆత్మోజ్జ్వలనార్థమాక వనుసంధేయమన్త్రాయ
బుదానిస్తతు. ౧౧.

అస్యాష్టాక్షరత్వం పదత్రయార్థకత్వం పదక్రమనిర్దిశ్య
శ్రుతిస్త్రితిభ్యామభిధీయతే. తత్రతావచ్చురిః - (౧) “ఓమిత్యేకా
క్షరమ్ । నమ ఇతి ద్వే అక్షరే । నారాయణాయేతి పంచాక్షరాణి ।
ఇత్యష్టాక్షరం ఛన్దసా గాయత్రీచేతి” (౨) “ఓమిత్యగ్రేవ్యాహరేత్ ।
నమ ఇతి పశ్చాత్ । నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్” ఇతిచ. ౧౧.

స్మృతిరపి-(౩) “ప్రణవాద్యం నమోమధ్యం నారాయణపదా
న్తిమమ్, మస్త్రీమష్టాక్షరం విద్యాత్సర్వసిద్ధికరం నృణామ్” ఇతి. అహో
నారాయణపదస్య నారపదభేదేన షడక్షరత్వసూచాద్య అస్యమ స్త్రీస్య

ఇస్తు స్త్రీతినుజ్జయ అష్టాక్షరత్వముమ్ పదత్రయార్థకత్వ
ముమ్ పదక్రమవియతియుమ్ శ్రుతిస్త్రితికళాలే శొల్లప్పదానిష్ఠతు.
అవ్విడత్తిల్ శ్రుతి-“ఓమిత్యేకాక్షరమ్, నమ ఇతి ద్వే అక్షరే । నారా
యణాయేతి పంచాక్షరాణి, ఇత్యష్టాక్షరం ఛన్దసా గాయత్రీచేతి” ఎన్ఱు-
“ఓమ్” ఎన్ఱు ఓరక్షరమాయ్, “నమః” ఎన్ఱు రక్షరమాయ్, “నారా
యణాయ” ఎన్ఱు అక్షరమాయ్, ఇప్పడి ఎట్టక్షరమాయ్కొల్లు
ఛన్దసాల్ గాయత్రీయాయురుక్కు మెన్ఱుమ్, “ఓమిత్యగ్రేవ్యాహరేత్ ।
నమ ఇతి పశ్చాత్ । నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్” ఎన్ఱు-“ఓమ్” ఎన్ఱు
ముట్టడచ్చొల్లవా, “నమః” ఎన్ఱు అనన్తరమ్ శొల్లవా, “నారా
యణాయ” ఎన్ఱు మేలే శొల్లవా ఎన్ఱు శొల్లిల్లు. ౧౧.

స్మృతియుమ్-“ప్రణవాద్యం నమోమధ్యం నారాయణపదా
న్తిమమ్, మస్త్రీమష్టాక్షరం విద్యాత్సర్వసిద్ధికరం నృణామ్” ఎన్ఱు-ప్రణ
వతై ముతత్పదమాకవుమ్, నమనై మధ్యమపదమాకవుమ్, నారా
యణపదతై చరమపదమాకవుమ్, ఇప్పడిక్కు అష్టాక్షరమాన విన్ఱున్ఱి
తై చేతనక్కు సర్వసిద్ధికరమాక అతివానెన్ఱుశొల్లిల్లు. ఆతైయాలే,
ఇన్ఱు స్త్రీతిల్ నారాయణపదతిల్, నారపదతై ప్పిరిత్తు అటక్షర

ప్రణవస్యతిరేకేశాఽష్టాక్షరత్వం వదతా మనాదరణీయత్వంనువ్యక్తిమ్.
ప్రణవస్యైకాక్షరత్వేననున్త్రీశరీరానుప్రవేశాత్, “నారాయణాయేతి
పశ్చాత్తురాణి” ఇతి శ్రవణాచ్చ. (౧) “ఏవంవిదిత్వా తం దేవమా
జ్ఞాతం వ్యాహరన్తుచుః। నమోనారాయణాయేతి ధ్యాయస్వాన
న్యమానసః” ఇతి బ్రహ్మణా నారదాయోపదిష్టత్వాచ్చ. ౧౨.

అథవా - † అస్య ప్రణవవర్ణనం స్త్రీ శూద్రాధికారార్థమిర్వ్యక్త
స్తన్యమ్; (౨) “నస్వరః ప్రణవోఽక్లాని నాఽప్యన్యవిధయస్తథా । స్త్రీ
ణాంచ శూద్రజాతీనాం నున్త్రీమాత్రోక్తిరివ్యక్తే” ఇతి వచనాత్.
మాక్కి అత్తోడే నమస్తేస్సకూట్టి, ఇతు ప్రణవశ్చై యుజీయ ఎష్టాక్షర
మెన్టు శొల్లకిఱవరకల్ అడఁగేయరల్లర్. ప్రణవశ్చై యోరక్షరమాక
మన్త్రీశరీర త్రిలే కూట్టుకై యాలుమ్, “నారాయణాయేతి పశ్చాత్తు
రాణి” ఎన్టు నారాయణపదశ్చై అష్టాక్షరమాక చ్చొట్టుకై యాలుమ్.
అతుక్కుమేలే “ఏవంవిదిత్వా తం దేవ మాజ్ఞాతం వ్యాహరన్తుచుః।
నమోనారాయణాయేతి ధ్యాయస్వానన్యమానసః” ఎన్టు ఇప్పడి
అన్త సర్వేశ్వరనై యటిన్టు పలకాలుమోజ్ఞార్లశ్చై యుచ్చరియానిన్టు
కొణ్ణు, నమోనారాయణాయవెన్టు వేటొన్టిల్ నెళ్ళు పోకారపడి ధ్యాయ
నమ్పణెన్టు బ్రహ్మ నారదనుక్కు ఉపదేశేప్పణుమ్ శేయతానితే. ౧౨.

ఇప్పడియిరుక్క, సారదీయకల్పత్రిలే ప్రణవశ్చై యుజీయమన్త్రీ
శైచ్చొల్లిన్త్రీన్త్రవితు స్త్రీ శూద్రాదికళుడైయ అధికారత్తుక్కాక వరు
మిత్తనై. ఎజ్జనేయెన్నిల్;-“నస్వరః ప్రణవోఽక్లాని నాఽప్యన్యవిధయ
స్తథా । స్త్రీణాంచ శూద్రజాతీనాం నున్త్రీమాత్రోక్తిరివ్యక్తే” ఎన్టు-
స్వరముమ్, ప్రణవముమ్, అజ్గజ్గళుమ్, మన్త్రీమున్త్రీన పురశ్చరణాది
కళుమ్వేడ్డా, స్త్రీకళుక్కుమ్ శూద్రజాతికళుక్కుమ్ మన్త్రీమాత్రమే
శొల్లప్పడువణెన్టు శొల్లిన్త్రీతే. అప్పడియే పశ్చరాత్రత్రిలే శ్లోది

(౧) (౨) † పూర్వోక్త పర్యాయోచనాయావిధిం జనానిషమమిన్త్రాయానై.

తథాభగవద్వాస్తీచ- (౧) “వైదికం తాన్వికం చైవ తథా వైదికతాన్వికమ్ । త్రివిధం కర్త సంప్రక్తం పశ్యరాత్రాల్లవామృతే వైదికం బ్రాహ్మణానాన్త రాజ్ఞాం వైదికతాన్వికమ్ । తాన్వికం వైశ్యశూద్రాణాం సర్వేషాం తాన్వికస్తువా । అష్టక్షరశ్చ యోమన్తో ద్వాదశాక్షరపవచ । షడక్షరశ్చ యోమన్తో విష్ణోరమితేజసః । ఏతే మన్తాః ప్రధానాస్తు వైదికాః ప్రణవైర్యుతాః । ప్రణవేన వీహీనాన్త తాన్వికా ఏవ కీర్తితాః” ఇత్యత తాన్వికత్వేన శ్రీశూద్రాధికారత్వముచ్యతే. (౨) “సమానారాయణేత్యుక్త్యా

కం తాన్వికం చైవ తథా వైదికతాన్వికమ్ । త్రివిధం కర్త సంప్రక్తం పశ్యరాత్రాల్లవామృతే” ఎన్తు - మన్తనిపరిగ్రహాదికర్తృత్వే వైదికమన్తమ్ తాన్విక మన్తమ్ వైదికతాన్విక మన్తమ్ మూఱ్ఢవక్త్రే యాచ్యన్తి, “వైదికం బ్రాహ్మణానాన్త రాజ్ఞాం వైదికతాన్వికమ్ । తాన్వికం వైశ్యశూద్రాణాం సర్వేషాం తాన్వికంతువా” ఎన్తు - వైదికమ్ బ్రాహ్మణాధికారు యోగ్యమ్, రాజాధికారు వైదికతాన్వికమ్, వైశ్యశూద్రాధికారు కేవలతాన్వికమ్, అజ్ఞసన్తయే తాన్వికమ్ ఎల్లాధికారుమామన్త అవశీర అధికారిభేదతైచ్చన్తి. “అష్టక్షరశ్చ యోమన్తో ద్వాదశాక్షరపవచ । షడక్షరశ్చ యోమన్తో విష్ణోరమితేజసః । ఏతే మన్తాః ప్రధానాస్తు వైదికాః ప్రణవైర్యుతాః । ప్రణవేన వీహీనాన్త తాన్వికా ఏవ కీర్తితాః” ఎన్తు - తిరువష్టాక్షరమ్ తిరుద్వాదశాక్షరమ్ శ్రీషడక్షర మెన్దిట వ్యాపకమన్తనిర్ణయ ప్రణవతోజహుషినహతు వైదికర్ణ, అతాభీందహతు తాన్వికర్ణ, స్తమ్శొల్లిర్ణయ. ఇవిడత్తిల్ తాన్వికమన్తతత్తుతాత్పర్యమ్ - శ్రీశూద్రాధికారు యోగ్యమిష్టపడి. ఇన్నముమ్, కైలికద్వాదశీమాహత్వత్తిల్, “సమానారాయణేత్యుక్త్యా శ్వపాకంపునరాగమత్” ఎన్తు -

శ్వపాకః పునరాగమత్" ఇతి కైశికద్వాదశీమాహాత్మ్యే వచనాశ్చ
అస్య ప్రణవవర్జితస్య మన్తస్త్రిస్య సర్వాధికారత్వమవగమ్యతే. ప్రణవవర్జిత
తస్యాపి ప్రణవాద్ధి సహిత తుల్య ఫలత్వముక్తమ్ - (౧) "ఘమానారా
యణాయేతి మన్తస్త్రిస్సర్వార్థసాధకః" ఇతి. ౧౩.

తథాఽస్య ఋష్యాదికమపి - (౨) "అష్టాక్షరస్య మన్తస్త్రిస్య
ఋషిర్నారాయణ స్వయమ్ । ఛన్దస్తు దేవీగాయత్రీ పరమాత్మాచ
దేవతా" ఇత్యాదిభిరుక్తమ్. ౧౪.

అనేన మన్తేగ్రీవాఽఽత్మనస్సర్వాత్మనా భగవదేశేశేషత్వమాప
స్వరూపం ప్రాధాన్యేన ప్రతిపాద్యతే. (౩) "ప్రాప్యస్య బ్రహ్మణో రూపం
ప్రణవాదియైభీయ మన్తగ్రీమాత్రతై యచ్చరితుః ఆత్మసమర్పణానై
ప్పట్టి) శ్వపాకః కుణ్డాన్తేన్ద్రాయలే, ప్రణవాదికై యైభీన్ద మన్తగ్రీమా
త్రమ్ సర్వాధికారమెన్నుమిడమ్ సంప్రతిపన్నమ్. ప్రణవాదికల్ తవిర్
న్దాయమ్ ప్రణవాదికలోదుకూడిన వేషత్తిల్ ఫలతై త్తరుమెన్నుమతు,
"ఘమానారాయణాయేతి మన్తస్త్రిస్సర్వార్థసాధకః" ఎన్తు శొల్లప్పట్టతు.
ఆకైయాలే, మన్తస్త్రిన్దుక్కు స్వాభావిక వేషమ్ ప్రణవాదికలోదు
కూడియరుక్కైయాయత్తు, తవిరుకిఱవిడమ్ సర్వాధికారమన్తతా
యత్తు. ౧౩.

ఇమ్మన్తస్త్రిన్దుక్కు, "అష్టాక్షరస్య మన్తస్త్రిస్య ఋషిర్నారా
యణస్వయమ్ । ఛన్దస్తు దేవీగాయత్రీ పరమాత్మాచదేవతా" ఎన్తు-
నారాయణ తానే ఋషియాకవుమ్, దేవీగాయత్రీ ఛన్దస్సాకవుమ్,
పరమాత్మా దేవతైయాకవుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౧౪.

ఇప్పడిప్పట్ట ఇమ్మన్తస్త్రిన్దుకై, ఆత్మవినుజై య సర్వప్రకారభగ
వదేశేశేషత్వమాకిఱ స్వరూపమ్ ప్రధానమాక ప్రతిపాదిక్కుప్పదుకి
ఱతు. "ప్రాప్యస్య బ్రహ్మణో రూపం ప్రాప్తుశ్చ ప్రత్యగార్తనః । ప్రా

౧) (౨) (౩) † కుణ్డలితం ప్రక్షిప్తం అనన్వితం గ్రన్థకలిమిద్భవం.

త్రురంగం.] అక్షర ప్రధాన ప్రతిపాద్యార్థ నిరూపణమ్.

౨౧

ప్రాప్త్యుత్పత్తి ప్రత్యగత్తనః । ప్రాప్త్యుత్పాదయం. ఫలం ప్రాప్తే స్తథా
ప్రాప్తి విరోధిచవద ని సకలా వేదా స్సేతిహసపురాణాకాః । మునయశ్చ
మహాత్మానో వేదవేదా న్తపారగాః" ఇతి సకల శాస్త్రై తాత్పర్యభూత.
మర్థపశ్చకమస్మిన్ సర్వవేదశాస్త్ర సజ్జిహూభూతే మన్తే ని ప్రతి
పాద్యత ఇతివచనం సర్వశాస్త్రాధిక్యతస్య ప్రాప్త్యుత్పత్తిన స్వరూ.
పానుబంధిత్య నిబంధనమ్.

౧౫.

తత్ర - ప్రథమపదస్య మన్త బీజభూతస్య ఏకాక్షరస్య ప్రణ.
వస్య అక్షరత్రయాత్మకత్వం శ్రుతిస్త్పృతిభ్యాం వ్యజ్యతే. తత్రశ్రుతిః -
ప్రొత్పాదయం ఫలం ప్రాప్తే స్తథా ప్రాప్తివిరోధిచవద ని సకలా వేదా.
స్సేతిహస పురాణాకాః । మునయశ్చ మహాత్మానో వేదవేదా న్తపార
గాః" ఎన్తు-ప్రాప్త్యమాన బ్రహ్మస్వరూపతైయుమ్, ప్రాప్తావాన ప్రత్య.
గత్తస్వరూపతైయుమ్, ప్రాప్త్యుత్పాదయతైయుమ్, ప్రాప్తిఫలతైయుమ్,
ప్రాప్తివిరోధియైయుమ్, ఇతిహసపురాణాల్లోడకూపిన సకల వేదజ్ఞభుమ్,
వేదవేదా న్తపారగరాయ్ మహాత్మాకృతాన మునికభుమ్ శిల్లానిష్ఠార్
కశిన్తు సకల శాస్త్రజ్ఞభుక్కుమ్ తాత్పర్యమాక అర్థపశ్చకజ్ఞై చ్చ
ల్లకై యాతే, సర్వ శాస్త్ర సజ్జిహూరూపమాన ఇన్దున్త్రీతిలుమ్
అతువే ప్రతిపాద్యమానాలుమ్, సర్వశాస్త్ర త్రిలుమధిక్యతనాన చేతన
సుడై య స్వరూపతోడు అనుబంధికతై యాతే ఆర్తస్వరూపమే ప్రధా
నతయా ప్రతిపాద్యమన్తతాయన్తు.

౧౫.

ఇన్దున్త్రీతిల్ ప్రథమ పదమాయ్, మన్త్రీతుక్కు బీజ
మాయ్, ఏకాక్షరమాన ప్రణవత్రినుడై య అక్షరత్రయాత్మకత్వమా
నత్తు శ్రుతి స్త్పృతికతలే న్యక్తమాకానిన్తతు. అతిత్ శ్రుతి-భూరితి
ముగ్వేదాదజాయత । భువరితియజుర్వేదాత్ । సువరితిసామవేదాత్.
తానిశుక్రాణ్యభ్యతపత్ । తేభ్యో-భిర ప్తేభ్యస్త్రయోవర్ణా అజాయన్త.

(౧) “భూరితి ఋగ్వేదా దజాయతః భువరితి యజుర్వేదాత్ సువరితి సామవేదాత్ తాని శుక్రాణ్యభ్యతపత్ తేభ్యోఽథ తిష్ఠేభ్యస్త్రయో వన్తా అజాయన్తే అకార ఉకార మకారఇతి తానేకథా సమభరత్త దేతదోమితి”.

౧౬.

స్మృతిరపి-(౨) “అకారఞ్చప్యకారఞ్చ మకారఞ్చ ప్రజా పతిః వేదత్రయాన్నిరబృహద్భూర్భువస్సర్వరితీతిచ” ఏవమసంహితా కాశేగాక్షరత్రయాత్మకత్వం సంహితాకారేణ ఏకాక్షరత్వమా జ్ఞాపయ్యపన్నమ్. (౩) “ఓమిశ్యేకాక్షరమ్” ఇతిచనాత్.

౧౭.

అకార ఉకార మకారఇతి తానేకథాసమభరత్తదేతదోమితి” ఎన్ఱు - “భూః” ఎన్ఱు ఋగ్వేద త్రిల్ నిన్ఱుమ్, “భువః” ఎన్ఱు యజుర్వేద త్రిల్ నిన్ఱుమ్, “సువః” ఎన్ఱు సామవేద త్రిల్ నిన్ఱుమ్ తోన్ఱుమ్మపిపణ్ణి, పరి శుద్ధమాన అన్ద వ్యాహృతిత్రయత్రైయుమ్ పాన్దోదవైక్కుమాపాతే తన్సజ్జల్పత్తాలే అభిలిపిత్తు, అవన్శీల్ నిన్ఱుమ్ అకార ఉకార మ కారజ్ఞాకాకిల మూన్ఱక్షరజ్ఞభుమ్ తోన్ఱుమ్మపిపణ్ణి, అన్ఱెమూన్ఱైయుమ్ ఓరక్షరమాక క్కూట్టిన్ఱా ప్రజాపతిమాన సర్వేశ్వరః, అను “ఓమ్” ఎన్ఱితివితువెన్ఱు శొల్లిన్ఱు.

౧౮.

ఇన్ద శ్రుతియైఉపబృంహణమ్ పణ్ణుకిల స్మృతియుమ్, “అకార ఞ్చప్యకారఞ్చ మకారఞ్చ ప్రజాపతిః వేదత్రయాన్నిరబృహద్భూర్భువస్సర్వరితీతిచ” ఎన్ఱు - అకారత్రైయుమ్, ఉకారత్రైయుమ్, మకార త్రైయుమ్, ప్రజాపతియానవః “భూర్భువస్సర్వః” ఎన్ఱితి వ్యాహృతి కిల్లై త్తని త్తనియిజైయిడాకొణ్ణి వేదత్రయ త్రిల్ నిన్ఱుమ్ సజ్జ హిత్రై ఎన్ఱు శొల్లిన్ఱు. ఇప్పడి యాన్ఱెయాలే, సభికార్గమ్ పణ్ణత వేషత్తాలే మూన్ఱక్షరమాయ్, పణ్ణినవేషత్తాలే ఓరక్షరమాన్ఱై ప్రణ వత్తుక్కు యుక్తిమన్ఱతాయ్త్తు. “ఓమిశ్యేకాక్షరమ్” ఎన్ఱు - సంహి తాకారవేషమ్ ఏకాక్షరమెన్ఱుశొల్లున్ఱై యాలే.

౧౯.

తత్ర ప్రథమాక్షరభూతోఽయమకారః - సర్వశేషిణం సర్వ
శ్వరమభివదతి. అత్ర నిరూపణీయస్యాఽఽత్మన శ్చేషత్వరూప స్వరూ
పస్య నిరూపకభూతశేష్యధీనత్వాత్ ప్రథమం శేషి స్వరూపముచ్యతే.
(౧) “అ ఇతి బ్రహ్మ” ఇత్యకారస్య బ్రహ్మవాచిత్యం శ్రుతిసిద్ధమ్.
అకారవాచ్యస్య బ్రహ్మణి లక్షణతయా జన్మాదిసూత్ర ప్రతిపాదిని
జన్మాదికారగత్వమత్రోచ్యతే. తథాపి-(౨) “సర్వేషాం స నామా
ని కర్తాణిచ పృథక్పృథక్ వేదశబ్దేభ్య ఏవాఽఽదౌ పృథక్సంస్థాశ్చ
నిర్తమే” (౩) “నామ రూపాభ్య భూతానాం కృత్యానాంచ ప్రపశ్య
నమ్ వేదశబ్దేభ్య ఏవాదౌ దేవాదీనాం చకార సః” ఇతి-వైదికానాం
లాక్షికానాంచ సర్వేషాం శబ్దానాం వేదమూలత్వమవగమ్యతే.

అక్షరత్రయాత్మకమాన అన్తఃపగవ త్తిల్, ప్రథమాక్షరమాన అకార
మానత్వం, సర్వశేషియాన సర్వేశ్వరవైచ్చిల్లుకీతము. ఇవిద త్తిల్ నిరూ
పిక వేడ్టియ అత్తావుక్కు నిరూపకమాన శేషత్వమాకీతస్వరూపత్తుక్కు
నిరూపకమాన శేషిస్వరూపమ్ మున్నాక నిరూపిక వేడ్టుకై యాలే,
ప్రథమమ్ శేషియినడై య స్వరూపమ్ శొల్లప్పడుకీతము. అతావతు-“అ,
ఇతి బ్రహ్మ” ఎన్టు బ్రహ్మనాచకత్వమ్ అకారమైక్కు శ్రుతిసిద్ధమ్. అకార
వాచ్యమాన బ్రహ్మత్తుక్కు, బ్రహ్మలక్షణమాక జన్మాదిసూత్ర త్తిలే ప్రతిపా
దిక్కప్పట్ట జగజ్జన్మాదికారగత్వమ్ ఇవిద త్తిలే శొల్లప్పడుకీతము. ఎజ్జనే
యెన్నిల్, “సర్వేషాం స నామాని కర్తాణిచ పృథక్పృథక్ వేదశబ్దే
భ్య ఏవాఽఽదౌ పృథక్సంస్థాశ్చ నిర్తమే” “నామ రూపాభ్య భూతా
నాం కృత్యానాంచ ప్రపశ్యనమ్ వేదశబ్దేభ్య ఏవాదౌ దేవాదీనాం
చకార సః” ఎన్టు - స్మృతి పురాణజలిలే, దేవాదికాన సర్వభూతజలి
నుడై య నామజ్జలియమ్, రూపజ్జలియమ్, వ్యాపారవిశేషజ్జలి
యమ్, వేదశబ్దజ్జలియమ్ కణ్ణ మున్నుపోలే సప్తవానవక సృష్టికాల

(గ) “అద్యస్తు త్ర్యక్షరం బ్రహ్మ త్రయీ యస్మిన్ ప్రతిష్ఠితా సగుహ్యోఽన్య త్రివృద్వదో య స్తం వేద స వేదవిత్”
 (2) “ప్రణవాద్యా స్తథా వేదాః ప్రణవే పర్యవస్థితాః । వాఙ్మయం ప్రణవం సర్వం తస్మాత్ప్రణవమభ్యసేత్” (3) “ఓక్కార ప్రథవా వేదాః ఓక్కార ప్రథవా స్వరారాః ఓక్కార ప్రథవం సర్వం జగత్సావరజజ్ఞమమ్” ఇతి-వేదానాం ప్రణవవిస్తవ్యముచ్యతే. (౪) “బ్రహ్మణః ప్రణవం కుర్యాదాదావస్తేచ సర్వదా । సవత్సరోఽబ్జ్యతం త్రిలే నృప్తిత్వాన్యైయా లే, లాకికమాన సర్వశబ్దభుమ్ వేదజై మూల మాక వుడైయనవెన్లు శొల్లప్పట్టతు. “అద్యస్తు త్ర్యక్షరం బ్రహ్మ త్రయీ యస్మిన్ ప్రతిష్ఠితా సగుహ్యోఽన్య త్రివృద్వదో య స్తం వేద స వేదవిత్” ఎన్లు - వేదత్రయభుక్కుమ్ ప్రతిహస్థిమాయ్, అద్య మాయ్ అక్షరత్రయాత్మకమాన ప్రణవమానతు, త్రివృత్తాయ్ గు హ్యనూయరుప్పతాన వేటారు వేదమాయరుక్కుమ్, అత్తై యత్తిస్తనా వేదవిత్తాకితానెన్లుమ్, “ప్రణవాద్యా స్తథా వేదాః ప్రణవే పర్యవస్థితాః । వాఙ్మయం ప్రణవం సర్వం తస్మాత్ప్రణవమభ్యసేత్” ఎన్లు- వేదజ్ఞో ప్రణవత్తై ఆదియాక వుడైత్తాయరుక్కుమ్, ప్రణవత్తిలే పర్యవసిత్తిరుక్కుమ్, శబ్దవికారమెల్లామ్ ప్రణవాత్మకమా యరు క్కుమ్, ఆకైయా లే ప్రణవత్తై యభ్యసిప్పానెన్లుమ్, “ఓక్కార ప్రథవా వేదాః ఓక్కార ప్రథవా స్వరారాః ఓక్కార ప్రథవం సర్వం జగత్సావరజజ్ఞమమ్” ఎన్లు - వేదజ్ఞో ఓక్కారత్తై ప్పిఱ ప్పాక వుడైత్తాయరుక్కుమ్, స్వరభుమ్ ఓక్కారత్తై ప్పిఱప్పాక వుడై త్తాయరుక్కుమ్, స్థావరజజ్ఞమాత్మకమా యరుక్కిఱ జగన్తుమ్, ఓక్కారత్తై ప్పిఱప్పాక వుడైత్తాయరుక్కుమ్ ఎన్లుమ్ శొల్లుకై యా లే వేదజ్ఞో ప్రణవత్తుక్కుళ్ళే ఎన్లు శొల్లప్పట్టతు. “బ్రహ్మణః ప్రణవం కుర్యా దాదావస్తేచ సర్వదా । సవత్సరోఽబ్జ్యతం పూర్వం పరస్తాచ్చ విశిర్యతే”

పూర్వం పరస్తాచ్చ విశేష్యతే" ఇతి వేదాద్యన్తప్రయుక్తస్య ప్రణవస్య
(౧) "యద్వేదాదా స్వరః ప్రాక్తో వేదాన్తేచ ప్రతిష్ఠితః తస్య ప్రకృ
తిలీనస్య యః పర స్స మహేశ్వరః" ఇతి ప్రకృతిలయశ్చూక్రియతే.
అసేనాఽకారస్య ప్రణవకారణత్వం ప్రతీయతే.

తదుక్తం భగవతా భాష్యకారణ వేదార్థసజ్జిహే, (౨) "స
ర్వస్య వేదజాలస్య ప్రకృతిః ప్రణవః, ప్రణవస్యచ ప్రకృతిః అకారః,
ప్రణవవికారో వేదః స్వప్రకృతిభూతప్రణవేలీనః, ప్రణవోఽప్యకార వికార
భూతః స్వప్రకృతావకారే లీనః, తస్య ప్రణవప్రకృతిభూతస్యాఽకా
రస్య యః పరః - వాచ్యః, స మహేశ్వరః" ఇతి. తస్మాదకారస్య సర్వ

ఎన్దు - వేదాద్యయనత్తుక్కుమున్నమ్ పిన్నమ్ ప్రణవత్తై పృణ్ణవాః,
మున్ను పణ్ణాతపోతు ఒఘ్రికిప్పమ్, పిన్నుపణ్ణాతపోతు శితతిప్పమ్ ఎన్దై
యాలే, వేదాద్యన్తజ్జిలే ప్రయోగిక్కుప్పదువతాన ప్రణవత్తుక్కు,
"యద్వేదాదా స్వరః ప్రాక్తో వేదాన్తేచ ప్రతిష్ఠితః తస్య ప్రకృతి
లీనస్య యః పర స్స మహేశ్వరః" ఎన్దు - అచ్చాకైయాలే స్వరశబ్ద
వాచ్యమాయ్, శెప్పప్పలే వేదత్తై ఆద్యన్తజ్జిలే మూడియిరుప్పతాన
ఇన్ద స్వభావత్తుక్కుమేలే ప్రకృతిలయజైచ్చొల్లి అతుక్కు వాచ్య
నావాః సర్వేశ్వరన్తెన్దయాలే, ఇప్రణవత్తుక్కుచ్చొన్న ప్రకృతిలయ
మావతు - స్వకారణభూతమాన అకారత్తిలే లయిక్కెయెన్దపడి.
ఇత్తాలే అకారమ్ ప్రణవత్తుక్కు క్కారణమెన్దతాయ్తు. ౧౮.

ఇన్ద శ్రుత్యర్థన్తా వేదార్థ సజ్జిహేత్తిలే భాష్యకారరాలే
యమలిచ్చెయ్యుప్పట్టు. - భుర్వస్య వేదజాలస్య ప్రకృతిః ప్రణవః, ప్ర
ణవస్యచ ప్రకృతిరకారః, ప్రణవవికారో వేదః స్వప్రకృతిభూతప్రణవే
లీనః, ప్రణవోఽప్యకార వికారభూతః స్వప్రకృతావకారే లీనః, తస్య ప్రణవ
ప్రకృతి భూతస్యాఽకారస్య యః పరః - వాచ్యః, స మహేశ్వరః " ఎన్దు - ఎల్లా
వేదసమూహాత్తుక్కుమ్ కారణమ్ ప్రణవమ్, ప్రణవత్తు

వాచకజాత ప్రకృతి భూతస్య, (౧) “ప్రకృతిశ్చ ప్రతిజ్ఞా దృష్టాంతానుప
రోధాత్” ఇతి సూత్రప్రతిపాదితోపాదానకారణత్వేన సర్వవాచ్యజాత
ప్రకృతిభూత పరబ్రహ్మ వాచకత్వాత్, అనేన కారణత్వమధిధీయతే.

* తదుక్తమ్-(౨) “సమస్తశబ్దమూలత్వాదకారస్య స్వభావతః
సమస్తవాచ్యమూలత్వాద్భిహ్వణోపి స్వభావతః । వాచ్యవాచకసం
బంధస్తయోరథాత్ప్రతీయతే” ఇతి. అతవసహి । (3) “అకారోనై
సర్వావాక్” ఇతి సామానాధికరణ్యశ్రుతిః కారణత్వనిబంధనా. యథా

క్కుమ్ కారణమ్ అకారమ్, ప్రణవత్తుక్కు క్కార్యమాన వేదమ్ తన
క్కుక్కారణమానప్రణవ త్రిలేలయిక్కుమ్, అకారత్తుక్కు క్కార్యమాన
ప్రణవముమ్, తనక్కుక్కారణమాన అకార త్రిలేలయిక్కుమ్, ఇప్పడి
ప్రణవత్తుక్కు ప్రకృతియాన అకారత్తుక్కు యాచనోరువ వాచ్యః,
అవ సర్వాధికనాన సర్వేశ్వరః ఎవ్వతాయత్తు ; ఆనై యాలే, ఎల్లా
వాచకజాతత్తుక్కుమ్ ప్రకృతియాన అకారత్తుక్కు, “ప్రకృతిశ్చ ప్రతి
జ్ఞాదృష్టాంతానుపరోధాత్” ఎన్నిట సూత్రత్తాలే ఉపాదానమాక చ్చిట్టి
పట్ట ఎల్లా వాచ్యజాతత్తుక్కుమ్ ప్రకృతిభూతమాన పరబ్రహ్మవాచక
త్వమ్ సిద్ధిక్రైయాలే, ఇవ్వకారత్తాలే సర్వకారణత్వమ్ శీలపపడు
కిటతు.

౧౯.

“సమస్తశబ్దమూలత్వాదకారస్య స్వభావతః సమస్తవాచ్యమూ
లత్వాద్భిహ్వణోపి స్వభావతః వాచ్యవాచక సంబంధస్తయో రథా
త్ప్రతీయతే” ఎవ్వ - అకారత్తుక్కు సమస్తశబ్దమూలత్వమ్ స్వభావ
మానపడియాలమ్, బ్రహ్మత్తుక్కు సమస్తవాచ్యమూలత్వమ్ స్వభావ
మానపడియాలమ్, ఇరణ్ణుక్కుమ్ వాచ్యవాచకభావసంబంధమ్ అర్థసిద్ధ
మాయ్ త్రోర్దుమెవ్వశీలపట్టతే. ఆనై యాలేయితే, “అకారోనై
సర్వావాక్” ఎన్నిట సామానాధికరణ్యశ్రుతియానతు కారణత్వ నిబంధనై
యాయీర్దు. అకారమ్ ఎల్లావాక్కు మెన్తాలే ఎల్లాశబ్దత్తుక్కుమ్ కార

(గ) “సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ । తజ్జలానితికా న్త ఉపాసీత” ఇతి తజ్జత్వ తల్లత్వ తదనత్వ నిబన్ధనం జగద్భిన్నాభాసామానాధికరణ్యమ్, తద్వ దత్రాపి. అనేన ఉపాదానత్వ ప్రతిపాదనేన లయస్థానత్వోచ ప్రతీయతే. లయస్థానమేవహ్యుపాదానమ్; (౨) “సదేవ సామ్యేద మగ్ర ఆసీత్ । ఏకమేవాద్దితీయమ్” ఇత్యాది శ్రుతేః.

౨౮.

అస్య స్వభావతపోపాదానకారణవాచినః పదస్య , పుత్రత్వ త్య నుసారాత్, (౩) “అవ-రక్షణే” ఇత్యస్తాధాతోః (౪) “అన్యేభ్యోవిద్యశ్యతే” ఇతి కృతస్యక ర్తరి క్విప్రుత్యయస్య అనుబన్ధలోపంకృత్వా, (౫) “అహోహ్యోర్వలి” ఇతి ధాతోర్వకారస్య (౬) “వేరపుత్త గమ్ అకారమెష్టపడి; ఎనోలవెన్నిల్, “సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ । తజ్జ లానితి కా న్త ఉపాసీత” ఎష్టు-ఇజ్జగ క్లెల్లామ్ బ్రహ్మమ్, ఎష్టార, తజ్జ నూయ్ - అన్త బ్రహ్మత్తిలే పిఱక్కెయాలమ్, తల్లనూయ్ - అతిలే లయిక్కెయాలమ్, తదననూయ్ - అత్తారే ఉయిర్ పెల్లు రక్షిత మాకై యాలమ్, అతువాయిల్లుఎన్నుమాపోలే, ఇజ్జు సర్వశబ్దకార గమ్ అకారమాయిల్లు. ఇప్పడి కారణభూతబ్రహ్మవాచియాన అకార త్తారే బ్రహ్మత్తినుడైయ జగదుపాదానత్వమ్ శొల్లప్పదుకైయార్, బ్రహ్మమే లయత్తుక్కుమ్ కారణమెష్టతాయిల్లు; లయస్థానమావతితే ఉపాదానమావతు ; “సదేవ,” “ఏకమేవ” ఎష్టు - కారణవాక్యత్తిలే జగత్కారణమాన సచ్చబ్రహ్మవస్తువై లయస్థానమాక చ్చొల్లుకై యాలే.

౨౯.

ఇప్పడి అక్షర స్వభావత్తారే ఉపాదానకారణత్వే చ్చొల్లుకొఱ పద త్తినుడైయ ధాతుప్రత్యయముఖత్తాలుణ్ణాన పుత్రత్వ త్తియై ఆరాయ్ న్దవాతే, “అవ-రక్షణే” ఎన్నిఱధాతువిన్నేలే, “అన్యేభ్యోవిద్యశ్యతే” ఎష్టుక్విప్రుత్యయత్తైప్పణ్ణి, అత్తినుడైయ అనుబన్ధగ్గై లోపిప్పిత్తు, “అహోహ

(గ) ఛా-ఉ-౩-౧౪.

(౨) ఛా-ఉ-౬-౨.

(౩) ఛా-ప-ఆ-౩.

(౪) ఛా-నూ-౩-౨-౧౪౮. (౫) ఛా-నూ-౬-౧-౩౩. (౬) ఛా-నూ-౬-౧-౩౩.

స్య" ఇతి ప్రత్యయవకారస్యచ లోపి కృతే అ ఇతి రూపంభవతి. అనేన-
సర్వరక్షక సర్వేశ్వరోఽభిధీయతే. ఏతేన, (౧) "యతోవా ఇమాని
భూతాని జాయంతే యేన జాతాని జీవంతి యత్ప్రియ స్త్యభిసంవిశంతి
తద్విజ్ఞానస్య తద్బ్రహ్మేతి" ఇతి బ్రహ్మణో లక్షణశ్చేన వేదాంతపు
తిపాదిత జగదుదయ విభవ లయ లీలత్వము క్తం భవతి. అత్రతు లయస్య
పుత్రత్రమణోక్తిః - ఉపాదానత్వ ప్రయుక్త తత్త్వీరణసౌకర్యాయ;
(౨) "తజ్జలాన్" ఇతి శ్రుతివివక్షయాచ. తథోక్తం భగవతా పరాశ
రేణాపి-(౩) "విష్ణో స్సకాశా దుద్భూతం జగత్తత్రైవిచ చ స్థితమ్
మ కర్తాపా జగతోఽస్య జగచ్చ సః" ఇతి. ౨౧.

వ్యోర్వలి" ఎష్టు ధాతువిచక్షయ వకారశ్చైయుమ్, "వేరస్సస్య" ఎష్టు
ప్రత్యయ వకారశ్చైయుమ్ లోపిప్రీత్యాల్, "అ" ఎష్టు రూపమాయ్,
అతు సర్వరక్షకనాన సర్వేశ్వరనై చ్చొల్లిత్ ద్రాకితము. ఇత్రాతే, "య
తోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే యేన జాతాని జీవంతి యత్ప్రి
య స్త్యభిసంవిశంతి తద్విజ్ఞానస్య తద్బ్రహ్మేతి" ఎష్టు - బ్రహ్మలక్ష
ణమాక, వేదాంతై, యాతొన్ద్రాల్ నిష్టుమ్ ఇన్ద్రభూతజ్ఞో పిన్ద్రన,
యాతొన్ద్రాలే జీవక్కిన్ద్రన, నశిత్తుప్పొకితవై యాతొన్ద్రై ప్రవేశిన్దులయ
క్కిన్ద్రన, అతు బ్రహ్మమ్, అత్రైయతి ఎష్టుకొన్దు జగత్సప్తే స్థితి సంహార
హేతుత్వమ్. శొల్లొప్పట్టు. అనాల్, సృష్టిస్థితిసంహారశ్చైన్దిత వచ్చవిలే
శొల్లాతే ఉపాదానత్తుక్కు అన స్తరమ్ లయస్థానశ్చై మాతాడిచ్చొల్లి
పిన్దు రక్షకత్వత్రైచ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్; ఉపాదానమ్ శొల్లుమడల్లిల్,
లయస్థానశ్చైచ్చొల్లుకిత సౌకర్యత్తాలుమ్, "తజ్జలానితి" ఎన్దిత శ్రుతి
యినో క్రమత్తైప్పన్ద్రువుమ్ శొల్లిత్తు. ౨౧.

ఇట్లుడి "విష్ణో స్సకాశాదుద్భూతం జగత్తత్రైవిచచస్థితమ్ స్థితిసం
యమకర్తాపా జగతోఽస్య జగచ్చ సః" ఎష్టు - విష్ణువిచక్షయ సకా

ఏవం కారణభూతబ్రహ్మవాచినోఽకారస్య (౧) “అకారోవై విష్ణుః” (౨) “అకారో విష్ణు వాచకః” (౩) “అక్షరాణామకారోఽస్మి” (౪) “అథితి భగవతో నారాయణస్య ప్రథమాభిధానమ్” ఇత్యాదినా భగవద్వాచిత్యమవగమ్యతే. (౫) “యః పరస్యమహేశ్వరః” ఇత్యత్ర అకారవాచ్యస్య మహేశ్వరస్య అనన్తరమేవ నారాయణానువాకే నారాయణత్వప్రతిపాదనాచ్చ జగజ్జన్మాదిహేతుతయా అకారవాచ్యం పరం బ్రహ్మ నారాయణ ఇతి నిశ్చయతే. ౨౨.

(౬) “యస్మిన్నిదం సంచ విచైతి సర్వమ్” (౭) “యథాశక్తిర్

శక్తిర్ నిష్ఠమ్ జగత్తు ఉత్పన్నమాయిత్యై, అవన్యక్కలితే లయిత్తు నిష్ఠతు, ఇత్యుక్త బాహ్యస్థితి సంహారజ్ఞై యమ్ పణ్ణువా అవ, అన్తరార్థతయా ఆన్తరస్థితి పణ్ణువా అవనెన్తు ఇవ్వడైవిలే శ్రీపరాశరభగవాన్ శాన్సాన్.

ఇప్పడి కారణభూతమాన బ్రహ్మత్తుక్కు వాచకమాన అకారత్తుక్కు, “అకారోవై విష్ణుః” ఎన్ఱు-అకారమాకితాన్ విష్ణు వెన్ఱుమ్, “అకారో విష్ణు వాచకః” ఎన్ఱు - అకారమాకితతు విష్ణువుక్కు వాచకమెన్ఱుమ్, శ్రుతియిలుమ్ భగవచ్చాన్త్రుత్తిలుమ్ శోల్లప్పసుకైయాలుమ్, “అక్షరాణామకారోఽస్మి” ఎన్ఱు - అక్షరజ్ఞలిలే వైత్తుక్కుణ్ణు అకారమాకితే నానేఎన్ఱితి భగవద్వచనత్తాలుమ్, “అథితి భగవతో నారాయణస్య ప్రథమాభిధానమ్” ఎన్ఱు - అకారమ్ భగవానానమమక్కు-ముతల్ తిరునామమెన్ఱితి మహాభాష్య వచనత్తాలుమ్, భగవచ్చాచకత్వమతియప్పడానిష్ఠతు. “యః పరస్య మహేశ్వరః” ఎన్ఱితి శ్రుతియిలే, అకారవాచ్యనాక చొల్లబట్ట మహేశ్వరనుక్కు, అనన్తరమ్ నారాయణానువాకత్తిలే నారాయణత్వతై చొల్లుకైయాలే, జగజ్జన్మాదిహేతువాక అకారవాచ్యమాన పరబ్రహ్మమానతు నారాయణన్ఱెన్ఱు నిశ్చయిక్కప్పడానిష్ఠతు. ౨౩.

ప్రసూతా జగతః ప్రసూతిః" . (౧) " సర్వే నిమేషా జ్ఞాతే
విద్యుతః పురుషాదధి" ఇత్యాదిభి సర్వకారణతయా ప్రతిపన్నస్య
పరమపురుషస్య (౨) "యమస్తస్సముద్రే కవయో వదంతి" ఇతి
సముద్రశాయిత్వేన నారాయణత్వం సూచయిత్వా, తస్య (౩)
"న తస్యేకే కశ్యప" ఇతి సర్వాధికత్వం ప్రతిపాదయిత్వా, (౪)
"అమృత్యు పారే" ఇత్యనువాకేన ఏకవాక్యతయా (౫) "అదృశ్య
స్సమూహతో హిరణ్యగర్భ ఇత్యష్టే" ఇతి శూయమాదే (౬)
"అదృశ్యస్సమూహతః" ఇత్యనువాకే (౭) "హీశ్వ తే లక్ష్మీశ్వ పక్షౌగ్రి"
ఇతి శ్రియఃపతిత్వం శూయతే. ఏతేన సర్వాధిక శ్రియఃపతిరేవేత్యధి

ఇన్నముమ్, "యస్మిన్నిదంసశ్చవిచైతి సర్వమ్" ఎన్ఱు - యా
వనారువన్మక్కలిలే ఇన్దజగ తైల్లామ్ సజ్కుచితమాయమ్, విస్తృతమా.
యమిరుక్కిటతోవెన్ఱుమ్, "యతః ప్రసూతా జగతః ప్రసూతిః" ఎన్ఱు-
యావనారువన్మక్కలినిన్ఱుమ్ ఇజగ త్తినుజై యడిత్పత్తియుద్దాయిన్దో
వెన్ఱుమ్, "సర్వే నిమేషా జ్ఞాతే విద్యుతః పురుషాదధి" ఎన్ఱు-నిమేషా
దికాలోపలక్ష్మిత సకల పదార్థజ్ఞుమ్ విద్యుద్వర్ణనాన పురుషన్మక్కలు
జ్ఞాయిన్దోవెన్ఱుమ్, ఇతు ముతల్ నాలు వాక్యజ్ఞానా లే సర్వకారణమాక
చొల్లపప్ట పరమపురుషనుక్కు, "యమస్తస్సముద్రే కవయో వదంతి"
ఎన్ఱు-యావనారువనై సముద్రత్తుక్కు శ్చేయాక జ్ఞానవాన్తశతీయానిన్దారక
ళోవెన్ఱేయాలే, సముద్రశాయిత్వతైయిట్టు నారాయణత్వజై సూచిప్పిత్తు,
అన్ద నారాయణనుక్కు "నతస్యేకేకశ్యప" ఎన్ఱు-అవదుక్కోరు నియన్తై
విల్లై ఎన్ఱేయాలే, సర్వాధికత్వజై ప్రతిపాదియానిత్కిట "అమృత్యు
పారే" ఎన్ఱిట అనువాకత్తోడే "అదృశ్యస్సంఘతో హిరణ్యగర్భ ఇత్య
ష్టే" ఎన్ఱు ఏకవాక్యమాక ఓతప్పడుకిట "అదృశ్యస్సంఘతః" ఎన్ఱిట
అనువాకత్తిలే, "హీశ్వ తే లక్ష్మీశ్వ పక్షౌగ్రి" ఎన్ఱు-శ్రియఃపతిత్వమ్

(౧) తై-నా-౧-౮. (౨) తై-నా-౧. (౩) తై-నా-౧. (౪) తై-నా-౧.
(౫) తై-నా-౧-౧౧. (౬) భు-నూ. (౭) భు-నూ.

గమ్యతే. (౧) “ఆశ్శ్రీశ్శ్రియః” ఇతి చ సర్వస్తాత్పరత్వ ప్రథమ నిరూపకం శ్రియఃపతిత్వ మిత్యుక్తమ్. అతః శేషిస్వరూపవాచిన్యకారే శేషి సర్వాధికత్వనిరూపకభూత లక్ష్మి విశిష్టత్వమవ్యక్తాదుక్తమ్. ౨౩.

ఏవం నిరూపకత్వనిబద్ధన స్వరూపానుబద్ధిత్యన స్వరూపవాచి పదాంతర్యావత్ క్తః; యథా ద్రమిడభాష్యే-(౨) “యద్యపి సచ్చిత్తం ననిర్భుగ్నదైవతం గుణగణం మనసానుభావేత్ తథాప్యన్తర్గుణమేవ దేవతాం భజతే తత్రాపి సగుణైవ దేవతా ప్రాప్త్యా” ఇతి-సద్విద్యా నిష్కస్య దహరవిద్యా నిష్కస్యేవ దేవతాస్వరూపా ద్విభక్తత్వేన అపహత పాప్తత్వాదిగుణగణస్య పృథగుపాసనాభావే స్వరూపానుబద్ధిత్యా త్సమస్తకల్యాణగుణగణస్య సర్వగుణవిశిష్టం బ్రహ్మోపాస్యం ప్రాప్త్యశ్చే

తప్పదానిష్టతు. ఇత్రాతే, సర్వాధికనాననారాయణ శ్రియఃపతియేష్ట త్రియప్పట్టతు. “ఆశ్శ్రీశ్శ్రియః” ఎష్ట - సర్వస్తాత్పరత్వత్తుక్కు ప్రధాన నిరూపకమ్ శ్రియఃపతిత్వనూక ఆశ్రవన్తారదుభిచ్చయేతార్ ఆకైయాతే, శేషిస్వరూపవాచియాన అకారత్తిలే శేషియనుడైయ సర్వాధికత్వ త్తుక్కు నిరూపకమాక శ్రియఃపతిత్వముమ్ అర్థబలత్తలే శొల్లప్పట్ట తాయిల్లు. ౨౩.

ఇప్పడి నిరూపకత్వమడియాన స్వరూపానుబద్ధిత్యత్తలే, స్వరూ పవాచిపదత్తిలే అన్తర్యావమ్ శొల్లప్పట్టతు; ఎన్నోలవెన్నిల్; ద్రమిడ భాష్యత్తిల్, “యద్యపి సచ్చిత్తం ననిర్భుగ్నదైవతం గుణగణం మనసాను భావేత్ తథాప్యన్తర్గుణమేవ దేవతాం భజతే తత్రాపి సగుణైవ దేవ తాప్రాప్త్యా” ఎష్ట - సద్విద్యానిష్కనాననా దహరవిద్యానిష్కపాల దేవతాస్వరూప త్రిత్కాట్టిల్ పిరియ అపహతపాప్తత్వాది గుణగణత్తై త్తనిత్తు ఉపాసి త్తిలనేయాకిలుమ్, సమస్త కల్యాణగుణభూమ్ స్వరూ పానుబద్ధికాకైయాతే అన్తసద్విద్యై యిలుమ్ సగుణబ్రహ్మమే ఉపాస్య

శ్లోకమ్.

స్వరూపానుబంధ్యాత్ శ్రియః

పరిత్యజ్యమనుసంధేయమ్.

౨౪.

ఏవం శ్రియఃపతిరేవ నారాయణో జగజ్జన్మాదిహేతుతయా వాచ్యః ఇతి అస్య పదస్య నాథా నైరవరత్వం శబ్దనియమ్. ఏతేన-బ్రహ్మశివయో కారణత్వ శబ్దానాస్పదతయా, కారణభూతస్య శ్రియఃపతిరేవ సర్వస్తాత్పరత్వేన సర్వేశ్వరత్వం ప్రతిపాదితమ్. అతఃపరమ్యైతాః (౧) “యః పరస్సమహేశ్వరః” ఇత్యకారవాచ్యస్య సర్వాధికత్వేన మహేశ్వరత్వము క్తమ్. .

౨౫.

తథాచ భగవచ్ఛాస్త్రేషు, లక్ష్మీస్వరూపస్య భగవత్స్వరూపనిరూపకతయారదప్రథక్సిద్ధేః తత్స్వరూపా నైర్భావః ప్రతిపాద్యతే; (౨) “యాముమాయ, ప్రాప్యముమూక చ్చొన్నాత్పతే, ఇద్ధమ్ అకారవాచ్యనాన నారాయణనుక్కు స్వరూపానుబంధి యాకైయాతే శ్రియఃపరిత్యజ్యమనుసంధేయమ్.

౨౬.

ఇప్పటి శ్రియఃపతియాన నారాయణనే జగజ్జన్మాదిహేతుతయా వాచ్యనైస్త్రిట్ట ఇప్పదత్తుక్కుర్థా నైరమ్ శబ్దనియమస్తు. ఆకైయాతే, బ్రహ్మశివరకభుక్కు కారణత్వశబ్దావిషయత్వమిల్లామైయాతే, కారణభూతనాయ శ్రియఃపతియాన నారాయణనే సర్వస్తాత్పరనాకైయాతే సర్వేశ్వరనైస్తతాయితీ. ఆకైయితే శ్రుతియియమ్, అకారవాచ్యనై “యః పరస్సమహేశ్వరః” ఎస్తు-సర్వాధికనాకైయాతే మహేశ్వరనాక చ్చొల్లిత్. .

౨౭.

అప్పటియే భగవచ్ఛాస్త్రత్రియమ్, లక్ష్మీస్వరూపమ్ భగవత్స్వరూపత్తుక్కు నిరూపకమాకైయాతే అవనోడే అపృథక్సిద్ధమాకైయాతే అవనోడేయ స్వరూపత్రిలే అన్తర్భూతమెస్తు శొల్లపృథానిష్టతు. ఎల్లసేయన్నిలే, “యాసాభగవతశ్చక్తిరహంతాసర్వభావగా. అపృథక్భూతి

సా భగవత శ్చక్తిరహంతా సర్వభావగాఽప్యథాచారినీ సతా మహాస్థమ
యీపరా" (౧) "భావాభావానుగా శక్తి స్సర్వకార్యకరీ విభోః స్యాత
స్త్రియాపా సా విష్ణోః ప్రస్ఫురతా జగన్తయా" (౨) "అహంతా బ్రహ్మణ
స్తస్య సాహమస్మి సనాతనీ ఆత్మా స సర్వభూతానా మహామూఢో

ణీ సతా మహాస్థమయీ పరా" ఎఱ్ఱ - భగవానుడైయశక్తియాతో
ఱ్ఱ, అతః అవనుడైయ అహమర్థత్తుక్కు నిరూపకమౌకైయాతే, అహ
డైయాయ్, అవనుడైయ విభూతియాన సమ స్తపదార్థజగుక్కు మభిమానిని

కైయాతే సర్వభావగైయాత్, పృథక్సృజ్యారమిల్లాతపః అవను
య స్వరూప త్రిలే అన్తర్భూతైయాకైయాతే సడైయాయ్, అవ
డైయ నిరతిశయానన్తతై తనక్కు వేషమాక వృడైయభాయ్కొణ్ణు
రూపైయాయుక్కు మెఱ్ఱమ్, "భావాభావానుగా శక్తి స్సర్వ

కార్యకరీ విభోః స్యాత స్త్రియాపా సా విష్ణోః ప్రస్ఫురతా జగన్తయా"

అ - విభూతాయ్కొణ్ణు వ్యాపనశీలనాన సర్వేశ్వరనుడైయ అన్త
క్తియానతు, కారణదకైయిల్ భావాభావ శబ్దవాచ్యమాన సూ
క్ష్మ చిదచిత్తుక్కులై యభిమానిత్తు అధిష్ఠిత్తుమ్, అవనుడైయ సృష్టి
కృతి సంహార నిగ్రహానుగ్రహరూపమాన సర్వకార్యజగుక్కుమ్ ప్రవృ

త్తియై పృణ్ణియుమ్, సృష్టమాన జగ త్రినుడైయ నియన్తృత్వరూప
మాన స్యాత స్త్రిత్తుక్కు నిరూపకభూతైయాయుమ్, జగదాకార
మాన అవనుడైయ ప్రస్ఫురతైయాయుమినుక్కు మెఱ్ఱమ్, అహిర్బుధ్వి
హితైయిలే శొల్లిథ్మి. "అహంతా బ్రహ్మణ స్తస్య సాహ

మస్మి సనాతనీ ఆత్మా స సర్వభూతానా మహా మూఢో హరిస్సృ
తః" ఎఱ్ఱ - అపరిచ్ఛిన్న స్వరూప రూప గుణ విభూతికలై యుడై
త్తైయాయుమ్, స్వసంబధివస్తువుక్కు సామ్యాపాదకమౌకైయాయుమ్,
బృహత్వ బృంహణత్వ గుణయోగత్తై బ్రహ్మశబ్దవాచ్యనాయ్కొణ్ణు

హరి స్సృతః॥ అహంతయా వినాఽహంహి నిరుపాఖ్యో నసిద్ధతి॥
అహమర్థం వినాఽహంతా నిరాధారా నసిద్ధతి" ఇత్యాదిః-బ్రహ్మణ స్సక
లకారణభూతస్య నిరతిశయానన్తయు క్తస్య సర్వవ్యాపకస్య సర్వాంతరా
త్మభూతస్య సకలనియన్త్రతయా సర్వస్థాత్పరత్వేన నిరవధికస్వారత్వస్య

సర్వాధికనాన అన్త సర్వేశ్వరనుడైయ నిరవధిక స్వరత్వైరూపమాన
అహమర్థత్తుక్కు నిరూపకధర్మమాకిం అహనైయాః తే తత్త్వస్వరూ
పైయాన నానాయుక్తుమ్, ఎన్నాలే నిరూపితమాన స్వరూపదైయు
డైయ అహమర్థస్థా సర్వభూతజ్ఞుక్కుమ్ అంతరాత్మావాన హరియా
యిరుక్కు-మెన్టుమ్, "అహంతయా వినాఽహంహి నిరుపాఖ్యో నసి
ద్ధతి" అహమర్థం వినాఽహంతా నిరాధారా నసిద్ధతి" ఎన్టు-నిరూపకమాన
అహనైయైయైన్ద్రోపాతు నిరూపకమాన అహమర్థమానతుక్కు ఉపాఖ్యా
రూపమాన నిరూపకధర్మమిల్లామైయాలే నిరూపకనీధియుడ్డాకాతు; ఆశ్ర
యమాన అహమర్థమిల్లాతపోతు ఆశ్రయమానధర్మియైయైన్ద్రోపాతు ధర్మ
త్తుక్కు స్థితియిల్లామైయాలే అహనైక్కు స్వరూపనీధియిలై, అకైయాలే
ధర్మజైయైన్ద్రోపాతు ధర్మియైప్రతిపత్తి ప్లవ్వి వాగ్ధాత త్తనై, ధర్మియై
యైన్ద్రోపాతు ధర్మత్తుక్కు స్వరూపమే పిడి త్తిలైయైన్ద్రోపాతు లక్ష్మీతన్ద్రోపాతు
శోలపట్టతు. ఇతాలే - నిరూపకనాన ఈశ్వరనుడైయ సర్వాతిశయ
త్వరూపమాన ఉత్కర్షమ్ అతిశయరూపైయాన ఇవళాలే నిరూపిత
మాకక్కడవతు, అవనై యాశ్రయమాకవుడైయ ఇవళుడైయ స్వరూప
న్దా, అవనిట్ట వభుక్కాకక్కడవతెన్ద్రోపాయ్తు, ఇప్పడి ఇతుములలాన
ప్రమాణజ్ఞళాలే సర్వకారణభూతనాయ్, నిరతిశయానన్తయు క్తనాయ్,
సర్వవ్యాపకనాయ్, సర్వాంతరాత్మావాన్, సర్వనియన్తావాన్, సర్వ
స్థాత్పరనాయ్, నిరవధికమాన స్వారత్వైన్ద్రోపాతు స్వరూపమాకవుడైయ
నాయ్, పరబ్రహ్మశబ్దవాచ్యనాన నారాయణుక్కు సర్వప్రకారతాలు
మసాధారణనిరూపకభూతైయాకైయాలే, వస్తుసంస్థానరూపమాన ఇ

స్వరూపస్య సర్వప్రకారానాధారణ నిరూపకత్వేన వస్తుసంస్థానరూపకా
త్యాదివత్, దేవ్యాంశ్రియః తదహంతారూపత్వ ప్రతిపాదనాత్. ౨౬.

సన్యవమ్ - జగదుపాదానాదిసమస్తావస్థావస్థితః పురుషో త్తమస్త
ద్విశిష్టపవన్యాత్; తథాహ - (౧) “నిత్యైవైషా జగన్తాతా విష్టో శ్రీ రస
పాయీ. యథా సర్వగతో విష్ణు స్తథైవేయం ద్విజోత్తమ ”
(౨) “ త్వం మాతా సర్వలోకానాం దేవదేవోహరిః పితా
త్వయైతద్విష్ణునాచామ్య జగద్వ్యాప్తం చరాచరమ్ ”
(౩) “ లక్ష్మ్య స్సమస్తం చిదచిత్స్వరూపం వ్యాప్యం తదీశస్యతు
త్యాదికైర్వాచై లక్ష్మీస్వరూపముమ్ అవనుడైయ అహంతారూపమాక
చ్ఛొల్లపృట్టతు. ౨౭.

ఇప్పటి స్వరూపాంతర్యావముద్దామళవిత్, జగదుపాదానాది
సమస్తావస్థైయైయముడైయ సర్వేశ్వరన్ అవలోదేహాడియరుక్కు మెన్
తామితే. ఆతైయాలే, “నిత్యైవైషా జగన్తాతా విష్టో శ్రీ రసపాయీ.
యథా సర్వగతో విష్ణు స్తథైవేయం ద్విజోత్తమ ” ఎన్ - వ్యాపక
నాన సర్వేశ్వరనుక్కు అనపాయీనియాయ్ నిత్యైయాయీరుక్కిత ఇన్
శ్రీయానవో జగన్తాతావాయీరుక్కుమ్, యాతొరుపడి సర్వేశ్వరన్ సర్వ
గతనాయీరుక్కుమ్, ఇవళుమప్పడి సర్వగతైయాయీరుక్కు మెన్ స్వరూ
పతైచ్ఛొల్లి స్తోత్రమ్ పణ్ణుకితవిడ త్రిలుమ్, “ త్వం మాతా సర్వలోకా
నాం దేవదేవో హరిః పితా । త్వయై తద్విష్ణునాచామ్య జగద్వ్యాప్తి
ప్తం చరాచరమ్ ” ఎన్ - సర్వలోకజ్ఞభుక్కుమ్ నీ మాతా, పితావాన
వన్ దేవదేవనాన హరి, ఉన్నాటుమ్ అన్దవిష్ణువాలుమ్ చరాచరాత్మక
మాన ఇన్దజగత్తానతు వ్యాపిక్కుప్పట్టిరుక్కు మెన్ ఈశ్వరనోపాతి ఇవ
ళుక్కు త్కారణత్వతైయమ్ వ్యాపకత్వతైయమ్ శొల్లి, “ లక్ష్మ్య
స్సమస్తం చిదచిత్స్వరూపం వ్యాప్యం తదీశస్యతు పాపి సర్వమ్ ।

సాక్షి సర్వమ్ తథాపి సాధారణమీశిత్యత్వం శ్రీ శ్రీశయోర్ద్వాచ సదైశ్శేషీ" ఇత్యాదిభిః భగవత్స్వరూపస్యేవ తన్నిరూపకభూతస్య లక్ష్మీ స్వరూపస్యాపి హారణత్వ వ్యాపకత్వ నియన్తృత్వాది వచనాత్, (౧) "సర్వస్యవశీ సర్వస్యేశానః" (౨) "వరింపిశ్వస్యాఽఽత్యేశ్వరమ్" ఇత్యాదినా భగవత్స్వరూపస్యేవ (౩) "అస్మేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ" (౪) "ఈశ్వరీం సర్వభూతానామ్" ఇత్యాదినా తదసాధారణ శ్రీ స్వరూపస్యాపి సర్వశేషిత్య శ్రవణాచ్చలక్ష్మీవిశిష్టపవ నిభిలాకారణభూతః సర్వరక్షకః సర్వాధికశేషీత్యవగమ్యతే. ౨౭.

తథాపి సాధారణమీశిత్యత్వం శ్రీ శ్రీశయోర్ద్వాచ సదైశ్శేషీ" ఎష్టు-లక్ష్మీక్కు సమ స్తచేతనాఽచేతనజ్ఞభూమ్ వ్యాప్యమ్, అన్త చేతనాఽచేతనజ్ఞభూమ్ లక్ష్మీయుమ్ ఎల్లామ్ ఈశ్వరసుక్కు వ్యాప్యమ్, అయిరుక్కుచ్చెయ్తే జగత్తైప్పల్ శ్రియద్దాన నియన్తృత్వమ్ శ్రీ శ్రీశర్కరిరువర్కుమ్ సాధారణమాయుక్కుమ్, ఇరువరుమ్ జగత్తుక్కు ఏకశేషికభాయిరుప్పార్కళెష్టుమ్ శొల్లకైయాలే, ఈశ్వరనోపాతి అవనోదు అప్యథక్సిద్ధేయాయుక్కిఱ ఇవిభుక్కు త్కారణత్వ వ్యాపకత్వ నియన్తృత్వాదికల్ శొల్లకైయాలమ్, "సర్వస్యవశీ సర్వస్యేశానః" "వరింపిశ్వస్యాఽఽత్యేశ్వరమ్" ఎష్టు-సర్వజైయుమ్ వశీకరిత్తు సర్వత్తుక్కుమీశ్వరనాయ్, విశ్వత్తుక్కుప్పతియాయ్, తనక్కుత్తానే ఈశ్వరనాక నారాయణనైచ్చొన్నవోపాతి, విష్ణుపత్నీయాన ఇవలైయుమ్ "అస్మేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ" ఎష్టు - జగత్తుక్కు ఈశాన్తైయాకవుమ్, ఈశ్వరీం సర్వభూతానామ్" ఎష్టు - సర్వభూతజ్ఞభుక్కుమ్ ఈశ్వరియాకవుమ్ శొల్లకైయాలే ఇరువర్కుమ్ శేషిత్యమ్ ప్రమాణసిద్ధమాకైయాలే, సర్వకారణభూతనాయ్ సర్వరక్షకనాయ్ సర్వవ్యాపకనాయ్ సర్వనియన్త్రవాయ్ సర్వాధికనాన శేషియానవా అవోష్ట అవస్థికల్తోయమ్ లక్ష్మీవిశిష్టనాయ్ యిరుక్కు మెన్త్రతాయ్త్తు. ౨౮.

నై తద్యుక్తిమ్-నిరూపకత్వ నిబంధన స్వరూపానుబంధిత్యన వికార్య సంభవాత్, పత్నిత్వప్రయుక్త పారతన్త్ర్య స్వాభావ్యేన అధిక్యసామ్యాసంభవాత్, పత్నిన్తరాదివత్ చేతనసమానాకారత్వాత్; కారణత్వాదేః ఈశ్వరై కాసాధారణ్యాచ్చ; తదనుమోదేన తత్ప్రీతి కరత్వమస్యాస్వరూప మితి † సతత సాక్షాదన్వయం; తథాభూతస్యే శ్వరస్య నిరూపకత్వానుబంధేన శ్రియఃపతిరేవ సర్వాధిక శేషీత్వవగ న్నద్యః.

౨౦.

తథాచ శ్రూయతే- (౧) “యః పూర్వాయ వేదసే నవీ

శ్చ(ఇప్పటిశౌల్యతుయుక్తమన్తు.—) ఇప్పటి అపృథక్సిద్ధినిబంధన మాన స్వరూపాస్తర్భావముద్దేయాకిలుమ్ నిరూప్య నిరూపకభేదమడియాన స్వరూపభేద ముద్ఘాతైయాతే చక్యమ్కూడామైయాలుమ్, పత్నిత్వప్రయుక్తమాన పారతన్త్ర్యతాలే అధిక్యముమ్ సామ్యముమ్ కూడామైయాలుమ్, పత్నిన్తరాదికలోపాతి పారతన్త్ర్యప్రయుక్తమాన చేతనసమానాకారత్వముద్ఘాతైయాలుమ్, కారణత్వ వ్యాపకత్వ నియన్తృత్వాదికలో ఈశ్వరనుక్కే అసాధారణభావైయాలుమ్, ఇవలో అవనై అనువిధానమ్పణి అనుమోదిత్తు అవనై యుక్తప్రీతయే తన క్కు స్వరూపమాకవుడై యథాయుక్తైయాలుమ్, ఇవకుక్కు చ్చొల్లు కితి వ్యాప్తియానతు, “అథో విష్ణు రియం వాగే” ఎన్తు స్వవిభూతి మాత్రవిషయనూక ఋషితానే శొల్లుకైయాలుమ్, కారణత్వ వ్యాపకత్వ నియన్తృత్వాదికలో లివకుక్కు సాక్షాదన్వయమిలై. అప్పటిప్పట్ట ఈశ్వరనుడైయ స్వరూపత్తిలే నిరూపకత్వరూపసంబంధ ముద్ఘాతైయాతే శేషీయినుడైయ సర్వాధికత్వతై ప్రకాశిప్పికైయాల్, శ్రియఃపతియే సర్వాధిక శేషి యన్తు తాయ్తు.

౨౧.

అప్పటియే శ్రుతియిలుమ్ శొల్లప్పట్టతు-“యః పూర్వాయ వేదసే నవీయసే నుమజ్ఞానయే విష్ణవే దదాశతి” ఎన్తు - పూర్వమాన

(౧) † అత్ర వ్యాఖ్యానానుసారిణి పత్నిరేకా మూలే నద్యః.

శ్చ ఇష్టవాక్యమ్ ప్రక్షిప్తమ్.

యనేనుమజ్జానధేవిష్టవేదదాశతి" ఇతి. జానికి-జాయా, సుమతికి జాయా
యస్య సః సుమజ్జానికి అథవా, సుమదా-శోభనా-ననా; యద్వా-
సుమతి-శోభనవతి జాయా యస్య సః.

అస్య పదస్య తాదర్థ్యచతుర్థ్యక వచనాత్తస్య (౧) "సుపాం
సులుక్" ఇత్యాదిసూత్రేణ లుప్తవిభక్తికస్య ప్రత్యయంత్రేణ తాద
ర్థ్యరూపశేషత్వాభిధానాత్, తత్ప్రతిసంబద్ధిరూపం భగవత్శేషిత్వ
మేవ ప్రకృత్యంశస్య ముఖ్యార్థః.

అస్య శేషిత్వస్య అనవధికాతిశయత్వసూచకం కారణత్వాది
కమ్. ఏతదుక్తం భవతి-తాదర్థ్యప్రతిసంబద్ధిరూప శేషిత్వమాత్రవచనే,
వేధావాయ్, ఇప్పడి మున్నే న్రష్టావాయరుక్కచ్చెయ్ తే మికవుమ్ పురి
యనెన్నుమ్మడి నవీననాయ్, సుమజ్జానియాయ్- శోభనమాన మతి
యుణ్ణ-జ్ఞానమ్, అత్తైయుడై యళాయ్ ఎన్ఱమ్, శోభనమానమదముణ్ణ-
ఆనన్దమ్, అత్తైయుడై యళాన జానియుణ్ణ-జాయై, అవళై యుడై యనా
యెన్నుతల్; సుమతియాయ్-శోభనవతియాన జాయై యెయుడై యవనె
న్నుతల్. ఇత్తాలే జ్ఞానానన్దమయియాయ్ మజ్జళావహైయాన లక్ష్మియై
పత్నియాక వుడై యవనెన్ఱ శొల్లప్పడువానాన సర్వేశ్వరసుక్కు యావ
నొరువ్ ఆత్తనమర్పణత్తై ప్పణ్ణుకితానెన్ఱ శొల్లకైయాలే, కారగీ
భూతనాయ్ వ్యాపకనాయ్ శేషియానవ్ శ్రియఃపతి యెన్ఱతాయ్త్తు.

ఇన్ద పదమ్, తాదర్థ్య చతుర్థ్యకవచననూయ్, "సుపాంసు
లుక్" ఇత్యాదిసూత్రతాలే లుప్తవిభక్తికమాయరుక్కిఱతు; ఇతు
ప్రత్యయంత్రతాలే తాదర్థ్యరూపమాన శేషత్వత్వచ్చొల్లకైయాలే,
అతుక్కు ప్రతినమ్బద్ధియాన భగవానుడైయ శేషిత్వమే ప్రకృత్యంశ
మాన అకారత్తుక్కు ముఖ్యార్థమాకిఱతు.

ఇన్ద శేషిత్వత్తినుడైయ అనవధికాతిశయత్వత్తై సూచిప్పిక్కి
ఱతు కారణత్వాదికల్. ఎజ్జనేయెన్నుతల్; తాదర్థ్యప్రతిసంబద్ధియాన శేషి

“హిరణ్యం కుడ్డలాయ” “యజ్ఞాయ పశుః” ఇత్యాదివత్, శేషిత్వ
స్యాంచేతనవిషయత్వమపి సమ్భావ్యతే; తద్వ్యాప్త్యర్థం శేషి
రక్షకత్వవచనేన చేతనవిషయత్వేపి, రాజరాష్ట్రాదివత్ బాహ్యరక్షకత్వ
మాత్రం సమ్భావ్యతే; తన్నివృత్త్యర్థం రక్షణస్య బాహ్యభ్యంతర
రూపత్వవచనే కా ర్తవీర్యాదావపి తాద్యశోభయవిధరక్షణసద్భావేన;
రక్ష్యత్వ శేషత్వయుక్తస్య రాజ్యస్య స్వరూపాత్పర్యాడికే అన్యాధీనత్వ
సమ్భవాత్, తద్వ్యాప్తవర్తనాయ శేషిణః కారణత్వాభిధానేపి, ఉత్పా
దకం రక్షకం శేషిణం వితరంప్రతి పుత్రగతశేషత్వస్య తచ్ఛేషిభూత
పితామహాది పరమృరా విషయత్వ దర్శనాత్, తద్వ్యాప్తవర్తనాయ
శేషిణ స్వర్వాధికత్వ నూచనార్థమ్ కారణత్వ శక్త్యాన్వదభూత బ్రహ్మ

త్వమాత్రతై చొల్లుమళవిత్ “కుడ్డలార్థమ్ హిరణ్యమ్” “యజ్ఞార్థం
పశు” ఎన్నిటపడియే చేతనా చేతనజ్ఞుడైయ శేషిత్వమానతు అచేతన
విషయసూకపుమ్ సమ్భావితమ్; అతు శిష్యామైక్కాక శేషియను
డైయ రక్షకత్వతై చొల్లుకైయాలే రక్షకనాన చేతననై విషయ
నూకపుడైతాయై డేయాకిలుమ్, రాజాపుక్కుమ్ రాజ్యత్తుక్కుముడ్డాన
స్థంబస్థమ్బాలే బాహ్యరక్షణమేయాయ్ ఆంతరరక్షణమైయాయ్;
అతు శిష్యామైక్కాక బాహ్యభ్యంతరరూపమాన ఉభయవిధరక్షణతై
చొల్లుమళవిత్, కార్తవీర్యనాన సహస్రబాహ్యర్జుననుక్కు బాహ్య
భ్యంతరరూపమాన ఉభయవిధరక్షణముడ్డాకైయాలే; రక్ష్యత్వ శే
షత్వయుక్తమాన రాజ్యత్రినుడైయ స్వరూపాత్పర్యాడికల్ అవ్విడ
త్రిల్ అన్యాధీననూక క్కాడ్డైయాలే అలైక్కట్టైక్కాక శేషియ
నుడైయ కారణత్వమ్ శొన్నాలుమ్, ఉత్పాదకనాయ్ రక్షకనాయ్
శేషియాన పితావైష్ణవశ్రియుడ్డాన పుత్రశేషత్వమ్ తచ్ఛేషికళాన
పితామహాదివిషయత్రిలుమ్ పరమృరైయాక నడక్కుమాపాలే యన్తి
యిలై, ఇన్ద శేషత్వమ్ ఓరిడత్రిలుమ్ సంభవియామైక్కాక శేషియను
డైయ స్వార్వాధికత్వతై ప్రకాశిప్పిక్కాకపుమ్, కారణత్వాదికత్వ

శివాది దేవతాన్తరవ్యావర్తనార్థం శ్రియఃపతిత్వం అకారవాచ్యస్య సర్వస్వాత్మరత్వసూచనేన శేషిణో నిరవధికాతిశయ ముపార్జితమవగమయతి.. ఏవమక్షరస్వభావేన కారణత్వమ్, ధాత్వర్థతయా రక్షకత్వమ్, అర్థసామర్థ్యాత్ శ్రియఃపతిత్వమ్, తాదర్థ్యప్రతిసమ్పత్తితయా శేషిత్వంచాభిహితమితి. 3౧.

ఏతేన-శేషిణః ఉపాయోపేయత్వంచావగమ్యతే. తత్తరక్షకత్వమేనోపాయత్వమ్; తస్య రక్షణ విశేషభూతార్థిత్యా కరణత్వయాపత్వాత్; కారణత్వంచ-ఆశ్రయణార్థ కరణ కళేబర ప్రదానాది రుచ్యత్వాదన జ్ఞాన వైరాగ్య భక్తి పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తిజనేన స్వగూపావిర్యావపూర్వక నిరతిశయానన్తోద్భావయితృత్వ పర్యంత స్వభావ సూచనేన ఉపాయత్వోపయుక్తిమ్ (౧) “కారణం దేహ్యమ్”

క్కు ఆస్పదభూతరాన బ్రహ్మ రుద్రాది దేవతాన్తరజ్ఞై వ్యావర్తికైర్కాకృతుమ్. శ్రియఃపతిత్వసూచనం అకారవాచ్యమై య సర్వస్వాత్మరత్వజై ప్రకాశిప్తికైయా లే శేషిత్వమ్ ఆనవధికాతిశయమై క్షాప్తిశ్చ న్ద్రాయత్తు. ఇప్పడి అక్షరస్వభావత్వా లే కారణత్వజైయుమ్, ధాత్వర్థత్వా లే రక్షకత్వజైయుమ్, అర్థసామర్థ్యత్వా లే శ్రియఃపతిత్వజైయుమ్, తాదర్థ్యప్రతిసంబంధితైయా లే శేషిత్వజైయుమ్ శోల్లిశ్చ న్ద్రాయత్తు.

ఇత్యాలే-శేషియినై య ఉపాయోపేయత్వమ్ శోల్లిశ్చ న్ద్రాయత్తు. అతు. అతిలే రక్షకత్వమే ఉపాయత్వమాకీ అతు. అశావతు- అర్థియినై య అర్థనానుకూపమానరక్షణవిశేషమాకై యల్; కారణత్వమ్- ఆశ్రయణార్థమాన కరణకళేబరప్రదానమ్ తుడక్కమాక, గుచియై ఉడ్డాక్కుకై, జ్ఞాన వైరాగ్య భక్తికల్ పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తి కల్ జనిప్తికై, స్వగూపావిర్యావ పూర్వకమాన భగవదనుభవజనిత నిరతిశయానన్దై యుద్భవిప్తికై ముడివాన స్వభావజై కాట్టుకై యల్, ఉపాయత్తుక్కు అుపు. “కారణం దేహ్యమ్” ఎన్టు- ఉపాస్య (౧) అభిర్యుభా-

(౧) “యో బ్రహ్మణం విదధాతి” ఇత్యాదిషు కారణభూతపవానైశ్చ యోగీయ ఇత్యుచ్యతే. శేషిత్వంచ కిచ్చిత్కారప్రతిసమ్బంధిరూపత్వాత్ ఉపేయత్వమేవ. (౨) “పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపమ్, స శేషః, పర శ్శేషీ” ఇతిహి శేషశేషిత్వలక్షణమ్. శ్రియఃపతిత్వంచ-శేషిణ స్సర్వప్రకారాతిశయద్యోతనేన ఉపేయత్వం పూరియతి. ఏవంసతి, ఉపాయోపేయత్వం హేయప్రత్యనీక కల్యాణైకతానత్వయుక్తస్య శేషిణః శ్రియఃపతేః స్వరూపతయా ప్రతిపాదితం భవతి. అత ఏవోక్తమ్-(౩) “ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ

నాకవుమ్, “యో బ్రహ్మణమ్” ఇత్యాదియాలే శరణ్యనాకవుమ్ అశ్రయిక్కప్పదుర్వా కారణభూతనెస్తుశొల్లీద్రీతే. శేషిత్వనూపతు-కించి త్కారప్రతిసంబంధిత్వమూనైయాలే ఉపేయత్వమాయుక్కి-అతు. “పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపమ్, స శేషః, పర శ్శేషీ” ఎస్తు శేషశేషిత్వలక్షణత్వే వేదార్థసర్గసూత్రిలే శ్రీభాష్యకారర్ అరుభిచ్చయతారితే. అతావతు - ప్రతిసంబంధియాన పరనుక్కు అతిశయత్వే యుద్ధాక్కుకైక్కాక స్వీకరిక్కప్పదుకై యాతొన్తుక్కు స్వరూపమ్, అతుశేషమ్, అతాబుద్ధాన వతిశయరూప మ్మాన కిచ్చిత్కారత్తుక్కు విషయమాయ్కొల్లు ప్రతిసమ్బంధియానతు శేషియెన్ద్రపడి. ఇని శ్రియఃపతిత్వమ్ - శేషియువైయ సర్వప్రకారాతిశయదైక్కాట్టుకైయాలే ఉపేయత్వత్వే పూరితతాయ్తు. ఇప్పడి కారణత్వాదిగుణవతుష్టయజ్గభుమ్ ఉపాయభావత్తిలుమ్ ఉపేయభావత్తిలుమ్ అన్తర్భూతమాయుశ్యవిడత్తిల్, ఇన్ద్ర ఉపాయోపేయత్వజ్జ్, హేయప్రత్యనీకమాయ్ కల్యాణైకతానమాన ఉభయలిక్ష్ణాకారత్తాలే శేషియాన శ్రియఃపతిక్కు స్వరూపమెన్ద్రతాయ్తు, అతిల్, హేయప్రత్యనీకత్వమ్ ఉపాయత్వసూచకమ్, కల్యాణైకతానత్వమ్ ఉపేయత్వ సూచకమ్. అకైయాలేయితే “ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్వం

తత్త్వం నతు గుణా" ఇతి. భగవతా భాష్యకారణాఽపి (౧) "శ్రియః పరిః, నిఖలహేయప్రత్యుత్తరకల్యాణైకతానః, స్వేతర సమస్తవస్తు విలక్షణానస్తజ్ఞానానైకస్వరూపః" ఇత్యభిహితమ్. తత్రాప్యపరిచ్ఛిన్నజ్ఞానానైక స్వరూపస్య స్వేతరసమస్తవస్తు వైలక్షణ్యాపాదక నిఖలహేయప్రత్యుత్తరకల్యాణైకతానత్వం శ్రియఃపరిత్యాయత్వమిత్యేదేవ ప్రధాననిరూపకతయా ప్రతిపాదితమ్. అన్యథా ఇదం వైలక్షణ్యం వ్యక్త్యస్తరేష్యపి సమ్యావ్యతే. ౩౨.

అయమేవహి వేదాన్తేషు, సర్వకారణత్వ సర్వనియస్తృత్వ సర్వరక్షకత్వ సర్వస్తాత్పరత్వాది స్వభావైః సమాభ్యుధికరహిత సర్వశేషీతి ప్రతిపాద్యతే; (౨) "స కారణం కరణాధిపాధిపా నచాన్య నతు గుణా" ఎన్ఱు - భట్టర్ అనుభిచ్ఛేయతతు; ఉపాయోపేయత్వమ్ ఉనక్కు స్వరూపప్రయుక్తమ్, గుణప్రయుక్తమాయ వస్తేతియన్తెనపడి. భాష్యకారయమ్, "శ్రియఃపరి నిఖలహేయప్రత్యుత్తరకల్యాణైకతానః స్వేతరసమస్తవస్తు విలక్షణానస్తజ్ఞానానైకస్వరూపః" ఎన్ఱు-శ్రీగీతాభాష్యత్తిల్, ముకప్పిలే, అపరిచ్ఛిన్నజ్ఞానానైకస్వరూపమాన భగవత్స్వరూపత్తినుడైయ స్వేతరసమస్తవైలక్షణ్యముక్కు హేతువాన నిఖలహేయప్రత్యుత్తరకల్యాణైకతానత్వమానసు శ్రియఃపరిత్యాయత్వమాకైయాల్, అతువే ప్రధాననిరూపకమాక వసుభిచ్ఛేయతార్. అప్పడియిలైయాకిలిన్ద వైలక్షణ్యమ్ వ్యక్త్యస్తరత్తిలేయమ్ సమ్యావితమామితే. ౩౩.

ఇన్ద శ్రియఃపరియితే వేదాన్తజ్ఞిలే, సర్వకారణత్వమ్, సర్వనియస్తృత్వమ్, సర్వరక్షకత్వమ్, సర్వస్తాత్పరత్వమ్ తుడక్కమాన స్వభావజ్ఞభావే సమాభ్యుధికరహితనాన సర్వశేషీయన్తె ప్రతిపాదిక్కుప్పడుకితాన్; "స కారణం కరణాధిపాధిపా నచాన్య కచ్చిజ్జనితా నచా

కశ్చిజ్జనితా నచాఽధిపతి" (౧) "తమీశ్వరాణాం పరమం మహేశ్వరం తం దేవతానాం పరమం చైవతమ్ । పతిం పతీనాం పరమం పరస్తాద్విదామ దేవం భువనేశమిద్యమ్" (౨): "పతిం విశ్వస్యాఽఽత్మేశ్వరమ్" (౩) "నరస్యేశేశశ్చన" (౪) "నరత్సమశ్చాఽభ్యధికశ్చ దృశ్యతే" ఇత్యాదిభిః. అత్ర దేవశబ్దః శ్రియఃపతిత్వసూచకః, (౫) "శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుతే" ఇతిశ్రుతేః. తస్మాత్

ధిపతి" ఎన్లు అవనే ఉత్పాదకమానకారణముమ్, చక్షురూదికరణభుక్కు శేషియాన దేవనుక్కు శేషియుమల్లతు ఇవనుక్కు ఉత్పాదకనాయరుప్పారూపవరుమిలై న్ని ఎన్లుమ్ ; "తమీశ్వరాణాం పరమం మహేశ్వరం తం దేవతానాం పరమంచ చైవతమ్ । పతిం పతీనాం పరమం పరస్తాద్విదామ దేవం భువనేశమిద్యమ్" ఎన్లు - అవనై, నియన్తాక్కుళాన ఈశ్వరరకభుక్కుల్లామ్ పరమాన మహేశ్వరనాకవుమ్, అవనై, ఉపాస్యమాన దేవతావర్గత్తుక్కుల్లామ్ పరమాన దైవతమాకవుమ్, శేషికళాన బ్రహ్మరుద్రేన్ద్రాదికభుక్కుల్లామ్ అప్పడి పరనాన పతియాకవుమ్, భువనత్తుక్కు ఈశ్వరనాకవుమ్, సుత్యనాకవుమ్ దేవనాకవుమ్ అతీయానిన్తోమెన్లుమ్; "పతింవిశ్వస్య"ఎన్లు-విశ్వత్తుక్కు పురియెన్లుమ్, "ఆత్మేశ్వరమ్"ఎన్లు-తనక్కు త్తానే ఈశ్వరనెన్లుమ్, "నరస్యేశేశశ్చన"ఎన్లు-అవనుక్కు ఈశ్వరనావానారువనుమిలైయెన్లుమ్; "నరత్సమశ్చాఽభ్యధికశ్చ దృశ్యతే"ఎన్లు-అవనుక్కు-త్తారుమ్ మిక్కారుమిలైయెన్లుమ్, ఇప్పడిప్రమాణశతజ్ఞోశొల్లిల్ల నీనవితే. ఇవ్విడ త్తిల్ "విదామ దేవమ్" ఎన్లితి విడ త్తిల్, దేవశబ్దమ్ శ్రియఃపతిత్వజై క్కాట్టుకీటతు; "శ్రద్ధయాదేవో దేవత్వమశ్నుతే"ఎన్లు శ్రుతి శొల్లుకైయాలే, శ్రద్ధా ఎన్లు - లక్ష్మిక్కు త్తిరునామమాయ్, అవళాలే సర్వాధికనానదేవ, అప్పడిప్పట్ట దేవత్వజై యడైన్దానెన్లుపడి. ఆకైయాలే శ్రియఃపతియే

(౧) శ్వేతా-౬. (౨) తై-వా-౧౧. (౩) తై-వా-౧౧. (౪) శ్వేతా-౬.

(౫) యజు-కాఠ-౩-౧౧. న్ని "న చాధిపతి" ఇత్యన్యవ్యాఖ్యానం వ్యుక్యమ్.

శ్రియఃపతిరేవ సర్వస్వాద్విలక్షణః సర్వాధికశేషితి లకారణః శ్రుతిసా-
ద్యత ఇతి సిద్ధమ్. 33.

నను - తస్య పదస్య చతుర్థ్యంత్యేహి తాదర్థ్య శ్రుతిస్మృద్ధి-
శేషిత్వవాచిత్యమ్, లుప్తవిధ క్రికస్యాఃస్య (౧) “ప్రత్యయలోపే ప్రత్య-
యలక్షణమ్” ఇతిన్యాయేన విధ క్త్యంత్యే సిద్ధేఽపి చతుర్థ్యేవచనా-
ంతర్వం కుత ఇతి చేదుచ్యతే ; - (౨) “బ్రహ్మణే త్వా మహన ఓమి-
త్యాత్మానం యుజ్జీత ” ఇతి తాదర్థ్యానుసంధాన రూప సమర్పణ విధా-
యకవాక్యే సమర్పణమన్త్రాధార ప్రణవార్థప్రకాశకే, “బ్రహ్మణే”
ఇతి చతుర్థ్యంత బ్రహ్మశబ్దేన శ్రుతిసిద్ధ బ్రహ్మవాచకస్యాఃకా-
సర్వస్వాద్విలక్షణనాయ సర్వాధికనాన శేషియైష్ట్య లకారత్విరే శౌల్ల-
పృట్టతైష్ట్య సిద్ధమ్. 33.

ఇన్ద్రపదతుక్కు చతుర్థ్యంత్యముద్దానపాతితే తాదర్థ్యశ్రుతి-
సమ్మృద్ధియానశేషియైచ్చొల్లువతు, లుప్తమాన విధ క్రియైయైత్తాన-
వితుక్కు “ప్రత్యయలోపే ప్రత్యయలక్షణమ్” ఎన్లిన్యాయత్తారే-
విధ క్త్యంత్యమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్, చతుర్థ్యేవచనాంత్యమ్ ఎత్తారే-
యెన్సిల్:-“బ్రహ్మణే త్వా మహన ఓమిత్యాత్మానం యుజ్జీత ” ఎన్లు-
తాదర్థ్యానుసంధానరూపమాన సమర్పణతై విధిక్కిట వాక్యత్విరే సమ-
ర్పణమన్త్రమాన ప్రణవార్థతై ప్రకాశిప్పిక్కిట విడత్తిరే, “బ్రహ్మణే”
ఎన్లు చతుర్థ్యంతమాక బ్రహ్మశబ్దతై చొల్లుకైయారే, శ్రుతిసిద్ధ-
మాన బ్రహ్మవాచకత్వతై యుడైత్తాన లకారత్వినుడైయ చతుర్థ్యంత-
త్యమ్ సూచిప్పిక్కప్పడుకిటతు. “మాం బ్రహ్మణేఽన్తై మహనీ తదర్థం
ప్రత్యశ్చమేనం యునజై పరన్తై” ఎన్లు-ఇన్ద్ర ప్రణవార్థ ప్రకాశకమాన-
వాక్యత్వినర్థతై స్వానుష్ఠాన పర్యంతమాక అనుసంధిక్కిట దత్తైయిరే,
తేజోరూపమాన ఇన్ద్రపరబ్రహ్మత్వినౌర్బు అవనుక్కు శేషభూతమాయ

రన్య చతుర్థ్యస్తత్వం నూచ్యతే. తదుక్తమాచారైర్థి (౧) “మూ
బ్రహ్మణైస్తై మహాసే తదర్థం ప్రత్యక్షమేనం యనజై పరస్తై” ఇతి.
అకారవివరణన్య నారాయణపదన్య చతుర్థ్యస్తత్వంవై తత్సూచక
మేవ; అతః తాదర్థ్యవాచినా ప్రత్యయేన శేషత్వాభిధానాత్, తత్ప్ర
తిసమ్బంధి భగవత శేషిత్వం ప్రకృత్యంశేన ప్రతిపాద్యత ఇత్యుక్తమ్.

అనన్తరమ్, అవధారణార్థ ఉకార శేషత్వస్యానన్యార్థతా
ప్రతిపాదనాయ తత్ప్రతిసంబంధి భగవత శేషిత్వమనన్యసాధారణ
మవగమయతి.

౩౫.

ఉకారస్యావధారణార్థత్వం కథమితిచేత్ ; - (౨) “తదేవ
భూతం తదు భవ్యమా ఇదమ్” (౩) “తదేవాఽగ్ని స్తద్వాయు

యంప్రకాశమాన ఎనై సమర్పిప్సనెష్టు సమర్పణవిషయతై చతు
స్త్రబ్రహ్మశబ్దత్తాతే భట్టరమరుభిచ్చేయతాత్. ఇన్నముమ్, అకార
వివరణమాన నారాయణపద త్రిసుడైయ చతుర్థ్యస్తత్వముమ్ ఇతుక్కు
సూచకమాశక్కుడనతు. ఆతైయార్, తాదర్థ్యవాచియాన ప్రత్యయ
తే శేషత్వతై చొల్లి, అతుక్కు ప్రతిసంబంధియాన భగవానుడైయ
శేషిత్వమానతు ప్రకృత్యంశమాన అకారత్తాతే ప్రతిపాదిక్కువృట్ట
కైస్తతాయేత్తు.

౩౬.

అనన్తరమ్-అవధారణార్థమాన ఉకారమ్ శేషత్వత్రిసుడైయ
అనన్యార్థతైయై ప్రతిపాదిక్కైక్కాక తత్ప్రతిసంబంధియాన భగవా
నుడైయ శేషిత్వతై అనన్యసాధారణమెష్టు కాట్టుకీటతు.

౩౭.

ఉకారమవధారణార్థమానపడి యెన్నెన్నిల్;- “తదేవ భూతం
తదు భవ్యమా ఇదమ్” ఎన్టు - అతువే భూతముమ్, అతువే భవ్య

స్తత్సూర్యం స్తదు చంద్రమాః ” ఇతి స్థానప్రమాణేన శ్రుతిరేవ
దర్శయతి. ౩౬.

సర్వాధికశేషి ప్రతిసమ్బద్ధిక తాదర్థ్యరూప శేషత్వస్యాన్య
ర్వత్తాయాః కోవాఽవకాశ ఇతిచేన్న;-శేషిణ సర్వాధికత్వ ప్రతిపా
దనేన శేషత్వస్యాన్యర్వత్తా వ్యావృత్త్యసిద్ధేః. (౧) “హిరణ్యగర్భ
స్సమవర్తతాఽగ్రే । భూతస్య జాతం పతిరేక ఆసీత్ ” ఇతి చతుర్ముఖ
శేషస్య భూతజాతస్య, (౨) “మాతృదేవో భవ । పితృదేవో భవ ” ఇతి
మాతాపితృప్రభృత్యవాన్తరశేషత్వం దృశ్యతే; ఏనం సర్వాధిక శేషస్య

ముమ్ ఎన్నిట వాక్యత్తిలుమ్, “ తదేవాఽగ్నిస్తద్వాయుస్తత్సూర్య
స్తదుచంద్రమాః ” ఎఱ్ఱు - అతువే అగ్ని, అతువే వాయు, అతువే
సూర్య, అతువే చంద్రమా ఎన్నిట వాక్యత్తిలుమ్ ఏవకారమిట్ట స్థాన
త్తిలే ఉకారత్తై ఇదుకైయాలే ఇన్దస్థానప్రమాణమ్ ఉకారమవధార
ణార్థమెఱ్ఱు కాటుకెఱు. ౩౬.

సర్వాధికనాన శేషియై విషయమాకపుడైల్తాన తాదర్థ్యరూప
మాన శేషత్వత్తుక్కు అన్యార్హత్తైక్కు అవకాశముఁదోవెన్నిలో;
శేషియై సర్వాధికనెఱ్ఱు శొల్లుజ్జాట్టో శేషత్వత్తినుడైయ అన్య
ర్వత్తైకభీయాతు. “హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాఽగ్రే । భూతస్య జాతం
పతిరేక ఆసీత్ ” ఎఱ్ఱు - హిరణ్యగర్భనాన బ్రహ్మ జగత్సృష్టిక్కు
మున్నేయుణ్డానానెఱ్ఱుమ్, ముట్టడప్పిఱన్దవఁ సృష్టమాన భూతజ్జుఁకు
ప్పతియానానెఱ్ఱుమ్ శొల్లుకైయాలే, చతుర్ముఖనుక్కు శేషమాన భూత
జాతత్తై ప్పత్తో “ మాతృదేవో భవ । పితృదేవో భవ ” ఎఱ్ఱు -
మాతావై దేవత్తైయాక అనువర్తి, పితావై దేవత్తైయాక అనువర్తి
ఎఱ్ఱతాయ్, అత్తాలే మాతాపితాక్కో తుడక్కమానార్ విషయ
మాక అవాన్తరశేషత్వమ్ కాణప్పడానిష్టతు; ఇప్పడియే సర్వాధిక

శాస్త్రసిద్ధం మాతాపితృప్రభృతి బ్రహ్మదిదేవతాంతర పర్యస్తేషిషయం
కర్తృపాధికమన్యశేషత్వం న స్వరూపానుబద్ధితి తద్వ్యావర్తక ప్రమాణ
సూచనేన తాదర్థ్యం దృఢీకరియతే.

32.

(౧) “దేవర్షిభూతాత్మన్యణాం పితౄణాం నకిజ్జురో నాయ
మృణీచ రాజా. సర్వాత్మనా య శ్వరణం శరణ్యం నారాయణం
లోకగురుం ప్రపన్నః” (౨) “బ్రహ్మణం శితికణ్ఠంచ యాశ్చాన్య
దేవతా స్సన్తాః । ప్రతిబుద్ధా నసేవస్తే యస్మాత్పరిమితం ఫలమ్”

నుక్కు శేషమానవనుక్కు శాస్త్రసిద్ధనూయవనుక్ మతాపితృప్ర
భృతి బ్రహ్మదిదేవతాంతర పర్యస్తమాన అన్యశేషత్వమ్ కర్తృపాధిక
మాకవుణ్ణాకైయాలే, ఇతు స్వరూపానుబద్ధియన్తెన్త అతైక్కభీక్కిఱ
ప్రమాణతై సూచిప్పిక్కైయాలే, ఇవ్విడత్తిలే ఇన్తతాదర్థ్యమ్ దృఢీ
కరిక్కప్పదుకిఱతు.

32.

“దేవర్షిభూతాత్మన్యణాం పితౄణాం నకిజ్జురో నాయమృణీచ
రాజా. సర్వాత్మనా య శ్వరణం శరణ్యం నారాయణం లోకగురుం
ప్రపన్నః” ఎన్తు - శ్రీభాగవతత్తిలే, దేవర్కళో ఋషిక్ళో భూతక్ళా
కిఱ స్వరూపజైయుడైయ పురుషర్కళుక్కుమ్, పితృక్ళుక్కుమ్
కిజ్జురనుమల్లన్, అవర్కళుక్కు ఋణియాయ్ కడనై యిఱుక్కుమవను
మల్లన్, ఆరెన్నిల్, యావనారువన్ లోకగురునాయ నారాయణాన
శరణ్యనై సర్వప్రకారత్తాలుమ్ శరణమాకవడై న్దవనెన్తమ్ శొల్లిన్దు.
“బ్రహ్మణం శితికణ్ఠంచ యాశ్చాన్య దేవతాస్సన్తాః । ప్రతిబుద్ధా
నసేవస్తే యస్మాత్పరిమితం ఫలమ్” ఎన్తు - మహాభారతత్తిలే, బ్రహ్మ
వైయుమ్, శితికణ్ఠాన రుద్రనైయుమ్ మన్దుముణ్ణాన దేవతైకళై
యుమ్, స్వస్వరూపజైయుణ్ నిరుక్కుమవర్కళో సేవియార్, అతుక్కు
హేతు - అవర్కళోపరిమిత ఫలప్రదరాకైయాలే యెన్తుశొల్లిన్దు.

(౧) “నాఽన్యం దేవం నమస్కుర్యాన్నాన్యం దేవం నిరీక్షయేత్ | నాన్యం ప్రసాదమారోహేన్నాన్యదాయతనం విశేత్ ” (౨) “యస్యైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్య దేవా అసన్వశే” (౩) “సవేద బ్రహ్మసర్వేఽస్మై దేవాబలిమావహన్తి” (౪) “ప్రణమన్తి దేవతాః” (౫) “ప్రభురహమన్యన్యణాం న వైష్ణవానామ్” ఇతి భాగవతాన్మాం బ్రహ్మదిసకల దేవతాన్తరాననువర్తనమ్, దేవతాన్తరాణాం తదనువర్తిత్వంచ ప్రతిపాదితమ్.

3౮.

“నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాన్నాన్యం దేవం నిరీక్షయేత్ | నాన్యం ప్రసాదమారోహేన్నాన్యదాయతనం విశేత్ ” ఎఱ్ఱ - వేటూరుదేవతైయై నమస్కరిప్పానల్ల, వేటూరుదేవతైయై పూర్పానల్ల, వేటూరు గోపురాది ప్రాసాదజ్ఞలిలే షటువానల్ల, వేటూరు కలయత్తిల్ ప్రవేశిప్పానల్ల ఎఱ్ఱ భగవచ్చాత్మత్తిలే శొల్లిత్తు. “యస్యైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్య దేవా అసన్వశే ” ఎఱ్ఱ - యావనూరు బ్రాహ్మణ ఇంద్ర పరమాత్మవై ఇప్పడి యటికిటా, అవనుడైయ వశత్తిలే దేవర్కళ్ తాజ్ఞానార్కళెఱ్ఱమ్, “సవేద బ్రహ్మ | సర్వేఽస్మై దేవా బలిమావహన్తి” ఎఱ్ఱ - ప్రణవాన్ధమాన ఆత్మజ్ఞానతైయడైయవనుక్కు సర్వదేవతైకళుమ్ కిజ్జరకళాయ్ ఆరాధనయాపమాన బలియై కొండానిన్దార్కళెఱ్ఱమ్ శ్రుతికళిలే శొల్లిత్తు. “ప్రణమన్తి దేవతాః” ఎఱ్ఱ - తిరునామసక్కిర్తనమ్ పణ్ణినవనై దేవర్కళ్ ప్రణామమ్ పణ్ణానిన్దార్కళెఱ్ఱ శ్రీవిష్ణుధర్మ త్తిలుమ్, “ప్రభురహమన్యన్యణాం నవైష్ణవానామ్” ఎఱ్ఱ - శ్రీవైష్ణవర్కళల్లారొక్కు నా ప్రభు, శ్రీవైష్ణవర్కళుక్కు ప్రభువల్లెన్గిట యనువచనత్తాలే శ్రీవిష్ణుపురాణ త్తిలుమ్ శొల్లిత్తు. ఇప్పడి భాగవతర్కళ్ దేవతాన్తరజ్ఞై అనువర్తియార్కళెఱ్ఱమ్, దేవతాన్తరజ్ఞవర్కళై యనువర్తిప్పార్కళెఱ్ఱమ్ శొల్లప్పట్టు.

3౯.

(౧) పాశ్చరా.

(౨) పు-సూ-౨.

(౩) తై-శి-౫.

(౪) వి-ధ-మాన్ద్యస్త.

(౫) వి-పు-౩-౭-౧౪.

ప్రకరణమ్.] ఉకారస్వం నన్యార్థా తా ప్రతిపాదనపరత్వమ్. ౪౩

కిచ్చ - స్వామిహవ దేవతామతిక్రమ్యాన్య దేవతారాధన మన
 థావహమితి శ్రుతైశ్చ దర్శితమ్-(౧) “యోనై స్వాం దేవతామతి
 యజతే ప్ర స్వామై దేవతాయై చ్యవతే । న పరాం ప్రాప్నోతి । పాపీ
 యాన్ భవతి” ఇతి. 3౯.

స్మృతయశ్చ-(౨) “వాసుదేవం పరిత్యజ్య యోఽన్యం దేవముపా
 సతే తృప్తితో జాహ్నువీతీరే కూపం ఖనతి దుర్మతిః” (3) “యో వాసు
 దేవాదన్యత్ర మోక్షం ప్రార్థయతే లృధీః అగ్నిభ్రాన్త్యాన ఖద్యోతం

అతుక్కుమేలే, స్వరూపానురూపమాన దేవతైయై అతిక్ర
 మిత్తు అన్యదేవతైయై ఆరాధిక్కై అనర్థావహమెన్నుమిడతై ప్రత్యక్ష
 మాక శ్రుతితానే శొల్లానిస్తతు; - “యోనై స్వాం దేవతామతియ
 జతే । ప్ర స్వామై దేవతాయై చ్యవతే । న పరాం ప్రాప్నోతి । పాపీ
 యాన్ భవతి ” ఎన్టు - యావనారువక, తనక్కనురూపైయానదేవ
 తైయై అతిక్రమిత్తు అన్యదేవతైయై ఆరాధిక్కితాక, అవక తన్ను
 డైయ దేవతైయిన్బరుట్టాకాతే ప్రచ్యుతనాకానిట్కుమ్, అన్య దేవ
 తైయై క్కిట్టమాట్టాక, పాపిస్తనామెన్టతాయ్త్తు. 3౯.

ఇప్పడి స్మృతక్క-భాన ఋషికళుమ్, “వాసుదేవం పరిత్యజ్య
 యోఽన్యం దేవముపాసతే । తృప్తితో జాహ్నువీతీరే కూపం ఖనతి
 దుర్మతిః” ఎన్టు - యావనారువక, సర్వస్థాత్పరనాన వాసుదేవనై విట్టు
 వేటారు దేవనై ఉపాసిక్కితాక, అన్త దుర్మతియానవక, తణ్ణేర్
 దాహప్పట్టు గల్గె పెరుకిప్పొకానిట్కుచ్చెయ్తేయు మతికకరై యిలే
 క్కిణు కల్లుకితానెన్టుమ్, “యో వాసుదేవాదన్యత్ర మోక్షం ప్రార్థయ
 తే లృధీః । అగ్నిభ్రాన్త్యాన ఖద్యోతం శీతత్రాణాయ నేవతే” ఎన్టు
 యావనారువక, వాసుదేవనై యొట్టియ వేటారిడత్తిలే మోక్షతై
 ప్రార్థిక్కితాక, అల్పబుద్ధియానవవక, కుళిర్ పొకైక్కాక అగ్నియెన్గిణ

శీతత్రాణాయ నవతే" (౧) "యస్తు నారాయణం దేవం సామాన్యే
నాభిమన్యతే । స యాతి సరకం ఘోరం యావచ్చస్త్రదివాకరమ్"
ఇతి. అత శ్చేషిత్వస్య భగవదనన్యసాధారణతాం శేషత్వస్యానన్య
ర్హతాశ్చ ప్రతిపాదయతా అవధారణార్థేన నిపాతేన శేషశేషిణోః
పుంసీద్ధిద్వయస్య తాదృశ శరీరాత్ భావోఽపి సూచితః. (౨) "అవధా
రణమూర్త్యశరీరభావపరమ్" ఇత్యభియుక్తోక్తేః.

౪౦.

అథ, అనన్యార్హశేషత్వధర్మస్యానన్యతా శ్రయవిశేషో వ్యజ్ఞనరూ
పేణ మకారేణ ప్రతిపాద్యతే. తథాపి - (౩) "భూతానిచ కవర్గేణ
చవర్గేణేన్ద్రియాణిచ । టవర్గేణ తవర్గేణ జ్ఞానగన్ధాదయస్తథా । మనః
భ్రాన్తియాలే మిన్ద్రిన్ద్రియై సేవిక్కితానెన్ద్రియై, "యస్తు నారాయణం
దేవం సామాన్యేనాభిమన్యతే । స యాతి సరకం ఘోరం యావ
చ్చస్త్రదివాకరమ్" ఎన్దు - యావనారవణ, శ్రియఃపతియాన నారా
యణనై దేవతానన్తర్లభోఽహిక్కు ప్రతిపత్తి పణ్ణుఃకా, అవణ, చన్ద్రి
దిత్యర్కకళుశ్శనశపుమ్, ఘోరమాన సరకతై యదైయానిన్ద్రియైన్దుమ్ శో
న్నార్కకల్. ఆకైయాలే, శేషిత్వమ్ భగవానుక్కే అసాధారణమెన్దుమ్,
శేషత్వమనన్యార్హమెన్దుమ్ ప్రతిపాదిక్కిట అవధారణార్థమాకిట నిపా
తమానతు, శేషశేషికుడైయ పుంసీద్ధిద్వయమాన శరీరాత్ భావతై
యుమ్ కాట్టిత్తాయత్తు. అవధారణమ్ ఆత్మశరీరభావపరమెన్దు
శోమాశియాన్ద్రానుమ్ పణిత్తా.

౪౦.

అనన్తరమ్, అనన్యార్హమాన శేషత్వధర్మత్తుక్కు ప్రతినంబన్ధి
యోపాతి ఆశ్రయమపేక్షిత మాకైయాలే అనుక్తమాన ఆశ్రయతై
వ్యజ్ఞనరూపమాన మకారమ్ శొల్లుకిటతు. ఎన్దనైయెన్ద్రియై, - "భూతా
నిచ కవర్గేణ చవర్గేణేన్ద్రియాణిచ । టవర్గేణ తవర్గేణ జ్ఞానగన్ధాదయ

మహారాజైవోక్తం ఫకారేణ త్వహబ్జ్యతిః | బకారేణ భకారేణ మహా
నా ప్రకృతిరుచ్యతే | ఆత్మాను స మకారేణ పశ్యవింశతిః ప్రకీర్తితః " (౧)
"పశ్చార్థానాస్తు పశ్చానాం వర్గాణాం పరమేశ్వరః సంగీతః కాదిమా
న్తానాం తత్త్వాత్ తేన సర్వదా" ఇతి-కకారాది భకారా న్త చతుర్విం
శత్యక్షరవాచ్యభయౌ పృథివ్యాదిప్రకృత్యంతం చతుర్వింశతిత త్వజాత
ముక్త్యా పశ్యవింశతీక్షరేణ మకారేణ (౨) "పశ్యవింశో-యం
పురుషః" (౩) "పశ్యవింశ ఆత్మా భవతి" ఇతి పశ్యవింశతీత్వ

స్తథా | మనః పకారేజైవోక్తం ఫకారేణ త్వహబ్జ్యతిః | బకారేణ
భకారేణ మహా ప్రకృతిరుచ్యతే | ఆత్మాను స మకారేణ పశ్యవింశతిః
ప్రకీర్తితః " ఎన్ఱు - కవర్గత్తాలే పృథివ్యాదిభూతజ్ఞుమ్, చవర్గత్తాలే
వాగాదికర్షేన్ద్రియజ్ఞుమ్, టవర్గత్తాలే శ్రోత్రాదిజ్ఞానేన్ద్రియజ్ఞుమ్,
తవర్గత్తాలే గంధాదివిషయజ్ఞుమ్, పకారత్తాలే మనస్సుమ్, ఫకార
త్తాలే అహంకారముమ్, బకారత్తాలుమ్ భకారత్తాలుమ్ మహానుమ్
ప్రకృతియుమ్ శొల్లపృట్టతు, మకారత్తాలే పశ్యవింశకనాన ఆత్మా శొల్ల
పృట్టనెన్ఱుమ్, "పశ్చార్థానాస్తు పశ్చానాం వర్గాణాం పరమేశ్వరః |
సంగీతః కాదిమాన్తానాం తత్త్వాత్ తేన సర్వదా" ఎన్ఱు - కవై
ఆదియాకపుమ్, మవై అన్తమాకపు మున్ఱత్తాన ఐదైన్ఱైన్ఱుత్తాన
ఐన్ఱు వర్గజ్ఞునున్ఱైయ తత్వజ్ఞురుపన్ఱైన్ఱుక్కుమ్ స్రరాత్మావాయ్కొన్ఱు
సర్వేశ్వరనాన్ఱైతుమ్ నిన్ఱానెన్ఱుమ్ భగవచ్చాత్మత్రిలేశొల్లకైయాలే,
కకారాది భకారాన్తమాన ఇరుపత్తునాలక్షరముమ్ పృథివ్యాది ప్రకృ
త్యన్తమాన ఇరుపత్తునాలుత త్వత్తుక్కుమ్ వాచకమాయ్, ఇరుపత్తైన్ఱా
మక్షరమాన మకారమ్ ఇరుపత్తైన్ఱామ్ తత్వమాన ఆత్మాన్ఱైచొన్ఱు
కిరితెన్ఱైతాయ్తు. "పశ్యవింశో-యం పురుషః" ఎన్ఱు - ఇప్పురుషా
పశ్యవింశనాయురుక్కు-మెన్ఱుమ్, "పశ్యవింశ ఆత్మాభవతి" ఎన్ఱు-ఆత్మా
పశ్యవింశనాకానిన్ఱానెన్ఱుమ్, శ్రుతి ఇన్ఱ్ఱి ఆత్మాన్ఱై ఇరుపత్తైన్ఱామవనాక

తయా శ్రుతిసిద్ధ ఆత్మాభిధీయత ఇతి. అనేన-ఆత్మసం ప్రకృతేః పరత్వం ప్రతిపాదితమ్. రగ.

(౧) “మనః-జ్ఞానే” ఇతి జ్ఞానవాచిధాతోః కర్తరిద్వైచ్ఛ ప్రత్యయా నైస్య టిలోపం కృత్వా ప్రత్యయాంశస్య సర్వలోపే కృతే వ్యజ్ఞానరూపస్య మకారస్య జ్ఞాతృస్వరూపవాచిత్యం సమృద్ధ్యతే. ర.౨.

ఏతేన - (౧) “స్వయంజ్యోతిర్భవతి” (౩) “జ్యోతిరహమస్మి” (౪) “విజ్ఞానఘనపవ ప్రజ్ఞానఘనపవ” (౫) “విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే” (౬) “విజ్ఞాతారమరే కేన విజాశీయాత్” (౭) “జానాత్యేవాఽయం పురుషః” (౮) “నహి విజ్ఞాతుర్విజ్ఞాతేర్విపరిలోపో విద్యతే”

చొల్లానిష్ఠతితే. ఇన్ద్ర అక్షరస్వభావత్వాలే ఆత్మావినుడైయ ప్రకృతేః పరత్వమ్ శొల్లపట్టతు. రగ.

“మన - జ్ఞానే” ఎన్నిజ్ఞానవాచిధాతువిన్నేలే కర్తరిద్వైచ్ఛ ప్రత్యయత్వైప్పణి, (౯) “ఊ” ఎన్దు - మన్నిల్ అన్నుక్కు లోప మాయ్ ప్రత్యయాంశత్తుక్కు సర్వలోపమ్ పణ్ణియుళ్ళవిడత్తిల్ వ్యజ్ఞాన రూపమాన మకారత్తుక్కు జ్ఞాతృస్వరూపవాచిత్యముణ్డమ్. ర.౨.

ఇత్రాల్ - “స్వయంజ్యోతిర్భవతి” ఎన్దు స్వయంప్రకాశనాకా నిన్జానెన్దుమ్, “జ్యోతిరహమస్మి” ఎన్దు-నా జ్యోతిస్స్వ రూపనాకా నిన్జేనెన్దుమ్, “విజ్ఞానఘనపవ ప్రజ్ఞానఘనపవ” ఎన్దు - విలక్షణమాన జ్ఞానత్తై స్వరూపమాకపుడైయ్, ప్రకృష్టమాన ఆనన్దరూపజ్ఞానత్తై స్వరూపమాకపుడైయనెన్దుమ్, “విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే” ఎన్దు-విజ్ఞాన శబ్దవాచ్య్ యజ్ఞత్తై పుణ్ణానిన్జానెన్దుమ్, “విజ్ఞాతారమరే కేన విజాశీయాత్” ఎన్దు - జ్ఞానగుణకనానవనై ఎత్తాలేయతీవానెన్దుమ్, “జానాత్యేవాఽయం పురుషః” ఎన్దు - ఇన్ద్ర పురుషనట్టివైయుడైయ నాయేయాకానిన్జానెన్దుమ్, “నహి విజ్ఞాతుర్విజ్ఞాతేర్విపరిలోపో విద్యతే”

(౧) దివా-

(౨) బృ-ఉ-౬-౩-౯.

(౩) తై-నా-౧-౪౧.

(౪) బృ-ఉ-౪-౪-౧౨.

(౫) తై-అ-౫.

(౬) బృ-ఉ-౪-౪-౧౪.

(౭)

(౮) బృ-ఉ-౬-౩-౩౦.

(౯) హ-నూ-౬-౪-౧౪౩.

పరాగర్థాత్ప్రత్యగర్థోహి భిద్యతే" ఇత్యాత్మనః పరాగర్థవ్యావర్తక మహంబుద్ధిబోధ్యత్వమ్, అన్యథాఽన్య స్వసంవేద్యత్వమున నసిద్ధ్యది త్యుపపాదనాత్, జ్ఞాతురాత్మన స్వయంప్రకాశస్య సర్వావస్థాయామ హ్యహమర్థత్వమవశ్యాభ్యుపగమనియమేవ. (౧) "అహమన్నమ్" ఇత్యా దిమ మోక్షదశాయామవ్యహంశ్యవహారవిషయత్వదర్శనాత్. అత ఏవహి (౨) "అకారార్థాయైవ స్వ మహమ్" ఇత్యాచార్యోక్తిః.

అహమర్థస్యఽత్మన స్వర్వదా సర్వేషామనుకూలత్వాత్, (౩) "అనుకూలం సుఖమ్" "ప్రతికూలం దుఃఖమ్" ఇతి సుఖదుఃఖ లక్షణత్వాచ్చ ఆత్మన ఆనందరూపత్వమప్యత్ర ప్రదర్శితమ్. ౪౫.

నాత్మనో భవేత్ | అహంబుద్ధ్యా పరాగర్థాత్ ప్రత్యగర్థోహి భిద్యతే" ఎన్ఱు - ఆత్మా అహమర్థమన్తాకిల్, ఆత్మపుక్కు స్వయంప్రకాశత్వ రూపమాన ప్రత్యక్షత్వమిన్ద్రియే యోగీయమ్, అహంబుద్ధియా లే యత్ బాహ్యమాన పరాగర్థజగిత్యాట్టిల్ ఆన్తరమాన ప్రత్యగర్థమ్ వేతాశ వతీయప్పదుకిలతు ఎన్దితి పూర్వాచార్యవచనత్తలే ఆత్మా పుక్కు పరాగర్థవ్యావర్తకమాన స్వరూపమ్ అహంబుద్ధిబోధ్యత్వమ్, అల్లాతపోతు ఇవనుదైయ స్వసంవేద్యత్వముమ్ సిద్ధియాతు, ఆకై యాలే స్వయంప్రకాశనాయ్ జ్ఞాతావాన ఆత్మపుక్కు సర్వావస్థైలుమహ మర్థత్వమవశ్యమ్ కొశ్యజేణుమ్. "అహమన్నమ్" ఎన్ఱు ఇతు ముత లాన వాక్యజగితే మోక్షదశై యిలుమహంశ్యవిషయత్వమ్ కన్దోమితే. ఆకై యన్ఱు, "అకారార్థాయైవ స్వమహమ్" ఎన్ఱు - అకారార్థభూత నాన ఈశ్వరన్మక్కే శేషభూతనానన్ఱు మకారార్థజై అహం శబ్దత్తలే శోట్టరదుచ్చయితతు. ౪౪.

ఇన్ఱముమ్, అహమర్థభూతనాన ఇవ్వాత్మా ఎవోతు మల్లార్ క్కు మనుకూలనాయ్ త్తోన్ఱుకై మూలుమ్, అనుకూలమానతు సుఖమ్ ప్రతికూలమానతు దుఃఖమ్ సుఖదుఃఖజగరుక్కు లక్షణమూకై యా

అస్య మహారాష్ట్ర (౧) "హల్ జ్యోతిర్భూతి"

లు ప్రథమైకవచనస్య జాత్యభిప్రాయతయా చేతనానాం బహుత్వము
ప్రకృత వివక్షితమ్. (౨) "నిత్యో నిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామేకో
బహూనాం యో విదధాతి కామా" ఇత్యాత్మనాం బహుత్వ
శ్రుతేః ఏవమ్. (౩) "దేహేన్ద్రియ మనః ప్రాణ ధీభ్యోఽన్యోఽనన్య
సాధనః । నిత్యో వ్యాపీ ప్రతిక్షేత్రమాత్మా భిన్న స్వతస్సుఖ" ఇత్యు
క్తప్రకారమాత్మస్వరూపం ప్రతిపాదితం భవతి. ౪౬.

లుమ్, అనుకూలతయా ప్రకాశిక్కిత ఇన్ద్ర ఆత్మా ఆనన్దరూపనెన్నమిద
ముమ్ శొల్లిల్ న్ద్రాయత్తు. ౪౭.

ఇప్పుడ త్రిల్, "హల్ జ్యోతిర్భూతిర్హౌత్" ఎన్దుములలానసూత్ర
త్తాలే లాపిత్తుక్కిడక్కిత ప్రథమైకవచనమ్ జాత్యైకవచనమాన్త
యాలే ఆత్మాకృభిన్నుడైయ బహుత్వముమ్ ఇవ్విడ త్రిల్ శొల్లప్పట్టతు.
"నిత్యో నిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామేకో బహూనాం యోవిదధాతి
కామా" ఎన్దు - నిత్యరాయ్ చైతన్యగుణకరాయ్ బహుకృణాన
ఆత్మాకృగుక్కు, నిత్యనాయ్ చైతన్యగుణకనాయ్ అద్వితీయనానసశ్వ
శ్వరక, అభిమతగ్గైక్కిడుప్పనెన్ద్రయాలే, ఈశితవ్యరకణాన చేతనక
గుడైయ బహుత్వలై శ్రుతి శొల్లిల్ న్ద్రితే. ఇప్పుడి, "దేహేన్ద్రియ
మనః ప్రాణ ధీభ్యోఽన్యోఽనన్యసాధనః నిత్యో వ్యాపీ ప్రతిక్షేత్రమాత్మా
భిన్న స్వతస్సుఖ" ఎన్దు - దేహమ్ ఇన్ద్రియమ్ మనస్సు ప్రాణ
బుద్ధియెన్దిత ఇవ్ద్రాయ్ అవ్వరుకుపట్టు స్వయంప్రకాశనాయ్ నిత్య
నాయ్ స్వవ్యాప్యమాన వచిత్తుక్కిలే వ్యాపిక్కిక్కు యోగ్యవాయ్
ప్రతిశరీరమ్ భిన్ననాన ఆత్మా స్వాభావికసుఖైకనిరూపణీయనాయ్
ఎన్దు ఆశవద్దారదుచ్చైయతపడియే, ఆత్మవిన్నుడైయ పృథూపమా
నతు ఇవ్విడ త్రిల్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు. ౪౮.

కిచ్చ - అన్య మకారస్య (౧) “ మాఙ్ - మానే ” ఇతి ధాతోఽన్యత్పత్త్యా పరిమాణాశ్రయత్వసిద్ధిః, (౨) “ ఏషాఽణురాత్తా చేతసా వేదితవ్యః ” (౩) “ వాలాగ్రశతభాగస్య శతథా కల్పితస్యచ భాగో జీవ స్సవిజ్ఞేయస్సచాఽనన్తాయ కల్పతే ” (౪) “ ఆరాగ్రమాత్రోఽహ్యవరోఽపి దృష్టః ” ఇత్యాదిశ్రుతిసిద్ధమాత్మన్యోఽణుపరిమాణమప్యక్తం భవతి. ఉక్తిం భగవచ్ఛాస్తే ౧చ- (౫) “ స్వరూపమణుమాత్రం స్యాత్ జ్ఞానానన్తైక లక్షణమ్ ” (౬) “ త్రసరేణుప్రమాణాస్తే

అతుక్కుమేలే, ఇన్ద మకారమ్, “ మాఙ్ - మానే ” ఎన్నిట ధాతువిలే వ్యుత్పన్నమాయరుక్తేయాలే, పరిమాణాశ్రయత్వమ్ సిద్ధిక్తేయాలే, “ ఏషాఽణురాత్తా చేతసా వేదితవ్యః ” ఎన్దు - ఇన్ద ఆత్మావానవక్ అణువాక నెజ్జాలే యతియప్పడుమెన్దుమ్, “ వాలాగ్ర శతభాగస్య శతథా కల్పితస్యచ భాగో జీవ స్స విజ్ఞేయ స్సచాఽనన్తాయ కల్పతే ” ఎన్దు - నెల్ వాలినుడైయ నునియై నూణుకూ టిట్టు ఒరుకూత్తై నూణుపడియాకప్పిరిన్దు అతిలే ఒరుకూటాకజీవనతియప్పడుమ్, అవక్ ముక్తదత్తైయిల్ గుణావిర్భావతాలే అపరిచ్ఛిన్న స్వభావనాకానిట్టుమెన్దుమ్, “ ఆరాగ్రమాత్రోఽహ్యవరోఽపి దృష్టః ” ఎన్దు - వాలిమ్మునైయిన్దునిపోలే అణుమాత్రనాకైయాలే సూక్ష్మ భూతనాన ఆత్మావుమ్ ప్రత్యక్షిక్కుప్పట్టానెన్దుమ్ శ్రుతికళిలే శొల్లప్పట్ట అణుపరిమాణముమ్, ఆత్మావుక్కిణ్డే శొల్లిత్తాయత్తు. భగవచ్ఛాస్త్రుత్తిలుమ్, “ స్వరూపమణుమాత్రం స్యాత్ జ్ఞానానన్తైక లక్షణమ్ ” ఎన్దు - జ్ఞానానన్తైకలక్షణమాన ఆత్మస్వరూపమణుమాత్రమాయరుక్కుమెన్దుమ్, “ త్రసరేణుప్రమాణాస్తే రశ్మికోటివిభూషితాః ” ఎన్దు-జాలక రన్ద్రత్తిల్ పఱక్కిట పొడికళిపోలే, అణుప్రమాణరాన ముక్తాత్మాక్కుశపరిచ్ఛిన్నజ్ఞానాదిగుణప్రభేయాలే అలఙ్కృతరాయుప్పాచెన్దుశొల్లి

(౧) బుహు. (౨) ము-ఉ-౩-౧-౯. (౩) శ్వేతా-
(౪) శ్వేతా- (౫) విష్వక్సేనసం. (౬) భ-శా-

రక్షికోటివిభూషితాః" ఇతి. ఏవం శేషత్వాశ్రయస్యాఽనుపరిమాణ స్యాఽఽత్మన స్సర్వప్రకారవైలక్షణ్యం ప్రతిపాదితమ్. ర2.

(౧) "క్షరం ప్రధానమమృతాక్షరం హరః | క్షరాత్క్షానా వీశతే దేవ ఏకః" (౨) "ప్రధానక్షేత్రజ్ఞపతిర్గుణేశః" ఇతి చేతనవదచేత నస్యాఽపీశ్వరశేషత్వశ్రవణాత్, భోగమోక్ష భాక్త్యప్రాధాన్యాయుక్త చేతనవాచినాఽనేన మకారేణాఽస్య భోగ్యభోగోపకరణ భోగస్థానరూ పేణ నిత్యపరార్థోఽచిత్పదార్థోఽపి సజ్జహ్యతే. ర3.

నను - అయమేవోపదేశక్రమః, యత్ప్రభుమూర్త్యనః ప్రకృతి

హృదాయత్తు. ఇప్పటి శేషత్వాశ్రయమూయ్ అణుపరిమాణమాన ఆత్మ వినుడై య సర్వప్రకారవైలక్షణ్యమ్ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతాయత్తు.

"క్షరం ప్రధాన మమృతాక్షరం హరః | క్షరాత్క్షానా వీశతే దేవ ఏకః" ఎఱ్ఱ - పరిణామియాకైయాలే క్షరశబ్దవాచ్యమూయ్ ప్రధానకారణమాన మూలప్రకృతియుమ్, నిత్యనాయ్ అపరిణామియా కైయాలే అమృతనెఱ్ఱమ్ అక్షరమెఱ్ఱమ్ శొల్లప్పట్టవనాయ్ విషయ జ్ఞతై భోగ్యత్వేన హరిక్కైయాలే హరనెఱ్ఱ శొల్లప్పట్ట ఆత్మాపు మాకిఱ చేతనాచేతనజ్ఞిరజ్ఞైయుమ్ ఉజ్జ్వలస్వభావనా యిరుప్పనారు వగ నియామియానిన్దానెఱ్ఱమ్, "ప్రధానక్షేత్రజ్ఞపతిర్గుణేశః" ఎఱ్ఱ - ప్రధానశబ్దవాచ్యమాన వచేతనత్తుక్కుమ్, క్షేత్రజ్ఞనెఱ్ఱి ఆత్మాపుక్కుమ్ శేషియాయురుక్కుమ్-గుణజ్ఞభుక్కుమ్ నియామకనాన సర్వేశ్వరనెఱ్ఱమ్, చేతననోపాతి అచేతనముమీశ్వరశేషమాక చ్చొల్లుకైయాలే, భోగ మోక్షజ్ఞితై అధిక్యతనాన ప్రాధాన్యతైయుడైయ చేతననై చ్చొల్లుకిఱ ఇమ్మకారత్తాలే అవనుక్కు భోగ్యభోగోపకరణ భోగస్థానరూపమూయ్ కొండ్లు నిత్యపరార్థమాన వచిత్పదార్థముమ్ లక్షిక్కప్పడుకిఱత్తు. ఇవిడ త్తిలే, దేహాత్మాభిమానియాన చేతననుక్కు ఆత్మస్వరూ

(౧) శ్లోకా-౧.

(౨) శ్లోకా-౨.

వైలక్షణ్యం ప్రతిపాద్యానస్తరమేవ శేషత్వ ప్రతిపాదనమితిచేదు
చ్యతే - ఆత్మనః ప్రకృతేః పరత్వాదేరపి ప్రధానాకారతయా జ్ఞాతవ్యం
భగవచ్ఛేషత్వమేవ ; తస్మైవాన్వోజ్ఞేవనహేతుతయా జ్ఞాతవ్యత్వ
విధానాత్ ; (౧) “స్వాజ్ఞేవనేచ్ఛా యది తే స్వసత్తాయాం స్పృహ
యది ఆత్మదాస్యం హరేస్సాస్వమ్యం స్వభావశ్చ సదా స్మర” ఇతి.

అయమేవ జీవపరయోస్సంబంధః. (౨) “స్వత్వమాత్మని సజ్ఞాతం
స్వామిత్యం బ్రహ్మణి స్థితమ్ ఉభయోరేష సంబంధో న పరో భిమతో
పత్తినుడైయ ప్రకృతేః పరత్వతై ముతలుపదేశిత్తు అనస్తరమ్ భగవ
చ్ఛేషత్వతై యుపదేశిత్కైయన్త్రో క్రమమ్, అజ్ఞన్త్రక్ ప్రథమత్తిలే
భగవచ్ఛేషత్వతై యుపదేశిత్పానెన్నెన్నిల్ - ఆత్మావినుడైయ ప్రకృ
తేః పరత్వాదియిత్కాట్టిలుమ్ ఆత్మోజ్ఞేవనహేతువాన్తాయాలే ప్రధా
నాకారతయా జ్ఞాతవ్యమ్ భగవచ్ఛేషత్వమే. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్ - స్వాజ్ఞేవ
నేచ్ఛా యది తే స్వసత్తాయాం స్పృహ యది ఆత్మదాస్యం హరేస్సాస్వ
మ్యం స్వభావంచ సదాస్మర” ఎన్తు - ఉన్నుడైయ ఉజ్జేవన్త్రీలునక్కా
లైయన్త్రాకిలుమ్ ఉన్సత్తైతానభీయామల్ కిడక్క-వేణుమెన్తు ఆలైయు
న్త్రాకిలుమ్ ఆత్మావినుడైయ దాస్యతైయమ్, హరియినుడైయ స్వామ్య
తైయమెప్పోతుమ్ స్వభావమాక నిన్తై ఎన్తైయాలే, ఆత్మావుక్కు శేష
త్వమే స్వాభావికాకారమెన్తు విధిత్తతిజే.

౪౯.

ఇతువేయితే జీవపరకకళుక్కు సంబంధమ్. “స్వత్వమాత్మని సజ్ఞా
తం స్వామిత్యం బ్రహ్మణి స్థితమ్ ఉభయోరేష సంబంధో న పరో భి
మతో మమ” ఎన్తు - స్వత్వమావతు ఆత్మావిస్పక్కలిలే యున్త్రామతు,
స్వామిత్యమావతు బ్రహ్మత్తిన్పక్కలిలే నిఱ్ఱుమతు, ఇరువర్క్కు మిన్ద
శేషశేషిభావమే సంబంధమ్, వేటొన్తుమిల్లె యెనక్కభిమతమెన్తైయాలే.

మమ" ఇతివచనాత్. తదిదముచ్యతే - (౧) "దాసభూతా స్వత స్వర్వే హ్యత్మానః పరమాత్మనః | నాన్యథా లక్షణం తేషాం బంధే మోక్షే తథైవచ" ఇతి.

అతఏవ శ్రూయతే (౨) "యోఽహమస్మి ససన్యజే" ఇతి. శరీరేంద్రియాదికషు యదాకారోఽహమస్మి, తదాకారపవనా దాస్యానుసంధానరూపాఽఽత్మ సమర్పణాఽఽకార హవిః ప్రదానేన యజ్ఞకరోమీత్యర్థః. తథాచ యామునాచార్యైః (౩) "వపురాదిషు యోఽపి కోఽపి వా గుణతోఽసాని యథాతథావిధిః | తదహం తవ పాదపద్మయో రహమద్యైవ మయా సమర్పితం" (౪) "నియతస్వమితి ప్రబు

ఇతుతనైః భగవచ్ఛ్రుత్తిలే "దాసభూతా స్వత స్వర్వే హ్యత్మానః పరమాత్మనః | నాన్యథా లక్షణం తేషాం బంధే మోక్షే తథైవచ" ఎన్తు - ఎల్లా ఆత్మాకృణ్మ పరమాత్మావక్కు స్వతో దాసభూతరాయరుప్పొర్కళి, బద్ధావస్థైయిలుమ్ ముక్తావస్థైయిలుమ్ అవర్కళుక్కితొయి వేఱడైయాళమిలైయెన్తుమ్ శొల్లిల్లు. ౫౦.

ఆతైయాలే, శ్రుతియిలుమ్, "యోఽహమస్మి ససన్యజే" ఎన్తు- శరీరేంద్రియాదికళిల్ యాతారు ఆకారతైయుడై యనాయిరుక్కితే, అన్ద నాఁ అన్దనిలైయై యడైయేనాకానిన్దుకొణ్ణు దాస్యానుసంధానరూపమాన ఆత్మసమర్పణాకారమాయుళ్ళ హవిసైని కొడుక్కైయాలే యజన్తై పుణ్ణుకితేనెన్తు శొల్లిల్లు. ఇప్పడి యాళవన్దారుమ్ "వపురాదిషు యోఽపి కోఽపి వా గుణతోఽసాని యథాతథావిధిః | తదహం తవ పాదపద్మయో రహమద్యైవ మయా సమర్పితం" ఎన్తు- శరీరమ్, ఇంద్రియమ్, మనస్సు, ఇతు తుడక్కమాననల్లీలే యేతేను మొరువనాకవుమామ్, గుణజ్జళాలేతేను మొరువడిప్పట్టిరుప్పేనాకవుమామ్, స్వరూపనిష్కర్షత్తిలు మొరుతాత్పర్యమిలై, ఇన్దనాఁ డ్డ

(౧) పాచ్చి-

(౨) యజ్ఞ-ఆర-౩-౭.

(౩) స్తో-ర-౫౨.

(౪) స్తో-ర-౫౩.

ద్ధాధిః" ఇతి శేషత్వస్య నిత్యస్వభావత్వముక్త్యా, (౧) "తవ శేషత్వ విభవా ద్బహిర్భూతమ్-ఆత్మానమ్ - చ - న-సహే" ఇతి తద్వ్యతిరేకే దేహాదివ చాత్మనోఽప్యసమ్యాత్వ ఇచ్చాఽభ్యుక్తిమ్. తస్మాదాత్మనోఽసాధారణాకారం భగవచ్ఛేషత్వమేవ ప్రధానతయా ప్రథమమేవ నిరూపణీయమ్, అనన్తరం తదాశ్రయశోధనముక్తిమ్. యత ఇదమేవ స్వరూపయాథాత్మ్యం సోఽజీవనాయ జ్ఞాతవ్యమ్, తతపివ యథావస్థితాత్మ స్వరూపాన్యథాప్రతిపత్తి రూపస్యాఽఽత్మాపహారస్య సర్వసాపమూలత్వముక్తిమ్, (౨) "యోఽన్యథా సన్తమాత్మానమన్యథా ప్రతిపద్యతే । కిన్తేన న కృతం పాపం చోరేణాఽఽత్మాపహారిణా" ఇతి. ౧౧.

తిరువడిత్తామరైకభిలే ఇహోతే ఎన్నాలే సమర్పిక్కప్పట్టెన్దుమ్, "నియతస్వమితి ప్రబుద్ధాధిః" ఎన్దు - శేషత్వమ్ నిత్యస్వభావమెన్దుమ్ శొల్లి, "తవ శేషత్వవిభవాత్ బహిర్భూతమ్-ఆత్మానంచ నసహే" ఎన్దు - ఉన్నుడైయ శేషత్వత్తుక్కు ప్పొటమ్బానాల్ దేహాదికళోపాతి ఆత్మాతన్నైయుమ్ సహిక్కిఱిలేన్దుమరుళిచ్చెయ్తార్. ఆత్మైయాలే, ఆత్మావిన్నుడైయ అసాధారణాకారమాన భగవచ్ఛేషత్వమ్ ప్రథమత్తిలే నిరూపణీయమ్, అనన్తరమ్ అన్ద శేషత్వత్తుక్కు ఆశ్రయశోధనమ్ పణ్ణుకై ప్రాప్తమ్. ఇన్దస్వరూపయాథాత్మ్యమే తన్నుడైయ ఉజీవనార్థమాక జ్ఞాతవ్యమ్, ఆత్మైయాలే, యథావస్థితమాన ఆత్మస్వరూప్తిన్నుడైయ అన్యథాప్రతిపత్తిరూపమాన ఆత్మాపహారిమ్ సర్వసాపమూలమాకచ్చొల్లప్పట్టతితే. "యోఽన్యథా సన్తమాత్మానమన్యథా ప్రతిపద్యతే । కిన్తేన నకృతం పాపం చోరేణాఽఽత్మాపహారిణా" ఎన్దు - యావనూరువ తన్ ప్రతిపత్తిప్రకారమిన్దియిలే ప్రకారాన్తరమాయ్ యథావస్థితమాకానిక్కిఱి ఆత్మావై అతిన్పడియన్దియిలే మన్ శ్రైష్ఠిడియాక ప్రతిపత్తిపణ్ణుకితా, ఆత్మాపహారియాయ్ కొణ్ణు చోర.

ఏవం రూపాత్మపహర ప్రాయశ్చిత్తశ్చ, (౧) “యమో వై వస్వతో రాజా యస్తవైష హృది స్థితః । తేనచేదవివాదస్తే మాగక్లాం మా కురూన్ గమః” ఇత్యుక్తిమ్. అయమర్థః - యమః - ప్రళాసితా, (౨) “ఆత్మానమస్తరోయమయతి” ఇతి శ్రవణాత్; వై వస్వతః - ఫలితృమణ్డలమధ్యవర్తి, రాజా-పుణ్డరీకాక్షత్వ పీతామ్బరత్వాదిభి రీశ్వరత్వచిహ్నై ర్విరాజమానః, యః-(౩) “య ఏషోఽస్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే” ఇతి శ్రుతిప్రసిద్ధః. తవైష హృదిస్థితః - ఏవమ్భూతస్తవాఽస్తరాత్మతయా స్థితః; (౪) “సయనాన అవనాలే ఎన్నపాపమ్ పణ్ణపృట్టతిల్లై? ఎన్నెయాలే, ఎల్లాప్పాపముమ్ పణ్ణపృట్టతాకచ్చొల్లిల్లై” యత్తు.

౧౧.

ఇంద్రపాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ - “యమో వై వస్వతో రాజా యస్తవైష హృది స్థితః । తేనచేదవివాదస్తే మాగక్లాం మా. కురూన్ గమః” ఎన్లు శొల్లపృట్టతు; అలావతు- “యమః” ఎన్లు- “ఆత్మానమస్తరో యమయతి” ఎన్లు - ఆత్మవై యుళ్ళేనిన్లు నియమియానిన్లునెన్లు శ్రుతి శొల్లకిటపడియే ప్రళాసితావెన్లుపడి. “వై వస్వతః” ఎన్లుతు - వివస్వత్సంబధియెన్లు సవితృమణ్డలమధ్యవర్తియెన్లు పడి. “రాజా” ఎన్లుతు- పుణ్డరీకాక్షత్వాదికభాకీట ఈశ్వరత్వచిహ్నా జ్ఞభాలే విశిష్టానిన్లుశ్చ శేషియెన్లు పడి; “యః” ఎన్లుతు- “య ఏషోఽస్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే” ఎన్లు-ఆదిత్యమణ్డలత్రిక నడువే హిరణ్యవర్ణనాన ఇంద్రపురుషా యావనారుషా కాణప్పడుకిటా నెన్లుట శ్రుతిసిద్ధనెన్లుపడి. “ఏష తవ హృది స్థితః” ఎన్లుతు - ఇవనున్నజైయ హృదయత్తిలే నిన్లునెన్లుపడి. అలావతు- “సయశ్చాయం పురుషో యశ్చాసావాదిత్యేనఏకః” ఎన్లు-పురుషనృక్కలిలే నిన్లుట అన్లు ఇవాయావనారుష నాదిత్యనృక్కలిలే నిన్లుటవనెన్లుట శ్రుతిక్రమ

(౧) మను-౮-౯౨.

(౨) బృ-ఉ-

(౩) ఛా-ఉ-౧-౬-౬.

(౪) తై-శ్శ-౧౦-౪.

శ్చాయం పురుషేయశ్చాసావాదిత్యే స ఏకః” ఇతి శ్రుతేః. తేన-
ఉక్తస్వభావయుక్తేన సర్వేశ్వరేణ, అవివాదః - తత్త్వరూపవిరుద్ధ
స్వాతంత్ర్యభిమానవిరహః, చేత్-ఇదమవివాదరూపం శేషత్వజ్ఞానం
దుర్లభమితి భావః. మా గచ్ఛాం మా కురూన్ గమః - ఏతద్ జ్ఞానేనతి
పాపక్షయార్థం పుణ్య తీర్థ త్రేత్రాదిగమన మనపేక్షితమిత్యర్థః. ౧౨.

ఇదం ప్రణవోదితజ్ఞానమేవ యాగాది సర్వపుణ్యకర్మరూపమ్;

(౧) “ససన్యజే” ఇతి యజనరూపత్వ శ్రవణాత్. (౨) “స్వభావ

త్తిలే, కీర్తీ ఆదిత్యమణ్డలా నర్వ ర్తియాక చ్చొల్లపపట్టవః ఉనక్కన్త
రాత్తతమా నిష్టానెన్ద్రతాయత్తు. “తేన” ఎన్ద్రతు - కీర్తీచొన్న
స్వభావజ్ఞైయైయడైయ అవనోడే యెన్ద్రపడి. “అవివాదః” ఎన్ద్రతు -
వివాదమ్ తవిరుకై; అతావతు - అవనుడైయ స్వరూపత్తుక్కు విరుద్ధ
మాన స్వాతంత్ర్యభిమానమ్ తవిరుకై యెన్ద్రపడి. ఎజ్జనేయెన్నిల్; అవ
నుడైయ నియన్ద్రత్వత్తైయమ్ ఉపాస్యత్వత్తైయమ్ శేషిత్వత్తైయమ్
అన్తరాత్తత్వత్తైయమ్ కణ్ణాల్ అతుక్కెతిరామ్బడి స్వాతన్త్ర్యమ్
కొణ్ణాడాతే తన్నుడైయ నియామ్యత్వత్తైయమ్ ఉపాసకత్వత్తైయమ్
శేషత్వత్తైయమ్ శరీరత్వత్తైయ మనుసన్ధిత్తు అవనుడైయ స్వరూపా
త్కర్తృత్తుక్కు “ఓమ్” ఎన్ద్ర ఇశైకై యెన్ద్రతాయత్తు. “చేత్”
ఎన్ద్రతు - అన్ద్ర అవివాదరూపమాన శేషత్వజ్ఞానమ్ దుర్లభమాయరు
క్కుమ్, అతుణ్ణాకిలభుకితెన్ద్రపడి. “మాగచ్ఛాం మా కురూన్ గమః”
ఎన్ద్రతు - ఇన్ద్రశేషత్వజ్ఞానముణ్డాకిల్ పాపక్షయార్థమాక పుణ్యతీర్థమాన
గచ్ఛెయెప్పల్ల పోకవేణ్డా, పుణ్యత్రేత్రమాన కురుత్రేత్రైయప్పల్ల
పోకవేణ్డా వెన్ద్రపడి. ౧౩.

ఇన్ద్రప్రణవోదితశేషత్వజ్ఞానమే యాగాదియాన సర్వపుణ్యకర్మ
ముమ్. “ససన్యజే” ఎన్ద్ర యజనరూపమాక శ్రుతిశొల్లుకై యాలుమ్,

దాస్యేన స యోఽహమస్మి ససన్యజే జ్ఞానమయైర్మత్తైస్తమ్” ఇత్యాచా ర్యోక్తేశ్చ. దేవతా ముద్దిశ్య ద్రవ్యత్యాగో యాగః, తత్ర నిరుపాధిక దేవతా - పరమాత్మా; నిరుపాధికం హవిః - ఆత్మ; నిరుపాధికో యాగః-ఆత్మసమర్పణమ్; నిరుపాధికో మన్తః-ప్రణవః; నిరుపాధిక ఫలమ్ - మోక్ష ఇతి. (౧) “ఓమితిబ్రహ్మ । ఓమితీదం సర్వమ్” ఇత్యారభ్య, ప్రణవస్య సర్వకర్తృత్వత్వశ్చ శూయతే. ౫౩.

ఇదం సమర్పణానుస్థానరూపం శేషత్వజ్ఞానమేవ జ్ఞాతవ్యతయో పదిశ్యతే. (౨) “సర్వోపాధివినిర్ముక్తం తేత్రజ్ఞం బ్రహ్మణి న్యసేత్ । “స్వభావదాస్యేన సయోఽహమస్మి స నన్యజే జ్ఞానమయైర్మత్తైస్తమ్” ఎన్దు - స్వాభావికదాస్యత్వాలే నిరూపితమాన స్వరూపతైయదైయ సాకానిష్ఠనాః, అన్ది శేషత్వజ్ఞానరూపమాన యజ్ఞజ్ఞాతే శేషియాన అవనై యజ్ఞికి-తేనెన్దు భట్టరుమిన్ద శ్రుత్యర్థతై యరుళిచ్చెయ్ కైయా లుమ్, ఇతు పుణ్యకర్తృమాకక్కు-తైయిలై. ఒరుదేవతైయై క్కుఱిత్తు ఒరుద్రవ్యతై క్కొడుక్కైయితే యాగమావతు, అతిల్ ఇఙ్గుప్పార్ త్తాల్, నిరుపాధికమాన దేవతై - పరమాత్మా, నిరుపాధికమాన హ విస్సు - ఆత్మా, నిరుపాధికమాన త్యాగమ్ - ఆత్మసమర్పణమ్, నిరు పాధికమాన మన్తమ్ - ప్రణవమ్, నిరుపాధికమానఫలమ్ - మోక్ష మాయిరుక్కుమ్. అతుక్కుమేలే “ఓమితిబ్రహ్మ । ఓమితీదం సర్వమ్” ఎన్దు - ప్రణవతై సర్వకర్తృత్వకమాక శ్రుతి శొల్లిల్లు. ౫౩.

ఇప్పడి కర్తృయోగమామళపుమన్దియిలే, ఇచ్చేతననుక్కు జ్ఞాత వ్యమాన జ్ఞానయోగము మాత్మసమర్పణమే; -“సర్వోపాధివినిర్ముక్తం తేత్రజ్ఞం బ్రహ్మణి న్యసేత్ । ఏతద్ జ్ఞానశ్చ జ్ఞేయశ్చ శేషోఽన్యో గ్రన్థ

ఏతద్జ్ఞానశ్చ జ్ఞేయశ్చ తేహాఽన్యో గ్రంథవిస్తరః" ఇతి. ౫౪.

ఏతదేహోపాసనాత్మకజ్ఞానశ్చ; (౧) "ఓమిత్యేతదక్షర ముద్గీ ధముపాసీత" (౨) "ఓమిత్యాత్మానం ధ్యాయథ" ఇత్యాది విధా నాత్. ౫౫.

నిక్షేపాపరపర్యాయ ప్రపదనమప్యేతదేవ; (౩) "బ్రహ్మణే త్వామహం ఓమిత్యాత్మానం యుజ్జీత" ఇతి నియోగాత్. ౫౬.

ఏవంరూపసాధనవిశేషసాధ్యం ఫలమపీదం స్వరూపయాథాత్మ్య

విస్తరః" ఎఱు - దేహాదిసర్వోపాధికభుమ్ కట్టింద డేత్రజ్ఞనాకిఱ ఆత్మా వై శేషియాన బ్రహ్మత్రినిడ త్రిలే శేషమాక వనుసన్నిత్తు సమర్పిప్పా, జ్ఞానమావతుమ్ ఒరువనుక్క-తియవేణ్ణువతు మితువే, అల్లాత మద్ర్దు శ్శ్వై గ్రంథపురప్పామి త్తనై యెఱు ప్రమాణముడ్డాకై యాలే. ౫౪.

ఇప్పడి జ్ఞానయోగమామశవన్తియే, ఉపాసనాత్మకమాన ధ్యాన యోగముమితువే;- "ఓమిత్యేతదక్షర ముద్గీధముపాసీత" ఎఱు - "ఓమ్" ఎన్నిఱ మన్తాగ్రంథరూపమాక అక్షరమాన ఇన్ద ఉద్గీధతైయు పాసిప్పానెఱుమ్, "ఓమిత్యాత్మానం ధ్యాయథ" ఎఱు ప్రణవార్థభూత నాన పరమాత్మావై ధ్యానమ్పణ్ణుజ్గో శెఱుమ్, ధ్యానోపాసనశబ్దముఖ త్తాలే ప్రణవార్థజ్ఞానతై భజనరూపమాన భక్తియోగమాకవుమ్ శొల్లిద్ర్ద్రితే. ౫౫.

అతుక్కుమేలే, నిక్షేపమెఱుమ్ న్యాసమెఱుమ్ శొల్లప్పడుకిఱ ప్రపదనముమిన్ద ప్రణవజ్ఞానమే;- "ఓమిత్యాత్మానంయుజ్జీత" ఎఱు ప్రణ వముఖత్తాలే సమర్పణరూపమాన న్యాసతై ప్పణ్ణువానెఱుమ్ విధియుడ్డా కై యాలే. ౫౬.

ఇప్పడిప్పట్ట సాధనవిశేషజ్ఞాళాలే సాధ్యమాన ఫలముమ్ ప్రణ వోక్తమాన ఇన్దస్వరూప యాథాత్మ్యమే;- "పరజ్ఞోతిరుపసమ్పద్య

మేను; (౧) “పరజ్ఞోతిరుపసంపద్య స్వేన రూపేణాభినిష్పద్యతే” ఇతి పరప్రాప్తిపర్యంత స్వరూపయాథాత్మ్యావిర్భావో మోక్షాంతి ప్రతిపాదనాత్. (౨) “సంపద్యావిర్భావ స్వేన శబ్దాత్” ఇతి సూత్రితశ్చ. ౫౭.

(౩) “అవిభాగేన దృష్టత్వాత్” ఇతి మోక్షదశాయామవిభాగరూపమైక్యమప్యేవం రూపాఽపృథక్సిద్ధసంబంధనిబంధనమ్; తత్క్రితున్యాయాత్ఫలస్య యథోపాసనత్వాత్. ౫౮.

ఉపాసనమప్యపృథక్సిద్ధ సంబంధనిబంధనాత్ శరీరత్వసిద్ధేక్యాదహజ్జగ్రహణరూపేణైవ విధీయతే; - (౪) “ఐతదాత్మ్యమిదం సర్వమ్; తత్స్వేన రూపేణాభి నిష్పద్యతే” ఎన్టు - పరజ్ఞోతిశ్శబ్దవాచ్యమానప్రాప్త్యస్వరూపత్వైక్కిప్టి స్వరూపసిద్ధియై యదైయనామైక్యాయతే, పరప్రాప్తిపర్యంతమాన స్వరూపావిర్భావమే మోక్షమెన్టు శొల్లిల్లోతే. “సంపద్యావిర్భావ స్వేన శబ్దాత్” ఎన్టు - బ్రహ్మప్రాప్తిపర్యంతమాన స్వరూపావిర్భావమే పురుషార్థమ్, “స్వేన రూపేణ” ఎన్లితి శ్రుతి యుక్తాకై యాలేయెన్టు సూత్రకారయమ్ శొన్నార్. ౫౭.

“అవిభాగేన దృష్టత్వాత్” ఎన్టు-మోక్షదశైయిలుమ్ జీవపరర్కకళుక్షైయ అవిభాగానుభవముక్తాకక్కడవతు, ఉపాసనదశైయిలప్పడి దర్శికైయాలేయెన్టు సూత్రత్తిల్ శొల్లిప్పట్ట అవిభాగరూపమాన ఐక్యము మిన్దప్రణవోక్తమాన వపుథక్సిద్ధ సంబంధమియాయరుక్కుమ్. తత్క్రితున్యాయత్తాలే ఉపాసనానురూపమ్ ఫలమాకైయాలే. ౫౮.

అవిభాగానుభవత్తుక్కడియాన ఉపాసనము మపుథక్సిద్ధసంబంధమడియాన ఆత్మ శరీరభావత్తాలే యుక్తాన వైక్యత్తాలే అహజ్జగ్రహణరూపత్తాలే విధిక్కప్పడానిన్దతు; - “ఐతదాత్మ్యమిదం సర్వం

(౧) ఛా-ఉ, ౮-౧౨-౨.

(౨) కా-మి-౪-౪-౧.

(౩) కా-మి-౪-౪-౪.

(౪) ఛా-ఉ-౬-౮-౭.

త్యమ్ స ఆత్మా తత్త్వమసి శ్వేతకేతో" (౧) "త్వంవా అహమస్మి భగవో దేవతే । అహంవై త్వమసి భగవో దేవతే " (౨) "ఆత్మే శ్వేతోపాసీత" (౩) "ఆత్మే శ్వేవతు గృహ్ణీయాత్సర్వస్య తన్నిష్పత్తేః" (౪) "ఆత్మేతితూపగచ్ఛన్తి గ్రాహయన్తిచ" ఇత్యాదిభిః. ౧౬.

(౧) "ప్రణవో ధను శ్శరోహ్యత్తా బ్రహ్మ తల్లక్ష్యముచ్యతే । తత్సత్యం స ఆత్మా తత్త్వమసి శ్వేతకేతో" ఎన్లు ఇన్దజగ తైల్లామ్, ఇన్ద సచ్ఛబ్దవాచ్యవస్తువై ఆత్మావాకవృజైతాయరుక్కుమ్, ఆకై యాలిన్ద జగత్తుక్కువనాత్తా, ఇన్ద జగత్తు అవనుక్కు శరీరమ్, అతు సత్యమ్, ఆతలాల్, శ్వేతకేతువే! అన్దసచ్ఛబ్దవాచ్యమాన కారణవస్తువే త్వమ్ శబ్దవాచ్యనాన ఉనక్కున్తర్యామియాకై యాలతు నీకాణెన్లుమ్, "త్వం వా అహమస్మి భగవో దేవతే" ఎన్లు-భగవచ్ఛబ్దవాచ్యమాన పరదేవ తైయై ప్పార్తు, ఉనక్కు ప్రకారభూతనాకై యాలే నానీయాకా నిష్టేనెన్లు బ్రహ్మప్రకారమాన జీవోపాసనతైయమ్, "అహంవై త్వ మసి భగవో దేవతే" ఎన్లు - ఎనక్కున్తరాత్మావాకై యాలే నీనానా కానిన్టాయెన్లు జీవప్రకారమాన బ్రహ్మోపాసనతైయమ్ శొల్లి, "ఆత్మే శ్వేతోపాసీత" ఎన్లు - ఆత్మావాకవే ఉపాసిప్పానెన్లు ఉపనిషద్వాక్య జ్ఞలిలుమ్ "ఆత్మే శ్వేవతు గృహ్ణీయాత్ సర్వస్య తన్నిష్పత్తేః" ఎన్లు- ఆత్మానెన్లు ప్రతిపత్తిపణ్ణువా, సర్వముమ్ తదర్థమాకై యాలేయె న్లుమ్ ; "ఆత్మేతితూపగచ్ఛన్తి గ్రాహయన్తిచ" ఎన్లు - ఆత్మావేన్డేయు పాసియానిత్పార్కళ్, శ్రుతికళుమప్పడియే కాట్టానిన్ద నవెన్లుమ్, ఛా న్దోగ్యవాక్యత్తిలుమ్ వేదాన్తసూత్రత్తిలుమ్ శొల్లప్పడుకై యాలే ఉపా సనమహజ్జిహూహపమాయిరుక్కుమెన్డతాయెత్తు. ౧౬.

"ప్రణవో ధను శ్శరోహ్యత్తా బ్రహ్మ తల్లక్ష్యముచ్యతే । అప్రను త్తేనవేద్ధవ్యం శరవ త్తన్యయా భవేత్" ఎన్లు-ఎయ్కిటివల్ ఎయ్తవేగ

(౧) (౨) బృ-ఉ, ౩-౪..౨, (౩) వాక్యకార ఇతి శ్రీభాష్య-జి. (౪) కా-మి-౪-౧-౩, (౫)

అప్రమత్తేన వేద్ధవ్యం శరవత్తన్మయో భవేత్ ” ఇతి వేదవేగలక్ష్యా
స్తర్భాతశరవత్ ఆత్మనో బ్రహ్మస్వరూపాన్తర్భావేణ తన్మయత్వ
రూపైక్యానుసంధానం ప్రణవ ప్రతిపాదితమిత్యుచ్యతే. : ౬౦.

త్తాలే ఇలక్కిలే కుళిక్కవేయత వమ్బుపోలే, ప్రణవమ్ ధనుస్సాక
ఆత్మావాకిఱ శబ్దమానతు బ్రహ్మమాకిఱ ఇలక్కిక్కుటిత్తు అవహిత
నాన పురుషనాలే ఎయ్యప్పడువతాయ్ అణ్ణే అన్తర్భవిక్కైయాళే
బ్రహ్మమయమాయ్ విడుమెన్ఱు స్వరూపాన్తర్భావమానవైక్యమ్ ప్రణవ
ప్రతిపాద్యమాక చొచ్చిప్పట్టతు.

ప్రణవమ్ ధనుస్సాకైయావతు “కోటిద్వయత్రిలుమ్ సంబ
ద్ధిత్తనాణియాలే వలివెల్ల విల్పోలే, ప్రథమ చరమాక్షరజ్ఞానినుడైయ
అర్థద్వయత్రిలు మన్వయత్తైయుడైయ సంబంధత్తుక్కు- మధ్యస్థమాన
అవధారణత్తాలే యాథాత్మ్యమ్ వెలుకైయాలే. ఆత్మా శరమాకైయా.
వతు-ఎయ్కిఱవణ కైక్కిళ్ళుమ్బడి శెన్వైయైయుడైత్తాయ్, ఇల
క్కైన్కిన్ముఖత్తిల్ కూరైయై యుడైత్తాయ్, ఎయ్కిఱవనేవిన
కార్యత్తిలే నడక్కుమిడత్తిలే పక్షపాతియానవమ్బుపోలే, ఆత్మావుమ్
స్వీకరిక్కిఱ ఆచార్యవిషయత్తిలార్జవత్తైయుడైయనాయ్, ఉపదిష్టమాన
భగవద్విషయత్తిల్ సూక్ష్మామాకప్పార్క్కుమ్ముఖత్తైయుడైయనాయ్,
ఆచార్యనియోగత్తిలే నిత్యపక్షపాతియాయ్దుక్కు-మెన్ఱ పడి. బ్రహ్మ
మిలక్కాకైయావతు - తానపరిచ్చిన్నమాకైయాలే ఎణ్ణేనుమ్ పోకి
లుమ్ ఏల్లొక్కొళ్ళుమ్మెన్ఱ పడి. ఎయ్కిఱవనప్రమత్తనాకైయావతు -
కలక్కామల్ శెన్వైయైయుడైయ ఎయ్వరైప్పోలే, బ్రహ్మత్తిలే ఇన్వా
త్తానై సమర్పిక్కిఱవాచార్యనివనుడైయ ఉజ్జీవన మొన్ఱిలుమే యష
ధానత్తైయుడైయనాయ్ ప్రయోజనాన్తరజ్ఞిల్ పార్వైయల్ శ్రీరుక్మై.
“ వేద్ధవ్యమ్ ” ఎన్ఱైయాలే; విలుక్కు ఎయ్కైయై స్వభావమాయ్దు
క్కు-మోపాతి ఆచార్య తన్కై పుకున్దవనై భగవద్విషయత్తిలే సమ

ఏవం పరస్పరవిలక్షణ స్వరూప స్వభావయోగ్యవపరయోస్వభావాఽనన్యరేపి పృథక్స్థిర్ధృతస్థప్రకారత్వనిబద్ధస ప్రకారిస్వరూపాస్త్రాభ్యావదైక్యాన్వేనాసముపపన్నమిత్యుచ్యతే. (౧) “అన్యశ్చ రాజన్ సపర స్తథాఽన్యః పశ్యవంశకః । తత్సత్వాదనుపశ్యన్తి హ్యేక ఏవేతి సాధవః” ఇతి. ౬౧.

ఏవం జీవపరయోర్లక్షణం స్వరూపం సమృద్ధశ్చ ప్రణవేన ప్రత్యపాది. ప్రథమాక్షరేణ బ్రహ్మణో జగజ్జన్మాది హేతుత్వేనతి శేషిత్వవచనాత్, వ్యజ్ఞ నేనాఽఽత్మన శ్చేషత్వేనతి జ్ఞాతృత్వాభిధానాత్, నిపార్పిక్తైయే విధియాయుక్తై. “శరవ త్తన్నయోభవేత్” ఎన్తతు-అవ్యమ్బు ఇలక్కిల్ కుళితాప్సలే, ఇవనుమ్, భగవత్స్వరూపాస్త్రతనాయ్ అపృథక్స్థినామెన్తపడి. ౬౦.

ఇప్పడియే “అన్యశ్చ రాజన్ సపర స్తథాఽన్యః పశ్యవంశకః । తత్సత్వాదనుపశ్యన్తి హ్యేక ఏవేతి సాధవః” ఎన్తు - పరమాత్మావుమ్ స్వరూపస్వభావజ్ఞాతా లే అత్యస్తవిలక్షణనాయుకుమ్, పశ్యవంశకనాన ఆత్మావుమప్పడియే స్వరూపస్వభావజ్ఞాతా లే యవనిత్యాట్టిల్ వేటుపట్టుకుమ్; ఇప్పడి ఒరువర్కొరువర్ స్వరూపస్వభావజ్ఞాత కల శాతపడి వేటుపట్టుకుచ్చెయ్లేయుమ్ పరమాత్మస్వరూపత్తిలే ఇవ్వాత్తా ప్రకారతయా అన్తర్భవిత్తు నిత్యైమాలే, ఏకనెన్తే జ్ఞాతాక్కళటియానిత్పర్కళెన్తు శొల్లప్పడుకిటతు. ౬౧.

ఇప్పడి ప్రణవత్తాలే ఆత్మపరమాత్మాక్కళినుడైయ లక్షణముమ్ స్వరూపముమ్ సంబన్ధముమ్ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతాయ్త్తు. ఎజ్జనేయెన్నిల్;- ప్రథమాక్షరత్తాలే బ్రహ్మత్తినుడైయ జగజ్జన్మాదిహేతుత్వమాకిట లక్షణత్తైచ్చొల్లి, శేషిత్వమాకిట స్వరూపత్తైచ్చొల్లుకెయాలమ్, వ్యజ్ఞనరూపమాన మకారత్తాలే ఆత్మావినుడైయ శేషత్వవిజ్ఞప్త

తేనాఽపృథక్సిద్ధరూపానన్యార్హతా ప్రతిపాదనాచ్చ. తదిదముచ్యతే-
(౧) “అకారో విష్ణురిత్యుక్తో మకారో జీవవాచకః | తయోస్తు నిత్య
సమృద్ధ ఉకారేణ ప్రకీర్తితః” ఇతి. ౬౭.

అథవా-(౨) “అకారేణోచ్యతే విష్ణు స్సర్వలోకేశ్వరో హరిః
ఉద్భృతా విష్ణునా లక్ష్మీరుకారేణోచ్యతే సదా | మకారస్తు తయో
ద్దాన ఇతి ప్రణవలక్షణమ్ ” (౩) “అకారశ్చిత్స్వరూపస్య విష్ణో
ర్వాచక ఇష్యతే | ఉకారశ్చిత్స్వరూపాయా శ్శ్రియో వాచీ తథా
విదుః | మకారస్తు తయోర్విప్ర శ్రీనారాయణయోస్సదా | ఆత్మన
మానజ్ఞాతృత్వతై స్వరూపమాక చ్చొల్లుతై యాల్మ, నిపాతరూపమాన
అవధారణత్వతే అపృథక్సిద్ధమాన అనన్యార్హ సంబంధతై చ్చొల్లుతై యా
ల్మ. ఇప్పడి, “అకారో విష్ణురిత్యుక్తో మకారో జీవవాచకః | త
యోస్తు నిత్యసంబంధ ఉకారేణ ప్రకీర్తితః” ఎన్దు - అకారమ్ విష్ణు
వెన్దు శొల్లప్పడుకిఱతు, మకారమ్ జీవనుక్కు వాచకమెన్దు శొల్లప్పడు
కిఱతు, అవర్కళుడైయ నిత్యసంబంధమ్ ఉకారత్వతే శొల్లప్పడుకిఱ
తెన్గిఱవచనత్తాలు వివర్ధమ్ సిద్ధమ్. ౬౮.

ఇప్పడి ఉకారమవధారణార్థమాకిఱతన్విత్యే, “అకారేణోచ్యతే
విష్ణు స్సర్వలోకేశ్వరో హరిః | ఉద్భృతా విష్ణునా లక్ష్మీరుకారేణో
చ్యతే సదా | మకారస్తు తయోద్దాన ఇతి ప్రణవలక్షణమ్ ” ఎన్దు-సర్వ
లోకీత్తుక్కు మీశ్వరనాయ వ్యాపకనాన శూరియానవ నకారత్వతే
శొల్లప్పడుకిఱా, అన్దవిష్ణువాలే ఎహోతుమ్ తిరుమార్పిలే ధరిత్తుక్కు
ణ్ణిరుక్కిఱ లక్ష్మీయానవళుకారత్వతే శొల్లప్పడానిన్దాల్, మకారమవ
ర్కళుక్కు దానభూతనాన ఆత్మావాక చ్చొల్లప్పడానిన్దతు, ఎన్దు ప్రణ
వత్తుక్కు లక్షణమెన్దుమ్, “అకారశ్చిత్స్వరూపస్య విష్ణోర్వాచక ఇష్య
తే | ఉకారశ్చిత్స్వరూపాయా శ్శ్రియో వాచీ తథా విదుః | మకారస్తు
తయోర్విప్ర శ్రీనారాయణయోస్సదా | ఆత్మన శ్శేషభూతస్య వాచక

శ్లేషభూతస్య వాచక శ్శ్రుతి చోదితః ” ఇత్యాదీభి రుకారస్య లక్ష్మీ
వాచకత్వ మవగమ్యతే. (౧) “ అగ్రతః ప్రయయా రామస్సీతా
మధ్యే సుమధ్యమా । పృష్ఠతస్తు ధనుష్పాణి ర్లక్ష్మణోఽనుజగా
మహః ” ఇత్యస్య శ్లోకస్య ఏవం ప్రణవార్థత్వం పూర్వాచార్యై రనుసం
హితః; తదానీమార్థ మవధారణమ్. యథా - “అబ్భక్షం
అపవవభక్షయతీతి, తద్వదితి కేషాఞ్చిదాచార్యాణాం సమ్ప్రదాయః.
ఉభయథాఽపి ప్రణవస్య భగవదనన్యార్థ శేషత్వ రూపాత్ స్వరూప
యాథాత్మ్య ప్రతిపాదన మవిశిష్టమ్. ౬౩.

శ్శ్రుతిచోదితః ” ఎన్టు - అకారమానతు చిత్స్వరూపనాన విష్ణుపు
క్కు వాచకమాక విచ్ఛిక్కుప్పడానిష్టతు, ఉకారత్తై చిత్స్వరూపై
యాన శ్రీక్కు వాచకమాక అతీయానిష్టార్కళో, మకారమానతు శ్రీ
నారాయణరాన విరువర్క్కు మెప్పోతుమ్ శేషభూతనాన ఆత్మాపుక్కు
వాచకమాక శ్రుతియిలే శొల్లప్పట్టతెన్టుమ్ ప్రమాణముణ్ణాకైయాలే
ఉకారమ్ లక్ష్మీవాచకమాయరుక్కిఆతు; “ అగ్రతః ప్రయయా రామ
స్సీతా మధ్యే సుమధ్యమా । పృష్ఠతస్తు ధనుష్పాణి ర్లక్ష్మణోఽనుజగా
మహః ” ఎన్టు - మున్నే పెరుమాళ్ళెన్దురుళినాల్, సుమధ్యమైయాన పి
రాట్టి నడువే ఎన్దున్దురుళినాల్, పిన్పు కైయుమ్ విల్లుమాకకొణ్ణు
ఇళైయ పెరుమాళ్ళెన్దురుళినారెన్దైయాలే, ఇన్ద్రశ్లోక త్రిలర్థమ్ ప్రణవమ్
కాల్కొణ్ణు నడదాప్పోలే యిరున్దతెన్టు పూర్వాచార్యర్కళనసన్దిత్తార్
కళో; అప్పోతు అవధారణమార్థమాకక్కడవతు; ఎన్నోలవెన్నిలో,
అబ్భక్షనెన్ద్రాల్, అప్పైయే భక్షితానెన్టు అవధారణమర్థబలత్తాలే వరు
కిత్తాప్పోలే ఎన్దిప్పడి శిలవాచార్యర్కళుడైయ సంప్రదాయమ్. ఇరణ్ణు
పడియాలుమ్ ప్రణవత్తుక్కు శ్రియఃపతియాన శేషిక్కే ఇవ్వాత్తా శేష
మెన్దితి స్వరూపయాథాత్మ్యప్రతిపాదనమ్ సమానమ్. ౬౩.

నను - (౧) 'సర్వే వేదా యత్పదమామనన్తి తపాంసి సర్వా
ణిచ యద్వదన్తి । యదిచ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి తత్తే పదంసజ్గ్రహేణ బ్రహ్మ
మ్యామిత్యేతత్' (౨) "ఓమిత్యేతదక్షరముద్గీఢముపాసీత" (౩) "ఉద్గీఢమే
తత్పరమన్తు బ్రహ్మ" (౪) "ఓజ్కారో భగవాన్ విష్ణుః" (౫) "ఓమిత్యేకాక్షరం
బ్రహ్మ వ్యాహరన్తా మనుస్మరన్" ఇత్యాదిభిః ప్రణవస్య భగవద్వాచకత్వ మవగమ్యతే, ఇదానీమనేన
స్వరూపయాథాత్మ్య ప్రతిపాదనం కథమిద ముపపద్యత ఇతి చేత్ -

"సర్వే వేదా యత్పదమామనన్తి తపాంసి సర్వాణిచ యద్వ
దన్తి । యదిచ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి తత్తే పదంసజ్గ్రహేణ బ్రహ్మ
మ్యామిత్యేతత్" ఎన్తు-సర్వవేదజ్గ్రహమ్ యాతొన్తై ప్రాప్య మాకచ్ఛ
ల్లకిన్తన, సర్వతపస్సుక్-భాకవుమ్ యాతొన్తై చ్ఛల్లకితార్ కళ, యా
తొన్తై పురుషార్థమాక విచ్ఛిక్కిటవర్ కళ బ్రహ్మచర్యతైచ్చరిక్కిటార్.
కళ, అన్తస్వరూపతై యునక్కుచ్చురుజ్గచ్ఛల్లకితే, అతు "ఓమ్"
ఎన్గిఱివితు ఎన్టుమ్, "ఓమిత్యేతదక్షరముద్గీఢముపాసీత" "ఉద్గీఢమే
తత్పరమన్తు బ్రహ్మ" ఎన్టు - ఇన్త ఉద్గీఢమావతు పరబ్రహ్మమాయరు
క్కుమ్, ఇన్త అక్షరమాన ఉద్గీఢతై "ఓమ్" ఎన్టు ఉపాసిప్పానెన్టుమ్,
"ఓజ్కారో భగవాన్విష్ణుః" ఎన్టు - ఓజ్కారమావతు జ్ఞానశక్త్యాది
సమస్తకల్యాణగుణాత్మకనాయ్, సర్వవ్యాపకనాన సర్వేశ్వరనెన్టుమ్,
"ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్తా మనుస్మరన్" ఎన్టు "ఓమ్",
ఎన్టు-ఏకాక్షరమాన మన్త్రతై చ్ఛల్లనిన్టుకొన్టు అతుక్కు-వాచ్యనాన
వేన్టై నిన్టై క్కిటవనెన్టుమ్, ఇతుముతలాన ప్రమాణజ్గ్రహలే ప్రణవమ్
భగవద్వాచకమాక చ్ఛల్లపప్టతు; ఇపోవుతు ఆత్మస్వరూపపరమాక
యోజిక్కుప్పట్టతు; ఇన్టై యిరణ్ణమ్ శేరుకిటపడియెన్టెన్నిల్ ; ప్రణ
వమ్ స్వతన్త్రమన్త్రమానపోతు భగవత్పరమాక క్కడవతు,

(౧) కఠో-౨-౧౫.

(౨) ఛా-౬-౧-౧-౧.

(౩)

(౪)

(౫) గీ-౮-౧౩.

ఉచ్యతే-అస్య ప్రణవస్య స్వతంత్రమస్త్రీత్యే భగవత్పరత్వమ్, మస్త్రీ
శేషత్యే తదర్థాన్ఢవిధాయిత్యమితి విభాగః. ౭౪.

అథవా - తదానీమపి శబ్దవృత్తిస్వరస్యానురోధాత్, ఆత్మ
యాథాత్మ్యపరత్వేప్యర్థప్రాధాన్యాత్, అస్యభగవత్పరత్వం యుక్తిమ్-
యథా రాజపురుషశబ్దస్య పురుషపరత్వేప్యర్థతః ప్రధానతయా రాజ్ఞః
ప్రతిపాదకత్వమ్, తద్వదత్రాపి శేషీ ప్రధానతయా ప్రతిపాద్యతే.
(౧) “ఓమిత్యాత్మనం యజ్ఞేత” ఇతి సమర్పణకరణమస్త్రీస్యాను
ష్ఠేయార్థ ప్రకాశకత్వబలాత్ సమర్పణీయాత్మపరత్వశ్చ శ్రౌతమేవ.
తస్మాదనేన ప్రణవేన భగవదనన్యార్థ శేషత్వ రూపాత్తస్యరూప
యాథాత్మ్య ప్రతిపాదనం యుక్తిమేవ. ౭౫.

మస్త్రీశేషమానపోతు అతినుడైయ అర్థతై ప్సిన శెల్లక్కడవతెన్ఢు పిరి
పు శొన్నార్కళ్. ౭౬.

అజ్ఞనన్దియే, స్వతంత్రమానపోతు మితినుడైయ శబ్దార్థతైయను
సన్ధిత్తుప్పార్తా లాత్మయాథాత్మ్యతై క్కాట్టుమేయాకిలు మార్గప్రా
ధాన్యత్తిలితినుడైయ భగవత్పరత్వమ్ యుక్తిమ్. ఎన్నోలవెన్నిల్ ;
రాజపురుషశబ్దమానతు శబ్దముఖతాలే పురుషనై క్కాట్టునిఱ్ఱుచ్చెయ్
తేయు మర్థబలతాలే రాజావినుడైయ ప్రాధాన్యతై క్కాట్టుకితాప్పోలే
ఇవ్విడత్తిలుమ్ శేషీయే ప్రధాననాక ప్రతిపాదిక్కప్పడుకితానెన్ఢతాయ్
త్తు. “ఓమిత్యాత్మనం యజ్ఞేత” ఎన్ఢు - సమర్పణత్తుక్కు క్కురణ
మాన మస్త్రీమాయుశ్యపణవమానతు అనుష్ఠేయమాన వర్థతై ప్రకా
శిప్పిక్కిఱబలతాలే సమర్పణీయనాన ఆత్మానై చ్చొల్లుకిఱవితు శబ్ద
సిద్ధమ్. ఆతలా, ఇన్ఢపణవతాలే భగవదనన్యార్థ శేషత్వరూపమాన
ఆత్మస్వరూప త్తినుడైయ యాథాత్మ్యమ్ శొల్లప్పదుకైక్కు క్కుత్తై
యై. ౭౭.

అతపవాఽస్య నిత్యానుసంధేయత్వేన వై భవం భగవత్తైవో క్తిమ్;-
(౧) “ప్రణవాఖ్యం మహామన్త్రం విధీమం జగతీపతే । ఇమం
జపన్తహాబాహుః మాం నమస్కరు సత్తమ ॥ తతో మాం వేత్స్యసే
సమ్యక్సత్యమేవ శపామి తే । అన్యత్సర్వం మహాబాహుః విహాయేత
త్సరో భవ ॥ ఇదమేవ పరం శ్రేయో నాఽత్ర కార్య విచారణా” ఇతి.

ఇతి ప్రణవార్థ విచార స్సమాప్తః.

అథ నమశ్శబ్దార్థ విచారః.

అథ-మన్త శ్రేషః ప్రణవో క్తిమర్థం వివృణోతి. అత్ర వివరణం

ఆతై యాల్, ఇప్పడి ఆత్మయాథాత్మ్యవరమాయమ్ భగవత్స్వ
రూపపరమాయముశ్చ ఇప్పిణవమానతు నిత్యానుసంధేయమెస్తు భగ
వాన్తానే “ప్రణవాఖ్యం మహామన్త్రం విధీమం జగతీపతే । ఇమం
జపన్ మహాబాహుః మాం నమస్కరు సత్తమ ॥ తతో మాం వే
త్స్యసే సమ్యక్సత్యమేవ శపామి తే । అన్యత్సర్వం మహాబాహుః విహా
యేతత్సరో భవ ॥ ఇదమేవ పరం శ్రేయో నాఽత్ర కార్య విచార
ణా” ఎన్తు-ప్రణవమెన్తు పేరాయదుక్కితి విత్తై మహామన్త్రమాక
బుద్ధిపణ్ణు, ఇతై జపియానిన్తుకొణ్ణు ఎన్నై నమస్కరి; అత్తాలే ఎన్నై
యుశ్చపడి యటియానిన్తుతి; మెయ్యేయుసక్కుచ్చాఘ్రిటుక్కిత్తే,
మన్మయశ్చవన్తై యెల్లామ్ విట్టు ఇతిలే తత్పరనాయరు, ఇతువే పరమ
మాన శ్రేయస్సు, ఇతిలారు విచారమ్పణ్ణవేణ్ణా వెన్తుకొణ్ణు ఇతినుడై య
వైభవతై యరుళిచ్చెయ్తానితే.

౬౬.

ప్రణవార్థ నిరూపణమ్ ముచిన్దతు.

నమశ్శబ్దార్థ నిరూపణమ్.

ఇప్పడి ప్రణవ త్రినుడై య అర్థయాథాత్మ్యమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు.

(౧) భగ-కా-

నామ - ప్రకృతస్యోపయుక్తార్థ ప్రతిపాదనేన పూర్వోక్తార్థ విశదీకరణమ్. ౬౭.

శేషత్వాశ్రయభూతస్యైత్తన్ జ్ఞాతృత్వస్య హేయోపాదేయ ప్రతిపత్తిహేతుత్వేన తత్తద్ధానోపాదానచిక్షీర్వా కర్తృత్వనిబద్ధనా. కర్తృత్వంచ స్వాతంత్ర్యేణేతివక్తవ్యమ్, (౧) “స్వతంత్రీకరై” ఇత్యనుశాసనాత్. “కుర్యాత్” “నకుర్యాత్” ఇతి విధి నిషేధశాస్త్రేషు స్వయం ప్రవృత్తి నివృత్తి శక్తపవహి కర్తృతయా నియమ్యతే; అన్యథా సకల శాస్త్రవైయర్థ్యప్రసక్తాత్; (౨) “కర్తా శాస్త్రార్థవత్వాత్” ఇతి సూత్రితశ్చ; అతః కర్తృత్వనిబద్ధన స్వాతంత్ర్యమ్, మన్తశ్రేషమానతు ప్రణోక్తమాన వర్ణతై వివరిక్తిః. ఇవిష్టత్తిలే, వివరణమాకిఱతు ప్రస్తుతమాన వర్ణతుక్కుపయుక్తమాన వర్ణతై చ్చొల్లిక్కింట్లు పూర్వోక్తమానవర్ణతై విశదీకరిక్తే. ౬౮.

ఇవిష్టత్తిల్, శేషత్వాశ్రయమాన ఆత్మావినుడైయ జ్ఞాతృత్వతుక్కు హేయోపాదేయ ప్రతిపత్తిహేతుత్వముద్దాకైయాలే, అన్వోహేయజ్గలై విడుకైయిలుమ్, ఉపాదేయజ్గలై పృథ్వికైయిలుముద్దాన చిక్షీరై కర్తృత్వమఱియాయరుక్కుమ్; అన్ద కర్తృత్వమావతు స్వాతంత్ర్యయుక్తమాయరుక్కుమెన్దు శొల్లవేణుమ్; “స్వతంత్రీకరై” ఎన్దు శబ్దశాస్త్రత్తిలే శొల్లకైయాలే. అవ్వశవేయన్దియిలే, “ఇతైచ్చెయ్యార్” “ఇతైత్తవిరువాన్” ఎన్దు విధినిషేధరూపమాన శాస్త్రజ్గళిల్ తా ప్రవృత్తినివృత్తికళుక్కు శక్తనానవనితే కర్తావాకనియోగిక్కుప్పడువా, అల్లాతపోతు సకలశాస్త్రజ్గళుమ్ నిష్ప్రియోజనమితే; “కర్తా శాస్త్రార్థవత్వాత్” ఎన్దు - ఆత్మా కర్తావాకవేణుమ్, శాస్త్రతుక్కు ప్రయోజనమ్ వేణ్ణుకైయాలేయెన్దు వేదాన్తసూత్ర

స్వస్వరూపస్యాఽత్యంతప్రకృతం శేషత్వం సయ్యక్తమిత్యేతామా
 త్వాం అస్య స్వార్థకర్తృత్వనిషేధముఖేనాఽత్యంతపారతన్య
 ప్రకాశకో నమశ్శబ్దో వ్యావర్తయతి.

తథాహి - “మః” ఇతి వృజ్ఞానరూపస్య మకారస్య షష్ఠ్యైక
 వచనాంత్యేన, మకారవాచ్యస్యాహమర్థస్యాఽత్యంతస్వాస్వార్థత్వం
 మమత్వేన ప్రతిపాద్య * నకారేణ తన్నిషిధ్యతే; సమమేత్యర్థః. ౬౮.

సను - తాదర్థ్యవిరోధి స్వార్థత్వవాచినాఽనేన చతుర్థ్యనేన
 భవితవ్యమ్, పూర్వోత్తరపదయో శ్చతుర్థ్యంత్యాత్; అన్యథా వా
 క్యస్య వైరూప్యం స్యాత్; అతష్షష్ఠ్యంత్యం సయ్యజ్యత ఇతి; నైత
 దేవమ్;—షష్ఠ్యాసంబంధవాచిత్యేన తాదర్థ్యస్యాఽపి నిర్దేశః. అతపవహి

త్రిలుమ్ శోల్లపృట్టతు; ఆత్రేయాలే, కర్తృత్వనిబంధనమాన స్వాత
 న్త్యై స్వరూపమాకపుడైయనాన ఆత్మపుక్కు కీర్తించొన్న శేష
 త్వమానతు యుక్తమనేయెన్టు తోల్లొకిటశబ్దేయై, ఇవాత్మవిను
 డైయ స్వార్థమాన కర్తృత్వతై నిషేధిత్తుక్కొణ్ణు అత్యంతపారత
 న్త్యై ప్రకాశిప్పికైయాలే నమశ్శబ్దమ్ కట్టిత్తుక్కొడుక్కిటతు.

ఎజ్జనేయెన్నిల్ “మః” ఎన్టు - కీర్తించొల్లపృట్ట మకారవృజ్ఞా
 నత్తినో షష్ఠీయిలేకవచనమాయ్, మకారవాచ్యనాయ్, అహమర్థ
 భూతనాన ఆత్మవినుడైయ మమత్వతైచ్చొల్లి, నకారతాలే అతైనిషే
 ధిక్కిటతు. అతావతు - సమమవైష్ణవశి. ౬౮

ఆనాల్, తాదర్థ్యవిరోధియాన స్వార్థతైయైచ్చొల్లొకిట(సమః)
 ఎన్గిటపదమ్ షష్ఠ్యంతమాకాతే చతుర్థ్యంతమాకవేణుమ్; పూర్వో
 త్తరపదజ్ఞో చతుర్థ్యంతమాకైయాలే; అల్లాతపోతు వాక్యత్తుక్కు
 వైరూప్యముణ్ణామ్, ఆత్రేయాలే షష్ఠ్యంత్యమ్ శేరాతేయెన్నిల్;
 అప్పడియన్టు;- ఇన్ద షష్ఠీయానతు సమృద్ధ సామాన్యతై చొల్లొకై
 యాలే, తాదర్థ్యతైయమ్కాట్టుమ్. ఆత్రేయాలేయితే నమశ్శబ్దతై వివ

తాహం తవాఽస్మీతి నైవ సంసారభేషజమ్" ఇత్యాదిషు భగవత్సారతన్త్ర్యవచనాత్.

“ఇదంహమ్” ఇతి స్వవ్యతిరిక్తవస్తుని స్వకీయతాబుద్ధిర్మమతా. సాచ ద్వివిధా, - దేహానుబద్ధి భోగ్యభోగోపకరణాదివిషయా, తదతిరిక్త పారలౌకికఫల తత్సాధనవిషయాచేతి. ఏవముభయత్ర స్వస్మిన్ స్వవ్యతిరిక్తేచ మమతాన్వయో దోష ఇతి, సవచిత్రనివర్త్యతే. తన్నివృత్త్యా తదుభయమపి నివృత్తం భవతి; ఏతదభిప్రాయేణ (౧) “మమేతి ద్వ్యక్ష్యో మృత్యుః” ఇత్యుక్తిమ్.

ఎన్టు - కాకుత్స్థనే! నాఁ పరతన్త్రినాకానిష్ఠేనెన్టుమ్, “అచ్యుతాహం తవాఽస్మీతి నైవ సంసారభేషజమ్” ఎన్టు - అచ్యుతనే! నాను నిక్కు శేషమాకానిష్ఠేనెన్తి నినైవు సంసారతుక్కు భేషజమెన్టుమ్ ఇత్యాది ప్రమాణజ్ఞులె భగవదేక పరతన్త్రిమాక చ్చొల్లప్పుడుకై యారే. ఇప్పుడి పారతన్త్ర్యమ్ స్వరూపమామత్తాల్ స్వాతన్త్ర్యాభిమానతుక్కు దేహాత్మాభిమానతోడువాళియిలైయితే. స్వరూపతుక్కు వస్తుత్వప్రతిపత్తి పారతన్త్ర్యతాలేయానాల్, వస్తువై వస్తవస్తరమాక భ్రమిక్కై ఇరణ్డిడ త్తిలు మొక్కుమితే.

“ఇదంహమ్” ఎన్టు - తన్నైయొభీన్ద వస్తువై తన్నతాక ప్రతిపత్తి పణ్ణుకైయితే మమతైయావతు. అతువుమిరణ్ణుపడియాయరుక్కుమ్; - దేహానుబద్ధియాన భోగ్య భోగోపకరణ విషయైయాయమ్, దేహాత్పరసుడైయ పారలౌకికఫల తత్సాధనజ్ఞులై విషయమాక వుడైత్తాయుమిరుక్కుమ్. ఇప్పుడి ఇరణ్డిడ త్తిలుమ్, తన్ పక్కలిలుమ్ తన్నైయొభీన్ద వతిన్పక్కలిలుమ్ మమతైయినుడైయ అన్వయమితే దోషమావతు, అతు ఇవ్విడ త్తిలే నివర్తిప్పిక్కప్పడుకితతు. అతు నివృత్తమానపోతే అతడియాకవన్ద అహజ్కారమమకారజ్ఞిరణ్ణుమ్ నివృత్తమామ్; ఇప్పుమత్వాన్వయమ్ కభీన్దాల్, తన్నోడు తన్నైయొభీన్దవత్

తత్ర దేహత్వాభిమానరూపహజ్జారః, తదనుబద్ధి విషయం మమత్వంచ ఆత్మనః ప్రకృతేః పరత్వ ప్రతిపాదనేన నివృత్తమ్. యథా క్తం భగవతా పరాశరేణాఽపి- (౧) “ఆకాశ వాయ్వగ్ని జల పృథివీభ్యః పృథక్స్థితే । ఆత్మనాత్మమయం భావం కః కరోతి కలేబరే కలే బరోపభోగ్యేచ గృహక్షేత్రాదికేహి కః । అదేహేహ్యత్మని ప్రాజ్ఞో మమేదమితి మంస్యతే” ఇతి.

ప్రకృతేః పరస్య జ్ఞాతృత్వబలయాత కర్తృత్వనిబద్ధన స్వాతంత్ర్యరూపహజ్జార స్తదనుబద్ధి మమత్వంచాత్ర నివర్త్యతే. హోడు వాశియతి భగవచ్ఛేషమాయే యిరుక్కుమితే; ఇత్యై నివై త్రితే “మమేతి ద్వ్యక్షరో మృత్యుః” ఎన్దు శొల్లపపట్టతు.

అవ్విడత్తిల్ దేహత్వాభిమానరూపహజ్జారముమ్ దేహను బద్ధికళిల్ మమతైయుమ్, ఆత్మావినుడైయ ప్రకృతేః పరత్వ ప్రతిపాదనత్తాలే పంచవింశాక్షరమాన మకారత్తిలే కట్టిక్కప్పట్టతు. ఎజ్జనేయన్నిల్, “ఆకాశ వాయ్వగ్ని జల పృథివీభ్యః పృథక్స్థితే ఆత్మనాత్మమయం భావం కః కరోతి కలేబరే” ఎన్దు- ఆకాశమ్, వాయు, అగ్ని, జలమ్, పృథివికళితాట్టి లాత్తా వేటుపట్టుళ్ళవిడత్తిలే, కలేబరశబ్దవాచ్యమాన శరీరత్తిలే ఎవణ్ ఆత్మప్రతిపత్తియై పుణ్ణువానెన్దుమ్, “కలే బరోపభోగ్యేచ గృహక్షేత్రాదికే హి కః । అదేహే హ్యత్మని ప్రాజ్ఞో మమేదమితి మంస్యతే” ఎన్దు - ఆత్మా దేహమస్థియిలే యుళ్ళవిడత్తిల్, కలేబరత్తుక్కు ఉపభోగ్యమాన గృహక్షేత్రాదికళిలే అతీవైయుడై యవనెవణ్ ఇతు ఎన్న తెన్దు బుద్ధిపుణ్ణుకితానెన్దుమ్ శొల్లుకైయాలే.

అన్ద దేహతిరిక్తనాన ఆత్మావినుడైయ జ్ఞాతృత్వబలత్తాల్వన్ద, కర్తృత్వమడియాన స్వాతంత్ర్యరూపమాన హజ్జారముమ్, అత్యై యనుసన్నిత్తు వరుమ్ మమత్వముమివ్విడత్తిలే కట్టిక్కప్పడుకితితు. ఇవ్విడత్తిలే మేలిట్టదత్తిలే శొల్లుకితి భోగతై పున్ద్రీవరువతాన భోక్తృ

ఇత్యనయా వాచా నస్త్రా స్వస్తాదపోహ్యతే" ఇతి. అత స్సర్వత్ర నివర్తనీ
యస్య మమతారూపత్వేన సమృద్ధసామాన్యవాచి షష్ఠ్యంతత్వం
యుజ్యతేపవ. ౭౩.

ఏవమాత్మనస్సాస్వర్థత్వం నివర్తయతా^౭నేన పడేన ప్రకృతశ్చ
భగవత్పారాధ్యం ఘాణానిఖనన్యాయేన స్థిరీకృతమ్. ౭౪.

ఏతేన-జ్ఞాతురాత్మన స్వరూపానుబద్ధి కర్తృత్వం పరమాత్మా
య త్తమితి వ్యవస్థితమ్. (౧) "పరాత్మ తచ్చు^౭తే" ఇతి కర్తృత్వస్య
ఫరాయ తత్త్వోపపాదనాత్. నచా^౭నేన విధినిషేధవాక్యవైయర్థ్యం
స్యాత్, (౨) "కృతప్రయత్నా పేక్షస్తు విహితప్రతిషిద్ధా^౭వైయర్థ్య

మాన అజ్ఞానజ్ఞో భగవద్విషయమాన సర్వప్రకారపారాధ్యజ్ఞానతై
యుజ్ఞాక్కువతాక త్రో^౭ద్రీన "నమః" ఎన్నిట శబ్దతైక్కిండ్లు చేతన
నాలే పోక్కప్పట్టతెన్దుమ్ శొల్లిద్రీలు; ఆకైయాలే, ఎల్లావిడ త్రిలుమ్
నివర్త్యమానవిరోధి మమతారూపమెన్నిట్టు సంబద్ధ సామాన్యతైచ్చిల్లు
వతాన షష్ఠ్యంతత్వమ్ యుక్తమేన్ద తాయ్తు. ౭౩.

ఇప్పడి, ఆత్మావినుడైయ సాస్వర్థత్వతై నివర్తిప్రియానిష్ఠశ్చ విప్ప
దత్తిలే, కీర్తీప్రస్తుతమాన భగవచ్ఛేషత్వమానతు ఘాణానిఖనన్యాయ
యతాలే స్థిరమాకప్పణ్ణప్పట్టతు. ౭౪.

ఇత్రాలే - జ్ఞాతావాన ఆత్మావినుడైయ స్వరూపాను బద్ధియాన
కర్తృత్వమ్ పరమాత్మాయ త్తమేన్దు అఱుతియాయ్తు. "పరాత్మ
తచ్చు^౭తే" ఎన్దు - ఆత్మావినుడైయ కర్తృత్వమ్ పరమాత్మాయ త్త
మేన్దు వేదాన్తసూత్రత్రాలే శ్రుతిసిద్ధమాక అఱుతియిడప్పడుకైయాలే.
ఇప్పడి కర్తృత్వమ్ పరమాత్మాయ త్తమానాలుమ్ విధినిషేధ
వాక్యజ్ఞభుక్కుమ్ వైయర్థ్యమ్ వారాతు; "కృతప్రయత్నా పేక్షస్తు
విహితప్రతిషిద్ధా^౭వైయర్థ్యాదిభ్యః" ఎన్దు పరిహరిక్కుప్పడుకైయాలే.
అతావతు-విహితప్రతిషిద్ధజ్ఞభుక్కు- వైయర్థ్యాదికల్ వారామైక్కాక

దిభ్యః" ఇతి పరిహృతత్వాత్. ఏతదుక్తం భవతి-సర్వస్యః చేతనజా తస్య జ్ఞాతృత్వస్వాభావ్యాత్ సామాన్యతః ప్రవృత్తి నివృత్తియోగ్యత్వము స్త్యేవ; ఏవం రూప స్వరూపనిర్వహణార్థమిశ్వర స్త్విన్దరా త్తతయాఽ వతిషతే; తదాహితశక్తిత్వేన చేతన స్తత్తదర్థేషు ఉత్పన్న జ్ఞానచిక్నేనా ప్రయత్నోవర్తతే. తత్ర - ఉదాసీనవదాసీనః పరమాత్మా తస్య విధి నిషేధవిషయ ప్రవృత్తిష్వనుమతిమనాదరంచ భజన్, విహితేష్వను గ్రహం నిషిద్ధేషు నిగ్రహశ్చకుర్వాణి, అనుగ్రహాత్మక పుణ్యఫలం సుఖం నిగ్రహాత్మక పాపఫలం దుఃఖశ్చ దదాతి. ౭౫.

తదుక్తమభియుక్తైః (౧) "ఆదావీశ్వరదత్తయోన పురుష

ఇచ్ఛేతన్ పణినప్రయత్నత్యైయపేక్షిత్తుక్కోణ్ణ ఉశ్వరన్ ప్రవర్తిప్పిక్కు- మ్మెన్ఱ పడి. ఎజ్జనేయెన్నిల్ - ఎల్లాచ్ఛేతన్ క్కుమ్ జ్ఞాతృత్వమ్ స్వాభా విక మాకై యాలే సామాన్యేన ప్రవృత్తి నివృత్తి యోగ్యత్వముణ్ణాయో యిరుక్కుమ్; ఇప్పడియాన స్వరూపత్యై నిర్వహితైక్కా-క ఉశ్వరన స్త రాత్తావాయ్ నిల్లానిట్కుమ్, అవనాలే యుణ్ణాక్కప్పట్ట స్వరూపశక్తి మ్రోయుడై యనాన చేతన్ అహోపదార్థజ్ఞితే ఉత్పన్న జ్ఞాన చిక్నేనా ప్రయత్ననాయ్కోణ్ణ నర్తియానిట్కుమ్; అవ్విడత్తిలే, మధ్యస్థ నాకై యాలే ఉదాసీననానాహోలే యిరుక్కి-ఱ పరమాత్తావానవ నన్ద చేతననుడైయ పూర్వపూర్వవాసనానురూపమాన విధినిషేధ విషయ ప్రవృత్తియిలే అనుమతిమ్రోయుమ్ అనాదరేత్యైయ ముడైయనాయ్ కోణ్ణ విహితజ్ఞితే అనుగ్రహత్యైయమ్ నిషిద్ధజ్ఞితే నిగ్రహత్యైయమ్ పణ్ణానిత్పానాయ్, అనుగ్రహాత్మకమాన పుణ్యత్తుక్కు ఫలమాన సుఖత్యై యమ్, నిగ్రహాత్మకమాన పాపత్తుక్కు ఫలమాన దుఃఖత్యైయమహోవో చేతన్ క్కు- కోణ్ణానిట్కుమ్. ౭౬.

ఇతుతన్తై అభియుక్తదుమ్ శొన్నార్కళి; "ఆదావీశ్వరదత్త

స్వాత్మతస్త్రిశక్త్యా స్వయం తత్తద్జ్ఞానచిక్కిణః ప్రయతనాన్యుత్పాదయన్ వర్తతే । తత్రోపేక్ష్య తతోఽనుమత్య విదధత్తన్నిగ్రహానుగ్రహా తత్తత్కర్మఫలం ప్రయచ్ఛతి తతస్సర్వస్య పుంసో హరిః" ఇతి. ఏవం సర్వ ప్రవృత్తిషు చేతనస్య ప్రథమప్రయత్నాపేక్షీ పరమాత్మాప్రవర్తయతీతి. అత స్వరక్షణ కర్మత్వనివర్తన ముఖేన అస్య భగవదేకరక్ష్యత్వప్రతిపాదనాత్ ఇష్టాఽనిష్టప్రాప్తిపరిహారరూపం సర్వమపేక్షితమీశ్వరాయ త్తమితి తస్మాదాయత్వం ద్యోత్యతే. ౭౬.

ఉపాయత్వస్యచార్థ్యపేక్షాఽపేక్షితా; (౧) "సర్వజ్ఞోఽపిహి

యైవ పురుషస్వాత్మతస్త్రిశక్త్యా స్వయం తత్తద్జ్ఞాన చిక్కిణః ప్రయతనాన్యుత్పాదయన్ వర్తతే । తత్రోపేక్ష్య తతోఽనుమత్య విదధత్తన్నిగ్రహానుగ్రహా తత్తత్కర్మఫలం ప్రయచ్ఛతి తతస్సర్వస్య పుంసో హరిః" ఎఱ్ఱ-అడియిలే, సర్వనియంతావాన్ సర్వాంతరాత్మావాన సర్వేశ్వరః, తనకుఁజ్ఞాక్కికొండు త జ్ఞాత్వత్వరూపమాన స్వాత్మతస్త్రిశక్తియాలే ఇప్పురుషన్ తానే అన్వోవిషయజ్ఞులిలే జ్ఞాన చిక్కిర్హా ప్రయత్నజ్ఞులై యుక్తాక్కికొండ్లు వర్తియానిఱ్ఱుమ్, అవిడత్తిల్, అశాస్త్రీయజ్ఞులిల్ ఉపేక్షిత్తుమ్ శాస్త్రీయజ్ఞులిల్ అనుమతియై పృణ్ణియుమ్, అన్వోవిషయజ్ఞులిల్ నిగ్రహానుగ్రహజ్ఞులై పృణ్ణానిష్టకొండ్లు అన్వోకర్మఫలత్తైయుమ్ కొడానిఱ్ఱు-మెఱ్ఱు. ఇప్పుడి సర్వ ప్రవృత్తికలిలుమ్ చేతననుడైయ ప్రథమప్రయత్నత్తైయపేక్షిత్తుకొండ్లు పరమాత్మాప్రవర్తిప్పియానిఱ్ఱు మెఱ్ఱతాయ్త్తు. ఆకైయాలే, స్వరక్షణత్తిలివనుడైయ స్వతన్త్ర కర్మత్వత్తై నివర్తిప్పిక్కి-అ ముఖత్తాలే భగవదేకరక్ష్యత్వత్తై ప్రతిపాదిక్కి-యాలే, ఇష్టాఽనిష్ట ప్రాప్తి పరిహారరూపమాన వపేక్షితమెల్లా మీశ్వరాయ త్త మెఱ్ఱ కొండ్లు అవనుడైయ ఉపాయత్వమ్ ఇవిడత్తిలే తోర్దువిక-ప్పదుకిఱతు. ౭౬.

విశ్వేశ స్సదా కారుణికోఽపి సః । సంసారతన్త్రవాహిత్యాద్రక్ష్యా
పేక్షాం ప్రతీక్షతే” ఇతి వచనాత్. ఇయంచ ప్రార్థనాతు- ఆకించనాత్
సన్యగతిత్వ యుక్తా. (౧) “అహమన్త్యపరాధానా మాలయోఽకించ
నోఽగతిః । త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణా
గతిరిత్యుక్తా సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతామ్ ” ఇతి వచనాత్.
ప్రార్థనా నీ రూపం ప్రపదనమపి, ఆత్మనస్వరక్షణ కర్తృత్వ
ముఖేన ఆకించనం సూచయతా నమశ్చబ్దేన ప్రకాశ్యతే. ౭౭.

(౨) “ సర్వేషామేవ లోకానాం పితా మాతాచ మాధవః ।

ఉపాయత్వత్తుక్కు అర్థియినుడైయ అపేక్షై వేణుమ్; ‘సర్వజ్ఞోఽ
పి హి విశ్వేశస్సదా కారుణికోఽపి సః । సంసారతన్త్రవాహిత్యాద్రక్ష్యా
పేక్షాం ప్రతీక్షతే” ఎన్నిట వచనత్తాలే. అతావతు - ఎల్లావద్ బుక్కు
మీశ్వరనానవః సర్వజ్ఞనేయాకిలుమ్ ఎప్పొరుతుమ్, కారుణికనేయాకి
లుమ్, సంసారమాకిట విభూతియై నిర్వహిక్కవేణుకైయాలే రక్ష్య
భూతనాన చేతననుడైయ వపేక్షయై ప్పార్ త్తిరానిల్కుమెన్టవడి. ఇన్ద
అపేక్షారూపైయాన ప్రార్థనై ఆకించనాత్ సన్యగతిత్వాదికభోదుకూడి
యిరుక్కుమ్; “ అహమన్త్యపరాధానా మాలయోఽకించనోఽగతిః ।
త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా
సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతామ్ ” ఎన్దు - ‘నానపరాధజ్ఞుక్కుల్లా
మాలయమాకానిష్టే, అకించననాయ్, అగతియాకానిష్టే, నీయే
యెనక్కు ఉపాయమాకవేణుమ్’ ఎన్నిట ప్రార్థనారూపబుద్ధి శరణాగతి
యాకిటతు, అతు ఇన్ద దేవస్వక్కులిలే ప్రయోగిక్కప్పడువతాక వెన్దు
విధిక్కైయాలే. ఇప్పడి ప్రార్థనా నీ రూపమాన ప్రపదనన్దా, అత్తా
వినుడైయ స్వరక్షణ త్తిల్ కర్తృత్వతై నివర్తిప్పిక్కిట ముఖత్తాలే ఆకి
ంచనత్వై సూచిప్పిక్కిట నమశ్చబ్దత్తాలే ప్రకాశిప్పిక్కప్పడుకిటతు. ౭౮.

ఇన్దుముమ్ ‘సర్వేషామేవ లోకానాం పితా మాతాచ మాధవః

గచ్ఛద్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః” ఇత్యుపదిష్టశరణా
గత్యనుష్ఠానావసరే (౧) “ద్రాపద్యా సహితా స్సర్వే నమశ్చక్రు
ర్జనార్దనమ్” ఇతి నమస్కారప్రయోగాత్, స్థానప్రమాణతశ్చ ప్రప
దనవాచీ నమశ్శబ్ద ఇత్యవగమ్యతే. ౭౮.

కిచ్చ-(౨) “భగవత్ప్రవృత్తివిరోధి స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిః”
ఇత్యభియ్యుక్తైః ప్రపత్తిలక్షణస్యాక్త్యాత్, స్వప్రవృత్తిత్యాగవచనేన
ప్రపత్తిరత్యాభిధీయతే. (౩) “నకర్మణా న ప్రజయా ధనేన త్యాగే
నైకే అమృతత్వమానశుః” ఇతి త్యాగస్యామృతత్వప్రాప్తిహేతుత్వ
శ్రవణాత్. ౭౯.

వః । గచ్ఛద్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః” ఎన్తు - సర్వలోక
త్తుక్కుమ్ పితావుమ్ మాతావుమ్ మాధవః, శరణ్యనాన ఇవనై పురు
షశ్రేష్ఠరాన సిద్ధిభీ శరణమాకవడై యుజ్జోశెన్తు ఉప దేశిక్కుప్పట్ట శర
ణాగతియినుడై య వనుస్థానకాలత్తిలే, “ద్రాపద్యా సహితా స్సర్వే
నమశ్చక్రు ర్జనార్దనమ్” ఎన్తు - ద్రాపదియోడే కూడ జనార్దననై నమ
స్కరిత్తార్క శెన్దెయాలే, శరణాగతిస్థానత్తిలే నమస్కారతై ప్రయోగ
త్కైయాలే, ఇన్ద స్థానప్రమాణమ్ ఇన్దనమస్కారత్తినుడై య శరణా
గతిత్వలై క్కాట్టుకీటతు. ౭౮.

అతుక్కుమేలే, “భగవత్ప్రవృత్తిక్కు-విరోధియాన స్వప్రవృత్తియై
త్తివిరుక్తై ప్రపత్తి” ఎన్తు శోమాశియాణ్ణా ప్రపత్తిలక్షణమాక వరు
ళిచ్చెయ్తైయాలే, స్వప్రవృత్తిత్యాగతై చ్చొల్లుకీట విప్పదత్తిలే ప్రప
త్తిశొల్లప్పడుకీటతాక క్కుత్తైయిలై. “న కర్మణా న ప్రజయా ధనేన
త్యాగేనైకే అమృతత్వమానశుః” ఎన్తు- కర్మత్తాలు మన్దియే ప్రజై
యాలు మన్దియే ధనత్తాలుమన్దియే త్యాగత్తాలే శిలర్ అమృతత్వతై
యడైన్దార్ క శెన్దెయాలే, త్యాగమ్ మోక్షహేతువెన్నుమిడమ్ శ్రుతి
సిద్ధమ్. ౭౯.

త్యాగస్య ప్రపత్తిపర్యాయత్వంచ శాస్త్రసిద్ధమ్:- (౧) “నిత్యే పాపరపర్యాయో న్యాసః పఞ్చజ్ఞసంయుతః । సన్యాసస్థ్యాగ ఇత్యుక్త శ్శరణాగతిరిత్యపి” ఇతి. (౨) “భక్తౌ రజపతే యథా ఖలు పశుచ్ఛా గాదివద్వేదన ధ్యానోపాసన దర్శనాదివచనామిచ్ఛ స్త్రీభిన్నార్థతామ్ । వ్యక్తైక్యాచ్ఛరణాగతి ప్రపదన త్యాగాఽత్తనిత్యేపణ న్యాసాద్యేషు తథైవ తన్త్రనిపుణైః పర్యాయతా స్మర్యతే” ఇతి శాస్త్రసిద్ధిరుక్తఞ్చ. ౫౮.

(౩) “భూయిష్ఠాంతే నమఉక్తిం విధేమ” ఇతి నమోవాక్యస్య

ఇంద్ర త్యాగస్తా ప్రపత్తిపర్యాయమాక చొల్లపపట్టతు:- “నిత్యే పాపరపర్యాయో న్యాసః పఞ్చజ్ఞసంయుతః । సన్యాస స్థ్యాగ ఇత్యుక్త శ్శరణాగతిరిత్యపి” ఎన్తు - నిత్యేపమెన్దిః నామా నరత్తై యుడైతాన న్యాసమానతు * ఆనుకూల్యేత్యాది పఞ్చజ్ఞత్తోడు కూడి యిరుక్కుమ్, ఇంద్రన్యాసమ్ త్యాగమెన్తుమ్ శరణాగతియెన్తుమ్ శొల్లప్ప పట్టతెన్దెయాలే. ఇప్పడి అభియుక్తరుమ్ శొన్నార్కళి, - “భక్తౌ రజపతే యథా ఖలు పశుచ్ఛా గాదివద్వేదన ధ్యానోపాసన దర్శనాది వచనా మిచ్ఛ స్త్రీభిన్నార్థతామ్ । వ్యక్తైక్యాచ్ఛరణాగతి ప్రపదన త్యాగాఽత్తనిత్యేపణ న్యాసాద్యేషు తథైవ తన్త్రనిపుణైః పర్యాయతా స్మర్యతే” ఎన్తు - రజపతియే!, యాగ త్తిలే పశుశబ్దమ్ ఛాగ త్తిలే వర్యవ సిక్కుమాపోలే, భక్తియిలుమ్ వేదనమ్, ధ్యానమ్ ఉపాసనమ్, దర్శనమ్ తుడక్కమాన శబ్దజ్ఞభుక్కు అర్థభేదమిల్లామెయై యాతొరుపడి వేదాన్తవిత్తుక్కళి నిశ్చయిక్కి-తార్కళి, ప్రపదనరూపెయాన వ్యక్తి యెన్తాకై యాలే, శరణాగతి, ప్రపదనమ్, త్యాగమ్, ఆత్మనిత్యేపణమ్, న్యాసమ్ తుడక్కమాన శబ్దజ్ఞభిలుమ్ తన్త్రనిపుణరాన శాస్త్రవిత్తుక్కళాలే అప్పడియే పర్యాయతై స్మరిక్కుప్పడానిన్తతెన్దెయాలే. ౫౯.

“భూయిష్ఠాంతే నమఉక్తిం విధేమ” ఎన్తు-ఉనక్కు భూయిష్ఠై

భూయిష్టత్వశ్రుత్యాచ, (౧) “తస్మాన్నాన్యసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః” ఇతి సర్వోపాయశ్రేష్ఠతయా శ్రుతన్యాసవాచ్యత్వమవగమ్యతే. తస్మాత్ ప్రపదనవిధాభూత కార్యణ్యసిద్ధముపాయాంతరశూన్యత్వమభిదధదయం నమశ్శబ్దః ఆత్మనో భగవదేకరక్ష్యత్వసిద్ధమనన్యశరణత్వం ప్రకాశయతి. . . ౮౧.

నను-స్వరూపయాథాత్మ్యపరస్యాన్య మస్త్రిన్య స్వరూపానురూపాయ ప్రదర్శకత్వేన, భక్తేరపి జీవపరమాత్మయాథాత్మ్యజ్ఞానపూర్వకత్వేన స్వరూపానురూపత్వాత్, (౨) “నమస్యంతశ్చ మాం భక్త్యా నిత్యయుక్తా ఉపాసతే” (౩) “మద్యాజీ మాం నమస్కరు” యాన నమఉక్తియై పుణ్యకితోమెన్టు నమోవాక్యై భూయిష్టేయాక చొల్లుకై యాలే, “తస్మాన్నాన్యసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః” ఎన్టు - తపస్సుక్కశ్చెల్లావత్తుక్కు మతిరిక్తమాక న్యాసతై చొల్లా నిన్టార్కకశ్చెన్టు శ్రుతియిల్ శొల్లప్పట్ట సర్వోపాయశ్రేష్ఠమాన న్యాసరూప ప్రపదనతై భూయిష్టశబ్దతాలే శ్రేష్ఠమాక చొల్లప్పట్ట నమశ్శబ్దమానతు శొల్లకిటతాకవుమామ్. ఆకై యాలే, ప్రపదనవిధాభూతమాన కార్యణ్యతాలే సిద్ధమాన ఉపాయాంతరశూన్యత్వతై చొల్లుకిట విస్తనమశ్శబ్దమానతు, ఆత్మావినుడైయ భగవదేక రక్ష్యత్వసిద్ధమాన అనన్యశరణత్వతై ప్రకాశిప్పిక్కిటతెన్టతాయ్తు. ౮౧.

ఇవిజ్ఞాతై, స్వరూపయాథాత్మ్యపరమాన ఇచ్చున్త్రమానతు, స్వరూపానురూపమాన ఉపాయతై కాట్టుమశిల్, భక్తియుమ్ జీవపరయాథాత్మ్యజ్ఞానపూర్వక మాకై యాలే స్వరూపానురూపమాకై యాలుమ్, “నమస్యంతశ్చ మాం భక్త్యా నిత్యయుక్తా ఉపాసతే” ఎన్టు-ఎన్టై నమస్కరియానిన్టుకొణ్ణు భక్తియాలే నిత్యయుక్తరాన వర్కళ్ ఉపానియానిన్టార్కకశ్చెన్టుమ్, “మద్యాజీ మాం నమస్కరు”

ఇతి సమస్కారస్య భజనరూపత్వాచ్చ, అస్మిన్నేవ సమశ్శబ్దే భక్తిరూపమపి ప్రదర్శనియమ్; (౧) “అమృతస్యైష సేతుః” (౨) “ఫలమత ఉపపత్తేః” (౩) “త్వమేవోపాయభూతో మే భవ” ఇత్యుభయాధికారిణామీశ్వర ఏవోపాయభూతః; తత్ప్రసాదన హేతుభూతే భక్తి ప్రసత్తి ఇతి;-

సత్యమ్;-అథాఽప్యస్తి విశేషః;- (౪) “మన్తనా భవతి మద్యాచీ మాం నమస్కరు” ఇతి భక్త్యవయవభూత సమస్కార మాత్రం ప్రదర్శ్యతే, ప్రపత్తిస్వరూపతయా ప్రతిపాదితం స్వప్రవృత్తి ఎన్దు-ఎన్దై ఆరాధితుక్కుంలు ఎన్దై సమస్కరియెన్దు సమస్కారతే భజనరూపమాక చొల్లుకై యాలుమ్, ఇన్ద సమశ్శబ్దత్తిలే ప్రపత్తి యేయన్దియే భక్తిరూపముమ్ కాట్టప్పడుమ్; “అమృతస్యైష సేతుః” ఎన్దు-అమృతత్తుక్కు ఇవన్ సేతువెన్దుమ్, “ఫలమత ఉపపత్తేః” ఎన్దు - ఫలమివనాలే, సర్వశక్తియోగమాకితి ఉపపత్తి యున్దాకై యాలే ఎన్దుమ్ శ్రుతి సూత్రజ్ఞలిలే భజనత్తిలేయు మీశ్వరనే ఉపాయ మెన్దు శొల్లి, “త్వమేవోపాయభూతో మే భవ” ఎన్దు - నీయేయెనక్కు ఉపాయమాక వేణుమెన్దైయాలే భగవచ్చాప్రత్తిలే ప్రపత్తియిలు మీశ్వరనే ఉపాయమెన్దు శొల్లుకై యాలే, ఇరన్దాధికారికళుక్కు మీశ్వరనే ఉపాయమాయ్, అవనుక్కు ప్రసాదన హేతుభూతమాయన్దో భక్తిప్రపత్తికళిరుప్పత్తు, ఆకై యాలే, ఇన్ది రన్దుమిప్పదత్తిలే తోన్దై వేణువోవెన్దిల్;-

అప్పడియేయాకిలుమ్, ఒరువిశేషమున్దు;-“మాం నమస్కరు” ఎన్దితివిత్రాల్ భక్తిక్కు అవయవభూతమాన ధ్యానార్చన ప్రణామాదికళిల్ సమస్కారమాత్రమే ఇన్దిడత్తిల్ కాట్టప్పట్టతు; ప్రపత్తి స్వరూపమాక చొల్లుప్పట్ట స్వప్రవృత్తి నివృత్తిరూపమాన అనన్యో

౨-ము-౨-౫.

(౨) శా-మీ-౩-౨-౩౭.

(౩) భగవచ్చా.

(౪) గీ-౧౫-౬౫.

నివృత్తిరూప మనన్యోపాయత్వమస్య శబ్దార్థభేదాదుః. ఏవం భగవదేకరక్ష్య త్వసిద్ధాఽనన్య శరణత్వ ప్రయుక్తం నమనమేవ తత్ప్రసాదనోపాయ ఇతి నమశ్శబ్దార్థో నిరూప్యతే.- (౧) “నామయత్యపివా దేవం ప్రహ్విభావయతి ధ్రువమ్ | ప్రహ్విభావతి నీచే హి పరో నై చ్యం విలోకయత్ | అతోవా నమ ఉద్దిష్టం య త్తంనమయతి స్వయమ్” ఇతి.

తతపవాన్య నిక్షేపాద్యజ్ఞపట్కసంపత్తిర్భగవచ్ఛాస్త్రే ప్రతిపాద్యతే. (౨) “వాచా నమ ఇతి ప్రోచ్య వపుషా మనసా చ యత్ | తన్నమః పూర్ణముద్దిష్ట మతోఽన్య న్మూల్యనముచ్యతే || ఇయం కరణ సాయత్వ మిప్పదత్తుక్కు శబ్దార్థమెన్న విశేషమ్. ఇప్పటి భగవదేక రక్ష్యత్వసిద్ధమాన అనన్యశరణత్వత్తాలే వద్ద నమనమే తత్ప్రసాదనోపాయమెన్న, భగవచ్ఛాస్త్రే త్రిలే నమశ్శబ్దార్థమ్ నిర్వచిక్కప్పడా నిష్ఠతు :- “నామయత్యపివా దేవం ప్రహ్విభావయతి ధ్రువమ్ | ప్రహ్విభావతి నీచే హి పరో నై చ్యం విలోకయత్ | అతోవా నమ ఉద్దిష్టం య త్తంనమయతి స్వయమ్” ఎన్న - దేవనాన సర్వేశ్వరనై నమి ప్పిక్కిటతాకవుమామ్ ; అతావతు - అవనై త్తామృష్ణుకై ; శేష భూతా వక్కల్ తాల్చియైక్కణ్డల్ శేషియానవన్ తానే తామ నిఱ్ఱుమితే, ఆకై యాలే, అవనై నమిప్పియానిఱ్ఱుమెన్న “నమః” ఎన్న శొల్లిల్ ద్రాకవుమామెన్న నిర్వచిక్కప్పట్టతు. ౮౨.

ఇప్పటి ఇన్నమస్సనతు శరణాగతియాకై యాలేయితే ఇతుక్కు ఆ త్తనిక్షేపప్రధానమాన అజ్ఞజ్ఞాతైయమ్ శాస్త్రత్రిలే శొల్లిల్ ద్రామ; “వాచా నమ ఇతి ప్రోచ్య వపుషా మనసా చ యత్ | తన్నమః పూర్ణముద్దిష్ట మతోఽన్య న్మూల్యనముచ్యతే” ఎన్న-వాక్కాలే “నమః” ఎన్న శొల్లి నెచ్చాలే నమనై ఎణ్ణి శరీరత్తాలే నమస్కరిక్కిటానెన్ణిట వితు యాతోన్ఱు, అతు పూర్ణమాననమస్సు, ఇతిలే యెన్ఱొట్టెయిలుమ్

పూర్తిస్సాధ్యదశ్చ పూర్తిమిమాం శృణు॥ శాశ్వతీ మమ సంసిద్ధిరియం
ప్రహీభవామి యత్ । పురుషం పరముద్దిశ్య న మే సిద్ధిరతోన్యథా ।
ఇత్యజ్ఞముదితం శ్రేష్ఠం ఫలేచ్ఛా తద్విరోధినీ ॥ అనాదివాసనా రోహద
నైశ్వర్యాత్స్వభావజాత్ । మలావకుణ్ఠితత్వాచ్చ దృక్ప్రియా విహతిర్హి
త్వియా । తత్కార్యణ్యం తదుద్బోధో ద్వితీయం హ్యజ్ఞమిదం ॥
స్వస్వాతంత్ర్యవబోధస్తు తద్విరోధ ఉదీర్యతే ॥ పరత్వే సతి దేవాయం

కుజై వాయురుక్కుమెస్తుశొల్లి, “ఇయం కరణపూర్తిస్సాధ్యదశ్చ పూర్తి
మిమాం శృణు” ఎన్లు - ఇతు నమస్సుక్కు క్కరణపూర్తియాయరు
క్కుమ్, ఇతినుడైయ అజ్ఞపూర్తియై క్కేట్టలాకాతోవెన్లు శుశ్రూషై
యై ప్పిటప్పిత్తు, “శాశ్వతీ మమ సంసిద్ధిరియం ప్రహీభవామి యత్ ।
పురుషం పరముద్దిశ్య న మే సిద్ధిరతోన్యథా । ఇత్యజ్ఞముదితం శ్రేష్ఠం
ఫలేచ్ఛా తద్విరోధినీ” ఎన్లు-పరనాన పురుషనైప్పల్ల ఇన్నమస్సాల్.
వరుకిట తాత్త్చియై యుడైయనాకానిట్టే నెన్గిటవితు యాతొన్లు,
ఇతువే నిలై నిన్లు పురుషార్థమ్, ఇతొఱ్ఱియ వేటారు ప్రకారత్తాలుమిన్లు
పురుషార్థమిలై ఎన్గిట పారతన్త్ర్యమే ఫలమాక వనుసద్ధిక్కైయాకిట
ఆత్మనిక్షేపమ్ శ్రేష్ఠమాన అజ్ఞమాక చొల్లప్పట్టతు. ఇతుక్కు ఫల
శ్రద్ధై విరోధియాయరుక్కుమెన్లుమ్; “ అనాదివాసనారోహదనై శ్వ
ర్యాత్స్వభావజాత్ । మలావకుణ్ఠితత్వాచ్చ దృక్ప్రియా విహతిర్హి
యా । తత్కార్యణ్యం తదుద్బోధో ద్వితీయం హ్యజ్ఞమిదం ॥
స్వస్వాతంత్ర్యవబోధస్తు తద్విరోధ ఉదీర్యతే” ఎన్లు-అనాదివాసనై
యనుడైయ కిశప్పత్తాలుమ్, స్వాభావికమాన అనైశ్వర్యమున్లు-అనా
మర్థ్యమ్, అత్తాలుమ్, కర్తృకృతమాన అజ్ఞానాది మలత్తాలే మూడప్ప
డుకైయాలుమ్, జ్ఞానయోగ కర్తయోగాదికళిన్దియిలే యరుక్కై
యాకిటవితు కార్పణ్యమ్, ఇతినుడైయ అఱిపు ఇప్పడి ఇరణ్ణామజ్ఞమా
యరుక్కుమ్; స్వాతన్త్ర్య జ్ఞానమానతు అన్ద కార్పణ్యత్తుక్కు

భూతానామనుకమ్పనః । అనుగ్రహైకధీర్నిత్యమిత్యేతత్తు తృతీయకమ్ ।
 ఉపేక్షకో యథా కర్తృఫలదాయాతి యా మతిః । విశ్వాసాత్కమేతత్తు
 తత్తు తృతీయం హన్తి వై సదా ॥ ఏవంభూతోఽప్యశక్తస్స నత్రాణం
 భవితుం శ్చమః । ఇతి బుద్ధ్యాఽస్య దేవస్య గోప్తృశక్తి నిరూపణమ్ ।
 చతుర్థమగ్గముద్దిష్టమముష్య వ్యాహతిః పునః । ఉదాసీనో గుణాభావా
 దిత్యుత్పేక్షానిమిత్తజా ॥ స్వస్య స్వామిని వృత్తిర్యా ప్రాతికూల్య వివ
 ర్జనమ్ । తదగ్గం వశ్చమం ప్రోక్తమాజ్ఞావ్యాఘాతవర్జనమ్ । అశాస్త్రీ
 విరోధియాక చ్చొల్లపృడుకితతెస్తుమ్ ; “పరత్వే సతి దేవోఽయం భూ
 తానామనుకమ్పనః । అనుగ్రహైకధీర్నిత్యమిత్యేతత్తు తృతీయకమ్ । ఉపే
 ఙ్గకో యథా కర్తృ ఫలదాయాతి యా మతిః । విశ్వాసాత్కమేతత్తు
 తృతీయం హన్తి వై సదా ” ఎన్తు - సర్వస్థాత్పరనా యిరుక్కుచ్చెయ్
 తేయుమ్ చేతననశవిల్ కృపాపరనాయ్కొల్లు ఎన్తు మనుగ్రహిక్కై
 యొన్దిలుమే నెజ్జెయుడై యనాయరుక్కు- మెన్దిట విశ్వాసమ్ మాన్తామ
 జ్గమ్, ఇతై, కర్తృత్తుక్కిడాన ఫలతై తరుకైయాలే యుపేక్షకాయ
 రుక్కు మెన్దిట నినైపు ఎప్పొయ్తు మభీయానిల్లు-మెన్తుమ్ ; “ఏం
 భూతోఽప్యశక్తస్స నత్రాణం భవితుం శ్చమః । ఇతి బుద్ధ్యాఽస్య
 దేవస్య గోప్తృశక్తి నిరూపణమ్ । చతుర్థమగ్గముద్దిష్టమముష్య వ్యాహ
 తిః పునః । ఉదాసీనో గుణాభావాదిత్యుత్పేక్షానిమిత్తజా ” ఎన్తు-
 ఇప్పడి అనుగ్రహబుద్ధియాయరున్దానేయాకిలుమ్ అశక్తనాకిల్ రక్షక
 నాకమాట్టానెన్తు నినైత్తు ఇన్ద ఈశ్వరనుడైయ రక్షకత్వ నిరూపణమా
 కిట గోప్తృత్వవరణమ్ నాలామజ్గమాక చ్చొల్లపృట్టతు, ఇతుక్కు-
 విరోధమ్, ఇన్ద రక్షకత్వశక్తియాకిట గుణమిల్లామైయాలే ఉదాసీననా
 యిరుక్కు మెన్దిట నినైవడియాకవుడ్డా మెన్తుమ్ ; “స్వస్య స్వామిని
 వృత్తిర్యా ప్రాతికూల్యవివర్జనమ్ । తదగ్గం వశ్చమం ప్రోక్త మాజ్ఞా
 వ్యాఘాతవర్జనమ్ । అశాస్త్రీ యోపసేవాతు తద్వ్యాఘాత ఉదీర్యతే ”

యోపసేవాతు తద్వ్యాఖ్యత ఉదీర్యతే || చరాచరాణి భూతాని సర్వాణి భగవద్వపుః | అత స్తదానుకూల్యం మే కార్యమిత్యేవ నిశ్చయః | షష్ఠమంగ్లం సముద్దిష్టం తద్విఘాతో నిరాకృతిః | ఏవమజ్ఞైరుపాశ్చైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తితమ్” ఇతి. ౩.

అథవా - న్యాసవాచకోఽయం నమశ్శబ్దః, (౧) “న్యాస ఇతి బ్రహ్మహి పరం” ఇత్యాది శ్రుతిసిద్ధం సాక్షాదుపాయభూతం పరమాత్మానమభిధత్తే. తథాచ శాస్త్రోక్తిమ్:- (౨) “పథా నకార

ఎన్దు - శేషభూతనుక్కు స్వామిపక్కల్ అవన్మాజ్ఞేయభీయామల్ నడ కైయాకిఱ ప్రాతికూల్యవర్జనమజ్ఞామజ్ఞకూక చొల్లపట్టతు, అశా స్త్రీయజ్ఞలై సేవికై అతుక్కు విరోధి యెన్దుమ్, “చరాచరాణి భూతాని సర్వాణి భగవద్వపుః | అత స్తదానుకూల్యం మే కార్యమిత్యేవ నిశ్చయః | షష్ఠమంగ్లం సముద్దిష్టం తద్విఘాతో నిరాకృతిః | ఏవ మజ్ఞైరుపాశ్చైశ్చ నమనస్తే ప్రకీర్తితమ్” ఎన్దు - చరాచరజ్ఞాన ఎల్లాభూతజ్ఞుమ్ భగవానుక్కు శరీరమాయరుక్కుమ్, అకైయాలే అతిసుదైయ ఆనుకూల్యమే ఎనక్కు క్కర్తవ్యమెన్దు నిశ్చయికైయా కిఱ ఆనుకూల్యస్య సజ్కల్పమాతామజ్ఞమాక చొల్లపట్టతు, అతు క్కు విరోధి భూతహింసై ఎన్దుమ్ శొల్లి, ఇప్పడి అజ్ఞజ్ఞోదు ముపాజ్ఞజ్ఞోదుమ్ కూడిన నమనమ్ ఉనక్కు చొల్లపట్టతెన్దు శొల్లిన్ శ్రీతే. ౩.

అజ్ఞనన్దియే, న్యాసవాచకమాన ఇన్ద నమశ్శబ్దమానతు “న్యాస ఇతి బ్రహ్మహి పరం” ఎన్దు - న్యాసశబ్దమ్ పరబ్రహ్మవాచక మెన్దు శ్రుతి శొన్నప్రకారత్తిలే సాక్షాదుపాయభూతనాన పరమా త్మాదై చొల్లకిఱతాకవుమామ్. ఎజ్ఞనేయెన్నిల్ ; “పథా నకార ఉద్ది ష్టో మః ప్రధాన ఉదీర్యతే | విసర్గః పరమేశస్తు తస్మాన్మోయం నిరూ

ఉద్దిష్టో మః ప్రధాన ఉదీర్యతే । విసర్గః పరమేశ్వర తస్మాద్భోయం
నిరూప్యతే । అనాదిః పరమేశో య శ్శక్తిమానచ్యుతః ప్రభుః ।
స్వప్రాప్తయే ప్రధానోఽయం పథా నమననామవాన్ ” ఇతి. తస్మాదా
త్మనో జ్ఞాతృత్వబలాయాత కర్తృత్వనిబద్ధన స్వాతంత్ర్య నివర్తన
సిద్ధాంత్యన పారతంత్ర్యప్రయుక్త మనన్యశరణత్వం శరణాగతి
స్వరూపంచానేన పదేన ప్రతిపాదితమితి.

౯౪.

ఇతి నమశ్శబ్దార్థ నిరూపణమ్.

ప్రభుః । అనాదిః పరమేశో య శ్శక్తిమానచ్యుతః ప్రభుః । స్వప్రాప్త
యే ప్రధానోఽయం పథా నమననామవాన్ ” ఎన్టు - నమశ్శబ్దత్వో,
నకారమ్ పథావాన ఉపాయమాక చ్చొల్లప్పడుకిఱు, మకారమ్
అతువే ప్రధానమెన్టు నిరూపిక్కుప్పడుకిఱు, విసర్జనీయమ్ అన్ద ప్రధా
నపథా సర్వేశ్వరనెన్టు శొల్లప్పడుకిఱు; ఆక నమస్సుక్కు ప్పొరుళాక
చ్చొల్లప్పడుకిఱు - అనాదియాయ్, సర్వాధికనాన ఈశ్వరనాయ్,
సర్వశక్తియుక్తనాయ్, అచ్యుతనాకైయాలే తన్నై ప్పెఱునానై
విడతవనాయ్, స్వతంత్రనాయ్ రుక్కిఱు సర్వేశ్వరన్ తన్నై ప్పెఱునై
క్కు ప్రధానమాన వ్వి తానే యెన్గిఱు వర్ధత్తై క్కాట్టుకైయాలే,
నమస్సైత్తనక్కు నామమాకవుడై యవనెన్టు భగవచ్చాత్మత్వితే ఇన్న
మస్సుక్కు, స్థూలమెన్టుమ్ సూక్ష్మ మెన్టుమ్ పరమెన్టుమ్ శొల్లప్పడుకిఱు
మూన్ద్రత్తిల్ చరమమాన పరమెన్గిఱువర్ధమాక చ్చొల్లప్పట్టతు. ఆకై
యాలే, ఆత్మవినుడైయ జ్ఞాతృత్వబలత్తాలే వన్ద కర్తృత్వమడియాన
స్వాతంత్ర్యత్తినుడైయ నివర్తనత్తాలే యుద్ధాన అత్యంతపారతంత్ర్య
ప్రయుక్తమాన అనన్యశరణత్వముమ్, ఉపాయభూతనాన ఈశ్వరవిషయ

అథ 'నారాయణపదార్థోనిరూప్యతే.

అన న్తరమ్, నారాయణపదమ్-అత్తన ఉక్తమత్యంత పారతన్త్ర్య
యుక్తం భగవదేశేశత్వం తచ్చరీరత్వ వ్యతిరేకేనాఽనుపపన్నమితి
తదుపపాదనాయ జీవపరయో శ్వరీరాత్మభావసంబంధ ప్రకాశనేన
భోక్తృత్వమవీశ్వరాయ త్తమితి ప్రదర్శయతి. యథా శరీరశరీరణో
శ్వరీరిణవ భోక్తృత్వమ్, నశరీరస్య, తద్యత్ పర్యవశరీరిణ స్సర్వేశ్వ
రస్యైవ సాక్షాద్భోక్తృత్వమ్, న శరీరభూతచిదచిత్ప్రపంచస్య. తత్ర
చిద్రూపస్య శరీరస్యతు జ్ఞాతృత్వస్వభావాత్ భోక్తృత్వమస్త్యేవ.
తచ్చ కర్తృత్వవ త్వరమాత్మాయ త్తమ్; అచిచ్ఛరీరస్య చైతన్యవిర
త్తిలే శరణాగతియినుడైయ స్వరూపముమ్ ఇప్పదత్తిల్ ప్రతిపా
దిక్కు ప్పట్టు.

౫౪.

నమశ్శబ్దార్థనిరూపణమ్ ముడిన్దతు.

నారాయణశబ్దార్థ నిరూపణమ్.

అన న్తరమ్, నారాయణపదమానతు, అత్తావుక్కు క్కీర్తీప్పద
ద్వయత్తాలుమ్ శొల్లప్పట్ట అత్యంతపారతన్త్ర్యప్రయుక్తమాన భగవ
దేశేశత్వమానతు భగవచ్ఛరీరత్వతైయిట్టియ అనుపపన్నమాకై
యాలే, అన్దేశేశత్వ పారతన్త్ర్యజ్ఞై ఉపపాదిక్కైక్కాక జీవపరక
ళుడైయశరీరాత్మభావసంబంధ ప్రకాశనత్తాలే చేతననుడైయభోక్తృత్వ
ముమ్ ఈశ్వరాయ త్తమెట్టు కాట్టుకిటతు. శరీర శరీరికళిల్ శరీరిక్కే
భోక్తృత్వమాయ్ శరీరత్తుక్కిన్దియిలే యిట్టికిటాప్పిలే, సర్వశరీరి
యాన సర్వేశ్వరనుక్కే సాక్షాద్భోక్తృత్వమాయ్ శరీరభూత చిదచి
త్ప్రపంచత్తుక్కు ఇట్టైయాయరుక్కుమ్. ఇవిడత్తిలే, చేతనరూపశరీ
రత్తుక్కు- జ్ఞాతృత్వమ్ స్వభావమాకైయాలే భోక్తృత్వముణ్ణాకాని
ఱుమ్, అతు కర్తృత్వమ్మోలే పరమాత్మాయ త్తమా యరుక్కుమ్;
అచిద్రూపమాన శరీరత్తుక్కు చైతన్యమిల్లామైయాలే భోక్తృత్వమిట్టై

హత్ భోక్తృత్వం నవిద్యతఇతి విశేషః. తస్మాత్ ఆత్మన స్వావిర్భ
భోక్తృత్వాహజ్కార భోగవిషయ మమత్వ నివృత్తిః పూర్వపదే
కాకాక్షిన్యాయేన సూచితా అత్ర ప్రకాశితేత్వవగమ్యతే. ౮౫.

ఇదం పదమ్, నారాణా మయనం యః సః నారాయణః,
నారాః అయనం యస్య సః నారాయణ ఇతి తత్పురుష బహువ్రీహీ
రూప సమాసద్వయ వ్యుత్పత్తిసిద్ధమ్. తత్ర షష్ఠీతత్పురుషవ్యుత్పత్తౌ
(౧) “నారో నరాణాం సఙ్ఖాత స్తస్మాద్-హమయనం గతిః తేనాన్తి
మునిభి ర్నిత్యం నారాయణ ఇతీరితః” ఇతి-నారశబ్దేన - నరాణామ్ -
చేతనానాం సమూహముక్త్యా, తస్య అయనమితి (౨) *ఇన్ ధాతోః
(౩) * అయధాతోర్వా కర్కణి కరణేచ వ్యుత్పత్త్యా (౪) “గతిర్గ
మ్యశ్చ” ఇత్యుక్తం ప్రణవ ప్రథమాక్షరనిద్ధ రక్షకత్వ శేషిత్వ ప్రయు
యెన్తు విశేషమ్. ఆకైయాల్, ఆత్మావినుడైయ స్వార్థభోక్తృత్వరూప
అహజ్కార భోగవిషయ మమత్వజ్ఞానినడైయ నివృత్తియానతు నమశ్చ
బ్ధితిలే కాకాక్షిన్యాయత్తాలే సూచిప్పిక్కప్పట్టతు, ఇక్లే ప్రకాశితై
యాయీన్దు. ౮౫.

ఇన్ద నారాయణపదమ్ నారాణాం అయనం యః సః - నారా
యణః ఎన్తుమ్, నారాః అయనం యస్య సః - నారాయణః ఎన్తుమ్,
తత్పురుష బహువ్రీహీరూపమాన సమాసద్వయత్తాలే వ్యుత్పన్నమా
యిరుక్కుమ్. అవ్విడల్లిల్ తత్పురుష వ్యుత్పత్తియిల్, “నారో నరా
ణాం సఙ్ఖాత స్తస్మాద్-హమయనం గతిః । తేనాన్తి మునిభిర్నిత్యం
నారాయణ ఇతీరితః” ఎన్తు - నారశబ్దత్తాలే నరశబ్దవాచ్యనాన చేతన
రుడైయ సమూహత్వైచ్చొల్లి అతుక్కు త్తా అయనమెన్తు*ఇన్ ధాతు
వుక్కాతల్ అయధాతువుక్కాతల్ కర్కణివ్యుత్పత్తియాలుమ్ కరణే
వ్యుత్పత్తియాలుమ్ “గతిర్గమ్యశ్చ” ఎన్దిఅపడియే ప్రణవత్తిన్ ప్రథ

క్త ముపాయోపేయత్వ ముచ్యతే. తదిదముచ్యతే (౧) “నార స్త్వితి సర్వపుంసాం సమూహాః పరికథ్యతే । గతిరాలమ్బనం తస్య తేన నారాయణ స్మృతం” ఇతి. అత్ర గతిశబ్దః, (౨) “నయామి పరమాం గతిమ్” ఇత్యాదిపదుపేయవాచీ, ఆలమ్బనశబ్దశ్చ, తదర్థాలమ్బనతయా ఉపాయవాచీ. •

సరశబ్దస్యచాఽత్ర వాచిత్యమ్ (౩) “యః పరం ప్రకృతేః ప్రోక్తం పురుషం పశ్చాదవింశకం । స ఏవ సర్వభూతానాం సర ఇత్యభిధీయతే” ఇత్యుక్తిమ్. ౮౬.

మాక్షర త్రిల్ శోన్న రక్షతస్వ శేషిత్యసిద్ధమాన ఉపాయోపేయత్వతై ప్రకాశిప్సిత్తు, అత్తాలే నారాయణనెత్తు మునికళాలే శొల్లప్పడు కితానెన్ద్రాయాము, “నార స్త్వితి సర్వపుంసాం సమూహాః పరికథ్యతే । గతిరాలమ్బనం తస్య తేన నారాయణస్మృతం” ఎన్దు-నారమెన్దు సర్వచేతనరుడై యవుమ్ సమూహమ్ శొల్లప్పడుకితతు, అతుక్కు గతియుమ్ ఆలమ్బనము మాకైయాలే నారాయణనెన్దు స్థరిక్కుప్పట్టానెన్ద్రాయాము, చేతనసమూహత్తుక్కు ఉపాయోపేయభూతన్ నారాయణనెన్దు తాయిత్రు. ఇవ్విడ త్రిల్, గతిశబ్దమ్-“నయామి పరమాం గతిమ్” ఎన్దిపడియే ఉపేయతై చొల్లుకితతు, ఆలమ్బనశబ్దమ్-అతుక్కుఱుప్పాయ్కోల్లు పత్త్రాశాన ఉపాయతై చొల్లుకితతు.

సరశబ్దమ్ ఆత్మావుక్కు వాచకమానపడి యెన్నెన్నిల్;- “యః పరం ప్రకృతేః ప్రోక్తం పురుషం పశ్చాదవింశకం । స ఏవ సర్వభూతాత్మా సర ఇత్యభిధీయతే” ఎన్దు - ప్రకృతిక్కు పురనాయ్ పశ్చాదవింశక పురుషనాక చొల్లప్పట్టవ్ యావనొరువ్, నేవాది సర్వభూతజ్ఞుక్కుమ్ ఆత్మావాన అవనే సరనెన్దు శొల్లప్పడుకితానెన్దు ప్రమాణ మున్దాకైయాలే. ౮౭.

కిచ్చ-అయనశబ్దస్యచ ఆవాసవాచిత్యసంభవేన సర్వాధారత్వ
నచనాత్, ఆధేయానాం శరీరత్వం ఆధారస్య శరీరత్వంచ ప్రతిపాది
తమ్; పృథక్సిద్ధ్యర్థాఽఽధారాధేయభావో నియన్త్య నియామ్యభావ
శ్చేషశేషిభావశ్చేతి ఆత్మశరీరభావ లక్షణస్యాన్విత్యాత్. అత స్సర్వ
చేతనానాం ప్రాప్య ప్రాపకభూత స్వర్వేషామాత్మత్వేనాన్వయతో
నారాయణ ఇత్యవగమ్యతే. ౮౭.

అత నరశబ్దస్య, (౧) “రిచ్-క్షయే” ఇతి భాషాంతే కర్తరి డప్ర
త్యయస్య అనుబంధలోపం కృత్వా, ప్రకృణే (౨) “ఘే” ఇతి టిలోపే
కృతే రఇతి ట్టయిష్టువాచిషస్య తత్ప్రతిపేదక సకార సంబధిత్యేన
నర ఇతి సూపసిద్ధేః అక్షయార్థవాచిత్యం సంభవ్యతే. ఏతేన (౩)
“ఆత్మా శుద్ధోఽక్షరః” (౪) “అన్యతాక్షరం ఘరః” (౫) “స

ఇన్నముమ్, అయనశబ్దముమ్ ఆవాసవాచియాత్మయాల్ సర్వా
ధారత్వతై క్కాట్టైయాలే ఆధేయమాన చేతననుడైయ శరీరత్వ
ముమ్ ఆధారమాన ఈశ్వరనుడైయ శరీరత్వముమ్ కాట్టప్పపడిటతు.
పృథక్సిద్ధ్యసర్వమాన ఆధారాధేయభావముమ్ నియన్త్యనియామ్య
భావముమ్ శేషశేషిభావముమ్ ఆత్మశరీరభావలక్షణమాక వేదార్థస
జ్జిహత్తిలే భాష్యకారరాలేఅపశ్చిచ్చయ్యప్పట్టితే. ఆత్మైయాలే సర్వ
చేతనరుక్కుమ్ ప్రాప్యప్రాపకనావా సర్వరుక్కుమ్ ఆత్మైవాయ్
సత్కిత నారాయణ నెన్జతాయ్.

౮౮.

ఇద్విడత్తిలే నరశబ్దమ్, “రిచ్-క్షయే” ఎన్జితభాతువిలే కర్తరి
డప్రత్యయమాయ్ అనుబంధలోపమ్ పట్టి “ఘే” ఎన్జ ప్రకృతిక్కు
టిలోపమ్ పట్టి “ర” ఎన్జ ట్టయిష్టు వాచిషదమాయ్, అన్జై సకారమ్
నిషేధికైయాలే నరః ఎన్జ అక్షయార్థవై చ్చొల్లుకిటతు. ఇత్తాలే-
“ఆత్మా శుద్ధోఽక్షరః” ఎన్జ-ఆత్మా శుద్ధనాయ్ అక్షరనాయ్ రుక్కు-

(౧)

(౨) పా-సూ-౩-౪-౧౪౩. (౩) వి-పు-౨-౧౩-౭౧.

(౪) శ్చేత-౧.

(౫) గీ-౨-౨౦.

త్రకరణః.] నరశబ్దస్యపరిణామిత్వాణుపరిమాణత్వపరత్వమ్. ౯౯

జాయతే మ్రియతేనా కదాచిత్ ” (౧) “ కూటస్థఃక్షర ఉచ్యతే ”
 (౨) “నత్యేవాఽహం జాతు నాఽసం నత్వం నేమే నరాధిపాః| నచైవ
 నభవిష్యామ స్సర్వే నయమతః పరమ్” ఇత్యాది సిద్ధిమాత్తనో జ్ఞాన
 స్వరూపస్య అపరిణామిత్వ నిత్యత్వాదికం ప్రతిపాదితం భవతి. ౧౦౦.

అపిచ-నరశబ్దస్య “నృ-గతౌ” ఇతి గత్యర్థభావనం భవతి.
 అస్య కర్తరి అచప్రత్యయే గుణేచ కృతే గన్తృవాచిత్వసంభవం,
 ఆత్మనః ఉత్కాన్తిగత్యాగతయోఽపి సూచ్యస్తే. ఏతేన (3) “ఏషాఽ
 మెన్తుమ్, “ అమృతాక్షరం హరః ” ఎన్తు-విషయజ్ఞతే స్వభాగ్యత్వేన
 హరిత్కైయాతే హరనెన్తు శోల్లప్పడుకితి ఆత్మా నిత్యనాకైయాతే
 అమృతనాయ్ అవికారియాకైయాతే అక్షరనాయరుక్కు మెన్తుమ్,
 “ నజాయతే మ్రియతేనా కదాచిత్ ” ఎన్తు - ఒరుకాల్ జనిష్పతుమ్
 శెయ్యా మరిష్పతుమ్ శెయ్యానెన్తుమ్, “ కూటస్థఃక్షర ఉచ్యతే ”
 ఎన్తు - అవికారియాకైయాతే కూటస్థనాక చ్చొప్పడానిన్తానెన్తుమ్,
 “నత్యేవాఽహం జాతు నాఽసం నత్వం నేమే నరాధిపాః| నచైవ నభ
 విష్యామ స్సర్వే నయమతః పరమ్ ” ఎన్తు - నానొరుకాలుమిల్లామై
 యిలై, నీయొరుకాలుమిల్లామైయిలై, ఇన్ద జనాధిపరాన రాజాక్కళు
 మొరుకాలుమిల్లామైయిలై, నామెల్లొరుమిరుక్కు- మేలుమ్ ఒరుకాలు
 మిల్లామైయిలై- ఎన్తు ప్రమాణజ్ఞతో శోల్లప్పడుకియే, జ్ఞానస్వరూపనాన
 ఆత్మవినుడైయ అపరిణామిత్వ నిత్యత్వాదికతో శొల్లప్పట్టతు. ౧౦౧.

ఇన్ద నరశబ్దత్తుక్కు- “నృ-గతౌ” ఎన్దితి భాతువిలే కర్తరి అచప్రత్యయముమ్ గుణముమాయ్ గన్తృవాచిత్వముణ్ణాకైయాతే, ఆత్మా
 వినుడైయ అణుత్వత్తుక్కు ఉపపాదకమాన ఉత్కాన్తిగత్యాగతిక
 ళుమ్ కాట్టప్పడుకితన. † “తస్యసమూహః” ఎన్తు అణప్రత్యయముమ్

(౧) గీ-౧౫-౬. (౨) గీ-౨-౧౨. (3) మణ్డ-3-౧౯.

† అత్ర పక్షిర్గర్భితా. అత్రత్యేషుత్రిషస్సికోశేషునవ్యశ్యతే. — “ఇత నాల్
 “ఏషాఽణురాత్తా చేతసా వేదితవ్యః” ఎన్తు-ఇన్ద అణుపరిమాణముళ్ళ ఆత్మవానవక్

ణురాత్మ చేతనా వేదితవ్యః" (౧) "వాల్మాగ్రశతభాగస్య శతభా
కల్పితస్యచ । భాగో జీవస్స విజ్ఞేయస్సచాఽనన్తాయ కల్పితే"
ఇత్యాది సిద్ధమౌత్సాహికుపరిమాణత్వంచ సూచ్యతే. (౨) "తస్య
సమూహః" ఇతిలక్షణప్రత్యయాన్తస్య తస్య ఆదివృద్ధానారంభిరూపసం
భవాత్ అస్య ఆత్మసమూహవాచిత్యం విద్యతే. నారాఙ్మి సమూహ
బహుత్వేన బద్ధముక్త నిత్యరూపేణ త్రివిధా శ్చేతనసమూహశ్చ
వినశ్చితాః.

౨౯.

ననుచ-అస్య నారాయణపదస్య షష్ఠీసమాసత్వే, తత్పురుష
ఉత్తరపదార్థప్రధానత్వాత్ పరాయణపదవన్నపుంసకత్వ సంభవేన
పులింగత్వం నసిద్ధేద్యదితి; నైవమ్; - అస్య సంజ్ఞారూపస్య పదస్య

ఆదివృద్ధియుముణ్డాకైయాలే "నార" ఎను ఆత్మసమూహవాచియా
యిరుక్కిఁటతు; "నారాః" ఎన్టు సమూహబహుత్వజ్ఞైక్యాట్టుకై
యాలే బద్ధముక్త నిత్యరూపమానత్రివిధాత్మసమూహముమోల్లపప్ట
తాయీద్రు.

౩౦.

ఇన్ద నారాయణపదమ్ షష్ఠీసమాసమామళవిల్, తత్పురుష
సమాసత్తుక్కు ఉత్తరపదార్థ ప్రధానత్వముణ్డాకైయాలే, పరాయణ
పదమౌల్ అయనపదల్లింగమాన నపుంసకత్వమేయాయ్, ఇన్ద నారా
యణపదత్తుక్కు పులింగత్వమ్ సిద్ధియాతేయెన్నిల్; సంజ్ఞారూపమాన

మనస్సినాలఱియై త్తక్షున్దవనెన్టుమ్, "వాల్మాగ్రశతభాగస్య శతభాకల్పితస్యచ । భాగో జీవ
స్సవిజ్ఞేయస్సచాఽనన్తాయ కల్పితే" ఎన్టు - నెల్ వాలిన్ నునియిల్ నూతావరు భాగ
తై నూఱుకూతాక్కి అతిలూరుభాగ త్రిన్ పరిమాణముళ్ళవనాక అన్ద జీవనఱియప్పడు
వాన్, అవన్ ముక్తిదకైయిల్ అనన్తశరీరజ్జై యుడైయవనాక ఆఱితానెన్టుమ్,
ఇరు ముతలన ప్రమాణజ్జైల్ సిద్ధమాన ఆత్మవినుడైయ అణుపరిమాణత్వముమ్
కాట్టప్పడుఱిఱు. అతుక్కు మేలే" ఎన్టు ఇవ్వళవుమ్ ఇరుక్క-వేణుమ్.

(౧) శ్లోకాశ్చ.

(౨) పా-నూ-౪-౨-౩౩.

(౧) “కరణాధికరణయోశ్చ” ఇతిసంజ్ఞావిషయ ల్యుష్టిధానాత్, “ఇద్ధ ప్రవశ్చనః” “పలాశశాతనః” ఇత్యాదివత్సుల్లిజత్వసిద్ధేః. అయనశబ్దా ర్థస్య ఈశ్వరస్యోపాయత్వాత్కరణత్వమ్, ఆధారత్వాదుధికరణత్వంచ విద్యతేషవ.

౯౦.

అస్య అయనశబ్దస్య వ్యుత్పత్తిసిద్ధిమూపాయోపేయత్వం అన యేన సర్వప్రకారవిశిష్టమితి భగవత స్సర్వాత్కనాం సహజసర్వవిధైక బద్ధత్వం ప్రతిపాదితమ్. తథాచ శ్రూయతే- (౨) “మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్వరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణః” ఇతి.

స్మర్యతేచ-(౩) “నారశబ్దేన జీవానాం సమూహః ప్రోచ్యతే బుధైః । తేషామయనభూతత్వాన్నారాయణ ఇహోచ్యతే । తస్మా ఇష్టదత్తుక్కు “కరణాధికరణయోశ్చ” ఎన్దు సంజ్ఞావిషయమాన ల్యుట్ విధిక్కుప్పడుకై యాతే, “ఇద్ధ ప్రవశ్చనః” “పలాశశాతనః” ఇత్యాదియితోలే పుల్లిజత్వమ్ సిద్ధిక్కుక్కుటైయిలై. ఇవ్విడత్తిల్ అయనపదార్థభూతనాన ఈశ్వరనుక్కు ఉపాయత్వత్తాలే కరణత్వ ముమ్ ఆధారత్వత్తాలే అధికరణత్వముముణ్ణితే.

౯౦.

ఇన్ద అయనశబ్దత్తుక్కు కర్తవ్యవ్యుత్పత్తియాలుమ్ కరణేవ్యుత్ప త్తియాలుమ్ సిద్ధిమాన ప్రాప్య ప్రాపకత్వత్తుక్కు సజ్జోచకమిల్లామై యాలే సర్వప్రకార విశిష్టమాయుక్కుమెన్దిట్టు సర్వేశ్వరనుక్కు సర్వాత్కకై యుమ్పత్తై ఉణ్ణాన సహజ సర్వవిధైక బద్ధత్వముమ్ శొల్లిప్పట్టతు. “మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్వరణం సుహృద్గతిర్నారాయణః” ఎన్దు-మాతావుమ్ పితావుమ్ భ్రాతావుమ్ నివాసముమ్శ్వరణ ముమ్ సుహృత్తుమ్ గతియుమ్ నారాయణనెన్దు శ్రుతియుమ్శొల్లిత్తై.

“నారశబ్దేన జీవానాం సమూహః ప్రోచ్యతే బుధైః । తేషా మయనభూతత్వాన్నారాయణ ఇహోచ్యతే । తస్మాన్నారాయణం

న్నారాయణం బద్ధం మాతరం పితరం గురుమ్ । నివాసం శరణం
చాహుర్వేదవేదాంతపారగాః” ఇతి.

తథా ప్రచేశాంతరేషు, (౧) “కిం తస్య దాంతే కిం తస్య
కిం తపోభిః కిమధ్వరైః । యో నిత్యం ధ్యాయతే దేవం నారాయణ
మనన్యధీః” (౨) “ఏతద్దానం పరం తాత యోగశ్చైష పరస్తథా ।
పరస్పరవిరుద్ధాద్ధైకిస్తేనైవ శ్వాత్రువిస్తరైః” (౩) “నారా
యణః పరో ధర్మస్తపో నారాయణస్తథా । నారాయణః పరం
బద్ధం మాతరం పితరం గురుమ్ । నివాసం శరణం చాహుర్వేదవేదా
ంతపారగాః” ఎన్టు - నారశబ్దంతాతే దేవమనామ శ్శిల్లపుడుకి
అతు, అతుక్కు అయనమాత్రయాతే నారాయణస్త్వ శ్శిల్లపుడుకి
తాత, అత్రైయాతే, నారాయణనై బద్ధవాకవుమ్ మాతావాకవుమ్
పితావాకవుమ్ గురువాకవుమ్ నివాసమాకవుమ్ శరణమాకవుమ్ వేద
వేదాంతపారగర్ శొల్లానిష్ఠాకశ్శెన్టు స్త్రుతియుమ్ శ్శిల్లిత్తు.

అప్పడి ప్రచేశాంతరజ్జులుమ్, “కిం తస్య దాంతే కిం తస్య
పోభిః కిమధ్వరైః । యో నిత్యం ధ్యాయతే దేవం నారాయణమనన్య
ధీః” ఎన్టు - యావనారువక్ వేజొన్టిల్ నిస్తే వర్తిన్టు ఎన్టు మొక్క
దేవనాన నారాయణనై ధ్యానమ్ పణ్ణకితాన్, అవనుక్కు దానజ్జళ
లెన్న, తీర్థజ్జళలెన్న, తపస్సుక్కుళలెన్న, యజ్జ్జళలెన్న వెన్టుమ్,
“ఏతద్దానం పరం తాత యోగశ్చైష పరస్తథా । పరస్పరవిరు
ద్ధాద్ధైకిస్తేనైవ శ్వాత్రువిస్తరైః” ఎన్టు - ఇతువే పరమాన జ్ఞాన
ముమ్, ఇతువే పరమాన యోగముమ్, పరస్పరవిరుద్ధమాన వర్తజ్జళై
యుడైయ మర్తిన్టుళ్ళ శాత్రుపురప్పలునక్కెన్న ప్రయోజనముడై
న్టుమ్, “నారాయణః పరో ధర్మస్తపో నారాయణస్తథా । నారా
యణః పరం జ్ఞానం శాస్త్రాణి వివిధానిచ” ఎన్టు - పరమాన ధర్మ

జ్ఞానం. శాస్త్రాణి వివిధానిచ ॥ తస్మాత్త్వమపి విప్రర్షే నారాయణపరో
భవః తదన్యః కో మహాదారః ప్రాథితం దాతుమిశ్వరః॥ పితరం
మాతరశ్చైవ తమేవ పురుషోత్తమమ్ । పరిగృహ్ణీష్వ దేవేశం
దేవదేవం జగత్పతిమ్॥ అగ్నికార్యం తథా వేదాం తప స్సాన్ధ్య
యమేవచ । గృహాణ దేవదేవేశం తమేవ సుమహామతే ॥ స్వ
మోక్ష మనుష్ఠానం తథైవ సకలాః క్రియాః । పరిగృహ్ణీష్వ విప్రర్షే
ముమ్ నారాయణ, అప్పడి తపస్సుమ్ నారాయణ, పరమాన
జ్ఞానముమ్ నారాయణ, అవత్తై చ్చొల్లకిట పలవకై పుట్ట శాస్త్ర
జ్ఞభుమవనేయెఱ్ఱమ్, “ తస్మాత్త్వమపి విప్రర్షే నారాయణపరో భవః
తదన్యః కో మహాదారః ప్రాథితం దాతుమిశ్వరః ” ఎన్ఱు - ఆకై
యాలే, విప్రర్షియే ! నీయుమ్ నారాయణపరనాకక్కడవాయ్, అవనై
యొట్టిన్దవ్ ఎవన్తా మహాదారనాయ్కొల్లు ప్రాథితత్తై తరు
కైక్కు సమర్థనెఱ్ఱమ్, “పితరం మాతరంచైవ తమేవ పురుషోత్తమమ్
పరిగృహ్ణీష్వ దేవేశం దేవదేవం జగత్పతిమ్ ” ఎన్ఱు - పురుషోత్తమ
నాయ్ దేవర్కళుక్కు నియన్తావాయ్ అవర్కళుక్కు ఉపాస్యనాయ్
జగత్తుక్కు స్వామియానవనైయే పితావాకవుమ్ మాతావాకవుమ్ పరి
గ్రహి యెఱ్ఱమ్, “అగ్నికార్యం తథా వేదా తప స్సాన్ధ్యాయ
మేవచ । గృహాణ దేవదేవేశం తమేవ సుమహామతే ” ఎన్ఱు అగ్ని
కార్యమాకవుమ్ అప్పడి వేదజ్ఞాకవుమ్ తపస్వివుమ్ వేదపారాయణ
మాకవుమ్ దేవదేవేశనానవనైయే సుమహామతియానవనే ! నీ
కైక్కొల్పెఱ్ఱమ్, “స్వర్గం మోక్షమనుష్ఠానం తథైవ సకలాః క్రియాః
పరిగృహ్ణీష్వ విప్రర్షే తమేవ పురుషోత్తమమ్ ” ఎన్ఱు-స్వర్గమాకవుమ్
మోక్షమాకవుమ్ అతుక్కుఱుప్పాన అనుష్ఠానమాకవుమ్ అతిన్
క్రియావిశేషజ్ఞాకవుమ్, పురుషోత్తమనాన వవనైయే పరిగ్రహి

తమేవ పురుషోత్తమమ్ " (౧) "చీరవాసా జటీవాఽపి త్రిదణ్డీ-ముల్లా
ఏవవా । భూషితోవా ద్విజశ్రేష్ఠ సలిజ్ఞం ధర్మకారణమ్ । యే సృ
శంసా దురాత్మానః పాపాచారరతాస్తథా । తేయాన్తి పరమం ధామ
సరా నారాయణాశ్రితాః । లిప్యతే న స పాపేన వైష్ణవో విష్ణుతత్ప
రః । పునాతి సకలా లోకా సహస్రాంశురివోదితః " ఇత్యాదిభిః
నారాయణస్య సర్వప్రకారోపాయోపేయత్వ సర్వవిధబంధత్వాదినా
సర్వసమాశ్రయణీయత్వం ప్రతిపాద్యతే. ౯౧.

బహువ్రీహ్యచ యోజనాంతరముచ్యతే; (౨) "ఆపో నారాఇతి

యెన్తుమ్, "చీరవాసా జటీవాఽపి త్రిదణ్డీ ముల్లాఏవవా । భూషితోవా
ద్విజశ్రేష్ఠ సలిజ్ఞం ధర్మకారణమ్ " ఎన్తు-మరపురి ఉడుక్క-పుమామ్,
జటైకట్టపుమామ్, త్రిదణ్డీయాకపుమామ్, ముల్లనాకపుమామ్, ఆభరణ
భూషితనాకపుమామ్, ద్విజశ్రేష్ఠనే! లిజ్ఞమానతు ధర్మత్తుక్కు-క్కార
ణమల్లకాణెన్తుమ్, "యే సృశంసా దురాత్మానః పాపాచారరతాస్తథా ।
తేయాన్తి పరమం ధామ సరా నారాయణాశ్రితాః " ఎన్తు - యా
వశిలర్ క్రూరరాయ్ దుష్టహృదయరాయ్ పాపాచారత్తిలే సక్తరా
యిరుక్కితార్కళ్, అన్ద పురుషర్కళ్ నారాయణాశ్రితరాయ్కొణ్ణు
పరమపదతై యడైయానిన్టార్కణెన్తుమ్, "లిప్యతే న స పాపేన వైష్ణ
వో విష్ణుతత్పరః । పునాతి సకలా లోకా సహస్రాంశురివోదితః"
ఎన్తు - విష్ణుతత్పరనాన అన్దవైష్ణవనానవ్వా పాపత్తైల్ సృర్కిక్కుప్ప
డా, ఆదిత్యసుదిత్తాప్పోలే సకలలోకజ్జలైయుమ్ పూతమాక్కాని
ఱ్ఱుమెన్తుమ్ ఇప్పడి శొల్లుకైయాలే, నారాయణనుడైయ సర్వప్రకా
రోపాయోపేయత్వమ్, సర్వవిధబంధత్వమ్ తుడుక్కమాన స్వభావవిశే
షజ్ఞతాలే సర్వసమాశ్రయణీయత్వమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పడానిన్టతు. ౯౧.

ఇప్పదత్తిలే బహువ్రీహిసమాసత్తాలే ఒరుయోజనై శొల్లప్పడు

ప్రోక్తా ఆపో వై నరసూనవః । తా యదన్యాయనం పూర్వం తేన
 నారాయణ స్తస్మి తం ” ఇతి. అత్ర ఆపఇతి, తేజోఽబన్నప్రముఖం
 కార్యరూపముఖం జగదుపలక్ష్యతే ; (౧) “అప ఏవ ససర్జాఽఽదా
 తాసు వీర్యమపాస్యజత్ । తదణ్ణమభవద్దైమం సహస్రాంశు సమప్రభమ్ ।
 తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మ సర్వలోకపితామహః” ఇతి సమప్తి
 రూప సకల సృష్టిః ప్రథమ భావిత్వేన అపాం సర్వకార్యోత్పత్తి
 హేతుతయా సర్వాత్మకత్వాత్. “నరసూనవః ” ఇతి నరశబ్దవాచ్యా
 న్నారాయణాదుత్పన్న త్వేన అపాం నారత్వమ్, తా ఆపః స్వ కారణ
 భూతస్యాఽస్య అయనమ్ - ఆయతనమితి వాసస్థానతయా వ్యాప్యత్వ
 కితిత. ఎజ్జనేయెన్నిల్ ; “ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా ఆపో వై నరసూ
 నవః । తా యదన్యాయనం పూర్వం తేన నారాయణ స్తస్మి తం”
 ఎన్దు-అప్పక్కళానవై నరశబ్దవాచ్యనాన నారాయణస్వక్కల్ నిన్దుమ్.
 పితన్దవడియాలే నారణ్ణేన్దు శ్లోపప్పట్టన, అవై తానివనుక్కిరప్పిడ
 మూకైయాలే నారాయణనెన్దు శ్లోపప్పట్టానెన్దువచనముణ్ణాకైయాలే.
 ఇవిన్దిత్తిల్ అప్పెన్దిగితు-తేజస్సు అప్ప అన్నమ్ ముతలాన కార్యభూ
 తమాన ఓల్లాజగత్తుక్కుమ్ హేతుభూతమాన కారణజలజై చ్చొల్లుకి
 తితు, “అప ఏవ ససర్జాఽఽదా తాసు వీర్యమపాస్యజత్ । తదణ్ణమభవ
 ద్దైమం సహస్రాంశుసమప్రభమ్ । తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మ సర్వ
 లోకపితామహః” ఎన్దు-అడియిలే అప్పక్కళైయే సృష్టిత్తా, అవర్.
 శ్రిలే వీర్యమాకితి పుంశక్తియై కూట్టినా, అతు ఆదిత్యసమప్రభ
 మాయ స్వర్ణమయమాన అణ్ణమాయిత్ర్, అతిలే సర్వలోకపితామ
 హనాన బ్రహ్మ పితన్దానెన్దైయాలే, సమప్తి వ్యప్తిరూపమాన సకల సృష్టి
 క్కుమ్ అప్పక్కళో ప్రథమభావియాకైయాలే. ఇన్దకారణజలమానతు
 సర్వాత్మకమెన్దిట్టు ఇత్తాలే కార్యరూపమాన సకలజగత్తుమ్ ఉపల
 క్షిక్కుప్పడుకితితు. నరశబ్దవాచ్యనాన నారాయణస్వక్కలిలే ఉత్పన్నై

(౧) మను-   ఓ అత్ర మూలపక్షేఽర్థవైరూపేవ్యర్థ విరోధోనాస్తి.

ముచ్యతే; (౧) “విష్ణో రాయతనం హ్యేవస్సహ్యపాం ంతిరుచ్యతే ।
తస్యైవ సూనవ స్త్వేతా స్తస్మాత్తం హ్యపు సంస్సరేత్ ” ఇతి వ్యా
పకస్యాఽయత్సత్త్వేన వ్యాప్తిస్థానత్వవచనాత్. (౨) “నరాజ్ఞా
తాని తత్త్వాని నారాణీతి తతో విదుః । తాస్యేన చాఽయనం తస్య
తేన నారాయణస్సత్త్వం ” ఇతి “నరోత్పన్నం నారమితి అస్య
పదస్య కార్యభూత సర్వతత్త్వ విషయత్యం స్పష్టముక్తిమ్. అత్ర
నరశబ్దో నారాయణశబ్ద పర్యాయః (౩) “జహ్ను ర్నారాయణో
నరః ” ఇతి వచనాత్.

౯-౨.

యాకైయా లే ఇన్ద నారశబ్దవాచ్యమాన అప్పక్కల్ తనక్కు క్కార
ణభూతనాన ఇవనుక్కు వాసస్థానమాకైయా లే నారాయణనుక్కు
వ్యాప్యజ్జలేన్ద తాయీల్దు. “విష్ణో రాయతనం హ్యేవ స్సహ్యపాం
సతిరుచ్యతే । తస్యైవ సూనవ స్త్వేతా స్తస్మాత్తం హ్యపు సంస్స
రేత్ ” ఎన్దు - అప్పక్కళానవై వ్యాపకనాన విష్ణువుక్కు వాసస్థాన
మాకైయా లే వ్యాప్యమాయురుక్కుమ్, ఇవన్దుక్కు శేషియుమవ
నాయురుక్కుమ్, అవనా లే ఇవై ఉత్పాద్యజ్జళాయురుక్కుమ్, అకై
యా లే అప్పక్కళి లే అవనై స్మరిచ్చనైన్దయా లే వ్యాప్యత్వమ్ శొల్ల
ప్పట్టతితే. ఇవ్వర్ధనవై “నరాజ్ఞాతాని తత్త్వాని నారాణీతి తతో
విదుః । తాస్యేన చాఽయనం తస్య తేన నారాయణస్సత్త్వం ” ఎన్దు-
నరస్పక్కల్ నిన్దుమ్ పిఱన్ద తత్త్వజ్జలే ప్పిఱచ్చా లే నారజ్జళాక వటియా
నిన్దార్కళి, అవై తానవనుక్కు అయనమాకైయా లే నారాయణన్ద
టియప్పట్టా ఎన్దయా లే, నారశబ్దమ్ కార్యభూత సర్వ తత్త్వజ్జలే
యుమ్ స్పష్టమాక చొల్లనిన్దతు. ఇవ్విడత్తిల్ నరశబ్దమ్ నారాయణ
నుక్కు పుర్యాయమాన తిరునామమ్. “జహ్ను ర్నారాయణో నరః”
ఎన్దు - శ్రీసహస్రనామ త్తి లే తిరునామమాక చొల్లప్పడుకైయా లే.

సేవం కారణభూతస్య నారాయణస్య కార్యభూతసమస్తవస్తు
నుప్రవేశేననామరూపవ్యాకరణాత్, తత్తదస్తరాత్తతయా వ్యాప్తికృత
తత్తచ్చరీరకత్వవిబధనం తత్తత్సంస్థానసంస్థితత్వం శీతచ్ఛబ్ద
త్వంచ శూయతే, - (౧) “హంతాహమిమాన్ప్రిసో దేవతాః | అనేన
జీవేనాహంత్యాహనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి” (౨)
దాత్త్యమిదం సర్వం తత్సత్యం స ఆత్మా తత్త్వమసి శ్వేతకేతుః”
(౩) “తత్సృష్ట్యై తదేవాహనుప్రవిశత్ | తదనుప్రవిశ్య సచ్చ త్య
చ్ఛాభవత్ | నిరుక్తంచానిరుక్తంచ | నిలయచంచానిలయనంచ |

ఇష్టః కారణభూతనాన నారాయణనుక్కు కార్యభూతమాన
సమస్తవస్తుకృణితుమ్ అనుప్రవేశరూపైయాన వ్యాప్తియా లే నామ
రూప వ్యాకరణముణ్ణాక్రేయాత్; అహో పదార్థజగితే అస్తరాత్త
తయా వ్యాప్తియా లే అహోవత్తై శరీరమాకృష్యై యనాకై యాలే;
అహోపదార్థజగితే తానామృడి ప్రకారియాయ నిత్యైయమ్, అవత్
యక్కు వాచకమాన శబ్దజగితక్కు త్వా వాచ్యనాయ నిత్యైయమా
కిఱ ప్రకారమ్ శ్రుతియి లే శోల్లప్పడానిష్ఠతు. “హంతాహమిమా
న్ప్రిసో దేవతాః | అనేన జీవేనాహంత్యాహనుప్రవిశ్య నామరూపే
వ్యాకరవాణి” “ఐతదాత్త్యమిదం సర్వం తత్సత్యం స ఆత్మా తత్త్వ
మసి శ్వేతకేతుః” ఎన్దు - నాన్ ఇన్ద తేజోబన్నరూపమాన తత్త్వ
జగితే మూన్తైయమ్ ఇన్ద జీవనై ప్రకారమాకృణ్ణు అనుప్రవేశిత్తు
నామరూపజగితై ప్పణ్ణువేనెన్దు సజ్జల్పిక్రేయా లే, ఇన్ద జగతైల్లామ్
కారణమాన సచ్చబ్దవాచ్య వస్తునై ఆత్మావాకృష్యై త్తాయదుక్కుమ్,
అతుసత్యమ్, ఆత్మా అవత్, శరీరమ్ ఇతు, ఆత్మైయాలే శ్వేతకేతువే!
త్వమ్ శబ్దవాచ్యము మన్దకారణవస్తువెన్దిట్టు నీయుమతువే యెన్దుమ్,
“తత్సృష్ట్యై తదేవాహనుప్రవిశత్ | తదనుప్రవిశ్య సచ్చ త్యచ్ఛాభ
వత్ | నిరుక్తంచానిరుక్తంచ | నిలయచంచానిలయనంచ |

విజ్ఞానం చావిజ్ఞానంచ । సత్యంచాన్యతంచ సత్యమభవత్ ” ఇతి.
అత స్తష్ట్యనస్తరానుప్రవేశం కార్యమాపే వస్తుని అపూర్వావస్థాన
నూ విశేషవ్యాప్తిః. ౯౩.

కించ (౧) “యః పృథివీమస్తరే సచ్చరన్ యస్య పృథివీ శరీ
రమ్” ఇత్యాది (౨) “ యస్యావ్యక్తిం శరీరమ్-యస్యాక్షరం శరీ
రమ్ - యస్య మృత్యుశ్శరీరమ్ ” ఇత్యన్త శ్రుతే (౩) “ యత్కించి
త్సృజ్యతేయేన సత్వజాతేన వై ద్విజ । తస్య సృజ్యస్య సంభూతో తత్స
భవత్ । నిరుక్తించానిరుక్తించ । నిలయనంచా నిలయనంచ । విజ్ఞా
నంచావిజ్ఞానంచ । సత్యంచాన్యతంచ సత్యమభవత్ ” ఎన్తు - చేత
నాచేతనాత్మకమాన అన నస్తువై స్వస్థిస్తు అజ్ఞేయనుప్రవేశితా,
అజ్ఞేయనుప్రవేశిస్తు సత్త్వమత్యర్థమనిరుక్తిముమ్అనిరుక్తిముమ్నిలయన
ముమ్ అనిలయనముమ్ విజ్ఞానముమ్ అవిజ్ఞానముమ్ సత్యముమ్ అస్య
తముమాకితి చేతనాచేతనవాచిశబ్దజుక్తు నిర్వైకరూపనాకైయా లే
సత్యభూతనాన పరమాత్మా వాచ్యనానానెన్తుమ్ ఛాన్దోగ్య సుబాలాప
నిషత్తుక్కులై శ్లోపపట్టతి. ఇవిద్యై ల్ అనుప్రవేశమాకితి స్వత
సిద్ధమాన సర్వావస్థావ్యాప్తియైదైయ సర్వేశ్వరమక్కు అవ్వో
కార్యోత్పత్తిదైయై అపూర్వావస్థానరూపమాన విశేషవ్యాప్తి
యాకిక్కడవతు. ౯౩.

ఇప్పడి “ యః పృథివీమస్తరే సచ్చరన్ యస్య పృథివీ శరీ
రమ్” ఎన్తు-యావనారూప పృథివిక్కుళ్ళే వర్తిక్కితాన్, యావనారు
వనక్కు పృథివి శరీరమాయరుక్కి-అతు, ఎన్నివితు ముతలాశ “ య
స్యావ్యక్తిం శరీరమ్, యస్యాక్షరం శరీరమ్, యస్యమృత్యుశ్శరీరమ్”
ఎన్తు - యావనారువనక్కు అవ్యక్తిన్ శరీరమ్ అక్షరమ్ శరీరమ్
మృత్యు శరీరమ్ ఎన్తుముషివాన శ్రుతియిలుమ్, “యత్కించిత్సృజ్యతే
యేన సత్వజాతేన వై ద్విజ । తస్య సృజ్యస్య సంభూతో తత్సర్వం వై
హాదే స్తనుః” ఎన్తు-యాతారువస్తువా లే యాతారువస్తు సృష్టిక్కు-పుడుకి

ర్వంవై హారేస్తనుః” (౧) “పరస్య బ్రహ్మణో రూపం పురుషః ప్ర
థమం ద్విజః వ్యక్తావ్యక్తే తథైవాన్యే రూపే కాలస్తథాపరమ్”
(౨) “ప్రధాన పురుషవ్యక్త కాలాస్తు ప్రవిభాగశః । రూపాణి స్థితి
స్థాన్త వ్యక్తి సద్భావహేతవః” (౩) “విష్ణోస్స్వరూపాత్పరతో
దితే ద్వే రూపే ప్రధానం పురుషశ్చ విప్ర । తస్మై న తేన్యేన
వియుక్తే రూపాన్తరం తద్ద్విజ కాలసంజ్ఞమ్” (౪) “జగదేతన్మహా
అతు, అన్త సృజ్యమాన వస్తువినుడైయ ఉత్పత్తియిలే కారణముమ్
కార్యముమెల్లామ్ సర్వేశ్వరనుక్కు శరీరమెన్టుమ్, “పరస్య బ్రహ్మణో
రూపం పురుషః ప్రథమం ద్విజః । వ్యక్తావ్యక్తే తథైవాన్యే రూపే
కాలస్తథాపరమ్” ఎన్టు - కారణరూపమాన పరబ్రహ్మత్తుక్కు పురు
షనానవన్ ప్రథమమాన రూపమ్, వ్యక్తమాన జగత్తుమ్ అవ్యక్త
మాన ప్రకృతితత్వముమ్ అప్పడియే వేతే ఇరణ్ణు రూపజ్గల్, కాల
ముమ్ అతుపాలే వేటారు రూపమ్ ఎన్టుమ్, “ప్రధాన పురుష వ్యక్త
కాలాస్తు ప్రవిభాగశః । రూపాణి స్థితి స్థాన్త వ్యక్తి సద్భావ హే
తవః” ఎన్టు - ప్రధానముమ్ పురుషనుమ్ వ్యక్తముమ్ కాలముమ్
తని తనియే కారణభూతనాన సర్వేశ్వరనుక్కు రూపజ్గళాయ్కోణ్ణు
స్థితియాకితి రక్షణత్తుక్కుమ్ సర్గమాకితి సృష్టిక్కుమ్ అన్తమాకితి
సంహారత్తుక్కుమ్ తోన్తరపుణ్ణాకైక్కు హేతుక్కుళాయరుక్కు
మెన్టుమ్, “విష్ణో స్స్వరూపా త్పరతో దితే ద్వే రూపే ప్రధానం
పురుషశ్చ విప్ర । తస్మై న తేన్యేన ధృతే వియుక్తే రూపాన్తరం
తద్ద్విజ కాలసంజ్ఞమ్” ఎన్టు - విష్ణువినుడైయ స్వరూపత్తుక్కు మేలే
విభక్తజ్గళాయ్కోణ్ణు ప్రధానముమ్ పురుషనుమాకితి ఇరణ్ణురూప
ముణ్ణామ్, అవైయిరణ్ణుమ్ పిరియ వేటాన్టాలే ధరిక్కుప్పడుమ్, అతు
అవనుక్కు క్కాలమెన్టు పేరాన వేటారు రూపమెన్టుమ్, “జగదేతన్మ
హాశ్చర్యం రూపం యస్య మహాత్మనః” ఎన్టు - మహాశ్చర్యమాన ఇన్ద

(౧) వి-పు-

(౨) వి-పు-

(౩) వి-పు-౧-౨-౨౪.

(౪) వి-పు-౫-౧౯-౧౭.

శ్చర్యం సూపం యస్య మహాత్మనః ” (౧) “జగత్సర్వం శరీరస్తే” (౨) “పూరితాణి సర్వేషాం గుహాశయస్య ” ఇత్యాదివచనాచ్చ కార్యకారణమహిమస్య సమస్తప్రపంచస్య భగవచ్ఛరీరత్వమవగమ్యతే.

అత్ర- సరశబ్దస్య అక్షయవాచిత్యత్వే, (౩) “అపక్షయవినా శాభ్యాం పరిణామగ్ధి జన్మభిః । వర్జిత శ్శక్యతే వక్తుం య స్సదాఽస్తీతి కేవలమ్” (౪) “తద్బ్రహ్మ పరమం నిత్యమజ సమక్షర మవ్యయమ్ । ఏకస్వరూపం సదా హేయాభావాచ్చ నిర్తమ్ । తదేవ సర్వమే జగత్తు యాననోమి త్తినోక్తుః - సూపమాయుక్తిః - అతు ఎన్యుమ్, “జగత్సర్వం శరీరస్తే” ఎన్యు - ఎన్జగత్తుమ్ ఉనక్తుః - శరీరమెన్యుమ్ “పూరితాణి సర్వేషాం గుహాశయస్య” ఎన్యు - ప్రాంతకశ్లెల్లామ్ గుహాశయ నాన సర్వేశ్వరనుక్తుః పురమాయ్ - ఇన్ప్రీడమాత్తేయాతే శరీర మెన్యుమ్, ఇతు ముతలాన వచనజ్ఞభాలుమ్ కార్య కారణరూపమాన సమస్తప్రపంచత్తుమ్ భగవచ్ఛరీరత్వమతియప్పహనిష్టతు. ౧౪.

ఇవిడత్తిల్ సరశబ్దత్తుమ్ అక్షయవస్తవాచిత్య ముక్తాకై యాతే “అపక్షయవినా శాభ్యాం పరిణామగ్ధి జన్మభిః । వర్జిత శ్శక్యతే వక్తుం య స్సదాఽస్తీతి కేవలమ్” ఎన్యు - అపక్షయ వినాశజ్ఞభాలుమ్ పరిణామగ్ధిజన్మజ్ఞభాలుమ్ వర్జితనాయ్ ఎవోత్తుముశినాక చ్చొల్లప్ప దుకైయాతే భావవికారమాన కాదాచిత్యత్వత్వై యుక్తై యనల్ల నెన్యుమ్, “తద్బ్రహ్మ పరమం నిత్యమజ సమక్షర మవ్యయమ్ । ఏకస్వరూపం సదా హేయాభావాచ్చ నిర్తమ్ ” ఎన్యు - అన్ల పరమమాన బ్రహ్మమానతు నిత్యమాయ్ అజమాయ్ అక్షరమాయ్ అవ్యయ మాయ్ ఏకరూపమాయ్ ఎవోత్తుమ్ హేయమిల్లామైయాతే నిమ్మల ముమాయుక్తుమ్ - మెన్యుమ్, “తదేవ సర్వమేతచ్చ వ్యక్తావ్యక్తిస్వరూప వత్ । తథా పురుషసూపేణ కాలరూపేణ చ స్థితిమ్ ” ఎన్యు - ఇప్పడి

(౧) రా-య-౧౨౦-౨౬.

(౨)

(౩) వి-పు-౧-౨-౧౧.

(౪) వి-పు-౧-౨-౧౩.

స్థి (పా) అక్షయమ్.

తచ్చ.వ్యక్తైవ్యక్తిస్వరూపవత్ । తథా పురుషరూపేణ కాలరూపేణ
చ స్థితమ్” (౧) “స సర్వభూతప్రకృతిం వికారాన్ గుణాదిదోషాంశ్చ
మునే వ్యతీతః । అతీత సర్వావరణోఽఖలాత్మా తేనాఽఽస్త్వతం యద్భు
వనాన్తరాశే । సమ స్తకల్యాణగుణాత్మకోఽసౌ స్వశక్తిలేశోఽధ్యతమాశ
స్యవర్గః । ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహస్సంసాధితాశేషజగద్భిః
తేజో బలైశ్వర్య మహావబోధ సువీర్య శక్త్యాదిగుణైకరాశిః । పరం
నిర్మలమాన బ్రహ్మన్దానే వ్యక్తైవ్యక్తిరూపతై యుడైతాన ఇజ్జగత్తై
ల్లామాయనిఱ్ఱుమ్, అప్పడి పురుషరూపత్తాలుమ్ కాలరూపత్తాలుమ్
నిఱ్ఱుమ్ మెన్ఱుమ్, “ స సర్వభూతప్రకృతిం వికారాన్ గుణాదిదో
షాంశ్చ మునే వ్యతీతః । అతీత సర్వావరణోఽఖలాత్మా తేనాఽఽస్త్వతం
యద్భువనాన్తరాశే” ఎన్ఱు - అన్ఱ సర్వేశ్వరన్, సర్వభూతజ్జఘక్కుమ్
కారణమాన. మూలప్రకృతియైయుమ్, అతిన్నడైయ వికారజ్జఘాన
మహదాది వికారజ్జలైయుమ్; గుణత్రయజ్జఘ తుడక్కమాన రాగ
ద్వేషప్రముఖదోషజ్జలైయుమ్ కడన్దిరుప్పనాయ్, అజ్ఞాన కర్మాదికళా
లుణ్డాన ఆవరణజ్జలై యెల్లామ్ కడన్దిరుప్పనాయ్, ఎల్లాపదార్థజ్జఘ
క్కుమ్ తానన్తరాత్మావాయ్, భువనత్తిలుణ్డాన సమస్తపదార్థజ్జలై
యుమ్ వ్యాపీత్తిరుక్కు మెన్ఱుమ్, “ సమ స్తకల్యాణగుణాత్మకోఽసౌ
స్వశక్తిలే శోధ్యతభూతస్యవర్గః । ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహ స్సంసా
ధితాశేష జగద్భిః” ఎన్ఱు - ఇప్పి నిర్దోషనాన ఇన్ఱ సర్వేశ్వరన్,
సమస్త కల్యాణగుణాత్మకనాయ్, తన్నుడైయ శక్తియిలేకదేశత్తాలే
ఎక్కుమొక్క ధరిక్కప్పట్ట సర్వభూతవర్గతైయు ముడైయనాయ్,
తన్నుడైయ ఇచ్చెయాలే గృహీతమాయ్ తనక్కు అభిమతమాన
నానావిధ విగ్రహజ్జలై యుడైయనాయ్కొణ్ణు నన్ఱాక సాధిత్తుక్కు
డుక్కుప్పట్ట జగద్భిత్తైయుడైయనా యిరుక్కుమెన్ఱుమ్, “ తేజో బలై

పరాణాం సకలా నయత్ర క్లేశాదయస్సన్తి పరావరేశే" ఇత్యాద్యుపబంధాః ప్రపశ్యంతేన, (౧) "అపహతపాచ్ఛా విజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘ్రోస్పిపాన సత్త్యకామసత్త్యసజ్జ-ల్పః" (౨) "నిర్గణమ్" (౩) "నిరజ్జనమ్" (౪) "నిష్కళం నిష్క్రియం శాంతమ్" (౫) "సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ" ఇత్యాద్యపనిషదాక్యా శతసిద్ధేన, (౬) "నస్థానతోఽపి పరస్యభయలింగం సర్వత్ర హి" ఇతి సూత్రప్రతిపాదితేన,

శ్వర్య మహావబోధ సువీర్య శక్త్యాది గుణైకరాశిః । పరః పరాణాం సకలా నయత్ర క్లేశాదయస్సన్తి పరావరేశే" ఎన్తు-తేజస్సు బలమ్ విశ్వర్యమ్ పెరియజ్ఞానమ్ నల్లవీర్యమ్ శక్తి తుడక్కమాన గుణభ్రతుక్కు ఒగు తిరళాయ్, పరరాన బ్రహ్మదికళుక్కుమ్ పరనాయ్, క్లేశ కర్మ విపాకాః శయూహమాన సకలనోషజ్జళుమ్ సర్వాధికనాన సర్వేశ్వర నాయళ్ళ తన్బక్కలిలే యన్త్రియిలే ఇరుక్కుమననా యిరుక్కుమెన్త్రియే, ఇతుముతలాన వచనజ్గళాలే వేదోపబంధమాన పురాణ త్రిలే పరక్కచ్చొల్లప్పడువతాయ్, "అపహతపాచ్ఛా విజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘ్రోస్పిపాన సత్త్యకామ సత్త్యసజ్జ-ల్పః" ఎన్తు-పోక్కప్పట్ట పాపత్తైయుడైయనాయ్, జరైయిన్త్రియే మృత్యువిన్త్రియే శోక మిన్త్రియే క్షుత్తుమిన్త్రియే దాహమిన్త్రియే సత్త్యకామనాయ్ సత్త్యసజ్జ-ల్పనాయరుక్కుమెన్త్రియే, "నిర్గణమ్" "నిరజ్జనమ్" "నిష్కళం నిష్క్రియం శాంతమ్" "సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ" ఎన్తు-సత్త్వాదిగుణ రహితమాయ్, వాసనాలేపమిన్త్రియే, నిరవయవమాయ్, నిర్వాచితమాయ్, శాంతమాయ్, సత్యమాయ్, జ్ఞానమాయ్, అనంతమాయరుక్కుమెన్త్రియే, హేయగుణనిషేధపూర్వకమాక కల్యాణగుణవిధానమ్ పణ్ణు కితి ఉపనిషద్వాక్యజ్గళిలే శొల్లప్పట్టిరుప్పతాయ్, "నస్థానతోఽపి పరస్యభయలింగం సర్వత్ర హి" ఎన్తు-పరమాత్మావుక్కు సకలజగదంతరాత్మ

(౧) కా-ఉ-౮-౭-౧. (౨) ఆత్మోపనిషత్. (౩) శ్వేతాశ్వ-౬-౧౯.

(౪) తై-౬-౧. (౬) కా-మి-౩-౨-౧౧.

ప్రకరణమ్. | నారాయణస్య జగత్కారణత్వ ప్రతిపాదనమ్. ౧౧౩

నిఖిలహేయప్రత్యసీక కల్యాణైకతానత్వరూపభయలిజ్ఞ విశిష్టత్వేన,
చిదచిదాత్మక నిఖిలప్రపంచరూపం శరీరమంతరాత్మతయా వ్యాప్య
తత్తద్రూపేణావస్థితస్యాపి పరమాత్మనః, తత్తద్వస్తుగత నిఖిల
దోషాసంస్పృష్ట సదైకరూప స్వరూపత్వముక్తం భవతి. అన్యోన్య
జన్మాదిహేతుభూతా నారాయణ ఇతి విజ్ఞాయతే.

తథాచ శ్రుతిః - (౧) “ ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీత్
న బ్రహ్మ నేశానో నేమే ద్యావా పృథివీ న నక్షత్రాణి ఓ (నానాహా నా
గ్ని ర్న సోమో నసూర్యః) ” ఇతి. స్మృతిశ్చ - (౨) “ నారాయణా
జగత్సర్వం సర్గకాలే ప్రజాయతే । తస్మిన్నేవ పునస్తచ్చ ప్రళయే

త్వేనావస్థానముణ్ణాకిలుమ్ తగ్గతదోషప్రసజ్జమితై, ఎల్లావిడత్తిలుమ్
హేయప్రత్యసీకత్వ కల్యాణగుణైకతానత్వరూపమాన ఉభయలిజ్ఞవిశి
ష్టత్వ ముణ్ణాకై యాలే ఎన్నిఱ వేదా న్నసూత్రతాల్లుమ్ ప్రతిపాదిక్క
ప్పట్ట ఉభయలిజ్ఞవిశిష్టత్వతాతే, చిదచిదాత్మకమాన నిఖిలప్రపంచ
త్తుక్కుమంతరాత్మావాయ్కొణ్ణునిట్టిఱ పరమాత్మావినుడైయ తగ్గత
దోషస్పర్శమిల్లాత సదైకరూపస్వరూపత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఆత్రేయాలే
జగజ్జన్మాదిహేతుభూతా నారాయణనైస్తతాయిత్రు. ౯౫.

అప్పశియే, “ ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీత్ న బ్రహ్మ నేశా
నో నేమే ద్యావా పృథివీ న నక్షత్రాణి ” ఎన్టీ - నారాయణ నొర్న
వనుమేయుళనానా, బ్రహ్మపుమితై, దద్రనుమితై, ఇన్ద ద్యావా పృథి
వికళుమితై, నక్షత్రజళుమితై యెన్నిఱ కారణ శ్రుతియుమ్, “ నారాయ
ణాజగత్సర్వం సర్గకాలే ప్రజాయతే । తస్మిన్నేవ పునస్తచ్చ ప్రళయే
సంప్రలియతే ” ఎన్టు - నారాయణస్వక్కల్ నిష్ఠమ్ జగత్తెల్లామ్
సృష్టికాలత్రిలే పిఱవానిన్ఱతు, అవన్బక్కలిలే పిన్నైయున్దజగత్తు
ప్రళయత్రిలే లయియానిన్ఱతెన్ఱమ్, “ జగ్గమాజగ్గమం చేదం జగన్నా

(౧) మహాభని-౧-౧.

(౨)

శ్రీ కుండలీతం క్వాచిత్రమ్. నవ్యాభ్యాసాత్.

సంప్రలియతే" (౧) "జగత్సమాజజ్జమం చేదం జగన్సారాయణోద్భవమ్" ఇత్యాదికా. ౯౬.

ఏతేన-సద్భ్రష్టాదిశబ్దైః కారణవస్తు ప్రతిపాదకానామ్, (౨) "సదేవ సామ్యేదమగ్రతీదేకమేవ" (౩) "బ్రహ్మవా ఇదమేకమేవాగ్రతీదేకమ్" (౪) "ఆత్మావా ఇదమేక ఏవాగ్రతీదేకమ్. సాన్యత్వి-శ్చన షత్ " ఇత్యాదివిశ్వానాం సామాన్యవిశేషన్యాయేన క్రమేణ పర్యవసితానాం సృష్టివిశేషాపేక్షిత్యేన, మహాపనిషద్వాక్యవగతే రాయణోద్భవమ్ " ఎన్దు-చరా-చరమాన విన్దజగత్తు నారాయణ స్వకర్మ నిష్ఠమ్ విజ్ఞానతైస్త్వమ్ స్మృతియుమ్ శాస్త్రీయమ్. ౯౭.

ఇత్యాలే - సద్భ్రష్టాదిశబ్దైః కారణవస్తువై ప్రతిపాదిక్కితః, " సదేవసామ్యేదమగ్రతీదేకమేవ " ఎన్దు - ఇన్ద జగత్తు సృష్టిర్ముఖ్యార్వకాల త్తిల్ ఒన్దేయాయ్కొన్ద సత్తేయాయ్ తైస్త్వమ్, "బ్రహ్మవా ఇదమేకమేవాగ్రతీదేకమ్ " ఎన్దు - ఇతు మున్దు బ్రహ్మ మున్దుమేయాయ్ తైస్త్వమ్, " ఆత్మావా ఇదమేక ఏవాగ్రతీదేకమ్ నాన్యత్వి-శ్చన మిషత్ " ఎన్దు - ఇతు మున్దు ఆత్మా ఒరువనుమేయాయ్ తైస్త్వమ్, విశ్రితీరుప్పతువేటారు వస్తువుమిత్తై ఎన్దుమ్ శొల్లకితి వాక్యజ్ఞిల్ సామాన్యవిశేష న్యాయత్తాలే, బృహదబృహత్సాధారణ మాయ్కొన్ద సామాన్యమాన సచ్చబ్దమ్ బృహత్త్వ బృంహణత్వగుణ యోగత్తాలే బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమాన విశేష త్తిలే పర్యవసిత్తు, చిదచిత్సాధారణమాన బ్రహ్మశబ్దన్దా చేతనైకా-సాధారణమాన ఆత్మశబ్ద వాచ్యమాకితి విశేష త్తిలే పర్యవసిత్తు, ఆత్మకర్మ తాననేకరాత్తేయాలే అతిల్ ఒరువనే కారణమాక వేణుమెన్దితి వ్యక్తివిశేష నిధిక్కాక "ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీత్ " ఎన్దు - మహాపనిష త్తిలే ఓర ప్పట్ట కారణభూతనాన నారాయణస్వకర్మలితే ఆత్మశబ్దమ్ పర్యవసిక్కుమెన్దు మిడముమ్, "హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే" ఎన్దు - హిరణ్య

(౧) సహస్రనామ ఫలశ్రుతౌ.

(౨) ఛా-ఉ-౩-౨-౧.

(౩) బృ-ఉ-౩-౪-౧౧.

(౪) ఐతరేయో.

త్రుకరణమ్. నారాయణస్వైవ జగత్కారణత్వ ప్రతిపాదనమ్. ౧౧౫

నారాయణేపర్యవసానమ్, (౧) “హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాఽగ్రే (వ్యభూతస్యజాతం పతిరేక ఆనీత్) ” (౨) “నసన్నచానచ్ఛివ ఏవ కేవలః” ఇతి బ్రహ్మ శివ కారణత్వ ప్రతిపాదక వాక్యయోగి, (౩) “న బ్రహ్మ నే శానః ” (౪) “ నారాయణాద్భిప్రత్య జాయతే । నారాయణాద్ద్రో జాయతే ” † ఇతి సంప్రతిపన్న కార్యజాతవత్ నారాయణ సంహార్యభూత అర్వాచీన బ్రహ్మ శివ పరత్వానుపపత్తేః, (౫) “న బ్రహ్మ న శివః” ఇతి తత్తచ్చరీరకత్వ నిబద్ధన తత్తత్సామానాధికరణ్య ప్రయుక్త తత్తచ్చబ్రవాచ్య శాశ్వత శివ పరబ్రహ్మభూత నారాయణపరత్వంచ ప్రతిపాదితమ్.

౯౭.

గర్భనానవక్ మున్నమే యశనానానెన్దుమ్, “ న సన్నచానచ్ఛివ ఏవ కేవలః ” ఎన్దు - సత్తుమిల్లై అసత్తుమిల్లై బరుశివనే ఎన్దుమ్, బ్రహ్మ శివర్కకళుడైయ కారణత్వతై చ్చొల్లుకిఱ వాక్యజ్ఞో, “న బ్రహ్మ నే శానః ” ఎన్దు - బ్రహ్మవుమిల్లై ఈశ్వరనుమిల్లై ఎన్దుమ్, “ నారాయణాద్భిప్రత్య జాయతే । నారాయణాద్ద్రో జాయతే ” ఎన్దు - నారాయణన్బక్కల్ నిన్దుమ్ బ్రహ్మ పిఱన్దో రుద్రో పిఱన్దో ఎన్దుమ్, అల్లాత కార్యజ్ఞోపాతి స్పష్టరాకవుమ్ సంహృతరాకవుమ్ శొల్లప్పట్ట అర్వాచీనరాన బ్రహ్మశివర్కళై చ్చొల్లుకై అనుపపన్నమాకైయాళే, “న బ్రహ్మ న శివః ” ఎన్దు - నారాయణనానవనే బ్రహ్మవుమ్, అవనే శివనుమెన్దు శొల్లుకైయాళే, అవర్కళై శరీరమాక ఉడైయనాకైయాళే అవర్కళెన్దు శొల్లలామ్బడి అనోశబ్దజ్ఞాళే శొల్లప్పట్టు శాశ్వతనెన్దుమ్ శివనెన్దుమ్ పరబ్రహ్మమెన్దుమ్ నారాయణానునాక త్తిలే

(౧) యజు. వ్య కుండలితం ప్రక్షిప్తమ్. (౨) శ్వేతాశ్వ-౪-౧౫. (౩) మహాప-౧-౧౫

(౪) నారాయణోప.

(౫) తై-నా-౧౧.

† ౧౧౫-పుటస్థ “ బ్రహ్మడిషు ” ఇత్యాది ప్రక్షిప్త శ్లోకోఽత్రదృశ్యతే.

అత ఏవహి, (౧) “బ్రహ్మ దక్షాదయః” ఇత్యాదిభిః సృష్ట్యాది నిమిత్తభూతానాం బ్రహ్మరుద్రాదీనాం భగవద్విభూతిత్వం శ్రీవిష్ణు పురాణే ప్రవక్ష్యతే. భగవత స్తత్తదవస్థాయాః సృష్ట్యాదిహేతుత్వంచ తత్త్రైలోక్తిమ్;-(౨) “సృష్టిస్థిత్యంతరణీం బ్రహ్మవిష్ణు శివాత్రికామ్ । స సంజ్ఞాం యాతి భగవానేకఏవ జనార్దనః ”. (౩) “సృష్టౌ సృజతి చాఽత్మానం విష్ణుః పాల్వంచ పాతిచ । ఉపసంహ్రాయతే చాఽన్తే సంహర్తాచ స్వయం ప్రభుః ” (౪) “స ఏవ సృజ్య స్స చ సర్గః ఓతష్పట్ట నారాయణనై చ్చొల్లకిః తేన్నుమిడముమ్ ప్రతిపాదిక్కు ప్పట్టతాయీర్. ౧౧. ౯౨.

అదైయా లేయితే, “బ్రహ్మ దక్షాదయః” ఎన్దు తుడగ్గి, సృష్ట్యాదికళుక్కు నిమిత్తభూతరాన బ్రహ్మరుద్రాదికళుడైయ భగవద్విభూతిత్వమ్ శ్రీవిష్ణుపురాణాత్తిలే పరక్క చొల్లపట్టతు. అవర్కళుడైయ రూపత్తాలే నిన్దు సృష్ట్యాదికళై ప్పట్టకిః అవనుమ్ భగవాన్తానేయెన్దుమ్ అగ్గే శొల్లపట్టతు-“సృష్టి స్థిత్యంతరణీం బ్రహ్మ విష్ణు శివాత్రికామ్ స సంజ్ఞాం యాతి భగవానేకఏవ జనార్దనః” ఎన్దు-సృష్టి స్థితి సంహరణ్డై ప్పట్టవతాన బ్రహ్మవిష్ణు శివరూపైయాన సంజ్ఞైయై అన్త జనార్దననార వనుమే అదైయానిన్దునెన్దుమ్, “సృష్టౌ సృజతి చాఽత్మానం విష్ణుః పాల్వంచ పాతిచ । ఉపసంహ్రాయతే చాఽన్తే సంహర్తాచ స్వయం ప్రభుః ” ఎన్దు - నిరుపాధిక స్వతస్త్వనాన విష్ణువానవన్ సృష్టికాలాత్తిలే తన్తై త్తానే సృష్టియానిన్దున్, రక్షణీయనాన తన్తై త్తానే స్థితికాలాత్తిలే రక్షియానిన్దున్, అన్తకాలాత్తిలే సంహరిక్కు ప్పడుకిః అనుమ్ సంహరిక్కిః అనుమ్ తానే ఎన్దుమ్, “స ఏవ సృజ్య స్స చ సర్గః స ఏవ పాత్యైత్తిచ పాల్వితేచ । బ్రహ్మద్వ్య వస్థాభిరశేషమూర్తి ర్విష్ణు ర్వర్ణిహో నరదో వశేః ” ఎన్దు -

(౧) వి-పు-౧-౨౨-౩౧.

(౨) వి-పు-౧-౨-౬౬.

(౩) వి-పు-౧-౨-౬౬.

(౪) వి-పు-౧-౨-౬౦.

త్రకరణమ్. | నారాయణస్య సర్వవిధ కారణత్వ వర్ణనమ్. ౧౧౭

కర్తా సపవ పాత్వత్తీచ పాల్వతేచ | బ్రహ్మద్యవస్థాభి రశేషమూర్తి
ర్విష్ణు ర్వరిష్టో వరదో వరేణ్యః ” ఇత్యాదినా. ౯౮.

ఏవంసతి నారాయణస్య జగదుపాదానత్వం జగన్నిమిత్తత్వం
నిమిత్తోపాదానయోరైక్యం కార్యభూత సమస్తవస్తాత్కత్వంచ చ
పాదితంభవతి.

తథాచ శ్రుతిస్మృత్యాదికమ్- (౧) “పుణివ్యపు ప్రలీయ
తే” ఇత్యారభ్య, (౧) “మహానవ్యక్తే లీయతే | అవ్యక్తమక్షరే
లీయతే | అక్షరం తమసి లీయతే | తమః పరే దేవ ఏకీభవతి” ఇత్య
అననే సృష్టిక్కప్పడుకితానుమ్ బ్రహ్మాదికథాన అవస్థైకభావే సృష్టిక్కితా
నుమ్, అవనే రక్షిక్కితానుమ్ రక్షిక్కప్పడుకితానుమ్, అవనే సంహ
రిక్కితానుమ్ సంహరిక్కప్పడుకితానుమ్, ఇస్పడి ఎల్లావర్ శ్రేయమ్
తనక్కు శరీరమాక ఉడైయనాన విష్ణువానవ తద్గత దోషస్వర్కమిల్లా
మైయాలే వరిష్టనాయ్, అవర్కళుక్కు స్రష్టృత్వాది పదజ్గళై కొండు
క్కైయాలే వరదనాయ్, అన్ద పదసిద్ధర్థభూత అవర్కళుక్కు ఆశ్ర
యణీయనాకైయాలే వరేణ్యనాయరుక్కు మెన్దుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౯౮.

ఇప్పడి యుళ్ళవిడల్లో, నారాయణనుడైయ జగదుపాదానత్వ
ముమ్ జగన్నిమిత్తత్వముమ్ నిమిత్తోపాదానజ్గళుడైయ ఐక్యముమ్
కార్యభూత సమస్తవస్తాత్కత్వముమ్ శొల్లిరోద్రాయీరు.

అప్పడియే శ్రుతి స్మృత్యాదికళుమ్- “పుణివ్యపు ప్రలీయతే”
ఎన్దు - పుణివి అవ్యక్కళిలే లయియానిన్దుతు ఎన్దిజి వితు ముతలొక,
“మహానవ్యక్తే లీయతే | అవ్యక్తమక్షరే లీయతే | అక్షరం తమసి
లీయతే | తమః పరేదేవ ఏకీభవతి” ఎన్దు-మహానానతు అవ్యక్తమాకిజి
మూల ప్రకృతియిలే లయిక్కుమ్, అన్ద అవ్యక్తిమ్ తన్నుడైయ సూ
క్ష్మావస్థియాన అక్షరత్తిలే లయిక్కుమ్, అన్ద అక్షరమ్ తన్నుడైయ

స్తమ్, (౧) “సదేవ సోమ్యేద మగ్ర ఆసీత్” (౨) “ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీత్” (౩) “ప్రకృతిర్యా మయాఽఽఖ్యాతా వ్యక్తాఽవ్యక్తిస్వరూపిణీ” పురుషశ్చాఽవ్యుభావేతో లీయేతే పరమాత్మని” (౪) “బ్రహ్మాదిషు ప్రలీనేషు నష్టే లోకే చరాచరే ఆభూతసంప్లవే ప్రాప్తే ప్రలీనే ప్రకృతో మహాః । ఏక స్తిస్థతి విశ్వాత్మా సతు నారాయణః ప్రభుః” ఇతి నామ హప విభాగానన్వ సూక్ష్మచిదచిద్వస్తు విశిష్టత్వాదుపాదానత్వ ముచ్యతే.

౯౯.

సూక్ష్మావస్థాయాన తమస్సితే లయిక్కు-మ్, అన్త తమస్సు కారణమాన పరదేవతైవక్కులిలే ఏకీభవిక్కు-మెన్టు ముఖివాకవుమ్, “సదేవ సోమ్యేదమగ్రఆసీత్” ఎన్టు-ఇతు మున్పు సత్తేయాయిత్ర్ శ్లేన్టుమ్, “ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీత్” ఎన్టు - నారాయణనరువనుమే యుక్టా నానెన్టుమ్ శ్రుతియుమ్; “ప్రకృతిర్యా మయాఽఽఖ్యాతా వ్యక్తాఽవ్యక్త స్వరూపిణీ । పురుషశ్చాఽవ్యుభావేతో లీయేతే పరమాత్మని” ఎన్టు-ఎన్నాల్ శోల్లిపట్ట వ్యక్తాఽవ్యక్తిస్వరూపిణీయాన ప్రకృతియుమ్ పురుషనుమివై యిరణ్ణుమ్ పరమాత్మావిన్వక్కులిలే లయిక్కు-మెన్టుమ్, “బ్రహ్మాదిషు ప్రలీనేషు నష్టేలోకే చరాచరే ఆభూతసంప్లవే ప్రాప్తే ప్రలీనే ప్రకృతో మహాః । ఏక స్తిస్థతి విశ్వాత్మా సతు నారాయణః ప్రభుః” ఎన్టు - బ్రహ్మాదికళుమ్ ప్రలీనరాయ్ చరాచరాత్మకమాన లోకముమ్ నష్టమాయ్ ఎగ్గుమొక్క భూతజ్గళుమభీన్తు మహానుమ్ ప్రకృతియితే లయిత్తుశ్శవిషత్తిల్ విశ్వాత్మావాన నారాయణానరువ నుమే నిల్లానిల్కు-మెన్టుమ్ స్తృతియుమ్ నామ హప విభాగమిల్లాత సూక్ష్మ చిదచిద్విశిష్టతేయో చ్చొల్లుకైయాలే ఉపాదానత్వమ్ శోల్లి ప్పట్టతాయిత్ర్.

౯౯.

(౧) శా-ఉ-౬-౨-౧.

(౨) మహాపని-౧-౧.

(౩) వి-పు-౬-౪-౩౯.

(౪) విష్ణుధర్మ.

(౧) “తదైతత్” (౨) “సోఽకామయత” (౩) “ఇదం సర్వమసృజతః” (౪) “అథ పురుషో హ వై నారాయణోఽకామయత” (౫) “ప్రాదురాసీత్తమోనుదః” (౬) † “ప్రకృతిం పురుషంచైవ ప్రవిశ్యాఽఽత్మేచ్ఛయా హరిః క్షోభయామాస సంప్రాప్తే సర్గకాలే న్యయాఽవ్యయా” ఇతి స్వశరీరభూత ప్రకృతి పురుషావస్తరాత్పతయా శ్శ నియస్తృత్వాన్నిమిత్తత్వ ముచ్యతే. ౧౦౦.

(౭) “ఏకమేవాద్వితీయమ్” (౮) “బహుస్యాం ప్రజా

“తదైతత్” ఎన్ఱు - అవనిచ్చిత్తానెన్ఱుమ్, “ఇదంసర్వమసృజత” ఎన్ఱు-ఇత్తై యెన్ఱామ్ సృష్టిత్తానెన్ఱుమ్, “అథ పురుషో హ వై నారాయణోఽకామయత” ఎన్ఱు - పురుషనాన నారాయణన్ కామిత్తానెన్ఱుమ్ శ్రుతియుమ్, “ప్రాదురాసీత్తమోనుదః” ఎన్ఱు తమనై సప్రేరిత్తుక్కొన్ఱు తోన్ఱీనానెన్ఱుమ్, † “ప్రకృతిం పురుషంచైవ ప్రవిశ్యాఽఽత్మేచ్ఛయా హరిః క్షోభయామాస సంప్రాప్తే సర్గకాలే న్యయాఽవ్యయా” ఎన్ఱు - వికారియాయుమ్ అవికారియాయముశ్శ ప్రకృతియైయుమ్ పురుషవైయుమ్ తన్నుడై య ఇచ్చైచ్చయాలే వ్యాపిత్తు నియమిత్తు సృష్టికాలమ్ వస్యవాతే సర్వేశ్వర సృష్ట్యన్ఱుఖమామ్బడి త్సుభితమాక్కినానెన్ఱుమ్ స్మృతియుమ్, తనక్కు శరీరమాన చిదచిత్తుక్కలై అస్తరాత్పావాయ్ వ్యాపిత్తు వియమిత్తు సృష్ట్యన్ఱుఖ మాక్కినా నెన్ఱైయాలే నిమిత్తత్వముమ్ శొల్లీన్ఱొయిన్ఱొయి. ౧౦౦.

“ఏకమేవాద్వితీయమ్” ఎన్ఱు- ఏకమాయ్కొన్ఱు ఉపాదాన మాన వతుతానే అద్వితీయమాయ్-నిమిత్తాన్తరత్తై యుడై తల్లవాయిన్ఱొన్ఱెన్ఱుమ్, “బహుస్యాం ప్రజాయేయ” ఎన్ఱు-బహువావేఽపిఱప్పేఽ

(౧) ఛా-ఉ-౬-౨-౩. (౨) తై-ఆన-౬. (౩) నారాయణో.
 (౪) మను-౧-౬, (౫) వి-పు-౧-౨-౨౯. (౬) ఛా-ఉ-౬-౨-౧.
 (౭) ఛా-ఉ-౬-౨-౩. † (పా) “ప్రధానపురుషేవాఽపి” ఇతిముద్రితకోశే.

యేయ " (౧) "తదాత్మానం స్వయమకురుత" (౨) "సృష్టే సృజ
తీవా²²త్తానమ్" ఇత్యాదికమ్, (౩) "స ఏవ ధోభకో బ్రహ్మ ధోభ్య
శ్చ పురుషోత్తమః" ఇతిచ నిమిత్తోపాదానయోరైక్యమ్. ౧౦౦.

(౪) "సర్వంఖల్విదం బ్రహ్మ" (౫) "పురుష ఏవేదం సర్వమ్"
(౬) "విశ్వమేవేదం పురుషః" (౭) "బ్రహ్మ చ నారాయణః శివశ్చ
నారాయణః" ఇత్యాది "సర్వంచ నారాయణః" ఇత్యస్తమ్,
(౮) "చక్షుశ్చ ద్రష్టవ్యంచ నారాయణః" ఇత్యాదికమ్, (౯) "జగ
ఎన్తు సజ్జల్పిత్తు త్తానే బహువాయ్ ప్రితిక్కు మెన్తుమ్, "తదాత్మానం
స్వయమకురుత" ఎన్తు - తన్నై త్తానే ప్రితిన్ నెన్తుమ్, శ్రుతియుమ్,
"సృష్టే సృజతీవా²²త్తానమ్" ఎన్తు - సృష్టియిల్ తన్నై త్తానే
సృష్టియానిన్తానెన్తు ఇతు ముతలాన వచనముమ్, "స ఏవ ధోభకో
బ్రహ్మ ధోభ్యశ్చ పురుషోత్తమః" ఎన్తు - ధోభిక్కి-తానునువనే,
ధోభిక్కి-పుడుకితానునువనే ఎన్తు శొల్లకితి స్మృతియుమ్ నిమిత్తోపా
దానజ్ఞుడైయ ఐక్యతై చొల్లకితితు. ౧౦౧.

"సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" ఎన్తు - ఇతెల్లామ్ బ్రహ్మమెన్తుమ్,
"పురుష ఏవేదం సర్వమ్" ఎన్తు - ఇతెల్లామ్ పురుషనే ఎన్తుమ్,
"విశ్వమేవేదం పురుషః" ఎన్తు - ఇస్తవిశ్వమ్ పురుషనెన్తుమ్, "బ్ర
హ్మచ నారాయణః శివశ్చ నారాయణః" ఎన్తు - బ్రహ్మవ్రమ్
నారాయణ, శివనుమ్ నారాయణ ఎన్తు తుడక్కి, "సర్వంచ నారా
యణః" ఎన్తు - ఎల్లామ్ నారాయణనెన్తు ముచివాకవ్రమ్, "చక్షుశ్చ
ద్రష్టవ్యంచ నారాయణః" ఎన్తు - కాణ్ణికికణ్ణుమ్ కాణ్ణపుడుకితి
తుమ్ నారాయణనెన్తు ముతలాక చొల్లపప్పట్ట శ్రుతియుమ్, "జగచ్చ
సః" ఎన్తు - జగత్తు మవనెన్తుమ్, "సకలమహమిదం చ వాసుదేవః"

(౧) తై-ఆన-౩.

(౨) వి-పు-౧-౨-౬౨.

(౩) వి-పు-౧-౨-౩౧.

(౪) ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧.

(౫) పు-సూ.

(౬) నారాయణాను.

(౭) నారాయణః.

(౮) సుబాలోప-౬.

(౯) వి-పు-౧-౧-౩౧.

చ్చసః” (౧) “సకలమహామిదంచ వాసుదేవః” (౨) “ఇన్ద్రియాణి మనో బుద్ధిస్సత్త్వం తేజో బలం ధృతిః । వాసుదేవాత్సకాన్యాయాః క్షేత్రం క్షేత్రజ్ఞ ఏవచ” (౩) “పృథివ్యాప స్తథాతేజో వాయురాకాశ ఏవచ । సర్వేన్ద్రియాన్తఃకరణం పురుషాఖ్యం హి యజ్జగత్ । సపవ సర్వభూతాత్తా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః । సర్గాదికం తతోఽన్యైవ భూతస్థముపకారకమ్” (౪) “వ్యక్తం విష్ణు స్తథాఽవ్యక్తం పురుషః కాల ఏవచ । క్షీడతో బాలకస్యేవ చేష్టాం తస్య నిశామయ”

ఎన్టు - ఇతెల్లాముమ్ నానుమ్ వాసుదేవనెన్టుమ్, “ఇన్ద్రియాణి మనో బుద్ధిస్సత్త్వం తేజో బలం ధృతిః । వాసుదేవాత్సకాన్యాయాః క్షేత్రం క్షేత్రజ్ఞ ఏవచ” ఎన్టు-ఇన్ద్రియజ్ఞభుమ్ మనస్సుమ్ బుద్ధియుమ్ సత్త్వముమ్ తేజస్సుమ్ బలముమ్ ధైర్యముమ్ క్షేత్రముమ్ క్షేత్రజ్ఞుమ్ ఇతై ఎల్లావద్ శ్చైయుమ్ వాసుదేవాత్మకమాక చ్చొల్లానిన్టార్కళో ఎన్టుమ్, “పృథివ్యాప స్తథాతేజో వాయురాకాశ ఏవచ । సర్వేన్ద్రియాన్తఃకరణం పురుషాఖ్యం హి యజ్జగత్ ॥ సపవ సర్వభూతాత్తా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః । సర్గాదికం తతోఽన్యైవ భూతస్థముపకారకమ్” ఎన్టు - పృథివియుమ్ అపృక్కభుమ్ తేజస్సుమ్ వాయువుమ్ ఆకాశముమ్ ఎల్లా ఇన్ద్రియజ్ఞభుమ్ అన్తఃకరణజ్ఞభుమ్ పురుషనెన్టు పేరాన వస్తువుమ్, విశ్వతై త్తనక్కురూపమాక ఉడైయనాతైయాలే సర్వభూతజ్ఞుక్కుమ్ ఆత్మావాన అన్త సర్వేశ్వరస్తానే; సర్గాది వ్యాపారమానతు భూతస్థమాయ్కొన్డు ఇవనుక్కు లీలాముఖతాలే ఉపకారకమాయరుక్కుమెన్టుమ్, “వ్యక్తం విష్ణు స్తథాఽవ్యక్తం పురుషః కాల ఏవచ । క్షీడతో బాలకస్యేవ చేష్టాం తస్య నిశామయ” ఎన్టు - వ్యక్తమాన జగత్తుమ్ అవ్యక్తమాన ప్రకృతియుమ్ పురుషుమ్ కాలముమ్ విష్ణువాయరుక్కుమ్, అవోరూపజ్జలైయుడైయ అవనుడైయ సృష్ట్యాది

(౧) (౨) భార-ఆమ- (౩) వి-పు-౧-౨-౬౦. (౪) వి-పు-౧-౨-౧౦.

౧౧౭-పుటే, ౪-పక్షా-కార్యభూత ఇత్యత్ర కార్యకారణభూత ఇతి వర్తితవ్యమ్.

(౧) “జ్యోతింషి విష్ణు ర్భువనాని విష్ణు ర్వనాని విష్ణు ర్గిరయో దిశశ్చ | నద్య స్సముద్రాశ్చ సపవ సర్వం యదస్తి యన్నాస్తిచ విప్రవర్య ” ఇతిః కార్యకారణరూప సర్వావస్థావస్థిత సమస్త వస్తూత్తకత్వఖ్యాక్తిమ్. ఉపాదానాదిభావేషి అవికారి స్వరూపత్వం సరశబ్దేన సూచిత మితి ఖ్యాక్తిమ్॥ ౧౦౨.

అపిచ, (౨) “యచ్చ కిఞ్చిజ్జగత్కర్తృత్వే దృశ్యేతే శ్రూయతేపివా | అస్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః” ఇతి ప్రత్యక్షాది సకల ప్రమాణ ప్రతిపక్షం చిదచిదాత్మకం సమస్తవస్తుజాతం అస్తర్బహిశ్చ వ్యాప్య ఆత్మతయా అవస్థితో నారాయణ ఇతి స్వవ్యచేష్టకశ్చే విశేయాదుకిఱ బాలనుజ్ఞాయ చేష్టేయాపాతి తత్కాల సారస్యత్తుక్కులుప్పాక నిస్తే ఎన్నుమ్, “జ్యోతింషి విష్ణు ర్భువనాని విష్ణు ర్వనానివిష్ణు ర్గిరయో దిశశ్చ | నద్య స్సముద్రాశ్చ సపవ సర్వం యదస్తి యన్నాస్తిచ విప్రవర్య ” ఎన్ను - జ్యోతిసుక్కుళుమ్ విష్ణు, భువనజ్జళుమ్ విష్ణు, వనజ్జళుమ్ విష్ణు, గిరికళుమ్ దిక్కుక్కుళుమ్ నదికళుమ్ సముద్రజ్జళుమ్, అస్తిశబ్దవాచ్యమాన చిత్తుమ్ నాస్తిశబ్దవాచ్యమాన అచిత్తుమ్ ఎల్లామవనే ఎన్ను శోల్లుకిఱ స్మృతియుమ్, కార్య కారణరూప మాయ్కొల్లుసర్వావస్థైయులుమ్ నిస్తసమస్తవస్తువు మవనే ఎన్నుమిడమ్ శోల్లుత్తు. ఉపాదానాది భావముణ్ణానాలుమ్ అవికారి స్వరూపనా యిరుక్కుమెన్నుమిడమ్ సరశబ్దత్తాలే సూచితమెన్ను మున్నే శోల్లుప్పట్టతు. ౧౦౩.

ఇన్నముమ్, “యచ్చకిఞ్చిజ్జగత్కర్తృత్వే దృశ్యేతే శ్రూయతేపివా | అస్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః ” ఎన్ను-ఇన్ జగత్తిల్ ప్రత్యక్షాదికళాలే కాణప్పట్టుమ్ శ్రుతియాలే కేట్కప్పట్టు మిరుక్కిఱతు యాతొరువస్తు, అన్ద సకలప్రమాణప్రతిపక్షమాన వస్తువై ఎల్లావత్తైయుమ్ ఉళోడు, పుటమ్బాడు వాళియఱ వ్యాపిత్తు అన్తరాత్మావాయ్కొల్లు నిఱ్ఱిఱవన్ నారాయణనెన్దు స్వవ్యతిరిక్త

తిరిక్త సమస్త వస్తుశరీరకత్వం నారాయణశబ్దార్థతయా కూయతే.

అత్రచైవావ్యుత్పత్తిర్దృష్ట్యాః-నరశబ్దస్యక్షయిష్టుత్వనిషేధముఖేన అక్షయవస్తువాచిత్యాత్, నార ఇతి నిత్యవస్తుసమూహః ప్రతిపాద్యత ఇతి ప్రథమయోజనాయాముక్తమ్; నిత్యత్వంచ ద్వివిధమ్-స్వరూపేణ ప్రవాహరూపేణచేతి; స్వరూపేణ నిత్యత్వమ్ - ఉత్పత్తి వినాశ భావయోగేనాఽస్తిత్వస్య సర్వకాలవర్తిత్వమ్. యథోక్తమ్ (౧) “యద్యద్ధృష్టపక్షయ వినాశ ముఖైర్వికారై రేతైరసంస్కృతమనస్తమితాస్తిశబ్దమ్ ” ఇతి. ఏతేన (౨) “తదక్షరే పరమే వ్యోమమ్” (3) “తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యంతి సూరయః” ఇతి అక్ష

సమస్తవస్తు శరీరకత్వమ్ నారాయణశబ్దార్థమాక చ్చొల్లపపదానిష్టతు.

ఇహోపాత్తు ఇన్ద్ర నారాయణపదత్తుక్కు వ్యుత్పత్తి, నర శబ్దమ్ క్షయిష్టుత్వతై నిషేధిత్తుక్కు-ష్టు అక్షయవస్తువై చ్చొల్లపకై యాలే “ నార ” ఎన్దు నిత్యవస్తుసమూహమ్ శొల్లపపక్షితిన్దు మున్నే తత్పురుషసమాన నిర్వాహత్తిలే శొల్లపపట్టతు. ఇన్ద్రనిత్యత్వమ్ ఇరణ్ణపడియా యిరుక్కుమ్-స్వరూపేణ నిత్యత్వ మెన్దుమ్ ప్రవాహరూపేణ నిత్యత్వమెన్దుమ్; ఇతిల్ స్వరూపేణ నిత్యత్వమాపతు - ఉత్పత్తి వినాశజ్జలొరుకాలుమిన్దియిలే ఎహోపాత్తుమ్ స్వరూపమున్దోయిరుక్కై. అతాపతు-“యద్యద్ధృష్టపక్షయవినాశముఖైర్వికారై రేతైరసంస్కృత మనస్తమితాస్తిశబ్దమ్ ” ఎన్దు - యాతొరువేన్దు వృద్ధి అపక్షయమ్ వినాశమ్ తుడక్కమాన భావవికారజ్జలొన్దుమిన్దియే ఎహోపాత్తుమ్ అస్తి శబ్దవాచ్యమాయిరుక్కు-మెన్దు ఆగ్రానరుభిచ్చెయ్తపడియే స్వరూపత్తుక్కు ఒరువికారమిల్లాతపడి సర్వకాలవర్తియాయిరుక్కై. ఇత్తాలే “తదక్షరే పరమే వ్యోమమ్” ఎన్దు-అన్ద్ర అక్షరమాన పరమవ్యోమత్తిలే ఎన్దుమ్, “ తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యంతి సూరయః” ఎన్దు-అన్ద్ర విష్ణువినుజ్జైయ పరమమాన పదతై సూరిక శేహోపాత్తుమ్

రత్వేన సదా దృశ్యత్వేన స్వరూపతో నిత్యతయా శ్రూయమాణా భోగ విభూతిః, (౧) “శారనాద్యస్తవతీ సా జనిత్రీ భూతభావనీ” (౨) “అజామేకామ్ - అజోహ్యేకం” (౩) “ప్రకృతిం పురుషం చైవ విధ్యనాదీ ఉభావపి” (౪) “అనాదిర్భగవాన్ కాలో నాన్తోఽస్య ద్విజ విద్యతే” ఇతి స్వరూపతో నిత్యతయాఽవగతాః ప్రకృతిపురుష కాలాశ్చ లక్ష్యస్తే. ౧౦౪.

ప్రవాహరూపేణ నిత్యత్వమ్ - ఉత్పత్తి వినాశాదియక్తస్యాఽపి వస్తునః పూర్వపూర్వకల్పసిద్ధ నామరూపాదేః కల్పాంతరే వ్యవ

కాణానిష్టాఽకశేన్దుమ్ అక్షరత్వ సదాదృశ్యత్వజ్ఞాతే అవికారియాయ్ స్వరూపేణ నిత్యమెన్దు ఓతప్పడుకిఱ భోగవిభూతియమ్, “శారనాద్యస్తవతీ సా జనిత్రీ భూతభావనీ” ఎన్దు - గోశబ్దవాచ్యైయాన ప్రకృతి ఆదియైయమ్ అన్త్యైయముడై తస్మియే కార్యజ్ఞభుక్కు ఉత్పాదకై యాయ్కోర్ణు పృథివ్యాదిభూతజ్ఞై యజ్ఞాక్కానిఱు మెన్దుమ్, “అజామేకామ్ - అజోహ్యేకం” ఎన్దు - ప్రకృతియమ్ అజై యాయ్ జననమిన్న్తిక్కే పురుషనుమ్ అజనాయరుక్కు మెన్దుమ్, “ప్రకృతిం పురుషంచైవ విధ్యనాదీ ఉభావపి” ఎన్దు - ప్రకృతియైయమ్ పురుషనైయమ్ అనాదియాకవతీయెన్దుమ్, “అనాదిర్భగవాన్ కాలః నాన్తోఽస్య ద్విజ విద్యతే” ఎన్దు భగవత్స్వరూపమాన కాలమానతు అనాదియాయరుక్కుమ్, ఇతుక్కు అన్తమిత్తై ఎన్దుమ్ ప్రమాణజ్ఞాతే స్వరూపేణ నిత్యమాకచ్ఛొల్లపట్ట లీలావిభూతిక్కు ఉపకరణమాన ప్రకృతిపురుషకాలజ్ఞభుమ్ కాట్టప్పడుకిన్న్తన. ౧౦౪.

ప్రవాహరూపేణ నిత్యత్వమావతు - ఉత్పత్తివినాశాదికభుజ్ఞాయరున్దతేయాకిలుమ్, అన్ద వస్తువుక్కు పూర్వపూర్వ కల్పసిద్ధమాన నామరూపాదికభుక్కు కల్పాన్తరత్తిలుమ్ మాతాట్ట ముజ్ఞాకాతపడి ఏకరూపమాయరుక్కు. ఇప్పడియే “యథర్తుష్యతులిజ్ఞాని నానా

(౧) మత్స్యోపనిషత్ -

(౨) తై-నా-౧౦-౫-శ్లోకా-౪-౫.

(౩) గీ-౧౩-౨౦.

(౪) వి-పు-౧-౨-౨౬.

స్వభావావరూపమైకరూప్యమ్. తథాచోక్తమ్ (౧) “యథార్థవస్తుతు లిక్గాని నానారూపాణి పర్యయే దృశ్యస్తే తాని తాన్యేవ తథాభావాయుగాదిషు” (౨) “తదేతదక్షయం(రం)నిత్యం జగన్మునివరాఖిలమ్ | ఆవిర్భావ తిరోభావ జన్త నాశ వికల్పవత్ ”; “శ్రుతిశ్చ” (౩) “సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ | దివంచ వీంచాన్తరిక్షమథో సువః ” ఇతి.

ఏతేన మహదాది సమష్టివ్యష్టిరూపం సర్వం కార్యభూతం జగదుచ్యతే. అస్యచ నిత్యత్వేన నారశబ్దాన్తర్భావః - “రిజ్-క్షయే” ఇతి క్షయిష్టుత్వస్య ప్రసజ్జప్రతిషేధాత్. ౧౦౫.

రూపాణి పర్యయే దృశ్యస్తే తాని తాన్యేవ తథాభావాయుగాదిషు” ఎష్టు - ఋతుక్కుళిల్ ఋతులిజ్జగ్ధాన పుష్ప ఫలాదికల్ నానావాయ్ వేఱుపటిరుక్కుచ్చెయ్తేయుమ్ పర్యాయన్దోటుమ్ అవై యవై యేతానే కాణప్పడుకితాహ్పలే, యుగాదికళిలుమ్ పదార్థజ్జల్ మాఱాడతపడి మున్బుపోలేసృష్టజ్జగ్ధామెస్తుమ్, “తదేత దక్షయం నిత్యం జగన్మునివరాఖిలమ్ | ఆవిర్భావ తిరోభావ జన్త నాశ వికల్పవత్ ” ఎష్టు - అవై యాలే ఇన్ద జగత్తు ఇప్రకారత్తు క్కొరుకుత్తెవిన్దియి లే ఎల్లామ్ నిత్య మాయిరుక్కుమ్, ఇప్పికారత్తిల్ తోర్నొరువతు మత్తెవతాకిఱ ఉత్పత్తి వినాశభేదత్తై యుడైత్తాయిరుక్కుమ్మెస్తుమ్, పురాణత్తిలే శొల్ల పుట్టతు; శ్రుతియుమ్, “సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ | దివంచ పృథివీంచాన్తరిక్షమథోసువః” ఎష్టు-ప్రప్టవాసే సర్వేశ్వర సూర్యాచన్ద్రమాకల్పై మున్బుపోలే సృష్టిత్తా, ఆకాశత్తై యుమ్ పృథివిదైయుమ్ అన్తరిక్షత్తైయుమ్ స్వర్గత్తైయుమ్ మున్బుపోలే సృష్టిత్తానెస్తుమ్ శొల్లిర్నొరు.

ఇత్తాలే - ప్రవాహరూపేణ నిత్యమాన మహదాదియాయుళ్ళ సమష్టి వ్యష్టిరూపమాన కార్యమాయుళ్ళ సమస్త జగత్తుమ్ శొల్ల

సారాశ్రితి సమూహబహుత్వంచ వివక్షితమ్. తథోక్తిం భగవచ్ఛాస్త్రే (౧) “జ్ఞానాదయో గుణా రూపం లక్ష్మీర్నిత్యానపాయినీ। భూమి నీళాదయో దేవ్య శ్చేషాద్యా నిత్యసూరయః। తద్ధామ పరమం కాలః పురుషః ప్రకృతి స్తథా। మహదాదిధరాంతాని సప్తచాఽవరణాన్యపి। బ్రాహ్మమణ్డం తదంతస్థా లోకాశ్చ సచరాచరాః। ఏవమణ్డాన్యనంతాని తత్సర్వం నార ఉచ్యతే” ఇతి. ౧౦౬.

అత్రాఽపి షష్ఠీతత్పురుష బహువ్రీహి భేద నిర్ధృత్యుత్పత్తిద్వప్పట్టతు. ఇతుక్కునిత్యత్వత్తాతే నారశబ్దత్తితే అస్తర్భవిక్త్రయానతుక్షయిష్టుత్వత్తినుడైయ ప్రసజ్జప్రతిషేధత్తాతే కుత్రైయితై. ౧౦౭.

“నారాః” ఎన్టు ఇంద్రసమూహజ్ఞోతా పలవాయిరుక్కుమెష్టపడి. అతావతు-“జ్ఞానాదయో గుణా రూపం లక్ష్మీర్నిత్యానపాయినీ। భూమి నీళాదయో దేవ్య శ్చేషాద్యా నిత్యసూరయః। తద్ధామ పరమం కాలః పురుషః ప్రకృతి స్తథా। మహదాది ధరాంతాని సప్తచాఽవరణాన్యపి। బ్రాహ్మమణ్డం తదంతస్థా లోకాశ్చ సచరాచరాః। ఏవమణ్డాన్యనంతాని తత్సర్వం నార ఉచ్యతే” ఎన్టు - జ్ఞాన శక్త్యాది గుణజ్ఞభుమ్, పరపూర్ణాది విగ్రహజ్ఞభుమ్, నిత్యానపాయినీయాన లక్ష్మీయుమ్; భూమి నీళాదికళాన దేవికభుమ్, శేషాదికళాన నిత్యసూరికభుమ్, పరమమాన అన్ద దేశవిశేషముమ్, నిమేషాదిమయమాన కాలతత్వముమ్, పురుష సమష్టియుమ్, గుణత్రయాత్మకమాన ప్రకృతియుమ్, మహదాది యాయ్ పృథివీముడివాన కార్యవర్గముమ్, వారి వహ్నీనిలాఽకాశ భూతాది మహత్ ప్రకృతిరూపమాన సప్తావరణజ్ఞభుమ్, బ్రహ్మపుక్కు ఉత్పత్తిస్థానమాన అణ్డముమ్, అవ్వణ్డత్తుక్కు-శ్చే ఉణ్డాయ్ చరాచరాత్మకమాన భూతజ్ఞోడే కూడిన లోకజ్ఞభుమ్ ఇప్పడి అసజ్ఞాతమాన అణ్డాన్తరజ్ఞభుమ్, ఇతెల్లామ్ నారమాక చ్చొల్లపపట్టతెన్టపడి. ౧౦౮.

ఇవ్విడ త్తిలుమ్, షష్ఠీతత్పురుష బహువ్రీహీయాకిట సమాన

యేన. సమస్తవస్తావధారత్వం తదంతరాత్మకత్వంచోచ్యతే! స్వతో
నిత్యానామపి వస్తూనాం భగవదాయత్త స్వరూపత్వమస్త్యేవేతి
భాష్యక్తమ్-(౧) “నిత్యతయా శాస్త్రావగతస్య వస్తునః పరమపురుషస్య
నిత్యేష్టత్వాదేవతథాత్వమస్తీతి శాస్త్రాదవగమ్యతే” ఇతి. తదుక్తిమాచా
రైశ్చ-(౨) “ఇచ్ఛాతపవ తవ విశ్వపదార్థసత్తా నిత్యం
స్తవ తు కేచన తేహి నిత్యాః నిత్యం త్వదేకపరతన్త్ర నిజస్వరూ
పాః భావత్కమజ్ఞగుణా హి నిదర్శనం నః” ఇతి. ౧౦౭.

నారాణామయనమితి షష్ఠీతత్పురుషేణ సర్వావాసత్వప్రతిపాద

ద్యయవ్యుత్పత్తియాలే సమస్తవస్తావధారత్వముమతదంతరాత్మకత్వముమ్
శొల్లప్పడుకిటతు. స్వరూపేణ నిత్యజ్ఞశాన వస్తుక్కుళుక్కుమ్ స్వరూపమ్
భగవదాయత్తమాయరుక్కుమెన్లు భాష్యత్తిలేశొల్లప్పట్టతు. “నిత్య
తయా శాస్త్రావగతస్య వస్తునః పరమపురుషస్య నిత్యేష్టత్వాదేవతథా
త్వమస్తీతి శాస్త్రాదవగమ్యతే” ఎన్లు - నిత్యమెన్లు శాస్త్రత్రాలే
యటియప్పట్ట వస్తువినుడైయ నిత్యత్వమ్ పరమపురుషమక్కు నిత్యే
చ్ఛా విషయమాకైయాలేయన్లుయిల్లెన్లు అవనుడైయ సర్వ
సత్తాహేతుత్వతై క్కాట్టుకిట శాస్త్రత్రాలే అటియప్పడానిన్లు తెన్లుపడి.
ఇప్పడి, “ఇచ్ఛాత పవ తవ విశ్వపదార్థసత్తా నిత్యం ప్రియాస్తవ తు
కేచన తేహి నిత్యాః నిత్యం త్వదేకపరతన్త్ర నిజస్వరూపాః భావ
త్కమజ్ఞగుణా హి నిదర్శనం నః” ఎన్లు - సర్వపదార్థత్తినుడైయ
సత్రైయుమున్నుడైయ ఇచ్చెయాలే యాయరుక్కుమ్, ఉనక్కు నిత్య
క్షీతివిషయమాయరుక్కుమ్ శిల, అవై నిత్యజ్ఞశాయ్ ఎన్లు మొక్కు ఉన
క్కురువనుక్కుమే పరతన్త్రమాన స్వరూపతై యుడైయవైయాయి.
రుక్కుమ్, ఇవ్వర్థత్తిల్ ఎజ్ఞకుక్కుద్వష్టాన్తమ్ ఉన్నుడైయ కల్యాణగుణ
జ్ఞో ఎన్లు ఆచార్యరాన ఆధ్వోనుమరుళిచ్చెయ్తార్. ౧౦౮.

నారాణామయనమ్ ఎన్లు షష్ఠీతత్పురుషసమాసత్తాలే సర్వావా

నాత్, (౧) “ఉభే అస్మిన్ ద్యావాప్రథివీ అస్తరేవ సమాహితే | ఉభావగ్నిశ్చ వాయుశ్చ సూర్యాచన్ద్రగ్రమసావుభౌ | విద్యున్నక్షత్రాణి యచ్ఛాన్త్యేహాన్తి యచ్ఛ నాన్తి సర్వం తదస్మిన్ సమాహితమ్”

(౨) “తస్మిన్లోకా శ్చితా స్సర్వే తదు నాన్త్యేతి కశ్చన” (౩) “యస్యాన్యాయతాన్యాయతాన్శాన్తే విశ్వశక్తిరియంస్థితా” “(౪) కస్యాన్యాయతాన్యాయత శక్తైకకలాంశకాన్తే విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తమ్” ఇత్యాదిభిః ప్రతిపాదితమ్, భగవతోఽపరిచ్ఛిన్నస్వరూపస్య

సత్వజై చ్చొల్లకైయాలే, “ఉభే అస్మిన్ ద్యావాప్రథివీ అస్తరేవ సమాహితే | ఉభావగ్నిశ్చ వాయుశ్చ సూర్యాచన్ద్రగ్రమసావుభౌ | విద్యున్నక్షత్రాణి యచ్ఛాన్త్యేహాన్తి యచ్ఛ నాన్తి సర్వం తదస్మిన్ సమాహితమ్” ఎన్తు-ఇన్ద్ర దహరాకాశ శబ్దవాచ్యనాన పరమాత్మా విన్యక్కలిలే ద్యావాప్రథివిభిరణ్ణమిరుక్కుమ్, అగ్నియమ్ వాయువు మిరణ్ణమ్ సూర్యచన్ద్రగ్రమాక్కభిరణ్ణమ్ విద్యుత్తమ్ నక్షత్రజ్ఞభుమ్, ఇజ్జగత్తిల్ అస్తిశబ్దవాచ్యనాన చేతనవస్తువుమ్ నాస్తిశబ్దవాచ్యనాన అచేతనవస్తువుమ్ అతెల్లామివన్యక్కలిలే యిరుక్కుమెన్తుమ్; “తస్మిన్లోకా శ్చితా స్సర్వే తదు నాన్త్యేతి కశ్చన” ఎన్తు - అవన్యక్కలిలే ఎల్లాలోకజ్ఞభుమ్ ఆశ్రయి త్తిరుక్కుమ్, అన్ద పరవస్తువైయొభీయ పుట మ్ముపోవతొన్తిలై ఎన్తుమ్ శ్రుతియిలుమ్, “యస్యాన్యాయతాన్యాయతాన్శాన్తే విశ్వశక్తిరియం స్థితా” ఎన్తు-యావనొరువనుడైయ స్వరూపత్తిల్ పతినాయర త్తిలో రొన్దై ప్పతినాయరమ్ కూటిట్టు ఓరంశ త్తి లేక దేశాన్శ త్తిలే సకలజగత్తుమ్ స్థితమాయిరుక్కుమెన్తి పురాణ త్తిలుమ్, “కస్యాన్యాయతాన్యాయత శక్తైకకలాంశకాన్తే విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తమ్” ఎన్తు - ఎవనుడైయ అయతాన్శాన్శ త్తిల్ ఏకకలైయనుడైయ అంశ త్తినుడైయ అంశ త్తిలే విచిత్రమాన చిదచిత్తుక్కళినుడైయ వేటుపాట్టెయుమ్ ప్రవృత్తియైయుముడై త్తాన ఇన్ద

(౧) ఛా-ఉ-౮-౧-౩.

(౨) కతోప-౫-౮.

(౩) వి-పు-౧-౯-౫౩.

(౪) స్తో-౮-౧౨.

స్వ+ (సజ్జ) ల్పల్పాంతేన స్వతః ప్రవాహతో నిత్య విభూతి ద్వీయాస్త
ర్భూత స్వవృత్తి క్త సమస్తవస్తు సమూహానామాధారత్య మనగమ్యతే.

అనేన బహిర్వాక్తి రుక్తా. (౧) “ స భూవిఙ్గి విశ్వతో వృ
త్వా లత్యతిష్ఠద్దశాఙ్గులమ్ ” (౨) “ ఏతావానస్య మహిమాఅగో
జ్ఞాయాంశ్చ పురుషః । పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని । త్రిపాదః
మృతం దివి । త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః ” (౩) “ విశ్వతః పరమం
గీ(నిత్యం విశ్వం నారాయణం హరిమ్) ” ఇతి వ్యాప్య ద్విభూతి ద్వ
జగత్తైల్లామ్ ఇరుక్కిఁజ్జెన్గిఁజ్జె ఆచార్యవచనత్తలుమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్ట
లపరిచ్చిన్నా కారనాన సర్వేశ్వరనుజ్జయ స్వరూపైకదేశ త్రిలే స్వతః
ప్రవాహాతో నిత్యమాయ ఉభయవిభూత్య నర్గతమాన సమస్తవస్తు
సమూహాఙ్గుళుమ్ ఇరుక్కుమెప్పు స్వవ్యతిరిక్త సమస్తాధారత్వమ్ శొల్ల
ప్పట్టతు.

ఇట్లా లే ఈశ్వరనుడై య బహిర్వాహిని శోల్లిల్ ద్రాయ్ ద్దు. ఇప్పుడి “స భూమిం విశ్వతో వృత్వా అత్యతిష్ఠ ద్దశాఙ్గులమ్” ఎన్ఱు - భూమ్యుపలక్ష్మితమాన సర్వలోకజ్ఞైయుమ్ వ్యాపిత్తు దశాఙ్గులశబ్దవాచ్యమాన అనన్తయోజనమ్ వ్యాపకనాన పురుషనతిక్రమి త్తిరుక్కు-మెన్ఱుమ్, “ఏతావానస్య మహిమా అతో జ్యాయాంశ్చ పురుషః” ఎన్ఱు - ఇవ్వు శవో ఇవనుడై య పెరుమై? ఇతిలుమ్ పెరియవనన్ఱో పురుషనెన్ఱుమ్, “పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని త్రిపాదస్యాఽమృతం దివి త్రిపాదూర్ధ్వ ఉడై త్పురుషః” ఎన్ఱు - ఇన్ఱ ఎల్లావిభూతికళుమ్ ఇవనుక్కు నాలత్తొ నైన్నుమ్మడి అల్పమాయరుక్కుమ్, పరమాకాశ త్రిలివనుడై య నిత్య మైనాన విభూతి త్రిపా తైన్నుమ్మడి ముమ్మడక్లాయరుక్కుమ్, ఇన్ఱ త్రిపా త్తిలుమ్ మేలే పోయరుక్కుమ్ పురుషనెన్ఱుమ్, “విశ్వతః పరమం నిత్యమ్” ఎన్ఱు-విశ్వత్తుక్కు పరమనాయరుక్కు-మెన్ఱుమ్ వ్యాప్యమాన విభూతిద్వయ త్రిత్కాట్టిల్ వ్యాపకనాన పరమపురుషనాయుళ్ళు నారా

(౧) పు-నూ-౧. (౨) పు-నూ-౩. (౩) తె-న-౧౧-౨. † వజ్రలిలద్వయమధికమ్.

యాత్ ప్యాపకస్య పరమపురుషస్య నారాయణస్య నిరతిశయ మహాత్త్వ ముచ్యతే. ౧౦౮.

నారాః అయనం యస్యేతి బహువ్రీహి విగ్రహేణ నారాః భగవతో వానస్థానమితి ప్రతిపాదనాత్, (౧) “యః పృథివ్యాం తిష్ఠన్ పృథివ్యా అంతరో యం పృథివీ న వేద యస్య పృథివీ శరీరం యః పృథివీ మంత్రో యమయతి స త ఆత్మాఽన్తర్యామ్యమృతః” (౨) “య ఆత్మని తిష్ఠన్నాత్మనోఽన్తరో యమాత్మా న వేద యస్యాఽత్మా శరీరం య ఆత్మానమన్తరో యమయతి స త ఆత్మాఽన్తర్యామ్యమృతః” నిరతిశయమహాత్త్వమ్ శొల్లపృష్టసు. ఇన్ద్రవిభూతిద్వయ విషయమాన పాదశబ్దముమ్ త్రిపాచ్ఛబ్దముమ్ అల్పత్వమహాత్త్వజ్ఞ భుక్కు ఉపలక్షణమామి త్తనై యైభీయ పరిచ్ఛేదపరమస్తు, లీలావిభూతి యిల్లజ్ఞో తానే అనన్త్యాతజ్ఞతాయితే ఇరుప్పతు. ౧౦౯.

నారాః అయనం యస్య ఎన్ఱు - నారజ్ఞో యావనోరువనుక్కు అయనమాయిరుక్కు-మెన్గితి బహువ్రీహి వ్యుత్పత్తియాలే, నారజ్ఞో భగవానుక్కు వానస్థానమెన్ఱు శొల్లుకై యాలే, “యః పృథివ్యాం తిష్ఠన్ పృథివ్యా అంతరో యం పృథివీ న వేద యస్య పృథివీ శరీరం యః పృథివీమన్తరో యమయతి స త ఆత్మాఽన్తర్యామ్యమృతః” ఎన్ఱు-యావ నోరువన్ పృథివిక్కు అన్తరనాయ్కోన్ఱు పృథివియిలే నిత్కిత్తా, యావనోరువనై పృథివి అతియాతిరుక్కిఱతు, యావనోరువనుక్కు పృథివి శరీరమ్, యావనోరువన్ పృథివియుళ్ళే నిన్ఱు నియమిక్కి-త్తా, అవనుక్కన్తర్యామియాయ్ నిత్యనాన ఆత్మావెన్ఱుమ్, “య ఆత్మని తిష్ఠన్నాత్మనోఽన్తరో యమాత్మా న వేద యస్యాఽత్మా శరీరం య ఆత్మానమన్తరో యమయతి స త ఆత్మాఽన్తర్యామ్యమృతః” ఎన్ఱు - యావనోరువన్ ఆత్మావుక్కు అన్తరనాయ్కోన్ఱు ఆత్మావిలే నిత్కి-త్తా, యావనోరువనై ఆత్మా అతియాతిరుక్కిఱతు, యావనోరువనుక్కు

ర్యామ్యన్యతః" (౧) "యః పృథివీ మన్తరే సశ్చరన్ యస్య పృథివీ శరీరం యం పృథివీ న వేద" ఇత్యారభ్య "ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా అపహతపాచ్ఛా దిన్యో దేవ ఏకో నారాయణః" (౨) "అన్తః ప్రవిష్ట శ్వాస్తా జనానాం సర్వాత్మా" (౩) "అన్తః ప్రవిష్టం కర్తారమేతమ్" (౪) "యస్మిన్ ద్యాం పృథివీ చాన్తరిక్షమోతం మనః ప్రాణైశ్చ సర్వైః తమేవైకం జానథాన్తాన మన్యా వాచో ఆత్మా శరీరమాయుగుక్కుమ్, యావనౌరువన్ ఆత్మవై ఉశ్చేనిన్దు నియమిక్కితాన్, అవన్ ఉనక్కు అన్తర్యామియాయ్ నిత్యనాన ఆత్మవేన్దుమ్, "యః పృథివీ మన్తరే సశ్చరన్ యస్య పృథివీ శరీరం యం పృథివీ న వేద" ఇత్యారభ్య "ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మాపహతపాచ్ఛా దిన్యో దేవ ఏకో నారాయణః" ఎన్దు - యావనౌరువన్ పృథివిక్కుశ్చే వర్తిక్కితాన్, యావనౌరువనుక్కు పృథివి శరీరమ్, యావనౌరువనై పృథివి అతీయాతిరుక్కిఆతెన్దు తుడగ్గి సకలతత్వజ్జళైయుమిప్పడిశొల్లి, ఇవన్ సర్వభూతజ్జభుక్కు మన్తరాత్మావాయ్, తద్గతదోషమ్ తట్టాతపడి అపహతపాచ్ఛానాయ్, పరమపదనిలయనాకై యాలే దివ్యనాయ్, లీలావిభూతియోగత్తాలే దేవనాయ్, ఇప్పడి సర్వాధికనాకై యాలే అద్వితీయనానవన్ నారాయణనెన్దుమ్, "అన్తః ప్రవిష్ట శ్వాస్తా జనానాం సర్వాత్మా" ఎన్దు - ఎల్లాజనజ్జళినుడైయ ఉశ్చే ప్రవేశిత్తునిన్దు నియమిక్కిఆవన్ సర్వరుక్కుమ్ ఆత్మవేన్దుమ్, "అన్తః ప్రవిష్టం కర్తారమేతమ్" ఎన్దు - ఉశ్చే ప్రవేశిత్తునిన్దు ప్రవర్తిప్పిక్కిఆవనెన్దుమ్, "యస్మిన్ ద్యాం పృథివీచాన్తరిక్షమోతం మనః సహ ప్రాణైశ్చ సర్వైః తమేవైకం జానథాన్తాన మన్యా వాచో విముశ్చభ." అమృతన్ద్రెష సేతుః" ఎన్దు - యావనౌరువన్మక్కలిలే ఆకాశముమ్ పృథివియుమ్ అన్తరిక్షలోకముమ్ ప్రాణజ్జళోదేహూడిన మనస్సుమ్ ఓతమాయ్ కోప్పణ్ణుకిడక్కుమ్, అన్త ఆత్మా బరువనైయే యుపాసియ

విముక్త్యాభి అమృతస్యైవ సేతుః" (౧) "ప్రశాంతితారం సర్వమా
మణీయాంస మణీయసామ్" (౨) "మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూ
త్రే మణిగగాఢ్య" (౩) "యాని మూర్తాన్యమూర్తాని యాన్యత్రా
న్యత్ర వా క్వచిత్ । సన్తి వై వస్తుజాతాని తాని సర్వాణి తద్వపుః"
ఇత్యాదిభిః ప్రతిపాదితం సర్వశరీరత్వనిబద్ధనం సర్వాన్తరాత్మత్వమవ
గమ్యతే. అనేనాన్తర్వాన్తి ప్రియతా.
౧౦౯.

ఏవం సమాసద్వయవ్యుత్పత్తి దర్శితం వ్యాప్తిద్వయమ్, (౪)
"అణోరణీయాన్తహతో మహీయాన్" (౫) "యస్తాత్పరం
జ్ఞోత్, అల్లాత వార్తైకలైవిదుజ్ఞో, అమృతమాన నిత్యపురుషార్థత్తుక్కు
సేతువాయ్ వ్యాపకనాయరుప్వా ఇవనెస్తుమ్ శొల్లకిః శ్రుతికథిలుమ్,
"ప్రశాంతితారం సర్వమా మణీయాంస మణీయసామ్" ఎన్దు - ఎల్లార్
క్కుమ్ నియన్తావాయ్ అణుతరజ్జళాన ఆత్మైక్కుభుక్కుమ్ అణుతరసా
యరుక్కుమెన్దుమ్, "మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగగాఢ్య"
ఎన్దు - ఎన్బక్కులిలే ఇన్ద జగత్తైలామ్ సూత్రత్తిలే మణిగగాఢ్యోహోలే
కోప్పణ్ణిరుక్కుమెన్దుమ్, "యాని మూర్తాన్య మూర్తాని యాన్యత్రా
న్యత్ర వా క్వచిత్ । సన్తి వై వస్తుజాతాని తాని సర్వాణి తద్వపుః"
ఎన్దు - మూర్తజ్జళాయమ్ అమూర్తజ్జళాయమ్, ఇన్ద విభూతియిలవై
యాయమ్ మన్ద్రుశ్శవిభూతియి లవైయాయముణ్ణాన వస్తుజాతజ్జ
ళానవై ఎల్లామ్ అన్ద పరమార్తావుక్కు శరీరమెన్దుమ్ శొల్లకిః ఇతిహాస
పురాణజ్జళిలుమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్ట సర్వశరీరత్వమడియాన సర్వాన్త
రాత్మత్వ మతియప్పడానిన్దతు. ఇత్రాలే అన్తర్వాన్తి శొల్లిన్ద్రా
యిన్ద్రు.
౧౦౯.

ఇప్పడి సమాసద్వయవ్యుత్పత్తియాలే కాట్టప్పట్ట వ్యాప్తిద్వ
యముమ్, "అణోరణీయాన్ మహతో మహీయాన్" ఎన్దు-అణువిలు
క్లాట్టిఅణుతరనాయరుక్కుమ్, మహత్తిలుక్లాట్టిల్ మహత్తరనాయరు

(౧) కుసు-౧౨-౧౨౨.

(౨) గీ-౨-౨.

(౩) వి-పు-౬-౨౨-౨౬.

(౪) తై-సా-౧౦-౧.

(౫) తై-సా-౧౦-౨౦.

నాఽపరమ స్తి కించిత్ యస్తాన్నాణీయో న జ్యాయోఽస్తి కశ్చిత్ ।
 వృక్ష ఇవ స్తభో దివి తిష్ఠత్యేక స్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్”
 (౧) “నారాయణ మశేషాణామణీయాంస మణీయాసామ్ । సమస్తానాం
 గరిష్ఠంచ భూరాదీనాం గరీయాసామ్” ఇత్యాదిభిరుచ్యతే. అత్ర జ్యాయ
 స్త్వం గరిష్ఠత్వంచ అణీయ స్త్వ ప్రతిసమ్బద్ధి మహత్త్వప్రకా
 యోచ్యతే; “మహతో మహీయాన్” ఇత్యనే నై కాఠ్యోత్. ౧౧౦.

కుమేస్తుమ్, “యస్తాత్పరం నాఽపరమ స్తి కశ్చిత్ యస్తాన్నాణీయో
 న జ్యాయోఽస్తి కశ్చిత్ । వృక్ష ఇవ స్తభో దివి తిష్ఠత్యేక స్తేనేదం పూర్ణం
 పురుషేణ సర్వమ్” ఎస్తు - యావనారువనిత్కాట్టిల్ పరమాయ్ అపర
 మాయరుప్పతారువస్తువిలై, యావనారువనిత్కాట్టి లణుతరమాయరు
 ప్పతిలై, జ్యాయస్సాయ్ మహత్తరమా యరుప్పతాస్తుమిలై, వృక్ష
 మ్మోలే నిశ్చలనాయ్ పరమాకాశ త్తిలే యరుప్పనారువళ, అన్ద
 పురుషనాలే ఇన్ద జగ తెల్లామ్ వ్యాప్తమాయ్ పూర్ణమాయరుక్కుమే
 స్తుమ్, “నారాయణ మశేషాణా మణీయాంస మణీయాసామ్ । సమస్తా
 నాం గరిష్ఠాన్ భూరాదీనాం గరీయాసామ్” ఎస్తు - నారాయణాకి
 త్తా అణుతరజ్గళాన ఎల్లాపదార్థజ్గళుక్కుమ్ అతిసూక్ష్మనాకైయాలే
 అణుతరనాయరుక్కుమ్, గరీయస్సుక్కుళాయ్ మహత్తరజ్గళాన భూ
 మ్యాదికళాన సమస్తపదార్థజ్గళుక్కుమ్ గరిష్ఠనాయ్ అతిమహత్వతై
 యుడైయనాయరుక్కుమేస్తుమ్ శ్రుతి స్మృతికళాలే శొల్లప్పడాన్తిత్తు.
 ఇవిదత్తిల్ శొల్లకిటి జ్యాయ స్త్వముమ్ గరిష్ఠత్వముమ్, అణుత్వ
 త్తుక్కు ప్రతియోగియాన మహత్త్వత్తుక్కు పురాయమ్; “మహతో
 మహీయాన్” ఎన్దితి వాక్యత్తోడే ఏకార్థమాక వేణ్ణుకైయాలే. ౧౧౦.

అజ్ఞనన్దియిలే, అణ్ ప్రత్యయమ్ సమ్బద్ధార్థ త్తిలేయాయ్, “సర
 సమ్బద్ధినో నారాః” ఎన్దిట్టు సరశబ్దవాచ్యనాన పరమపురుషనోడే సమ్బు

అథ నా-సమ్మన్ధార్థత్వాదన్ ప్రత్యయస్య. 'నరశబ్దవాచ్య పరమ
పురుష సమ్మన్ధితయా నారశబ్దేన సకలచేతనాఽచేతన పదార్థాః ప్రతి
పాద్యస్తే. తద్మూర్తం భగవచ్ఛాస్త్రే'-(౧) "నరసమ్మన్ధినో నారాః నర
స్స పురుషోత్తమః ॥ నయత్యఖిలవిజ్ఞానం నాశయత్యశుభం సమమ్ ।
నరిష్యతిచ సర్వత్ర నర స్తస్మా త్సనాతనః ॥ నారా స్సంబంధిన స్సర్వే
చేతనాఽచేతనాత్మకాః ॥ ఈశితవ్యతయా నారాః ధోర్య పోష్యతయా
తథా ॥ నియామ్యత్యేన సృజ్యత్స నివేశ భరణై స్తథా|అయతే చాఽఖి
లాన్నారా వ్యాప్నోతి క్రియయా తయా ॥ నారాశ్చాఽప్యయనం

ద్విత్వ సకల చేతనాఽచేతనసమూహాభ్యో శొల్లప్ప మకిటితాకవుమామ్. అప్పడి భగవచ్చాత్మత్తిలే శొల్లప్పట్టుతు;- “సరసమ్మన్ది నారా నర స్స పురుషోత్తమం” ఎఱ్ఱు - సరనాకితాన్ - అస్తపురుషోత్తమమ్, అవనోడు సమ్మన్దిత్తవై నారజ్జళాకితన ఎఱ్ఱుమ్, “నయత్యభలవిజ్ఞానం నాశయత్యశుభం సమమ్ । సరిష్యతి చ సర్వత్ర సర స్తస్మా త్సనాతనః” ఎఱ్ఱు - ఎల్లావిజ్ఞానతైయుమ్ నయిప్పిక్కుమ్, అశుభతైయుమ్ సరిప్పిక్కుమ్, ఎల్లావిడ త్తిలు మొరు కుటై వత్తీరుక్కుమ్, సరశబ్దత్తుక్కితు నిర్వచనమాత్రయాలే సరనాకితాన్ నిత్యనాన సర్వేశ్వరసెఱ్ఱుమ్, “నారా స్సమ్మన్దిన స్సర్వే చేతనాఽచేతనాత్మకాః” ఎఱ్ఱు - అవ నోడు సమ్మన్దిత్త నారజ్జళాకితవై చేతనాఽచేతనాత్మకజ్జళా యిరుక్కు మెఱ్ఱుమ్, “ఈశితవ్యతయానారా ధార్యపోష్యతయాతథా” ఎఱ్ఱు - ఇవై నారజ్జళాయిత్రు - ఈశితవ్యజ్జళుమాయ్ ధార్యజ్జళుమాయ్ పోష్యజ్జళుమాన సమ్మన్దతాలే ఎఱ్ఱుమ్, “నియామ్యత్వేన సృజ్యత్వ నివేశ భరణై స్తథా । అయతే చాఽభలాన్ నారాన్ వ్యాప్నోతి క్రి యయా తయా” ఎఱ్ఱు - నియామ్యత్వ సృజ్యత్వ నివేశ భరణజ్జళాలే ఎల్లా నారజ్జళైయుమ్ తన్నుడైయ వ్యాప్తియాకితి క్రియైయాలే వ్యాపియానిఱ్ఱుమెఱ్ఱుమ్, “నారాశ్చాఽప్యయనం తస్య తై స్తద్భావ నిరూపణాత్” ఎఱ్ఱు - నారజ్జళవనమ్ము అయనమాయిరుక్కుమ్, అవ

తస్య తై స్తద్భావనిరూపణాత్ || నారాణామయనం వాసస్తేచ తస్మాఽయనం సదా || పరమా చ గతి స్తేషాం నారాణామాత్మనాం సదా || ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా స్తాశ్చాఽప్యయనమస్యచ | అతో నారాయణో నామ హేతుభిర్ద్వర్షితః పరః" ఇతి. ౧౦౦.

“అస్తర్బహిశ్చ” ఇతి నారాయణశబ్దార్థతయా వేదామిద మేవ వ్యాప్తిద్యయ ముపజీవ్య శ్రీవిష్ణుపురాణే వాసుదేవశబ్దార్థ ఉచ్యతే:- (౧) “సర్వత్రాఽసౌ సమస్తంచ వసత్యతేతి వై యతః |

హ్నా లే అవనుడైయ నారాయణత్వతై నిరూపితైయా లే ఎన్తుమ్; “నారాణామయనం వాస స్తేచ తస్మాఽయనం సదా” ఎన్తు - నారజ్ఞ భుక్కు అయనమాయ్ వాసమాయరుక్కుమ్, అన్ద నారజ్ఞోతానవ నుక్కు అయనమాయరుక్కు-మెన్తుమ్, “పరమా చ గతి స్తేషాం నారాణామాత్మనాం సదా” ఎన్తు - నారశబ్దవాచ్యరాన అన్ద ఆత్మాక భుక్కు పరమైయాన గతియాయరుక్కు-మెన్తుమ్, “ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా స్తాశ్చాఽప్యయనమస్యచ | అతో నారాయణో నామ హేతుభిర్ద్వర్షితః పరః” ఎన్తు - అప్పుక్కళానవై నారజ్ఞభాక చ్చొల్లప్పట్టన, అవై తానివనుక్కు అయనమా యరుక్కుమ్, ఇప్పడియాన హేతుక్కళాలే, పరనాన నారాయణ్ కాట్టప్పట్టానెన్తుమ్, ఇతు ముతలాన వచనజ్ఞభాలే. ౧౦౧.

ఇప్పడి వేదాన్తతిలే “అస్తర్బహిశ్చ” ఎన్తు నారాయణశబ్దార్థమాకచ్ఛొల్లప్పట్ట ఇన్ద వ్యాప్తిద్యయతైయుపజీవిత్తు శ్రీవిష్ణుపురాణ త్తిలే వాసుదేవశబ్దత్తుక్కు అర్థమ్ శొల్లప్పట్టతు, - “సర్వత్రాఽసౌ సమస్తంచ వసత్యతేతి వై యతః | తత స్స వాసుదేవేతి విద్యద్భిః పరిపత్యతే” ఎన్తు - ఎల్లావిడ త్తిలుమ్ ఇవన్ వసియానిఱ్కుమ్, ఎల్లామివ. నృక్కలిలే వసియానిఱ్కుమ్, ఆకై యాలే అవన్ వాసుదేవనెన్తు విద్వాన్గళాలే శొల్లప్పడానిన్తా ఎన్దైయాలే. అన్దవాసుదేవశబ్ద ప్రధానమాన తిరుద్వాదశాక్షర త్తిల్ సర్వశబ్దనుధ్యాహార్యమ్, ఇన్ద నారాయణపద

తత స్స పానుదేవేతి విద్యద్భిః పరిపత్యతే" ఇతి. తత సర్వశబ్దాః ధ్యాహార్యః అత్రతు నారశబ్దవాచ్య ఇతి విశేషః. ఇదమేవ యోజనా ద్వయమస్య నారాయణపదస్య పూర్ణార్థప్రకాశకమ్; పూర్వస్తు యోజనాద్వయం వ్యాప్యైకదేశ వివక్షయా ఉక్తప్రమాణ ప్రదర్శనార్థ ముక్తిమ్.

౧౧౨.

తత్పురుషసిద్ధ సమస్తాధారత్వే స్వరూపాశ్రితాసాం జ్ఞానాదిగుణా నామప్యాధేయత్వాత్ నారశబ్దార్థత్వం విద్యతే, బహువ్రీహి సిద్ధ సర్వాస్తరాత్తత్వే వ్యాపకస్య నియంతరి పరమాత్మనః జ్ఞానాదిగుణవిశిష్టత్వనియమాత్ తద్వ్యతిరిక్తానామేవ శరీరతయా వ్యాప్యత్వేన తేషా మేవ నారశబ్దవాచ్యత్వమ్.

౧౧౩.

నను - వ్యాపకస్య నారాయణస్య లక్ష్మీ విశిష్టత్వంచోచ్యతే,-
(౧) "నారాయణః పరం బ్రహ్మ శక్తి ర్నారాయణీ చ సా | వ్యాపకా

త్తిల్ నారపదవాచ్యమెస్తు విశేషమ్. ఇన్ద్రయోజనాద్వయమే ఇన్ద్ర నారాయణశబ్దత్తుక్కు పూర్ణార్థత్వై ప్రకాశిప్సిక్కి-అతు, మున్ను శోన్న యోజనాద్వయమ్, వ్యాప్యైకదేశజ్ఞతే పునః చొన్న ప్రమాణజ్ఞతే కాట్టుకైక్కాక చొల్లప్పట్టతు.

౧౧౪.

తత్పురుషసమాససిద్ధమాన సమస్తాధారత్వత్తిల్ స్వరూపాశ్రిత మాన జ్ఞాన శక్త్యాది గుణజ్ఞభుక్కుమ్ ఆధేయత్వముణ్ణాకైయాలే నార శబ్దవాచ్యత్వముణ్ణు, బహువ్రీహి సిద్ధమాన సర్వాస్తరాత్తత్వత్తిల్ వ్యాపకనాయ నియంతావాన పరమాత్మావుక్కు జ్ఞానాదిగుణవిశిష్టత్వ నియమముణ్ణాకైయాలే, తద్వ్యతిరిక్తజ్ఞతే శరీరతయా వ్యాప్యజ్ఞాకై యాల్ అవత్తుక్కే నారశబ్దవాచ్యత్వముశ్శతు.

౧౧౫.

ఇవ్విడత్తిల్, వ్యాపకనాన నారాయణనుక్కు లక్ష్మీవిశిష్టత్వ ముమ్ భగవచ్చాస్త్రత్తిలే శొల్లప్పట్టతు;- "నారాయణః పరం బ్రహ్మ శక్తి ర్నారాయణీ చ సా | వ్యాపకావతినంశ్లేషాదేశ తత్వ

పరి సంశ్లేషాదేశతత్వమిహాదితా” ఇతి. సర్వమ్; సేయం వ్యాప్తిః
(౧) “యథా సర్వగతో విష్ణు స్తథైవేయమ్” ఇత్యాదిష్టివ, (౨)
“అథో విష్ణు రియం వాణీ” ఇత్యాదిష్టివైవేచిత్యమునా విశేషవిషయేతి
మ స్తవ్యా. అన్యథా అన్య స్వరూపమహాత్వేజగతోద్వ్యసారాల్ప
త్వ దైవరాజ్యాది ప్రసక్తాత్.

తర్హి అపరిచ్ఛిన్నవిభూతి వ్యాపిత్వం కథమితిచేత్; - అనన్తాది
నిత్యము క్తవత్ అతిశయితశక్తిమత్సేవధివత్ జ్ఞానాదిగుణేన, స్వరూ
పస్యాఽనుత్వేపి అనేక శరీరాధిపాన సంభవాత్. ౧౧౪.

కించ - ఈశ్వరస్య నియన్తృత్వసిద్ధ స్వతన్త్ర్యస్య నిరూపక
మిహాదితా” ఎష్టు పరబ్రహ్మశబ్దవాచ్యనాన నారాయణమమ్, నారా
యణమక్కు మహిషియాకైయా లే శక్తిశబ్దవాచ్యేయాన అన్త లక్ష్మీ
యమ్ వ్యాపకరాయరుప్పార్కత్. పరస్పరమ్ అతిసంశ్లేషతాలే ఏక.
తత్వమౌలే శొల్లప్పదువార్కశ్చెన్తేయాలే; ఇప్పడి లక్ష్మీక్కు వ్యాప
కత్వమ్ శొల్లమశవిల్ విభుత్వాదికల్ వారాతోవేష్టాల్;-ఇన్త వ్యాప్తి
యానతు “యథా సర్వగతో విష్ణు స్తథైవేయం ద్విజోత్తమ” ఎన్తి
విడత్తిల్ వ్యాప్తిపోలే, “అథో విష్ణురియం వాణీ” ఎన్త స్వవిభూతి
విశేష విషయైయాకక్కడవతు, అజ్ఞనన్తియే, స్వరూపమహత్వమ్ కొ
ర్భిల్, జగత్తుక్కు అ స్తరాల్పద్విత్యముమ్ ఈశ్వరద్విత్యముమ్ ప్రసక్తే
క్కుమ్.

ఆనాల్, అపరిచ్ఛిన్నమాన విభూతితన్మిల్ వ్యాపిక్కుమ్మ!
యెన్నేన్మిల్; అనన్తాదికాన నిత్యము క్తవైప్పోలేయమ్ అతిశయితశ
క్తియాన సౌభరియైప్పోలేయమ్ జ్ఞానాదిగుణైలా లే, స్వరూపమణువే
యాకిలుమ్ అనేకశరీరతై యధిష్టిక్కు క్కుత్తైయిల్లై. ౧౧౪.

అవ్యవహేయన్తియే, ఈశ్వరనుజ్ఞయ నియన్తృత్వ సిద్ధమాన

త్వాత్ నియన్తురీశ్వరస్య స్వరూప వ్యాప్తిసమయే నియమనార్థం తస్య
జ్ఞానాదిగుణానువర్తనవత్ స్వరూపానుసమ్బద్ధిత్వాత్ అస్యాశ్చ జ్ఞానాది
గుణాఅపి సర్వత్రే అనువిధానం కర్తం శక్తాః. తస్మాదపరిచ్ఛిన్న స్వరూ
పేశ్వరస్య స్వరూపవ్యాప్తౌ జ్ఞానాదిముఖేన నియన్తృత్వవత్ అస్యా
స్వరూపస్యాఽణుత్వేన పరిచ్ఛిన్న త్వేపి అస్యా సమస్తవిభూత్యభిమాని
త్వాత్ ఈశ్వరస్యేన స్వజ్ఞానాదినా అధిష్ఠానం సంభవతి. అతోఽ
స్యా భగవత్పారతస్త్రియ సర్వభూతేశ్వరిత్వయోః పరస్పరవిరోధా
భావః. అతః (౧) “అస్మేశానా జగతః” ఇతి ఈశ్వరిత్వముక్త్యా (౧)
“విష్ణుపత్నీ” ఇతి భగవత్పారతస్త్రియ ఇతి శ్రుతిరవదత్. ౧౧౫.

నను, సర్వాత్మను నియన్తృత్వేన వ్యాప్తురీశ్వరస్య, అణుత్వా
న్వాత్ స్త్రియత్తుక్కు నిరూపకమకైయా లే నియన్తావాన ఈశ్వరను
దైయ స్వరూపమ్ వ్యాపిక్కు మోతు నియమనార్థమాక అవనుదైయ
జ్ఞానాదిగుణజ్ఞో అనువర్తిక్కి అనోపాతి ఇవభుమ్ స్వరూపానుబద్ధిని
యాకై యాలే ఇవభుదైయ జ్ఞానాదిగుణజ్ఞభుమ్ సర్వత్వా నువిధానమ్
పణ్ణక్కు తెయిల్లై. ఆకై యాలే, అపరిచ్ఛిన్న స్వరూపనాన ఈశ్వరనుమ్
అస్త వ్యాప్తియిల్ జ్ఞానాదిముఖత్తాలే నియమనమ్ పణ్ణమాపాలే,
ఇవలో స్వరూపమణువాయ్ పరిచ్ఛిన్న మాయురస్తతేయాకిలుమ్, ఇవలో
సమస్తవిభూత్యభిమానినియాకై యాలే అవనోపాతి స్వజ్ఞానాదికళాలే
అధిష్ఠిత్తు నిఱుక్కు తెయిల్లై. ఇప్పడి యాకై యాలే, ఇవభుదైయ భగ
వత్పారతస్త్రియత్తుక్కుమ్ సర్వభూతేశ్వరిత్వత్తుక్కుమ్ పరస్పరవిరోధ
మల్లై. ఆకై యన్తో “అస్మేశానా జగతః” ఎన్తు - ఈశ్వరిత్వత్తైచ్చొల్లి
“విష్ణుపత్నీ” ఎన్తు భగవత్పారతస్త్రియైయుమ్ శ్రుతితానేశొల్లిన్దు.

ఇప్పడి సర్వాత్మాకీలుమ్ నియన్తావాయ్ కొణ్ణు వ్యాపిక్కి అ
ఈశ్వరనుక్కు అణువాయ్ నిరవయవనాన ఆత్మావిష్కీర్ణం వచ్చాగ

నిరవయవస్య చేతనస్య షడ్భాగరాహిత్యాదన్తరావకాశాసంభవాత్ కథమాత్మస్యన్తర్యామితి రుపపద్యతేతి; ఉచ్యతే - వ్యాఖ్యవ్యాఖ్య యోజ్ఞానస్వరూపత్వేన తేజోద్రవ్యవత్ స్వచ్ఛరూపత్వాత్ ప్రతిఘాతకత్వాభావేన సర్వత్ర ప్రవేశోపపత్తేః నియన్తరీశ్వరస్య నియామ్యరూప చేతనేఽప్యైత్తతయాన్తర్యామితి రుపపద్యతే. (౧) ఆత్మా నమస్త్యో యమయతి" ఇతి శ్రుత్యైవచైతన్తరీతమ్. (౧) ...

అయమేవ సమస్తచిదచిచ్ఛస్తుజాతాన్తరాత్మభూతో నారాయణః పురుషోత్తమ ఇత్యధీధీయతే. (౨) "ద్వావిమా పురుషో లోకే త్షరశ్చాత్మర ఏవ చ | త్మర స్సర్వాణి భూతాని కూటస్థాత్మర రాహిత్యత్వాలే అన్తరావకాశమిల్లామైయాల్ అన్తర్యామితి ఘటిక్కుమ్బడి యోగైన్నిల్:- వ్యాపకమాన ఈశ్వరస్వరూపముమ్ వ్యాఖ్యమాన చేతనస్వరూపముమ్ జ్ఞానై కాకారజ్ఞానై యాలే, తేజోద్రవ్యజ్ఞానోపోలే స్వచ్ఛరూపమాన్తయాలే, బ్రహ్మకొస్తు ప్రతిఘాతకమిల్లామై యాలే సర్వత్ర ప్రవేశమ్ కూడమెట్టిట్టు, నియన్తరీయ శాస్త్రసిద్ధనాన ఈశ్వరనుక్కు నియామ్యరూప శరీరభూతనాన చేతనస్వకలన్తర్యామితి అతిశయేన ఉపపన్నై. "య ఆత్మానమస్త్యో యమయతి" ఎన్టు - యావనాయవన్ ఆత్మానై ఉత్తేనిన్టు నియమిక్కితాన్ ఎన్టిట శ్రుతితాసే ఇన్టై క్కాట్టిత్త్రోజ్జే. (౧౩)

ఇప్పడి సమస్త చిదచిచ్ఛస్తు జాతాన్తరాత్మభూతనాన ఇన్దే నారాయణసే పురుషోత్తమనెన్టు శోల్లప్పడుకితాన్ "ద్వావిమా పురుషో లోకే త్షరశ్చాత్మర ఏవ చ | త్మర స్సర్వాణి భూతాని కూటస్థాత్మర ఉచ్యతే" ఎన్టు - లోకత్తిలే త్మరనెన్టుమ్ అత్మరనెన్టుమ్ పురుషరీశభిరువన్, త్మరపురుషనాకితాన్ అచిన్త్రిశ్ర జీవసంఘాతరూపమాన దేవాదిసమస్తభూతజ్ఞానమ్, అత్మర పురుషనాకితాన్ - అభికారియన

ఉచ్యతే|| ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః పరమాత్మేత్యుదాహృతః|| యో లోక
త్రయమావిశ్య బిభర్త్యన్యాయ ఈశ్వరః । యస్తాత్ రమతీతోఽహ
మక్షరాదపిచోత్తమః । అతోఽస్మి లోకేవేదేచ ప్రథితః పురుషో
త్తమః” ఇతి. అత్ర యరశజ్ఞేన అచిన్నిత్ర జీవసజ్ఞాతరూప సర్వభూత
వచనాత్, అయరశజ్ఞేన కూటస్థ నిత్యముక్త శబ్దార్థస్వరూప
వచనాచ్చ, స్వరూపతః ప్రవాహతశ్చ నిత్య సమ స్తపదార్థరూపం నార
శబ్దార్థముక్త్యా, తద్వ్యాపన భరణ స్వామ్యాదినా వ్యాప్యభూతా
త్సమస్తచిదచిద్వస్తునో వ్యాపకస్య పరమాత్మనః అత్యస్తవైలక్షణ్య
ప్రతిపాదనేన నారాయణశబ్దార్థఏవ పురుషోత్తమశబ్దార్థత్యవగమ్యతే.

ముక్తార్థావేస్తుమ్ “ ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః పరమాత్మేత్యుదా
హృతః । యో లోకత్రయమావిశ్య బిభర్త్యన్యాయ ఈశ్వరః ” ఎష్టు-
యావనారూప త్రివిధ చేతనాచేతనజ్ఞైయుమ్ వ్యాపిత్తు భరిత్తు
స్వామియాయ నియమిక్కితా, అన్త ఉత్తమపురుషనై క్కిట్లోచ్చొన్న
ఇరణ్ణుపురుషర్కణిలుమ్ వ్యాప్యతనాయ అన్యనాయ్కోణ్ణు పరమా
త్థావేస్తు శొల్లప్పదుమెట్టుమ్, “ యస్తాత్ రమతీతోఽహమక్షరాదపి
చోత్తమః । అతోఽస్మి లోకేవేదేచ ప్రథితః పురుషోత్తమః” ఎష్టు-
తానిన్తక్షర పురుషనైయు మతిక్రమిత్తు అక్షరపురుషనిలుక్కాట్టిల్
ఉత్తమనాయరుక్కైయాలే లోకత్తిలుమ్ వేదత్తిలుమ్ పురుషోత్తమ
నాక ప్రసిద్ధనాకితేనెస్తుమ్ శొల్లకిట భగవద్గీతావచనత్తాలే షరాక్షర
శబ్దజ్ఞైయిట్టు ప్రవాహరూపేణుమ్ స్వరూపేణుమ్ నిత్యమాన నార
శబ్దార్థజ్ఞైచ్చొల్లి అవత్తైప్పన్త ఉద్దాన వ్యాపన భరణ స్వామ్యా
దికళాలే ఇవత్తైట్టిలత్యన్త వైలక్షణ్యజ్ఞై పరమాత్థావుక్కు. ప్రతి
పాదిత్కైయాలే, నారాయణశబ్దార్థమే పురుషోత్తమ శబ్దత్తుక్కు మర్థ
మెస్తు అఱియప్పడానిన్తతు.

౧౧౭.

ఇప్పుడి “పరమాత్మాచ సర్వసామాధారః పరమేశ్వరః । విష్ణు

(౧) “పరమార్థాచ సర్వమనాధారః పరమేశ్వరః విష్ణు
నామా సవేదేషు వేదాస్తేషు చ గీయతే” ఇతి సర్వాధారత్వ సర్వ
నియంతృత్వసర్వవ్యాపకత్వవచనాత్, పరమార్థశబ్దార్థోఽపి నారా
యణశబ్దార్థవ. (౨) “అత్తా నారాయణః పరః” ఇతి శ్రుతేః (౩)
“నారాయణో జగద్వ్యాపీ పరమార్థా సనాతనః । జగతాం
సంహార పరిపాలన తత్పరః” ఇతి స్మృతేశ్చ.

అతవపహి సర్వమనాధారత్వవచనాత్ పరతత్త్వవాచకతమా
ప్రసిద్ధేః దేవతాశ శమ్భు అమర ప్రభు ౨౭ శివాచ్యుత విశ్వ అత్త
పరాయణ పరంబ్రహ్మ పరతత్త్వ పరశ్శక్తిః పరమార్థ ప్రభృతిభి
నామా స వేదేషు వేదాస్తేషు చ గీయతే ” ఎన్టు - ఎల్లార్కుమా
ధారభూతనాయ్కొల్లు తనక్కొరు నియంత్రకర్తృత్వపరి రానే సర్వ
నియంత్రవాన్ వ్యాపకనాకై యాలే విష్ణువెన్టు రినునామనై యుడైయ
నాన అవన్ పరమార్థావాక వేదజ్ఞులుమ్ వేదాస్తజ్ఞులుమ్ శొల్లప్ప
దానిన్టానెన్టుకొల్లు సర్వాధారత్వ సర్వనియంతృత్వ సర్వవ్యాపక
త్వాఽడికరై చ్చొల్లుకై యాలే పరమార్థశబ్దార్థముమ్ నారాయణ
శబ్దార్థమాయే యిరుక్కుమ్ “ అత్తా నారాయణః పరః ” ఎన్టు-పర
మాన అత్తా నారాయణనిన్టా శ్రుతియాలమ్, “ నారాయణో జగ
ద్వ్యాపీ పరమార్థా సనాతనః । జగతాం సృష్టి సంహార పరిపాలన
తత్పరః ” ఎన్టు - జగద్వ్యాపియాయ్ సనాతననాయ్ జగత్తుక్కరి
నుడైయ సృష్టి సంహార పరిపాలన తత్పరనాన పరమార్థా నారా
యణనెన్టు స్మృతియాలమ్ ఇవ్వర్థమ్ శొల్లప్పట్టతు.

అకైయాలేయితే, ఎల్లావేదాస్తభాగజ్ఞులుమ్, పరతత్త్వవాచ
కమాక ప్రసిద్ధమాన దేవ తాశ శంభు అమర ప్రభు పరి శివ అచ్యుత
విశ్వ అత్త పరాయణ పరంబ్రహ్మ పరతత్త్వ పరశ్శక్తిః పర

శ్చజ్ఞః సారాయశబ్దసామానాధికరణ్యేన సారాయానువాకే తేషాం తత్పరత్వం ప్రతిపాదితమ్. గంగ.

ఏవం సేమస్తచిదచిద్వస్తునః భగవచ్ఛరీరత్వ ప్రతిపాదనేన, జ్ఞాతురాత్మనః ప్రణవోక్తమనన్యార్థశేషత్వమ్ నమశ్శబ్దోక్తకర్తృత్వ నిబంధన స్వాతంత్ర్యనివృత్తి ప్రయత్నాత్త్యంత పారతంత్ర్యమోగాదుపపన్న మిత్యుక్తం భవతి. గంగ.

అయమేవ మస్త్రశేషస్య ప్రణవోక్తార్థవివరణప్రకారః;-ప్రధానతయా ప్రతిపాద్యం తాదర్థ్యచతుర్థి విభక్తిర్థభూతం భగవచ్ఛేషత్వమ్, ఆత్మనః తద్విరోధి స్వాతంత్ర్యనివర్తనేనాత్మ్యంత పారతంత్ర్య ప్రతిపాదనాత్ నమశ్శబ్దేన విశదీకృతమ్ ; తదాశ్రయస్య పశ్చిమింశకస్య జ్ఞాతురాత్మనో నిత్యత్వైకరూపత్వబహుత్వాది ప్రతిపాదనాత్ ,

మాత్మ ప్రభృతికళాన శబ్దజ్ఞోడే సారాయశబ్దతై సమానాధికరిత్తు సర్వవేదాంత నిగమనభూమియాన సారాయానువాకత్తిలే అహ్వ శబ్దజ్ఞభుక్తుమ్ సారాయాపరత్వమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు. గంగ.

ఇప్పడి చిదచిద్వస్తుక్ శ్లోవత్తుక్తుమ్ భగవచ్ఛరీరత్వై ప్రతిపాదిక్కైయాలే జ్ఞాతావాన ఆత్మాచుక్కు ప్రణవత్తిల్ శొల్లప్పట్ట అనన్యార్థశేషత్వమానతు నమశ్శబ్దత్తిలే ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టకర్తృత్వ నిబంధనమాన స్వాతంత్ర్యనివృత్తియాలే అత్యంతపారతంత్ర్యమ్ కూడు కైయాలుమ్ తనుపపాదకమాన శరీరాత్మభావేన ఉపపన్న మెంత తాయీల్తు. గంగ.

ఇన్త మస్త్రశేషమానతు ప్రణవోక్తమాన అర్థతై వివరిత్రపడి విజ్ఞనే యెన్నిల్;- ప్రధానమాక ప్రతిపాదిక్కుప్పడుమతాయ్ తాదర్థ్య చతుర్థిభక్తిక్కు అర్థమాక విరుక్కి ఆ భగవడేక శేషత్వమానతు ఆత్మాచుక్కు తద్విరోధియాన స్వస్వాతంత్ర్యనివర్తనత్తాలే సిద్ధమా యుగ్ల అత్యంతపారతంత్ర్యతై ప్రతిపాదిక్కు నమశ్శబ్దత్తాలే విశద

సారశబ్దో మహారాధం వివృణోతి; అయనపదేన కరణే కర్తృజనప్రకృత్యై
త్వై రక్షకత్వ శేషిత్వ రూపాపాయోపేయత్వ వచసాత్, సర్వాధా
రత్వ నిరవధికమహ త్వ సర్వవిభజ్యత్వ సర్వకారణత్వ సర్వాంతరా
త్వత్వ సర్వనియంతృత్వ నిఖలహేయప్రత్యసీకత్వ కల్యాణైకతానత్వ
సదైకరూపస్వరూపత్వ సమస్తకల్యాణగుణాత్మకత్వ సకలవిభూతియుక్త
త్వాది ప్రతిపాదనాచ్చ, ప్రథమాక్షరార్థో విశదీకృతః. సమాసద్వయ
సిద్ధ శరీరాత్పభావసంబంధః, అవధారణార్థానన్యార్థతా సిద్ధమప్యథ
గ్యావం స్పష్టయతి. “తయోస్తు నిత్యసంబంధ ఉకారేణ ప్రకీర్తితః”
“అవధారణమార్త శరీర భావపరమ్” ఇత్యుక్తిం చ. ఏవంచ సతి, ఆత్మనో

మాక కాట్టప్పట్టతు. అన్త శేషత్వత్తుక్కు ఆశ్రయమాయ్ పశ్చిమిం
శకేనాయ్ జ్ఞాతావాన ఆత్మవినుడైయ నిత్యత్వమ్ ఏకరూపత్వమ్
బహుత్వమ్ తుడక్కనూనవల్లై ప్రతిపాదిక్కెయాలే, నారశబ్దమ్
మహారాధతై వివరిక్కిఱతు ; కర్తృత్తిలుమ్ కరణత్తిలుమ్ పృథ్విన్
మాన అయనపదత్తాలే ప్రథమాక్షర త్తిట్టొల్లప్పట్ట శేషిత్వ రక్షకత్వ
సిద్ధమాన ప్రాప్య ప్రాపకజ్గలై ప్రతిపాదిక్కెయాలమ్, సమస్త పద
త్తాలే సర్వాధారత్వమ్, నిరతిశయమహత్వమ్, సర్వవిభజ్యత్వమ్,
సర్వకారణత్వమ్, సర్వాంతరాత్వత్వమ్, సర్వనియంతృత్వమ్, నిఖల
హేయప్రత్యసీకత్వమ్, కల్యాణైకతానత్వమ్, సదైకరూప స్వరూప
త్వమ్ సమస్తకల్యాణగుణాత్మకత్వమ్, సకల విభూతియుక్తత్వమ్ తుడ
క్కమాన స్వభావజ్గలై ప్రతిపాదిక్కెయాలమ్, ప్రథమాక్షరార్థమ్
విశదమాక కాట్టప్పట్టతు. తత్పరుష బహువ్రీహిరూపమాన సమాస
ద్వయత్తాలే సిద్ధమాన శరీరాత్పభావసంబంధమానతు, అవధారణార్థ
త్తావ్ శొల్లప్పట్ట అనన్యార్థతైయాలే ఉక్తాన అప్యథగ్యావతై పుష్ట
మాత్ముకిఱతు; “తయోస్తు నిత్యసంబంధ ఉకారేణ ప్రకీర్తితః” ఏక్కు
తావరమ్ జీవవరకళుడైయ నిత్యసంబంధతై చొల్లప్పట్టత్తుమ్, అన

భగవదనన్యార్థ శేషత్వం స్వరూపమితి ప్రణవేన ప్రతిజ్ఞాయ రద్ధిరోధి
స్వస్వారత్వ నివర్తనేన తమపపాదక మత్యస్తపారతన్త్ర్యం నమనా
ప్రతిపాద్య, తద్దేవి భగవచ్చరీరనిబంధనమితి నారాయణపదేనోపపాద్య,
తస్మాత్స్వత్వతం శేషత్వ మార్హిన స్వరూపమితి చరమ చతుర్థి
నిగమయతి.

- . ౧౨౦.

ఏవం సర్వప్రకారభగవచ్ఛేషత్వ ప్రతిపాదనేన శేషవస్తునః తద
ధీన స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తికత్వముత్తం భవతి. తథాహి - పశ్చిమింశ
కతయా మకారవాచ్యస్య జ్ఞాతురాత్మనః, సకలజగజ్జన్మాది హేతుతయా
సర్వశేషిణ మకారవాచ్యంప్రతి లుప్తయా ప్రథమచతుర్థ్యా తాదర్శ్యం
ప్రతిపాద్య, అవధారణేన తదనన్యార్థతా ప్రతిపాదనాత్, ప్రణవేన
భారణమార్త శరీరభావపరమెన్దుమ్, కీర్త శోల్లప్సప్తతిజే. ఇప్పడియా
యిశ్వవిదత్తిల్, ఆత్మాపుక్కు భగవదనన్యార్థ శేషత్వమ్ స్వరూప
మెన్దు ప్రణవత్తాలే ప్రతిజ్ఞేపణ్ణి, అతుక్కు విరోధియాన స్వస్వార
త్వత్వై క్కబ్బిత్తు అన్త శేషత్వత్వై ఉపపన్నమాక్కువరాన అత్యన్త
పారతన్త్ర్యత్వై నమస్సాలే ప్రతిపాదిత్తు, అన్తపారతన్త్ర్యముమ్ భగవ
చ్చరీరత్వత్తాలే ఆత్మాపుక్కు క్కుడుమెన్దు నారాయణపదత్తాలే ఉపపా
దిత్తు, ఇప్పడియాకై యాలే కీర్త ప్రస్తరమాన శేషత్వమానతు ఆత్మా
పుక్కు స్వరూపమెన్దు సరమచతుర్థి నిగమిక్కి-ఆతు.

౧౨౦.

ఇప్పడి సర్వప్రకార భగవచ్ఛేషత్వ ప్రతిపాదనత్తాలే ఆత్మ
వస్తువినుడైయ స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తికో భగవదధీనమెన్దు ప్రతిపా
దిత్రతాయీల్దు ఎజ్జనేయెన్నిల్; - పశ్చిమింశకనాకై యాలే మకార
వాచ్యనాయ్, జ్ఞాతావాన ఆత్మాపుక్కు, సకల జగజ్జన్మాది హేతునాకై
యాలే సర్వశేషియాన అకారవాచ్యనైక్కుటిత్తు లుప్తేయ యిరు
క్కి-ఆ ప్రథమచతుర్థియాలే తాదర్శ్యత్వై ప్రతిపాదిత్తు అవధారణత్తాలే
అతినుడైయ అనన్యార్థత్వై ప్రతిపాదిక్కియాలే, ప్రణవత్తాలే
స్వరూపత్తినుడైయ తాదర్శ్యత్వై చ్చొల్లి, స్వస్వారత్వ నివర్తనత్వముఖ

స్వరూపతాదర్శ్యముక్త్యా స్వస్వార్థస్త్రివిప్రతిముఖేన స్వరక్షణే కర్మత్వం నివర్తయతా నమశ్శబ్దేన స్థితితాదర్శ్యం ప్రదర్శ్య, శరీరాత్మసంబంధవాచకేన నారాయణపదేన శరీరప్రవృత్తేశ్వరీర్థ్యర్థత్వ ప్రతిపాదనాత్, వ్యక్తయా చరమచతుర్థ్యా ప్రవృత్తితాదర్శ్యం ప్రతిపాదితమ్.

అనేన తదర్థప్రవృత్తిరూపం కైజ్జర్యమాత్మన స్వప్రయుక్తమిత్యుక్తం భవతి. ఉక్తంచ భాష్యకారేణ (౧) “స్వాధీన త్రివిధ చేతనాఽచేతన స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిభేదమ్” ఇతి. ఏనం ప్రకారేణ ఆత్మనో జ్ఞాతృత్వం కర్మత్వం భోక్తృత్వంచ భగవదాయతత్వమితి ప్రతిపాదితమ్. పరమాత్మన ఏవ సాక్షాద్భోక్తృత్వమ్, తస్య ప్రకారతయా శరీరభూతస్యాఽత్మనః జ్ఞాతృత్వస్వభావ్యాత్ కర్మత్వవత్

త్వాలే స్వరక్షణత్విత్ కర్మత్వత్వై నివర్తిష్యిక్కిణ నమశ్శబ్దత్వాలే, స్థితియినుడైయ తాదర్శ్యలైక్కాప్తి, శరీరాత్మసంబంధత్వై చ్చొల్లువతాన నారాయణపదత్వాలే శరీరప్రవృత్తియినుడైయ శరీర్యర్థత్వత్వై ప్రతిపాదిక్కియాలే వ్యక్తేయాన చరమచతుర్థియాలే ప్రవృత్తితాదర్శ్యమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు.

ఇత్వాలే, తదర్థప్రవృత్తిరూపమాన కైజ్జర్యమానతు ఇవ్వార్తా పుక్కు స్వరూపసిద్ధమెన్దు శొల్లప్పట్టతాయిత్ర్. ఇప్పటి, భాష్యకారరాలే, “స్వాధీన త్రివిధ చేతనాఽచేతన స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిభేదమ్” ఎన్దు-త్రివిధ చేతనాఽచేతనజ్ఞభుడైయ స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిభేదజ్ఞభుమ్, భగవదధీనమెన్దు అరుళిచ్చెయ్యప్పట్టతితే. ఇన్దప్రకారన్దన్నాలే ఆత్మవినుడైయ జ్ఞాతృత్వ కర్మత్వ భోక్తృత్వజ్ఞభుమ్ భగవదాయతత్వమెన్దు పదత్రయత్వాయిత్ర్ ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు. ఇన్విడత్తిల్, పరమాత్మా పుక్కే సాక్షాద్భోక్తృత్వముశ్శతు, ఆత్మాపుక్కు జ్ఞాతృత్వస్వభావత్వాలే కర్మత్వమౌలే భోక్తృత్వముమ్ పరమాత్మాయత్తమా యిరుక్కు.

తదాయత్తం భోక్తృత్వమితి పూర్వమోక్తమ్. తథాచశ్రుతిః-(౧)
 “అహమన్నమన్నమదస్తమద్మి” ఇతి. అద్యత ఇత్యన్నమ్-భోగ్యమితి
 యావత్. జ్ఞానానస్వరూపతయా శ్రీకాస్తుభాదివత్ స్పృహణీయత్వేన
 అన్నభూతోఽహం అన్నమదస్తమద్మితి - భోగ్యభూతం మామనుభ
 వంతం భగవస్తమనుభవామిత్యర్థః. ఏవం భగవదాయత్త స్వరూప
 స్థితి ప్రవృత్తికతయా తదధీన జ్ఞాతృత్వ కర్తృత్వ భోక్తృత్వ స్వభావ
 న్యాయత్వనః, తదేకశేషత్వవిరోధ్యహజ్జాకర వ్యావర్తకమనన్యాయశేష
 త్వమ్, తదేకరక్ష్యత్వ విరోధ్యర్థత్యస్థావ్యావర్తకమనన్యశరణత్వమ్,
 తదేకానుభవవిరోధి విషయాన్తరరుచి వ్యావర్తక మనన్యభోగ్యత్వంచ
 పదత్రయేణోక్తమితి విజ్ఞాయతే.

౧౨౧.

మెస్తు మున్యేశోల్లపృట్టతు. అప్పడియే శ్రుతియిరుమ్, “అహమన్న
 మన్న మదస్తమద్మి” ఎస్తు - భుజిక్కప్పడుకైయాలే అన్నశబ్దవాచ్య
 నాయ్, జ్ఞానానస్వరూపనాకైయాలే శ్రీకాస్తుభమ్మాలే స్పృహణీయ
 స్వరూపనాన నాన్, భోగ్యత్వత్తాలే అన్నభూతనాన ఎన్నైయనుభవి
 యానిట్కిఱ భగవానై యనుభవియానిన్తేనెస్తు శోల్లపృట్టతు. ఇప్పడి
 భగవదాయత్త స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తికనాకైయాలే తదధీన జ్ఞాతృత్వ
 కర్తృత్వ భోక్తృత్వజ్ఞతే స్వభావమాక ఉడైయనాన ఆల్లావుక్కు,
 శేషియాన సర్వేశ్వరనైప్పల్గొ ఉడ్డాన శేషత్వత్తుక్కు విరోధియాన
 అహజ్జాకరతై క్కభీత్తుక్కుడుక్కు మనన్యాహాశేషత్వముమ్, శరణ్య
 నాన అవనైక్కుఱిత్తుడ్డాన రక్ష్యత్వత్తుక్కు విరోధియాన అర్థత్యస్థైయై
 క్కభీత్తుక్కుడుక్కు మనన్యశరణత్వముమ్, భోగ్యభూతనాన అవనై
 ప్పల్గొ ఉడ్డాన అనుభవత్తుక్కు విరోధియాన విషయాన్తరరుచియై
 క్కభీత్తుక్కుడుక్కు మనన్యభోగ్యత్వముమాకిఱ ఇవ్వర్ణజ్ఞో పదత్రయ
 త్రిలుమడైవే ప్రతిపాదిక్కప్పట్టన.

౧౨౧.

తదిదం విరోధిత్రయనివృత్తిపూర్వకం స్వభావత్రయమాచార్య
వర్తే? ప్రార్థితే- (౧) “అహంజ్ఞా రాజర్థకామేషు ప్రీతిరద్యైవ
నశ్యతు । త్వాం ప్రపన్నస్య మే దేవ వర్ధతాం శ్రీమతి త్వయి” ఇతి;
పదత్రయప్రతిపాద్య స్వభావత్రయ విరోధ్యహంజ్ఞా రాజర్థ కామవిష
యా ప్రీతి స్సద్యో వినాశం శతథా యాతు, త్వమ్-శేషిణం శ
ప్రాప్యం సర్వాత్తనా సమాశ్రితస్య మే పై వాహంజ్ఞా రాది త్ర
విషయా ప్రీతిః, అపృథక్సిద్ధ సంబంధనిబంధనాఽఽత్త శరీరభావేన అహం
ప్రత్యయాది విషయత్వాత్, ఆత్మరక్షణసాధనత్వాత్, అనవరతకమ
నీయ సత్యకామత్వాచ్చ, తత్తదవస్థావస్థితే శ్రీమతి త్వయి నిరవధికభ
క్తిరూపా వర్ధతామిత్యర్థః. అతో నిఖిల జగదుదయ విభవ లయాది

ఇన్త విరోధిత్రయ నివృత్తిపూర్వకమాక స్వభావత్రయమానతు
ఆచార్యవర్యరాన ఆచ్చాన్బితై యాలే ప్రార్థితృప్తృప్తృప్తృ - “అహం
జ్ఞా రాజర్థ కామేషు ప్రీతి రద్యైవ నశ్యతు । త్వాం ప్రపన్నస్య మే
దేవ వర్ధతాం శ్రీమతి త్వయి” ఎన్తు; అతావతు - పదత్రయత్తాలుమ్
ప్రతిపాదికృష్ట అనన్యార్థ శేషత్వాదియాన స్వభావత్రయత్తుక్కుమ్
విరోధియాన అహంజ్ఞా రాజర్థ కామవిషయైయాన ప్రీతియానతు ఇప్సృతే
నశిత్తుప్సృకవేణుమ్; శేషియామ్ శరణ్యనాయ్ ప్రాప్యనాన ఉన్దై
సర్వప్రకారత్తాలుమ్ ప్రపన్ననానవెనక్కు అన్త అహంజ్ఞా రాదిత్రయ
విషయైయాన ప్రీతియానతు, అపృథక్సిద్ధ సంబంధనిబంధనమాన ఆత్మశరీర
భావత్తాలున్దాన ఐక్యత్తాలే లృహంప్రత్యయాదివిషయమాకై యాలుమ్,
ఆత్మరక్షణసాధనమాకై యాలుమ్, అనవరతకమనీయమాన సత్యకామ
త్వత్తాలుమ్ అహంజ్ఞా రాజర్థ కామరూపేణ నిఱుమ్ స్వభావత్తైయదై
యనాయుక్కి-ఆ శ్రీమానాన ఉన్దక్కులిలే నిరవధికభక్తిరూపైయాయ్
కొన్దొ వర్ధిక్కువేణుమెన్దతాయిన్. ఆకై యాలే, నిఖిలజగత్తుక్కులి

హేతుత్వప్రయుక్త శేషిత్వ న్యవస్థాపక శ్రియఃపతిత్వైక నిరూపణ
యాయ భగవతే, అనన్యార్థ శేషత్వయుక్తాపకర్షణిద్ధ శేషభూతం,
పశ్చిమింశకతయో ప్రకృత్యాది పరాగర్థవిలక్షణం, స్వాభావిక జ్ఞాతృ
త్వాదిగుణం, ప్రత్యగాత్మవర్గం, స్వాసాధారణాకార శేషత్వ విరోధి
స్వస్వాతంత్ర్యిదివివృత్తి సిద్ధాంత్యస్త పారతన్త్ర్యప్రయుక్తానన్య
శరణత్వయుక్తం, తత్పారతన్త్ర్యపపాదక సమస్తశరీరత్వ సర్వవ్యాప
కత్వాద్యనశ్శ్రేయోపరిమితోదార కల్యాణగుణవిభూతయే నారాయ
ణాయ, అనవరతనిత్యవిశదతమ పరిపూర్ణతదనుభవజనితానవధికాతిశ
యానన్య ప్రయోజన హర్షప్రకర్ష హతాత్కార కారిత నిరస్తర

నుడైయ ఉదయముమ్ విభవముమ్ లయముమ్ తుడక్కమానవన్
ముక్కు హేతువాకైయాల్ వస్త శేషిత్వతై నిలై నిలుత్తిక్కొడుప్పతాన
శ్రియఃపతిత్వ మొన్ట్రాలుమ్ నిరూపిక్కుప్పడుమనాన భగవాంపొరుట్టు,
అనన్యార్థ శేషత్వత్తోడేకూడిన అపకర్షణిద్ధ శేషభూతమాయ్, పశ్చిమి
ంశకమాకైయాలే ప్రకృత్యాదిపరాగర్థవిలక్షణమాయ్, స్వాభావిక జ్ఞాతృ
త్వాది గుణమాన ప్రత్యగాత్మవర్గమానతు, తనక్కు అసాధారణా
కారమాన శేషత్వత్తుక్కు విరోధియాన స్వస్వాతంత్ర్యిదివివృత్తనత్తాలే
సిద్ధమాయ్ శ్చ అత్యస్తపారతన్త్ర్యత్తాలే వస్త అనన్యశరణత్వతైయు
డైత్తాయ్, అన్తపారతన్త్ర్యతై యుపపాదిత్తు కొడుప్పతాన సర్వశరీ
రత్వమ్ సర్వవ్యాపకత్వమ్ తుడక్కమాయ్, అసశ్శ్రేయమాయ్, అపరి
మితమాయ్, అతిశయితమాన కల్యాణగుణజ్ఞై యుమ్ విభూతికలై యు
ముడైయనాయుక్కిఱ నారాయణాంపొరుట్టు, ఇడైవిడమలెన్టుము
ణ్డాయ్, విశదతమమాయ్, పరిపూర్ణమాన అవనుడైయ అనుభవత్తాలే
జనితమాయ్, అనవధికమాన అతిశయతై యుడైత్తాయ్, అనన్యప్రయో
జనమాన హర్షత్తిన్కి కుతియాలే యడర్తు శ్చెయ్విక్కుప్పట్టు, నిరస్తర
మాయ్ వివిధమాయ్ నిరవధికమాన నిత్యకై జ్ఞార్థ మొన్టైయుమే భోగ

ప్రకరణం.] ఏమాం త్రయాణాం పదానామేకవాక్యత్వమ్. ౧౪౯

వివిధ. నిరవధిక నిత్యకై జ్ఞైకై భోగస్వరూప ఇతి సామాన్యేనాత్మ స్వరూపయాథాత్మ్యమనేన మన్తేణ ప్రతిపాదితమ్. ౧౨౨.

అస్య స్వానుసన్ధానపరశ్చే, నారాయణమైవాస్యామితి చతుర్థాః ప్రార్థనాగర్భత్వ మనుసంధేయమ్; (౧) “నిత్యకింకరోభవాని” (౨) “సర్వావస్థాచితాశేష శేషతైకరతిస్తవ భవేయం పుణ్యమేవైవం కురుష్యమామ్” ఇత్యాది పచనాత్. ౧౨౩.

ఏమాం త్రయాణాం పదానాం స్వా-వాస్తవపదార్థ సంసర్గవిశేష రూపాత్మవిశేషబోధకతయా ప్రత్యేకం వాక్యభూతానామపి, సర్వ ప్రకార భగవదేకశేషత్వరూప మహావాక్యార్థప్రతిపాదకస్య మన్తస్య అవాస్తరవాక్యత్వేన, వాక్యైకవాక్యన్యాయాదేక వాక్యత్వం విద్యతే. ౧౨౪.

మాక ఉచైతాన స్వరూపతైయుడైతా యిరుక్కుమెన్లు సామాన్యేన ఆత్మస్వరూప తినుడైయ యాథాత్మ్యమానతు ఇన్ద మన్త్రితాలే ప్రతిపాదిక్క-ప్పట్టతాయిల్లు. ౧౨౫.

ఇన్ద మన్త్రీత్తుక్కు స్వానుసన్ధానమర్థమామళవిల్, నారాయణ నుక్కే యావేనెన్లు చతుర్థిక్కు ప్రార్థనాగర్భత్వ మనుసంధిక్కప్పడుమ్. “నిత్యకింకరోభవాని” ఎన్లు - నిత్యకింకరనావేనెన్లుమ్, “సర్వావస్థాచితాశేష శేషతైకరతిస్తవ । భవేయం పుణ్యరీకాక్ష త్వమేవైవం కురుష్య మామ్” ఎన్లు - ఉన్నడైయ ఎల్లా అవస్థైకలిమ్ ఉచితమాన్ ఎల్లా శేషవృత్తికలిమ్, ఒరుపడిప్పడ ఉకప్పైయుడై యేనాక వేణుమ్, పుణ్యరీకాక్షనే! నీ ఎన్నై ఇప్పడి పణ్ణియరుళ వేణుమెన్లు భాష్యకార. రుమ్ కై జ్ఞైర్యతై ప్రార్థితరుళినారిత్. ౧౨౬.

ఇన్ద మూన్లుపదజ్ఞఘమ్ తన్నుడైయ అవాస్తరపదజ్ఞలిల్ అర్థజ్ఞ లినుడైయ సంసర్గవిశేషరూపమాన్ అర్థవిశేషతై ప్రతిపాదిక్కైయాలే తనిత్తనియే వాక్యజ్ఞభాయిరున్దతేయాకిలుమ్, సర్వప్రకార భగవదేక

ఏవం వివృతశ్చైషమన్త్ర ఆచార్యైః (౧) “అకారాథామైవ”
 ఇత్యాదివా. “అకారాథామైవ స్వమహమ్” ఇతి ప్రణవార్థః; “అథ
 మహ్యం న” ఇత్యవన్తరవాక్యభేదసూచనపూర్వకం నమశ్శబ్దార్థ
 ఉక్తిః; “నివహా నరాణాం నిత్యానామయనమితి నారాయణపదం య
 మాహ” ఇతి నారాయణపదార్థః. “అస్మై కాలం సకలమపి సర్వత
 సకలాస్వవస్థా స్వావిస్మర్తమ సహజకై జ్జగర్థవిధయః” ఇతి చతుర్థగ్ధ
 తయా కై జ్జగర్థప్రకారః ప్రాప్తితః. ౧౨౫.

శేషత్వరూపమాన మహావాక్యార్థతై ప్రతిపాదిక్కి-ఆ ఇన్తున్త్రీత్తుక్కు
 అవాన్తరవాక్యజ్ఞానకొణ్ణు వాక్యైకవాక్యన్యాయత్తాలే ఏకవాక్య
 మాయిరుక్కిన్తన. ౧౨౪.

ఇప్పటి ఆచార్యురాల భట్టరాలే ఇన్తున్త్రీమ్ వివరిక్కప్పట్టతు
 “అకారాథామైవ” ఎన్తు ముతలాల శ్లోకత్తాలే. అతావతు - “అకా
 రాథామైవ స్వమహమ్” ఎన్తు - అకారార్థభూతనాన సర్వేశ్వరనుక్కే
 స్వన్తూయరుప్పేనెన్తు ప్రణవార్థమ్ శొల్లప్పట్టతు; “అథమహ్యం న”
 ఎన్తు - అనన్తరమ్ ఎన్తెయాలే అవాన్తరవాక్యభేదతై సూచిప్పిత్తు,
 ఎన్బొరుట్టల్లే ఎన్తు నమశ్శబ్దార్థమ్ శొల్లప్పట్టతు; “నివహా నరాణాం
 నిత్యానామయనమితి నారాయణపదం యమాహ” ఎన్లివిడ త్తిల్,
 నిత్యజ్ఞాన నారజ్జభుక్కు అయనమెన్తు షష్ఠీతత్పురుషనిల్ అర్థతైయుమ్,
 సారజ్జభుడై య నివహజ్జల్ ఇవనుక్కు అయనమెన్తు బహువ్రీహీయిలర్థతై
 యుమ్ శొల్లానిన్తుకొణ్ణు నారాయణపదమ్ యావనొరువనై చొట్టక్కిఆ
 తేన్తెయాలే నారాయణపద త్తి లర్థతైయుమ్ శొల్లి; “అస్మై సకలం కాల
 మథసర్వత్ర సకలా స్వవస్థా స్వావిస్మర్తమ సహజకై జ్జగర్థవిధయః”
 ఎన్తు-ఇవనొరుట్టెల్లాక్కాల త్తిలుమెల్లాదేశ త్తిలుమెల్లావనన్తేకళిలు మి;
 నుక్కు సహజమాన ఎల్లావకైప్పట్ట కై జ్జగర్థజ్ఞభూమావిర్భవిప్పన వాక

అస్య కై బృ-ర్యస్య యావదార్తభావిత్వాత్ సనాతనత్వమ్, అపరిచ్ఛిన్నవిషయత్వాత్ సార్వత్రికత్వమ్, అపృథక్సిద్ధత్వేన పరాద్య వస్థాస్యనుసంస్మరణాత్ సర్వావస్థత్వమ్, సర్వప్రకారశేషత్వేన (౧) “నివాసశయ్యాసన” ఇత్యాదివల్ సర్వవిధత్వమిత్యర్థః. ౧౨౬.

అస్య మన్తస్త్రిసోఽ, అకారవాచ్య నారాయణాయైవానామ, స్వామిశ్చైకవాక్యత్వేన స్వరూపపరత్వం కేహశ్చిన్మతమ్; తత్ర (౨) “నమస్స్వస్తి” ఇత్యాదినా చతుర్థః ప్రవీర్ణభావవాచిత్యాత్ నమశ్శబ్ద శ్లేషత్వ ప్రతిపాదకః. తథాచోక్తం భగవచ్ఛాస్త్రే- (౩) “ప్రేతా వేణుమెన్తు చతుర్థ్యర్థమాక సప్రకారమాన కై బృ-ర్యమ్ ప్రార్థిక్ష్- ప్పట్టతు. ౧౨౭.

ఇన్త కై బృ-ర్యమ్ సర్వకాలాది విశిష్టమైక్యేణ ఇన్తన్త్రీతిల్ నూచకమెన్నెన్నిల్;- ఇన్తకై బృ-ర్యరూపభోగమానతు, ఇప్పదత్తిల్ భోక్తృభోగ్యరూపరాన ఆత్మపరమాత్మాకై నిత్యరాకచ్చొల్లకై యాలే సర్వకాలత్రిలుముడ్డామ్, ఇన్త స్వరూపజ్ఞభినుడైయ అసంకీచ త్తాలుమ్ అపరిచ్ఛేదత్తాలుమ్ సర్వదేశ త్రిలుముడ్డామ్, అపృథక్సిద్ధ సంబంధరాకైయాలే పరవ్యూహాది సమస్తావస్థైయిలుమ్ అనుసంస్మరణ ముడ్డాకైయాలే సర్వావస్థమాయురుక్కుమ్; స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిరూప మాన సర్వప్రకారత్తాలుమ్ శేషియోదు శేషత్వసంబంధమ్ నడక్కి యాలే, “నివాస శయ్యాసన” ఇత్యాదియిల్వాలే సర్వప్రకారకైయ ముడైత్తాయిరుక్కుమెన్త తాయిల్లు. ౧౨౮.

ఇన్తన్త్రీత్తుక్కు, అకారవాచ్యనాన నారాయణనుక్కే నానమనైన్త పుణ్ణుకిత్తే ఎన్త ఏకవాక్యమాయ్క్కొణ్ణు స్వరూపపరత్వమ్ శిలచా ర్యర్థకభుక్కుమతమాయురుక్కుమ్; అవిష్టత్తిల్, “నమస్స్వస్తి” ఇత్యాది సూత్రత్తాలే చతుర్థీవిధ క్రియాకిఱతు. ప్రవీర్ణభావత్తై చ్చొల్లకై యాలే నమశ్శబ్దమ్ శేషత్వత్తై ప్రకాశిప్పికిఱతు. అప్పడియే భగవచ్ఛాస్త్రత్తిల్

వతః ప్రవృత్తిర్యా ప్రహ్వభావాత్కికా స్వతః ఉత్కృష్టం పరముద్దిశ్య
తన్నమః పరిగీయతే ॥ లోకే చేతనవర్గస్తు ద్విధైవ పరిగీయతే । జ్యో
యాంశ్చైవ తథాఽజ్యాయాన్ నైవాఽభ్యాం విద్యతే పరః॥కాలతో
గుణతశ్చైవ ప్రకర్షో యత్ర తిష్ఠతి శబ్దస్తన్మఖ్యయా వృత్త్యా జ్యాయా
నిత్యవలమ్బతే ॥ అతశ్చేతనవర్గోఽన్యః స్మృతః ప్రత్యవరో బుధైః ।
అజ్యాయాంశ్చాఽనయోర్యగ శ్శేషశేషితయేష్యతే ॥ అజ్యాయాంసాఽ

శొల్లపట్టతు- “ప్రేక్షావతః ప్రవృత్తిర్యా ప్రహ్వభావాత్కికా స్వతః
ఉత్కృష్టం పరముద్దిశ్య తన్నమః పరిగీయతే ” ఎన్లు - జ్ఞానవానాన
పురుషనుక్కు సర్వాధికనాన శేషియొక్కుఁజిత్తు త్తాత్త్వచ్చియై వడివాక
పుడైతైన స్వాభావికప్రవృత్తి యాతొన్లు, అతు నమస్సాకచ్చొల్లపడు
కిఱతెన్లుమ్, “లోకే చేతనవర్గస్తు ద్విధైవ పరిగీయతే॥జ్యాయాంశ్చైవ
తథాఽజ్యాయాన్ నైవాఽభ్యాం విద్యతే పరః” ఎన్లు-లోక త్రిలే చేత
నవర్గమ్ ఇరణ్ణుపడియాకచ్చొల్లపడానిఱ్ఱుమ్-జ్యాయానెన్లుమ్ అజ్యాయా
నెన్లుమ్, ఇవై యిరణ్ణు మొద్యియ కోట్యన్తరమిలైయా యిరుక్కుమె
న్లుమ్, “కాలతోగుణతశ్చైవ ప్రకర్షో యత్ర తిష్ఠతి శబ్దస్తన్మఖ్యయా
వృత్త్యా జ్యాయానిత్యవలమ్బతే ” ఎన్లు - ఎల్లాక్కాల త్తిలుమ్ ఎల్లా
న్వభావ త్తిలుముణ్ణాన ఉత్కర్షమ్ యావనొరువన్బక్కలిలే నిఱ్ఱిఱతు,
జ్యాయానెన్ఱిఱ ఇన్దశబ్దమ్ అననై ముఖ్యన్వత్తియా లే అవలమ్బియాని
ఱ్ఱుమెన్లుమ్, “అతశ్చేతనవర్గోఽన్యః స్మృతః ప్రత్యవరోబుధైః । అజ్యాయాంశ్చాఽనయోర్యగ
శ్శేషశేషితయేష్యతే” ఎన్లు - ఇన్ద ఉత్కృష్ట
నిఱ్ఱాట్టిలే అన్యమాన చేతనవర్గమానతు అఱివుడై యారాలే అవర
మాక వఱియప్పడానిన్లుకొణ్ణు జ్యాయానన్ఱియి లే యిరుక్కుమ్, ఇన్వి
రణ్ణు తలై యిలుముణ్ణాన సంబన్ధమ్ శేషశేషిత్వత్తాలేయాక ఇచ్చిక్క
ప్పడానిన్ఱ తెన్లుమ్, “అజ్యాయాంసాఽ పరే సర్వే జ్యాయానేకో మతః
పరః । న స్త్య న స్తవ్యభావేన తేషాం తేన సమన్వయః” ఎన్లు - అపర

ప్రకరణము మతాంతరగాఽస్య స్వరూపవిరహః వర్ణనము. 177

పరే సర్వే త్యాయానేకో మతః పరః । న స్త్య న స్తవ్యభావేన తేహం
 తేన సమన్వయః ॥ న స్తవ్యః పరమ శ్శేషీ తేహ నన్తర ఉచితాః ।
 న స్త్య న స్తవ్యభావోఽయం న ప్రయోజనపూర్వకః ॥ నీచోచ్చయో
 స్వభావోఽయం న స్త్య న స్తవ్యతాత్మకః । ఉపాధిరహితేనాఽయం
 యేన భావేన చేతనః । నమతి త్తాయతే తస్మై తద్వా నమః ॥
 భగవాన్ మే పరో నిత్యమహం ప్రత్యవరస్సదా । ఇతి భావో నమః
 ప్రోక్తో నమః కారణం హి సః" ఇతి.

రాన ఎల్లాచ్చేతనకకుమ అత్యాయాన్తరా యరుప్పాకకో, పరనానే
 ఒరువనుమే త్యాయానాకవిరుప్పాక, అవరకకో నన్తాక్కరాయమ్
 అవన్ న స్తవ్యనాయుమిక్కెట ఆకారతాచే అవరకకు అవనోదు
 శేర్ త్రియాయరుక్కుమెచ్చమ్, "న స్తవ్యః పరమ శ్శేషీ తేహ నన్తర
 ఉచితాః । న స్త్య న స్తవ్యభావోఽయం న ప్రయోజనపూర్వకః" ఎన్టు-
 వగజప్పదుకట పరమనాననా శేషి, వగజ్జుమవరకకో శేషభూతరాక
 చొల్లిప్పప్పారకకో, ఇన్ న స్త్య న స్తవ్యభావమానతు ప్రయోజనపూ
 ర్వకమాక ఇరాతెన్టుమ్, "నీచోచ్చయోస్వభావోఽయం న స్త్యన స్త
 వ్యతాత్మకః । ఉపాధిరహితేనాఽయం యేన భావేన చేతనః । నమతి
 త్తాయతే తస్మై తద్వా నమః" ఎన్టు-న స్త్యన స్తవ్యతేయై స్వరూ
 పమాక ఉచ్చేత్తాన ఇతు, తాత్త్వ మయర్థమిరుక్కిట ఇరల్లతలై
 క్కుమ్ స్వభావమ్, ఉపాధియిల్లాత యాతారు నిన్తై నోడమాడ విన్స్తీ
 చేతననాననా ఉత్కృష్టనాన ఈశ్వరన్బొన్బు వగ్గొనిల్కుమ్, అతు
 నమనమాకపుమామెచ్చమ్, "భగవాన్ మే పరో నిత్యమహం ప్రత్యవర
 స్సదా । ఇతి భావో నమః ప్రోక్తో నమః కారణం హి సః" ఎన్టు -
 ఎనక్కెన్టుమ్ భగవాన్ పరనాయరుక్కుమ్, నానెన్టుమ్ ప్రత్యవర
 నాయ శేషభూతనాయరుప్పా ఎన్గిట నిన్తై నమస్సాకచొల్లిప్పప్పటకు,
 అన్త నమస్సుక్కు అతు కారణమా యరుక్కుమ్ ఎన్టు.

గుణ విభూతిరూపప్రవృత్తినిమిత్తభేదేన విశేషణ విశేష్యభావా
దకార నారాయణపదయో రహనరుక్త్యమ్. ౧౨౭.

అస్య స్వరూపపురుషార్థ పరత్వం కేచిదిచ్చన్తి. తత్ర ప్రణవేన
స్వరూపముచ్యతే. పురుషార్థస్య అనిష్ట నివృత్తిష్ట ప్రాప్తిరూపత్వాత్
ప్రథమం నమసానిష్టనివృత్తిః ప్రాప్త్యతే, ఇష్టప్రాప్తిరనంతరపదేన.

కేషా ఛేదాచార్యాణామాత్మసమర్పణం రత్వ మస్మాభి
మతమ్. తత్ర-ప్రథమపదేన సమర్పణముచ్యతే; (౧) “ఓమిత్యాత్మానం
యుజ్జీత” ఇతి శ్రవణాత్. తదానీం అకారస్య చతుర్థి సంప్రదానే.

సమర్పణం నామ పూర్వ మాత్మాధీనతయాభిమతస్య వస్తునః
పరస్వత్వాపాదనమ్. తదత్ర నయుజ్యతే;-(౨) “ఆత్మదాస్యం హరే

గుణ విభూతిరూపమాన ప్రవృత్తినిమిత్తభేదత్వాలే అకారనారా
యణపదజ్ఞభుక్తు విశేషణ విశేష్యభావజ్ఞ భుక్తాకైయాలే పునరుక్త
దోషమితి. ౧౨౮.

ఇష్టుస్త్రిమ్ స్వరూప పురుషార్థజ్ఞ భిరజ్ఞేయుమ్ శొల్లకిఱితెన్తు
శిలర్ శొల్లనిన్హార్కల్. అవిచ్ఛత్తిల్, స్వరూపమ్ ప్రణవత్వాలే శొల్ల
ప్పదుకిఱితు, పురుషార్థముమ్ అనిష్టనివృత్తియుమ్ ఇష్టప్రాప్తియుమ్
ఇరణ్ణుపడియాకైయాలే, ప్రథమమ్ నమసానాలే అనిష్టనివృత్తి ప్రాప్తిక్
ప్పదుకిఱితు, ఇష్టప్రాప్తియానతు మేలిల్ పదత్వాలే ప్రాప్తిక్-ప్పదు
కిఱితు. . . ౧౨౯.

వేతే శిలఱచార్యర్కల్, మస్త్రీన్తుక్కు ఆత్మసమర్పణపరత్వతై
ఆదరియానిన్హార్కల్. అతిల్, ముతఱ్పదత్వాలే సమర్పణమ్ శొల్లప్పదు
కిఱితు, “ఓమిత్యాత్మానం యుజ్జీత” ఎన్తు - “ఓమ్” ఎన్తు ఆత్మవై
సమర్పిప్పాన్ ఎన్ఱిఱి శ్రుతియున్దాకైయాలే. అహ్మతు అకారత్తుక్కు
సంప్రదానత్తిలే చతుర్థియాకక్కడవతు. ౧౩౦.

ఇష్ట సమర్పణమాకిఱితు- మున్సు తన్న తాక నిన్దైర్తిరున్ద వస్తువై

స్వామ్యం స్వభావంచ" ఇతి పరశేషత్వస్వాభావ్యేన సమర్పణీయస్వాత్మనః స్వీయత్వరూప స్వాతన్త్ర్యాసంభవాత్; అత ఇదం సమర్పణం నిరూపణం శాయామ్, పూర్వం రాధో మహర్షం శీర్షాభరణమపహృత్య పున స్తస్మిన్నేవ తత్సమర్పణం ద్విహారాభిలాషం కర్తౌ, తస్మాత్ తదనుశయనిదానమార్పణం స్వీయత్వా సంభవం. తదేన బోధ్యతే, తదనుపపాదకం నిత్యపరశేషత్వం తేరన్త్యాభావం. తదచరమపదేనప్రతిపాద్యతే, తత్తదనుక్తే తావత్ క్షణే, తదిదం యామునావారైశ్చ సంతించ - (౧) "తదయం తవ పాదపద్మయోరహమద్యైకమయా సమర్పితః" (౨) "నియతస్వమితి ప్రబుద్ధధీరభవాత్ కిన్ము

ప్రసంగము. స్వచ్ఛాక కృత్వైశ్చ అను ఇద్విడత్తిలే కూడాదు; ఆత్మాపుక్కు దాస్యత్రైయుమ్, హరిక్కు స్వామిత్వత్రైయుమ్ స్వభావమాకచ్చొట్టుకైయా లే, ఆత్మాపుక్కు ప్రసరశేషత్వమ్ స్వాభావికమానైయాత్ సమర్పణీయనాన ఆత్మాపుక్కు స్వీయత్వరూప స్వాతన్త్ర్యామిల్లామైయా లే. ఆకై యాలిస్తసమర్పణమానతు నిరూపిక్కుమభివిత, మున్మురాజావినుడైయ మహర్షమాని రత్నభరణనై యపహరిత్తునైత్తుప్పిన్నైయు మవస్తనక్కే అకై సమర్పిక్కుమాహా లే కరియ అపరాధరూపమాయరున తి ఎన్తు అనుశయిక్కుమ్మడి యరుక్కియా లే, అన్త అనుశయత్తుక్కడియాన స్వాతన్త్ర్యాభావనై మధ్యమపదమ్ కాట్టుకి ఉతు; అన్త స్వాతన్త్ర్యాసంభవత్తుక్కు ఉపపాదకమాన నిత్యపరశేషత్వతై చరమపదమ్ శొట్టుకి ఉతు; అద్విడత్తిలే నతుక్తే రాద్ధ్యత్తిలే యాకి ఉతు. ఇన్త అర్థమ్ ఆశనన్దారా లే స్వాతన్త్రీలే అపరిచ్ఛేయ్యస్సట్టతు, "తదయం తవ పాదపద్మయోరహమద్యైకమయా సమర్పితః" ఎన్తు - ఇన్తనాన్ ఇహో శే ఉద్విరుపాకిలి లే సమర్పిక్కు-పుట్టేనన్తు సమర్పణతై ముతలరుభిచ్ఛేయ్తు, "నియతస్వమితి ప్రబుద్ధధీ రభవాత్ కిన్ము

సమర్పయామి తే" ఇత్యాదినా. ఏవమాత్మన స్వర్వప్రకార భగవదా
య తత్త్వరూపం శేషత్వం స్వరూపమితి సిద్ధమ్. ౧౩౦.

అస్యః అర్థ పంచకపితే అకార నారాయణపదాభ్యాం
ప్రాప్య బ్రహ్మ స్వరూపమ్, మకారనారపదాభ్యాం ప్రాప్త్య ప్రత్యగా
త్మస్వరూపమ్, నమశ్శబ్దేన స్వాతంత్ర్యనివృత్త్యా ప్రాప్తివిరోధిస్వరూ
పమ్, అనన్యశరణత్వ ప్రతిపాదనాత్ ప్రాప్త్యుపాయ స్వరూపమ్,
అవధారణ సమాసద్వయాభ్యాం లుప్త వ్యక్తిచతుర్థీభ్యాం శరీరాత్మ
భావ సంబంధనిబంధనానన్యార్హ శేషత్వ ప్రయుక్తి నిత్యకై జ్ఞర్యప్రతి
పాదనాత్ సర్వాభానువృత్త ప్రాప్తిరూప సంబంధసహితం తత్ఫల స్వరూ
పం చ ప్రతిపాదితమ్. అనేన ప్రాప్తిస్వరూపేణ సమా పడిత్యా ఇతి కేచి
దాహుః. ౧౩౧.

సమర్పయామి తే" ఎఱ్ఱ-శేషత్వమ్ నిత్యమైవత్వేన నాఁ ఎత్తై సమర్పి
ప్పేనేఱ్ఱ సమర్పణత్తై అనుశయిత్తు, అన్ది నిత్యమానశేషత్వమ్ భోగ్య
మైఱ్ఱ అన న్తరశ్లోక త్తిలే అరుళిచ్చెయ్ కైయాలే. ఇచ్చడి అత్తావుక్కు
సర్వప్రకార భగవచ్ఛేషత్వమ్ స్వరూపమైఱ్ఱ ప్రతిపాదిక్కు-ప్పట్టతా
యిత్తు. ౧౩౨.

ఇస్తున్త్రమ్ అర్థపంచకత్తై ప్రతిపాదిక్కి-అపడియెజ్జనేయెన్నిల్;-
అకారత్తాలుమ్ నారాయణపదత్తాలుమ్ ప్రాప్యమాన బ్రహ్మస్వరూపత్తై
యుమ్, మకారత్తాలుమ్ నారపదత్తాలుమ్ ప్రాప్తావాన ప్రత్యగాత్మ
స్వరూపత్తైయుమ్, నమశ్శబ్దత్తాలే స్వాతంత్ర్యత్తై నివ ర్తిప్పిక్కైయాలే
ప్రాప్తివిరోధిస్వరూపత్తైయుమ్, అనన్యశరణత్వత్తాలే ప్రాప్త్యుపాయ
స్వరూపత్తైయుమ్, అవధారణ సమాసద్వయత్తాలుమ్ లుప్త వ్యక్తి చతు
ర్థికళాలుమ్ శరీరాత్మసంబంధనిబంధనమాన అనన్యార్హ శేషత్వత్తాలే వన్ది
నిత్యకై జ్ఞర్యత్తై చ్చొల్లుకైయాలే సర్వాభాన్తిలు మనువృత్తమాన
ప్రాప్తిరూపసంబంధతోజేకూడిన తత్ఫలస్వరూపత్తైయుమ్ శొల్లిత్తు.

ఏమన నర్వహమథానాన సర్వకాస్త్రాధిక్యత్య ప్రాప్తరాత్తన
 స్వరూపానుబద్ధిత్వాత్ సమ ప్రధానతయా నిరూపణీయః, తదా
 బసేన అన్యే నిరూపణీయా ఇతి అన్యమ స్త్రీస్య ఆత్మయాహార్త్యపరత్వం
 ప్రతిపాదితం పరమాచార్యైరితి. ౧౩౨.

సని - ఏవమాత్మ యాథార్త్యరూపశేషత్వం పరిపూర్ణ
 వద్విషయమితి నారాయణపదేన ప్రతిపాదనాత్, శేషత్వస్య తస్మాత్ తి
 విషయత్వంచ సిద్ధమ్; తథాసరి తద్విభూతిభూత బ్రహ్మ రూపాది సమస్త
 విషయత్వముపి న్యాదితి కథనస్య పూర్వం తస్మాద్వ్యతిరేకతే; అత్రో
 చ్యతే:- విశిష్టవిషయశేషత్వ ప్రయుక్తి విశేషగవిషయశేషత్వే నిర్ణేది
 ఇన్త ప్రాప్తిస్వరూపత్వేదేహాన పదార్థమన్త శోమాశియాగ్లా నమలి
 త్సేయవత్. ౧౩౩.

ఇన్త అర్థజ్ఞైలామ్ సర్వకాస్త్రాధిక్యమధిక్యతనాన ప్రాప్తవా
 యుశ్చ ఆత్మపుక్కు-స్వరూపానుబద్ధియాత్మయా అవసే ఇన్త స్త్రీత్రి
 ప్రధానతయా నిరూపణీయః, అవసేమగాన అనుబద్ధతాతే అల్లాత
 అర్థజ్ఞైలామ్ నిరూపణీయభవన్తేను ఇన్త న్నిత్యుక్కు ఆత్మయాథార్త్య
 పరత్వమానను ఆచార్యవర్తరాతే ప్రతిపాదిక్కుపుట్టెను. ౧౩౪.

ఇన్త ఆత్మయాథార్త్యస్వరూపమాన శేషత్వమానతు సవిభా
 తికమాన భగవద్విషయమన్త నారాయణపదతాతే ప్రతిపాదిక్కు
 యాతే, శేషత్వత్తుక్కు తద్విభూతి విషయత్వముమ్ సిద్ధమ్; ఇన్త
 యానాత్, అవసక్కు విభూతిభూతరాన బ్రహ్మ రూపాది సమస్తచేతన
 విషయత్వముగ్లాత్మయాత్ ఇన్త శేషత్వత్తుక్కు దేవతా స్తరశేషత్వ
 నివృత్తి మున్త అవధారణతాతే శొన్నపతి యేజ్జనయెన్నిల్;- ఇన్త
 విషయమాన శేషత్వప్రయుక్తి విశేషగవిషయమాన శేషత్వమ్ పామా
 న్యాకారతాతేయుగ్లా!లుమ్, దేవతా స్తరశేషత్వతే విశేషిత్తుకాస్త్రా
 నిపేధిక్కుయాలుమ్, తద్వ్యతిరేకమాన తదీయ ప్రతిపాదిక్కు

(౧) “బ్రహ్మద్యా స్సకలా దేవా మనుష్యాః పశవ స్తథా । విష్ణో
ర్థాయామహావర్త మోహాన్ధతమసాఽఽవృతాః” (౨) “న తదస్తి
పుథివ్యాంవా దీవి దేవేషువా పునః । సత్త్వం ప్రకృతిజైర్ముక్తిం యదేభి
స్సాన్యత్త్రిభిర్గుణైః” (౩) “ఆబ్రహ్మ స్తమృపర్యన్తా జగదన్తర్వ్యవస్థితాః ।
ప్రాణినః కర్మజనిత సంసార వశవర్తినః” ఇత్యాదిభిః “బ్రహ్మది స్తమృ
పర్యన్త సమ స్తచేతనానాం భగవన్నాయాతిరోహిత స్వరూపత్వేన గుణ
త్రయాభిభూతతయా కర్మజనిత సంసారవశవర్తిత్వ ప్రతిపాదనాదనను
వర్తనీయత్వముక్తిమ్. యథా మాలాపితృప్రభృతిషు గౌరవ్యవిష
విధిక్తైర్యాలమ్, ఇన్ద్రసామాన్యత్తిలమ్ విశేషశాస్త్రమనువర్తనీయ
మెన్ద్రపడి. ఎజ్జనేయెన్నిల్;-“బ్రహ్మద్యా స్సకలా దేవా మనుష్యాః పశవ
స్తథా । విష్ణో ర్థాయామహావర్త మోహాన్ధతమసాఽఽవృతాః” ఎన్దు-
బ్రహ్మదికళాన సకలదేవకళుమ్ మనుష్యకళుమ్ పశుకళుమ్ విష్ణవి
నుజైయ మాయైయాకిః పెరుమ్శుభ్రీయిలే యకప్పట్టు లజ్ఞానమాకిః
వల్లెరుళాలే ఆవృతరాయరుప్పొకకళెన్దుమ్, “నతదస్తి పుథివ్యాంవా
దివి దేవేషువా పునః । సత్త్వం ప్రకృతిజై ర్ముక్తిం యదేభిస్సాన్యత్త్రిభి
ర్గుణైః” ఎన్దు - భూమియిల్ మనుష్యాదికళపక్కలిలుమ్, ఊర్ధ్వలో
కత్తిల్ దేవాదికళపక్కలిలుమ్, మూలప్రకృతికార్యమాన గుణత్రయ
జగిన్దియిలే యిరుప్పొరుపన్దవిల్లె ఎన్దుమ్, “ఆబ్రహ్మ స్తమృపర్యన్తా
జగదన్తర్వ్యవస్థితాః । ప్రాణినః కర్మజనితసంసారవశవర్తినః” ఎన్దు -
బ్రహ్మ ములెలాక పుల్ ముల్లై ముడివాక జగత్తుక్కుళ్ళే వర్తిక్కిః ప్రాణి
కళెల్లామ్ పుణ్యపాపరూపమాన కర్మత్తాలే పిఱన్ద సుఖదుఃఖానుభవ
మాకిః సంసారవశ త్తిలే వర్తిక్కుమ్మెన్దుమ్, దేవతా స్తరాది సమ స్తచేత
నరుమ్ భగవన్నాయాతిరోహిత స్వరూపరాయ్కొల్లు గుణత్రయాభి
భూతరాయ్ కర్మపరవశరాన్తై యాలే అనువర్తనీయరల్లెన్దుమ్ శొల్లప్పే
ట్టతు. గౌరవ్యరాన మాలాపితృప్రభృతికళపక్కలిల్ సంబన్దముట్టాయి

యేషు శారీరాఽశుచిత్యావస్థాయాం సంబంధే వర్తమానేఽపి నమస్కారాద్యనర్హత్యమ్, తద్యద్రథాఽపి. (౧) “అశుభా స్తే సమస్తాస్తు దేవాద్యాః కర్తయోనయః” ఇతి కర్తృజనిత స్వాతన్త్ర్యాద్విమయ సాంసారికాఽశుద్ధిదశాయాం అనుపాస్యత్యమేవ. ౧౩౩.

అథ సగ్ధో, (౨) “స ఆత్మా అక్లాన్యన్యాదేవతాః” ఇతాస్తరాగాం భగవచ్ఛరీరశ్చేన, భార్యాయాః భర్తృశరీరమే తేషామనువర్తనీయత్వం యుక్తమ్; అనన్యార్హత్యంవాఽ- బాధితమితి; మైవమ్;— తత్ర శరీరప్రధానం శరీరశేషత్యమ్, అత్ర సర్వశరీరేషు గుక్కుచ్చైయేతేయుమ్ శారీరమాన అశుద్ధిదశైయిత్ సమస్కారయోగ్యతైయిష్టియితే యగుక్కుచ్చైయేతే దేవతాస్తరవిషయత్వియమ్ భగవద్విభూతిత్వ మర్హసిద్ధమేయాకిలుమ్, “అశుభా స్తే సమస్తాస్తు దేవాద్యాః కర్తయోనయః” ఎన్తు - కర్తయోనికాన దేవాదికల్లామమ్ స్వాతన్త్ర్యాద్విమయాపమాన సాంసారికాఽశుద్ధిమైయుజైయరాజైయాలే ఉపాస్యరల్లరాయిరుప్పకల్. ఆతైయిజే, (౩) “బహ్మణాం శితికణ్ఠంచ యాశ్చాఽన్యాదేవతా స్స్పృశాఽప్రతిబుద్ధా నసేవస్తే యస్తత్పరిమితం ఫలమ్” ఇత్యాది ప్రమాణాదృశాలే బ్రహ్మరుదాదికాన అన్యదేవతైకతై అతివుజైయార్ సేవియార్కరేన్తు కీర్తే శోల్లిన్. ౧౩౩.

ఇన్ద దేవతైకగుక్కు- “స ఆత్మా” ఎన్తు-అవన్తావాత్సావాకవుమ్, “అక్లాన్యన్యాదేవతాః” ఎన్తు - అన్యదేవతైకతై అవనుక్కు చ్ఛరీరశ్చేరాకవుమ్ శ్రుతిశోల్లియైయాలే, భార్యేక్కు భర్తృశరీరత్వైయాలే భగవచ్ఛరీరభూత దేవతాస్తరవిషయత్వియ మనువర్తనమ్ ప్రాప్తమాయ్ అనన్యార్హత్యత్వక్కు గుక్కుచ్చైయైయాలాలోమెన్నిల్; ఇప్పయిష్ట; - భార్యేయినుజైయ భర్తృశేషత్యమ్ శరీరప్రధానమాక శరీరపర్యవ్తమాయిరుక్కుమ్, భగవచ్ఛేషత్యత్విత్ వన్తార సర్వశరీర

మాత్తా ప్రధానతయా శేషీ, తచ్ఛేషత్వనిబద్ధసర తత్సంబద్ధిశేషత్వమ్; తత్సంబద్ధో యేహం జ్ఞాయమానతయానువర్తతే, తేహమ్ (౧) “క్షేత్రజ్ఞ స్వేత్వర జ్ఞానాద్విశుద్ధిః పరమా మతా” ఇతి భగవద్జ్ఞాన నిరస్త సమస్తసాంసారికాశుభత్యేన నిరతిశయశుద్ధియైతేయా తదీయత్వా ద్యుద్దేశ్యత్వమ్; ఇతరేహం తత్సంబద్ధజ్ఞానవిరహాదశుద్ధతయా అనుద్దేశ్య త్వమేవ. (౨) “అసన్నేవ స భవతి అసద్బ్రహ్మేతి వేదచేత్ । అస్తి బ్రహ్మేతిచేద్వేదః సస్తమేనం తతోవిదుః” ఇతి భగవత్సదసద్భావ జ్ఞాన

యాన భగవాన్తానే ప్రధానశేషియాక విరుక్కుమ్ ; అవన్యక్కుల్ శేషత్వవై యశియాక వుత్తైత్యాయరుక్కుమ్ తత్సంబద్ధికోవక్కుల్ శేషత్వమ్; భర్తృశరీరశేషత్వనుశియాక తదభిమానిజీవవర్తన్తమాయ రుక్కుమాకైయాలే దృష్టాస్తమ్ విపరీతమ్. ఇన్ద శరీరాభిమాన మొట్టిన్ద పోతు అన్దజీవనుక్కు ఇవల్ శేషమల్లభితే, అప్పడి ప్రధానభూతనాన ఈశ్వరనుక్కు శేషమానవః, తచ్ఛేషత్వప్రతిపత్తినిల్లాల దేవతాన్ద రాదికళుక్కు శేషనుల్లః. ఆకైయాల, భగవచ్ఛేషత్వరూపసంబద్ధమ్ యావర్శిల్కక్కు జ్ఞాతమాయ్కొల్లు అనువర్తిన్దప్రొక్షితు, అవర్ కల్ “క్షేత్రజ్ఞ స్వేత్వర జ్ఞానాద్విశుద్ధిః పరమా మతా” ఎన్దు-క్షేత్రజ్ఞ నుక్కు ఈశ్వరవిషయజ్ఞానతాలే పరమైయాన విశుద్ధియన్దామెన్ది పడియేభగవద్జ్ఞానతాలే పోక్కుప్పట్ట సమస్తసాంసారికాశుభత్యేయన్దై యరాకైయాలే నిరతిశయశుద్ధియైయన్దైయరెన్దిట్టు, తదీయరాయ్ కొల్లు ఉద్దేశ్యరాయరుప్పార్కల్, మన్ద్రవర్కల్ అన్ద సమస్తజ్ఞాన మిల్లామైయాలే అశుద్ధరాయ్కొల్లు అనుద్దేశ్యరాయరుప్పర్కల్. ఇన్ద జ్ఞానముమ్ జ్ఞానాభావముమ్ ప్రయోజకమాకైయితే, “అసన్నేవసభ వతి అసద్బ్రహ్మేతి వేదచేత్ । అస్తి బ్రహ్మేతిచేద్వేద సస్తమేనం తతో విదుః” ఎన్దు-శ్రుతిశొల్లిన్దు. అతావతు-బ్రహ్మవైఅస తైన్దత్తినానాకె

నిబంధనార్థ సదసద్భావశ్రవణాచ్చ భగవద్విప్రవృత్తక కారణ పురుష
షత్సనిబంధనీశ్వరత్వ మదాత్త స్వాతంత్ర్యభిమానాద్యసమ్మత
దేవతా స్తరాద్యనువర్తనం ఆత్మాననుసూప మన్య శేషత్వమేవ. గతిక.

భగవత్పారతన్యజ్ఞాన జనిత భక్తిచక్రవర్తదానై శరణలబ్ధ
సత్తా స్థితిప్రవృత్తిక పరమ భాగవతవిషయశేషత్వం తత్త్వదా
వృద్ధికారితత్వా నానన్యాయ్యేన వివక్షితే. 1.

తదిదం ప్రమాణశబ్దైః పరిపాద్యతే. (౧) "తస్య యజ్ఞవరా
అనుమ్ అనతా యేవిదుమ్, బహుభిః ఉజ్జ్వలినానాః ఇవనై య
ముగ్ధాకితానాః అతిమానిష్యుర్యోశేషుః" అర్చితమైయ సద్భా
వానద్భావభావతాతే ఆత్మవిమలైయ సద్భావముమ్ అనద్భావము
మిస్తు శొద్ధిభావాయత్. ఆత్మైయాతే, సర్వోపనాతే కొడుక్కప్పట్ట
పదజలైయైయరాయ్, కారణపుషపత్వత్తాతే వై ఉర్వోపత్వమద
త్తాతే అన్ధరాయ్, స్వాతంత్ర్యభిమానాదికాతే అసమ్మతరాయ్,
స్వరూపమభీనిదుక్కి. ఆ దేవతా స్తరాదికభుజైయ అనువర్తనమ్, ఆత్మా
పుక్కు అనురూపమల్లామైయాతే అన్య శేషత్వమామే యుక్కుమ్.

భగవానుజైయ సర్వసర్వరత్వజ్ఞానతాతేయుగ్ధాన భక్తియాతే
ప్రవృద్ధమాన తద్దాస్య మిద్ధిలుమేయుగ్ధాన రుద్రైయైయ ముదర్చి
యాతేఅజైయప్పట్ట సత్తాస్థితిప్రవృత్తికైయైయ పరమభాగవతవిష
యమాక ఉజ్జాన శేషత్వమానతు, భగవత్సేషత్వైయైయ శీత్యభి
వృద్ధియాతే పట్టవిక్కుప్పట్టతాతేయాతే అనన్యాయ్యేన వివక్షి
యాతు. గతిక.

ఇస్త భాగవతశేషత్వమానతు ప్రమాణతత్వతాతే పరిపాదిక్కు
ప్పదానిష్టతు. "తస్య యజ్ఞవరాసస్య విష్ణురమితతేజసః । ప్రణామం

గతిక-వరు పుట్రో, శీత్రకాకమ్ ౬-వకు పరియిర్ "నిరూపకీవాణ్ణ
శబ్దైస్తు" ఎప్పతే, "నిరూపకీవాణ్ణ" ఎట్ల తిరుత్తిక్కొళ్ళవును.

(౧) వి-భ-౯౦-౫౫.

హస్య విష్ణురేమితతేజసః ప్రణామం యేఽపి కుర్వన్తి తేహమపి నఘానమః" (౧) "విష్ణు ర్దేవాదిదేవస్య జగద్ధాతుః ప్రజాపతేః యే ప్రణామకృత స్తేభ్యో నమ స్తేభ్యః పునఃపునః" (౨) "ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణురారాధనం పరమ్ । తస్మాత్పరతరం ప్రోక్తం తదీయారాధనం నృప" (౩) "నారదోఽహ మనుప్రాప్త స్త్వస్త్వర్చన కుతూహలాత్ ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ" (౪) "స్త్రుత స్సంభాషితోవాఽపి పూజితో వా ద్విజో త్రమ । పునాతి భగవద్భక్త యేఽపి కుర్వన్తి తేహమపి నమోనమః" ఎఱ్ఱ - యజ్ఞనరాహమాయ అశవిజన్త తేజస్త్రియదైయనాన అన్త విష్ణువుక్కు యావర్శిలర్ ప్రణామజైప్పణ్ణుకితార్కళ, అవర్కభుక్కుమ్ పలకాలుమ్ నమస్తే స్పృణ్ణుకితే నైఱ్ఱమ్, "విష్ణు ర్దేవాదిదేవస్య జగద్ధాతుః ప్రజాపతేః యే ప్రణామకృత స్తేభ్యో నమ స్తేభ్యః పునఃపునః" ఎఱ్ఱ - దేవర్కభుక్కు ఆదిదేవ నాయ్, జగత్తుక్కు ధాతావాయ్, ప్రజైకభుక్కు-ప్పతియాన విష్ణువుక్కు యావర్శిలర్ ప్రణామజైప్పణ్ణుకితార్కళ, అవర్కభుక్కు ప్పిన్దై యమ్ పిన్దై యమ్ నమస్కారత్తై ప్పణ్ణుకితేనైఱ్ఱమ్, "ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణురారాధనం పరమ్ । తస్మాత్పరతరం ప్రోక్తం తదీయారాధనం నృప" ఎఱ్ఱ-ఎల్లాఆరాధన త్తిలుమ్ వైత్తుక్కుణ్ణ విష్ణువినుడై య ఆరాధనమ్ శ్రేష్ఠమ్, అతిత్కాట్టిల్ తదీయరుడై య ఆరాధనమ్ మిక త్రమ్ శ్రేష్ఠమాకచ్చొల్లప్పట్టతెఱ్ఱమ్, "నారదోఽహమనుప్రాప్త స్త్వస్త్వర్చనకుతూహలాత్ ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ" ఎఱ్ఱ - ఉన్దై క్కాణ్డైయిలుణ్ణాన ఆన్దైయాలే నారదనాననాన్ వన్దే, ఎన్బొల్వార్క్కు భగవద్భక్తర్కళ ఎప్పొతుమ్ స్వామికళాయ్ కాలు మిరుప్ప తెఱ్ఱమ్, "స్త్రుత స్సంభాషితోవాఽపి పూజితో వా ద్విజో త్రమ । పునాతి భగవద్భక్త శ్చిన్దాలోఽపి యదృచ్ఛయా"

శృంగారోఽపి యదృచ్ఛయా" (౧) "జన్తాన్తర సహస్రేషు యస్య స్యాద్దుష్ఫిరీద్యతీ" దాసోఽహం విష్ణుభక్తానామితి సర్వార్థసాధికా | స యాతి విష్ణుసాయుజ్యం పురుషో నాఽత్రసంశయః" (౨) "యేతు -

నక్తే స్మృత్యవశా నిచపశ్యన్త్యపిచ శృణ్వన్తి దాసస్తేషాం మహామనః" (౩) "ప్రపన్నార్తి హరే విష్ణౌ భక్తిర్యేషాం -

తేషాం దాసస్య దాసోఽహమితి మే నిశ్చితా మతిః" ఇత్యాది.

దృక్తనానవజ్ జన్తాల్ చడ్గాలనాకిలుమ్, ఒరువ్యాజతాలే స్మరిక్కప్పదుతల్ సంభాషిక్కప్పదుతల్, సత్కరిక్కప్పదుతల్ శేయతాల్ ఎతిర్ తలైయై పురిశున్దమాక్కానిఱ్ఱుమెచ్చుమ్, "జన్తాన్తరసహస్రేషు యస్య స్యాద్దుష్ఫిరీద్యతీ" దాసోఽహం విష్ణుభక్తానామితి సర్వార్థసాధికా | స యాతి విష్ణుసాయుజ్యం పురుషో నాఽత్రసంశయః" ఎన్తు జన్తాన్తరసహస్రభిలే నాన్ విష్ణుభక్తీకభుక్కు దాసనెన్తుకొణ్ణు సర్వార్థతైయుమ్ సాధిత్తుక్కొడుప్పతాన ఇప్పడిప్పట్ట బుద్ధి యావనాదువ నుక్కుణ్ణామ్, అన్తపురుషా విష్ణుసాయుజ్యలై యడైయానిఱ్ఱుమ్, ఇవిడ త్తిల్ సంశయమిలై యెన్తుమ్, "యేతు భాగవతానక్తేస్మృత్యవశా నిచ | పశ్యన్త్యపిచ శృణ్వన్తి దాసస్తేషాం మహామనః" ఎన్తు-యావర్శిలర్ భాగవతకళై త్తజ్జలజ్జజ్జలాలే స్మరిక్కితార్కళ, అరుకేయిరుక్కితార్కళ, కణ్ణాలేపార్కీతార్కళ, శేవియాలే కట్టితార్కళ, అవర్కభుక్కు నాన్ దాసనెన్తుమ్, "ప్రపన్నార్తిహరే విష్ణౌ భక్తిర్యేషాం ప్రజాయతే | తేషాం దాసస్య దాసోఽహమితి మే నిశ్చితా మతిః" ఎన్తు - ప్రపన్నరుడైయ ఆర్తియై వోక్కుకిట విష్ణువిస్మయిల్లె యావర్శిలర్కు భక్తి విఱక్కిఱతు, అవర్కభుడైయ దాసనుక్కు దాసా నానెన్తు ఎనక్కు ఇన్త నిశ్చితై యాన మతియెన్తుమ్ ఇతుముతలాయుశ్వవదన్తాలే.

ననుచ - తదీయానాం పరస్పరశేషత్వానుసంధానే సతి పకం ప్రతి పీకస్యైవ యుగవచ్ఛేషత్వం శేషిత్వంచ విరుద్ధత్వాదనుపపన్న మితి; మైవమ్; - భగవచ్ఛేషత్వ ప్రీత్యపర్యవసానవృత్త్యా శేషత్వమేవ స్వాసాధారణరూపతయానుసంధేయమ్, శేషిత్వస్తు స్వవ్యతిరక్తభాగ వతగతమ్; ఏవం సర్వాత్మనాం ప్రత్యేకానుసంధానేఽపి వ్యవస్థితవిషయ త్యా న్నవిరోధః; అత ఇదం తదీయశేషత్వముపపన్నతరమ్. ౧౩౭.

అపిచ - (౧) మద్భక్తిజనవాత్సల్యం పూజాయాంచానుమో దనమ్ । స్వయమభ్యర్చనంచైవ మదర్థే దమృతర్జనమ్ । మత్కథాశ్ర

ఇప్పటి తదీయశేషత్వమ్ ప్రమాణసిద్ధమేయాకిలుమ్ తదీయరు దైయ పరస్పరశేషత్వానుసంధానముశ్చ విషత్తిల్, ఒరువనైక్కుఁజిత్తు ఒరువనుక్కే ఒరుకాల్ శేషత్వముమ్ శేషిత్వము ముడ్లాకై విరుద్ధ మాకై యాల్ కూడాతేయెన్నిల్ ; ఇప్పటి యిట్లు; - భగవచ్ఛేషత్వ ప్రీతియినుదైయ అపర్యవసానవృత్తియాలే శేషత్వమే తనక్కు అసాధా రణరూపమాక అనుసంధేయమ్ ; శేషిత్వమ్ తనై యొక్కిన్ భాగవ తర్ పక్కలిలేయాయరుక్కుమ్. ఇప్పడి ఎల్లాచ్చేతనర్క్కుమ్ తనిత్త నియే అనుసంధానముడ్లామళవిలుమ్ శేషశేషిత్వజ్ఞో వ్యవస్థితజ్ఞాకై యాలే విరోధమిల్లె. ఆకై యాలే ఇస్ తదీయశేషత్వమ్ మికపు ముపపన్నమ్. ౧౩౭.

ఇన్నముమ్, “మద్భక్తిజనవాత్సల్యం పూజాయాంచానుమో దనమ్ । స్వయమభ్యర్చనంచైవ మదర్థే దమృతర్జనమ్॥ మత్కథాశ్ర వణే భక్తి స్వరసేతాజ్ఞవిక్రియా । మమోనుస్మరణం నిత్యం యచ్చ మాం నోపజీవతి । భక్తిరష్టవిధాహ్యేషా యస్మిన్మేచ్ఛేజీవ ర్తతే । స విప్రేన్ద్రో ముని శ్రీమాన్ స యతీ స్సచ పణ్డితః । స మే పూజ్య శ్చతుర్వేదీ పూజయన్ భక్తివర్జితః । స మే పూజ్య స్సదాచారసా మద్భక్తిశ్శృపచోఽపి యః । తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం సచ

పశే భక్తి స్వరసేత్రాల్ల విక్రియా మమానుస్సరణం నిత్యం యచ్చ
మాం నోపశవతి భక్తిరస్తవిభాష్యామా యత్కిన్ మేచ్ఛేత్సపి వర్తతే
విచ్ఛేదో ముని శ్శ్రీమాన్ స యతి స్సచ పక్షిరః | స మే పూజ్య
శ్చతుర్వేదీ పూజయన్ భక్తి పక్షిరః | స మే పూజ్య స్సదా దామహే
మద్భక్తిశ్శృపచోపి యతిరస్తి కేయం రతే గ్రాహ్యం సచ పూ
యభాష్యామామ్" (౧) "మద్భక్తిం శ్వపచం వాపి నిస్తాం కుర్వ
యే నరాః | పద్మకోటిశతేనాపి సత్సమామిక్రికదాచన" (౨) "వాల్మీక
పూజ్యో యభాష్యామామ్" ఎన్దు - ఎన్దుడైయ భక్తినగ్గల్ పక్కల్
వార్సల్యముమ్, ఎన్దుడైయ ఆరాధనత్తిలుక్కుమ్, తానే ఆరాధి
త్కైయుమ్, ఎన్ విషయత్తిల్ దమ్మనుత్తేరుక్కైయుమ్, ఎన్ కథై
కేట్టియుమ్ విడత్తిల్ భక్తియుమ్, భక్తికార్యమాన స్వరసేత్రాల్లగ్గ
లిల్ వికారముమ్, ఎన్దై ఎప్పొత్తుమ్ నిన్దైక్కియుమ్, ప్రయోజ
నాన్తరగ్గలై కొళ్ళాత్తే యొళ్ళైయుమ్, ఆకి ఇన్ద ఎట్టువిధమాన
భక్తియుమ్ మేచ్చనేయాకిలుమ్ యావనొరువప్పక్కలిలేవర్తిక్కిటతు,
అవన్ బ్రాహ్మణశేష్టనాయ్, మునియాయ్, శ్రీమానాయ్, యతి
యాయ్, జ్ఞానాధికనాయరుక్కుమ్, నాలువేదగ్గళుమ్పోన్దు ప్రయోజ
నాన్తరత్తుక్కాక ఎన్దై యారాధిత్రానేయాకిలుమ్, ఇన్ద భక్తియిల్లా
లవనెనక్కు ఆదరణీయన్దగ్గ, శ్వపచనేయాకిలుమ్ ఎనక్కు భక్తనా
యరుక్కిటవగ్ ఎప్పొత్తు మెనక్కు ఆదరణీయన్, అవనుక్కు దానమ్
పణ్ణువతుమ్ అనన్బక్కల్ నిన్దుమ్ ప్రతి గ్రహిప్పతుమ్, అవనెన్నోపాతి
పూజ్యనాయరుక్కు మెన్దుమ్, " మద్భక్తిం శ్వపచం వాపి నిస్తాం
కుర్వన్తి యే నరాః | పద్మకోటిశతేనాపి సత్సమామిక్రికదాచన"
ఎన్దు - శ్వపచనేయాకిలుమ్ ఎన్దుడైయ భక్తనై యావర్ శిలర్ నిన్దై
పణ్ణుకిత్తార్ కల్, నూటుకోటిపద్మమిట్టారాధిత్రాలుమ్ ఒరుకాలుమవనై

మపిమద్భక్తే కృత్యావ్యవమతిం మనాక్ కల్పకోటిశతం ప్రాప్య నైష
మామపి తోషయేత్ " (౧) "మద్భక్తిస్య కృతజ్ఞస్య మోహాన్నిదాం
కరోతి యః ప మత్క్రియాపరోవాఽపి సర్వజ్ఞోఽపి సరాధమః" (౨)
"చణ్డాలమపి మద్భక్తిం నాఽవమస్యేత బుద్ధిమార్గః । అవమత్య పత
త్యేవ చారవే సరకే సరః" (౩) "నమ ఇత్యేవ యో బ్రూయాన్మద్భక్తిం
శృద్ధయాఽన్వితః । తస్యాఽక్షయో భవేత్ శ్లోకశ్వపాకస్యాఽపి
ప్రాప్తేనెస్తుమ్, "వాలాగ్రమపి మద్భక్తే కృత్యావ్యవమతిం మనాక్
కల్పకోటి శతం ప్రాప్య నైష మామపి తోషయేత్ " ఎన్టు - ఎన్
భక్తన్ పక్కలిలే ఒరునెల్ వాల్ సునిమాత్రమాకిలుమ్ ఒరుకాలవ
మానమ్ పణ్ణినానాకిలుమ్ నూఱుకోటికల్పమ్ కూఱినాలు మవనెన్నై
యకప్పిక్కనూట్టానెస్తుమ్, "మద్భక్తిస్య కృతజ్ఞస్య మోహాన్నిదాం
కరోతి యః । స మత్క్రియాపరోవాఽపి సర్వజ్ఞోఽపి సరాధమః"
ఎన్టు - కృతజ్ఞనాయరుక్మిణి మద్భక్తనుక్కు తన్నటియామైయాతే
నిదైయై పుణ్ణుకిఱవ్ యావనొరువ్, అవన్ ప్రయోజనార్థమాక
ఎన్నై యారాధితానాకిలుమ్ అవన్ సర్వజ్ఞనాకిలుమ్ సరాధమనా
యరుక్కు మెస్తుమ్, "చణ్డాలమపి మద్భక్తిం నాఽవమస్యేత బుద్ధి
మార్గః । అవమత్య పతత్యేవ చారవే సరకే సరః" ఎన్టు - బుద్ధిమా
నానవ్, ఎన్నుడై య భక్తినై చ్చణ్డాలనేయాకిలుమ్ అవమతిపణ్ణువా
నల్ల, అవమతిపణ్ణియరున్ద సర్వ చారవమాకిఱ సరకత్తిలే విఘ్నస్తుపో
మెస్తుమ్, "నమ ఇత్యేవ యో బ్రూయాన్మద్భక్తిం శ్రద్ధయాఽన్వితః ।
తస్యాఽక్షయో భవేత్ శ్లోక శ్వపాకస్యాఽపి నారద " ఎన్టు - ఎన్ను
డై య భక్తనానవనై శ్రద్ధైయాడేకూడ యావనొరువ్ "నమః"
ఎన్టు ఎప్పొతుమ్ శొల్లుకిఱా, శ్వపాకనేయాకిలుమ్ అవమకు అక్ష
యమానలోకముణ్ణాక్షాణ్ నారద! ఎన్టుమ్, "మద్భక్త జననస్తురపాద

నారద" (౧) "మద్యక్త జనసమృద్ధి పాదపాంసువిమర్శనాత్. చతు
స్సాగరపర్యంతా పావనా స్యాద్వసున్ధరా" (2) "నారాయణైకనిష్ఠస్య
యా యా చేష్టా తదర్చనమ్ । యో యో జల్ప స్స స జీవ స్తద్ధ్యానం
యన్నిరీక్షణమ్ । తత్పాదామృతమశుభం తదుచ్ఛిష్టం సుపావనమ్ ।
తదుక్తిమాత్రం మన్తాగ్ర్యం తత్సప్తమశుభం శుచి" ఇత్యాదిః
పద్యక్తే ద్భాగవతభక్తిపూర్వకత్వమ్, భాగవతానాం జాత్యాదినిష్ఠ
భక్తిప్రభావత్ జన్మవిద్యావృత్తృష్ట పురుషాతిశయితేన సుబ
పాంసు విమర్శనాత్ । చతుస్సాగరపర్యంతా పావనా స్యాద్వసున్ధరా"
ఎన్దు - ఎన్దుడైయ భక్తిజనజుడైయ నెక్కత్తాలుణ్డాన పాదధూరి
పడుకైయా లే చతుస్సాగరపర్యంతాయాన భూమియానతు పావనైయా
మెన్దుమ్, "నారాయణైకనిష్ఠస్య యా యా చేష్టా తదర్చనమ్ । యో
యో జల్ప స్స స జీవ స్తద్ధ్యానం యన్నిరీక్షణమ్ । తత్పాదామృ
తమశుభం తదుచ్ఛిష్టం సుపావనమ్ । తదుక్తిమాత్రం మన్తాగ్ర్యం
తత్సప్తమశుభం శుచి" ఎన్దు-నారాయణైకనిష్ఠనాయుక్కి-ఆవను
డైయచేష్టైకల్ యావైయావైశిల - అతు అర్చనమాయురుక్కుమ్,
పేచ్చు యావైయావై - అతు జపమాయురుక్కుమ్, పార్వైయా
తొన్దు-అతు ధ్యానమాయురుక్కుమ్, అవనుడైయ పాదోదకమానతు
ఒప్పిల్లాత తీర్థమ్, అవనుడైయ ఉచ్ఛిష్టమానతు మిశ్రమ్ పావనమాన
ప్రసాదమ్, అవనుడైయ ఉక్తిమాత్రమ్ మన్తాగ్ర్యమాయురుక్కుమ్,
అవన్ స్పర్శితైల్లామ్ పరిశుద్ధమాయురుక్కు-మెన్దుమ్, ఇతు ముతలాన
ప్రమాణజుళినా లే భగవద్భక్తి భాగవతభక్తి పూర్వకమాయురుక్కుమ్,
భాగవతర్కభుక్కు జాత్యాదినిష్ఠముణ్డాకిలుమ్ భక్తి ప్రభావజుళాలే
జన్మవిద్యావృత్తజుళాల్ ఉత్కృష్ట పురుషర్కళిల్ అతిశయితరాయ్
కొణ్ణు తనక్కు ఆదరణీయరాయురుప్పార్, తన్నోపాతి పూజ్యరా

హుమంత్యత్వమ్, స్వసదృశపూజ్యత్వమ్, ఏవంరూప భక్తిహీనానాం జన్మాద్యుత్పన్నేఽపి ప్రయోజనాంతరార్థ స్వసమాశ్రయణమాత్రం సద్భావేఽపి చాఽబశ్యమంత్యత్వమ్, భాగవతనిస్తకానాం నిగ్రహవిషయత్వంచేత్యాది భగవదైవ ప్రతిపాదితమ్. ౧౩౮.

తథా-(౧)“న శూద్రా భగవదృక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతాః సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దన” (౨)“నుదూరమపి గంతవ్యం యత్ర భాగవత స్మృతః । ప్రయత్నేనాఽపి ద్రష్టవ్యస్తత్ర సన్నిహితో హరిః” (౩) “వైష్ణవో వైష్ణవం దృష్ట్వా దణ్డవయిరుప్పార్, ఇన్ద్ర భక్తియిల్లాతవర్కభో జన్మాదికభాలుత్కృష్టరేయాశిలుమ్, ప్రయోజనార్థమాక తన్నై యాశ్రయిక్కిలుమ్ అనాదరణీయరాయిరుప్పార్, భాగవతనిన్దై పణ్ణినవర్కభో నిగ్రహవిషయఘానిరుప్పార్కళెస్తు భగవాన్దానేయభిచ్ఛేయతానితే. ౧౩౯.

అప్పడియే మల్లీశ్వరదేశజ్జిలుమ్, “నశూద్రా భగవదృక్తా విప్రా భాగవతాస్మృతాః । సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దన” ఎన్దు - భగవదృక్తరానవర్కభో శూద్రరల్లర్కభో, భాగవతర్కభో బ్రాహ్మణారాక నిన్దైక్కప్పడువర్కభో, యావర్శిలర్ భగవద్విషయత్తిల్ భక్తిరల్లాతార్ - అవర్కభో ఎల్లావర్లత్తిలుమ్ శూద్రరావార్కళెస్తుమ్, “నుదూరమపి గంతవ్యం యత్ర భాగవత స్మృతః । ప్రయత్నేనాఽపి ద్రష్టవ్యస్తత్ర సన్నిహితో హరిః ” ఎన్దు - యాతోరిడత్తిల్ భాగవతనిరున్దా, అతు మికవుమ్ దూరమాయిరుక్కిలుమ్ హాకవేణుమ్, ప్రయత్నల్లోడేకూడవాకిలుమ్ అవనైక్కాణవేణుమ్, అక్లే సర్వేశ్వర సన్నిహితనాయిరుక్కుమెన్దుమ్, “వైష్ణవో వైష్ణవం దృష్ట్వా దణ్డవత్ప్రీతిమేద్భువి । తయోర్మధ్యగతో విష్ణు శృణ్వచక్రగదాధరః ” ఎన్దు - వైష్ణవన్ వైష్ణవనైక్కణ్ణు తణ్ణుహాలే హరున్ది

త్ప్రిణమిద్భువి । తయోర్వద్భగతో విష్ణు శ్శబ్దచక్రగదాధరః" (౧)
 "శూద్రం వా భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా । ఏక్షతే జాతి
 సామాన్యాన్య యాతి నరకం నరః" (౨) "వైష్ణవానాం పరీవాదం
 యో మోహాత్కురుతే నరః । శబ్దుభి స్తత్ర నారాచైః కుర్యాత్క
 ణ్డస్య పూరణమ్" (౩) "మహాపాతకకోటిశ్చ భూగహత్త్యా
 తథా అమృతానాత్ప్రిణశ్యన్తి వైష్ణవస్యతు మన్దిరే" (౪) "అతి
 ప్రసక్తోఽపి వైష్ణవస్య తు మన్దిరే । భుజ్జీయా దై వైష్ణవస్యాన్మం తద
 భూమియితే ప్రణామమ్ పణ్ణవా, శబ్దచక్రగదాధరనాన విష్ణువా
 ననా అవర్కళిరువర్కక్కుమ్ నదువే నిఘ్నమెస్తుమ్, "శూద్రంవా
 భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా । ఏక్షతే జాతీసామాన్యా
 త్ప్రియాతి నరకం నరః" ఎస్తు - భగవద్భక్తనాననా శూద్రనేయాకి
 లుమ్ వేదనేయాకిలుమ్ చడ్డాశనేయాకిలుమ్ అవనై జాతీసామాన్య
 త్తాలే పార్కీర్ అస్థ పురుషన్ నరకతై యదై యానిఘ్న మెస్తుమ్,
 "వైష్ణవానాం పరీవాదం యో మోహాత్కురుతే నరః । శబ్దుభి
 స్తత్రనారాచైః కుర్యాత్కణ్డస్య పూరణమ్" ఎస్తు-యావనోరువ నజీపు
 శేట్టాలే వైష్ణవర్కభుదై యపభీయై పుణ్ణకితా, అవ్విడత్తిలే మురై
 క్కుచ్చుకళాలుమ్ నారాచడ్డాళాలుమ్ అవన్ మిడత్ శ్రై నితైప్పానెస్తుమ్,
 "మహాపాతకకోటిశ్చ భూగహత్త్యాన్యతంతథా అమృతానాత్ప్రిణ
 శ్యన్తి వైష్ణవస్యతు మన్దిరే" ఎస్తు - మహాపాతకకోటియుమ్ భూగ
 హత్తై పతినాయరముమ్ వైష్ణవర్కళకత్తిల్ తణ్ణీర్ కుడిక్క ననిక్కు
 మెస్తుమ్, "అతిపాపప్రసక్తోఽపి వైష్ణవస్యతు మన్దిరే । భుజ్జీయా దై వైష్ణ
 వస్యాన్మం తదభావే జలం విభేత్" ఎస్తు - అతిపాపప్రసక్తనేయాకి
 లుమ్ వైష్ణవనుడైయ తిరుమాళికైయితే వైష్ణవాన్మతై భుజిప్పా,
 అతిల్లారహాతు తణ్ణీర్ కుడిప్పానెస్తుమ్ ఇతు ముతలాన ప్రభావశ్శుమ్

(౧) గారుత-భ-౨౨-౪౩.

(౨)

(౩)

(౪)

భావే జలం విబేత" ఇత్యాదికముచి భాగవతానాం సర్వప్రకారవైభవం ప్రతిపాదయతి. ౧౩౯.

యామునాచార్యైరపి, (౧) "తవ దాస్యసుఖైకసగ్గీనాం భవనేష్యస్త్యపి కీటజన్య మే ఇతరావసధేషు మాన్యభూదపి మే జన్యచతుర్ముఖాత్మనా" ఇత్యాదినా తదీయశేషత్వ మితరశేషత్వసేవ్యత్వసహితం ప్రాథితమ్, (౨) " మహాత్మభిర్నామవలోక్యతాం నయ " ఇతిచ.

అన్య మన్తస్య పదత్రయ ప్రతిపాదిత మనన్యార్హ శేషత్వానన్య శరణత్వానన్య భోగ్యత్వరూపాఽఽత్మ స్వభావప్రతిసంబద్ధి శేషిత్వ శరణ్యత్వ ప్రాప్యత్వరూపం స్వభావత్రయం భగవతర్థన భాగవతానా భాగవతరకభుజైయ సర్వప్రకార వైభవతై కాట్టానిస్తతు. ౧౪౦.

ఆశవస్తారుమ్ "తవదాస్యసుఖైకసగ్గీనాం భవనేష్యస్త్యపి కీటజన్యమే ఇతరావసధేషుమాన్యభూదపిమే జన్యచతుర్ముఖాత్మనా" ఎన్టు-ఉన్ముడైయదాస్యసుఖ మొన్చిలుమే సగ్గితై యుడైయవరకల్ తిరుమూళి కైకళిరే ఊరువతారు కీటమాయ్ ప్పిటక్కుమ్ పిటవియుగ్గాకవమైయుమ్, అల్లాతారిడగ్గళిల్ బ్రహ్మవాయు మెనక్కుప్పిటప్పుణ్ణావతల్లవెన్టు తదీయ శేషత్వతై ఇతరశేషత్వసేవ్యత్వ సహితమాక అపేక్షితరుళి, "మహాత్మభిర్నామవలోక్యతాం నయ " ఎన్టు - ఉనక్కు సల్లరాన మహాత్మాక్కళాలే కటాక్షిక్కప్పదువేనామ్బడి పణ్ణవేణుమెన్టుమ్ ప్రాథితారితే. తిక ఇన్మున్త త్తిల్ శొన్న భగవచ్ఛేషత్వమ్ ఆత్మావుక్కు తదీయశేషత్వ వర్ణనమెన్తతాయితై. ౧౪౦.

ఆకైయారే, ఇన్మున్త త్తిల్ పదత్రయ త్తిల్ శొల్లప్పట్ట అనన్యార్హ శేషత్వమ్, అనన్యశరణత్వమ్, అనన్యభోగ్యత్వమాకీట ఆత్మస్వభావశ్శుక్కు ప్రతిసమ్మన్ధియాన ఈశ్వరసుడైయ శేషిత్వ శరణ్యత్వ ప్రాప్యత్వ ఇల్ పోతే భాగవతరకభుక్కుమ్ తదీయత్వాకార మాహాత్మ్యత్వాలే

మనీ తదీయత్వాకారమాహత్మ్యప్రయుక్తం విద్యతే. తథాహి - (౧)
 “ప్రథమో భగవద్భక్తాః” ఇత్యాదినా శేషిత్వమవగమ్యతే. (౨) “పు
 నాతి భగవద్భక్త శృణ్వాలోపి యదృచ్ఛయా” (౩) “యం యం
 స్మృశతి పాణిభ్యాం యం యం పశ్యతి చక్షుషా । స్థావరాణ్యపి ము
 చ్యంతే కింపునర్బాన్ధవా జనాః” (౪) “పశుర్త్తునుష్యం పక్షివా
 వైష్ణవసంశ్రయాః । తేనైవ తే ప్రయాస్యన్తి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్
 ఇత్యాదిభిః ఘోషా హేతుత్వేన శరణ్యత్వముచ్యతే. (౫) “యత్ర పూ
 ర్వే సాధ్యా స్సన్తి దేవాః” (౬) “యత్రైవయం ప్రథమజా యే

శేషిత్వ శరణ్యత్వ ప్రాప్యత్వజ్ఞభుక్తాకానిష్కుమ్; ఎజ్జనేయేన్నిర;-
 “ప్రథమో భగవద్భక్తాః” ఎన్తు - శేషిత్వమ్ శొల్లిల్లై; “పునాతి
 భగవద్భక్త శృణ్వాలోపి యదృచ్ఛయా” ఎన్తు-భగవద్భక్తాచక్తా
 లనేయాకిలుమ్ తన్నోదు కిట్టినారై శుద్ధమాక్కానిష్కు-మెన్తుమ్, “యం
 యం స్మృశతి పాణిభ్యాం యం యం పశ్యతి చక్షుషా । స్థావరాణ్యపి
 ముచ్యంతే కింపునర్బాన్ధవా జనాః” ఎన్తు - యావైయావై శిలవత్ శై
 త్కైకభాలే స్పర్శిక్కి-తా, యావైయావై శిలవత్ శైక్కి-తా లేపార్ కి-
 తా, స్థావరజ్ఞభుమ్ ముక్తజ్ఞభాకానిష్కుమ్, బంధజనజ్ఞభుక్కు ముక్త
 రాకప్పిన్నై ఎన్న శొల్లవేణుమెన్తుమ్, “పశుర్త్తునుష్యం పక్షివా యేచ
 వైష్ణవసంశ్రయాః । తేనైవ తే ప్రయాస్యన్తి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్”
 ఎన్తు-పశువాకిలుమ్ మనుష్యనాకిలుమ్ పక్షియాకిలుమ్ యావర్ శిలర్.
 వైష్ణవనై యాశ్రయితార్ కళో, అన్దవైష్ణవ సమాశ్రయితారై అవర్
 కళో అన్ద విష్ణువినుడైయ పరమమాన పదత్తై యడై వార్ కళెన్తుమ్,
 ఇత్యాదియారై ఘోషా హేతుత్వముక్తాకై యారై శరణ్యత్వమ్ శొల్లి
 ల్లై. “యత్ర పూర్వే సాధ్యా స్సన్తి దేవాః” ఎన్తు - యాత్రారు
 డైకత్తిరై పూర్వరాన సాధ్యదేవతైకభుక్తాకితార్ కళెన్తుమ్, యత్ర

(౧)

(౨)

(౩)

(౪)

(౫) పు-నూ.

(౬) అచ్చి-౬౩.

పురాణాః" (౧) "తద్విప్రసానా విపన్యవో జాగృవాంస స్మమిన్ధతే
విష్ణోర్యత్పరమం పదమ్" (౧) "తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యంతి
సూరయః" ఇత్యాదిభిః పరమపదవత్ తద్వాసినామపి ప్రాప్యత్వం
శూయతే. ౧౪౧.

తదుక్తిమభియుక్తే శ్చ, (౨) "తై జ్ఞాన్య నిత్య నిరతై ర్భవదేక
భోగై ర్నిత్యై రనుక్షణసంవీనరసార్ద్రై భావైః । నిత్యాభివాఞ్ఞితపరస్పర
సీచభావైర్నదేవతైః పరిజనై స్తవ నన్దనీయ" ఇతి. అనేన తదీయతా
త్వం మోక్షదశాయామపి విద్యత ఇత్యవగమ్యతే. ౧౪౨

రయః ప్రథమజాయే పురాణాః" ఎన్దు - యాతొరుదేశ త్రితే ఋ
కల్ పురాణరాయ మున్మే యుద్ధాయుక్తిజాకకశ్చమ్, "తద్విప్ర
సా విపన్యవో జాగృవాంస స్మమిన్ధతే విష్ణోర్యత్పరమం పదమ్" ఎన్దు
విష్ణువినుడై య పరమమానపదమ్ యాతొన్దు, అతిర్ విప్రకల్ స్తుతి
శీలరాయ ఉగర్ త్రియే స్వభావమాక పుడైయరాయ్కోణ్డ విశ్వా
నిట్పర్కశ్చమ్, "తద్విష్ణోః పరమం పదం సదా పశ్యంతి సూరయః"
ఎన్దు - అన్ద విష్ణువినుడై య పరమమాన పదతై సూరికల్ ఎప్పాతుమ్
పారానిత్పర్కశ్చమ్, ఇత్యాది ప్రమాణైభావే పరమపదత్పారి
తద్వాసికాన సూరికల్ ప్రాప్యరాక చొల్లప్పట్టర్కల్. ౧౪౩.

అప్పడి అభ్యాసుమరుచ్చయ్తార్, "తై జ్ఞాన్య నిత్య నిరతై ర్భవదేక
భోగై ర్నిత్యై రనుక్షణసంవీనరసార్ద్రై భావైః । నిత్యాభివాఞ్ఞితపరస్పర
సీచభావైర్నదేవతైః పరిజనై స్తవ నన్దనీయ" ఎన్దు-తై జ్ఞాన్య
త్రితే ఎన్దుమ్ నిరతరాయ, ఉన్మకలితే యురుపడిప్పట్టభాగతై యుడై
యరాయ, ఎన్దు ముళరాయ, యుగ్గోటుమ్ పురితాన రసత్తారే నైన్ద
నైన్దాయుడైయరాయ, ఎన్దు మొక్క అకై పుడప్పట్ట పరస్పర శేషత్వతై
యుడైయరాయ, ఎన్దుడైయ దేవతైకాన ఉన్దుడైయ పరిజనన్ద

ఏవాక్యత్యపక్షే శేషత్యప్రతిపాదకేన నమశ్చబ్దేన భాగవచ్ఛేషత్యం భాగవతశేషత్యవర్తంతం ప్రతిపాద్యతే. ౧౭౩.

తస్మాద్భాగవచ్ఛేషత్యవత్ తత్ప్రియుక్త భాగవతశేషత్యమపి సర్వప్రకారవిశిష్టమేవేతి ఆత్మయాథా త్య్యప్రతిపాదక మన్తార్థాగ్రహణ ర్యతయా తత్సవిద్భిరనుసంధియతఇతి సర్వముపపన్నమ్. ౧౭౪.

సామ్యజామూల్యమునినా గురుస్నేహదశాన్వయాత్ ।

శ్రీమదష్టార్థమన్తార్థ త త్వదీపఃప్రదర్శితః॥ ౧౭౫.

శోడే కూడువేనాక వేణుమెన్దు శొల్లుకై యాలే. ఇత్తాల్-మోక్షదత్తై యిలుమ్ తదీయశేషత్యముడెన్దు శొల్లిల్ ద్రొయిల్ దు. ౧౭౬.

ఇచ్చన్త్ర్తినుడై య ఏవాక్యత్య పక్ష త్రితే, శేషత్యతై చ్చొల్లకై నమశ్చబ్దతై భాగవచ్ఛేషత్యమ్ భాగవతశేషత్య పర్యవ్రామ్య శొల్లప్పట్టతాకకడవతు. ౧౭౭.

ఆకై యాలే, భాగవచ్ఛేషత్యమౌలే సర్వప్రకార విశిష్టమాన భాగవతశేషత్యముమ్ ఇ త్తిరుమన్తార్థత్తుక్కుత్తాత్పర్యమాక తత్త్వ విత్తుక్కుళాన తిరుమక్కైయార్వరుమ్, (౧) “మల్ శ్లోమ్ పేళిలుమ్ నిన్ తిరు వేట్టెయ్తుమ్ కల్ దు-నానుల్ దుతుమున్న డియాక్ కడిమై” ఎన్దు అను సన్ధి త్రుళినారితే. ఆకై యాల్, ఇచ్చన్త్ర్తిమ్ సర్వప్రకారత్తాలుమ్ డివపన్నమాక చ్చొల్లప్పట్టతాయిల్ దు. ౧౭౮.

“సామ్యజామూల్యమునినా గురుస్నేహ దశాన్వయాత్ । శ్రీమ. దష్టార్థ మన్తార్థ త త్వదీపఃప్రదర్శితః”-సామ్యజామూల్యమునియాలే ఆధార్యన్చక్కల్ స్నేహ త్రిన్ దత్తైయోట్టై క్కుట్టరవాలే తిరువమ్మ యరమాన తిరుమన్తార్థత్తుక్కు త త్వదీపమానతు కాట్టప్పట్టతు. ౧౭౯.

౧౭౪ దీపప్రకాశసహిత తత్త్వదీప ప్రథమ ప్రకరణమ్.

ఇతి శ్రీవాదికేసరి సుందరజామాత్యమునివిరచిత తత్త్వదీప
శ్రీమదష్టాక్షర వివరణానామ
ప్రథమం ప్రకరణమ్.

సుందరజామాత్యమునయే నమః.

—o—

వాదికేసరి అభికియమణవాళచ్చీయరరుధిచ్చయేత
తత్త్వదీపప్రకాశత్తిల్ తిరుమన్త వివరణమాన
ముతల్ ప్రకరణమ్
ముడిస్తు పెద్దతు.

వాదికేసరి అభికియమణవాళ జీయర్
తిరువడిక శేశరణమ్.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

అథ ద్వయ వివరణం నామః ద్వితీయం ప్రకరణమ్.

అథాష్టాక్షరమస్తార్థతత్త్వయాథాత్మ్యవేదినః ।

హితప్రపదనాకారో ద్వయార్థస్సంప్రదర్శ్యతే॥

మూలమస్తార్థానుసన్ధానావసానే సర్వప్రకార భగవత్పారతన్త్ర్యయుక్త తదేకశేషత్వరూపాత్తత్త్వరూపయాథాత్మ్యస్య స్వరూపానురూపం హితానుష్ఠానం ప్రపదనరూప మాచార్యరుచి పరిగృహీతేన ద్వయేన మన్తగ్రీత్నేనోచ్యతే. ఆచార్యరుచి పరిగృహీతాహి విద్యా సాధుతరా తత్త్వజ్ఞానానుష్ఠానాదిముఖేన పురుషార్థాయ భవతి.

ద్వయార్థమ్ ప్రకాశిప్సిక్ష్పమకుటితు.

అథాష్టాక్షర మస్తార్థ తత్త్వ యాథాత్మ్యవేదినః హితప్రపదనాకారో ద్వయార్థ స్సంప్రదర్శ్యతే॥ అనన్తరమ్, అష్టాక్షర మస్తార్థ త్రినుడైయ తత్త్వయాథాత్మ్యతై యతిస్తవనుక్కు ప్రపదనరూప హితానుష్ఠానమాయురుక్కిత ద్వయార్థమ్ కాట్టప్పమకుటితు.

అథావతు- మూలమన్త త్రిలగ్ధానుసన్ధానత్వతే అటుతయిడ పుట్ట సర్వప్రకార భగవత్పారతన్త్ర్యోదేకరూప తదేక శేషత్వరూప మాన ఆత్మస్వరూప యాథాత్మ్యతైయుడైయవనుక్కు స్వరూపానురూపమాన హితానుష్ఠానమ్ ప్రపదనమెన్తు ఆచార్యరుచి పరిగృహీతమాయ ద్వయమెన్తు పేరాన మన్తగ్రీత్నత్వతే శౌల్లవమకుటితైస్త్వపడి. ఆచార్యరుచి పరిగృహీతైయాన విద్యైయితే సాధుతరై యాయ్కోల్లు తత్త్వజ్ఞానానుష్ఠానాది ముఖత్వతే పురుషార్థత్రి

(౧) "ఆచార్యవాన్ పురుషో వేద " (౨) "ఆచార్యాద్దైవ విద్యా విదితా సాధిష్ఠం ప్రాపత్ " ఇతి శ్రుతేః; (౩) "పాపిష్ఠః శ్రుత బధ్ధశ్చ పుణ్డరీకశ్చ పుణ్యకృత్ । ఆచార్యవత్తయా ముక్తా తస్మాదాచార్యవాన్ భవేత్ " ఇతి స్మృతేశ్చ. ఆచార్యస్వయమత్యంత భగవత్ప్రతిత్యాసన్నః స్వాక్షకారేణైవ స్వశిష్యం జ్ఞానానుష్ఠానాది వికలమపి స్వానుష్ఠితభగవత్ప్రపత్తివైభవాత్ పరమపురుషార్థం తమేవ భగవంతం ప్రాపయతి; యథా చక్షుష్మానస్థం స్వహస్త ప్రదానేనాభిమతచేకం నయతి; యథాచ కర్ణధారః పఙ్గుం పోతే నిధాయ పారం గమయతి; యద్వచ్చ రాజసేవావిశారదః స్వపుత్ర దార భృత్యాదికం కుటుమ్బన్బాధుష్టావతు. "ఆచార్యవాన్ పురుషో వేద " "ఆచార్యాద్దైవ విద్యా విదితా సాధిష్ఠం ప్రాపత్ " ఎన్తు - ఆచార్యవానానపురుషా అత్యైయదైయనాకానిఱ్ఱుమ్, ఆచార్యనృక్కుల్ నిన్తు మత్యియ పుట్ట విద్యై నన్దాన ఫలతై ప్రాపిప్పిక్కుమెన్తు శ్రుతియమ్, "పాపిష్ఠః శ్రుతబధ్ధశ్చ పుణ్డరీకశ్చ పుణ్యకృత్ । ఆచార్యవత్తయా ముక్తా తస్మాదాచార్యవాన్ భవేత్ " ఎన్తు - పాపిష్ఠానాన శ్రుతబధ్ధపుమ్, పుణ్యకృత్తాన పుణ్డరీకనుమ్, ఆచార్యవాన్లభాకైయాలే ముక్తరానాకళ, అకైయాలాచార్యవానాకవేణమెన్తు స్మృతియమ్ శొల్లిద్రీతే. ఆచార్యనాకితా, తా భగవద్విషయత్తుక్కుగియనాయ్, తన్నుడైయ అగ్గీకారత్తాలే తా శిష్యునై జ్ఞానానుష్ఠానాది వికలనాయిరున్దానేయాకలుమ్ తానమస్మిత్త భగవత్ప్రపత్తివైభవత్తాలే పరమపురుషార్థభూతానాన అన్త భగవాన్తన్తై ప్రాపిప్పియానిఱ్ఱుమ్; ఎన్మోలవెన్నిల్;- కణ్ణుడైయవన్ కణ్ణిల్లారవనై క్కెయైక్కొడుత్తు అవన్ నిన్తైత్త చేకతిలే కొణ్ణుపోమాపోలవుమ్; త్తెన్పుక్కారనానవన్, మువవనై పువవిలేయైత్తి క్కడలుక్కు అక్కరైయిలే కొణ్ణుపోమాపోలవుమ్, రాజవేన్తై

మవిదితసరాధిపమపి తత్ప్రసాదలబ్ధ స్వవిభవేన స్వాభిమత వివిధభోగ భాగినం కారయతి.

తదిదము క్తమభియుక్తైః, (౧) “అన్ధోఽనన్ధగ్రహణవశగో యాతి రక్తేశ యద్వత్పఙ్గు ర్నా కాకుహరనిహితో నీయతే నావికేన భుక్త్యే భోగానవిదితన్యపస్సేవ కన్యార్థకాది స్వత్సంప్రాప్తా ప్రభవతి తథా దేశికో మే దయాళుః” ఇతి.

తథాచ భగవత్ప్రసాదవిషయాకృతఘట్టాకర్ణాక్షీకారేణైవ తద నుజన్యాఽజ్ఞాతభగవద్విషయస్యాఽపి మోక్షసిద్ధిః పరమర్షిస్సన్న్యతేచ.

పఙ్గుమవ, తన్నుడైయ పుత్త్రదారాదికుటుమ్బమానతు రాజావై యతియాతిరుక్మచ్యయేతేయుమ్ అవన్ తనక్కు త్తస్త విశ్వర్యతా లే వేణ్డినపడి భుజిప్పితిరుక్కుమాపోలేయుమ్, ఇవ్వాచార్యనుమ్, తన్ను డైయ వైభవతాలుమ్ శిష్యునై కృతార్థనాక్కుమ్.

ఇప్పుడి అభియుక్తకళుమ్ శొన్నార్కళితే- “అన్ధోఽనన్ధగ్రహణవశగో యాతి రక్తేశయద్వత్ పఙ్గు ర్నా కాకుహరనిహితో నీయతే నావికేన భుక్త్యే భోగానవిదితన్యపస్సేవ కన్యార్థకాది స్వత్సంప్రాప్తా ప్రభవతి తథా దేశికో మే దయాళుః” ఎన్టు-అన్ధనానవన్ అన్ధనల్లాత వనై ప్పిడి తబలతా లే పోకానిఱ్కుమ్, రక్తేశనే! అతుపోలే పఙ్గువానవ నుమ్ ఓడత్తిలే వైక్కుప్పట్టు ఓడముడైయవనా లే కొన్లుపోకప్పడా నిఱ్కుమ్, సేవకనుడైయ పుత్త్రాదికల్, రాజావై యతియాతిరుక్మ చ్యయేతేయుమ్ భోగతై భుజియానిఱ్కుమ్, అప్పడియే ఉన్నై పెఱు విక్కుమిడత్తిలుమ్ దయాళువాన తన్నుడైయ ఆచార్యనే సమర్థనాకా నిఱ్కిరా నెన్దెయా లే.

అప్పడియే భగవత్ప్రసాదతా లే విషయాకరిక్కుప్పట్ట ఘట్టాకర్ణ నుడైయ అక్షీకారతా లే అవన్ తమ్మిక్కు మోక్షముణ్డాయితైన్టు పరమర్షికల్ శొన్నార్కలే.

స్మృత్యంతరభిన్నః - (౧) “పశుర్ననుష్యతి పక్షివా యేచ
వైష్ణవసంశ్రయాః । తేనైవ తే ప్రయాశ్యంతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్”
(౨) “యం యం సృశతి పాణిభ్యాం యం యం పశ్యతి చక్షుషా
స్థావరాణ్యపి ముచ్యంతే కింపున రాస్థివా జనాః” (౩) “ఏతన్నిష్ఠస్య
మర్త్యస్య ముక్తి స్తస్య కరే స్థితా । తత్సంబద్ధినపవాపి ముచ్యంతే
నాత్ర సంశయః” ఇతి. ౧.

ఏవం సకలశాస్త్రేష్వాచార్యస్య నిరవధికమాహర్త్యంబహుశః
ప్రతిపాద్యతే; - (౪) “యస్య దేవే పరాభక్తి ర్యథాదేవే తథాగుహా”

నుగ్రహముగ్ధాన శాస్త్రజ్ఞులిమ్, “పశుర్ననుష్యతి పక్షివా
యేచ వైష్ణవసంశ్రయాః । తేనైవ తే ప్రయాశ్యంతి తద్విష్ణోః పరమం
పదమ్” ఎన్టు-పశువాకవుమామ్, మనుష్యనాకవుమామ్, పక్షియాకవు
మామ్, యావత్ శిలర్ వైష్ణవనై సంశ్రయి త్తిరుక్కితార్ కళే, అన
నాలే అవర్ కళే అన్త విష్ణువినుజైయ పరమమానపదజై యజై వర్తిక
ళెన్టుమ్, “యం యం సృశతి పాణిభ్యాం యం యం పశ్యతి చక్షు
షా స్థావరాణ్యపి ముచ్యంతే కింపున రాస్థివా జనాః” ఎన్టు యాతొన్తై
యాతొన్తైకైయాలే స్పర్శిక్కితా, యాతొన్తై యాతొన్తైకన్తై
నోక్కుకితా, స్థావరజ్ఞుమ్ ముక్తజ్ఞభాకానిఱ్కుమ్, బన్ధుజనజ్ఞళో
ముక్తర్ కళాక ప్పిన్తై శొల్లవేణుమోవెన్టుమ్; “ఏతన్నిష్ఠస్య మర్త్యస్య
ముక్తి స్తస్య కరే స్థితా । తత్సంబద్ధినపవాపి ముచ్యంతే నాత్ర సంశ
యః” ఎన్టు - ఇన్త మన్త్రనిష్ఠనాన అన్త మనుష్యనుక్కు ముక్తికై
యిలేయిరుక్కుమ్, తత్సంబద్ధికళుమ్ ముక్తరాకానిఱ్పుర్ కళే, ఇన్వొడ
త్తిలే సంశయమిత్తైయెన్నుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౧.

ఇప్పడి సకలశాస్త్రజ్ఞులి మూచార్యనుజైయ నిరవధికమాహ
ర్త్యమానతు ఇన్నముమిప్పడియాక ప్రతిపాదికప్పడానిన్టు-“యస్య

తస్మై తే కథితా హ్యర్థాః ప్రకాశస్తే మహాత్మనః ” (౧) “మస్తే
 తద్దేవతాయాంచ తథా మస్తప్రదే గురౌ । త్రిషు భక్తి స్సదా
 కార్యా సా హి ప్రథమసాధనమ్ ” (౨) “మస్త్రీనాథం గురుం
 మస్త్రీం సమత్వేనానుభావయేత్ ” (౩) “న వై రాగ్యాత్పరో
 లాభో న బోధాదపరం సుఖమ్ । న గురో రపరస్త్రితా న స
 త్పరో రిపుః ” (౪) “విష్ణో రర్చావతారేతు లోహభావం
 దేవే పరా భక్తిర్యథాదేవే తథా గురౌ । తస్మై తే కథితా హ్యర్థాః
 ప్రకాశస్తే మహాత్మనః ” ఎన్దు - యావదానువసకు దేవస్య క్కలితే
 పరైయాన భక్తియుణ్ణు, అన్దు దేవన్ పక్కల్ పోలే అప్పడి గురువక్క
 లిలుమ్ పరైయాన భక్తియుణ్ణు, అన్దు మహాత్మావున్కు శొల్లప్పట్టి ఇన్దు
 అర్థజల్ ప్రకాశియానిట్కుమితే యెన్దుమ్, “మస్త్రీ తద్దేవతాయాంచ
 తథా మస్త్రీప్రదే గురౌ త్రిషు భక్తి స్సదా కార్యా సా హి ప్రథమ
 సాధనమ్ ” ఎన్దు - మస్త్రీ త్రిస్వక్కలిలుమ్, అతినుడైయ దేవతైయిస్వ
 క్కలిలుమ్, అప్పడి మస్త్రీప్రదనాన గురువిస్వక్కలిలుమ్, ఇమ్మావరో
 పక్కలిలుమ్ భక్తి ఎప్పోతుమ్ పణ్ణప్పడుమ్, అతితే ముతలాన సాధన
 మెన్దుమ్, “మస్త్రీనాథం గురుం మస్త్రీం సమత్వేనానుభావయేత్ ”
 ఎన్దు - మస్త్రీనాథనైయుమ్ గురువైయుమ్ మస్త్రీజైయుమ్ సమ
 మాక బుద్ధిపణ్ణువానెన్దుమ్, “న వై రాగ్యాత్పరో లాభో న బోధాద
 పరం సుఖమ్ । న గురో రపరస్త్రితా న సంసారాత్పరో రిపుః ” ఎన్దు -
 వైరాగ్య త్రిత్కాట్టిలుమ్ వేటారు లాభమిలై, జ్ఞాన త్రిత్కాట్టిలుమ్
 వేటారు సుఖమిలై, గురువై క్కాట్టిలుమ్ వేటారు రక్షకరిలై, సంసార త్రి
 త్కాట్టిలుమ్ వేటారు శత్రువిలై యెన్దుమ్, “విష్ణో రర్చావతారేతు
 లోహభావం కరోతి యః । యో గురౌ నూనుషం భావముభౌ నరక
 పాతినా ” ఎన్దు - విష్ణువినుడైయ అర్చావతార త్రిల్ లోహప్రతిపత్తియై

యః యో గురౌ మానుషం భావముభౌ నరకపాతినా" (౧) "దేవ మివాఽఽచార్యముపాసీత" ఇత్యాదిభిః. ౨.

(౨) "శిష్యాఽచార్యవంశో జ్ఞేయః ఆచార్యాణామసావసావిత్యా భగవత్తః" ఇతి శ్రుత్యాచ, స్వాచార్యాది పరమగురుభూత భగవత్పర్యంతం గురుపరమృరాయాః ప్రత్యేకానుసంస్థేయత్వం విధీయతే. భాష్యకారేణాఽపి "గురుపరమృరయా పరమగురుం భగవంతం ప్రణమ్య" ఇతి నిత్యేఽభిధీయతే. ౩.

విశేషతోఽస్య మన్తస్య వైభవప్రకరణేచ, (౩) "గురురేవ పరం బ్రహ్మగురురేవ పరాగతిః | గురురేవ పరావిద్యా గురురేవ పరాయణమ్ | యావనౌరువన్ పణ్ణుకితాన్, యావనౌరువన్ గురువిస్వక్కుల్ మానుష ప్రతిపత్తియై పృణ్ణుకితాన్, ఇవర్కభీరువరుమ్ నరకత్తిల్ విధానిత్పూర్క శిస్తుమ్, "దేవ మివాఽచార్య ముపాసీత" ఎన్తు - ఈశ్వరనైష్ఠానై ఆచార్యనై ఉపాసిత్వానైస్తుమ్, ఇతు ముతలాన వచనజ్ఞతాల్. ౨.

"సచార్యవంశో జ్ఞేయః - ఆచార్యాణామసావసావిత్యా భగవత్తః" ఎన్తు-ఆచార్యర్కభిల్ వైస్తుక్కుల్ ఇవనివనైస్తు భగవానశ్రుమ్ అన్త ఆచార్యవంశమానతు జ్ఞేయమైస్తుమ్ శిల్లుకిత శ్రుతియాల్, తనక్కు ఆచార్యన్ ముతలాక పురమగురువాన భగవాన్ ముషిచాక గురుపరమృరైకత్ తనిత్తనియే యనుసంస్థేయమైస్తు విధిక్కుప్పడా నిష్ఠతు. భాష్యకారరుమ్ "గురుపరమృరయా పరమగురుం భగవంతం ప్రణమ్య" ఎన్తు నిత్యత్తిల్ అరుభిచ్చయ్ తారితే. ౩.

విశేషిత్తు ఇన్త మన్త్ర త్రినుడైయ వైభవమ్ శొల్లుకితవిడత్తిల్, "గురురేవ పరం బ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః | గురురేవ పరావిద్యా గురురేవ పరాయణమ్ | గురురేవ పరః కామో గురురేవ పరం ధనమ్ | యస్తాత్తదుపదేష్టాఽసౌ తస్తాద్గురుతరో గురుః" ఎన్తు - పరమాన

(౧) అథ స్తవ్యమూ-౧-౧-౬-౧౩. (౨) రహస్యామ్నాయబ్రాహ్మణమ్.

(౩) ద్వయోపనిషత్.

గురురేవ పరః కామో గురురేవ పరం ధనమ్ | యస్మాత్తదుపదేష్టా
సౌ తస్మాద్గురుతరో గురుః ” (౧) “ నమస్కృత్య గుర్మా దీర్ఘప్ర
ణామైస్త్రిభిరాదితః | తత్పాదా గృహ్య మూర్ధ్ని స్వే నిధాయ విన
యాన్వితః | గృహ్ణీయాన్తన్త్రీరాజం తం సూం గచ్ఛేచ్ఛరణం నరః ”
ఇత్యుచ్యతే.

ఎనమాచార్యరుచి పరిగృహీతస్యాన్యమ స్త్రీరత్నస్య ప్రపదన
రూపహితప్రతిపాదకస్య ద్వయస్య నిరవధికమాహాత్మ్యం శాస్త్రీమ
ప్రతిపాద్యతే. తథాహి - పాద్యే పరాశరణ పృష్టా నారదః - (౨)
“మన్త్రాణాం పరమో మన్త్రో గుహ్యనాం గుహ్యముత్తమమ్ |

బ్రహ్మముమ్ గురువే, పరమాన ఉపాయముమ్ గురువే, పరమాన జ్ఞాన
ముమ్ గురువే, పరమమాన | పాప్యముమ్ గురువే, పరమాన కామ
ముమ్ గురువే, పరమాన ధనముమ్ గురువే, ఇవనతై యుపదేశితా
నెన్బతు యాతొన్తాలే, అత్తాలే గురువాననన్ మికవుమ్ పెరియనెన్బమ్
“నమస్కృత్య గురుం దీర్ఘప్రణామైస్త్రిభిరాదితః | తత్పాదా గృహ్య
మూర్ధ్ని స్వే నిధాయ వినయాన్వితః | గృహ్ణీయాన్తన్త్రీరాజం తం
మాం గచ్ఛేచ్ఛరణం నరః ” ఎన్దు - ముతలిలే మాన్దు దీర్ఘప్రణామ
తోడేమాడ గురువై నమస్కరిత్తు, అవన్ శ్రీపాదజ్ఞళైప్పిడిత్తు త్త
తలైయిలేవైత్తుక్కొణ్ణ ఒడుక్కత్తైయైదైయనాన నరనానవన్ అన్ద
మస్త్రీరాజనై గ్రహిప్పాన్, అత్తాలే ఎన్దై చ్చరణమ్ పుకురువా
నెన్బమ్ ఆచార్యవైభవమ్ శొల్లిత్త్రితే.

౪.

ఇప్పడి ఆచార్యరుచి పరిగృహీతమాయ్, ప్రపదనరూపమాన
హితతై చ్చొల్లువతాయ్, మస్త్రీరత్నమాన ద్వయ త్రినుడైయ నిరవ
ధిక మాహాత్మ్యముమ్ శాస్త్రజ్ఞళిలే శొల్లప్పడానిన్బతు ; ఎజ్జనేయె
న్నిల్, పాద్మపురాణత్తిలే పరాశరన్ కేట్కు నారదరానవన్, “మన్త్రా

రహస్యానాం రహస్యంచ సద్యస్సంసారతారణమ్ । సర్వసంశయభేదాంత
చ సర్వకల్మషనాశనమ్ । శరణాగతి మస్త్రస్తు సర్వసంపచ్చ భావహాః
పురా హిమవతః పార్శ్వే ఘోరమత్యంతదుష్కరమ్ । తపస్తప్తా
మహాత్మానం దృష్ట్వా కమలసంభవమ్ । ఆరాధ్య విధివత్సూర్వం సర్వ
లోకేశ్వరం గురుమ్ । ప్రణమ్య శిరసా భూమా హరే ర్హాభినముద్య
వమ్ । దేవదేవ జగన్నాథ చతుర్ముఖ పితామహా సర్వేషామేవ మన్తా
ణాం సారం సంసారనాశనమ్ । యేన మస్త్రేణ సంసారాన్తు క్షీం యాన్తి
ణాం పరమో మస్త్రో గుహ్యానాం గుహ్యము త్రమమ్ । రహస్యానాం
రహస్యంచ సద్యస్సంసారతారణమ్ । సర్వసంశయభేదాంత సర్వకల్మషనా
శనమ్ । శరణాగతి మస్త్రస్తు సర్వసంపచ్చ భావహాః ఎన్తు-మస్త్ర
జ్జఘ్నకుల్ పరమమాన మస్త్రముమాయ్, గుహ్యజ్జఘ్నకుల్ ఉత్త
మమాన గుహ్యముమాయ్, రహస్యజ్జఘ్నకుల్ రహస్యముమాయ్,
శడక్సేన సంసారతై క్షడత్తుమ్ రహస్యమాయ్, సర్వసంశయజైయుమ్
భోక్తువతాయ్, సర్వపాపతైయుమ్ సశిష్టిప్పతాయ్, సర్వసంపత్తైయుమ్
శుభతైయుముడ్ఘాక్తువతా యరుక్తుమ్ శరణాగతి మస్త్రమ్ ఎన్తు
ఇన్తుస్త్రై వైభవతైచ్చొల్లి, తా ఇన్తుస్త్రైమ్ పెద్దపడియైయుమ్
శోన్నాః;--పురా హిమవతః పార్శ్వే ఘోరమత్యంత దుష్కరమ్,
తపస్తప్తా మహాత్మానం దృష్ట్వా కమలసంభవమ్ । ఆరాధ్య విధివ
త్సూర్వం సర్వలోకేశ్వరం గురుమ్ । ప్రణమ్య శిరసా భూమా హరే
ర్హాభినముద్యవమ్” ఎను - పండ్ల హిమవత్పర్వత్తిలే, కొడితాయ్
మికవుమ్ శైయ్యవరితాన తపస్సైస్సపృణ్ణి, మహాత్మావాయ్ కమలసంభవ
నాన బ్రహ్మవైక్ష్ణు, సర్వేశ్వరనాయ్ గురువాన అవనై ముత్పడ
శాస్త్రత్తిలే శోల్లకితాహ్సలే ఆరాధిత్తు, హరియనుడైయ తిరునాభి
యిల్ పితన్దవవనై భూమియిలే తలైయాలే ప్రణామమ్ పణ్ణి, “దేవ
దేవ జగన్నాథ చతుర్ముఖ పితామహా సర్వేషామేవ మన్తాణాం

హి సూరయః । మస్త్రీం తం శ్రోతుమిచ్ఛామి ప్రసాదం కురు
నాయక । బ్రహ్మోవాచ - స్వార్థం శ్రౌతంచ యోగంచ జ్ఞానం చేతి
చతుర్విధమ్ । వైదికాః క్రమశః స్తేన ప్రాప్నుయ్యన్తవాశ్శుభమ్!
యద్యోగజ్ఞానయోస్సారం వేదాస్తేచ ప్రతిష్ఠితమ్ । అక్లేశేన సుమా
ర్గేణ వేదసారేణ భక్తిమార్గా । ద్వయేన ప్రాప్నుయాత్సు తద్విష్ణోః
పరమం పదమ్ । తస్మిన్ ద్వయే భజ శ్రద్ధాం యత్నతో ముని
సారం సంసారనాశనమ్ । యేన మస్త్రీం సంసారాన్తుక్తిం యాన్తి
హి సూరయః । మస్త్రీం తం శ్రోతుమిచ్ఛామి ప్రసాదం కురునా
యక ” ఎన్దు - దేవదేవనాయ, జగత్తుక్కునాథనాయ, వితామహనాన
చతుర్ముఖినే! యాతొరు మస్త్రీత్రాలే అతిపుడైయాక్ సంసారత్తిల్
నిన్దుమ్ మోక్షత్తై యడైకితాకళి, సర్వమస్త్రీజ్ఞకుమ్ సారమా
యిరుప్పతాయ, సంసారనాశనమాన అన్దు మస్త్రీత్తైక్కేట్టు వాశై
ప్పడానిన్దేనా, నాయకనే! ప్రసాదమ్పణ్ణవేణుమెన్దు బ్రహ్మవై
స్వార్థం అపేక్షితా, అన్దు బ్రహ్మవుమ్, “ స్వార్థం శ్రౌతంచ
యోగంచ జ్ఞానంచేతి చతుర్విధమ్ । వైదికాః క్రమశః స్తేన
ప్రాప్నుయ్యన్తవాశ్శుభమ్ ” ఎన్దు - స్వార్థకర్తమ్, శ్రౌతకర్తమ్,
యోగమ్, జ్ఞానమెన్దు నాన్దువకైయాయుక్కు ముపాయమ్;
అత్తాలే వైదికీరాన పురుషర్కళి క్రమన్తిలే నన్దైయెప్పెటువార్కళి.
“యద్యోగజ్ఞానయో స్సారం వేదాస్తేచ ప్రతిష్ఠితమ్ । అక్లేశేన సుమా
ర్గేణ వేదసారేణ భక్తిమార్గా॥ ద్వయేన ప్రాప్నుయాత్సు తద్విష్ణోః
పరమం పదమ్ ” ఎన్దు - యోగజ్ఞానజ్ఞలిల్ సారత్తై యడైత్తాయ, వేదా
న్దుత్తిల్ ప్రతిష్ఠితమాయుక్కిణతు యాతొన్దు, క్లేశమిల్లాత నల్వభి
యాయ, వేదత్తిల్ సారమాన ద్వయత్తాలే భక్తిమానానవ, పుత్ర
నే! విష్ణువినుడైయ అన్దు పురమమాన పదత్తై యడైయమెన్దు శొల్లి,
“తస్మిన్ ద్వయే భజ శ్రద్ధాం యత్నతో మునిపుజవ । సర్వకామా

పుజవ । “సర్వకామాశ్రయాంవాణీంత్యక్త్వా ప్రాప్తుం త్వమర్హసి” ఇతి

తథా సాత్వతతన్త్రే భగవన్తంప్రతిబ్రహ్మ- (౧) “భగవన్ హిత
మాఖ్యాతమాత్మనాం పతతామధః । త్వత్ప్రపకం మహత్కర్మ
కారుణ్యవివశాత్తనా అధీతా బహవో మన్తా శ్రీమదష్టాక్షరాదికాః
ఏభిః కర్మభరీహానస్తాన్ మన్తాన్ సతతం జపన్ । త్వమాహ్నోత్యేవ
పురుషఃపురుషం పురుషోత్తమం ఏతాని చోచ్యమానాని కర్మాణి కరుణా
కర । దుర్విజ్ఞేయస్వరూపాణి దుష్కరాణి విభాగశః । మన్తాంశ్చేకైక

శ్రయాం వాణీం త్యక్త్వా ప్రాప్తుం త్వమర్హసి ” ఎన్టు - అన్త ద్వయ
త్తిలే, మునిశ్రేష్ఠనే ! యత్నత్తోడే శ్రద్ధెయుడై యనాకవేణమ్
ప్రయోజనాన్తరజ్జళెల్లావత్ శ్రేయుమ్ పత్ శ్రీనిన శాస్త్రజైవిట్టు ఇజ్జే
ప్పత్ శ్రీకుక్కు అర్హనాకా నిన్టాయ నీ ఎన్టుమ్ శొన్నాన్.

అప్పడియే సాత్వత తన్త్రే త్తిలుమ్ భగవానైక్కుటిత్తు బ్రహ్మ
వాసవన్, “భగవన్ హితమాఖ్యాతమాత్మనాం పతతామధః త్వత్ప్ర
పకం మహత్కర్మ కారుణ్యవివశాత్తనా” ఎన్టు-భగవానే ! కారుణ్య
పరవశమాన నెజ్జెయుడై య ఉన్నా లే అధః పతిక్కిరి ఆత్మాక్కుళుక్కు
హితమాయ్ ఉన్నై ప్రాప్తిక్కైక్కు హేతువాస పెరియకర్మనూనతు
అరుళిచ్చెయ్యప్పట్టతెన్టుమ్, “అధీతా బహవో మన్తా శ్రీమదష్టాక్ష
రాదికాః ఏభిః కర్మభరీహానస్తాన్ మన్తాన్ సతతం జపన్ । త్వమాహ్నో
త్యేవపురుషః పురుషం పురుషోత్తమం” ఎన్టు-శ్రీమదష్టాక్షరమ్ తుడక్కు
మాన మన్తగ్రంథే పలవుమధిక్కరిక్కుప్పట్టన, ఇన్త కర్మజ్ఞతలే
అనుస్థానతై పుణ్ణానిన్టుకొణ్ణు అన్తమన్తగ్రంథై ఎప్పొరుతుమ్ జపిక్కిరి
పురుషనానవన్, పురుషోత్తమనే ! పురుషనాన ఉన్నై పెన్ద్రేవేడు
మెన్టుమ్, “ఏతానిచోచ్యమానాని కర్మాణి కరుణాకర । దుర్విజ్ఞేయస్వరూ
పాణి దుష్కరాణి విభాగశః । మన్తాంశ్చేకైకశస్తావజ్జపమానస్మ
మాధవ ఉక్తేనై వచ మార్గేణ గచ్ఛత్యాయురపక్షయమ్” ఎన్టు-కరుణ

ప్రకరణము.] ద్వయమస్త్రీమాహత్య ప్రతిపాదనమ్. ౧౦౫

శస్తావజ్ఞపమానస్య మాధవ । ఉక్తేనైవచ మార్గేణ గచ్ఛత్యామరప
క్షయమ్ । తస్మాత్సకృత్కృతేనైవ కర్తాణామేన మానవః । సకృజ్జప్తేన
మస్త్రేణ కృతకృత్య స్సుఖీ భవేత్ । తద్బూహి కర్తృతం మస్త్రం
దయార్ద్రహృదయోహ్యసి” ఇతి; - భగవానువాచ-సత్యముక్తాన్య
శక్యాని కర్తాణి కమలాసన । మస్త్రాణాంచ యథాశాస్త్ర సుసం
నశకృతే । తత్కర్తృ విద్యతే యేన కృతమాత్రేణ కర్తాణా । మాం
ప్రాప్నోతి నరో బ్రహ్మ మమాఽత్యచ భవిష్యతి । మస్త్రోహి

కరనే ! ఇంద్ర కర్తృజ్జలైచ్చొల్లి ప్సార్తాల్ విరిత్తతీయవరితాన స్వరూ
పతైయుడైయనవాయ్, దుష్కరజ్జఘమాయిరుక్కుమ్, మస్త్రీజ్జలై
యుమ్ శనిత్తనియే శాస్త్రోక్తమార్గర్తాలే జపియానిక్కిఱవనుక్కు
మాధవనే ! అల్పాయస్సుక్క-శాస్త్రేయాళే ఆయుస్సుతయతై యడై
యానిక్కుమెన్టుమ్ శొల్లి; “తస్మాత్సకృత్కృతేనైవ కర్తాణామేన మా
నవః । సకృజ్జప్తేన మస్త్రేణ కృతకృత్య స్సుఖీ భవేత్ । తద్బూహి
కర్తృతం మస్త్రం దయార్ద్రహృదయోహ్యసి” ఎన్టు-అనైయరితాళై
యాళే, ఒరుకాలనుష్టిత్త యాతారు కర్తృతాళే, ఒరుకాల్ జపిత్త యా
తారు మస్త్రీత్తాలే మనుష్యనానవక్ కృతకృత్యనాయ్ సుభయామ్,
అంద్ర కర్తృజ్జలైయుమ్ అన్ద్ర మస్త్రీజ్జలైయు మరుళిచ్చయ్యవేణుమ్, దయై
యాళే ననైన్దతిరువుళ్ళుడై యుడై యైయాయితేయిరుప్పతి యెన్టు మపే
క్షిత్తా. అవనుక్కు భగవానుమ్, “సత్యముక్తాన్యశక్యాని కర్తాణి కమ
లాసన । మస్త్రాణాంచ యథాశాస్త్ర సుసంసానం నశకృతే” ఎన్టు-
మెయ్యే, శొల్లిప్పట్ట కర్తృజ్జశక్యజ్జఘాయిరుక్కుమ్, కమలాసననే! మస్త్రీ
జ్జఘడైయ యథాశాస్త్రమాన అనుష్ఠానము మశక్యమాయిద్ర్లు; “త
త్కర్తృ విద్యతే యేన కృతమాత్రేణ కర్తాణా । మాం ప్రాప్నోతి నరో
బ్రహ్మ మమాఽత్యచ భవిష్యతి” ఎన్టు-ఒరుకాలనుష్టిత్త యాతారు
కర్తృతాలే మనుష్యనానవనై ప్రాపియానిక్కుమ్, బ్రహ్మవే! ఎన

విద్యతే యేన సకృదుచ్చారితేననై । పురుషో జీవలోకేన్ద్రికృత
 కృత్యో భవిష్యతి । కిన్తు తస్య చ మన్తస్య కర్తృణి కమలాసన । న
 లభ్యతేఽధికారీవా శ్రోతుకామోఽథవా నరః । త్వన్తు మద్భాగ్య
 సంయోగా దేతత్కర్తృభివాఙ్మసి । బ్రవీమి సర్వకర్తృభ్యో గరీయో
 మన్త్రమేవచ । ప్రథమం శృణు మన్తాగ్రాం రాజరాజమనుత్తమమ్ ।
 సర్వమన్త్రసలాన్యస్య విజ్ఞానేన భవన్తి నై । ఏతన్నన్త్రమవిజ్ఞాయ
 యో నరో మామభీష్పతి । బాహుభ్యాం సాగరం తర్జుమలభ్యా
 క్కు ఆత్మావాకపుమాకానిఱ్కుమ్, అన్తక్కుర్ముణ్ణాకానిస్తతు, “మ
 న్త్రోహి విద్యతే యేన సకృదుచ్చారితేననై । పురుషోజీవలోకేన్ద్రికృ
 తకృత్యో భవిష్యతి” ఎన్తు - పురుషాల్పురిత్తి యాతారుమన్త్ర
 త్తాలే పురుషనానవనిష్ట జీవలోకత్తిలే కృతకృత్యనామ్, అన్త మన్త్ర
 ముణ్ణాకానిస్తతితే; “కిన్తు తస్యచ మన్త్రస్య కర్తృణి కమలాసన । నల
 భ్యతేఽధికారీవా శ్రోతుకామోఽథవా నరః” ఎన్తు - విశేషిన్తు అన్త
 మన్త్రత్తుక్కు మనకర్తృత్తుక్కు మధికారియాలల్ శేష్టై-యిలిచ్చె
 యుడైయవనాత లింపానారు పురుషన్ కిడైయా; “త్వన్తు మద్భా
 గ్యసంయోగా దేతత్కర్తృభివాఙ్మసి । బ్రవీమి సర్వకర్తృభ్యో గరీయో
 మన్త్రమేవచ” ఎన్తు-నీ విశేషిత్తు ఎక భాగ్యత్తాలే ఇన్తకర్తృత్తై ఆశై
 ప్పడానిస్తాయ్, ఎల్లాక్కుర్ముణ్ణిలుమ్ శ్రేష్ఠమాన కర్తృత్తైయుమ్, సర్వమ
 న్త్రజ్ఞిలుమ్ శ్రేష్ఠమాన మన్త్రరత్నత్తైయు మునక్కు చొల్లుకి
 తే; “ప్రథమం శృణు మన్తాగ్రాం రాజరాజమనుత్తమమ్ । సర్వ
 మన్త్రసలాన్యస్య విజ్ఞానేన భవన్తి నై” ఎన్తు-ముప్పుడ ఉత్తమోత్తమ
 మాయ్, మన్త్రజ్ఞుక్కుల్లామ్ రాజరాజనాన మన్త్రైక్కేల్, సర్వ
 మన్త్రఫలజ్ఞు మితినుడైయ జ్ఞానమాత్రత్తాలే ఉణ్ణాకానిఱ్కుమ్;
 ‘ఏతన్నన్త్రమవిజ్ఞాయ యో నరో మామభీష్పతి । బాహుభ్యాం సాగ

ప్రవమిచ్చతి తస్మాద్యో మామభీష్పేత యోవా సుఖతుమిచ్చతి మస్త్రీ
రాజమిమం విద్యాదురోర్వచనపూర్వకమ్ । నానుకూల్యం న నక్ష
త్రం సతీర్థాదినిషేవణమ్ । నపురశ్చరణం నిత్యం జపంవాపేక్షితే
హ్యయమ్" ఇతి.

తథాచ పాద్యే అన్యత్ర బ్రహ్మణాపుష్టే భగవాన్ (౧)
“మామేకం చ శ్రియా యుక్తం భక్తియుక్తో నరోత్తమః । ద్వయేన
మస్త్రీరత్నేన మత్ప్రియేణ భజేత్సదా । అచిరాన్తస్పృశాదేన మల్లో
రం తత్తమలభ్యా ప్రవమిచ్చతి” ఎన్దు-ఇన్దుస్త్రీతై యతియాతే యావ
నోరు పురుషన్ ఎన్నై పెఱవేణుమెన్దానై పుడుకితా, అవన్ (ము) తేప్పజైప్పల్ద్రాతే కైకళాలే కడలైక్కడక్కవిచ్చిక్కితానిడే; “తస్మా
ద్యో మామభీష్పేత యోవా సుఖతుమిచ్చతి । మస్త్రీరాజమిమం
విద్యాదురోర్వచన పూర్వకమ్” ఎన్దు-ఆలై యాతే, యావనోరువనెన్నై
పెఱవేణుమెన్దు ఇచ్చిక్కితా, యావనోరువన్ సుఖక్కవేణుమెన్దు
ఇచ్చిక్కితా, అనన్ గురువినైయ ఉన్దారణ పూర్వకమాక ఇన్దు
స్త్రీరాజనై యతివా; “నానుకూల్యం న నక్షత్రం సతీర్థాదినిషేవ
ణమ్ । నపురశ్చరణం నిత్యం జపంవాపేక్షితే హ్యయమ్” ఎన్దు-ఇన్దు
స్త్రీమానతు అధికారియోడున్దాన పారుత్తతైయు మపేక్షియాతు,
నక్షత్రత్తినుడైయ నన్దయైయు మపేక్షియాతు, శీర్థాదిసేవైయైయు
మపేక్షియాతు, పురశ్చరణతైయుమ్ ఎన్దు మొక్క జపతైయు మపేక్షి
యాతితే ఎన్దురుళిచ్చైయతా.

అప్పడియే పాన్ద్యత్తిలుమ్ ప్రదేశాస్తరత్తిలే బ్రహ్మకేట్టు భగ
వాన్, “మామేకంచ శ్రియా యుక్తం భక్తియుక్తో నరోత్తమః
ద్వయేన మస్త్రీరత్నేన మత్ప్రియేణ భజేత్సదా । అచిరాన్తస్పృశాదేన
మల్లోకంచ సగచ్ఛతి” ఎన్దు-శ్రీయోడుకూడిన ఎన్నై యోరువనై యుమ్
భక్తియుక్తనాన సరశ్రేష్ఠనాననన్, ఎప్పుడుతు మెనక్కు ప్రియమాయ్

కంచ స గచ్ఛతి । దుర్వృత్తోవా సువృత్తోవా మూర్ఖః పణ్డితపవవా ।
 లక్ష్మీంచ మాం సురేశేశం ద్వయేన శరణంగతః । మల్లోకమచిరాల్ల
 భ్యా సుతస్యాయుజ్యం స గచ్ఛతి । పురా మన్తీర్ద్వయం బ్రహ్మ విష్ణు
 లోకే మహాపురే । తస్మిన్నస్థః పురే లక్ష్మ్యే మయా దత్తం సనాత
 నమ్ । లక్ష్మ్యే లబ్ధం తథాచైవ మన్తీరత్నం ద్వయం విభో । సాక్షో
 పాజ్ఞం సురశ్రేష్ఠ గచ్ఛ త్వం చతురానన । ఇతి తస్య వచ శ్శృత్వా
 తపస్తేపే చతుర్ముఖః । తస్య మాతామహాలక్ష్మీః ప్రత్యక్షమకరోత్తదా ।

మన్తీరత్నమాన ద్వయత్తాలే ఎన్నై యాశ్రయిప్పావ్, శడక్కెన
 ఎన్నుడైయ ప్రసాదత్తాలే ఎన్నుడైయ లోకత్తై అవన్ ప్రాపియాని
 ట్టుమ్; “దుర్వృత్తోవా సువృత్తోవా మూర్ఖః పణ్డితపవవా । లక్ష్మీంచ
 మాం సురేశేశం ద్వయేన శరణంగతః । మల్లోకమచిరాల్లభ్యా సుతస్
 యుజ్యం సగచ్ఛతి” ఎన్టు-దురాచారనాకవుమామ్, సదాచారనాకవు
 మామ్, మూర్ఖనాకవుమామ్, పణ్డితనాకవుమామ్, సురేశరాన ఈశ్వ
 రరోకళుక్కు మీశ్వరనాన ఎన్నై యమ్ లక్ష్మ్యై యమ్ ద్వయత్తాలే
 శరణమాకవడైస్తవన్ శడక్కెన ఎన్నుడైయ లోకత్తై పెన్ద్రు ఎన్ను
 డైయ సామ్యాప త్రియాన సాయుజ్యదైయమ్ ప్రాపియానిట్టు-మెన్టుమ్;
 “పురా మన్తీర్ద్వయం బ్రహ్మ విష్ణులోకే మహాపురే । తస్మిన్నస్థః
 పురే లక్ష్మ్యే మయా దత్తం సనాతనమ్” ఎన్టు-బ్రహ్మవే! పణ్డు విష్ణు
 లోకమాకిఱ పెరియపుర ల్లిలే సనాతనసూయున్కి మన్తీరూపమాన
 ద్వయమానతు, అస్తోపుర ల్లిలే ఎన్నాలే లక్ష్మిక్కు కొడుక్కప్పట్ట
 తైస్తమ్; “లక్ష్మ్యే లబ్ధం తథాచైవ మన్తీరత్నం ద్వయం విభో । సా
 క్షోపాజ్ఞం సురశ్రేష్ఠ గచ్ఛ త్వం చతురానన” ఎన్టు-అవళాలే పెఱప్పట్ట
 మన్తీరత్నమాన ద్వయదై, సురశ్రేష్ఠనాయ్ పెరియనాన చతుర్ము
 ఖనే! సాక్షోపాజ్ఞనూక అవల్ పక్కల్ నిన్టుమ్ ప్రాపియెన్టు నురు
 చ్చెయ్తాన్. “ఇతి తస్య వచ శ్శృత్వా తపస్తేపే చతుర్ముఖః । తస్య

తాం దేవీంచ మహాలక్ష్మీం సర్వలోకేశ్వరేశ్వరీమ్ । దృష్ట్వా విధివదా
రాధ్య స్తోత్రం కృత్వాభివాద్యచ । త్వమేవ మాతా సర్వస్య త్వదా
జ్ఞైవ చరాచరమ్ । వైతానాగ్నిస్వరూపా త్వం వరాణి వరయే శుభే!
దేవి సంసారభీతానాం పురుషాణాం పురాతనమ్ । త్వత్తోఽహం శ్రోతు
మిచ్ఛామి ద్వయం సంసారనాశనమ్ ” ఇతి బ్రహ్మణాః పురు
షాచ - “వేదామృత మహామౌఖ్యేర్హరిణా ద్వయముద్భృతమ్ । తద్ద్వయం
శృణు వక్ష్యామి సద్యో ముక్తిప్రదం శుభమ్ ” ఇతి.

మాతా మహాలక్ష్మీః ప్రత్యక్షమకరోత్తదా ” ఎన్దు - ఇప్పడి భగవా
నరుళిచ్చెయిత వార్తయైక్కేట్లు చతుర్ముఖ తపనైస్సప్రణీనాఁ, అవ
నుక్కు మాతావాన పెరియలక్ష్మీయానవళి ప్రత్యక్షవై ప్పణీనాళి;
“తాం దేవీంచ మహాలక్ష్మీం సర్వలోకేశ్వరేశ్వరీమ్ । దృష్ట్వా విధివ
దారాధ్య స్తోత్రం కృత్వాభివాద్యచ ” ఎన్దు-దేవియాయ్, సర్వలోకే
శ్వరనుక్కు మహిషియాన ఈశ్వరియాయుళ్ళ అన్ద పెరియలక్ష్మీయై
క్కణ్ణు శాస్త్రోక్తమానవిడియే యారాధిత్తు స్తోత్రమ్ పణ్ణి వణ్ణి; “త్వ
మేవ మాతా సర్వస్య త్వదాజ్ఞైవ చరాచరమ్ । వైతానాగ్నిస్వరూ
పా త్వం వరాణి వరయే శుభే ” ఎన్దు- మణ్ణళరూపైయాయ్ శుభైయా
యుళ్ళవళే! నీయే సర్వరొక్కుమ్ మాతా, చరాచరరూపమాన జగత్తు
ఉన్నుడైయ ఆజ్ఞై, యాగ్ త్రిలగ్నియిన్నుడైయ స్వరూపముమ్ నీ, ఇప్పడి
యిరుక్కిఱ ఉన్నై వరజ్జళై వరిక్కిఱే; “దేవి సంసారభీతానాం పురు
షాణాం పురాతనమ్ । త్వత్తోఽహం శ్రోతుమిచ్ఛామి ద్వయం సంసార
నాశనమ్ ” ఎన్దు-దేవియే! సంసారభయభీతరాన పురుషరొక్కుళ్ళు
సంసారనాశకమాయ్ పురాతనమాన ద్వయవై ఉన్బక్కల్ నిన్దుమ్
కేట్ల నానిచ్చియానిన్దేనెన్దు బ్రహ్మ విన్ణపుమ్ శెయ్య; శ్రీయానవళి,
“వేదామృతమహామౌఖ్యేర్హరిణా ద్వయముద్భృతమ్ । తద్ద్వయం
శృణు వక్ష్యామి సద్యో ముక్తిప్రదం శుభమ్ ” ఎన్దు - వేదమాకిఱ

తత్త్వైవ పరాశరాయ నారదః-(౧) “అతిపాపప్రసక్తోఽపి శ్రీవైకుంఠం పురాతనమ్ । ద్వయానుష్ఠానమాత్రేణ సర శ్శీఘ్రేణ గచ్ఛతి”
అహో ద్వయస్య మాహాత్మ్యమహో వీర్య మహో బలమ్ । మన్తగ్రీ
తమ్ శుభతరం వేదసారం సనాతనమ్ । సర్వపాపక్షయకరం సర్వ
పుణ్యవివర్ధనమ్ । శ్రీకరం లోకవశ్యంచ సద్యస్సంసారతారణమ్ । అతీ
తానాగతజ్ఞానమాత్మ తత్త్వప్రకాశకమ్ । సర్వవేదార్థ విజ్ఞానం సర్వ
అమృత మ్మృదుజలమ్ నిస్తుమ్ సర్వేశ్వరనాథే ద్వయమానతు ఎడక్క
ప్పట్టతు, శడక్కెన ముక్తిప్రదమాయ్ శుభమాయ్ అన్త ద్వయజైచ్చొల్ల
క్కడవే కేళెన్ద్రుభిచ్చెయ్ తాల్.

అవిదత్తితే పరాశరనుక్కు- నారదః, “అతిపాపప్రసక్తోఽపి
శ్రీవైకుంఠం పురాతనమ్ । ద్వయానుష్ఠానమాత్రేణ సర శ్శీఘ్రేణ గచ్ఛ
తి” ఎన్తు - అతిపాపజ్ఞాతే మికున్దిరున్దాసేయాకిలుమ్ అన్తసరనానవ
ద్వయానుష్ఠానమాత్రజ్ఞాతే పద్మైయతాన శ్రీవైకుంఠజై చ్చువక్కెన
ప్రాపియానిఱ్కుమెన్తుమ్; “అహో ద్వయస్య మాహాత్మ్యమహోవీర్య
మహోబలమ్ । మన్తగ్రీతమ్ శుభతరం వేదసారం సనాతనమ్” ఎన్తు-
ద్వయ త్రినుడై యమాహాత్మ్యముమ్ వీర్యముమ్ బలముమాశ్చర్యమితే,
మన్తగ్రీతమాయ్, మికనుమ్ శుభమాయ్, వేదత్తిల్ సారమాయ్,
ఎన్తు ముడ్డాయిరుక్కుమెన్తుమ్; “సర్వపాపక్షయకరం సర్వపుణ్యవివర్ధ
నమ్ । శ్రీకరం లోకవశ్యంచ సద్యస్సంసారతారణమ్” ఎన్తు-సర్వపాప
త్రినుడై యవుమ్ నీయజై ప్పల్లవతాయ్, సర్వపుణ్యజ్ఞై యుమ్ మిక
వుమ్ వర్ధిప్పిప్పతాయ్, శ్రీకరమాయ్, లోకజ్ఞై వశీకరిక్కెక్కు యోగ్య
మాయ్ కొల్లొ శడక్కెన సంసారజై క్కడత్తువతా యిరుక్కుమెన్తుమ్;
“అతీతానాగతజ్ఞాన మాత్మ తత్త్వప్రకాశకమ్ । సర్వవేదార్థవిజ్ఞానం సర్వ
శాస్త్ర వివర్ధనమ్” ఎన్తు - అతీతజ్ఞాయ మనాగతజ్ఞాయముశ్శు
విషయత్తిల్ జ్ఞానజై యుడ్డాయిరుక్కువతాయ్, అత్తావినుడై య యాథా

శాస్త్రవివర్ధనమ్ । మానసం వాచికం సాపం కాయకంచ త్రిధాకృతమ్ । ద్వయస్త్వరణమాత్రేణ నాశం యాతి సునిశ్చితమ్ । అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాం గతోఽపి వా । ద్వయస్త్వరణమాత్రేణ సభా హ్యభ్యంతరశ్శుచిః । జన్తాంతరసహస్రేషు కృతస్తత్పాపసంశ్చయః । ద్వయోచ్ఛారణమాత్రేణ దహ్యతే నాఽత్ర సంశయః । మూర్ఖోవా శ్రీలోవా నిద్రితోవాప్యనిద్రితః । ద్వయోచ్ఛారణమాత్రేణ నరః పూజ్యో విశేషతః । మూర్ఖోవా పణ్డితోవాఽపి శుద్ధో వాప్యశుచిస్సదా । తస్మిన్

ధ్యతైక్కాట్టవతాయ్, సర్వవేదార్థజ్ఞశిష్యుడై యపున్ విశేషజ్ఞానరూప మాయ్, సర్వశాస్త్రజ్ఞతై యమ్ వశర్వేపృతాయరుక్కుమెన్తుమ్; “మానసం వాచికం సాపం కాయకంచ త్రిధాకృతమ్ । ద్వయస్త్వరణమాత్రేణ నాశం యాతి సునిశ్చితమ్ ” ఎన్తు - మానసమాయమ్ వాచికమాయమ్ కాయికమాయమ్ మూన్తుపదీయాక ప్పణ్ణపపట్ట పాపమానతు ద్వయతై నిన్తై త్తనశవాలే యఱుతియొక గాశజైయడైయానిఱుక్కుమెన్తుమ్; “అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాం గతోఽపివా ద్వయస్త్వరణమాత్రేణ సభాహ్యభ్యంతరశ్శుచిః” ఎన్తు-అశుద్ధనాకవుమామ్, శుద్ధనాకవుమామ్, ఎల్లాఅవస్థయలుమ్ నిన్తవనాకవుమామ్, ద్వయ స్త్వరణమాత్రతై పుఱమొబ్బడు ఉళ్ళోష వాశియఱ శుద్ధనెన్తుమ్; “జన్తాంతరసహస్రేషు కృతస్తత్పాపసంశ్చయః ద్వయోచ్ఛారణమాత్రేణ దహ్యతే నాఽత్ర సంశయః” ఎన్తు-జన్తాంతర సహస్రజ్ఞశిలే ప్పణ్ణపపట్ట అన్ద పాపసంశ్చయమానతు ద్వయ త్తినుడైయ ఉచ్ఛారణమాత్రతై దహిక్కప్పడానిఱుక్కుమ్, ఇన్విడత్తిల్ సంశయమిన్తై యెన్తుమ్; “మూర్ఖోవా ధర్తశీలోవా నిద్రితోవాప్యనిద్రితః । ద్వయోచ్ఛారణమాత్రేణ నరః పూజ్యో విశేషతః” ఎన్తు - మూర్ఖనాకవుమామ్, ధర్తశీలనాకవుమామ్, నిద్రితనాకవుమామ్, అనిద్రితనాకవుమామ్, ద్వయోచ్ఛారణమాత్రతై నర విశేషిత్తు పూజ్యనాకానిఱుక్కుమెన్తుమ్; “మూర్ఖోవా పణ్డి

ద్యయే యది శ్రద్ధా స పూజ్యో భవతి ధ్రువమ్ | శ్రుతవాన్వా కులీనో
నా తపస్వీవా పరాశర | ద్వయాధికారీ నోచేత్తం దూరతః పరివర్జ
యేత్ | సంసారార్ణవమగ్నానాం సద్యస్సంసారతారణమ్ | ద్వయమే
కస్తు విప్రేన్ద్ర | నాఽస్త్యస్య సదృశం భువి తస్మాద్ద్వయేన దేవేశం లక్ష్మీ
నారాయణం ప్రభుమ్ | ఆరాధయ ఋషిశ్రేష్ఠ తద్వయం శృణు
సువ్రత" ఇతి.

తత్త్రైవ జపార్చనస్థానే - (౧) “యథార్థస్తు ద్వయం చైవ
తోవాఽపి శుద్ధో వాఽప్యశుచిస్సదా | తస్మిన్ ద్వయే యది శ్రద్ధా
స పూజ్యో భవతి ధ్రువమ్” ఎన్టు - మూర్ధనాకవుమామ్, పణ్డితనా
కవుమామ్, శుద్ధనాకవుమామ్, ఎహృతా మశుద్ధనాకవుమామ్, అన్ద
ద్వయ త్రిల్ శ్రద్ధేయుక్తాకిల్ అవన్ అటుతిమాక పూజ్యనాకానిఱ్కు
మెన్టుమ్; “శ్రుతవాన్వా కులీనోవా తపస్వీవా పరాశర | ద్వయా
ధికారీ నోచేత్తం దూరతః పరివర్జయేత్” ఎన్టు - శ్రుతత్తై యుడై
యనాకవుమామ్, నల్లకులజై యుడైయనాకవుమామ్, తపస్సై
యుడైయనాకవుమామ్, పరాశరనే ! ద్వయత్తు క్కధికారియల్లనా
కిల్ అవనై దూరత్తిలే విశువానెన్టుమ్; “సంసారార్ణవ మగ్నా
నాం సద్యస్సంసారతారణమ్ | ద్వయమేకస్తు విప్రేన్ద్ర | నాఽస్త్యస్య
సదృశం భువి ” ఎన్టు-సంసారమాకిఱ కడలెలే విఱ్కున్టు నిఱ్కిఱవర్క
భుక్కు చ్చడక్కెన సంసారత్తై క్కడత్తువతు విశేషిత్తు ద్వయము
న్టుమే, విప్రేన్ద్ర ! భుమియిలితుక్కు- సదృశముక్తాకిఱతిల్లై యెన్టుమ్,
“తస్మాద్ద్వయేన దేవేశం లక్ష్మీనారాయణం ప్రభుమ్ | ఆరాధయ ఋషి
శ్రేష్ఠ తద్వయం శృణు సువ్రత” ఎన్టు-ఆకై యాలే, లక్ష్మీ నారాయ
ణనాయ్, విభువాన దేవేశనై, మునిశ్రేష్ఠనే ! ద్వయత్తాలే ఆరాధి,
నల్లవ్రతత్తై యుడైయవనే ! అన్దద్వయత్తై క్కేరెన్టుమ్ శొన్నార్.

అవ్విడత్తిలే జపార్చనాదికల్లై విధిక్కిఱ వశవిలే “యథార్థస్తు

సర్వజ్ఞో మస్త్రీవిత్రమః | ఆత్మప్రకాశం చిద్రూపం శ్రీమన్నారాయణ
స్యచ | నిక్షిప్త సర్వకర్మాణి కుర్యాదాత్మవిదాం వరః | అష్టోత్తరసహ
స్రం చ ధ్యానయుక్తో జపేద్బుధః | అష్టోత్తరశతం వాఙ్వి ద్వయం నిత్య
మతన్ద్రితః | సాయం ప్రాతర్జపేన్నిత్యం నిష్కామో విజితేంద్రియః |
ద్వయేన మస్త్రీరత్నేన పూజాం కృత్వా ద్విజోత్తమః | ప్రసాదభూతం
నై వేద్యం పావనంతు యథోచితమ్ | పత్న్యానహ గృహస్థా భుజీత

ద్వయంచైవ సర్వజ్ఞో మస్త్రీవిత్రమః | ఆత్మప్రకాశం చిద్రూపం
శ్రీమన్నారాయణస్యచ | నిక్షిప్త సర్వకర్మాణి కుర్యాదాత్మవిదాంవరః |
అష్టోత్తర సహస్రం చ ధ్యానయుక్తో జపేద్బుధః” ఎన్తు - సర్వజ్ఞనాయ్
ఆత్మవిత్తుక్కుభుక్కుల్ శ్రేష్ఠనాయ్ మస్త్రీవిత్తుక్కులిల్ అధికనాన
విద్వానానవన్, స్వయంప్రకాశజ్ఞానరూపనాన ఆత్మవాకిఱి ప్రకాశతై
శ్రీమానాన నారాయణసుక్కు సమర్పిత్తు, సర్వకర్మజగైయుమ్ పణ్ణు
వాన్, అర్థమ్ తప్పాతపసి ద్వయతై ధ్యానయుక్తనాయ్కోణ్ణు
ఆయిర తైట్టు జపిప్పానెన్తుమ్; అన్దియే, “అష్టోత్తరశతంవాఙ్వి ద్వయం
నిత్యమతన్ద్రితః సాయం ప్రాతర్జపేన్నిత్యం నిష్కామోవిజితేంద్రియః”
ఎన్తు-నిష్కామనాయ్ జితేంద్రియనాయ్ ఎన్తు ముక్కుచోమ్బులన్దు
ద్వయతై విజిన్తుమ్ అన్దియమ్బొతుమ్ నిత్యమాక నూన్తైట్టాకి
లుమ్ జపిప్పానెన్తుమ్; “ద్వయేన మస్త్రీరత్నేన పూజాం కృత్వా ద్విజో
త్తమః ప్రసాదభూతం నై వేద్యం పావనంతు యథోచితమ్ | పత్న్యా
నహ గృహస్థాఽపి భుజీత సతతం ప్రియమ్” ఎన్తు - ద్విజోత్తమనాన
గృహస్థనుమ్ పత్నియోజేకూడ మస్త్రీరత్నమాన ద్వయత్రాలే భగవ
త్సమారాధనలైప్పణ్ణి, అప్పోతైక్కు ఉచితమాయ్ అముతుశెయ్య
ప్పణ్ణప్పట్ట పావనమాన ప్రసాదమానతైయే ఎప్పొతుముకన్దు భుజిప్ప
నెన్తుమ్; “స్నాపయేద్భోజయేచ్చైవ తదీయాంశ్చద్విజోత్తమాః |

సతతం ఏషమ్ | స్నాపయే దోషయేచ్చైవ తదీయాంశ్చ ద్విజోత్త
మాః | ప్రసాదాదీని సర్వాణి వైష్ణవైర్నసాసహ | ధ్యానేనతు
ద్వయస్యైవ భోక్తవ్యాని మహామునే | ద్వయం ద్వాదశవారంచ
స్నానే పానేచ తర్పణే | కృత్యా నిత్యం జపం కుర్యాద్వైష్ణవో మన్త్ర
విత్తమః | నైమిత్తికాని కర్మాణి వర్జయేన్ననిసత్తమ | ఆత్మనో రక్షణం
కుర్యాద్ద్వయేన బ్రహ్మవిత్తమః" ఇతి సర్వప్రకార వైభవం ప్రతిపాదితమ్.

నను-అత్ర మన్త్రరత్నమూత్రస్య ద్వయశబ్దాభిధేయత్వం నయ
జ్యతే,- (౧) "ఓమిత్యేకాక్షరం మన్త్రమేకం గూఢార్థముచ్యతే | ప్రకా
ప్రసాదాదీని సర్వాణి వైష్ణవైర్నసాసహ | ధ్యానేనతు ద్వయస్యైవ
భోక్తవ్యాని మహామునే" ఎన్తు-తదీయరాన బ్రాహ్మణోత్తమగై నీరాడ
పృష్ణమిత్తు అముతుశ్చైవ్యపృష్ణువాః, ప్రసాదమ్ తీర్థమ్ ముతలాననై
శ్రీవైష్ణవకళోడకూడ, నెఱ్ఱాలే ద్వయ త్తినుడైయ ధ్యానత్తోడే, మహా
మునియే ! భుజిక్కుప్పడుమెన్తుమ్; "ద్వయం ద్వాదశవారంచ స్నానే
పానేచ తర్పణే | కృత్యా నిత్యం జపం కుర్యాద్వైష్ణవో మన్త్రవిత్తమః"
ఎన్తు-మన్త్రవిత్తమనాన వైష్ణవనానవః, స్నాన త్తెలుమ్ పాన త్తెలుమ్
తర్పణ త్తెలుమ్ ద్వయతై పున్నిరణ్ణుపర్యాయమాక సజ్కల్పిత్తు నిత్య
మాక జపిప్పానెన్తుమ్; " నైమిత్తికాని కర్మాణి వర్జయేన్ననిసత్తమ |
ఆత్మనో రక్షణం కుర్యాద్ద్వయేన బ్రహ్మవిత్తమః" ఎన్తు-మునిసత్త
మనే ! బ్రహ్మవిత్తకల్పిత శ్రేష్ఠనానవః, నైమిత్తికజ్ఞాన ప్రాయశ్చి
త్తాది కర్తవ్యతై విషువాః, ద్వయత్తాలే ఆత్మావినుడైయ రక్షణతైపృష్ణు
వానెన్తుమ్ ఇప్పుడి ద్వయ త్తినుడైయ సర్వప్రకార వైభవమ్ ప్రతి
పాదిక్కుప్పట్టతు.

౫.

ఇవిడత్తిల్ మన్త్రరత్నమూత్రతై ద్వయమెన్తు శొల్లక్రూ
డాతు,- " ఓమిత్యేకాక్షరం మన్త్రమేకం గూఢార్థముచ్యతే | ప్రకా

ప్రకరణం, మ స్త్రీరత్నస్య ద్వయశబ్దానభిధేయత్వ శబ్దానమ్. ౧౯౫

శార్థం తయోరేకమక్షరైః పశ్చాత్త్యక్తైః తస్మాత్తస్త్రీద్వయం బ్రహ్మ
షష్ఠ్యంశత్యక్షరం విదుః । తస్య విష్ణోః ప్రసాదేన మయా క్రిలభమిదం
ద్వయమ్ । మ స్త్రీద్వయస్య మాహాత్మ్యం కల్పకోటిశతై రపి । నాఽహం
వత్సామి దేవేశ కింపున స్త్వమరై రితి” (౧) “ప్రణవం మ స్త్రీరత్నంచ
మ స్త్రీద్వయముదాహృతమ్ । ఓమిత్యేకాక్షరం మ స్త్రీ
ప్రణవం తథా । ప్రణవస్య ప్రకాశార్థం మ స్త్రీరత్న ముదాహృతమ్ ।

శార్థం తయోరేకమక్షరైః పశ్చాత్త్యక్తైః” ఎన్టు-ద్వయమెన్టు ఇరణ్డు.
మ స్త్రీమాయ్, అతిల్ ఏకాక్షరమాన “ఓమ్” ఎన్గితి గూఢార్థ
మాన ఒరుమ స్త్రీమాయ్, ఇరుప త్త్యక్షరత్తోడేకూడిన మ స్త్రీమ్
ప్రకాశార్థమాయ్ ఒన్టాయిరుక్కు-మెన్టుమ్ ; “తస్మాత్తస్త్రీద్వయం
బ్రహ్మ షష్ఠ్యంశత్యక్షరం విదుః । తస్య విష్ణోః ప్రసాదేన మయా
క్రిలభమిదం ద్వయమ్” ఎన్టు - ఆతైయాలే మ స్త్రీద్వయనై బ్రహ్మవే!
ఇరుపత్తాక్షరమాక వతియానిన్టార్కల్, ఇన్ట ద్వయమానతు అన్టవిన్టు
వినుడైయ ప్రసాదతైలే ఎన్నాల్ పెరిప్పట్టతెన్టుమ్; “మ స్త్రీద్వయస్య
మాహాత్మ్యం కల్పకోటిశతై రపి । నాఽహం వత్సామి దేవేశ కింపున
స్త్వమరై రితి ” ఎన్టు - మ స్త్రీద్వయ త్రినుడైయ పెనుమైయై కల్ప
కోటిశతశ్శాల్ నానుమ్ శొల్లమాట్టేన్, దేవేశ్శాల్ ముషియాతెన్ను
మిడమ్ పిన్నైయెన్? ఎన్టుమ్; “ప్రణవం మ స్త్రీరత్నంచ మ స్త్రీద్వయ
ముదాహృతమ్” ఎన్టు - ప్రణవముమ్ మ స్త్రీరత్నముమ్ మ స్త్రీద్వయ
మాక చొల్లప్పట్టతు; “ఓమిత్యేకాక్షరం మ స్త్రీం గూఢార్థం ప్రణవం
తథా । ప్రణవస్య ప్రకాశార్థం మ స్త్రీరత్న ముదాహృతమ్” ఎన్టు -
“ఓమ్” ఎన్టు ఏకాక్షరమాన మ స్త్రీమ్ గూఢార్థమాన ప్రణవమ్, మ స్త్రీ
రత్నమానతు ప్రణవ త్రినుడైయ ప్రకాశార్థమాక చొల్లప్పట్టతు;
“ప్రణవం ప్రణవాదూర్ధ్వం మ స్త్రీద్వయముదాహృతమ్ ” ఎన్టు-

ప్రణవం ప్రణవాదూర్ధ్వం మస్త్రీద్యయముదాహరణమ్" ఇత్యాదిభిః ప్రణవస్య ఏకమస్త్రీత్వమభిధాయ తేన సహితస్య మస్త్రీరత్నస్య ద్వయాభిధానమితి; -

సత్యమ్; - అస్య శ్రేణివర్ణకవిషయశ్చే ప్రణవసహిత్యమ్, తథాత్వేన ద్వయత్వశ్చ; సర్వాధికారత్వే ప్రణవవిధురస్యాఽపి ద్వయత్వమత్యైవోచ్యతే- (౧) "స్త్రీశూద్రా వినతాశ్చైవ మస్త్రీం ప్రణవవర్ణితమ్" నమోస్తం మస్త్రీరత్నంచ జపేయైర్వైష్ణవాస్తదా ఋష్యా దీంశ్చ కరన్యాసమజ్ఞన్యాసంచ వర్ణయేత్ | నారీవా వృషలోవాఽపి గురువస్తనపూర్వకమ్ | స్త్రీణాంచ సర్వవర్ణానాం పురుషాణాంతథావిదుః |

ప్రణవముమ్ ప్రణవత్తుక్కు-ఘేలుమ్ మస్త్రీద్యయమాక చొల్లపపట్టతెన్టుమ్ బ్రహ్మైక్య-తిత్తు లక్ష్మీయరుభిచ్చయేత్తయాల్, ప్రణవమొరు మస్త్రీమాయ్, అత్తోశుకూడిన ఒరు మస్త్రీముమ్ ద్వయమెన్టు శొల్లప్పడుకిలతన్తో, మస్త్రీరత్నమాత్రతై ద్వయమెన్నుమ్బడి యెన్నెన్నిల్;

ఇప్పటి పాద్యత్తిలే శొల్లపపట్టతేయాకిలుమ్ ఇతు శ్రేణివర్ణకాధికారవిషయమాయిరుక్కు-మ్, సర్వాధికారపడ్యత్తిల్ ప్రణవమొట్టియ మస్త్రీరత్నమాత్రతైయే ద్వయమెన్టు శొల్లానెన్టుతు; ఎజ్జనేయెన్నిల్, "స్త్రీశూద్రా వినతాశ్చైవ మస్త్రీం ప్రణవవర్ణితమ్ | నమోస్తం మస్త్రీరత్నంచ జపేయైర్వైష్ణవాస్తదా" ఎన్టు - స్త్రీశూద్రకళాన లైష్ణవర్కల్ ప్రణామపూర్వకమాక ప్రణవతైయొట్టిన్టు నమస్సై ముడివాక ఉడైత్తాన మస్త్రీరత్నమాన మస్త్రీత్తై ఎప్పొతుమ్ జపిప్పారెన్టుమ్; "ఋష్యాదీంశ్చ కరన్యాసమజ్ఞన్యాసంచ వర్ణయేత్ | నారీవా వృషలోవాఽపి గురువస్తనపూర్వకమ్" ఎన్టు-స్త్రీయాకపునూమ్, శూద్రనాకపునూమ్, గురువస్తన పూర్వకమాక ఇమ్మస్త్రీత్తై యధికరిక్కు మిడత్తిలే ఋష్యాదికలైయుమ్ కరన్యాసతైయు మజ్ఞన్యాసతైయుమ్ తవిరువానెన్టుమ్; "స్త్రీణాంచ సర్వవర్ణానాం పురుషాణాంతథా విదుః" ఎన్టు-

ప్రకరణమ్.] ప్రణవవిహీన మస్త్రీరత్నస్య ద్వయత్వసమర్థనమ్. ౧౯౭

ఏవం జ్ఞాత్వా ద్విజశ్రేష్ఠో ద్వయం నిత్యమతన్వితః। శ్రీమన్నారాయణం ధ్యాత్వా తం జపే త్పురుషోత్తమమ్” ఇతి స్త్రీశూద్రాది సర్వవర్ణవిషయస్యాఽన్య మస్త్రీస్య నమశ్శబ్దాంతం ఋష్యాదికల్యాణ కరన్యాసరాహిత్యంచ ప్రతిపాద్య తస్యైవ ద్వయాభిధేయత్వవచనాత్ (౧) “ద్వయేన మస్త్రీరత్నేన” ఇతి మస్త్రీరత్నమాత్రేణాహుత్య శబ్దప్రయోగాచ్చః; ‡ సాత్యకీతస్త్రీఽపి (౨) “బుద్ధ్యన్వితద్వయం బ్రహ్మ” (మామేవాఽనన్యమానసః) ఇతి ఏతావన్మాత్రస్య ద్వయత్వవచనాత్; అన్య మస్త్రీరత్నస్య వాక్యద్వయాత్కస్య ద్వయశబ్దాభిధేయత్వం యుక్తిమేవ. ౭.

స్త్రీకళుక్కుమ్ ఎల్లావర్ణతైయుడైయ పురుషర్కళుక్కుమ్ అప్పడియాక వతిపాఠెన్మమ్, “ఏవం జ్ఞాత్వా ద్విజశ్రేష్ఠో ద్వయం నిత్యమతన్వితః। శ్రీమన్నారాయణం ధ్యాత్వా తం జపేత్పురుషోత్తమమ్” ఎన్దు - బ్రాహ్మణోత్తమనానవః ఇప్పడి ద్వయలై యతిన్దు ఎన్దు మొక్క చొప్పలల్లొ, పురుషోత్తమనాయ శ్రీమన్నారాయణనానవనై ధ్యానమ్ పణ్ణి అతై జపిప్పానెన్దుమ్, అన్దపాద్వన్దన్ది లే పరాశరన్దన్దై క్కుత్తిత్తు నారదశొన్నానాకైయాలే, స్త్రీశూద్రాది సర్వవర్ణ విషయమాన ఇమ్మ స్త్రీరత్నత్తుక్కు నమశ్శబ్దమ్ ముడివాకపుమ్ ఋష్యాదికళుమజ్ఞన్యాసాదికళుమిలైయాకపుమ్ శొల్లి, ఇమ్మన్దినానే ద్వయమెన్నుమిడతై, “ద్వయేన మస్త్రీరత్నేన” ఎన్దు పలవిడత్తిలుమ్ శొల్లిల్లొత్తే. ‡ సాత్యకీతస్త్రీతిలుమ్, “బుద్ధ్యన్వితద్వయం బ్రహ్మ” + (మామేవాఽనన్యమానసః) ఎన్దు - ఇమ్మన్దితై ద్వయమాకబుద్ధిపణ్ణెన్దు శొల్లిల్లొ; ఆకైయాలే, మస్త్రీరత్నమ్ వాక్యద్వయాత్కమాకైయాలే ద్వయమెన్దితి తిరునామతై యుడైత్తాక క్కుత్తియిలై. ౭.

ఇప్పడియన్దియి లే ఇమ్మన్దితై త్రైవిధిక విషయమాక్కుమశ

అన్య త్రైవిధికవిషయత్యే, (౧) “శ్రీమచ్ఛబ్దాత్పరం యుక్తం నారాయణభేదవ్యతే । తత్పరం చరణౌ శబ్దస్తత్పరం శరణం తథా । ప్రపద్యే తత్పరం యుక్తం నమశ్శబ్ద అతః పరమ్ । శ్రీమతేచ తథాయుక్తం పరం నారాయణాయచ” ఇతి క్రియాపదానస్తరము త్తరఖణ్డాదా నమశ్శబ్ద ఇతి మన్తోద్ధారణచ్యుతే. ౮.

ఋష్యాదికశ్చ- (౨) “అస్తర్యామీ ఋషిస్తస్య దేవీ గాయత్ర్యుదాహృతమ్ । ఛన్దస్త దేవతా విష్ణుః పరమాత్మా సనాతనః । శ్రీమన్నారాయణస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ పరాత్పరం । ఆనన్దచిత్స్వరూపీచ విత్, శ్రీమచ్ఛబ్దాత్పరం యుక్తం నారాయణభేదవ్యతే తత్పరం చరణౌ శబ్దస్తత్పరం శరణం తథా । ప్రపద్యే తత్పరం యుక్తం నమశ్శబ్ద అతః పరమ్ । శ్రీమతేచ తథాయుక్తం పరం నారాయణాయచ” ఎన్తు- శ్రీమచ్ఛబ్దాత్పరమే నారాయణపదమ్ కూడుమాక విచ్ఛిన్నం పదానిష్టతు, అతుక్కుమేలే “చరణౌ” ఎన్లిత శబ్దమ్, అతుక్కుమేలే “శరణమ్” ఎన్లిత శబ్దమ్, అతుక్కుమేలే “ప్రపద్యే” ఎన్లిత క్రియాపదమ్ కూడుమ్, అతుక్కుమేలే నమశ్శబ్దమ్, అతుక్కుమేలే “శ్రీమతే” ఎన్లిత శబ్దమ్, అతుక్కుమేలే “నారాయణాయ” ఎన్లిత శబ్దమ్ ఎన్తుకొన్లు మన్తోద్ధారమ్ శొల్లుకిత విడల్తిలే క్రియాపదత్వక్కునస్తరము త్తరఖణ్డాత్తిల్ ముతలిలే నమశ్శబ్దమాక చొన్నార్కల్. ౮.

అప్పడియే ఋషిచ్ఛన్తో దేవతైకతైయుమ్, “అస్తర్యామీ ఋషిస్తస్య దేవీ గాయత్ర్యుదాహృతమ్ । ఛన్దస్త దేవతా విష్ణుః పరమాత్మా సనాతనః । శ్రీమన్నారాయణస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ పరాత్పరం । ఆనన్దచిత్స్వరూపీచ సర్వవ్యాపీచ కథ్యతే” ఎన్తు - అతుక్కుఋషి-అస్తర్యామి, దేవీగాయత్రి-ఛన్దస్తానక చొల్లుపట్టతు, దేవతై-విష్ణుశబ్దవాచ్యనాయ్, పరమాత్మావాయ్, సనాతననాయ్, సాక్షాత్పర

ప్రకరణము.] అస్య సర్వాధికారత్వపక్షే దేశకాలాద్యనియమః. ౧౯౯

సర్వవ్యాప్తి చ కథ్యతే. ఇత్యాదిభిః ప్రతిపాదితమ్. ౯.

ఏతత్సర్వాధికారపక్షేత్వనపేక్షిత మిత్యుక్తిమ్, - (౧) “సర్వోపాయవిహీనానాం మదాలిప్యతచేతసామ్ నిర్మితం సర్వజాతీనాం రోగిణామౌషధమ్ యథా । దేశకాలవిభాగశ్చ న నక్షత్రపరీక్షణమ్ । కేవలం జపమాత్రేణ మామేవాఽప్నోత్యసంశయః” ఇతి వచనా యమేవ సర్వాధికారపక్షః పూర్వాచార్యైః పరిగ్రహీత ఇత్యన్తకమప్యస్మిన్నేవ పక్షే నిష్ఠా. ౧౦.

బ్రహ్మమాయ్, పరాత్పర నాయ్, ఆనందరూపమాన జ్ఞానతై స్వరూప మాక పుడైయనాయ్, సర్వవ్యాపియాయుశ్చ శ్రీమన్నారాయణాక చ్చొల్లప్పడానిన్తానెన్ఱుమ్ శొన్నార్కళ్. ౯.

ఇవైయెల్లామ్ సర్వాధికారపక్ష త్తిల్ అపేక్షితమన్ఱెన్ఱు కీర్త్ చొల్లప్పట్టతు. ఇన్నముమ్, “సర్వోపాయవిహీనానాం మదాలిప్యతచేతసామ్ । నిర్మితం సర్వజాతీనాం రోగిణామౌషధంయథా” ఎన్ఱు-సర్వోపాయమిన్ఱియే ఎన్బక్కలిలే పద్దననెన్ఱెయైయరాన ఎల్లా జాతికళుక్కుమ్ రోగికళుక్కు ఔషధమ్మాలే పణ్ణప్పట్టతెన్ఱుమ్; “దేశకాలవిభాగశ్చ న నక్షత్రపరీక్షణమ్ । కేవలం జపమాత్రేణ మామేవాఽప్నోత్యసంశయః” ఎన్ఱు - దేశకాలవిభాగముమ్ నక్షత్రపరీక్షణముమ్ వేణ్ణామెన్ఱుమ్, శబ్దానుసంధానమాత్రతాలే ఒధుసంశయమతి ఎన్ఱైప్పెటానిన్ఱుమ్ సాత్యకీతన్ద్రొత్తిలుమ్ శొల్లిన్ద్రొత్తే. ఇన్ద సర్వాధికారపక్షమ్ పూర్వాచార్యకళాలే పరిగ్రహిక్కప్పడుకైయాల నమక్కుమ్ ఇన్ద పక్షత్తిలే నిష్ఠైయాకక్కడవతు. ౧౦.

శ్రీ(ఇతు సాత్యకీతన్ద్రొమ్ శ్రీవిష్ణుమహాదధిసంహితై తుడక్కమాన శాస్త్రాన్తరజ్జలిలుమ్ పరిగ్రహీతమాకైయాలే)ఇప్పడి నిరతిశయ మాహాత్మ్యయుక్తమాయ్ వాక్యద్వయాత్మకమాన ఇమ్మన్ద్రొత్తరీరమా

వ్యం నిరతిశయమాహత్త్యయు క్తిమిదం మన్తీశరీరం వాక్య
న్వయాత్మకం కతవల్ల్యాదిష్వభిధీయతే, - (౧) "సత్యం తద్వయం సృ
దుచ్ఛారో భవతి" ఇత్యాదినా. ౧౧.

అస్య వాక్యద్వయస్య అర్థశరీరన్తు శ్వేతాశ్వతరోపనిషది తైత్తి
రీయోపనిషదిచాఽప్యైమ్, - (౨) "యో బ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం
యో వై వేదాంశ్చ ప్రహిణోతి తస్మై తంహ దేవమాత్మబుద్ధిప్రసాదం
ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే" (౩) "బ్రహ్మణే త్వా మహాన
ఓమిత్యాత్మానం యుజోత" ఇతి. ౧౨.

ఏవం శ్రుతిస్త్పృతిహిసపురాణాది సకల ప్రమాణ ప్రతిపాదిత
సతు కతవల్లీయతే "సత్యంతద్వయం సృదుచ్ఛారోభవతి" ఇత్యాది
వాక్యత్వాలే - అన్త ద్వయమానతు మేయ్యే బహుకాలుచ్చరిక్తైమై
యదైత్తాయరుక్కు-మెన్తు ఓతప్పదానిష్టతు. ౧౧.

ఇన్త వాక్యద్వయ త్రినుక్షయ అర్థశరీరమానతు శ్వేతాశ్వత
రోపనిష త్తిలుమ్ తైత్తిరీయోపనిష త్తిలుమ్ శొల్లప్పదానిష్టతు; -
"యో బ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం యోవై వేదాంశ్చ ప్రహి
ణోతి తస్మై । తంహ దేవమాత్మబుద్ధిప్రసాదం ముముక్షుర్వై శరణ
మహం ప్రపద్యే" ఎన్తు - యావనారువన్ బ్రహ్మవై ముస్సే సృష్టిక్కి
తాన్, యావనారువనవనుక్కు- వేదజ్ఞకై ల్కోడుక్కితాన్, ఆత్మబుద్ధి
ప్రసాదకనాన అన్తదేవనై ముముక్షువాన నాన్ శరణమాక వదైకితే
నెన్తెయాలే పూర్వఖణ్డార్థమ్ శొల్లప్పట్టతు; "బ్రహ్మణేత్వా మహాన
ఓమిత్యాత్మానం యుజోత" ఎన్తు-తేజోహాపమాన బ్రహ్మత్తిన్బొరుట్టు
ఎనై సమర్పిక్కితేనెన్తు సజ్జల్పిత్తు, "ఓమ్" ఎన్నితమన్తీత్వాలే
ఆత్మవై సమర్పిప్పా నెన్తెయాలే ఉత్తరఖణ్డార్థమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౧౨.

ఇప్పడి శ్రుతిస్త్పృతిహిసపురాణ భగవచ్ఛాస్త్రాదికలితే ప్రతిపా

నిరతిశయ వైభవ యుక్తత్వాత్ ఆచార్యరుచి పరిగృహీతస్య ప్రపదన రూప హితానుష్ఠానప్రకాశకస్య ద్వయాభిధానస్య మస్త్రరత్నస్య సర్వ మామాత్మనాం స్వాజీవనాథాయ సర్వదానుసంధేయత్వ మవగమ్యతే.

అసేన వాక్యద్వయేన భగవచ్చరణారవిస్తరణాగత్యనుసానం తత్ప్రతిరూప పరమ పురుషార్థలాభంప్రతి నిర్భరత్వాను ప్రతిపాద్యతే. ఉత్తరవాక్యస్య ఫలప్రార్థనావచనమ్; ఫలసామ్యస్య తదధీనత్వానుసంధానేఽపి తత్ప్రార్థనానువృత్తిః; (౧) “తేన సంరక్ష్య మాణస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా కేశవార్పణపర్యంతా హ్యత్తనిజేప ఉచ్యతే” ఇతి వచనాచ్చ.

౧౪.

దిక్కప్పట్ట నిరతిశయమాహత్మ్యతై యుద్వైతాకైయా లే ఆచార్యరుచి పరిగృహీతమాయ, ప్రపదనరూపమాన హితానుష్ఠానత్తుక్కు ప్రకా శకమాయ, ద్వయమెన్దు తిరునామలైయుడై త్తాన ఇన్దమన్ద్రమానతు, ఎల్లానాత్తాక్కళుక్కుమ్ తన్దాముడైయ ఉజ్జీవనార్థమాక సర్వకాలము మనుసంధిక్కు పుడుమెన్ద్రతియప్పడా నిన్దతు.

౧౩.

ఇన్ద వాక్యద్వయత్తా లే, భగవచ్చరణారవిస్తరణిల్లాన శరణా గతియిన్దుడైయ అనుష్ఠానముమ్, భగవత్ప్రతిరూపమాన పరమపురు షార్థలాభతైక్కుఱిత్తుల్లాన నిర్భరత్వానుసంధానముమ్ ప్రతిపాదిక్కప్పడు కిఱతు. ఉత్తరవాక్యత్తుక్కు ఫలప్రార్థనైయి లే తాత్పర్యమ్ శొల్లుకి ఱతు; ఫలత్తిలపేక్షైయుడైయవనుక్కు అతు ఈశ్వరాధీనమెన్ద్రతిన్దా లుమ్ ప్రార్థనైయనువర్తిక్కుమాకైయా లే; “తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా కేశవార్పణపర్యంతా హ్యత్తనిజేప ఉచ్యతే” ఎన్దు-ఉపాయభూతనాన అవనా లే రక్షిక్కప్పడుకిఱవనుక్కు ఫలత్తిల్ స్వామ్యమీతవిన్దు, సర్వాధికనాన సర్వేశ్వరస్వక్కులి లే తన్దై సమ ద్విత్తిరుక్కై ఆత్తనిజేపమాకిఱ తెన్దైయా లే, ఆత్తనిజేపమ్ ఫలేస్సా

నను - శరణవరణపర్యాయస్య గోప్యత్వవరణస్య నిర్భరత్వాను
సన్ధానసూపస్య ఆత్మనిక్షేపస్యచ వచనమాత్రేణ శరణాగతే కథమత్ర
పూర్ణోక్తిస్సాన్వితః ? (౧) “ఆనుకూల్యస్యసంక్కుల్పః ప్రాతికూల్యస్య
వర్జనమ్ । రక్షిష్యతీతి విశ్వాసా గోప్యత్వవరణం తథా । ఆత్మనిక్షేప
కార్పణ్యేషడ్విధా శరణాగతిః” ఇతి బహుషః ప్రదేశేషు భగవచ్ఛా
స్త్రే శరణాగతేష్వత్ప్రకార విశిష్టత్వవచనాదీతి; - మైవమ్;— (౨)
“నిక్షేపాపరపర్యాయో న్యాసః పశ్చాజ్ఞసంయుతః । స న్యాస స్త్యాగ
ఇత్యుక్త శ్శరణాగతిరిత్యపి” ఇతి ఆత్మనిక్షేపస్యాజ్ఞత్వేన ఆనుకూల్యాది
పశ్చాత్తస్య విధానాత్ ఆత్మనిక్షేపః ప్రధానతయా ప్రతీయతే. అన్య
గర్భమాయురుక్కు మెన్ద్రతాయీత్తు. ౧౪.

ఇవిడత్తిల్, శరణవరణపర్యాయమాన గోప్యత్వవరణత్వైయుమ్,
నిర్భరత్వానుసన్ధానసూపమాన ఆత్మనిక్షేపత్వైయుమ్ శొన్నవశవిలే శర
ణాగతియై ఇవిడత్తిల్ పూర్ణమాకచ్ఛిల్లిత్త్వమ్మపి యెజ్జనే? “ఆను
కూల్యస్య సంక్కుల్పః ప్రాతికూల్యస్య వర్జనమ్ । రక్షిష్యతీతి విశ్వాసా
గోప్యత్వవరణంతథా । ఆత్మనిక్షేప కార్పణ్యే షడ్విధా శరణాగతిః”
ఎన్దు - ఆనుకూల్యసంక్కుల్పముమ్, ప్రాతికూల్యత్తినుడైయ వర్జనముమ్,
రక్షిక్కుమెగ్గిఱ విశ్వాసముమ్, గోప్యత్వవరణముమ్, ఆత్మనిక్షేప
ముమ్, కార్పణ్యముమాకిఱ ఆఱుప్రకారలై యుడైత్తాయురుక్కుమ్
శరణాగతియెన్దు భగవచ్ఛాస్త్రత్తిల్ పలప్రదేశణ్ణిలుమ్ శొల్లుకై
యాలే, ఇక్లే ఇరణ్ణప్రకారత్తైచ్చొల్లుకై అపూర్ణమహ్తోవెన్నిల్;- ఇప్పడి
యన్దు - “నిక్షేపాపరపర్యాయో న్యాసః పశ్చాజ్ఞసంయుతః । స న్యాస
స్త్యాగఇత్యుక్త శ్శరణాగతిరిత్యపి” ఎన్దు- నిక్షేపమెగ్గిఱ నామాన్తరత్తై
యుడైత్తాన న్యాసమానతు ఆనుకూల్యసంక్కుల్పాదికన్దైన్దైయు మజ్గనూక
పుడైత్తాయురుక్కుమ్, అన్ద న్యాసమ్ - త్యాగమెన్దుమ్ శరణాగతియె

నిక్షేపస్య భగవత్పారతన్యైనుసంధానరూపస్య ఫలదశాయామప్యను
వృత్తత్వేన, సాధనదశాయాం శరణవరణాపేక్షత్వాత్ గోప్యత్వవర
ణమస్యాన్తరజ్ఞమజ్ఞమితి ఏతదర్థద్వయం వాక్యద్వయేన ప్రతిపాదితమి
త్యుక్తిమ్. ఏతదజ్ఞం విశ్వాసాది చతుష్టయం. ఏతదపి వరణ నిక్షేపప్రతి
పాదకేఽస్మిన్ వాక్యద్వయేపుర్వత స్సూచ్యత ఇతి వక్ష్యతే. ౧౫.

తత్ర - పూర్వవాక్యేన భగవచ్ఛరణవరణం స్వానుష్ఠానరూప
ప్రతిపాద్యతే; వరణీయవిషయవిశేషం తత్ప్రభమపదేన సమస్తేనోచ్యతే;
తత్ర విశేషణాంశేన శ్రీమత్పదేన, ప్రపత్తవ్యస్య భగవతః పురుషకారవిశి
ష్టత్వం ప్రతిపాద్యతే; అనేన-శ్రియః పురుషకారత్వమవగమ్యతే; -అత్ర
స్తుమ్ శొల్లప్పట్టతెన్తెయాలే, ఆత్మనిక్షేపమ్ ప్రధానమాయ్-అనుకూల్యా
దికభుక్కు అజ్ఞియాయ్ త్రోత్ శ్రీత్. ఇన్దనిక్షేపమ్ భగవత్పారతన్యై
నుసంధానరూపమాకై యాల్ ఫలదశై యిలుమనువ ర్తికైయాల్, సాధన
దశై యిల్ శరణవరణాపేక్షమాకై యాల్, గోప్యత్వవరణమ్ ఇన్ద
ఆత్మనిక్షేపత్తుక్కు అన్తరజ్ఞమాన అజ్ఞమెన్జిట్టు ఇన్ద అర్థద్వయమ్ వాక్య
ద్వయత్తాలే ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతెన్తె శొల్లప్పట్టతు. ఇవ్వర్థద్వయత్తుక్కు
మజ్ఞనూయిరుక్కుమ్ విశ్వాసాదికల్ నాలుమ్. ఇన్దైయుమ్ ఇన్ద వరణ
నిక్షేప ప్రతిపాదకమాన వాక్యద్వయ త్తిలు మర్థబలత్తాలే సూచిప్పిక్కు
ప్పడుకిటతెన్తె మేలే శొల్లక్కుడవతు. ౧౬.

అవిద్యత్తిల్ పూర్వవాక్యత్తాలే భగవచ్ఛరణవరణమానంత
స్వానుష్ఠానమాక ప్రకాశిప్పిక్కుప్పడుకిటతు; అవిద్యత్తిల్ సమస్తమాన
ప్రథమపదత్తాలే వరణీయమాన భగవచ్ఛరణారవిష్టజ్ఞభాకి విషయ
విశేషమ్ శొల్లప్పడుకిటతు; అతిల్ విశేషణాంశమాన శ్రీమత్పదత్తాలే
ప్రపత్తవ్యనాన ఈశ్వరనుజ్జైయ పురుషకారవిశిష్టత్వమ్ ప్రతిపాదిక్కు
ప్పడుకిటతు. ఇత్తాలే - లక్ష్మియినుజ్జైయ పురుషకారత్వ మతియప్పడు
కిటతు; ఎజ్జనేయెన్నిల్;- ఇవిద్యత్తిల్ శ్రీశబ్ద త్తినుజ్జైయ వ్యాకరణసిద్ధ

శ్రీశబ్దేన వ్యాకరణపుష్పత్వ్యా, పురుషకారకార్యభూత ఘటకత్వోప
యుక్తమాత్మ పరమాత్మప్రతినంబధికం సంబంధవ్యయం ప్రతిపాద్యతే.
తథాహి - “శ్రీయత ఇతి శ్రీః” ఇతి (౧) “గ్రిహ్ - సేవాయామ్”
ఇతిధాతోః కర్తరిపుష్పత్వ్యా భగవత్సేవాకర్తృత్వావగమాత్ తత్సం
బంధం ప్రకాశ్యతే; “శ్రీయత ఇతి శ్రీః” ఇతి కర్మణిపుష్పత్వ్యా సేవ్యత్వా
వగమాత్, స్వవ్యతిరిక్తసమస్తాత్కభి స్సాన్విభిమతిపురుషార్థసిద్ధ్యర్థ మా
శ్రయణీయేత్యవగమ్యతే. అనేనోభయసంబంధేన, నిరఙ్కుశస్వాత స్త్రియ
యుక్త పరమశేషిభూతస్య భగవద్వశీకారహేతుభూత నిరతిశయవాల్ల
భ్యాదికమ్, ఆశ్రితజన సంరక్షణార్థ ప్రధానోపయుక్త నిరవధికవాత్స
ల్యాదికచ్చ దేవ్యా శ్శియ స్సంబంధ్యతే. ౧౬.

మాన పుష్పత్వత్తియా లే, పురుషకారకార్యమాన ఘటకత్వత్తుక్కు ఉప
యుక్తమాయుశ్చ ఆత్మపరమాత్మాకృతై ప్రతినంబధియాకవుడైత్తాన
లక్ష్మీయినుడై య సంబంధద్వయమానతు ప్రతిపాదికృప్పడుకీతతు. అతా
వతు - “శ్రీయత ఇతి శ్రీః” ఎన్తు - “గ్రిహ్ - సేవాయామ్” ఎన్లిఱ
ధాతువిలే సేవియానిష్ఠాశ్శెన్లిఱ కర్తరిపుష్పత్వత్తియా లే భగవత్సేవాకర్తృ
త్వమ్ తోన్ద్రుకైయాల్, అవనై యాశ్రయియానిఱ్కుమెన్తు అవనో
డుడ్డాన సంబంధమ్కాట్టప్పడుకీతతు. “శ్రీయత ఇతి శ్రీః” ఎన్తు - కర్మణి
పుష్పత్వత్తియా లే సేవ్యత్వమ్ తోన్ద్రుకైయా లే, తన్నెయొట్టెన్ద సక
లాత్మాకృతాల్ము తన్దాముక్కభిమతమాన పురుషార్థమ్ సిద్ధికైక్కు
ఱుస్సాక ఆశ్రయిక్కప్పడానిష్ఠాశ్శెన్తు కాట్టిన్ద్రుకైయాల్. ఇన్ద ఇరణ్ణు
సంబంధతాల్ము, నిరఙ్కుశస్వాత స్త్రియై యుడైయనాన సర్వేశ్వరనై
వశీకరికైక్కు హేతుభూతమాన నిరతిశయవాల్లభ్యమ్ ముతలానగూ
జ్జభుమ్, ఆశ్రితరాన జనజ్జరైరక్షికైక్కుఱుప్పాన నిరతిశయ వాత్స
ల్యాదిగుణజ్జభుమ్ పురుషకారభూతైయాన లక్ష్మీక్కు కాట్టప్పట్టన.

శబ్ద - (౧) “శ్రు-శ్రవణే” ఇతిధాతుః “శృణోతి” “శ్రావ
యతి” ఇతి పుష్పత్తిద్వయేన, సమాశ్రితజనవిజ్ఞప్తాని స్వకార్యోప
యోగీని వచనాన్యకర్ణ్య తదుచితాని భగవతే విజ్ఞాప్య ఘటయతీతి
విజ్ఞాయతే. ఏతే స్వభావవిశేషాః దేవ్యాశ్శ్రియః శాస్త్రీషు ప్రతిపాద్య
స్తే-(౨) “శ్రయ స్తి వైష్ణవం భావం సా శ్రీరితి నిగద్యతే” (౩) “య
స్తిం శ్రీయమాణాంచ శృణోతీంశృణ్వతీమపి” (౪) “శృణోతి నిఖ
లాన్ దోషాన్ శృణోతీచ గుణైర్జగత్” శ్రీయతే చాఽఖలైర్నిత్యం
శ్రూయతేచ పరంపదమ్” ఇత్యాది వచనైర్నిగద్యతే. - తథాచ.

ఇన్నముమ్, “శ్రు-శ్రవణే” ఎన్ఱిఱధాతువిలే “శృణోతి” “శ్రావ
యతి” ఎన్ఱు-కేళానిఱ్ఱుమ్, కేట్టియానిఱ్ఱు-మెన్ఱిఱ నిరుక్తపుష్పత్తి
యిరణ్ణాలుమ్, ఆశ్రితజనజ్ఞభాల్ విజ్ఞప్తమ్ శెయ్యప్పట్ట స్వకార్యోపయుక్త
వచనజ్ఞలై కేట్టరుళి అతుక్కేడాన వాడైకలై భగవానుక్కు విజ్ఞప్తమ్
శెయ్తు శేరవిడానిఱ్ఱు-మెన్ఱుకొణ్ణ కీర్తించ్చిన్న సంబంధద్వయత్తిను
డైయ కార్యజ్ఞభుమ్ కాట్టప్పడుకిఱన. ఇన్ఱస్వభావవిశేషజ్ఞల్ దేవియాన
శ్రీక్కు శాస్త్రుజ్ఞళిలే ప్రతిపాదిక్కుప్పడానిన్ఱన;- “శ్రయ స్తి వైష్ణవం భా
వం సా శ్రీరితి నిగద్యతే” ఎన్ఱు - భగవానుడైయ స్వభావడై ఆశ్రయి
యానిఱ్ఱిఱ అవల్ శ్రీయెన్ఱు శొల్లప్పడానిన్ఱాశెన్ఱుమ్; “శ్రయ స్తిం
శ్రీయమాణాంచ శృణోతీం శృణ్వతీమపి” ఎన్ఱు- ఆశ్రయయానిన్ఱాల్,
ఆశ్రయిక్కుప్పడానిన్ఱాల్, ఆశ్రితర్క్కు నన్ఱైకలై యున్ఱాక్కానిన్ఱాల్,
ఆశ్రితవారైకలై కేళానిన్ఱాశెన్ఱుమ్; “శృణోతి నిఖలాన్ దోషాన్ శృ
ణోతీచ గుణైర్జగత్” శ్రీయతేచాఽఖలైర్నిత్యం శ్రూయతేచ పరం
పదమ్” ఎన్ఱు - నిఖలదోషజ్ఞలై యుమ్ హింసియానిన్ఱాల్, జగత్తైగుణ
జ్ఞభాలే విస్తృతమాక్కానిన్ఱాల్, ఎల్లారాలుమ్ ఆశ్రయిక్కుప్పడాని
న్ఱాల్, పరమప్రావృమాక శ్రుతియిలే కేట్టప్పడానిన్ఱాల్ ఎన్ఱుమ్

(౧) “యస్యాః కటాక్షణ మనుక్షణ మిశ్వరాణా మైశ్వర్య హేతురితి సా
ర్వజనీనమేతత్ । తాం శ్రీరితి త్వదుపసంశ్రయగాన్ని రాహుస్తావహి శ్రియశ్శ్రియ
క్షేమదాహునదారవాచః” (౨) “యత్కించ దుష్టల
మిదం క్రియదుపాఖ్యయాఽఽహు స్సాన్తర్యమృద్ధిరితి యన్తహిమాంశ
లేశః । నామ్నైవ యాం శ్రియముశన్తి యదీదుధామ త్వమామనన్తి
యతమా యతమానసిద్ధిః” ఇత్యాద్యాచార్యనచనైశ్చ, దేవ్యా శ్శ్రియ

ఇత్యాదివచనజ్ఞాతే శ్రీశబ్దమనిర్వచిక్కప్పట్టతు. అప్పడియే, “యస్యాః
కటాక్షణ మనుక్షణ మిశ్వరాణా మైశ్వర్య హేతురితి సార్వజనీనమే
తత్ । తాం శ్రీరితి త్వదుపసంశ్రయగాన్ని రాహుస్తావహి శ్రియశ్శ్రియ
ముదాహునదారవాచః ” ఎన్తు - యావళోరుత్తియినదైయ అను
క్షణ త్రిలుణ్ణాన కటాక్షమానతు, ఈశ్వరకళాన బ్రహ్మద్రుదాదికగు
డైయ ఐశ్వర్యత్తుక్కు హేతు ఎన్నిట ఇతు సర్వజనత్తుక్కు మనుకూలమా
యినక్కుమ్, అవలై శ్రీయెన్తు ఉన్దై యాశయిక్కైయాలే నిర్వచి
ప్పారకళో, ఉన్దై శ్రీక్కు శ్రీయెన్తు ఉదారవాక్కుక్కళో శొల్లానిన్టార్
కళెన్తుమ్, “యత్కించ దుష్టలమిదం యదుపాఖ్యయాహు స్సాన్తర్య
మృద్ధిరితి యన్తహిమాంశలేశః । నామ్నైవ యాం శ్రియముశన్తి యదీ
దుధామ త్వమామనన్తి యతమా యతమాన సిద్ధిః” ఎన్తు - ఉష్టల
మాన వస్తుయాతోన్తు, ఇన్దై “ శ్రీమత్ ” ఎన్తు యావళోరుత్తియై
యిట్టుచ్చొల్లకితార్కళో, సాన్తర్యమ్ సమృద్ధి ఎన్తు యావళోరుత్తియ
నుడైయ పెరుమైయిల్ అంశ లేశమాకక్కొల్లు శ్రీతానాయుక్కిటతు,
ఇప్పడియాలే యావళోరుత్తియై పేర్తనన్దా లే శ్రీయెన్తు శొల్లకితార్
కళో, యావళోరుత్తిక్కు ఇరుప్పిడమాక ఉన్దై చొల్లకితార్కళో,
యావళోరుత్తి ఆశ్రయగోద్యుక్తచేతనర్కు ఫలరూపైయాయురుక్కు
మెన్తు ఆత్మానరుశిచ్చయ్కై యాలుమ్, దేవియాన శ్రీక్కు తన్దై యొబ్బిన్ద

స్వవ్యతిరిక్త సమస్తాశ్రయణీయత్వమ్, తస్య భగవదాశ్రయణంచ ప్రతిపాద్యతే. (౧) “సీతామువాచ” ఇత్యనేన ఆశ్రితవచశ్చీర్త్యత్వమ్, (౨) “కిమేతన్నిర్దోషః క ఇహ జగతీతి త్వముచితై రుపాయై ర్విస్తార్థ్య స్వజనయసి మాతాతదసిని” ఇత్యనేన భగవంతంత్రప్రతి సమాశ్రితకార్య శ్రావయిత్యత్వంచ ప్రతిపాద్యతే. అథవా - విముఖా వి భగవదాశ్రయణోపదేశ శ్రావయిత్యత్వమ్, - (౩) “విదిత స్సహి ధర్మజ్ఞ శరణాగతవత్సలః తేన మైత్రీ భవతు తే యది జీవతు మిచ్ఛసి” ఇతి రావణం ప్రతుష్టదేశాత్. ౧౭.

సకలాత్మాకృత్యాలు మాశ్రయిక్కుప్పడానిత్తైయుమ్, తాన్ భగవానై ఆశ్రయియానిత్తైయుమ్, ఇరణ్ణుమ్ శొల్లప్పడానిస్తతు. “సీతాము వాచ” ఎన్ఱు - ఇతై యపెరుమాల్ పిరాట్టియైప్పార్ త్తు విణ్ణప్పమ్ శెయ్ తారాకై యాలే ఆశ్రితర్ వారైయై క్కేట్టు మెన్ఱు మిడముమ్, “కిమేతన్నిర్దోషం క ఇహ జగతీతి త్వముచితై రుపాయై ర్విస్తార్థ్య స్వజ నయసి మాతాతదసిని” ఎన్ఱు-ఇతువే? ఇజ్జగత్తిల్ నిర్దోషరాశెన్ఱు శొల్లి నీ ఉచితమాన ఉపాయణ్ణువాలే పూర్వాపరాధతై మఱిప్పిత్తు అనన్తగరు డాదికళోపాతి అన్తరణ్ణనమాక్కానిన్ఱాయాకై యాలే ఎజ్జళుక్కు మాతావాకానిన్ఱాయెన్ఱు భట్టరరుళిచ్చెయ్ కై యాలే ఆశ్రితర్ కార్యజ్ఞై ఈశ్వరనై క్కేట్టియానిన్ఱు మెన్ఱు మిడముమ్ శొల్లప్పట్టతాయీల్ ము. అజ్ఞనన్ఱియిలై, విముఖరాన రావణాదికళుక్కుమ్ భగవదాశ్రయణోప దేశతై క్కేట్టిక్కు మెన్ఱుమామ్; - “విదిత స్సహి ధర్మజ్ఞ శరణాగత వత్సలః । తేన మైత్రీ భవతు తే యది జీవతు మిచ్ఛసి” ఎన్ఱు - శరణా గతియై పురమధర్మ మెన్ఱు మియుమవరాయ్, శరణాగతవోషమ్ పారాత వత్సలరాక ఎల్లారాలుమఱియప్పడుమ్బడికాణ్ అప్పెరుమాళిరుప్పతు, నీజీవిక్కువేణు మెన్ఱు ఇచ్చిత్తాయాకిల్ అవరోడు మైత్రియనక్కుణ్ణాక

శ్లో - (౧) “శృణోతి నిఖిలాన్ దోషాన్ శృణోతిచ గుణైర్జగత్” ఇతి సకలదోషనిరాసకర్తవ్యమ్, సకలసన్నజ్ఞభావహత్వంచ శ్రీశబ్దార్థతయా నీరుచ్యతే. ఏతేన ఆశ్రయణవిరోధి సాపనివర్తకత్వమ్, ఆశ్రయణోపయోగి ధ్యానాధ్యవసాయాదిమజ్జశకరత్వశ్చ ప్రతిపాద్యతే.

అపిచ- శ్రీశబ్దస్య సేవార్థత్వాత్, (౨) “శ్రయన్తీ వైష్ణవం భావం సా శ్రీః” ఇతి వచనాచ్చ, సర్వాత్మనా భగవదాశ్రయణ ప్రతిపాదనేన, దేన్యా భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవాదిష్వసాధారణ సంబంధం ప్రదర్శ్యతే. తథాపి-(౩) “అహం నా బ్రహ్మణ స్తస్య సాఽహమస్మి సనాతనీ | ఆత్మా స సర్వభూతానామహం భూతో హరిస్స్మృతః | వేణుమెనిల వచనముణ్ణాకై యాలే. ౧౭.

ఇన్నముమ్, “శృణోతి నిఖిలాన్ దోషాన్ శృణోతిచ గుణైర్జగత్” ఎన్ఱు - (౪) “శృ-హింసాయామ్” ఎన్నిఱధాతువిలే శ్రీశబ్దమాయ్, సకలదోషజ్ఞశై యమ్ పోక్కు-మెన్ఱుమ్, (౫) “శృ-విస్తారే” ఎన్నిఱధాతువిలే .వృత్తత్తియాయ్, సర్వగుణజ్ఞభాలుమ్ జగత్తై విస్తీర్ణమాక్కు-మెన్ఱుమ్, శ్రీశబ్దత్తుక్కు- నిర్వచనముణ్ణాకై యాలే, ఆశ్రయణ విరోధిసర్వసాపనివర్తకత్వముమ్, ఆశ్రయణోపయోగియాస ధ్యానాధ్యవసాయాది మజ్జశకరత్వముమ్ ప్రతిపాదిక్క-ప్పట్టతు. ౧౮.

ఇన్నముమ్, శ్రీశబ్దమ్ సేవార్థమాకై యాలుమ్, “శ్రయన్తీ వైష్ణవం భావం సా శ్రీః” ఎన్ఱు - భగవత్స్వభావశ్చై యాశ్రయిక్కై యాలే శ్రీయానాశైన్ఱు శాస్త్రమ్ శోల్లుకై యాలుమ్, సర్వప్రకారత్తాలుమ్ భగవానై యాశ్రయిత్తిరుక్కు-మెన్ఱు ప్రతిపాదిక్కై యాలే, లక్ష్మీక్కు భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవాదికళిల్ అసాధారణసంబంధమ్ శాస్త్రజ్ఞళిలేపహప్రకారజ్ఞళిలేప్రతిపాదిక్క-ప్పడుకిఱతు.--“అహం నా బ్రహ్మణ స్తస్య సాఽహమస్మి సనాతనీ | ఆత్మా స సర్వభూతానా

(౧) అహింస-సం.

(౨) అహింస-సం.

(౩) లక్ష్మీరస్త్రీ.

(౪) క్రాంతి.

(౫)

ప్రకరణమ్.] శ్రియః భగవత్స్వరూపరూపాశిష్టస్వయవర్ణనమ్. ౨౦౯

అహస్తయా వినాఽహంహి నిరుపాఖ్యో న సిద్ధ్యతి | అహమర్థం వినాఽహస్తా నిరాధారా నసిద్ధ్యతి" (౧) "ఏవం భగవత స్తస్య పరస్య బ్రహ్మణో మునే సర్వభావానుగా శక్తిః జ్యోత్స్నైవ హిమదీధితే" (౨) "ఏకం తత్పరమం బ్రహ్మ షాఙ్మణ్య స్థిమితం మహం | భావాభావమయీ తస్య శక్తిరేకాఽనపాయినీ | తద్ధర్మధర్మిణీ దివ్యా జ్యోత్స్నైవ హిమదీధితే" (౩)

(౩) "యోఽసౌ శారాయణోదేవః పరమాత్మా సనాతనః | అహంభావా

మహంభూతో హరిస్సృష్టతః | అహస్తయా వినాఽహంహి నిరుపాఖ్యో నసిద్ధ్యతి | అహమర్థం వినాఽహస్తా నిరాధారా నసిద్ధ్యతి" ఎఱ్ఱ - అన్ద బ్రహ్మత్తుక్కు అహనైయాకితే నా, సర్వభూతజ్ఞుక్కుమాత్తా వాన అన్ద హరి అహమర్థమ్, అహనైయై యైభీన్దపోతు అహమర్థమ్ నిరూపకమిల్లామైయాలే సిద్ధియాతు, అహమర్థత్తైయైభీన్దపోతు అహనై ఆధారమిల్లామైయాలే సిద్ధియాతెన్దుమ్; " ఏవం భగవత స్తస్య పరస్య బ్రహ్మణో మునే | సర్వభావానుగా శక్తి ర్జ్యోత్స్నైవ హిమదీధితే" ఎఱ్ఱ - ఇప్పడి పరబ్రహ్మవాచ్యనాన అన్ద భగవానుక్కు సర్వభావతై యమ్ వీన్ శెల్లుమవళాయరుక్కిఱి లక్ష్మియాకిఱి శక్తియానవళ, చన్ద్ర నుక్కు నిలాప్పోలే అవినాభూతైయా యరుక్కు మెన్దుమ్; "ఏకం తత్పరమం బ్రహ్మ షాఙ్మణ్య స్థిమితం మహం | భావాభావ మయీ తస్య శక్తిరేకాఽనపాయినీ | తద్ధర్మధర్మిణీ దివ్యా జ్యోత్స్నైవ హిమదీధితే" ఎఱ్ఱ - షాఙ్మణ్యత్తాలే నిశ్చలమాయ్, తేజోహపమాన అన్ద పరబ్రహ్మమ్ అద్వితీయమాయరుక్కుమ్, అతుక్కు భావాభావమాపమాన చేతనాఽచేతనజ్ఞతై విభూతియాకవుడైత్తాయ్, అనపాయినియాయరుక్కిఱి శక్తియమ్, అద్వితీయైయాయ్, అన్ద బ్రహ్మ త్తినుడైయ ధర్మజ్ఞతైయే తనుక్కు ధర్మమాక ఉడైత్తాయ్, అప్రాకృతస్వభావైయాయ్, హిమదీధితీయాన చన్ద్రనుక్కు జ్యోతైన్దుపోలే ఇరుక్కు మెన్దుమ్; "యోఽసౌ

(౧) అహిర్బు-సం-౩-౨. (౨) అహిర్బు-సం-౯-౩౮. (౩) అహిర్బు-౯-౧.

త్తికా శక్తి స్తస్య తద్ధర్మధర్మిణి । తావిమావేకధైవోక్తా భేద్యభేదక
భావతః పృథక్త్వేన చ శాస్త్రేషు జగద్భేతుతయోదితౌ । నైవ శక్త్యా
వినా కల్పిచ్ఛక్తిమానస్తీకారణమ్ । నచ శక్తిమతా శక్తిర్వినా కాఽప్య
వతిష్ఠతే । తత్తద్ధారవమాశ్రిత్య తస్త్రివేదాస్తపారగైః । జగద్భేతు
తయా దేవావేకై కావివ దర్శితౌ ” (౧) “ప్రసుప్తాఖిలాకార్యం యత్స
ర్వతస్సమతాం గతమ్ । నారాణామయనం బ్రహ్మ సర్వావాసమనా

నారాయణో దేవః పరమాత్మా సనాతనః । అహంభావాత్తికా శక్తి
స్తస్య తద్ధర్మధర్మిణి । తావిమావేకధైవోక్తా భేద్య భేదకభావతః ।
పృథక్త్వేనచ శాస్త్రేషు జగద్భేతుతయోదితౌ । నైవ శక్త్యా వినా
కల్పి చ్ఛక్తిమానస్తీకారణమ్ । నచ శక్తిమతా శక్తిర్వినా కాఽప్య
వతిష్ఠతే । తత్తద్ధారవమాశ్రిత్య తస్త్రివేదాస్తపారగైః జగద్భేతుతయా
దేవావేకై కావివ దర్శితౌ ” ఎఱ్ఱ - పరమాత్మావాయ్ సనాతననాన
నారాయణా యావనోరువ, అవనుడైయ అహంభావతై వడివాక
ఉడైత్తాయరుక్కిఱ శక్తియానతు, అవనుడైయ ధర్మతైయే ధర్మమాక
వుడైత్తాయరుక్కుమ్, ఇప్పడి ఏకప్రకారమాక చ్చొల్లప్పట్ట ఇవర్కళో
భేద్యభేదకభావమాకిఱ నిరూప్యనిరూపకత్వత్తాలే శాస్త్రజ్ఞలిలే జగ
త్ప్రవృత్తిక్కు హేతువాక ప్పిరియచ్చొల్లప్పట్టార్కళో, అన్ద నిరూపక
శక్తియైయొట్టిన్ద నిరూప్యమాన శక్తిమానాయరుప్పొనోరువ ఒరు
శార్యత్తుక్కు హేతువాకా, శక్తిమానైయొట్టిన్దపోతు శక్తియాన
తొన్దు తనిత్తు నిఱ్ఱమాట్టాతు, అవ్వు ప్రాధాన్యజ్ఞై ప్పూర్ణి, భగవ
చ్చాస్త్రజ్ఞైయమ్ వేదాస్తజ్ఞైయమ్ కరైకణ్ణవర్కళాలే జగత్తుక్కు
హేతువాక లక్ష్మీనారాయణరూపమాన అద్దేవతై కలిరువనుమ్ తనిత్త
నియే ప్రధానరైప్పాలే కాట్టప్పట్టార్కళిన్దుమ్; “ప్రసుప్తాఖిల కార్యం
యత్సర్వత స్సమతాం గతమ్ । నారాణామయనం బ్రహ్మ సర్వా వాస

ప్రకరణము.] త్రియం భగవత్స్వరూపరూపాదిష్వస్వయవర్ణనమ్. ౨౦౧

హతమ్ | పూర్ణ స్తిమితపాఠ్యణ్యం క్రితసమీరామ్బరోపమమ్ | తస్య
 తైమిత్యరూపా యా శక్తిశ్శూన్యత్వరూపిణీ | స్వాతన్త్ర్యాదేవ కస్తాచ్చిత్కా
 చిదున్నేషమృచ్ఛతి | సదసచ్చిదచిద్రూపైర్భూత విశ్వం ప్రకాశతే" (౧)
 "తస్మిన్నపరతే శశ్వద్విశ్వకోలాహలోద్గమే | అలక్ష్మ్యా కార్యత శ్శక్తి
 ర్దేవాద్విజహతీభిదామ్ | ఇన్ధనాభావతో జ్వాలా వహ్నిభావ
 గతా | బ్రహ్మభావం ప్రజత్యేవం సా శక్తిరైవైష్టవీ పరా" (౨) "ఏకా
 మనాహతమ్ | పూర్ణ స్తిమితపాఠ్యణ్యమసమీరామ్బరోపమమ్ | తస్య
 తైమిత్యరూపా యా శక్తిశ్శూన్యత్వరూపిణీ | స్వాతన్త్ర్యాదేవ కస్తాచ్చి
 త్కాచిదున్నేషమృచ్ఛతి | సదసచ్చిదచిద్రూపైర్భూత విశ్వం ప్రకాశతే"
 ఎన్టు-ప్రసుప్తమాయ్-ఉఱిజ్జినాహ్సే లే ఉపసంహృతమాన ఎల్లాక్కార్య
 తైయుముడైత్తాయ్, ఎల్లావిడ త్తిలు మొత్తిరుప్పతాయ్, నారశబ్దవాచ్య
 మాన వస్తుక్కుఁకు అయనమాయ్, అత్తాలే సర్వత్తుక్కు మావాస
 భూతమాయ్, తనక్కోరభీవన్ద్రు, పూర్ణమాయ్ నిశ్చలమాన పాఠ్య
 ణ్యతై స్వరూపమాక ఉడైత్తాయ్, కాన్ద్రీల్లాత ఆకాశమౌలే నిర్వి
 కారమాన బ్రహ్మమ్ యాతొన్టు, అతినుడైయ నిశ్చలతైయైయే
 స్వరూపమాక ఉడైత్తాయ్, కార్యాభావత్తాలే శూన్యత్వతై స్వరూప
 మాకపుడైత్తాయ్, శక్తి యాతొన్టు, అతు ఒరుస్వాతన్త్ర్య
 విశేషత్తాలే ఓరవన్దైయిలే మినుక్కుతైయడై యానిఱ్కుమ్, యాతొరు
 ఉన్నేష త్తిలే సదసత్తుక్కు-భాకిఱ చిదచిద్రూపజ్జళాలే ఇజ్జగ తైల్లామ్ ప్రకా
 శియానిఱ్కుఱతెన్టుమ్; " తస్మిన్నపరతే శశ్వద్విశ్వకోలాహలోద్గమే |
 అలక్ష్మ్యా కార్యత శ్శక్తిరేవాద్విజహతీ భిదామ్ | ఇన్ధనాభావతో జ్వాలా
 వహ్నిభావం యథా గతా | బ్రహ్మభావం ప్రజత్యేవం సా శక్తిరైవై
 ష్టవీ పరా" ఎన్టు-అన్ద విశ్వకోలాహల త్తినుడై య కిశప్పమానతు ఉప
 రతమానపిన్బు శక్తియానతు విభూతియైయిట్టు క్కాణప్పడాతు,
 ఆహ్సేతు దేవనిఱ్కుట్టిల్ విభూత్యాకారత్తాలేవన్ద వేఱుసాట్టై విదా

శ్శ (హ) నిస్తరక్తార్థహాపమమ్. (౧) అహిర్బ-౪-౭౪. (౨) అహిర్బ-౭-౭౫.

శక్తిర్న శక్తిజ్ఞో స్సర్వభావానుగామినీ। దేవీ పాద్యుగ్మసంపూర్ణా జ్ఞానా
 సప్రక్రియామయీ। భావ్యభావకభేదేన సాద్విధాభావమృచ్ఛతి” (౧) “యా
 సా శక్తిర్నారేఖాద్యా లక్ష్మీర్నామ మహామునే। యా సా సర్వాత్మనా
 విష్ణోర్భావాభావానుగామినీ। తస్య అల్పాయతాంశాంశ స్వస్వాత
 న్త్ర్యవిజృంభితః। క్రియావిభూతిభేదేన సముదేతీతి వర్ణితః” (౨) “సద్భక్తిః

నిష్ఠకొణ్ణు, ఇననాభావత్తాలే అగ్నిజ్వాలై యానతు పహ్నిరూప
 మాన తగలిలే యాతొరుపడియడకుమ్, ఇప్పటియే అన్తవైష్ణవియాన
 వరై యాన శక్తియుమ్ సంహృతినమయ త్రిల్ బ్రహ్మస్వరూప త్రిలే అన్త
 ర్భవియా నిఱ్ఱు-మెన్ఱుమ్; “ ఏకా శక్తిర్నారే ర్విజ్ఞో స్సర్వభావాను
 గామినీ । దేవీ పాద్యుగ్మసంపూర్ణా జ్ఞానానప్రక్రియామయీ । భావ్య
 భావకభేదేన సా ద్విధాభావమృచ్ఛతి” ఎన్ఱు-సర్వవ్యాపకనాన హరియి
 నుడైయ సర్వభావతైయుమ్ పిన్ శెల్వతాయరుక్కిఱ అన్తశక్తి యా
 తొన్ఱు, దేవియాన్ పాద్యుగ్మసంపూర్ణైయాన్ జ్ఞానానప్రక్రియైకరై
 స్వరూపమాకవుడైత్తాన అతు భావ్యభావకభేదత్తాలే-యగవదుత్సా
 ద్యమాన జగద్రూపత్తాలుమ్ ఉత్పాదకమాన సద్భక్తిరూపత్తాలుమ్
 ఇరణ్ణుప్రకారమాకై యై యడై యానిఱ్ఱు-మెన్ఱుమ్; “ యా సా శక్తి
 ర్నారేఖాద్యా లక్ష్మీర్నామ మహామునే । యా సా సర్వాత్మనా విజ్ఞో
 ర్భావాభావానుగామినీ। తస్య అల్పాయతాంశాంశ స్వస్వాత న్త్ర్య
 విజృంభితః। క్రియావిభూతిభేదేన సముదేతీతి వర్ణితః” ఎన్ఱు-హరిక్కు
 లక్ష్మీయెన్ఱు పేరై యుడై త్తాయరుక్కిఱ ఆద్యైయాన అన్త శక్తి యా
 తొన్ఱు, విష్ణువుక్కు సర్వప్రకారత్తాలుమ్ భావాభావరూపమాన చేత
 నాచేతనజ్గరై ఇడై విడొమలభిమాని త్తిరుక్కిఱ అతు యాతొన్ఱు, అన్త
 శక్తియినుడైయ ఏకదేశ త్తినుడైయ అయుతాంశాంశమానతు స్వస్వా
 త న్త్ర్యత్తాలే విజృంభితమాయ్ కొణ్ణు క్రియారూపత్తాలుమ్ విభూతి
 రూపత్తాలుముణ్ణాన భేదత్తాలే కిళమ్పానిఱ్ఱు-మెన్ఱు శొల్లప్పట్టెన్ఱుమ్;

(౧) అహిర్బుధ-౩.౨.

(౨) అహిర్బుధ-౩.౧.

కోటికోట్యంశ శ్శక్తిర్భూతి స్తథావిధా శక్తి స్సా వైష్ణవీ సత్తా బహు
ధై వం ప్రతాయతే †సంజ్ఞార్థాది భూమ్యంత స్తస్యాః కోట్యంశ చురితః
యా సా శక్తి ర్మహాసత్తా విష్ణో స్తద్ధర్మధర్మిణీ । తస్యాః కోట్యర్బుదాం
శేన శక్తి ద్వే కథితే తవ”(౧) “పరమాత్మా పరో యోఽసౌ నారాయణ
సమాహ్వయః । తస్మాదనపాయినీ శక్తి ర్దేవీ తద్ధర్మధర్మిణీ ।
శ్చర్యకరతేన పశ్చక్యత్యకరీ సదా వ్యాపినీ విష్ణురూపేణ సర్వభావ

సంజ్ఞల్పం కోటి కోట్యంశ శ్శక్తి ర్భూతి స్తథావిధా । శక్తి స్సా
వైష్ణవీ సత్తా బహుధై వం ప్రతాయతే । సంజ్ఞార్థాది భూమ్యంత
స్తస్యాః కోట్యంశ చురితః ” ఎన్టు - అన్త శక్తియనుడైయ కోటి
కోట్యంశమాన సంజ్ఞల్పశక్తియమ్ విభూతిశక్తియమ్ అప్పడి
ప్పటిరుక్కుమ్, వైష్ణవియాయరుక్కిరి సత్తైయాయళ్ళ అన్త శక్తియా
నతు ఇప్పడిబహుధావాన్ పురమ్బానిష్టతు; నిత్యవిభూతియిల్ ప్రథ
మమానసంజ్ఞార్థరూపమ్ ముతలాక లీలావిభూతియిల్ ముడివానభూది
యీతాక ఉభయవిభూతియమ్ అన్త శక్తియనుడైయ కోట్యంశమాక
చొల్లప్పట్టెన్టుమ్; “యా సా శక్తి ర్మహాసత్తా విష్ణో స్తద్ధర్మధర్మిణీ ।
తస్యాః కోట్యర్బుదాం శేన శక్తి ద్వే కథితే తవ” ఎన్టు-విష్ణువుక్కు మహా
శీతైయాన్ తద్ధర్మధర్మిణీయాయరుక్కిరి అన్త శక్తి యాతొన్టు, అతి
నుడైయ నూఱుకోటియనుడైయ అంశత్తాలే ఇరణ్ణ శక్తియనక్కు
చొల్లప్పట్టెన్టుమ్; “పరమాత్మా పరో యోఽసౌ నారాయణ సమా
హ్వయః । తస్మాదనపాయినీ శక్తి ర్దేవీ తద్ధర్మధర్మిణీ । మాయాఽ
శ్చర్యకరతేన పశ్చక్యత్యకరీ సదా వ్యాపినీ విష్ణురూపేణ సర్వభావా
నుగామినీ । అశేషభువనాధారా సంజ్ఞల్పప్రవిజృంభిణీ ” ఎన్టు - పర
మాత్మావాన్ నారాయణన్టు తిగునామత్తై యుడైయనాన అన్తపర
యావమౌరువన్, అవనుక్కు అనపాయనియాన శక్తియానతు, దేవి

గామినిః|| ఆశేషభువనాధారా సజ్జల్పప్రవిజృంభిణీ” (౧) “ద్వే శక్తీ తస్య విద్యేతే విష్ణో స్సర్వార్థసాధనే । ప్రధానభూతే యాభ్యాంతు వహత్యేష జగద్ధరమ్ । ఏకాత్విచ్ఛాత్త్రికా తస్య తథాఽన్యాతు క్రియాత్త్రికా । ప్రథమా పరమా లక్ష్మీర్ణగ త్రియ కుటుంబిణీ” (౨) “తద్ధర్మధర్మిణీం శక్తిం బ్రహ్మణోఽనపగామిణీమ్ । అనాకారామనౌపమ్యాం లక్షయన్తిం సదా జగత్ ॥ శ్రయన్తిం శ్రీయమాణాంచ శృణోతీం శృణ్వతీమపి । మహానన్దాం మహాభాసాం నిర్వికారాం నిరేషణామ్ । జ్ఞాన శక్తి బలైశ్వర్య

యాయ్, తద్ధర్మధర్మిణీయాయ్, ఆశ్వర్యకరైయానైయాతే మాయో యోస్తు పేరైయదైతాయ్, సృష్ట్యాదిపశ్చక్వత్యతైయమ్ పణ్ణవతాయ్, విష్ణువినుదైయ స్వరూపతోడే కూడ వ్యాపైయాయ్, సర్వభావజ్ఞైయమ్ పిన్ శెల్లవతాయ్, అశేషభువనత్తుక్కు మాధారభూతైయాయ్, తన్ సజ్జల్పతై విరివై యదైయభాయిరుక్కుమైస్తుమ్; “ద్వే శక్తీ తస్య విద్యేతే విష్ణో స్సర్వార్థసాధనే । ప్రధానభూతే యాభ్యాంతు వహత్యేష జగద్ధరమ్ । ఏకాత్విచ్ఛాత్త్రికా తస్య తథాఽన్యాతు క్రియాత్త్రికా । ప్రథమా పరమా లక్ష్మీర్ణగ త్రియ కుటుంబిణీ” ఎన్టు-అన్ద విష్ణు వుక్కు ఎల్లావర్థతైయమ్ సాధిత్తుక్కుఁడప్పతాయ్ ప్రధానభూతల్లభాయిరుప్పన ఇరణ్ణశక్తికభుణ్ణ, యానైశిలవత్తైతై ఇన్ద ఈశ్వరజగద్భరతై వహిక్కితాఁ, ఒన్టు అవనుదైయ ఇచ్చైయై వడివాక ఉదైతైయిరుక్కుమ్, మత్తైయతు క్రియైయై వడివాక వుదైతైయిరుక్కుమ్, ముతత్తొన్న ఇచ్చాత్త్రికైయాన అతు జగత్త్రియత్తుక్కు మభిమానినియాన పరమైయాన లక్ష్మీయైస్తుమ్; “తద్ధర్మధర్మిణీం శక్తిం బ్రహ్మణోఽనపగామిణీమ్ । అనాకారామనౌపమ్యాం లక్షయన్తిం సదా జగత్ ॥ శ్రయన్తిం శ్రీయమాణాంచ శృణోతీం శృణ్వతీమపి । మహానన్దాం మహాభాసాం నిర్వికారాం నిరేషణామ్ । జ్ఞాన శక్తి బలైశ్వర్య

ప్రకరణము. శ్రియః భగవత్స్వరూపరూపాదిష్యస్వయవర్ణనమ్. ౨౧౧

వీర్యతేజః ప్రభావినీమ్ । అనంతామంతరూపాం తామభేద్యాం సర్వభేది
 నీమ్ । నన్దాం భద్రాం జయాం చైవ రిక్తాం పూర్ణాం మృతమృరామ్ ।
 త్రిరూపామత్రిరూపాంచ సర్వప్రత్యక్షసమృతామ్ । నిషేధే రనిషేధ్యా
 న్తామవిధేయాం విధిక్రమైః । అవాచ్యాం వాచికాం నిత్యాం గౌరీం

వీర్య తేజః ప్రభావినీమ్ । అనంతామంతరూపాంతామభేద్యాం ౨
 నీమ్ । నన్దాం భద్రాం జయాం చైవ రిక్తాం పూర్ణాం మృతమృరామ్ ।
 త్రిరూపామత్రిరూపాంచ సర్వప్రత్యక్షసమృతామ్ । నిషేధే రనిషేధ్యాం
 తామవిధేయాం విధిక్రమైః । అవాచ్యాం వాచికాం నిత్యాం గౌరీం
 లక్ష్మీం సరస్వతీమ్ ” ఎన్తు - బ్రహ్మత్వినైయ శక్తియానతు అతిసు
 డైయ ధర్మజ్ఞశైత్రసక్కు ధర్మమాకవుడైతాయ్, అతైయ్యోహీయ
 పుటమ్మపొకారపసియాయ్, లాకికమాన ఆకారతై యుడై తల్లార
 తాయ్, ఒన్తాలే ఉపమిక్కప్పడారతాయ్, ఎప్పొతుమ్ జగతైప్పారా
 నిట్టతాయ్, ఈశ్వరనై యాశ్రయిప్పతాయ్, ఎల్లారాలుమాశ్రయిక్క
 పుడుమతాయ్, గుణజ్ఞాలే జగతై నితైయానిట్టతాయ్, ఆశ్రితర్
 వారైయై క్కేళానిట్టతాయ్, అపరిచ్ఛిన్నమాన ఆనందై యుడై
 తాయ్, అపరిచ్ఛిన్నమాన జ్ఞానప్రభారూపమాన దీప్తియైయై
 తాయ్, ఒరు వికారవిన్దియై యిరుప్పతాయ్, ఒన్దిలిచ్చైయర్శ్రీరుప్ప
 తాయ్, జ్ఞానమ్ శక్తి బలమ్ ఐశ్వర్యమ్ వీర్యమ్ తేజస్సుక్కళినుడైయ
 ప్రభావతైయైయైతాయ్, ముషివర్శ్రీరుప్పతాయ్, ఎల్లవర్శ్రీరుక్కమ్
 ముడివైక్కాట్టుమ్ రూపతైయైయైతాయ్, ఒన్తాలే భేదిక్కవరితాయ్,
 ఎల్లవర్శ్రైయైయై భేదిప్పతాయ్, నన్దైయైయై భద్రైయైయై జయై
 యైయై రిక్తైయైయై పూర్ణైయైయై శొల్లప్పడుకిటప్రథమై తుడక్క
 మాన మూవైన్ది తిథిక్కు మభిమానినియాయ్, మృతమృరైయై
 బుద్ధిక్కు అభిమానినియాయ్, త్రివిధచేతనాచేతనరూపమాన విభా
 తియై రూపమాక ఉడైతాయ్, ఇతిత్కాట్టిల్ వ్యాప్యత్తమాన రూపతై

లక్ష్మీం సదస్వతీమ్” ఇత్యాదిభిః ప్రమాణశతై ర్దేవ్యాభియః, భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవాన్వితత్వమ్, విభూతిభూత సకల జగత్స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిహేతుత్వేన వ్యాపన భరణ స్వామ్యాదికంచ క్రతిపాదితమ్; తస్మాత్ ఉభయత్రావినాభూత సంబంధయుక్తా దేవీ శ్రీరేవ సమాశ్రయణీయా.

౧౯.

తథాచ శ్రూయతే (౧) “అస్మేకానా జగతో విష్ణుపత్ని” ఇతి.

ఏవం శ్రీశబ్దస్య బహుముఖవ్యుత్పత్త్యనుసారేణ ఘటకతోప

యుడై త్తాయ, సర్వప్రత్యక్ష త్తాలుమిశై యప్పదువతాయ, నిషేధశాస్త్రజ్ఞశాల నిషేధిక్కవరితాయ, విధిప్రకారజ్ఞశాలిన్నపడియెన్టు విధిక్కవరితాయ, ఒరుశబ్దత్తాలిన్నపడియెన్టు శొల్లవరితాయ, ఎల్లావత్ శ్రేయమ్ శొల్లమ్ వారైక్కు మభిమానినియాయ, నిత్యైయాయ, దుద్రశక్తియాన గారియైయమ్ చతుర్ముఖశక్తియాన సరస్వతియైయమ్ విభూతియాక వుడై త్తాయ, లక్ష్మీశబ్దవాచ్యైయాయదుక్కు మెన్టుమ్, ఇతు ముతలాన ప్రమాణజ్ఞశాలే దేవియానశ్రీక్కు భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవజ్ఞభి లస్వయముమ్, విభూతిభూతమాన సకలజగత్స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిహేతువాన వ్యాపన భరణ స్వామ్యాదికభుమ్ క్రతిపాదిక్కప్పట్టతు. అకై యాలే, అత్తపరమాత్మాక్కళాకిఱ ఇరణ్ణ విషయత్తిలుమొట్టిక్క ఒట్టియాల సంబంధతై యుడై యళాన శ్రీయే పురుషకారమాక ఆశ్రయిక్కప్పదువాలెన్టుతాయితై.

౧౯.

అప్పడియే అవినాభూతసమ్మన్వితమిరణ్ణిడత్తిలుముడ్డాక శ్రుతితానే శొల్లానిన్టుతిత్-“అస్మేకానా జగతో విష్ణుపత్ని” ఎన్టు; అతావతు-ఇన్ద్రజగత్తుక్కు ఈశానైయెన్టు ఇత్తలైయిల్ సంబంధతైయమ్, “విష్ణుపత్ని” ఎన్టు సర్వేశ్వరనుక్కు క్కత్తియెన్టు అత్తలైయిల్ సంబంధతైయమ్ శొన్నపడి.

౨౦.

ఇప్పడిప్పట్ట శ్రీశబ్దత్తుక్కు బహుముఖమాన వ్యుత్పత్తియై స్త్రీన్

యుక్త స్వభావవిశేషాః ప్రతిపాదితాః.

౨౦.

ఏవంభూత శ్రియాసహ భగవతో నిత్యసంబంధః ప్రత్యయాంశేన మతుపా ప్రతిపాద్యతే:- (౧) “అనన్య రాఘవేణాఽహం భాస్కరేణ ప్రభా యథా” (౨) “అనన్యాహి మయా సీతా భాస్కరేణ ప్రభా యథా” (౩) “తస్యాఽనపాయినీ శక్తి ర్దేవీ తద్ధర్మధర్మిణీ” (౪) “మమ సర్వాత్మభూతస్య నిత్యైవైషాఽనపాయినీ” (౫) “నిత్యైవైషా జగన్తాతా విష్ణోశ్చై రనపాయినీ” (౬) “అపృథక్చారిణీ సత్తా మహా

శెష్ఠ పార్త్యాల్ ఘటకత్వరూపమాన పురుషకారత్వత్తుక్కుఁబున్న స్వభావవిశేషభ్యో ప్రతిపాదికృప్పట్టతాయ్తు.

౨౦.

ఇష్టపి పురుషకార భూతైయాన లక్ష్మియోడు సర్వేశ్వరనుక్కుఁ జ్ఞాన నిత్యసంబంధమానతు ప్రత్యయాంశమాన మతుప్పాలే శొల్లప్ప డుకిఁజు;- “అనన్య రాఘవేణాఽహం భాస్కరేణ ప్రభా యథా” ఎన్ఱు - భాస్కరనోడు ప్రభైపోలే రాఘవనోడే నాననన్యాయా యిరు ప్పేనెన్ఱుమ్; “అనన్యాహి మయా సీతా భాస్కరేణ ప్రభా యథా” ఎన్ఱు - ఆదిత్యనోడు ప్రభైపోలే ఎన్నోడు సీతై వేఱుపాడన్ద్రీరుక్కు మెన్ఱుమ్; “తస్యాఽనపాయినీ శక్తి ర్దేవీ తద్ధర్మధర్మిణీ” ఎన్ఱు-అవను డైయ శక్తియానతు దేవియాయ్ తద్ధర్మధర్మిణీయాయ్కొండ్లు పిరివ ద్రీరుక్కుమెన్ఱుమ్; “మమ సర్వాత్మభూతస్య నిత్యైవైషాఽనపాయినీ” ఎన్ఱు - సర్వాత్మభూతనాన ఎనక్కు నిత్యైయాన ఇవళో అనపాయి నియాయరుక్కుమెన్ఱుమ్; “నిత్యైవైషాజగన్తాతా విష్ణోశ్చై రనపాయినీ” ఎన్ఱు-జగత్తుక్కు-మాతావాయ్ నిత్యైయాన ఇన్ద శ్రీయానవళో విష్ణువుక్కు అనపాయనియెన్ఱుమ్; “అపృథక్చారిణీ సత్తా మహానన్ద మయీ పరా” ఎన్ఱు - మహానన్దమయియాయ్ పరైయాన సత్తైయా

(౧) రా-సు-౨౧-౧౩. (౨) రా-య-౧౨౧-౧౯. (౩) అహిర్బు-౪-౩౩. (౪) (౫) (౬)

నన్దమయీపరా" ఇత్యాది వచనాత్.

ఏవ ముపసర్జనభూతేన విశేషణాంశేన వరణీయస్య భగవతో నిత్య ఘటకవిశిష్టత్వం ప్రతిపాదితమ్. ౨౧.

నను - భగవతో నారాయణత్వప్రయుక్తిసంబద్ధాదిజ్ఞానవత్శ్చేతనస్య తత్సమాశ్రయణే కథం పురుషకారాపేక్షా? కథంనా పురుషకార ద్వారేణ ఆశ్రయణీయస్య భగవతో నారాయణస్య చేతనేనసహజవ ర్జనీయసంబద్ధాదికమితి; ఉచ్యతే; - నాఽత్ర భగవదభిప్రాయేణ పురుష కారాపేక్షా; - (౧) "మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథశ్చన | దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్ " ఇతి తస్య ఆశ్రిత

యిరుక్కిరియమానో వేణుపట్టిరాశ్మిమ్, ఇత్యాదివచనజ్ఞభాలే శొల్లపపట్ట నిత్యసంబంధతై చ్చొల్లిల్లోయిల్లము.

ఇప్పటి ఉపసర్జనభూతమాన విశేషణాంశత్తాలే, వరణీయనాన ఈశ్వరనుడైయ నిత్యపురుషకార విశిష్టత్వమ్ శొల్లపపట్టతు. ౨౧.

భగవానుడైయ నారాయణత్వత్తాల వన్ద స్వాభావికసంబద్ధాది జ్ఞానతైయుడైయ చేతననుక్కు ఆశ్రయిక్కుమిడత్తిల్ పురుషకారమ్ వేణువానె? అన్తియే, పురుషకారమ్ మున్నాక ఆశ్రయిక్కువేణు మ్బడియాన ఈశ్వరనుక్కు చేతననోడు అవర్జనీయసంబద్ధమ్ అతుముత లాన వాత్సల్యాదికళోతా నుడ్డాకిరిపడి యెన్నెన్నిల్; - ఇవిడత్తిల్ ఈశ్వరహృదయత్తాల పురుషకారాపేక్షై యుడ్డాకిరితన్తు; ఎజ్జనేయెన్నిల్, - "మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథశ్చన | దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్ " ఎన్తు - మిత్ర భావత్తాలే యడైద్దవనైవరున్దియుమ్ కైవిడే, అవనుక్కు దోషముడ్డాకిలుమ్ సత్తుక్కుఁకుత్తు ఇకభుప్పట్టతన్తెన్తు పెరునూళరుళిచ్చెయ్కైయాలే, శరణ్యనాన ఈశ్వరన్ ఆశ్రితరుడైయ దోషతైయతియా, అతిన్దాలు

దోషానభిజ్ఞత్వ తదభిమతత్వవచనాత్ ; తథాపి, అనాదికాలాపరాధ
కారినోఽస్య చేతనస్య ఆశ్రయణదశాయాం భగవద్వాత్సల్యాదివిజ్ఞానే
సత్యసి భగవన్నిరఙ్కుశ స్వాతంత్ర్యనిమిత్త పుం స్వస్థియుక్త ప్రతా
పోష్కశత్యేన దణ్డధరత్వాత్, పూర్వాపరాధభీతస్య తద్వశికారాగ్రం
పురుషకారాపేక్షాఽపేక్షిలైవ.

అధస్యాత్ - అస్తుతావదపరాధభయాతిశయాత్పురుషకారపేక్షా,
తస్మిన్ స్వాచార్యవేష గురుపరమ్పరాముఖేన పురుషకారో భవేతుమ
ర్హతి, తస్మైవ సాక్షాదానప్రదత్వాదికంచ విద్యతే, భగవత్ప్రాప్తి
హేతుత్వం తస్మైవేతి పూర్వమేవ విస్తరేణోక్తమ్; ఉక్తమూచా
రైశ్చ-(౧)“పితామహం నాథమునిం విలోక్య ప్రసీద” (౨)†“రా
మభిమతమాయదుక్కుమెన్దు తోర్నీర్నీర్నీరే; అప్పడియిరుక్కుచ్చెయ్తే
యుమ్, అనాదికాలమపరాధతై ప్పణ్ణి పోన్ద ఇచ్చేతనన్ ఆశ్ర
యిక్కుమళవిల్ భగవానుడైయ వాత్సల్యాదిగుణజ్ఞలై యటిన్దిరుక్కు
చ్చెయ్తేయుమ్, అవనుడైయ నిరఙ్కుశ స్వాతంత్ర్యుక్కు హేతు
వాన పుం స్వత్తాల్వన్ద ప్రతాపోష్కశత్వత్తాలే, సంబధముణ్డాయుళుక్కు
చ్చెయ్తేయుమ్ అపరాధత్తుక్కిడాక మున్దు దణ్ణిత్తుపోన్దపఱియాలే,
పూర్వాపరాధత్తాలే భీతనానవనుక్కు ఈశ్వరవశీకారత్తుక్కాక ప్పురు
షకార త్తిలపేక్షైయుణ్డాకిటతు. ౨౨.

ఇప్పడి పూర్వాపరాధత్తాలే పురుషకారాపేక్షై యుణ్డాకిట
తాకిల్, అపోతు ఆచార్యనే గురుపరమ్పరాముఖత్తాలే పురుషకార
మాకిటాక, అవనుక్కేయన్తో సాక్షాత్ జ్ఞానప్రదత్వాదికభుణ్డాకిటత్తు
భగవత్ప్రాప్తిహేతుత్వము మవనుక్కేయన్డైన్దు మున్నే శొల్లపప్పత్తు;
ఇప్పడి “పితామహం నాథమునిం విలోక్య ప్రసీద” ఎన్దు-పితామహ
రాన నాథమునికలై ప్పార్త్తు ప్రసన్నరాయరుళవేణుమెన్దు శ్రీఆళవన్దా

(౧) స్తో-౨-౨౫. (౨) వ-స్త-౧౦౨.
† “రామానుజాశ్రియశ్చరణోఽస్మి” ఇతి పాఠః వైతద్వ్యాఖ్యానానుగుణః.

నూనుజార్యచరణోఽస్మి కులప్రదీపస్త్వానీతస్య యామునమునే . స్సచ
నాథనంశ్యఃపంశ్యఃపరాఙ్ముశమునే స్సచ సోఽపి దేవ్యా దాస స్తవేతివర
దాఽస్మి తవేక్షణీయః ” (౧) “తవ భరోఽహమకాన్తిహి ధార్మికై
శ్వరణమిత్యపి వాచముడైరయమ్ | ఇతి ససాక్షికయన్నిదమద్యమాం కురు
భరం తవ రజ్జధురస్థర ” ఇతి. ఏవం కారుణ్యపారవశ్యాత్ప్రీధమమేవైన
మగ్నీకుర్వతః ప్రకృష్టజ్ఞాన భక్త్యాదిముఖేన భగవాన్ప్రత్యాసన్నభూత
స్యాఽఽచార్యస్త్వైవ పురుషకారయోగ్యత్వాత్ వరణీయోపాయ విశే
రుమ్, “రామానుజార్యచరణోఽస్మి కులప్రదీపస్త్వానీ తస్య యామున
మునే స్సచ నాథనంశ్యః । నంశ్యః పరాఙ్ముశమునే స్సచ సోఽపి
దేవ్యా దాస స్తవేతి వరదాఽస్మి తవేక్షణీయః” ఎన్టు-నాన్ రామా
నుజార్యగుడైయ కులత్తై యుడైయేనాకానిష్టే, అవర్ యామున
మునియినుడైయ కులత్తుక్కు ప్రదీపమానార్, అవర్ నాథమునికళు
డైయ వంశత్తై యుడైయరానార్, అవర్ పరాఙ్ముశనుడైయ వంశత్తై
యుడైయరానార్, అవరుమ్ దేవరీరుడైయ నాయ్చియారుక్కు
దాసరానార్, ఇప్పడి నానునక్కు క్కటాక్షవిషయమాకానిష్టేనెన్టు
అన్వాయమ్, “తవ భరోఽహమకాన్తిహి ధార్మికై శ్వరణమిత్యపి వాచ
ముడైరయమ్ | ఇతి ససాక్షికయన్నిదమద్య మాం కురు భరం తవ రజ్జ
ధురస్థర ” ఎన్టు-ధార్మికరాన ఆచార్యోకళాలుమ్ ఉనక్కు భరమాక
నాన్ పణ్ణప్పట్టే, “ శరణమ్ ” ఎన్టి వార్తయైయమ్ శోన్నే, ఇప్పడి
ఇత్తై సాక్షియోడే కూట్టానిన్టుకొన్టు రజ్జధురస్థరనే ! ఇహ్వతే
ఎన్టై ఉనక్కు భరమాకప్పణ్ణవేణుమెన్టు భట్టరుమ్ ఆచార్యరు
డైయ పురుషకారభావత్తైయే అనుసన్ధితార్కళ. ఇప్పడి కారుణ్య
పరవశనాకైయాల్ ఇచ్చేతననై ముతలిలే యగ్గీకరిన్టు, ప్రకృష్టమాన
జ్ఞానభక్త్యాదికళై యుడైయనాకైయాలే భగవానుక్కు మికవుమ్
ప్రత్యాసన్ననాన ఆచార్యనుక్కే ఉభయసంబద్ధమున్డాకైయాల్ పురు

ప్రకరణమ్.] ఆచార్యాదపి శ్రియవ పురుషకారత్వ సమర్థనమ్. ౨౨౧

షణ్మతయో శబ్దనిర్దిష్టాయా శ్చియం కిమనేన పురుషకారత్వేనేతి; ౨౩.

అత్రోచ్యతే;- అస్త్యేవాత్ర శబ్దస్వరస్యాదుష్టాయవిశేషణత్వ మస్యాః, తథాప్యవర్జనీయ సంబంధ మాత్మత్వప్రయుక్త వాత్సల్యాతిశయాత్, స్వపూర్వాపరాధనిమిత్త ఈశ్వరహృదయకాలష్యర్థమ్, తదభిమతతమ స్వరూపాదినై లక్షణ్యప్రయుక్త వాత్సల్యాయాచ్చ అస్యావే పురుషకారత్వం యుక్తమేవ.

ఉక్తంచ ప్రపదనాధికారిణి అస్యాః పురుషకారత్వేన నరణం శాస్త్రీమ-(౧) “ఆకించనైకశరణాః కేచిత్ భాగ్యాధికాః పునః మత్పదామ్భోరుహద్వంద్వం ప్రపద్య ప్రీతమానసాః॥ లక్ష్మీం పురుష షకారయోగ్యత్వమ్ పుష్కలమూకైయాలే, వరణీయోపాయత్తుక్కు విశేషణమాక శబ్దతాలే శొల్లప్పట్ట లక్ష్మీక్కు శబ్దనిర్ధమాన ఉపాయ విశేషణత్వ మొట్టియ పురుషకారత్వమ్ కొఱ్ఱుకిత ఇత్తాల్ ఒరుప్రయోజన మిత్తయేయెన్నిల్; ౨౩.

ఇవిడత్తిల్ శబ్దస్వభావతాలే ఉపాయవిశేషణత్వమ్ లక్ష్మీక్కుత్తోల్ ముకిత తేయాకిలమ్, అప్పడియిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, అవర్జనీయ సంబంధమాన మాత్మత్వప్రయుక్త వాత్సల్యాతిశయత్తాలుమ్, తన్నుడైయ పూర్వాపరాధనిమిత్తమాన ఈశ్వరహృదయత్తిల్ కాలష్యత్తై శమిప్పిక్కైక్కుటుప్పాయ్ అవనుక్కు అభిమతతమమాన స్వరూప రూప గుణ విభవాదినై లక్షణ్యత్తాల్ వన్ద వాల్లభ్యాతిశయత్తాలుమ్ ఇవ భుక్కే పురుషకారత్వమ్ యుక్తమాయే యిరుక్కుమ్.

ప్రపదనాధికారియానవన్ ఇవత్తైయే పురుషకారమాక వరిక్కు మెన్నుమిడమ్ శాస్త్రజ్ఞభిలే శొల్లప్పట్టతు;- విష్యక్సేన సంహితైయిలే, “ఆకించనైకశరణాః కేచిద్భాగ్యాధికాః పునః? మత్పదామ్భోరుహద్వంద్వం ప్రపద్య ప్రీతమానసాః॥ లక్ష్మీం పురుషకారేణ వృతవన్తో వరా

(౧) విష్యక్సేనసం-

కారేణ పుత్రవన్తః పరానన । మత్తమాం ప్రాప్య సేనేశ ప్రాప్యం
ప్రాపకమేవ మామ్ । లభ్యా కృతార్థాః ప్రాప్నోంతే మామేవాన్వనన్యమానసాః ॥ ఇతి; (౧) “ మత్ప్రిప్తిప్రతి జన్తూనాం సంసారే
పతతామధః । లక్ష్మీః పురుషకారత్వే నిర్దిష్టా పరమర్షిణి । మమాపి
చ మతంహ్యేతన్నాన్వనా లక్షణం భవేత్ ॥ అహం మత్ప్రి
ప్ర్యుపాయో వై సాక్షాల్లక్ష్మీపతిస్త్వయమ్ । లక్ష్మీః పురుషకారేణ వల్లభా
ప్రాప్తియోగినీ పతన్యశ్చ విశేషాయం నిగమాస్తేషు శబ్ద్యతే ” ఇతిచ.

నన, మత్త మాం ప్రాప్య సేనేశ ప్రాప్యం ప్రాపకమేవ మామ్, లభ్యా
కృతార్థాః ప్రాప్నోంతే మామేవాన్వనన్యమానసాః ” ఎన్దు-అకిచ్చన్య
మొన్దైయుమే పుకలాకవుడై యరాయరుప్పార్ శిలభాగ్యాధికర్, ఎన్ను
డై య పాదారవిన్దజ్జిరణ్డైయుమడై న్దు ఉకన్దనెన్దైయుడై యరాయ్, లక్ష్మి
యై పురుషకారమాక పరితుక్కుణ్ణు ఎన్నుడై య ట్టమైయై పెర్మియై
సేనేశనే ! ఎన్నై ప్రాప్యమాకవుమ్ ప్రాపకమాకవుమడై న్దు కృతార్థ
రాయ్ ఎన్నైయై ప్రాపిక్కక్కడవర్కళెన్దుమ్; “ మత్ప్రిప్తిప్రతి
జన్తూనాం సంసారే పతతామధః । లక్ష్మీః పురుషకారత్వే నిర్దిష్టా పర
మర్షిణి । మమాపిచ మతంహ్యేతన్నాన్వనా లక్షణం భవేత్ ॥
అహం మత్ప్రిప్ర్యుపాయో వై సాక్షాల్లక్ష్మీపతిస్త్వయమ్ । లక్ష్మీః
పురుషకారేణ వల్లభా ప్రాప్తియోగినీ । పతన్యశ్చ విశేషాయం
నిగమాస్తేషు శబ్ద్యతే ” ఎన్దు - సంసారత్తిలే అధఃపతియానిట్కిరి
జన్తుక్కుళుక్కు ఎన్నై పెర్మియైయైయై ట్టమై లక్ష్మియానవల్ పురుష
కారమాక పురమర్షికళాలే శొల్లప్పట్టల్, ఎనక్కుమితువే సమ్మతమ్,
వేటారుపడియల్ లక్షణమున్దాకాతు; ఎన్నై ప్రాప్తిక్కు టిపా
యమ్ సాక్షాల్లక్ష్మీపతియాన నానే, ఎనక్కు వల్లభైయాన లక్ష్మియాన
వల్ పురుషకారమాయ్ కొణ్ణు ప్రాప్తియై క్కూట్టికొడానియైమ్,

.ఏతదు క్తంభవతి-ఈశ్వరః పురుషో త్తమత్వప్రయుక్త స్వాతంత్ర్య
కాతన్యవశేన నిరుపాధికసంబంధముక్తోఽపి పితేవ విధ్యతిక్రమాద్యపరాధ
కారిణామాత్మనాం హితప్రవర్తకత్వేన నియమనం కుర్వన్ కదాచిత్క
లుషమనా భూత్వా నిరయాదిరూపై రనిష్టఫలైస్తాన్ దణ్డయన్
(౧) “న మాం దుష్కృతినో మూఢాః ప్రపద్యంతే నరాధః
నూయయాఽపహృతజ్ఞానా ఆసురం భావమాశ్రితాః । తానహం
ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్ । క్షిపామ్యజస్రమ
శుభానాసురీష్యేవ యోనిషు । ఆసురీం యోసిమాపన్నా మూఢా
జన్తన్తి జన్తన్తి । మామప్రాప్త్యైవ కౌన్తేయ తతో యాన్త్యధమాం
గతిమ్” ఇత్యాదివచనాత్. ఏషా మాతృత్వేన వాత్సల్యపరవశతయా

ఇవభుక్కు ఇన్ద విశేషముమ్ వేదాన్తజ్ఞులే శొల్లప్పడా నిన్దతెన్టుమ్,
ఇప్పడి బవలుప్రమాణజ్ఞభుక్తాకై యాలే. ౨౪.

అతావతు - ఈశ్వరనానవక్, పురుషో త్తమత్వత్వాలవన్ద స్వాత
ంత్ర్యత్వాలుడ్డాన కాతన్యబలత్వాలే, నిరుపాధిక సంబంధముడ్డాయరుక్క
చ్చాయతేయుమ్ పితావైప్సాలే, విధియై అతిక్రమిత్త అపరాధికభాన
ఆత్మాక్కలై హితత్తిలై ప్రవర్తిప్పియానిన్టుకొన్లు నియమిత్తు, ఒరుకాల్
తిరువుళ్ళమ్ కలుషమాయ్ నరకాదిరూపజ్ఞభాన అనిష్టఫలజ్ఞభాలే అవర్
కలై దణ్డియానిన్టుమ్. ఎజ్జనేయెన్నిల్, “న మాం దుష్కృతినో
మూఢాః ప్రపద్యంతే నరాధమాః । మాయయాఽపహృతజ్ఞానా ఆసు
రం భావమాశ్రితాః । తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరా
ధమాన్ । క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్యేవ యోనిషు । ఆసురీం యోసి
మాపన్నా మూఢా జన్తన్తి జన్తన్తి । మామప్రాప్త్యైవ కౌన్తేయ తతో
యాన్త్యధమాం గతిమ్” ఎన్టు - దుష్కృతికభాన మూఢరాయ్ నరా
ధమరాయ్ మాయైయాలే అపహృతమాన జ్ఞానతైయుడై యరాయ్

నిరతిశయ మార్దవ దయాశ్రీకృతహృదయశ్వాత్, అపరాధ భీతానాశ్రయశోన్మభావాస్వయమేవాన్వేష్యత్య, స్వవాల్మభ్యాతిశయేన భగవంతం వశీకృత్య నిశ్చేషపరాధతామశేన ఏవానన్వేషకారయతి. ఇద మపి, (౧). “మత్ ఉమాం ప్రాప్య సేనేశ” ఇత్యది నోక్తిమ్. తథోక్తమాచారైశ్చ (౨) “వితేవ త్వత్ప్రేయాం జనని పరిపూర్ణాగసి జనే ఆసురమాన స్వభావతై యాశ్రయిన్తుక్కుం పుష్పయజ్జయమలిరు స్పార్కళి, మూఢరావార్ - తత్వజ్ఞానమిల్లాత అర్హ, నరాధమరా వార్ - అతీన్ద్రాలుమాభిముఖ్యమిల్లాతార్, మాయయా-పహృతజ్ఞాన రాకితార్ - అన్యతత్వజ్ఞానమనాదియాన ప్రకృతిసంబంధతాతే అభీష్ట వర్, ఆసురం భావమానీతరావార్ - పిఠర్కుక్కుప్పిఠక్కుమ్ జ్ఞానతై యమ్ తజ్జభాతే అభీక్కుమనర్కళి ; ఎన్నభవితే వెఱుత్తిరు స్పారాయ్, క్రూరరాయ్ పాల్లాతపరాన అన్త నరాధమరై సంసరజ్జ భితే ఆసురయోనికళితేతా ఏవోపుతుమ్ తత్సానిత్పూ, ఆసురజన్మతై యజ్జన్మనర్కళి అన్వజన్మజ్జభోతోఱుమ్ అజ్ఞానికళాయ్ ఎన్నై ప్రాపి యాతే అతిలుమ్కడై యానగతియై అడై యానిత్పూర్కళెన్తు భగవద్వచన ముడ్డాకైయాతే. ఇవళి, మాతావతై యాతే వాత్సల్యపరవజై యాయ్, నిరతిశయ మార్దవ దయాదికళాతే ఈరప్పాట్టై విలైక్కప్పట్ట నెజ్జై యుడై యళాకై యాతే, అపరాధభీతరాయ్కొండ్లై ఆశ్రయన్తుతిలే ఒరు ప్పట్టచేతనరై తానే అన్వీకరిత్తు తన్నుడై య వాల్మభ్యాతిశయతాతే సర్వేశ్వరనై వశీకరిత్తు నిశ్చేషమాక అపరాధతై ఉమిప్పిత్తు ఇవర్కళై ఈశ్వర ‘నన్వీకరిక్కుమ్బడి పణ్ణానిఱుమ్. ఇతువుమ్, “ మత్ ఉమాం ప్రాప్య సేనేశ” ఎన్దు ముతలాన వచనతాతే కీధే శొల్లప్పట్టతు. అప్పడి, “వితేవ త్వత్ప్రేయాం జనని పరిపూర్ణాగసి జనే హితప్రాతోన్మత్త్యా భవతిచ కదాచిత్కలుషధీం । కిమే తన్నిర్దోషం క ఇహ జగతీతి త్వ ముచితై

హితప్రాతోవృత్త్యా భవతిచ కదాచిత్కలుషధీః । కిమేతన్నిర్దోషః
క ఇహ జగతీతి త్వముచితైరుపాయైర్విస్మార్య స్వజనయసి మాతా
తదసి నః” ఇతి. (౧) “త్వం మాతా సర్వలోకానాం దేవదేవో హరిః
పితా” ఇతి అస్యా మాతృత్వం తస్య పితృత్వభాగ్భక్తిమ్. తస్మాత్
అస్యాపవ పురుషకారత్వమతిశయేనోపపన్నమితి.

మహిష్యన్తరాణామనన్తగరుడాదీనాం సూరిణామన్యేషామూ
చార్యాణాంచ భగవత్ప్రత్యానజ్జేరేతదపేక్ష్యేన తేషామపి పురుష
కారత్వం న స్వతస్సిద్ధమ్, కిన్తు, ఏతత్ప్రత్యానత్యతిశయ ప్రయుక్త
మిత్యవగత్తవ్యమ్. అస్యాపవ స్వతః పురుషకారత్వం వచనబలాత్స్వ
రూపనిరూపకవైలక్షణ్యాచ్చేతి. ౨౬.

రుపాయైర్విస్మార్య స్వజనయసి మాతా తదసి నః” ఎన్తు-పితావై ప్పోలే
ఉన్నుడైయ ప్రియతమనానవన్, తాయే! పరిపూర్ణమాన అపరాధతై
యుడైయ జనత్తిన్బక్కలిలే హితవై నడ త్రవేణ్ణుకైయాలే ఒరుకాల్
శీతానిట్టుమ్, నీ “ఇతువేన్? ఇన్ద జగత్తిల్ నిర్దోషరాక్?” ఎన్తుశొల్లి
ఉచితమాన ఉపాయజ్గళాలే దోషతై మఱిప్పిత్తు స్వజనమాక్కానిట్టుతి,
ఆకైయాలే ఎజ్గళుక్కు మాతావాకానిన్దాయ్ ఎన్దైయాలే ఇరువర్
స్వభావతైయుమ్ భట్టరరుళిచ్చెయ్ తారితే. “త్వం మాతా సర్వలోకా
నాం దేవదేవో హరిః పితా” ఎన్తు - సర్వలోకత్తుక్కుమ్ నీ మాతా,
దేవదేవనాన హరియానవన్ పితా వెన్తు శొల్లిప్పట్టతు. ఆకైయాలే,
ఇవళుక్కే పురుషకారత్వమ్ మికపుముపపన్నమాయిత్రు. ౨౭.

భూమినిభాదికళాన మహిష్యన్తరజ్గళుక్కుమ్, అనన్తగరుడా
దికళాన నిత్యసూరికళుక్కుమ్ మన్త్రమున్దాన ఆచార్యకళుక్కుమ్
భగవత్సంబంధమ్ ఇవళోముఖమాకనరుకైయాలే, అవర్కళుక్కుమ్ పురు
షకారత్వమున్దాకిలుమ్ ఇవళుక్కుప్పోలే స్వాభావికమన్తు, ఇవళోడున్దాన
సంబంధమసియాక వన్దతెన్ద్రుటియప్పడుమ్. ఇవళుక్కే స్వాభావికమాన

ఏనం పురుషకారభూత జీవాసహ భగవత స్సంబంధవ్యూహస్య
మతుపో నిత్యసంయోగార్థత్వేన, సమాశ్రయణోన్ముఖానాం కాలవిశే
షాఽనియమేన సర్వదా సమాశ్రయణీయత్వమవగమ్యతే. ౨౨.

ఏతేన-(౧) “చచ్ఛలంహి మనః కృష్ణ ప్రమాధి బలవ ద్దృఢమ్ |
తస్యాఽహం నిగ్రహం మన్యే వాయోరివ నుదుష్కరమ్” (౨) “ప్ర
కీర్ణే విషయారణ్యే ప్రధావంతం ప్రమాధినమ్ | జ్ఞానాఙ్కుశేన గృహీ
యాద్వశ్యమిన్ద్రియద న్తినమ్” ఇతి మహావాతవన్త త్తగజవద్విషయా
టవీనచ్ఛరణశీలేఽన్తఃకరణే జాయమానా భగవదాశ్రయణరుచిః క్షణ
పురుషకారత్వమ్ వచనబలతాల్పమ్ స్వరూపనిరూపకత్వాదియోరవస్థ
వైలక్షణ్యతాల్పముణ్డేనైవపడి. ౨౩.

ఇప్పడి పురుషకారభూతైయాన పిరాట్టియుడనే ఈశ్వరనుక్కు
ర్ణాన నిత్యసంబంధతై కాట్టుకిరి మతుస్సాలే, సమాశ్రయణ త్తిలే ఒరు
ప్పట్టవర్కభుక్కు ఒరుకాలవిశేషనియమమిన్ద్రియే సర్వకాలత్తిలుమా
శ్రయిక్కులామెన్దు కాట్టప్పడుకిరితు. ౨౪.

ఇత్తాలే- “చచ్ఛలంహి మనః కృష్ణ ప్రమాధి బలవ ద్దృఢమ్ |
తస్యాఽహం నిగ్రహం మన్యే వాయోరివ నుదుష్కరమ్”, ఎన్దు-కృష్ణ
నే! చచ్ఛలమాన మనస్సానతు బలవ త్తరమాయ్కొణ్ణ శిక్కెన నలి
యుమతాయరుక్కుమ్, కాన్ద్రైప్పిడిక్కుమాపోలే ఇత్తైప్పిడిక్కు మిళవు
మరితాక బుధిపణ్ణానిన్తేనెన్దుమ్; “ప్రకీర్ణే విషయారణ్యే ప్రధావంతం
ప్రమాధినమ్ | జ్ఞానాఙ్కుశేన గృహీయాద్వశ్య మిన్ద్రియద న్తినమ్”
ఎన్దు-†పరమగహనమాన విషయజ్గళాకిరికాట్టిలే ఓడానిన్పుతాయ్, లక
ప్పట్టరై కొల్లువతాన ఇన్ద్రియజ్గళాకిరి ఆనైయై జ్ఞానమాకిరి లక్కు
శత్తాలే పిడిస్సానెన్దుమ్ శొల్లుకై యాలే, మహావాతమ్బాలవుమ్ మత్త
గజమ్బాలవుమ్ విషయాటవీనచ్ఛరణశీలమాన అన్తఃకరణత్తిలే జని

భక్తినితీ తదుత్పత్తిక్షణ ఏవా²²శ్రయణ యోగ్యత్వ మాత్సనామవ గమ్యతే.

౨౮.

అథ పురుషకారబలోద్భూత సమాశ్రయణీయగుణజాతం ప్రతి పాద్యతే “నారాయణ” ఇతి. తేచ గుణాః సమాశ్రయణ సౌకర్యా కాః, సమాశ్రితకార్యాపాదకా ఇతి ద్వివిధాః. పూర్వే వాత్సల్య దయః, అపశే జ్ఞానశక్త్యాదయః.

౨౯.

నను-పూర్వాపరాధనిమిత్త కాలుష్యహేతుభూత స్వాతంత్ర్యభి భూతస్య వాత్సల్యాదిగుణగణస్య యది పురుషకారోద్భావితత్వంస్యాత్, తస్మి తద్గుణవిశిష్టస్యోపాయస్య సాధ్యత్వం స్యాత్; అతఏవ సాపేక్ష త్వశ్చ; తస్మాత్ ఉపాయస్య సిద్ధత్వం నిరపేక్షత్వశ్చ ననమ్మద్యతే; అను యానితీకా భగవదాశ్రయణరుచియానతు ఒరుక్షణత్తిలే నశిక్కుమ్బడి అస్థిరైయాకైయాలే, అతు ఉత్పన్నమానవశవిలే ఆశ్రయిక్కలామ్బడి అవలో నిత్యసన్నిహితై యెన్ద్రతాయీర్ము.

౩౦.

అన న్తరమ్, నారాయణపదమానతు, పురుషకారభూతైయాన పిరాట్టియాలే తోర్మువిక్కప్పట్ట ఆశ్రయణీయనుడైయ గుణజాతతై కాట్టుకిటతు అన్దగుణజాతజ్ఞో, సమాశ్రయణ త్తినుడైయ సౌకర్యతై యుడ్లాక్కుమవైయుమ్, ఆశ్రితరుడైయ కార్యతైయుడ్లాక్కుమవైయు మ్మెన్ద్ర ఇరణ్ణువకైయాయరుక్కుమ్; మున్బుర్మువై వాత్సల్యమ్ ముత లానవై, ముర్మైయవై జ్ఞానమ్ శక్తి ముతలానవై.

౩౧.

ఆనాల్, చేతననుడైయ పూర్వాపరాధమడియాక ఈశ్వరను క్కు ప్పిఱన్దకాలుష్యత్తుక్కు హేతువాన స్వాతంత్ర్యైర్తాలే మత్తెన్ద్ర కిడక్కికా వాత్సల్యాదిగుణజ్ఞో పురుషకారత్తాలే తోర్ముమాకిల్, అప్పోతు అన్ద గుణవిశిష్టమాన ఉపాయత్తుక్కు సాధ్యత్వముడ్లామ్, అత్తాలే సాపేక్షత్వముడ్లామ్, ఆకైయాలే ఆశ్రయణీయమాన ఉపా యత్తుక్కు సిద్ధత్వముమ్ నిరపేక్షత్వముమిన్ద్రములే యుమ్మియుమ్; తోర్

ద్భూతగుణోద్భవాయ హేతుసాపేక్షత్వాత్. సచ స్వాతంత్ర్యతీరో
 హిత స్వాభావిక గుణ ప్రకాశకత్వమాత్రేణ పురుషకారస్య నోపాయా
 జ్యత్వమితి వక్తవ్యమ్; ఆ తద్ధర్మభూత భక్తివిశేషప్రకాశకస్య కర్తయో
 గాదే సాధనాజ్యత్వదర్శనాత్; సాక్షాదుపాయస్యైవ భగవతస్తీరో
 హిత స్వరూపగుణావిర్భావనమేవ కార్యకరమ్; తస్మాత్, సాధ్యత్వ
 సాపేక్షత్వయుక్తోపాయాస్తర వ్యవస్థితైరస్యోపాయస్య సనిధ్యతి.

నచైవం పరిహర్తవ్యమ్, - ఉపాయస్య ఇష్టా నిష్ప్రాప్తి పరిహార
 హేతుత్వేన, తదుపయోగి జ్ఞాన శక్త్యాదిగుణస్య స్వరూపాత్పత్తౌ కార్య
 కరత్వేవా హేత్వస్తరస్థైరపేక్ష్యాత్, తద్విశిష్ట ఈశ్వరపవాత్రోపాయ
 భూతం, వాత్సల్యాదికస్తు తస్య ఆశ్రయణసౌకర్యాపాదకమాత్రమ్,

త్రాతగుణజ్ఞోతోర్లోలుకైక్యాక హేతువైయపేక్షిక్యైయాతే. స్వాత
 న్త్ర్యత్రాతే తిరోహితమాన స్వాభావికమాన గుణజై ప్రకాశిప్సిక్కి-ఆ
 వళవాలే పురుషకారత్వై ఉపాయాజ్యమస్తేస్తు శోల్లవౌణ్ణాతు; - ఆత్మా
 పుక్కు స్వాభావికధర్మనూన భక్తివిశేషత్తుక్కు ప్రకాశకమాన కర్త
 యోగాదియానతు సాధనాజ్యమాక క్కాల్లైయాతే; సాక్షాదుపా
 యభూతనాన భగవానుక్కుమ్ తిరోహితమాన స్వరూపత్తుక్కుమ్
 గుణజ్యభుక్కు ముణ్ణాన ఆవిర్భావమేయన్తో కార్యకరమాయఱునతు;
 ఆకైయాతే, సాధ్యత్వశైయమ్ సాపేక్షత్వశైయముడైత్తాన ఉపా
 యోస్తర త్తిత్కాట్టలిన్త ఉపాయత్తుక్కుం వేఱుపాడుణ్ణాకితిత్తై.

ఇవిడ త్తిలిప్పడి పరిహరిక్కు ముకియాతు; అతేతెన్నిల్; - ఉపా
 యమానతు అనిష్టనిన్తలిక్కు మిష్టప్రాప్తిక్కుమ్ హేతుభూతమాకై
 యాల్, అతుక్కుఱుప్పాన జ్ఞానశక్త్యాదిగుణజ్యనిడైయ స్వరూపాత్ప
 త్తియిలాతల్ కార్యమ్ శెయ్యునుళవిలాతల్ హేత్వపేక్షై యిల్లామై
 యాల్, అన్ద జ్ఞానశక్త్యాదివిష్టనే ఇవిడ త్తిలుపాయభూత, వాత్సల్యాది
 యానతు, అన్ద ఈశ్వరనుడైయ ఆశ్రయణసౌకర్యతై యుణ్ణాక్కుమళవే;

త్రుకరణమ్.] అస్యపాయస్య సిద్ధత్వ నిరపేక్షత్వ సమర్థనమ్. ౨౨

తస్యైవ పురుషకారోద్భావితత్వమ్, నాన్యస్య జ్ఞానాదికస్యేతి తద్విశిష్టస్య సిద్ధత్వం నిరపేక్షత్వశ్చనుస్థితమితి, అసేన గుణవిభాగేన ఉపాయాంతరవ్యాప్తిస్సిద్ధేతి;- అవిశేషాత్ స్వాతంత్ర్యపరిష్కంహిత జ్ఞానశక్త్యాదేః కర్తృఫలప్రదానరూప దణ్డధరత్వోపయుక్తత్వాత్, తస్య ఆశ్రితసంరక్షణాన్యుఖ్యాయ హేతుసాపేక్షత్వమవర్జనీయమ్; సచ తుః-అపరాధభీతానామాభిముఖ్యాపాదకః పురుషకారవేతి సాపేక్షత్వ మస్య నుష్పరిహరమితి. 30.

మైవమ్;-ఇదం అజ్ఞాతోపాయవస్తుయాథాత్మ్యానాం చోద్యమ్,-
(౧) “ ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణా ” ఇతి

అన్త నాత్సల్యాదికభుక్తే పురుషకారోద్భావితత్వముభ్యుత్పత్తు, జ్ఞానశక్త్యాదికభుక్తు ఇల్లె, ఆకైయాలే తద్విశిష్టమాన ఉపాయత్తుక్కు-సిద్ధత్వ నిరపేక్షత్వజ్ఞో నిలై నిఱ్ఱుమ్ ఎన్ఱిఱ గుణవిభాగత్తాలే ఉపాయాంతరత్తిల్ వేఱుపాడు సిద్ధమాయిత్రు;- ఇప్పడి వేఱుపాడు శొన్నాఱుమ్, అతిలాదువిశేషమిల్లె;-స్వాతంత్ర్యత్తాలేమికైత్తు నడక్కిఱ జ్ఞానశక్త్యాదికల్ కర్తానురూపఫలప్రదానమాకిఱ దణ్డధరత్వత్తు క్కుఱుప్పాకైయాల్, అతు ఆశ్రితరక్షణత్తు క్కుఱుప్పాకైక్కు ఒరుహేఱువైయపేక్షిక్కవేణ్ణుమ్; అన్త హేతు అపరాధభీతనుక్కు ఆభిముఖ్యత్తైయుణ్ణాక్కుమ్ పురుషకారమేయాకవేణుమెన్ఱుకొణ్ణ సాపేక్షత్వమిన్ఱిడత్తిల్ పరిహరిక్కై అరితెన్ఱతాయిత్రు. 30.

ఇప్పడి సాధ్యత్వ సాపేక్షత్వజ్ఞై ఉపాయత్తుక్కుచ్చొల్లకిఱవర్కల్, ఉపాయస్వరూప త్రినుడైయ యాథాత్మ్యత్తై యతియామైయాతే చోద్యమ్పణ్ణుకిఱాకళిత్తనై, - “ ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణా ” ఎన్ఱు - ఉనక్కు ఉపాయోపేయత్వజ్ఞో స్వరూపమ్, గుణజ్ఞభన్ఱు ఎన్ఱిఱ ఆచార్యవచనత్తాలే భగవానుక్కు ఉపాయో-

భగవతః ఉపాయోపేయత్వం స్వరూపసిద్ధిమ్, నతు గుణాయత్తమ్. ఏవం స్వతస్సిద్ధోపాయభావస్య స్వరూపాఽబహిర్యూత స్వాసాధారణశేష లక్ష్మీపురుషకారోద్భావిత స్వగుణద్వారా కార్యకరత్వం నసాపేక్షత్వా పాదకమ్. తదుక్తమాచార్యైశ్చ - (౧) “స్వత స్త్వీ స్త్వం విష్ణో స్స్వమసి తతపవైష భగవాన్ త్వదాయత్తర్థిత్యేవ్యభవదపరాధీన విభవః । స్వయా దీప్త్యా రత్నం భవదపి మహర్ఘం నవిగుణం నకుణ్డ స్వాత స్త్వ్యం భవతిచ నచాఽన్యోహితగుణమ్” ఇతి.

ఏవం నిరపేక్షస్య సిద్ధోపాయస్య సూపసదత్వోపయుక్తాః వాత్స ల్యాదయః, కార్యకరత్వోపయుక్తాః జ్ఞానశక్త్యాదయశ్చ నారాయణ పదప్రతిపాద్యా ఇత్యుక్తం భవతి. ౩౧.

ఉపేయత్వమ్ స్వరూపసిద్ధిమ్, గుణాయత్తమ్ను. ఇప్పడి స్వతస్సిద్ధమాన ఉపాయభావతై యుజ్జేయవనుక్కు-స్వరూపాస్తర్గతైయాయ్, తనక్కు అసాధారణశేషమాన లక్ష్మీపురుషకారత్వాలే ఉద్భావితమాన స్వగుణ ద్వారత్వాలైన కార్యకరత్వమానతు సాపేక్షత్వతైయుద్దాక్కాతు. అతుతా “స్వత స్త్వీ స్త్వం విష్ణో స్స్వమసి తతపవైష భగవాన్ త్వదాయత్తర్థిత్యేవ్యభవదపరాధీనవిభవః । స్వయా దీప్త్యా రత్నం భవదపి మహర్ఘం నవిగుణం నకుణ్డ స్వాత స్త్వ్యం భవతిచ నచాఽన్యో హితగుణమ్” ఎన్తు-శ్రీయే ! విష్ణువుక్కు స్వతః శేషమాకానిన్తాయ్, అత్తాలే ఇన్ద భగవానానవక నియిట్టవ్వుక్కాన సమృద్ధియైయుజ్జేయ సాయరున్దానేయాకిలుమ్ పరాధీనవిభవనల్లనాకానిన్దాక;-రత్నమానతు తన్నుజ్జేయ దీప్తియాలే పెరువిలై యనాకానిన్దతేయాకిలుమ్ గుణహీన మన్వియే స్వాత స్త్వహీనముమన్వియే ఇరానిన్దతేన్దుకొన్డు అచార్యరాన భట్టరాలే అరుళిచ్చెయ్యప్పట్టతు.

ఇప్పడి నిరపేక్షమాన సిద్ధోపాయ త్రినుజ్జేయ కిట్ట ఎళిమైక్కు టుప్పన వాత్సల్యాదికరుమ్ కార్యకరత్వత్తుక్కుటుప్పన జ్ఞానశక్త్యాది

తత్ర-వాత్సల్యమ్, స్వామిత్వమ్, సౌఖ్యమ్, సౌలభ్యమితి
చత్వారో గుణాః. తత్ర వాత్సల్యం నామ-వత్సం లాలయతి త్యుత్పత్త్యా
వత్సే మాతృవత్సే హః. యథా ధేను స్వద్యోజాతం వత్సమాలోక్య
తద్గతదోష మత్యాదరేణ పరిభుజ్య స్వప్రస్న వేన వర్ధయన్తి లాలయతి,
తద్వదీశ్వరోఽపి ఆశ్రితదోషమాదరాదజీకృత్య తన్నివర్తనపూర్వ
గుణావిష్కారేణ హ్లాదయన్నుపలాలయతి. తథా తేనైవోక్తమ్,-(౧)
“మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన దోషో యద్యపి తస్య
స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్” ఇతి. ఏతేన-స్వాపరాధభయం నివర్త్యతే:

కథమ్ నారాయణపద త్తిలే ప్రతిపాదిక్కప్పడుకిటనవెన్టు శొల్లప్పట్టతు.

అవ్విడ త్తిల్, వాత్సల్యముమ్, స్వామిత్వముమ్, సౌఖ్యముమ్,
సౌలభ్యముమ్ ఆకియ నాలుగుణజల్. అవన్ద్రీల్ వాత్సల్యమావతు-
“వత్సం లాలయతి” ఎన్నిత వ్యుత్పత్తియాలే వత్సత్తిన్బక్కల్ మారా.
వుక్కుణ్డాన స్నేహమ్బాలే, ఆశ్రితన్బక్కల్ శ్వరనుక్కు ప్పిటక్కుమ్
స్నేహమ్. అతావతు-అన్తిన్బక్కణ్ణు తాయ్ అతిన్దోషతై అత్యాదరమ్
వణ్ణిభుజిత్తు అతై త్తన్ పాలాలే ధరిప్పిక్కు-మాపోలే, ఈశ్వరనుమ్ ఆశ్రిత
దోషతై ఆదరమ్ పణ్ణి త్త్రపేతాక అక్కికరిత్తు, అలై అవన్బక్కల్
నిన్టుమ్ కట్టిత్తు త్త్రగుణజలై అవనై భుజిప్పిత్తు ఉకప్పియానిన్టుమ్.
అప్పడియే అవన్టానే యరుళిచ్చెయ్ తానితే,- “మిత్రభావేన సంప్రాప్తం
నత్యజేయం కథంచన దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్”
ఎన్టు-మిత్రభావత్తోడే కిట్టినవనై వరున్దియుమ్ కై విజ్జే, అవనుక్కు
దోషముణ్ణాకిలుమ్, ఇతు సత్తుక్కుళుక్కు ఇకభుప్పడుమతన్జెన్ణిట వచన
త్తాలే. ఇవాత్సల్యానుసంధానత్తాలే - స్వాపరాధత్తాలుణ్డాన భయమ్
నివర్తిప్పిక్కప్పడుకిటతు.

3౨.

స్వామిత్యంనామ-స్వవ్యతిరిక్త వస్తువస్వకీయత్వనాభిమానః. తది
శ్వరస్యైవ నిరుపాధికిమ్, అన్యత్ర సాచీక్షమ్. తదుచ్యతే- (౧) “స్వత్వ
మాత్మని సజ్జాత్థం స్వామిత్యం బ్రహ్మణి స్థితమ్ | ఉభయోరేష సంబద్ధో
న పరోభిమతో మమ” (౨) “ఆత్మదాస్యం హరే స్సాస్విమ్యం స్వభా
వంచ సదా స్మర” ఇతి. ఏవంసతి స్వామినఏవ స్వత్వలాభః, నతు స్వస్య;
అతః ఆత్మప్రాప్త్యర్థం ఈశ్వరస్వయమేవ ప్రయతత ఇతి సిద్ధమ్.
ఏతేన వాత్సల్యమూలసంబద్ధహానిభయం నివర్త్యతే. 33.

శీలమపి-మహతో మన్యేస్సహ నీరస్థీణ సంశ్లేషస్వభావత్వమ్;

స్వామిత్యమావతు - తన్నైయైశ్చిన్ద సమ స్తవస్తుక్కుతై యమ్
తన్నతాకవభిమాని త్తిరుక్తై. అతు ఈశ్వరనుక్కు నిరుపాధికమాయు
శ్శతు, అల్లాతపిడ త్తిలే కర్మాదియాన ఉపాధియశియాయరుక్కుమ్.
అతు శొల్లప్పదానిష్ఠతితే-“స్వత్వమాత్మని సజ్జాతం స్వామిత్యం బ్రహ్మణి
స్థితమ్ | ఉభయోరేష సంబద్ధో న పరోభిమతో మమ” ఎస్తు-స్వత్వ
మావతు ఆత్మావిన్యక్కులిలేయుడ్డామతు, స్వామిత్యమ్ బ్రహ్మత్విన్యక్కు
లిలే యరుక్కుమ్, ఇరువర్క్కుమితువే సంబద్ధమ్, వేటొన్ఱుడ్డాకై ఎన
క్కు అభిమతమల్లవెన్ఱుమ్; “ఆత్మదాస్యం హరే స్సాస్విమ్యం స్వభా
వంచ సదా స్మర” ఎన్ఱు-ఆత్మావినుడైయ దాస్యతైయుమ్ హరియిన
డైయ స్వామిత్యతైయుమ్ ఎప్పొతుమ్ స్వభావమాకనినై యెన్ఱుమ్ వచన
ముడ్డాకైయాలే. ఇప్పడియాయుశ్శపిడ త్తిల్, స్వత్తినుడైయ లాభమ్
స్వామికే, స్వత్తుక్కు త్తనిత్తొరులాభమిలై; ఆకైయాలే, ఆత్మవై
లభికైక్కాక ఈశ్వరన్ఱానే యత్నమ్ పణ్ణానిఱ్కుమెన్ఱుతాయీర్దు.
ఇత్తాలే- వాత్సల్యత్తుక్కుడియాన సంబద్ధమిలై యెన్ఱు భయప్పడవేణ్ణా
వెన్ఱుపడి. 33.

శీలమావతు-పరియవళ శితియారోదుకూడ పురై యఱక్కలన్ఱు

తస్య సౌష్ఠవమ్ - సాశీల్యమ్- తచ్చ, మహామన్దసంశ్లేషదశాయామపి
స్వమహాత్వబుద్ధిరాహిత్యమ్. తదుక్తంభగవతా - (౧) “అహం వో
బాన్ధవో జాతః” (౨) “అత్తానం మానుషం మన్యే రామం దశర
థాత్మజమ్” ఇతి. ఏతేన-స్వామితోష్టుజ్జలాయత్త దురధిగమత్వభయం
నివర్త్యతే.

సౌలభ్యంత-లబ్ధం సుశకత్వమ్. తచ్చ, (౩) “న సన్న్యశే తిష్ఠతి
రూపమస్య నచక్షుషా పశ్యతి కశ్చనై నమ్” ఇత్యత్యీగ్రియం నిత్యమగ్గళ
విగ్రహం నిఖిలమనుజనయనవిషయం కృత్వా నిత్యసాన్నిధ్యకారిత్యమ్.
ఏతేన - శీలాద్యధిగమ్య గుణసద్భావేన దేశ కాలేన్ద్రియ విప్రకర్ష
పరిమాణుకైయే స్వభావమాయుక్తై. అతినుజైయ సౌష్ఠవమ్-సాశీ
ల్యమ్. అతావతు-శితియారోడే కలక్కు-మళవిలుమ్ తామెరుమై తన్నె
జ్జిల్ నడవాతొట్టై. అతువుమ్, “అహం వో బాన్ధవో జాతః” ఎన్ఱు-
ఉజ్జళుక్కు నా బన్ధవాయ్ ప్పిన్ద్రెన్ఱుమ్; “అత్తానం మానుషం
మన్యే రామం దశరథాత్మజమ్” ఎన్ఱు - ఎన్ఱై మనుష్యనాయ్ దశ
రథపుత్రనాన రామనాక బుద్ధిపణ్ణానిచ్చేనెన్ఱుమ్ భగవానా తే శ్లోపపట్ట
తితే. ఇత్తాల్-స్వామిత్వత్తై వన్ఱ ఉత్తుజ్జలై యాలుణ్ణాన అనధిగమ్య
త్వభయమ్ నివర్తిప్పిక్క-ప్పడుకిటతు. ౩౪.

సౌలభ్యమావతు - పెఱుతణ్ణె-ళియనాత్తై. అతావతు - “నన
న్న్యశే తిష్ఠతి రూపమస్య నచక్షుషా పశ్యతి కశ్చనై నమ్” ఎన్ఱు - ఇవ
నుజైయ రూపమ్ కణ్ణుక్కిలక్కాయెరాతు, కణ్ణాలివనై యెరువనుమ్
కాణమాట్టానెగిటపడియే అతీన్ద్రియమాన విగ్రహత్తై ఎల్లార్కణ్ణు
క్కుమ్ విషయమామ్పడి నిత్యసన్నిహితనాత్తై. ఇత్తాల్ - శీలాదికళాన
అధిగమ్యగుణముణ్ణాయెరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ దేశకాలేన్ద్రియ విప్రక
ర్షత్రాలుణ్ణాన దుర్లభత్వభయమ్ కట్టిక్క-ప్పడుకిటతు. ఇన్ఱ గుణగ్గళో

ప్రయుక్తదౌర్లభ్యభయం నివర్త్యతే. ఏవ మనన గుణచతుష్టయేన
ఆశ్రయణసౌకర్యము క్తమ్. ౩౫.

తతః పరపూర్ణాశ్రయణం దేశవిప్రకర్షాద్ధుష్కరమ్, విభవా
శ్రయణమస్మాదాదీనాం కాలవిప్రకర్షాద్ధుష్కరమ్, అన్తర్యామ్యాశ్ర
యణం కరణవిప్రకర్షాద్ధుష్కరమ్, అర్చావతారస్తు ఆశ్రిత పరాధీనతా
నై యత్యేనాఽత్యస్తసులభఇతి తత్సమాశ్రయణమేన సుకరతమమ్. ౩౬.

తదిదం పరాధీనత్వం శాస్త్రీషు ప్రతిపాద్యతే- (౧) “అర్చావ
తార స్సర్వేషాం బాన్ధవో భక్తవత్సలః । స్వత్వమాత్మని సజ్జాతం స్వా
మిత్యం మయిచ స్థితమ్ । ఇతి వ్యవస్థితేచాఽపి మమాఽయం కేశవ స్త్వితీ
మమాఽయం రామ ఇత్యేవం దేవః పరశులాఞ్చనః । మమాఽయం
నాలినాలుమ్ ఆశ్రయణమ్ సుకరమెన్నుమిదమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౩౫.

అవ్యిషయత్తిల్, పర పూర్ణాజ్ఞలైయాశ్రయిక్కై దేశదూర
త్తాలే దుష్కరమ్, విభవరూపమాన అవతారజ్ఞలై ఆశ్రయిక్కై
సమ్బోల్వార్కుక్కు క్కాలదూరత్తాలే దుష్కరమ్; అన్తర్యామియై
యాశ్రయిక్కై ఇన్ద్రియత్తుక్కు దూరమాకైయాలే దుష్కరమ్,
అర్చావతారమానతు విశేషిత్తు ఆశ్రితపారతస్త్వీత్తిలే నియతమాకై
యాలే మికవుమ్ సులభ మెన్ద్రిట్టు అతినుడై యఆశ్రయణమే సుకరతమమ్.

అన్ద అర్చావతార త్తినుడైయ ఆశ్రితపరాధీనత్వమ్ శాస్త్రజ్ఞ
భిలే శొల్లప్పడానిన్దతు.- “ అర్చావతార స్సర్వేషాం బాన్ధవో భక్త
వత్సలః । స్వత్వమాత్మని సజ్జాతం స్వామిత్యం మయిచ స్థితమ్ ” ఎన్దు -
అర్చావతారమానతు సర్వార్కుమ్ బాన్ధవమాయ్, భక్తవత్సలమా
యిరుక్కుమ్, స్వత్వమానతు ఆత్మావిన్బక్కులిలుమ్, స్వామిత్యమ్ ఎన్బ
క్కులిలుమ్ వ్యవస్థితమాయిరుక్కుమ్; “ఇతి వ్యవస్థితే చాఽపి మమాఽ
యం కేశవ స్త్వితీ । మమాఽయం రామ ఇత్యేవం దేవః పరశులాఞ్చ

వామనో నామ నారసింహాకృతిః ప్రభుః । వరాహవేషో భగవాన్ నరో
నారాయణస్తథా । తథా కృష్ణశ్చ రామశ్చ మహాయమితి నిర్దిశేత్ ।
మద్ధామివాసీ భగవాన్ మమైవేతిచ ధీర్భవేత్ । చీస్తయేచ్చ జగ
న్నాథం స్వామినం పరమార్థతః । అశక్తమస్వతస్త్రించ రక్ష్య
చాపి జనార్దనమ్ । తదిచ్చయా మహాతేజా భుక్త్యే వై భక్తవత్స
లః । స్నానం పానం తథా యాత్రాం కురుతే వై జగత్పతిః స్వతస్త్రి

నః” ఎన్టు-ఇప్పడి శేషశేషిత్వమ్ వ్యవస్థితమాయురుక్కుచ్చయేతేయమ్,
ఎన్నుడైయకేశవనెన్టుమ్, పరశువై అడైయాశమాకవుడైయ దేవనాన
రామన్ ఎన్నుడైయవనెన్టుమ్; “మహాయం వామనో నామ నారసిం
హాకృతిః ప్రభుః । వరాహవేషో భగవాన్ నరో నారాయణస్తథా”
ఎన్టు-ఎన్నుడైయవన్ ఇన్ద్ర వామననానవన్, ప్రభువాననారసింహ రూపి
యానవన్, వరాహవేషత్తై యుడైయభగవాన్, అప్పడియే నరన్,
నారాయణన్; “ తథా కృష్ణశ్చ రామశ్చ మహాయమితి నిర్దిశేత్ ।
మద్ధామివాసీ భగవాన్ మమైవేతిచ ధీర్భవేత్ ” ఎన్టు-అప్పడి కృష్ణ
నుమ్ రామనుమ్ ఎన్నుడైయవనెన్టుశొల్లానిఱ్ఱుమ్, ఎన్నుడైయగ్రామత్తి
లిరుక్కుమ్ భగవాన్ ఎన్నుడైయవనెన్టు మనుత్వబుద్ధియుడ్డాకాని
ఱ్ఱుమ్; “చీస్తయేచ్చ జగన్నాథం స్వామినం పరమార్థతః । అశక్త
మస్వతస్త్రించ రక్ష్యంచాపి జనార్దనమ్” ఎన్టు-పరమార్థత్తాల్ జగి
న్నాథనాయ్ స్వామియాన జనార్దననై అశక్తినాకవు మస్వతస్త్రినాక
వుమ్ రక్ష్యనాకవుమ్ నినైత్తిరుప్పతుమ్ శెయ్యానిఱ్ఱుమ్; “ తదిచ్చ
యా మహాతేజా భుక్త్యే వై భక్తవత్సలః । స్నానం పానం తథా
యాత్రాం కురుతే వై జగత్పతిః ” ఎన్టు-పెరియతేజస్సైయుడైయనాన
జగత్పతియానవన్, భక్తనుక్కువత్సలనాయ్ కొండ్లు అవనిచ్చిత్తపోతు
అముతుశెయ్యానిఱ్ఱుమ్, అప్పడియే స్నానత్తైయుమ్ పానత్తైయుమ్

స్వజగన్నాథోఽప్యస్వతంత్రో యథా తథా సర్వశక్తిర్జగద్ధాతాప్యశక్తిః
 ఇవ చేష్టతే । సర్వాన్ కామాన్ దదత్వాన్వయ్యప్యశక్తిః ఇవ లక్ష్మణే
 అపరాధానభిష్ఠస్త్వా సదైవ కురుతే దయామ్ । అర్చనతారవిషయే
 మయాఽప్యర్థేశత స్తథా । ఉక్త్య గుణ సహకార్యస్త్వ వర్తం వర్తశత్రై
 రపి । ఋతేచ మత్ప్రసాదాద్వా స్వతో జ్ఞానాగమేనవా । ఏనం పశ్య
 ప్రకారోఽహమాత్మనాం పతతామధః । పూర్వస్థదపి పూర్వస్తాజ్ఞా
 యాజ్ఞైర్యోయమ్ పఞ్చానిఘ్నమ్; “స్వతంత్రస్వ జగన్నాథోఽప్యస్వ
 తంత్రో యథా తథా సర్వశక్తిర్జగద్ధాతాప్యశక్తిః ఇవ చేష్టతే” ఎన్తు-
 స్వతంత్రనాయ జగన్నాథనా యిక్త్య చెప్యతేయమ్ అనా యా
 తోరుపడి అస్వతంత్రా, అప్రసియాకానిఘ్నమ్, సర్వశక్తియాయ జగ
 త్తుక్కు సప్తనాయుక్త్యచెప్యతేయమ్ అనన్వోలే చేష్టియాని
 ఘ్నమ్ ఎన్తుమ్; “సర్వాన్ కామాన్ దదత్వాన్వయ్యప్యశక్తిః ఇవ లక్ష్మణే
 అపరాధానభిష్ఠస్త్వా సదైవ కురుతే దయామ్” ఎన్తు-ఎల్లాక్కామజ్ఞతై
 యమ్ కొదానిన్తుకొణ్ణు, సర్వవియామయిక్త్య చెప్యతేయమ్ అనన్వ
 నైవోలే కాణప్పపానిఘ్నమ్, అపరాధజ్ఞతలతివిలనాకానిన్తుకొణ్ణు
 ఎవోతుమ్ దయైయైవ్విష్టానిఘ్నమ్; “అర్చనతారవిషయే మయాఽ
 ప్యర్థేశత స్తథా । ఉక్త్య గుణ సహకార్యస్త్వ వర్తం వర్తశత్రై రపి” ఎన్తు-
 అర్చనతారవిషయ త్తైలే ఎన్నాలుమ్ తుహజ్ఞవృత్తిస్పట్ట అన్తగుణజ్ఞా
 నవై నూఱువర్తమ్ కూడినాలుమ్ తల్లై శక్యజ్ఞతల్ల; “ఋతేచ మత్ప్ర
 సాదాద్వా స్వతో జ్ఞానాగమేనవా” ఎన్తు - ఎన్నుడైయ ప్రసాదమొ
 భిందాలుమ్ స్వతస్సిద్ధజ్ఞానమిల్లాతపోతుమ్ శొల్లముడియాతెన్తుమ్; “ఏనం
 పశ్యప్రకారోఽహమాత్మనాం పతతామధః పూర్వస్తాదపి పూర్వస్తా
 జ్ఞాయాంజ్ఞైవో తతో త్తరైః” ఎన్తు-ఇప్పడి పర పూర్వోదిపశ్యప్రకా
 రనాన సో అధిపతిక్కిఱ ఆత్మాక్కుళుక్కు, పూర్వ పూర్వ ప్రకారజ్ఞ

యాంశైచ్చోత్తరోత్తరైః" (౧) "సాలభ్యతో జగత్స్వామీ సులభో
హ్యుత్తరోత్తరః సర్వాతిశాయి మాధుర్యం సంస్థితం మన్తబిమ్బయోః
మన్తే వాచ్యాత్తనా నిత్యం బిమ్బేతు కృపయా స్థితమ్" ఇతి. ఏవ
సర్చనతారస్యైవ సాలభ్యమతిశయేనోక్తమ్. ౩౭.

తథాచ శ్రీ(ఆచార్యైః)అస్యోపాస్యత్వం ప్రాప్యత్వంచోక్తమ్
(౨) "తామర్చయేత్తాం ప్రణమేత్తాం భజేత్తాం విచిన్తయేత్ | విశత్య
పాస్తదోషస్తు తామేవ బ్రహ్మరూపిణీమ్" ఇతి. అత ఏవహి పరాఙ్ముఖ
పరకాలాదయః శ్రీరక్తాదిష్వర్చాస్థలేషు భగవన్తమాశ్రయః. ౩౮.

శిక్షాట్టిల్ ఉత్తరోత్తర సాలభ్యప్రకారత్తాలే శ్రేష్ఠసుమాయిరుప్ప
నెట్టుమ్; " సాలభ్యతో జగత్స్వామీ సులభోహ్యుత్తరోత్తరః"
ఎన్దు-జగత్స్వామియాన నాన్ సాలభ్యత్తాలే మేలే మేలే సుల
భనాయరుప్పనితే ; " సర్వాతిశాయి మాధుర్యం సంస్థితం మన్త
బిమ్బయోః | మన్తే వాచ్యాత్తనా నిత్యం బిమ్బేతు కృపయా
స్థితమ్" ఎన్దు - సర్వత్రైయుమతిశయిపుతాన మాధుర్యస్వరూపమానతు
మన్తబిమ్బజ్జితే నిఱ్ఱుమ్, మన్తేత్తిలే వాచ్యమాయ్ ఎన్దుమ్
నిఱ్ఱుమ్, బిమ్బేత్తిలే కృపయాలే నిఱ్ఱుమ్ ఎన్దు ఇప్పడి అర్చనతా
రత్తినుడైయ సాలభ్యత్తినితశయమ్ మికవుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౩౯.

అప్పడియే, అన్ద అర్చనతారత్తుక్కే ఉపాస్యత్వముమ్ ప్రాప్యత్వ
ముమ్ శొల్లప్పడానిన్దతు;- " తామర్చయే త్తాం ప్రణమే త్తాం భజే
త్తాం విచిన్తయేత్ | విశత్యపాస్తదోషస్తు తామేవ బ్రహ్మరూపిణీమ్" ఎన్దు-
అన్ద అర్చయై అర్చిప్పాన్, అత్తైయే వణ్ణువాన్, అత్తైయే భజి
ప్పాన్, అత్తైయే చిన్తిప్పాన్, పోక్కప్పట్ట దోషత్తై యుడైయనానవా
బ్రహ్మరూపిణీయాన అత్తై ప్రాపియానిఱ్ఱుమెన్దు. ఇప్పడిప్రమాణముడ్డా
కైయాలే యితే పరాఙ్ముఖ పరకాల ప్రభృతికళాన ఆధ్వారకల్,

తస్మాన్ సౌలభ్యతః ప్రధానత్వేనాఽర్చావతారస్యైవాఽఽశ్రయణ
సాకార్యమితి అస్య నారాయణపదస్య సౌలభ్యవ తాత్పర్యమ్ ; తదన్యే
వాత్సల్యాదయస్తనుపయోగితయోక్తాః. ౩౯.

ఏవం సులభస్య భగవత స్సమాశ్రితకార్యోపయోగితేన జ్ఞాన
శక్త్యాదయో గుణాశ్చానుసంస్థేయాః. తేచ-జ్ఞానమ్, శక్తిః, పూర్తిః,
ప్రాప్తిః, ఇతి చత్వారః. తత్ర జ్ఞానంనామ- (౧) అజడం స్వాత్మసం
బోధి నిత్యం సర్వావగాహనమ్ । జ్ఞానం నామ గుణం ప్రాహుః ప్రథ
మం గుణచింతకాః ఇతి-సర్వదా సర్వవిషయప్రకాశకం స్వయంప్రకా
శరూపమ్. ఏతేన సర్వజ్ఞత్వేన-శరణ్యస్య స్వాపేక్షితజ్ఞాతృత్వావగమాత్,
కోయిల్ తిరుమలై ముతలాన అర్చాస్థలజ్ఞులే ఈశ్వరనైయాశ్ర
యి త్తతు. ౩౯.

అకైయాలే, సౌలభ్యత్వాలే ప్రధానమాన అర్చావతారత్తుక్కే
అశ్రయణసాకార్యముశ్చ తేన్దిట్టు ఇందనారాయణపదత్తుక్కు సౌలభ్యత్తిలే
తాత్పర్యమాయిల్లు. అతొబ్ధిందవాత్సల్యాదికల్ అంద సౌలభ్యత్తు
క్కుఁబ్బాకచ్చొల్లపప్టిన. ౩౯.

ఇప్పడి సులభనాన సర్వేశ్వరనుడైయ సమాశ్రితకార్యత్తు క్కు
ఁబ్బాన జ్ఞానశక్త్యాదిగుణజ్ఞు మనుసంస్థేయజ్ఞల్. అవైయావన-జ్ఞాన
ముమ్, శక్తియుమ్, పూర్తియుమ్, ప్రాప్తియుమ్, ఎన్ఱునాలు. అవ
ల్లొల్ జ్ఞానమావతు -- “అజడం స్వాత్మసంబోధి నిత్యం సర్వావగాహ
నమ్ । జ్ఞానం నామ గుణం ప్రాహుః ప్రథమం గుణచింతకాః” ఎన్ఱు-
అజడమాయ్, స్వయంప్రకాశమాయ్, నిత్యమాయ్, ఎల్లావల్లొల్
యుమ్ కాట్టవతాయ్ జ్ఞానమెన్ఱుపేరాన ఇత్తై ప్రథమగుణమాక గుణ
మఱియుమవర్కల్ శొల్లానిన్ఱొర్కల్లెన్ఱాయాలే, ఎప్పొతుమ్ సర్వవిషయ
ప్రకాశకమాయ్, స్వయంప్రకాశరూపమాయిరుక్కుమ్. ఇంద సర్వజ్ఞత్వ
త్వాలే-శరణ్యనానవక తనక్కు అపేక్షితమెల్లామఱియుమాలైయాలే,

స్వాజ్ఞత్వ నిమిత్త కార్యహానిభయం నివర్త్యతే. తదుచ్యతే, - (౧)
 “క్వాఽహమత్యస్తదుర్బుద్ధిః క్వచాఽత్తహితవీక్షణమ్ । యద్ధితం
 మమ దేవేశ తదాజ్ఞాపయ మాధవ” ఇతి. ౪౦.

శక్తిశ్చ-(౨) “జగత్ప్రకృతిభావో యస్మా శక్తిః పరికీర్త్యతే”
 ఇతి - జగదుపాదానత్వ ప్రయుక్త మఘటితఘటనాసామర్థ్యమ్.

(౩) “సపవ త్కోభకో బ్రహ్మ త్కోభ్యశ్చ పరమేశ్వరః” ఇతి- సిద్ధాంతం.
 జగన్నియన్త్యత్వేఽపి నియామ్యజగదాకారేణావస్థానమ్. అనేన సర్వ
 శక్తిత్వేన- నిత్యసంసారిమధ్యగతస్య స్వస్య నిత్యసూరిపరిషత్ప్రాప్త శర-

తన్నుడై య అతీయామైయాల్ వరుమ్ కార్యహానిభయమ్ కఠింక-పుడు
 క్షితు. అతుర్తా “క్వాఽహమత్యస్తదుర్బుద్ధిః క్వచాఽత్తహితవీక్ష
 ణమ్ । యద్ధితం మమ దేవేశ తదాజ్ఞాపయ మాధవ” ఎన్దు-అత్యస్త
 దుర్బుద్ధియాన నానెళ్ళే? ఎనక్కు నన్దైయటికితుతానెళ్ళే? ఎనక్కు హిత
 మానతు యాతొన్దు, సూరికళుక్కు నిర్వాహకనాయ్, శ్రియః పతియా
 నవనే! అత్తై సితానే నియమి త్తరుశవేణుమెన్దు శొల్లప్పట్టతితే. ౪౦.

శక్తియావతు- “జగత్ప్రకృతిభావో యస్మా శక్తిః పరికీర్త్యతే”
 ఎన్దు - జగత్తుక్కు ప్రకృతియాయ్-ఉపాదానమాకై యాతొన్దు, అతు
 శక్తి ఎన్దైయాలే, జగదుపాదానకారణత్వత్తాల్ వన్ద అఘటితఘటనా
 సామర్థ్యమ్. అతుర్తా, “సపవ త్కోభకో బ్రహ్మ త్కోభ్యశ్చ పరమేశ్వరః”
 ఎన్దు-అన్ద పరమేశ్వరన్దానే త్కోభకస్సమాయ్ త్కోభ్యసమా
 యిరుక్కు మెన్దైయాలే, స్వరూపత్తుక్కు-వికారమ్ వారాతపడి నిఖిల
 జగత్తైయమ్ వికరిప్పిత్తు నియమియానిల్క-చ్చెయ్ తేయమ్ కార్యమాయ్
 కొణ్ణు నియామ్యమాన జగత్తిలే తానన్తర్భవిత్తు తదాత్మకనాయరు
 త్తై. ఇన్ద అఘటితఘటనారూపమాన సర్వశక్తిత్వత్తాలే- నిత్యసంసా
 రిమధ్యత్తిలే యిరుక్కి-ఆ తన్దై నిత్యసూరికళో నడువే ఇరుత్తవల్ల

(౧) జ-స్తా-౧౮.

(౨) అహిర్బు-౨-౪.

(౩) వి-పు-౧-౨-౩౦.

† (పా) పురుషోత్తమః.

శ్వాసామర్థ్యాతిశయ పరిజ్ఞానాత్ స్వాశక్తినిమిత్త కార్యహానిభయం నివర్త్యతే; తథాచోక్తిమ్, - (౧) “పటునైకవరాటిశేవ క్లృప్తా స్థలయోః కాకణికాః సువర్ణకోట్యోః । భవమోక్షణయో స్వయైవ జన్తుః క్రియతే రజనిధే త్వమేవ హహి” ఇతి. ౪౧.

పూర్తిరపి - నారాయణత్వస్యైవ సమ స్తగుణవిభూతి విశిష్టత్వమ్; తనుచ్యతే, - (౨) “యాని మూర్తాన్యమూర్తాని యాన్యత్రాన్యత్రవా క్వచిత్ । సన్నివై వస్తుజాతాని తాని సర్వాణి తద్వపుః” ఇతి. శ్రుతిశ్చ - (౩) “యచ్చ కిఞ్చిజ్జగత్సస్మిన్ దృశ్యతే శ్రూయతేఽపివా । అస్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్మితం” ఇతి. ౪౨.

శరణ్యమైవ సామర్థ్యమ్ తోత్సాహకైయాతే, తేకలశక్తియపియాస కార్యహానిభయమ్ క్షిక్కుప్పదంకితు. అప్పడియే, “పటునైకవరాటిశేవ క్లృప్తా స్థలయోః కాకణికా సువర్ణకోట్యోః । భవమోక్షణయో స్వయైవ జన్తుః క్రియతే రజనిధే త్వమేవ హహి” ఎన్దు - కాణిస్థానత్తిలుమ్ కోటిస్థానత్తిలుమ్ స్థానమటివానాసమర్థనాతే వైక్కుప్పట్టతారు పలకరైపోలే, సంసార పరమపదజ్జలిలే ఇన్ద జన్తువానవక ఉన్నాతే వైక్కుప్పడానిన్తాన్, రజన్తుక్కు నిధియానవనే! నీయే రక్షిత్తరుభవేణ మైన్దైయాతే, శరణ్యమైవ సామర్థ్యతై భట్టరరుభిచ్చైతారితే. ౪౧.

పూర్తియావత్తు నారాయణత్వత్తాల్ వన్ద సమ స్తగుణవిభూతికలై యముడైయనాయుక్కై. అతు, “యాని మూర్తాన్యమూర్తాని యాన్యత్రాన్యత్రవా క్వచిత్ । సన్నివై వస్తుజాతాని తాని సర్వాణి తద్వపుః” ఎన్దు - మూర్తజ్జళాయమమూర్తజ్జళాయ మిన్దవిభూతియిలుమ్ మత్తనిత్యవిభూతియిలుముడ్డాన వస్తుజాతజ్జళో యావైశిల, అవై యెల్లామవనుక్కు శరీరమెన్దుకొణ్ణ శొల్లప్పట్టతు. ఇప్పడి, “యచ్చ కిఞ్చిజ్జగత్సస్మిన్ దృశ్యతే శ్రూయతేఽపివా । అస్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం

మవాప్త సమస్తకామత్వేన - స్వాపేక్షితార్థానాం శరణ్యాదీనత్వావగమాత్, స్వస్యానవాప్తకామత్వనిమిత్తాఽపూర్తిభయమత్రనివర్త్యతే. తదుచ్యతే-(౧) “త్వయి ప్రసన్నే కిమిహం స్త్యలభ్యం ధర్తౌర్ధకామైరలమల్పకాస్తే । సమాశ్రితాద్భిష్టాతరోరనంతాన్నిస్సంశయః పక్ష్యం ప్రపాతం” ఇతి.

ప్రాప్తిస్తు నిరుపాధికశేషిత్వమ్. తచ్చ, స్వశేషభూతసమస్తవస్తావహితాతిశయాశ్రయత్వమ్. (౨) “పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపమ్, స శేషః, పరశ్శేషీ” ఇతిహి వ్యాఖ్య నారాయణస్థితః” ఎన్తు - ఇన్ద జగత్తిల్ ప్రత్యక్షాదిసిద్ధమాయమ్ శ్రుతిసిద్ధమాయమ్ మిరుక్కుమ్ వస్తు యాతొన్తు, అజ్ఞై యెల్లా ముళ్ళోడు పుటమోడు వానియట వ్యాపిత్తిరుక్కుమ్ నారాయణ నెన్తు సర్వప్రకారవిశిష్టత్వత్తాల్ వన్ద పూర్తియై శ్రుతియమ్ శొల్లి త్తొలితే. ఇప్పటి ఇన్ద అవాప్తసమస్తకామత్వత్తాల్ - స్వాపేక్షిత మానవర్థజ్జెల్లామ్ శరణ్యానుక్కు విధేయమెన్తు తొన్తుకైయాల్, ఇవను జ్ఞైయ అనవాప్తకామత్వత్తాల్ వన్ద అపూర్తిభయమానతు ఇవ్వి డత్తిల్ కట్టిక్కప్పడుకిటతు. అతుతా, “త్వయి ప్రసన్నే కిమిహం స్త్యలభ్యం ధర్తౌర్ధకామైరలమల్పకాస్తే సమాశ్రితాద్భిష్టాతరోరనంతాన్నిస్సంశయః పక్ష్యం ప్రపాతం” ఎన్తు-నీ ప్రసన్ననానవశవిల్ ఎతు కిజ్ఞైయాతిరుప్పతు? ధర్తౌర్ధకామజ్జశాలమైయుమవై అత్యల్పజ్జశన్తో? సమాశ్రయిక్కప్పట్ట అపరిచ్ఛిన్నమాన బ్రహ్మవ్యాకిట మరత్తిల్ నిన్తుమ్ పక్ష్యఫలమానతు విఘ్నకై నిస్సంశయమెన్తుకొణ్ణు శొల్లప్పట్టతు. ౪౨.

ఇని ప్రాప్తియావతు-నిరుపాధికమాన శేషిత్వమ్. అతావతు-తనక్కు శేషమాన సమస్తవస్తుక్కళాలుణ్ణాన అతిశయత్తుక్కు త్తానా శ్రయమాయరుక్కై. “పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపమ్, స శేషః, పరశ్శేషీ” ఎన్తు-పరగతమాన అతి

శేష శేషిత్వలక్షణస్యా క్తత్వాత్. ఏతేన - ఆశ్రితకార్యకరణం శరణ్యస్య
 స్వప్రయోజనమిత్యవగమ్యమానత్వాత్, ఆశ్రితస్య స్వాపేక్షితప్రదాన
 ప్రాప్తిహానిశక్త్యా నివర్తతే. అత ఇదముక్తిమానార్థ్యైః-(౧)“ఉపా
 దత్తే సత్తాస్థితి నియమనాద్యైశ్చిదచితౌ స్వముద్గిశ్య శ్రీమానితి వదతి
 వాగాపనిషదీ. ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణావ
 తస్త్వా శ్రీరజ్జశయ శరణమవ్యాజమభజమ్” ఇతి. తస్మాత్, శేషిత్వం
 శయతైయుక్తాక్కుకై యిలిచ్చెయాలే స్వీకరిక్క వుడుకై యే యాతా
 న్తుక్కు స్వరూపమ్, అతు శేషమ్, పరః శేషియెన్తుకొణ్ణు శేష శేషిత్వ
 లక్షణమ్ మున్నే శొల్లపట్టతిజే. ఇత్యాలే - ఆశ్రితనుక్కు-కార్యమ్
 శేయకై శరణ్యన్తనక్కే ప్రయోజనమెన్తు లోల్లొకై యాలే, ఆశ్రిత
 నుక్కు తన్నుడైయ అపేక్షితమ్ తరుమిడత్తిల్ ప్రాప్తి ఇతై యెన్తు
 శక్తిక్క వేణ్ణావెన్తపడి. ఆకై యాలితే, “ఉపాదత్తే సత్తాస్థితి నియమ
 నాద్యైశ్చిదచితౌ స్వముద్గిశ్య శ్రీమానితి వదతి వాగాపనిషదీ.
 ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణావతస్త్వా శ్రీరజ్జ
 శయ శరణమవ్యాజమభజమ్, ఎన్తు-శ్రీమానానవః, సత్తాస్థితి నియ
 మనాదికళాలే చిదచిత్తుక్కలై త్తా వేణ్ణాక స్వీరియానిన్తానెన్తు ఉప
 నిషత్తిన్ వాక్కు శొల్లానిన్తతు, ఆతలాలివ్విడత్తిల్ ఉపాయోపేయత్వ
 జ్జల్ ఉనక్కు స్వరూపమా యిరుక్కుమ్, గుణాయ త్రమల్ల, ఆకై
 యాలే శ్రీరజ్జశయనే! ఉన్నై ఒరు వ్యాజమిల్లాతపడి శరణమాకవడై
 న్దేనెన్తు భట్టరరుళిచ్చెయ్తతు. ఇవ్విడత్తిల్ “శ్రీమా” ఎన్తు శ్రీమ
 చ్చబ్బతైయుమ్, చిదచిత్తుక్కలై సత్తాస్థితి నియమనాదికళాలే స్వార్థ
 యాక ఉపాదానమ్ పణ్ణుకితాన్తొయాలే నారాయణ శబ్దార్థతైయుమ్
 శొల్లి, ఆకై యాలుపాయోపేయత్వజ్జల్ స్వరూపమ్, గుణప్రయుక్త
 మత్తెన్తుమ్ బొపనిషదియాన వాక్కు-శొల్లానిన్తతెన్తెయాలే, ఇన్త వాక్కు
 ఉపాయోపేయత్వపరమాయ శరణాగతిరూపమాన వాక్యద్వయమాక

భగవత ఉపాయోపేయత్వయోస్సార్థత్వమవగమయతి. ౪౩.

నను - పూర్వత్ర వాత్సల్యాదిగుణచతుష్టయే స్వామిత్వకథనేన ప్రాప్తిరుక్తత్వాత్, శేషిత్వస్య స్వామిత్వైక్యాథత్వాచ్చ, కిమనేన పున రనుసంధానేసేతి;-ఉచ్యతే;-స్వామిత్వంనామ - స్వవ్యతిరిక్తస్య సమస్య వస్తునస్వకీయత్వేనాభిమాన ఇతి తలైర్నిర్దేశమ్; శేషిత్వస్తు-

హితాతిశయాశ్రయత్వమితి భిన్నార్థమ్. ఉభయోః ప్రాప్తినచనసామాన్యేపి స్వాతిశయార్థస్య శేషవస్తుస్వీకారపాపమర్థవిశేషం శరణ్యస్యానుసంధాతు మత్ర శేషిత్వోక్తిః. భాష్యకారైరపి స్వామిత్వ శేషిత్వయోః పార్థక్యమభిధీయతే, - (౧) “అశేషచిదచిద్వస్తు శేషిభూత!-అఖిలజగత్స్వామి! అస్తత్స్వామిన్!” ఇతి. ౪౪.

క్కడవతు. ఆకైయాల్, శేషిత్వమానతు భగవానుడైయ ఉపాయోపేయత్వజ్ఞో. స్వార్థమెస్తు కాట్టిర్నోయిర్నయి.

మున్నే వాత్సల్యాదిగుణజ్ఞో నాలుమ్ శొల్లకిఱవిడత్తిలే స్వామిత్వత్తాల్ ప్రాప్తిశొల్లకై యాలుమ్, శేషిత్వమ్ స్వామిత్వత్తోడు ఏకార్థమాకై యాలుమ్, ఒరుపదత్తుక్కుళ్ళే ప్రాప్తి శొల్లకైక్కాక శేషిత్వత్తై ప్పిన్నైయుమనుసంధిప్పానెన్నెన్నిల్; స్వామిత్వముమ్ శేషిత్వముమ్ ప్రాప్తియై చొల్లమేయాకిలుమ్ అర్థభేదముట్లు;- స్వామిత్వమానతు-తన్నై యెట్టిన్ద సకలపదార్థజ్ఞైయమ్ తన్నతాక అభిమానికైయెచ్చ అవ్విడనన్నిల్ శొల్లప్పట్టతు; శేషిత్వమానతు - శేషవస్తుక్కళాలుణ్ణాన అతిశయత్తుక్కు ఆశ్రయమాకై యెచ్చ శొల్లప్పట్టతు; ఇప్పడి భిన్నార్థమాకై యాల్, ఇరణ్ణుక్కుమ్ ప్రాప్తివాచకత్వ మొత్తిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్, తన్నతిశయార్థమాక శేషవస్తువినుడైయ స్వీకారమాకిఱ అర్థవిశేషత్తై శరణ్యనుక్కు అనుసంధికైక్కాక ఇవ్విడత్తిలే శేషిత్వత్తై ప్పిరియచొల్లకిఱతు. భాష్యకారరుమ్, స్వామిత్వ శేషిత్వజ్ఞై భిన్నార్థమాక వరుభిచ్చెయ్తాల్; - “అశేష చిదచిద్వస్తుశేషి

వృద్ధాచతుష్టయమ్, (౧) “సర్వేశ్వర స్సర్వద్యక్ సర్వవేత్తా సమస్తశక్తిః పరమేశ్వరాఖ్యః” ఇతి స్మర్యతే. తత్ర సర్వవేత్తత్వమ్-అవాప్తసమస్తకామత్వమ్. (శూయతేచ- (౨) “య స్సర్వజ్ఞ స్సర్వ విత్” (౩) “పరాస్య శక్తి ర్వివిధైవ శూయతే స్వాభావికీ జ్ఞానబల క్రియాచ” ఇతి. రగ.

ఇదమేన చతుష్కం సర్వసాధారణమితి అశ్రితాపరాధ ఫల ప్రదానేఽపుష్పయక్తిమ్. తత్ర జ్ఞానమ్-కృత్యాన్నిరరాధ ప్రతిపత్త్యర్థమ్; శక్తిశ్చ - తదనురూపదణ్డయత్పత్వ ప్రకాశికా; పూర్తిశ్చ-భూత ” ఎన్ఱ శేషిత్వతైయమ్, “అనిబద్ధగత్వామి అన్తత్వామి” ఎన్ఱ స్వామిత్వతైయమ్ గద్యత్తితీ వేత్తిత్వినిశ్చయైయాతే.

ఇన్ఱ జ్ఞానశక్త్యాదికీ నాలుగుజ్ఞతైయమ్ “సర్వేశ్వర స్సర్వ ద్యక్ సర్వవేత్తా సమస్తశక్తిః పరమేశ్వరాఖ్యః” ఎన్ఱ-పురాణత్తిలే, “సర్వేశ్వరః” ఎన్ఱ-సర్వశేషిత్వతైయమ్, “సర్వద్యక్” ఎన్ఱ-సర్వజ్ఞ త్వతైయమ్, “సర్వవేత్తా” ఎన్ఱ - అవాప్త సమస్తకామత్వతైయమ్, “సమస్తశక్తిః” ఎన్ఱ - సర్వశక్తిత్వతైయమ్, పరమేశ్వరనెన్ఱ పేరాన భగవానుక్కు గుణజ్ఞాక చ్చల్లిత్తీతే. శ్రుతియమ్, “య స్సర్వజ్ఞ స్సర్వవిత్” ఎను - యావనూరువా సర్వతైయనుతివా, సర్వతైయమ్ విత్తిరుక్కు-మెన్ఱమ్, “పరాస్య శక్తి ర్వివిధైవ శూయతే” ఎన్ఱ-ఇన్ఱ శేషియినుడైయ శక్తి పరై యాయ్కోణ్ణ వివిధైయాక శ్రుతియిలే శొల్లప్పడాన్ఱి తెన్ఱమ్, “స్వాభావికీ జ్ఞానబలక్రియాచ” ఎన్ఱ-జ్ఞానముమ్ బలముమ్ క్రియాయుమ్ స్వభావసిద్ధజ్ఞానాయుక్కు-మెన్ఱమ్ శొల్లిత్తీయ.

ఇన్ఱ జ్ఞాన శక్త్యాదికీ నాలుమ్ సర్వయక్కుమ్ పాతువాకై యాతే, ఆశ్రితరల్లాతారుడైయ కర్తృఫల ప్రదానత్తుక్కు ముఱుప్పా యిరుక్కుమ్. అవ్విడత్తిల్ జ్ఞానమ్-ఎల్లా అపరాధజ్ఞైయ ముఱిక్కై కుఱుప్ప; శక్తి-అతుక్కిడాక దణ్ణిక్కు-కుఱుప్ప; పూర్తి-వతేను

పుకరం. 1] ఉత్తగుణైస్సహ కృపాయా అనుసంధేయత్వమ్. ౨౪౫

కేనాఽపుష్పపకారేణ నివర్తయితు మశక్యత్వసూచికా. ప్రాప్తిశ్చ-పితుః
పుత్రాదినియమనవత్ యుక్తత్వభోధినీ. ౪౬.

ఏవంభూతమిదం గుణచతుష్టయమాశ్రితానుగ్రహార్థం కార
యస్తి పూర్వోక్తవాత్సల్యాదికస్యాఽపుష్పదోషభినీ భగవతః కృపా
చాఽత్రానుసంధేయా. ఇయమేవ ప్రధానభూతా భగవచ్ఛరణ్య
పాదికా. తదుచ్యతే - (౧) “సోఽహం తే దేవదేవేశ నాఽర్చనాదా
స్తుతౌ నచ । సామర్థ్యవాన్ కృపామాత్రమనోవృత్తిః ప్రసీదమే”
(౨) “స తం నిపతితం భూమా శరణ్య శృరణాగతమ్ । వధార్హమపి
కాకుత్స్థః కృపయా పర్యపాలయత్” ఇతి. ఉత్తశ్చ శరణ్యోక్తితయా

మొదలప్రకారత్తాలే మీట్ర-వరియనాకైక్కుఱుప్ప; ప్రాప్తి - పితా
పుత్రనై నియమిక్కుమోపాతి యుక్తమాకైక్కుఱుప్ప. ౪౬.

ఇప్పడియాన ఇన్నాటుగుణజ్ఞైయుమ్ ఆశ్రితరుడైయ అనుగ్ర
హాత్తుక్కుఱుప్పాక పుణ్ణుమతాయ్, పూర్వోక్తమాన వాత్సల్యాది
గుణజ్ఞైయుమ్ మినుక్కుప్పణ్ణువతాయరుక్కిఱ భగవానుడైయ కృపై
యుమివ్విడత్తి లనుసంధిక్కుప్పశుకిఱు. ఇన్ద కృపైయే ప్రధానభూతై
యాయ్కోణ్ణు భగవానుడైయ శరణ్యత్వత్తైయుణ్ణాక్కానిఱుమ్.
“సోఽహం తే దేవదేవేశ నాఽర్చనాదా స్తుతౌ నచ । సామర్థ్యవాన్
కృపామాత్రమనోవృత్తిః ప్రసీదమే” ఎన్దు - దేవదేవేశనే! సర్ప జాతి
యైకైయాలే కూరాత్తావాన నా, ఉన్నుడైయ అర్చనాదియ
లుమ్ స్తుతియిలుమ్ సామర్థ్యముడైయేనల్లే, కృపైయశవిలే తిరువు
ళ్ళమ్కెన్దు ఎనక్కు ప్రసన్న నాక వేణుమెన్దుమ్; “స తం నిపతితం భూమా
శరణ్య శృరణాగతమ్ । వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా పర్యపాల
యత్” ఎన్దు-భూమియిలే విఱ్ఱున్దు శరణాగతనాన అన్ద కాకత్తై వధా
ర్హమాయిరుక్కుచ్చెయ్తేయుమ్ శరణ్యరాన పెరుమాళ్ కృపైయాలే
రక్షిత్తారెన్దుమ్ అన్ద కృపాప్రధాన్యమ్ శొల్లప్పట్టు. భాష్యకాక

భాష్యకారైః-(౧) “కేవలం మదీయయైవ దయయా” ఇతి. ౪౭.

ఏవంభూష దయాకార్యభూతం చేతనస్య కరణకళేబరప్రదానాది నిరతిశయానన్తశ్చానయితృత్వ పర్యంత నిఖలమజ్ఞశహేతుభూతం భగవత స్సర్వకారణత్వముపి శరణ్యశోభనముక్తిమస్య నారాయణపదస్య శబ్దార్థతయానుసంధేయమ్. (౨) “నరాజ్ఞాతాని తత్త్వాని నారాణీతి తతోవిదుః । తాన్యేవ చాయనం తస్య తేన నారాయణస్సృతః” ఇతి-స్వకార్యభూతనిఖలవస్తునివాసత్వం నారాయణశబ్దార్థతయోక్తిమ్.

అస్య కారణత్వాదే శరణ్యశోభనయోగః శ్వేతాశ్వతరోప నిషధి శ్రూయతేః- (౩) “యో బ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం యోవై రుమ్, గద్యత్తిలుమ్ “కేవలం మదీయయైవ దయయా” ఎష్ట-కేవలైయాన ఎన్నుడైయ కృపైయాలే యెన్టుకొణ్ణ శరణ్యరాన పెరుమాల్ వారైయాక పరుళిచ్చెయ్ తార్. ౪౭.

ఇప్పటిప్పట్టి దయైనుడైయ కార్యమాయ్, చేతనరుడైయ కరణకళేబరప్రదానమ్ తుడక్కమాక ప్రాప్తిదశైయిల్ నిరతిశయానన్తయైయుణ్ణాక్కుకై ముడివాక నమవుణ్ణాన నిఖలమజ్ఞశభుక్కుమ్ హేతుభూతమాయుళ్య సర్వకారణత్వముమ్ భగవానుడైయ శరణ్యత్వత్తుక్కుటుప్పకైయాల్ ఇన్ద నారాయణపదత్తుక్కు శబ్దార్థమాక ఇక్లేయనుసంధేయమ్. “నరాజ్ఞాతాని తత్త్వాని నారాణీతి తతోవిదుః । తాన్యేవ చాయనం తస్య తేన నారాయణస్సృతః” ఎష్ట - నరన్పక్కల్ నిష్టుమ్ పిఱన్ద తత్త్వజ్ఞల్ నారజ్ఞభాకిఱన, అవై అవనుక్కు అయనమాకై యాలే నారాయణనెన్టు శొల్లప్పట్టానెన్దైయాలే, కార్యమాన సమన్తనస్తుక్కళిలుమ్ వ్యాపిత్తిరుక్కుమవ నారాయణనెన్టు శొల్లప్పట్టతు. ౪౮.

ఇన్ద కారణత్వాదికల్ శరణ్యత్వత్తుక్కు ఉపయుక్తమెన్టు శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తిలే శొల్లప్పడానిన్దతు; - “యో బ్రహ్మణం విదధాతి

(౧) శరణాగతిగద్యమ్. (౨) పాన్కీతక-౪. (౩) శ్వేతా-౬-౧౮.

వేదాంశ్చ ప్రహీణోతి తస్మై । తంహ దేవమాత్మబుద్ధిప్రసాదం ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే” ఇతి. తత్ర - బ్రహ్మదిజనకత్వేన ఆశ్రయణార్థం కరణకళేబరదాత్మత్వమ్, వేదప్రదత్వేన ఆశ్రయణార్థ రుచిజనకత్వమ్, “దేవమ్” ఇతి-తద్విషయకల్యాణగుణాయుక్తిత్వమ్, “ఆత్మబుద్ధిప్రసాదమ్” ఇతి - తద్విషయవ్యవసాయజనకత్వం చోక్తిమ్.

ఏవముక్త సమస్తగుణ విశిష్టత్వం నారాయణశబ్దార్థతః. శ్రూయతే- (౧) “మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్వరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణం” ఇతి. అత్ర-మాత్మత్వేన వాత్సల్యమ్, పితృత్వేన స్వామిత్వమ్, భ్రాతృత్వేన సౌశీల్యమ్; నివాసత్వేన నిత్యసాన్నిధ్యరూపం సౌలభ్యశ్చ క్రమశఃపవ వాత్సల్యాదిచతుష్టయముక్త్యా, “శరణార్థం యోనై వేదాంశ్చ ప్రహీణోతి తస్మై । తంహ దేవమాత్మబుద్ధిప్రసాదం ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే; ఎన్దు. అవ్విడక్షత్తిల్, యావనోరువన్ మున్యు బ్రహ్మవై ఉత్పాదిక్కిత్తాన్ ఎన్దైయాలే, ఆశ్రయణార్థమాక కరణకళేబరజ్గళై క్కొడుక్లై యమ్, యావనోరువ నుక్కు వేదజ్గళై క్కొడానిన్దాన్ ఎన్దైయాలే, ఆశ్రయణత్తుక్కుఱు ప్పాన రుచియైయున్దాక్కుకై యమ్, “దేవమ్” ఎన్దైయాలే, తద్విషయ మాన కల్యాణగుణయోగముమ్, “ఆత్మబుద్ధిప్రసాదమ్” ఎన్దైయాలే, వ్యవసాయజనకత్వముమ్ శొల్లన్ద్రాన్ద్రాయన్ద్రాన్దు. ౪౯.

ఇప్పడి శొల్లప్పట్ట సమస్తగుణజ్గళైయు ముడై యనాకై నారాయణశబ్దత్తుక్కు అర్థమెన్దు శ్రుతియిలే శొల్లప్పడానిన్దతు; - “మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్వరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణం” ఎన్దు. ఇవ్విడక్షత్తిల్ “మాతా” ఎన్దైయాలే నాత్సల్యముమ్, “పితా” ఎన్దైయాలే స్వామిత్వముమ్, “భ్రాతా” ఎన్దైయాలే సౌశీల్యముమ్, “నివాసం” ఎన్దైయాలే నిత్యసాన్నిధ్యరూపమాన సౌలభ్యముమ్, అకిఱ వాత్సల్యాడికళ్ నాలుగుణత్తైయుమడై వే శొల్లి, “శరణమ్” ఎన్దు-ఉపాయత్వత్తైయుమ్,

ణమ్ " ఇత్యుపాయత్వనుభిధాయ, సుహృత్వేన కార్యోపయోగిగుణ
జాతముపలక్ష్య, "గతిః" ఇతి ప్రాప్యత్వఞ్చోచ్చతే. ౫౦.

ఏవం యోగగుణజాలానుసంధానమ్ - శరణ్యవిషయమహావిశ్వాసో
త్పత్త్యర్థమ్; (౧) "శక్తి స్సూపసదత్వాచ్చ కృపాయోగాచ్చ శాశ్వ
తాత్ । ఈశేశితవ్యసంబంధాదనిదం ప్రథమాదపి । రక్షిష్యత్యనుకూలాన్న
ఇతి యా సుదృఢా మతిః । స విశ్వాసో భవేచ్ఛక్ర సర్వదుష్కృత
నాశనః" ఇతి గుణవత్ప్రాధ్యవసాయో విశ్వాసతయా స్ఫుర్యతే. ౫౧.

కిచ్చ - సర్వజ్ఞత్వమ్, సర్వశక్తిత్వమ్, పరమకారుణీకత్వమ్,
పరమోదారత్వమ్, ఆశ్రితవత్సలత్వమ్, అశరణ్య శరణ్యత్వమ్, అనా
లోచితవిశేషాః శేషలోకశరణ్యత్వమ్, స్వామిత్వమ్, శ్రియఃపతిత్వమ్,
"సుహృత్" ఎన్దు-కార్యోపయోగిగుణజాతతైయుమ్, "గతిః" ఎన్దు-
ప్రాప్యత్వతైయుమ్ శొల్లిన్దు. ౫౦.

ఏవం రూపమాన గుణజాత త్రినుజ్జేయ అనుసంధానమ్ శరణ్య
స్వక్కుల్ మహావిశ్వాసమ్ పిఱిక్కైక్కాకః "శక్తి స్సూపసదత్వాచ్చ
కృపాయోగాచ్చ శాశ్వతాత్ । ఈశేశితవ్యసంబంధాదనిదం ప్రథమా
దపి । రక్షిష్యత్యనుకూలాన్న ఇతి యా సుదృఢా మతిః । స విశ్వాసో
భవేచ్ఛక్ర సర్వదుష్కృతనాశనః" ఎన్దు - శక్తియాలుమ్ కిట్ట ఎళియ
నాకై యాలుమ్, నిలై నిన్దు కృపాయోగత్తాలుమ్, అనాదిసిద్ధమాన
నియన్దు నియామ్యసంబంధత్తాలుమ్ అనుకూలరాన నమ్మై రక్షిక్కు
మెన్గిఱి సుదృఢై యాన మతి యాతొన్దు, అతు సర్వదుష్కృతతైయుమ్
నశిప్పిక్కుమ్ విశ్వాసమాకిఱి తెన్దైయాలే, గుణవత్ప్రాధ్యవసాయమ్
విశ్వాసమాక చొల్లప్పట్టు. ౫౧.

ఇన్నముమ్, సర్వజ్ఞత్వముమ్, సర్వశక్తిత్వముమ్, పరమకారు
ణీకత్వముమ్, పరమోదారత్వముమ్, ఆశ్రితవత్సలత్వముమ్, అశరణ్య
శరణ్యత్వముమ్, అనాలోచితవిశేషాః శేషలోకశరణ్యత్వముమ్, స్వామి

నారాయణత్వమితి దశగుణానతానుసంధేయతయా కేచిదాహుః. ఏతే గుణాః విశ్వాసప్రతిబంధకభూతం అపరాధభూయస్త్యమ్, ఉపాయ ఫలు త్యమ్, ఫలగౌరవమితి విరోధిత్రయం నిరస్య స్థితి యదన్తి. అత్ర - అశ రణ్య శరణ్యత్వాది గుణద్వయం శీల సౌలభ్యస్థానపతితమ్; పరమో దారత్వంచ కేషిత్వస్థానపతితమ్; (౧) “స సర్వానధి నో దృష్ట్వా సమ ప్రతిసన్ద్యచ” ఇతి స్వప్రయోజనత్వవచనాత్, (౨) “ఉదారా స్సర్వ ఏవ” ఇతి స్వేనైవోక్తత్వాచ్చ.

౫౨.

తత్రాపి కేచిత్, ఇతరగుణజాతం సర్వం తదధీనమితి శ్రియః

త్వముమ్, శ్రియఃపతిత్వముమ్, నారాయణత్వముమ్ ఎన్దు పత్తుగుణ జ్ఞై యుమ్ ఇప్పుడ త్రిలేయనుసంధేయమాక చ్చిల ఆచార్యకకళ్ శొల్లా నిన్దాకకళ్. ఇన్ద గుణజ్ఞోత్తా, విశ్వాసత్తుక్కు విలక్కాన అపరాధ భూయస్త్యమ్, ఉపాయఫలుత్యమ్, ఫలగౌరవమెన్ది విరోధిత్రయతై యుమ్ పోక్కానిఱుమ్మెన్దుమ్ శొల్లావకకళ్. ఇన్దిడత్తిల్, అశరణ్య శరణ్యత్వముమ్, అనాలోచితవిశేషాశేషలోక శరణ్యత్వమెన్ది ఇరణ్ణు గుణజ్ఞభుమ్, శీలముమ్ సౌలభ్యముమ్ నిన్దనిలైయిలే నిఱుమ్; పర మోదారత్వమాఱితు - తన్పేజాకక్కొడు త్తలకైయాలే, కేషిత్వమ్ నిన్దనిలైయిలేనిఱుమ్; “స సర్వానధి నో దృష్ట్వా సమేత్య ప్రతి సన్ద్యచ” ఎన్దు-అనా ఎల్లా అధికతైయుమ్ కణ్ణు, కిట్టి ఉకన్దిరుక్కుమ్మెన్దై యాలుమ్, “ఉదారా స్సర్వ ఏవ” ఎన్దు - తన్దైయాలశ్రయిత్తపర్కే శెల్లారై యుముదారరాకచ్చొల్లకై యాలుమ్, స్వాతిశయపర్యవసాయి యాన కేషిత్వతైయే కాట్టుమితే. ఆకైయాల ఇప్పుత్తుగుణజ్ఞభుమ్ అనూ సన్దిత గుణజ్ఞోడు విరోధియాతు.

౫౨.

అతుతన్నిలుమ్ వేతేశిలర్, అల్లాతగుణజాతజ్ఞశెల్లామ్ అన్దై యిట్టు

పతిత్వ నారాయణత్వరూపం గుణద్వయమేవ విరోధిత్రయనిరాసార్థ
మనునవిధానే. - (౧) “కర్తవ్యం సకృదేవ హ స్థ కలుషం సర్వం
తతో నశ్యతి బ్రహ్మశాది సుదుష్టభం పదమపి ప్రాప్యం మయా ద్రా
గితి విశ్వానప్రతిబద్ధచిన్తనమిదం పర్యస్యతి న్యస్యతాం రక్షాధీశ రమా
పతిత్వ సుభగం నారాయణత్వం తవ” ఇతి. త్రిత్ర శ్రియఃపతిత్వం అధి
గమ్యత్వసూచకమ్, (౨) “అధ్యత్వం ధూత్వం కమితరధిగమ్యత్వ
జననీమ్” ఇత్యుక్తిత్యాత్. నారాయణత్వంస - సర్వవిభబద్ధత్వేన
కార్యోపయోగి గుణజాతప్రకాశకమ్. (౩) “నారాజేన జీవానాం

నమ్రత్కేన్దు శ్రియఃపతిత్వముమ్ నారాయణత్వముమాణిః ఇర్ణాగుణ
జ్ఞైయుమ్, విశ్వానప్రోధి త్రయనిరసనార్థమాక వనునాయానిస్పిరక్తి.
“కర్తవ్యం సకృదేవ హ స్థ కలుషం సర్వం తతో నశ్యతి బ్రహ్మ
శాది సుదుష్టభం పదమపి ప్రాప్యం మయా ద్రాగితి విశ్వానప్రతిబద్ధ
చిన్తనమిదం పర్యస్యతి న్యస్యతాం రక్షాధీశ రమాపతిత్వసుభగం నారా
యణత్వం తవ” ఎన్తు - ఉపాయయోగకాల్ కయ్యప్పడువతాయరు
క్కుమ్, అత్తాలే హపమెల్లామ్ నశియాసమ్ముమ్, బ్రహ్మశాది
కళుక్కు- మికవుమ్ దుష్టభమాన పదమాసను ఎన్నాలే గడక్కెన ప్రాపి
క్కప్పడుమామ్, ఎన్నవాశ్చర్యమో! ఎన్తు విశ్వానత్తుక్కు- ప్రతిబద్ధి
యాన ఇద్దవిరోధిత్రయచిన్తనజ్ఞైన్యానజ్ఞైష్టమ్ముమవర్కళుక్కు- హ్విక్కా-
నిష్టతు - రక్షాధీశనే! శ్రియఃపతిత్వత్తాలే నన్దాయిరుక్కు-మున్నుజ్ఞైయ
నారాయణత్వమానతు ఎన్తుశ్లిల్లజ్ఞైయాలే. ఇవిడ్డ శ్రిత్, శ్రియఃపతిత్వ
మధిగమ్యత్వజ్ఞైక్కాట్టుకీతు; అతావతు - కిట్టవేళియనాజై. “అధ్య
త్వత్వంధూత్వా కమితరధిగమ్యత్వ జననీమ్” ఎన్తు-ఈశ్వరనుజ్ఞైయ
అధ్యత్వత్వమాకీతిట్టనరుమైయై క్కట్టిత్తు అధిగమ్యత్వజ్ఞై ప్పిటిప్పిక్కు-
మెన్తు పురుషకారభూజైయాన లక్ష్మియైచ్చొల్లీన్ శ్రితే. నారాయణత్వ
మానతు-సర్వవిభబద్ధత్వత్తోడే కార్యత్తుక్కు-లుప్పాన గుణజాతత్తుక్కు-

సమూహః ప్రోచ్యతే బుధైః । తేషామయనభూతత్వా న్నారాయణ
 ఇహోచ్యతే । తస్మాన్నారాయణం బంధుం పితరం మాతరం గురుమ్ ।
 నివాసం శరణంచాఽఽహుర్వేదవేదాంతపారగాః ” ఇతివచనాత్ .
 ఏవం సతి నారశబ్దస్య జీవసమూహవాచిత్యమ్, అయనపదస్య కరణేవ్యుత్పత్తి
 త్పత్తి ఉపాయవాచిత్యశ్చాఽత్ర నారాయణపదార్థతయోక్తిః

సను - అస్య పదస్య స్వరూప రూప గుణ విభవాది సమస్తార్థ
 ప్రకాశకత్వేఽపి కథం కతిపయగుణానుసంధానం క్రియత ఇతిచేత్ ; -
 ఉచ్యతే;- నక్ష్యమాణ శరణపదార్థోపాయత్యోపయుక్త కతిపయగుణ
 విశేషమాత్రమపేక్షి తమితి స్వతఃప్రాప్త సమస్తార్థవాచకత్వం శరణశబ్ద
 ప్రకాశకమ్; “నారశబ్దేన జీవానాం సమూహః ప్రోచ్యతే బుధైః ।
 తేషామయనభూతత్వా న్నారాయణ ఇహోచ్యతే । తస్మాన్నారాయణం
 బంధుం పితరం మాతరం గురుమ్ । నివాసం శరణంచాఽఽహుర్వేద
 వేదాంతపారగాః ” ఎత్తు- నారశబ్దత్వాలే తీవ్రకేళుజ్ఞాయ సమూహమ్
 శొల్లప్పడుకితాః, అవరోకళుక్కు అయనమూలై యాలే నారాయణనైస్తు
 శొల్లప్పడుకితాః, ఆతై యాలే, నారాయణనై బంధువాకవుమ్, మాతా
 వాకవుమ్, పితావాకవుమ్, గురువాకవుమ్, నివాసమాకవుమ్, శరణ
 మాకవుమ్, వేదవేదాంతపారగరానవరోకళే శొల్లొన్నియిరోకళేన్తవచన
 త్తాలే. ఇప్పడియుళ్ళవిడత్తిల్, నారశబ్దమ్ జీవసమూహవాచియాక
 వుమ్, అయనపదమ్ కరణేవ్యుత్పత్తియాలే ఉపాయవాచియాకవు మివ్వీ
 డత్తిల్ నారాయణపదత్తుక్కుర్థమ్ శొల్లప్పట్టతాయితైః. ౫౩.

ఇన్ద పుదమ్, స్వరూప రూప గుణ విభవాదికళాన ఎల్లావర్థత్తై
 యుమ్ శొల్లమేయాకిలుమ్ ఇప్పొతు ఇవ్వీడత్తిల్ శిలగుణజ్ఞలై అను
 సన్నికిఱపడి యెజ్జనేయెన్నిల్; - మేల్ శొల్లకితి శరణశబ్దత్తినర్థమాన
 ఉపాయత్వత్తుక్కుఱుప్పాన శిలగుణజ్ఞలై ఇవ్వీడత్తిలపేక్షితమెన్జిట్టు,

వై యర్థ్యపరిహారాయ గోబలీవర్ధన్యాయేన సజ్జీచయితుం యుక్తమ్; తథాహి - “గామానయ, బలీవర్ధశ్చ” ఇత్యుక్తే సామాన్యవాచినా గోశబ్దేన బలీవర్ధగ్రహణేన త్యపి బలీవర్ధపదప్రయోగవై యర్థ్యపరిహారాయ గోశబ్దార్థసజ్జీచో గోబలీవర్ధన్యాయః. అథవా - అయం న్యాయస్సామాన్యవిశేషరూపోవా; తథాహి - విశేషవాచిశబ్దసన్నిధౌ సామాన్యవాచిశబ్దస్య విశేషానురూపస్సజ్జీచం సామాన్యవిశేషన్యాయః. సోఽయమత్ర ఉపాయవిశేషవాచిశరణశబ్దసన్నిధౌ తదనురూపేణ సామాన్యవాచి నారాయణశబ్దార్థసజ్జీచేన సిద్ధిః. ౫౪.

ఏవమనుసంహితం ద్వయార్థవివరణరూపే గద్యే భాష్యకారైః

అన్త శరణశబ్దత్రినుడైయ వై యర్థ్యపరిహారత్తుక్కాక స్వతఃప్రాప్తమాన సమస్తార్థవాచిత్యతై గోబలీవర్ధన్యాయత్తాలే ఇప్పదత్తుక్కు సజ్జీచిప్పికైక్ర ప్రాప్తమ్. గోబలీవర్ధన్యాయమావతు-“గామానయ, బలీవర్ధశ్చ” ఎన్దు-ఒరువవైప్పార్త్తు ఒరువ పశువైయుమ్ ఎరుతైయుమ్ కొణ్ణువావెన్ట్రాల్, గోశబ్దమ్ సామాన్యమాక్తైయాలే బలీవర్ధమాకిఱ ఎరుతైయుమ్ కాట్టమేయాకిలుమ్ విశేషమాన బలీవర్ధశబ్దప్రయోగమ్ వ్యర్థమాకామైక్కాక గోశబ్దార్థతై బలీవర్ధముఖీన్త గోవిలే సజ్జీచిప్పికైక్ర గోబలీవర్ధన్యాయమెన్దు మీమాంసకర్ శొన్నార్. అజ్జనన్తియే, సామాన్యవిశేషన్యాయమాకవుమామ్; అతావతు-విశేషనాచియాన శబ్దత్రినుడైయ సమీపత్తిలుళ్ళ సామాన్యవాచియాన శబ్దత్తుక్కు విశేషశబ్దత్తు క్కీడాక సజ్జీచమ్పణ్ణుకై - సామాన్యవిశేషన్యాయమెన్పర్. అన్తన్యాయమ్ ఇవ్విడత్తిల్ ఉపాయవిశేషవాచియాన శరణశబ్దత్రినుడైయ సమీపత్తిల్ అన్తశబ్దార్థత్తు క్కీడాక సామాన్యవాచియాన నారాయణశబ్దార్థతై సజ్జీచిప్పికైక్రయాలే సిద్ధిత్తతు.

ఇక్కుడి భాష్యకారరాలే ద్వయార్థవివరణమాన గద్యత్తిలే

అశ్రవణమ్.] అశ్రవణవిధ గుణానుసంధానే భాష్యకారసంవాదః. ౨౫౩

ఏతత్పదార్థవివరణే;-(౧) “అఖిలహేయప్రత్యసీక” ఇత్యాదినా “నిఖిలజగదుదయవిభవలయలీల” ఇత్యస్తేన సామాన్యతో నారాయణపదార్థముక్త్యా, తతః, “సత్యకామ” ఇత్యాదినా “వైకుంఠనాథ” ఇత్యస్తేన ప్రాప్య గుణానభిధాయ, తదనంతరమ్, (౧) “అపారకారుణ్య” ఇత్యాదినా “అశరణ్యశరణ్య” ఇత్యస్తేన ఉపాయోపయోగిగుణజాతస్యోక్తిత్వా

అస్తునామ గోబలీవర్ధన్యాయాత్ అత్రాపేక్షిత గుణజాతమాత్రానుసంధానమ్, తస్మి భాష్యకారానుసంహిత కృత్స్నగుణానుసంధానం కథం నక్రియతే? కథంవాఽన్యస్తే సాలభ్యమనుసంధానమితిచేత్; -ఉచ్యతే; -నతత్ర సాలభ్యమన్యస్తిమ్, * సాన్దర్యపదేన (౧) “అనాలోచిత” ఇత్యాదినాచోక్త్యాత్ * ప్రణతార్తిహరత్వ మాశ్రితవాత్సల్యకార్య సామాన్యనూన నారాయణశబ్దార్థవివరణమయత్తిల్ ప్రాప్యగుణజభుమ్ ప్రాపకగుణజభుమ్ పిరి తనుసంధిక్కుప్పట్టతు; - “అఖిలహేయప్రత్యసీక” ఎన్యుతుడగ్గి “నిఖిలజగదుదయ విభవలయలీల” ఎన్యుముడివాక ఇప్పదత్తినుడై య సామాన్యత్వైయుమ్, “సత్యకామ” ఎన్యుతుడగ్గి “వైకుంఠనాథ” ఎన్యు ముడివాక ప్రాప్యగుణజత్వైయుమ్, “అపారకారుణ్య” ఎన్యుతుడగ్గి “అశరణ్యశరణ్య” ఎన్యుముడివాక ప్రాపకగుణజత్వైయుమరుభిచ్చెయ్ తార్.

౫౫.

అనాల్, గోబలీవర్ధన్యాయత్తాలే ఇవ్విడత్తిల్ శరణ్యత్వత్తుక్కు ఉపయోగియాన గుణజాతమాత్రమే యనుసంధేయమాకిల్, అహోమభు భాష్యకారరనుసంధిత్తరుభిన ఎల్లాగుణజత్వైయు మనుసంధియాతొట్టివా నె? అనుసంధియాత సాలభ్యత్వై త్తా అనుసంధిప్పానెన్నెన్నిల్; - అవర్ సాలభ్యమనుసంధియాతొట్టిన్దిల్, “అపారకారుణ్య” ఎన్నిటవిడత్తిలే సాన్దర్యపదత్తాలుమ్, “అనాలోచిత విశేషాశేషలోకశరణ్య” ఎన్నిటపదత్తాలుమ్ సాలభ్యమరుభిచ్చెయ్ కైయాలే. ప్రణతార్తిహరత్వ

(౧) శరణాగతిగద్యమ్.

తయోక్తమ్; * నిఖిలజగదాధారత్వం * సకలేతరవిలక్షణత్వం * అర్థి
కల్పకత్వం * ఆపత్సఖత్వం * అశరణ్యశరణ్యత్వంచ శేషిత్వాత్తత్వమ్
శ్రియఃపతిత్వం నారాయణత్వంచ నిఖిలగుణవిదాః భూతమిత్యనుస్థాన
సౌకర్యాయ కితిపయా గుణనాచార్యాన్వజ్ఞి హిణానుసంస్థితే.

(౧) “త్వద్జ్ఞానశక్తికరుణాసు సతీషు నేహ పాపం పరాక్రమితుమ
ర్హతి మామకీనమ్” ఇతి కాన్యోపయోగితయః జ్ఞానశక్తికరుణా
మాత్రం శేషిగుణత్వేన క్షేపత్సఖాచార్యైః ప్రేక్ష్య. (౨)

“శ్రీమాన్ - సత్తా స్థితి నియమనాదైవ్య సిద్ధచిత్ సృముద్దిశ్య -
ఉపాదత్తే” ఇతి శ్రియఃపతిత్వ నారాయణత్వము శరణ్యత్వహేతు
తయా శ్రీపరాశరభష్టమిత్రైరప్యభిహితే. తన్నత్తు గుణత్వాదు సజ్జి

మానతు - ఆశ్రిత వాత్స్యోత్తిన్ కార్యమాకిచ్చన్వప్నోతు; నిఖిల
జగదాధారత్వముమ్, సకలేతరవిలక్షణత్వముమ్, అర్థికల్పకత్వముమ్,
ఆపత్సఖత్వముమ్, అశరణ్యశరణ్యత్వముమ్, శేషిత్వమిష్టవశుక్కుః
శ్రియఃపతిత్వముమ్ నారాయణత్వముమ్ నిఖిలగుణజ్ఞభుక్తు మ్ నిదాన
మాయిరుక్కుమ్; ఇప్పడి అనుస్థానసౌకర్యైక్యాక శిలగుణజ్ఞై
ఆచార్యోక్తే సజ్జిహితనుస్థియానిష్ఠోక్తే. “త్వద్జ్ఞాన శక్తి కరు

ణాసు సతీషు నేహ పాపం పరాక్రమితుమర్హతి మామకీనమ్” ఎన్తు -
ఉన్నజ్ఞయజ్ఞాన శక్తి కరుణైకభుక్తాయితక్కు ఎన్నజ్ఞయ పాపమా
నతు పరాక్రమిక్కుమాట్టాతెన్దయాతే కాన్యోపయోగియాన జ్ఞాన శక్తి

కరుణామాత్రమే శేషిగుణమాకవపేక్షితమెన్దుకొల్లు ఆధ్వానరుశిచ్చయ్
తార్. “శ్రీమాన్ - సత్తా స్థితి నియమనాదైవ్యసిద్ధచిత్ సృముద్దిశ్య -
ఉపాదత్తే” ఎన్తు-శ్రీమానానవణ, సత్తా స్థితి నియమనాదికథాతే చిద
చిత్తుక్కులై సృముద్దిశ్య ఉపాదానమ్ పణ్ణినానెన్దుకొల్లు శ్రియఃపతిత్వ
నారాయణత్వజ్ఞైయే శరణ్యత్వత్తుక్కు ఉపయోగియాక శ్రీపరాశర

హేణాఽనసన్ధానం యుక్తిమ్.

౫౬.

యన్యపి శ్రీమదాది పదద్వయ మాత్రానుసన్ధానేన చరితార్థమ్;
తథాపి - తదర్థవిశదానుసన్ధానార్థం కతిపయగుణానుసన్ధాన మాచా
ర్యాణామభిమతమేవ.

౫౭.

ఏవం గుణవిశిష్టస్య నారాయణస్య విగ్రహవై లక్షణ్యమేవ గా
నిరపేక్షం పుగుషార్థం దదాతీతి “చరణా” ఇతిపదం సూచయతి.
తథాపి - అభ్యతస్వరూపగుణాఽపి కాఽపి గోపికా కృష్ణవిగ్రహ
మాత్రానుసన్ధానేన పరమపురుషార్థం ప్రాప్తవత్త్వవ్యతే, - (౧)
“తచ్చిత్తవిమలాహ్లాదక్షీణపుణ్యచయా తథా తదప్రాప్తిమహాదుఃఖ
విలీనాఽశేషపాతకా చిన్తయన్తి జగత్సూతిం పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ |
నిరుచ్ఛాస్వసతయా ముక్తిం గతాఽన్యగోపకన్యకా” ఇతి. ఇదం విగ్రహ
భట్టరమభిచ్చేయతార్. ఆతైయాతే, సుగ్రహమాక్రక్కాక సజ్జగి
తనుసన్ధిక్రై ప్రాప్తమెష్టతాయితే.

౫౮.

“శ్రీమన్” “నారాయణ” ఎన్దితి ఇరణ్ణుపద తత్తవ్రమ్ శరణ్య
త్వస్తుక్కు అమైయుమేయాఃకుమ్ అతినుడైయ అర్థవై శద్యత్తుక్కాక
చ్చిలగుణజ్ఞైయనుసన్ధిక్రై ఆచార్యర్కకభుక్కభిమతమాయరుక్కుమ్.

ఇప్పడి గుణవిశిష్టనాన నారాయణనుడైయ విగ్రహవై లక్షణ్యమే
గుణాదినిరపేక్షమాక పురుషార్థతై కొదానిఱ్ఱు-మెస్టు అనన్తరమ్
“చరణా” ఎన్దితిపదమ్ కాట్టుకిఱ్ఱు. అతానఱ్ఱు-కృష్ణనుడైయ స్వరూ
పత్తిలుమ్ గుణజ్ఞిలుమ్ అఱివిల్లాతాళోరిడైచ్చి అవనుడైయ విగ్రహ
మాత్రతైచ్చిన్దితిరుక్రైయాతే “చిన్తయన్తి” ఎన్దు పేర్పెఱ్ఱుమ్బడి
యాయ్కొణ్ణు పరమపురుషార్థతై యడై నాళెన్దు శోల్లప్పడానిన్దుత్తా,
“తచ్చిత్తవిమలాహ్లాదక్షీణపుణ్యచయా తథా తదప్రాప్తిమహాదుఃఖ
విలీనాఽశేషపాతకా చిన్తయన్తి జగత్సూతిం పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ |
నిరుచ్ఛాస్వసతయా ముక్తిం గతాఽన్యగోపకన్యకా” ఎన్దు-అవన్బక్కులితే

వైలక్షణ్యం పూర్వోక్తసౌలభ్యమాపాఽఽత్మగుణఫలమితి నపాన
దుక్తియమ్. గృ.

యద్య - సమాశ్రయణీన్ముఖస్య చేతనస్య శేషత్వయాప
స్వరూపాచితత్వాత్ తచ్చరణావేవాశ్రయణీయస్వేనోచ్యతే; యథా
స్తనన్ధయస్య శిశో ర్మాతు స్తనే విశేషప్రాప్తిః, తథా తచ్ఛేషభూతస్య
చేతనస్య శేషచరణయోర్విశేషేణ ప్రాప్తిరస్తి. అతేన సాన్యాగ్నిగ
హణాదపి పాదపతనస్య దయాహేతుత్వం దృష్టమ్. స్మర్యతేచ- (౧)
దేవానాం దానవానాంచ సామాన్యమధిదైవతమ్ । సర్వదా చరణ

నైజాకై యాలుగ్గాన విమలమాన ఆన్తాదనుభుత్వా తే క్షణమాన పుణ్య
సమూహాజ్జైయుడై యశాయైవైస్తు, అనన్త స్మిత్త్యప్సితాజ్జైయులుగ్గాన
మహాదుఃఖిత్తాతే లయిస్తుభృంస సర్వపాతకజ్జైయుడై యశాయే, ఇప్పడి
పుణ్యపాపజ్జళభీష్టపిన్బు, జగత్కారణభూతనాయే పరబ్రహ్మరూపియా
నవనై చ్చిన్తియానిన్బుకొణ్ణు మూచ్చడజీనపడియాతే వేదమిరుగోప
కన్యకై ముక్తియైయుడైన్యాశ్చెన్దైయాతే, విగ్రహానై లక్షణ్యమే మోక్ష
ప్రదమన్తతాయీతు. ఇన్దవిగ్రహానై లక్షణ్యముమ్ మున్ శొన్నసౌల
భ్యమాకిట ఆత్మగుణ త్రిన్ కార్యమానై యాతే పునరుక్తిమన్తు. గృ.

అజన్దనియే, ఆ శయణీన్ముఖనాన చేతన తన్నుడైయ శేష
త్వమాకిట స్వరూపాత్మకనురూపమానై యాతే, శేషియిన్దుడై య చర
ణజ్జళే ఆశ్రయణీయజ్జళేన్బు శ్లోప్పడుకిటతు. స్తనన్ధయశిశువుకు మా
తావిన్దుడైయ స్తనన్దితే విశేషప్రాప్తియుగ్గాహాపోతే, శేషభూతనాన
చేతనసుక్కుమ్ శేషచరణజ్జళితే విశేషప్రాప్తి యుగ్గాయిదుక్కుమితే.
లోక త్రిల్ ఒరువన్త కాన్యశ్శేభుమిడ త్రిల్ కై దైవిపిడితు అపేక్షిక్కు
మిగ త్రిలుమ్ కానై పిడికై దయాహేతువాకక్కన్దోమితే. ప్రమాణ
జ్జళుమ్ భగవచ్చరణజ్జళై యాశ్రయణీయమాక చ్చొల్లానిన్దన-“దేవా
నాం దానవానాంచ సామాన్యమధిదైవతమ్ । సర్వదా చరణద్వన్ద్యం

ద్వంద్వం ప్రజామి శరణం తవ" (౧) "లోకవిక్రాంతచరణౌ శరణం తేఽప్రజం విభౌ" (౨) "స భ్రాతు శ్చరణౌ గాఢం నివీడ్య రఘునందనః సీతామువాచాఽతియశా రాఘవశ్చ మహావ్రతమ్" (౩) "చరణౌ శరణం యాత స్తవై వాఽస్మ్యహమచ్యుత" ఇతి. ఉక్త్యాపరమా రైః - (౪) "అకించనోఽనన్యగతి శ్శరణ్య త్వత్పాదమూలం శరణ ప్రపద్యే" ఇతి. •

౫౯.

అథ * శరణపదం గుణ విగ్రహవిశిష్టస్య వస్తున ఉపాయత్వం

ప్రజామి శరణం తవ" ఎన్ఱు - దేవర్కభుక్కుమ్ దానవర్కభుక్కుమ్ పాతువాన అధిదైవతమాయుశ్చ ఉన్నడైయ చరణజ్జలిరణ్డైయుమ్ శరణమాక వడైకితేనెన్ఱుమ్; "లోకవిక్రాంతచరణౌ శరణం తేఽప్రజం విభౌ" ఎన్ఱు-ఉలకజ్జలైయశన్ఱ ఉన్ తిరువడికలై చ్చరణమాక వడైన్దేనెన్ఱుమ్; "స భ్రాతు శ్చరణౌ గాఢం నివీడ్య రఘునందనః సీతామువాచాఽతియశా రాఘవశ్చ మహావ్రతమ్" ఎన్ఱు-రఘుకులత్తుక్కు-నన్దన నాయ పెరియప్పకలైయుడైయ అన్ఱ ఇలైయ పెరుమాళ్, భ్రాతావాన పెరుమాళ్ళుడైయ తిరువడికలై నెరుజ్జప్పిత్తు ప్పిరాట్టియైయుమ్ పెరు మాళ్ తమ్మైయుమ్ పార్త్తు వార్తైశొన్నా రెన్ఱుమ్; "చరణౌ శరణం యాత స్తవై వాఽస్మ్యహమచ్యుత" ఎన్ఱు-ఉన్నడైయ చరణజ్జలైయే ఉపాయమాకవడైన్దే, నా ఉనక్కే శేషమాకానిన్దేనెన్ఱుమ్ శొల్లు కైయాలే. "అకించనోఽనన్యగతి శ్శరణ్య త్వత్పాదమూలం శరణ ప్రపద్యే" ఎన్ఱు-అకించననాయ అనన్యగతియాన నా శరణ్యనే! ఉన్నడైయ పాదమూలత్తై చ్చరణమాక వడైకితేనెన్ఱు ఆశవన్దారు మరుళిచ్చెయ్ తార్.

౫౯.

అనన్తరమ్ "శరణమ్" ఎన్ఱిఱపదమ్, గుణ విగ్రహవిశిష్టమాన వస్తువినుడైయ ఉపాయత్వత్తై క్కాట్టుకిఱతు; "ఉపాయే గృహరక్షి

(౧) భవిష్యత్పురాణే-

(౨) రా-ఆ-౩౧-౨. (౩)

(౪) స్తో-ర-౨౨.

(౫) ఆహి-సంహి-౩౬-౩౬. కేమశ్చిత్పదానాం స్ఫుటత్వాదధానుపలభిః.

త్వద్గతాం ధియం । ఇత్యేనమనుసన్ధాయ మాం ప్రపద్యేతవై గతిమ్ ।
ఆదిదేవం జగన్నాథ మీశం వా పురుషోత్తమమ్ । సకృదేవం ప్రపన్నస్య
కృత్యం నైవాశీన్యదిష్యతే” ఇతి భగవద్రథవ దేవ్యాలభ్యుపాయత్వం
ప్రతిపాదితమ్. ౬౦.

కిచ్చ - (౧) “చన్ద్రాగ్నిం ప్రభాసాం యశసా జ్వలన్తిం శ్రియం
లోకే దేవజుష్టాముదారామ్ । తాం పద్మనేమిం శరణమహం ప్రపద్యే
లక్ష్మీర్ధృ నశ్యతాం త్వాం వృణే” (౨) “వాచః పరం ప్రార్థయితా
లపేక్షిత్తు; ఎన్నుడైయ ఎల్లదురిలియైయమ్ ఏక్కిరివేణుమ్, ఉన్నై
యడైన్ద ఎన్నుడైయ బుద్ధియై ప్పూర్ణైయాక్కవేణుమ్ ఎన్దు ఇప్పడి
తని త్తనియేయనుసన్ధిత్తు; ఎన్నై ఉపాయమాక వడైయిలుమామ్, ఆది
దేవనాయ జగన్నాథనాయ నియన్తావాన పురుషోత్తమస్తై యడైయి
లుమామ్, ఇప్పడి బరుకాల్ ప్రపన్ననానవనుక్కు వేణు శెయ్యువేణున
త్తిలై యెన్దైయాలమ్, ఈశ్వరనుక్కుప్పోలే లక్ష్మీక్కు ముపాయత్వమ్
ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతు. ౬౧.

ఇన్నముమ్, “చన్ద్రాగ్నిం ప్రభాసాం యశసా జ్వలన్తిం శ్రియం
లోకే దేవజుష్టాముదారామ్ । తాం పద్మనేమిం శరణమహం ప్రప
ద్యేలక్ష్మీర్ధృ నశ్యతాం త్వాం వృణే” ఎన్దు - చన్ద్రా ఎన్నైయాలే
ఆహోదరూపమాన ఆనన్దలై యడైయళాయ్, ప్రభాస్తై ఎన్నైయాలే
ప్రకృష్టమాన జ్ఞానదీప్తియైయడైయళాయ్, యశసాజ్వలన్తి ఎన్నైయాలే
గుణప్రదైయాలే విశక్లానిచ్చిళాయ్, దేవజుష్టైయెన్దైయాలే సర్వేశ్వర
నోడు నిత్యసంయుక్తైయాయ్, లోక త్తిలెల్లార్క్కుమభిమత్తైక్కొడుక్కు
ముదారైయాయ్, పద్మస్తై వాసస్థానమణ్డలమాక ఉడైయళాక ప్రసిద్ధై
యాన అన్ద శ్రీయై చ్చరణమాక ప్రప త్తిపణ్ణుకితేణ, ఎన్నుడైయ అలక్ష్మి
సశిక్కివేణుమ్, ఉన్నై పరిక్కితేనెన్దుమ్; “వాచః పరం ప్రార్థయితా

ప్రపద్యే నియత శ్చియమ్” ఇతి విశేషతోఽన్యః ప్రపత్తవ్యత్వం శ్రుత్యాదిభిరవగమ్యతే. ఉక్తమభియ్యుక్తైశ్చ- (౧) “యత్పదామౌభజ ఘటితా ప్రణతి స్తుర్లభాన్యపి । పదాని పరమాం ముక్తిం సూతే తాం శ్రియ మాశ్రయే” ఇతి.

౬౨.

అపిచ (౨) “ప్రణిపాతప్రసన్నా హి మైథిలీ జనకాత్మ లలమేషా పరిత్రాతుం రాక్షస్యో మహతో భయాత్” (౩) “అభియాచామ వైదైహీమేతద్ధి మమ రోచతే” ఇతి రామభయాదాశ్రితా ప్రపద్యే నియత శ్చియమ్” ఎన్దు - వాక్కుక్కుప్పరనాన ఈశ్వరనై ప్రార్థిప్పనాన నా నియతమాక శ్రీయై ప్రపత్తిపణ్ణుకితేనెన్దుమ్ శ్రుత్యాదికలిల్ విశేషిత్తు ఇవలై ప్రపత్తివిషయమాకచ్చొల్లిల్లు. “యత్పదామౌభజఘటితా ప్రణతి స్తుర్లభాన్యపి । పదాని పరమాం ముక్తిం సూతే తాం శ్రియమాశ్రయే” ఎన్దు - యావళొరుత్తియు దైయ తిరునడిత్రామరై కళిలే పణ్ణప్పట్ట ప్రణామమానతు దుర్లభజ్ఞళాన బ్రహ్మాదిపదజ్ఞలై యుమ్ పరమైయాన ముక్తియైయుముణ్ణాక్కిక్కొడు క్కుమ్, అన్దు శ్రీయై ఆశ్రయిక్కితేనెన్దెయాలే, ఇవలై సర్వఫలప్రదై యాక అభియుక్తరుమ్ శొన్నార్.

౬౨.

ఇన్నముమ్, శ్రీరామాయణత్తిలే, “ప్రణిపాతప్రసన్నా హి మైథిలీ జనకాత్మజా । లలమేషా పరిత్రాతుం రాక్షస్యో మహతో భయాత్ - అభియాచామ వైదైహీమేతద్ధి మమ రోచతే” ఎన్దు-జనక రాజన్ తిరుమకళాన మైథిలియానవళే, ప్రణామమ్ పణ్ణినవళవిలే ప్రస న్నై యాయరుక్కుమ్, ఇవళే తా రాక్షసికాళే! పెరుమాళాల్ వన్దు పెరియ భయత్తుక్కు రక్షిక్కవల్లళే, ఇన్దు వై దేహియై వేణ్ణిక్కొళ్ళు వోమ్, ఇతు ఎనక్కు రుచియానిన్దుతెన్దు అతేవుదైయ ఎభీషణా పుత్త్రి యాన సరమై త్రిజలై తుడక్కమానార్ అల్లాతరాక్షసికలై యుమ్

నామార్థ్యాపరాధానానుపి రాక్షసీనామ్, (౧) “భవేయం శరణం హి వః” ఇత్యభయం ప్రదాయ; (౨) “రాజసంశయవశ్యానాం కుర్వంతీనాం పరాజ్ఞయా విధేయానాంచ దాసీనాం కః కుప్యేద్వానరోత్తమ” (౩) “పాపానాంవా శుభానాంవా వధార్థాణాం వ్యవర్జమ । కార్యం కరుణమార్యేణ నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి” ఇతి రామవరికరభూత మూఢ తాత్పర్యాద్రక్షణం కుర్వంత్యా దేవ్యాః దేవాదపి శరణ్యత్వం సుస్పష్టమ్:-

కూట్టికొట్టు రామభయనిమిత్తిమాక ఆశయిక్క, ఆర్థ్యాపరాధైక భాన అస్తరాక్షసికలై క్కుట్టిన్లు “భవేయం శరణం హి వః” ఎన్లు - ఉజ్జభుక్కు- నా శరణమావేనెన్లు అభయప్రదానమీపణ్ణి; రామణవధాన స్తరమ్ వన్లు “ఉనక్కు- విజ్ఞప్తమ్ శెయ్త ప్రయోచనమ్మక్కు. పురిశి లాక ఇన్దరాక్షసికలై కొట్టుమ్మపి కాట్టిత్తరవేయమ్” ఎన్లు రామవరి కరభూతనాయుశ్శ తివవడిన్లు ప్పార్వత్తు, “రాజసంశయవశ్యానాం కుర్వంతీనాం పరాజ్ఞయా విధేయానాంచ దాసీనాం కః కుప్యేద్వాన రోత్తమ- పాపానాంవా శుభానాంవా వధార్థాణాం వ్యవర్జమ! కార్యం కరుణమార్యేణ నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి” ఎన్లు- రాజావాన రామణనై పున్ద్రీయిరుక్తైయాలే పరతన్త్రైకభాయ్, అననుజైయ ఆశ్చైయాలే ప్రవర్తియానిత్పారాయ్, అవనుక్కు- విధయైకభాన అడియరాయరు క్కీఆవర్కకలై “తన్ స్వామికార్యమ్ శెయ్తలొకళి” ఎన్లు ఉకక్క ప్రాప్తమాయురక్కు- కొప్పిచ్చానూరువన్లు? వానరోత్తమనాకై యాలే ఉన్కురజ్జాట్ట త్తి ముతిర్ త్రియితే; నీ “వధిత్తైక్కు- యోగ్యర్” ఎన్లుశొన్న ఇన్కళి ఉన్నినై వాలే పాపరాకవుమామ్, ఎన్ని నై వాలే శుభరాకవుమామ్, అతిపుడై యవనాల్ ఇవర్కకళుక్కు- క్కపై పణ్ణక్కాణ్ ప్రాప్తమ్, ఆర్తాన్ అపరాధమ్ పణ్ణాతార్? అవ్వరుక్కి వ్వరుకు తిరికిర ఉనక్కు- ధర్మసూక్తమ్ తెరియాతితేయెన్లుకొట్టు అవనై ఎతిరిట్టు వారైయరుళిచ్చెయ్తలు అన్ద రాక్షసికలై రక్షిత్తరుళిన నాచ్చి

(౧) రా-సు-౧౦౨-౩, (౨) రా-య-౧౧౬-౩౫, (౩) రా-య-౧౧౬-౪౪.

ప్రకరణం. దేవ్యాలపిదేవస్యశరణ్యత్వేన్యూనతాప్రతిపాదనమ్. ౨౬౩

. దేవోహి (౧) “స వీత్రాచ పరిత్యక్తస్సరైశ్చ సమహర్షిభిః ।
 త్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవ శరణంగతః । స తం నిపతితం భూ
 మా శరణ్య శ్చరణాగతమ్ । వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా పర్యచాల
 యత్ ” ఇతి, అనన్యగతిమార్తప్రపన్నం కాకమేకాజ్ఞవైకత్యేన
 యామాసః; (౨) “త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శర
 ణగతః” (౩) “పరిత్యక్తా మయా లజ్జా మిత్రాణిచ ధనానిచ । భవ
 ద్గతం మే రాజ్యం జీవితం సుఖానిచ” ఇతి సర్వం పరిత్యజ్య శరణా
 యాయుక్తుః - ప్పెరుమాళిలుక్టాట్టిల్ శరణ్యత్వమధికమెన్నమిడమ్ సుస్ప
 ష్టమ్;-

పెరుమాళితా, “స వీత్రాచ పరిత్యక్త స్సరైశ్చ సమహ
 ర్షిభిః । త్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవ శరణం గతః । స తం నిప
 తితం భూమా శరణ్య శ్చరణాగతమ్ । వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా
 పర్యచాలయత్ ” ఎన్దు-మూతాపితాక్కళాన ఇన్ద్రానికళాలుమ్ మహర్షి
 కళాలుమ్ కై విడప్పట్టు మూన్దులోకముమ్ శూన్ద్రునిర్దు బ్రహ్మస్రమే
 విన అన్ద పెరుమాళితన్దైయే శరణమాకవడైన్దా, ఇప్పడిపోక్కల్, లు
 భూమియిలే విట్టున్ద కాకతై చ్చరణాగతనాక త్తిరువుశ్శమ్బుల్, ని వధా
 ర్హనాయుక్కుచ్చెయ్ తేయుమ్ అవన్దై కృపెయాలే రక్షిక్కిఱపశవిలే
 పెరుమాళిరుకణ్ణభీవఱ రక్షియాలే ఏకాజ్ఞవైకల్యతోడే రక్షిత్రుని
 నార్; అప్పడియే, “త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శర
 ణం గతః - పరిత్యక్తా మయా లజ్జా మిత్రాణిచ ధనానిచ । భవ
 ద్గతం మే రాజ్యం జీవితం సుఖానిచ” ఎన్దు - పుత్రదారజ్జలే
 విట్టు పెరుమాళైయే ఉపాయమాక నిన్దైత్తు, అవర్మున్నే, లక్షై
 యోయుమ్ బన్ధుక్కలైయుమ్ ధనజ్జలైయుమ్ విట్టే, ఎన్నడైయ
 రాజ్యముమ్ జీవితముమ్ సుఖజ్జళుమ్ దేవర్పక్కలిలేయెన్దు విణ్ణప్పమ్
 శెయ్తు సర్వభరన్యాసమ్ పణ్ణి చ్చరణమ్ పుక్కు శ్రీవిభీషణప్పెరుమాళై

గతం విభీషణశ్చ, (౧) “వధ్యతాం బధ్యతామ్” ఇతి నిగృహీతవత
స్సుగ్రీవప్రముఖాననునీయ, (౨) “శ్రూయతేహి కపోతేన శత్రు శ్వరణ
మాగతః|అర్చితశ్చ యథాన్యాయం సైవశ్చ మాంసై ర్నిమన్త్రితః”
ఇతి కపోతోపాఖ్యానముదాహరణ్య, (౩) “ఆర్తోవా యదివా దృప్తః
పరేషాం శరణాగతః | అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యం కృతా
త్తనా” ఇతి కణ్ణావచనముభేన శరణాగతరక్షణ్య పరమధర్మత్వం
ప్రతిపాద్య, (౪) “మిత్రభావేన సంప్రాప్తం సత్యజేయం కథశ్చన |
దోషో యద్యపి తస్య స్యా త్సతామేతదగర్హితమ్” ఇతి కథశ్చిత్స్వి
చకార.

యమ్, “వధ్యతాం బధ్యతామ్” ఎన్టు-కొల్లనేణమ్ కట్టవేణుమెన్టు
నిగ్రహిత సుగ్రీవప్రముఖరాన ముతలికితై అనువర్తిన్తు, “శ్రూయతే
హి కపోతేన శత్రు శ్వరణమాగతః|అర్చితశ్చ యథాన్యాయం సైవశ్చ
మాంసై ర్నిమన్త్రితః” ఎన్టు-బరుకపోతమానతు, తానిరున్న మర త్తడి
యిలే వన్తు శరణమ్పుక్క తన్ భార్యైయై ప్పిడిత శత్రువాన వేదనై
ఉపచరిత్తు త్తమాంసజ్గళాలే అవనై భుజిప్పిత్తతాక క్కేట్టప్పడా
నిన్టలితే యెన్టుకొణ్ణు కపోతోపాఖ్యానతైయమ్కొల్లి, “ఆర్తోవా యది
వా దృప్తః పరేషాం శరణాగతః | అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షి
తవ్యం కృతాత్తనా” ఎన్టు - ఆర్తనాకిలుమామ్, దృప్తనాకిలుమామ్,
పిఱరైక్కుఱిత్తు చ్చరణాగతనాన శత్రువానవా వ్యవస్థితమాన నెన్జై
యడై యనాన పురుషనాల్ ప్రాణపర్యస్తమాక నొన్డు రక్షిక్కప్పడు
మెన్టి కణ్ణునచనత్తాలే శరణాగతరక్షణమ్ పరమధర్మమెన్టిజ్జేనోదీ,
“మిత్రభావేన సంప్రాప్తం సత్యజేయం కథశ్చన | దోషో యద్యపి తస్య
స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్” ఎన్టు - మిత్రభావత్తాలే యడైన్దవనై వరు
నియుమ్ కై విడేణ, అవనుక్కు నోషముణ్ణాకిలుమ్ ఇతు సత్తుక్కుఱుక్కు
ఇకల్పుప్పడాతెన్దరుచిచ్చెయ్ను కై కొణ్ణురుభినార్.

(౧) రా-య-౧౨-౨౯.

(౨) రా-య-౧౨-౨౪.

(౩) రా-య-౧౨-౨౯.

(౪) రా-య-౧౨-౩.

తదిదము క్తమాచారైః, (౧) "మాతర్దేవి రాక్షసీ స్వయీ
తథైవాఽర్థాపరాధా స్వయా రక్షన్త్యా పవనాత్కజాల్లఘుతరా
రామస్య గోష్ఠీ కృతా । కాకం తస్య విభీషణం శరణమిత్యక్తితమా
రక్షతస్సా న స్సాన్త్రీ మహాగన స్సుఖయతు డ్వాన్తి స్తవాఽఽకస్మిన్" ఇతి.

అత స్సర్వలోకశరణ్యదవి శరణ్యభూతా సా లక్ష్మీ స్సర్వాభీష్ట
సిద్ధిప్థం సంసారనివృత్తిర్భగ్న సర్వైరుపాయత్వేనాఽఽశ్రయణీయాః-
(౨) "సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీమ్ । క్షిప్రప్రసా
దినీం లక్ష్మీం శరణ్యమనుచిన్తయేత్ । అనేనైవం ప్రపన్నస్య శ్రియం

ఇన్ద్రప్రకారత్వై "మాతర్దేవి రాక్షసీ స్వయీ తథైవాఽర్థా
పరాధా స్వయా రక్షన్త్యా పవనాత్కజాల్లఘుతరా రామస్య గోష్ఠీ
కృతా । కాకం తస్య విభీషణం శరణమిత్యక్తితమా రక్షతస్సా న
స్సాన్త్రీ మహాగన స్సుఖయతు డ్వాన్తి స్తవాఽఽకస్మిన్" ఎన్తు- తాయే!
మైథిలియే! ఉన్యక్త లితే అప్పటి ఆర్థాపరాధైక భావ రాక్షసికతై పువ
నాత్కజనాన తిరువడినిమిత్తమౌక రక్షి. త్తరుభుక్తి ఉన్నా తే, శరణమెన్తు
శొల్లకైక్కు యోగ్యరాన కాక విభీషణకై రక్షిక్కితి పెరుమా
భుడైయ గోష్ఠియానతు మిశ్రమే లఘువాకప్పన్తాప్పట్టతు, ఉన్నుడైయ
నిర్దేతుకమాన అన్తప్పొలుమైయానతు, శెఱిన్ద్ర ప్రపరాధజలైయుడైయ
ఎజ్జలై సుఖపిప్పరాక వేణుమెన్తుకొల్లు ఆచార్యరాన భట్టరవశిచ్చెయ్
తా.

ఆకైయాతే, సర్వలోకశరణ్యరాన పెరుమాళిలుక్లాట్టిల్ శరణ్య
భూతైయాయిదుక్కితి నాచ్చియార్ సర్వాభీష్టజ్ఞో సిద్ధితైక్కాకాక
వుమ్, సంసారనివృత్తి పిఱిక్కైక్కాకవుమ్ సర్వరాలుముపాయమాక
ఆశ్రయిక్కప్పడానిన్దొ శెన్తు భగవద్బాన్త్రుత్తిలుమ్ శొల్లప్పడానిన్దతు;-
"సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీమ్ । క్షిప్రప్రసాదినీం

దేవీం సనాతనీమ్ । పాపానుషజ్జ స్సకల స్తత్త్వ గాదేవ నశ్యతి । ప్రాయ
స్చిత్తప్రసక్తేత్సు సర్వపాపసముద్యవే । మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం
శరణం వ్రజేత్ ॥ ఇతి విధానాత్ . . ౬౩.

ఏవం శ్రుతి స్మృతీతిహాస పురాణాది సకల ప్రమాణప్రతిపన్నో
పాయభావాయా స్మియః శ్రీమత్పదేన శరణ్యభూత నారాయణవిశేష
గత్వప్రతిపాదనాత్, తద్విశిష్టస్య భగవత ఉపాయత్వం దురపహ్నవ
మేవ. తదపి విధీయతే; - (౧). “మామేకాం శ్రియా యుక్తం భక్తి
యుక్తో నరో త్తమః । ద్వయేన మస్త్రరత్నేన మత్ప్రియేణ భజేత్సదా,
లక్ష్మీం శరణ్యమనుచింతయేత్ । అనేనైవం ప్రపన్నస్య శ్రియం దేవీం
సనాతనీమ్ । పాపానుషజ్జ స్సకల స్తత్త్వ గాదేవ నశ్యతి ” ఎన్ఱు - సర్వ
కామజ్గలై యమ్ కొడుప్పాళాయ్, శుభాశ్రయభూతై యాయ్, సంసార
మాకితి కడలై క్కడత్తుమనళాయ్, శడక్కెన ప్రసాదజైప్పణ్ణుమనళాన
లక్ష్మియై చ్చరణ్యయాక వనుసన్ధిప్పాళ, ఇత్తాలే, ఇప్పడి నిత్యై
యాయ్ దేవదేవియాన శ్రియై ప్రపన్ననానవనుక్కు ఎల్లాపాపసంబంధ
ముమ్ తత్త్వ గత్తిలే నశిక్కు-మెన్ఱుమ్; “ప్రాయస్చిత్తప్రసక్తేత్సు సర్వపాప
సముద్యవే । మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం శరణం వ్రజేత్ ” ఎన్ఱు-
సర్వపాపసముద్యవనిమి త్తమాక ప్రాయస్చిత్త మారమ్మిక్కు-మళవిల్,
దేవదేవనుక్కు మహిషియాన్ అద్వితీయైయాన ఎన్ఱై చ్చరణమాక
అడై నానెన్ఱుమ్ విధిక్కై-యాలే. ౬౩.

ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతీతిహాస పురాణాదికళాన సకల ప్రమాణజ్గళా
లుమ్ తోబ్బరిన ఉపాయభావజ్జెయుడై య శ్రీక్కు- శ్రీమత్పదత్తాలే
శరణ్యభూతనాన నారాయణనైప్పల్ల విశేషగత్వమ్ తోబ్బరిక్కై
యాలే లక్ష్మీవిశిష్టనాన నారాయణనుక్కు ఉపాయత్వమ్ కట్టిక్కై-య
రితు. అన్ఱవిశిష్టోపాయత్వముమ్, “మామేకాం శ్రియా యుక్తం భక్తి
యుక్తో నరో త్తమః । ద్వయేన మస్త్రరత్నేన మత్ప్రియేణ భజేత్సదా ।

త్రురంగం.] లక్ష్మీవిశిష్టస్వైవ ఉపాయత్వబోధకప్రమాణాని. ౨౭

అచిరాంతస్త్రిసాదేన మల్లోకశ్చ స గచ్ఛతి" (౧) "ఆకిశ్చన్యం సమా
లమృత్యు బుద్ధ్యైవ దృఢయా స్వయా । సర్వదా సర్వదేశేషు సర్వావ
స్థాసు సర్వథా । రక్షిష్యతి హరి శ్రీమానాశ్రితానితి నిశ్చయాత్ ।
ఆత్మాత్మీయభరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే ఉపాయం వృణు
శం తముపేయం విచిన్తయ" ఇత్యాదిభిః.

తథా - (౨) "లక్ష్మ్యై సహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్య
రూపయా । రక్షక స్సర్వసిద్ధాన్తే వేదాన్తేఽపి చ గీయతే" (౩) "య
అచిరాంతస్త్రిసాదేన మల్లోకశ్చ స గచ్ఛతి" ఎన్దు - శ్రీయోడే కూడి
యిరుక్కి-అ ఎన్నె యెరువనై యుమ్ భక్తియుక్తనాన సరోత్తమనాన
వఱ, ఎనకుప్రియమాయ్ ద్వయమెన్దు పేరాన మన్సరితత్తాలే ఎప్ప
తుమ్ భజిప్పా, శడక్కెన ఎన్నడైయప్రసాదత్తాలే ఎన్నడైయ
లోకత్తై అవఱ ప్రాపియానిఱుమెన్దుమ్; "ఆకిశ్చన్యం సమాలమృత్యు
బుద్ధ్యైవ దృఢయా స్వయా సర్వదా సర్వదేశేషు సర్వావస్థాసు సర్వథా ।
రక్షిష్యతి హరి శ్రీమానాశ్రితానితి నిశ్చయాత్ । ఆత్మాత్మీయభరం
సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తముపేయం
విచిన్తయ" ఎన్దు - దృఢైయాన తఱబుద్ధియాలే ఆకిశ్చన్యతైప్పత్తై
సర్వకాల త్రిలుమ్ సర్వదేశ త్రిలుమ్ సర్వావస్థైలుమ్, సర్వప్రకారత్తా
లుమ్, శ్రీమానాన హరియానవఱ ఆశ్రితరాన నమెరక్షిక్కుమెన్దు నిశ్చ
యిత్తు ఆత్మాత్మీయమాన భరత్తైయెల్లామ్ శ్రియఃపతియినుడైయ పద
త్తిలే నిక్షేపిత్తు, లక్ష్మీశనై ఉపాయమాక వతి, ఉపేయమాక చిన్తి
యెన్దుమ్ ఇతుముతలాన ప్రమాణజ్ఞతాలే విధిక్కుప్పడానిన్దు.

అప్పడియే, "లక్ష్మ్యై సహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్యరూప
యా । రక్షక స్సర్వసిద్ధాన్తే వేదాన్తేఽపి చ గీయతే" ఎన్దు - కారుణ్య
రూపైయాన దేవియాన లక్ష్మీయోడేకూడ హృషీకేశనానవఱ రక్షక
నాక సర్వసిద్ధాన్త త్రిలుమ్ శొల్లప్పడానిన్దునెన్దుమ్; "యన్మేఽన్తిదున్త్యి

స్తేఽస్మి ధృన్వ్యజం కిఞ్చ త్కార దార క్రియాదికిమ్ । సర్వం
తదాత్మనా నృన్తం శ్రీపతే తవ పాదయోః శరణం భవ దేవేశ నాథ
లక్ష్మీపతే మమ" (౧) "అహం మత్స్వేగ్విగ్రహ మైనై సాక్షాత్ప్రకీర్తి
పతిస్త్వయమ్" ఇత్యాదీన్యపి పద్యగాః విశిష్టాభిప్రాయస్వ త్రిపాద
కాని.

౬౪.

సరేదం శబ్దానీయమ్- (౨) "మమైవ దుష్కృతం కిఞ్చిన్నహ
దస్తి నసంశయః । సమన్తా పవిత్రో యన్మో నాఽవేక్షేదే పరస్తపా"
(౩) "ఆశంసేయం హరిశేష క్షిప్రం మాం ప్రాప్యతే పతిః । అస్త
రాత్తాచ మే శుద్ధ స్తస్మింశ్చ బహవో గుణాః" (౪) "అత్తైస్తు సమ్యు-
జం కిఞ్చ త్స్మిన్ద్రిదారక్రియాదికిమ్ । సర్వం తదాత్మనా నృన్తం శ్రీపతే
తవ పాదయోః శరణం భవ దేవేశ నాథ లక్ష్మీపతే మమ" ఎన్తు-
ఎనక్కు విషవరితానపు త్త్రిదార క్రియాదియాయుక్తు అతయాయోన్తు,
అత్తైకిమ్ శ్రియ పరయే! క్షిప్రస్మైయ పాదభగవ సమర్పిత పృట్టతు,
దేవేశన! నాథన! లక్ష్మీపతియే! ఎనక్కు- చ్చరణమాక వేణుమెన్తుమ్;
"అహం మత్స్వేగ్విగ్రహ మైనై సాక్షాత్ప్రకీర్తిస్త్వయమ్" ఎన్తు-
ఎన్దై ప్రాప్తిక్కు నేరే ఉపాయమ్ లక్ష్మీపతియాయ నానేయెన్తుమ్,
ఇత్యాదీవచనభ్రమమ్ విశిష్టాభిప్రాయత్వే వ్యాఖ్యానిస్తాన.

౬౪.

ఇతుక్కు పురిహరమాక, "మమైవ దుష్కృతం కిఞ్చిన్నహ
దస్తి నసంశయః । సమన్తా పవిత్రో యన్మో నాఽవేక్షేదే పరస్తపా"
ఎన్తు-పిరాట్టితా, ఎనక్కు పెరితాయుగ పృత్తియ దుష్కృతముట్టాకాని
స్తతు, అక్రయాయేయత్త సమర్థరాయుక్కు చెప్పయేతేయమ్ శత్రుక్కురై
ప్రతాపత్తాతే అశీక్కున్లు అవర్గిభినుపయమ్ ఎన్దై పారాతిరక్కి-అ
తెన్తు పెరుమాళై యునిరైయ పెరుమాళై యమ్పర్, వరుళిచ్చెయ్తై
యాయమ్; "ఆశంసేయం హరిశేష క్షిప్రం మాం ప్రాప్యతే పతిః
అస్తరాత్తాచ మే శుద్ధ స్తస్మింశ్చ బహవో గుణాః-శరైస్తు సమ్యులాం

(౧) (౨) రా-సు-౩౮-౪౭. (౩) రా-సు-౩౮-౪౭.

(౪) రా-సు-౩౯-౩౦. ౪ "అత్తనా" యెన్పురమ్ము అర్థమ్ కానిరై.

ప్రకరణం. మధ్యే లక్ష్యా ఉపాయత్వానమృత శబ్దనమ్. ౨౬

లాం కృత్వా లక్ష్యం పరబలాద్దనం । మాం నయేద్యది కాకుత్స్థస్త
 తస్య సదృశం భవేత్ ” ఇత్యాదినా స్వరక్షణే భగవదశ్చత్వం తద్గు
 ణానామేవాపేక్షితత్వం స్వానర్థత్వమిత్యాదికముక్తిః; కాకృత్యాస్తే
 స్వరక్షణాశక్తిశ్చ సుప్రసిద్ధా; అతః (౧) “స్వరక్షణేష్యశక్తి
 కో హేతుః పరరక్షణే” ఇతి న్యాయేన అస్యా ఉపాయత్వం సు
 వ్యతీతః—

ప్రమాణశత ప్రతిపన్నోపాయభావ దురపహ్నవత్వస్యాక్
 త్వాత్, రాక్షసిరక్షణాదేః ప్రసిద్ధత్వాచ్చ. తథాపి స్వవిరోధినివర్తనా

కృత్వా లక్ష్యం పరబలాద్దనం । మాం నయేద్యది కాకుత్స్థస్త తస్య
 సదృశం భవేత్ ” ఎన్టు - తిరువడ్డియైప్పార్తు, హరిశ్చేన్తే! ఎనక్కు
 నాథరాన పెరుమాళ్ శడక్కెన ఎన్నై క్కిట్టినరెన్టు నిన్నెయానిళ్లే,
 అతుక్కడి - ఎన్నుడైయ అన్తరాత్తా భుగ్ధమాయిరానిన్తు, అవర్
 పక్కలిలే గుణగళే కువాలాక ఇరాన్దత్తు, ఆకైయాలే శరణభాలే
 లక్షైయై సజ్కులైయాక్కి-శత్రుక్కళేపడైవీట్టై యభిక్కవల్ల పెరు
 మాళ్ తామే వన్తు ఎన్నై క్కైక్కొణ్ణుపోవరాకిల్ అతుకాణవర్క్కు
 త్తకుతియెన్టు శొల్లకైయాలమ్, - స్వరక్షణత్తిలే పెరుమాళైయే
 పార్ త్తిరుక్కైయమ్, రక్షిక్కైక్కు అవర్ గుణగళే యమైయుమ్మి
 రుక్కైయమ్, తామ్ రక్షిత్తుక్కొళ్ళుక్కైక్కు అన్తరల్లమైయుమ్
 శొల్లప్పట్టతు; కాకృత్యాస్తత్తిలే స్వరక్షణత్తిలే శక్తియిడై యెన్ను
 మిడమ్ సుప్రసిద్ధమ్; ఆకైయాలే, “స్వరక్షణేష్య శక్తిస్య కో హేతుః
 పరరక్షణే” ఎన్టు - తన్నై రక్షిక్క-మాట్టాతననక్కు ప్పిటరై రక్షి
 క్కైక్కు కాగరణమేతెన్ది మర్నాదైయిలే ఇనభుక్కు ఉపాయత్వమ్
 కూడాతెన్టు నిన్నైక్క-కడవత్తు; - ఎత్తాలేయెన్నిల్; - ప్రమాణశతజ్ఞ
 భాలే తోన్దైన ఉపాయభావమ్ కభిక్కుప్పొకామైయాలమ్, రాక్షసిక
 భుడైయ రక్షణమ్ ప్రసిద్ధమాకైయాలమ్. అనాల్, తన్విరోధియై
 త్తా కభిత్తుక్కొళ్ళాతోభివానెన్నెన్నిల్; - తనక్కు స్వతస్సిద్ధమాన

దేవ్యాః భగవత్పారార్థ్యస్వాభావాత్ తదనుసూపం వాత్సల్య కాదు
 గ్యాదిగుణజాతమేతదసాధారణమ్; ఉభయోరుభయాన్వయేఽపి పతి
 భార్యారూప స్వరూపభేదసూచకత్వ ప్రాచుర్యేణైవంవిభజ్యతే. తదుక్త
 మాచార్యైః- (౧) “యువత్వాదా తుల్యేఽప్యపరవశతా శత్రుశమన
 స్థిరత్వాదీ కృత్వా భగవతి గుణాః పుంస్త్యసులభాః । త్వ
 స్త్రీతైవీకాంతాన్ మృదిమ పతిపారార్థ్య కరుణా క్షమాదీన్వా భోక్తుం
 భవతి యువయోరాత్మని భిదా ” ఇతి. తథా ప్రతిభటనిరసనాది
 పరికరభూతస్య దివ్యాయుధాదేరుభయసాధారణ్యేఽపి ప్రణతరక్షావిల

భుక్కు- భగవత్పారతన్యైమ్ స్వభావమూకైయా లే ఇన్ద్రస్త్రీత్వత్తుక్కు-
 ఏకాన్తమాన వాత్సల్యకారుణ్యాది గుణజభివభుక్కే అసాధారణజ్ఞా
 యిరుక్కుమ్; ఇన్ద్రభరువర్ కు- మిరణ్ణముణ్డేయాకిలుమ్ పతిభార్యారూప
 మాన స్వరూపభేదతై పుణ్ణికొడ్డుక్కి-ఱ ప్రాచుర్యత్రా లే ఇప్పడి పిరిక్కు-
 ప్పడుకిఱన. ఇన్ద్రప్రకారతై ఆచార్యరాన భట్టరదుభిచ్చెయ్ తార్,- “యువ
 త్వాదా తుల్యేఽప్యపరవశతా శత్రుశమన స్థిరత్వాదీ కృత్వా భగవతి
 గుణాః పుంస్త్యసులభాః । త్వయి స్త్రీతైవీకాంతాన్ మృదిమపతిపారార్థ్య
 కరుణా క్షమాదీన్వా భోక్తుం భవతి యువయోరాత్మని భిదా ” ఎన్దు-
 యకావనాదిగుణజభిరువర్ కు- మొక్కు మేయాకిలుమ్ అపరవశతైయా
 కిఱ స్వాతన్యైముమ్, శత్రుశమనమాకిఱ విరోధినివృత్తియుమ్, అతిల్
 నైర్యమ్ముతలాన పురుషోత్తమత్వ ప్రకాశకమాన గుణజతై భగవాన్
 పక్కులిలుమ్, ఉన్బక్కులిలే, స్త్రీత్వత్తుక్కు- ఏకాన్తమాన మార్దవమ్,
 భర్తృపారతన్యైమ్, కరుణై, క్షమైముతలాన గుణజతై యుమ్ పిరిత్తు
 పుణ్ణికొడ్డు భోగార్థమాక ఉజ్జభుడైయ స్వరూపత్తుక్కు- వేటుపాహే
 ణ్డాకానిన్దతితే యెగ్గిణ్ణోకత్రా లే. అప్పడియే ప్రతిభటనిరానత్తుక్కు-
 ప్పరికరమాన దివ్యాయుధాదికభుమిరువర్ కుమ్ శేషమేయాకిలుమ్,
 ఆశ్రితరక్షణతిల్ విలమ్బమ్ పాటుక్కుమాట్టాతారైప్పలే ఈశ్వర

మూసహిత్యసనదాపశ్చాయసభారణస్య భగవదపవాసాభారణత్వం
తైరేహోక్తిమ్ - (౧) “సామాన్యభోగ్యమాపి కౌస్తభ వైజయన్తీ
పశ్చాయధాది రమణ స్వయమేవ విధిత్ । తద్భారభేదమివ తే పరిహ
హస్తకామ శ్రీరజ్జధామమణిమగ్ధరి గాహతే త్వామ్” ఇతి. ౬౬.

ఏతదుక్తింభవతి - ఉపాయభూతస్య భూతశక్త్యాదికల్యాణగుణ
విశిష్టస్య నారాయణస్య లక్ష్మీవిశిష్టత్వేపి విశేష్యాంశభూతస్య తస్యైవ
ప్రధానీన ఉపాయకార్యకరత్వమ్, విశేషణాంశస్య తదనువిధాయత్వ
మాత్రమేవ. నైతావతా ఉపాయస్య ప్రకటిత్యహంబి - (౨) “కృత
యా పర్యపాలయత్” ఇతి యిమం క్రితానా హంబి పర్యనాత్ ; తథాత్వ
తానేధరిత్వైక్యో ణ్మిమక్తి. అపి యిమ్ అపి తామేయమభిప్రాయితాత్ -
“సామాన్యభోగ్యమాపి కౌస్తభ వైజయన్తీ పశ్చాయధాది రమణ
స్వయమేవ విధిత్ । తద్భారభేదమివ తే పరిహస్తకామ శ్రీరజ్జ
ధామమణిమగ్ధరి గాహతే త్వామ్” ఎన్తు - శ్రీకౌస్తభమ్ వైజయన్తి
పశ్చాయసమ్ తుడక్యమాననై ఇమచక్తిక్యమ్ సామాన్యభోగ్యమా
యిరున్దతేమాకిలుమ్ ఉనక్కురమణనాన సత్వేశ్వరకో తానేధరియన్తి
కొణ్ణు, అవన్త్రీనుడైయ భారత్తాలుచక్కు ఇన్తెన్తెహారామల్ పరిహ
రిప్పన్తే, శ్రీరజ్జమాకితి కోల లాన్త్రావ్చక్కు మాణిక్య ప్పుజ్జొత్తు
పోలే యిరుక్కిఆవళే! అవన్త్రీచక్కు ఉన్న్దే స్వర్ణముణ్ణాన్తై కాక
అవన్త్రోడేకూడి ఉన్న్దే సంశ్లేషియాన్తినాన్తెయన్తే. ౬౬.

ఇతాల్ శొల్లిన్త్రోయన్త్రీయ ఎన్న్దెన్న్దెల్ - ఉపాయభూతనాయ
జ్ఞానశక్త్యాది కల్యాణగుణవిశిష్టనాన నారాయణమక్కు లక్ష్మీవిశిష్టత్వ
ముణ్డేయాకిలుమ్ విశేష్యాంశనాన ఈశ్వరనే ప్రధాననాకొణ్ణు ఉపా
యకార్యతై చ్చెయ్వా, విశేషణాంశమాన ఇవళే అవనై ప్పికళెల్లు
మళవేయుళ్యతు. ఇన్వళవాల్ ఉపాయమాన అవనుడైయ నై రచేక్యమ్
కుత్తెయాతు; - “కృపయా పర్యపాలయత్” ఎన్తు - రక్షకత్వత్తుక్కు-

ముక్తమస్యా అపి - (౧) “లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్య రూపయా । రక్షక స్వర్వసిద్ధాస్తే వేదాస్తేషుచ గీయతే” ఇతి. అస్యాగి కారుణ్యరూపత్వం తదతిశయాపాదకత్వేన; తత్ప్రచ్యుర్యేణవా; అన్యథా చేతనవస్తునః కృపాగుణత్వాయోగాత్. ఏవంసతి (౨) “అహం మత్ప్రప్యృపాయో వై సాక్షాల్లక్ష్మీపతిస్త్వయమ్” ఇన్యక్తే కోఽహమిత్యక్త్యాత్. ఏతదభిప్రాయేణ విశిష్టోక్తిః. అన్యథా సర్వా త్కనాఽన్వయే వక్తివ్యేసతి సకల శ్రుతిస్మృతీతిహాసాది విరోధస్సాన్యత్. అస్యాగి పృథగుపాయత్వవచనమ్ - భగవత్ప్రేయసీత్వముఖేన తత్ప్రసా

క్రమపై కూడ కాణ్డెయాలే; కృపారూపైయాన ఇవళో అనువిధానమ్ పణ్ణుకై కుత్తెయస్తు. “లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్యరూప యా । రక్షక స్వర్వసిద్ధాస్తే వేదాస్తేషుచ గీయతే ” ఎస్తు-కారుణ్య రూపైయాన్ దేవియాన లక్ష్మీయోడేకూడ హృషీకేశనాన సర్వేశ్వ రో రక్షకనాక స్వర్వసిద్ధాన్తల్లిలుమ్ వేదాన్తల్లిలుమ్ శొల్లప్పడానిష్ట తెన్దెయాలే, ఇవళుడైయ కృపారూపత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు. అతావతు - ఈశ్వరనుడైయ కృపాగుణతై వర్ణిప్పిల్లల్, కృపాగుణప్రచురైయాకై యాతలాకక్కడవతు. అల్లాతపోతు చేతనవస్తునాన ఇవళుక్కు కృపా గుణత్వమ్ కూడాతిత్తే. ఇప్పడియాయుళ్ళవిడత్తిల్, “అహం మత్ప్రప్యృపాయో వై సాక్షాల్లక్ష్మీపతిస్త్వయమ్” ఎస్తు- లక్ష్మీపతియాన నాన్ ఎన్దె ప్రావీక్కిక్కు ఉపాయమెస్తు శొన్నాల్ కారుణికనాన నానెస్తు శొల్లెన్ద్రామిత్తే. ఇన్దెనినై ల్లిత్తే లక్ష్మీవిశిష్టసుపాయమెన్దతు. అల్లాతపోతు సర్వప్రకారత్తాలుమినళుక్కున్వయమ్ కొళ్ళిల్ సకల శ్రుతి స్మృతీతిహాన పురాణాదికళుక్కు- విరోధముడ్డామ్. ఆనాల్, ఇవళో తనిత్తు ఉపాయమెస్తు వచనజ్ఞో శొల్లెకిఱపడి యెన్నెన్నిల్;-సర్వేశ్వర నుక్కభిమతమాన స్వరూపాదియెయైయ మహిషియాకై యాలే, త న్దెయాశ్రయిక్కు అవనై ప్రసన్ననాక్కుమెన్దునినైత్తు. అల్లతుస్వతన్దో

దనద్వాదేణ; అన్యథా పారార్థ్యాయోగాత్. అతఏన సర్వత్ర కారణత్వ నియన్తృత్వాదావపి భగవదనువిధాయిత్యమేవాన్యస్వరూప మిత్యవగన్తవ్యమితి. అతః, లక్ష్మీ గుణ విగ్రహవిశిష్టస్య ఉపాయత్వే, యథా విగ్రహశ్శుభాశ్రయత్వాపాదకః, యథాచ గుణా స్సూపసదత్వాది తత్తత్కార్యోపయుక్తాః, తథా అన్యథాచ పురుషకారకార్యోపయోగ ఇతి నిష్కర్షః.

ఏనంచ, “చరణౌ” ఇత్యుక్తేన సమన్తపదేన * శరణుదేనచ, నిత్యపురుషకారయన్తస్య నిరవధికవాత్సల్యాది నిఖిలమజ్గళగుణాకరస్య శ్రీమతో నారాయణస్య చరణారవిన్దద్వయమేవ నిరపేక్షోపాయభూత మిత్యుక్తమ్.

౬౭.

పాయమెన్నిల, స్వతస్సిద్ధమాన స్వరూపపారతన్యమిమ్ కూడాతు. ఆకైయాల్ కారణత్వ నియన్తృత్వాదికథాన ఎల్లావిడత్తిలుమ్ భగవదనువిధాయిత్యమే ఇవభుక్కు స్వరూపమెన్లతియప్పదుమ్. ఆకైయాల్, లక్ష్మీవిశిష్టముమాయ్ గుణవిశిష్టముమాయ్ విగ్రహవిశిష్టముమాన వస్తు ఉపాయమెన్నుమిడత్తిల్, యాతారుపడి వాత్సల్యాదిగుణజ్జల్, ఉపాయకార్యమాన అనిష్టనివృత్త్యాదికభుక్కుఁబాప్పన జ్ఞానశక్త్యాదికల్ పోలన్తియే ఆశ్రయణసౌకర్యమాకిఱ కార్యాన్తరత్తుక్కుఁబాప్పయిరుక్కుమ్; విగ్రహమ్ శుభాశ్రయత్తుక్కుఁబాప్పయిరుక్కుమ్; ఇగ్గుణజ్జల్ తాఁ బజ్జికార్యమొన్లుక్కిన్తియే తనితనియే కార్యభేదతై యుడై త్తయిరుక్కుమ్; అప్పడియే లక్ష్మీసంబంధమ్ ఇగ్గుణోన్మేషతై పుణ్ణి క్కార్యమ్ శేయివిత్తు కొడుక్కైయాకిఱ పురుషకారభావమాయుళ్ళు ‘కార్యభేద త్తిలే ఉపయుక్తమయిరుక్కుమెన్లతాయీల్లు.

ఇప్పడి “చరణౌ” ఎన్లు ముడివాన సమన్తపదత్తాలుమ్ శరణుపదత్తాలుమ్, పురుషకారవిశిష్టనాయ్ నిరవధికమాన వాత్సల్యాదికథా యుళ్ళు నిఖిలమజ్గళగుణాకరనాయ్, శ్రీమానాన నారాయణుడైయ చరణారవిన్దద్వయమే నిరపేక్షోపాయమెన్లు శొల్లప్పట్టతు.

౬౮.

అనంతరం క్రియాపదేన తద్విషయా ప్రప త్తిస్సానుష్ఠానతయా ప్రకాశ్యతే. “ప్రపద్యే” ఇత్యస్య పదస్య (౧) “పద - గతౌ” ఇతి గత్యర్థధాతుసిద్ధత్వేఽపి గత్యర్థానాం బుద్ధర్థత్వం శాబ్దసమయసిద్ధ మితి జ్ఞానవాచిత్యమవగమ్యతే. అయచ్ఛ జ్ఞానవిశేషః, ఉపాయస్వీకారాత్కరత్వా దుపాయశరీరానంతర్యామి; ఉపాయనిష్పాద్యత్వాభాదుపేయానంతర్యామి; స్వీకారేనత్యేవ ఉపాయస్య కార్యకరత్వాత్; కిన్తు - స్వతస్సిద్ధోపాయభావస్య శరణ్యస్య రక్ష్యాపేక్షాప్రతీక్షస్య రక్షణావకాశప్రదస్తద్వరణాత్కరమ. ఉపసర్గేణ తత్ప్రకర్ష ఉచ్యతే. తస్య ప్రకర్షోనామ - పూర్వానుసంహిత శరణ్యగుణోద్భావిత దృఢాధ్యవసాయాత్కరత్వమ్. అయమేవ మహావిశ్వాసాత్కర

అనంతరమ్, “ప్రపద్యే” ఎన్నిఱ క్రియాపదత్వాలే తద్విషయైయానప్రప త్తియానతు స్వానుష్ఠానమాకచ్ఛొల్లప్పడుకితతు. ఇన్దప్పదమ్ “పద - గతౌ” ఎన్నిఱ గత్యర్థమాన ధాతువిలే సిద్ధమాయరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్, గత్యర్థమానతు బుద్ధర్థత్వైక్కాట్టుమెన్నిఱ శబ్దశాస్త్రనియమత్వాలే జ్ఞానవాచియాయరుక్కితతు. ఇన్ద జ్ఞానవిశేషమ్, ఉపాయ త్తినుడైయ స్వీకారరూపమాకైయాలే ఉపాయవేష త్తిల్ పుకాతు; ఉపాయత్తాలే సాధ్యమల్లామైయాలే ఉపేయత్తిల్ పుకాతు; ఉపాయస్వీకారముణ్ణానాలితే ఉపేయమ్ సిద్ధిప్పతు; ఆనాలితు ఎతాయరుక్కితత్వైన్నిల్; -స్వతస్సిద్ధమాన ఉపాయభావత్వైయుడైయ శరణ్యనానవరత్వత్తినుడైయ అపేత్తైయై ఎతిర్పార్ త్తిరుక్కుమవనాకైయాలే, అవనుక్కు రక్షణావకాశత్తై పుణ్ణిక్కొడుప్పతాయ్, రక్ష్యాపేక్షారూపమాన ఉపాయవరణాత్కరమాయరుప్పతాయ జ్ఞానవిశేషమ్. “ప్ర” ఎన్నిఱ ఉపసర్గమ్, అన్ద జ్ఞాన త్తినుడైయ ప్రకర్షత్వైచ్చొల్లత్తు. అలావతు - మున్బనుసన్ధిత్త శరణ్యగుణధాతే యుణ్ణావతాన దృఢా

జ్ఞానవిశేషః అన్యపదస్యైభిధానికోఽర్థః. తత్పూర్వకాతు ప్రార్థనైవ ప్రపత్తిశబ్దార్థః ఇతి ప్రమాణబలాత్ ప్రార్థనాగర్భత్వమత్రానుసంధేయమ్; - (౧) “అన్యసాధ్యే స్యాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్ । తదేకోపాయతాయాజ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతిః” (౨) “త్వమేకోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతామ్” (౩) “శరణం భవ దేవేశ నాథ లక్ష్మీపతే మమ” ఇత్యాదివచనాత్; “ప్రపత్తిర్నామ-విశ్వాసః, సకృత్ప్రార్థనామాత్రేణాపేక్షితం దాన్యతీతి విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థనమితియావదితి భాష్యధ్యవసాయమ్. ఇన్ద మహావిశ్వాసాత్సకమాన జ్ఞానవిశేషమ్ ఇన్దప్రపత్తుక్కు- శబ్దార్థమ్. ఇన్ద విశ్వాసపూర్వకమాన ప్రార్థనయే ప్రపత్తియెన్దు ప్రమాణమ్ శొల్లక్తయాలే ప్రార్థనాగర్భత్వమివ్విధత్తిత అనుసంధేయమ్; - “అన్యసాధ్యే స్యాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్ । తదేకోపాయతాయాజ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతిః” ఎన్దు - తనక్కు- అభీష్టమాన పురుషార్థమ్ వేటాన్తాల్ సాధ్యమల్లాతవశేవిత, మహావిశ్వాసపూర్వకమాక, పురుషార్థభూతనాన ఇన్ద ఈశ్వరనొరువనై యుమే ఉపాయమాక ప్రార్థిక్లైయాకిజ జ్ఞానమ్ శరణాగతియెన్దుమ్; “త్వమేకోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతామ్” ఎన్దు - నీయే ఎనక్కు- ఉపాయమాకవేణు మ్మెన్దిజ ప్రార్థనాజ్ఞానమ్ శరణాగతియెన్దు శొల్లపట్టతు, అతు ఇన్ద దేవస్వకలితే ప్రయోగిక్కు-పుదువతాకవేణుమ్; “శరణం భవ దేవేశ నాథ లక్ష్మీపతే మమ” ఎన్దు-దేవేశనే! నాథనే! లక్ష్మీపతియే! ఎనక్కు- చ్చరణమాకవేణుమెన్దుమ్ ప్రార్థనావిశిష్టత్వతై పులవచనజ్గభుమ్ శొల్లిద్రోశితే; “ప్రపత్తియావతు - విశ్వాసమ్; అతానతు - సకృత్ప్రార్థనామాత్రతాలే అపేక్షితతై త్తరుమెన్దిజ విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థన మెన్దపడి” ఎన్దు భాష్యకారరరుభిచ్చెయితతాక సంప్రదాయమున్దాయ

కారోక్తిః" ఇతి సంప్రదాయావగమాచ్చ. ఏవముక్తంచ భాష్యకారేణ గద్యవిశేషే, (౧) "ఏవమవస్థితస్యాప్యర్థిత్వమాత్రేణ పరమకారుణికో భగవాన్ స్వానుభవప్రీత్యోపనీతై కాన్తికాత్మైక కైజ్జరైకరతిరూపనిత్యదాస్యం దాస్యతీతి విశ్వాసపూర్వకం భగవన్తం నిత్యకైజ్జరతాం ప్రార్థయే" ఇతి. తస్మాత్, విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థనాత్మక జ్ఞానవిశేషః, అనేనక్రియాపదేన అస్యాధికారిణ స్వానుభవసారూపతయా ప్రత్యపాది.

౬౮.

అథవా - అస్య పదస్య గతివాచకత్వాత్, మానస వాచిక కాయకరూపా త్రివిధాపి గతిరుచ్యతే. తత్ర మానసి గతిః - పూర్వోరుక్కుమ్. ఇప్పడియే శ్రీరంగగద్య త్తిలే "ఏవమవస్థితస్యాప్యర్థిత్వమాత్రేణ పరమకారుణికో భగవాన్ స్వానుభవప్రీత్యోపనీతై కాన్తికాత్మైక కైజ్జరైకరతిరూప నిత్యదాస్యం దాస్యతీతి విశ్వాసపూర్వకం భగవన్తం నిత్యకైజ్జరతాం ప్రార్థయే" ఎన్తు - ఇప్పడి విరోధి పూర్ణనాయుర్కుటవనుక్కుమ్ అర్థిత్వమాత్రత్వాలే పరమకారుణిక నాన భగవానానవత్ తన్నుడైయ అనుభవ త్తినుడైయ ప్రీతీయాలే వన్త వికాన్తికమాయ్ ఆత్మైకమాన కైజ్జర్యమొన్చిలుమే ఉకపైఎ యుడైత్తాన్పుడియాన నిత్యదాస్యతై త్తరుమెన్చి విశ్వాసపూర్వకమాక భగవానై నిత్యకైజ్జర్యతై ప్రార్థిక్కితేనెన్తరుళిచ్చెయ్తార్. ఆకై యాలే, విశ్వాసపూర్వకప్రార్థనైయై వేషమాకపుడైత్తాన జ్ఞానవిశేష మానతు ఇన్తక్రియాపదత్తాలే ఇన్త అధికారిక్కు స్వానుభవసారూప ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు.

౬౯.

అజ్ఞనన్తియే, ఇన్తపదమ్ గతివాచియాన్కొన్డు మానసమ్, వాచికమ్, కాయకమెన్తు మూన్తువకైప్పట్ట గతియైయుమ్ శొల్లుకిట తాకవుమామ్. అన్విడ త్తిల్ మానసియానగతియావతు - మున్పుశొన్న అధ్యవసాయతై వడివాక ఉడై త్తాయిరుక్కుమ్; వాచికై యానగతియా

(౧) శ్రీరంగగద్యమ్.

క్తాధ్యవసాయాత్మికా; వాచికీ-(౧) “భవశరణమితరయన్తి (యేవై)”
 (౨) “ద్వయవక్తాత్వమ్” (౩) “శరణాగతశబ్దభావః” (౪) “శరణ
 మిత్యపివాచ ముదైరయమ్” ఇత్యాదిప్రకారేణ ప్రార్థనోక్తిః; కా
 కీతు - (౫) “అజ్ఞలిః పరమా ముద్రా క్షిప్రం దేవప్రసాదినీ” (౬)
 “త్వదక్షీముద్దిశ్య కదాపి కేనచిద్యథా తథావాపి సకృత్కృతోఽ
 జ్ఞలిః । తదైవ ముష్టాత్యశుభాన్యశేషతశ్శుభాని పుష్టాని నజాతు హీ
 యతే” ఇతి భగవత్ప్రసాద హేతుభూతాఽజ్ఞలిముద్రా; (౭) “శూ
 యతేహి కపోతేన శత్రు శ్వరణమాగతః” ఇత్యుక్తినిపాదవత్,

వతు - “భవశరణమితరయన్తి” ఎన్తు - శరణమాక వేణుమెన్తు శొల్లు
 కితార్కకళెన్తుమ్, “ద్వయవక్తాత్వమ్” ఎన్తు-ద్వయవైచ్చొన్న నీయె
 న్తుమ్, “శరణాగతశబ్దభావః” ఎన్తు - శరణాగతశబ్దవై భజిత్రవనె
 న్తుమ్, “శరణమిత్యపి వాచముదైరయమ్” ఎన్తు-శరణమెన్గిల వాదైయె
 చొన్నే నెన్తుమ్ ఇప్పడి శొల్లుకిట ప్రకారత్తాలే ప్రార్థనోక్తియాయరు
 క్షి-తితు; కామికమాన గతియావతు - “అజ్ఞలిః పరమా ముద్రా
 క్షిప్రం దేవప్రసాదినీ” ఎన్తు - పరమైయాన ముద్రైయాయరుక్కి-తి
 అజ్ఞలియానతు శడక్కెన దేవనై ప్రసాదియానిఱ్కు-మెన్తుమ్; “త్వద
 క్షీముద్దిశ్య కదాపి కేనచిద్యథాతథావాపి సకృత్కృతోఽజ్ఞలిః”
 తదైవ ముష్టాత్యశుభాన్యశేషత శ్శుభాని పుష్టాని నజాతు హీయతే”
 ఎన్తు - ఉన్నడైయ తిరువడికలై ఉద్యేత్తు ఒరుకాలత్తిలే ఒరువనాలే
 ఏతేను మొరువడియాకిలుమ్ ఒరుపర్యాయమ్ పణ్ణప్పట్ట అజ్ఞలియానతు
 ఎల్లావశుభజ్జలై యుమ్ పోక్కానిఱ్కుమ్, ఎల్లాశుభజ్జలై యుమ్ నిత్త
 యానిఱ్కుమ్, ఒరుకాల కుట్రైయాతెన్తు శొల్లుప్పట్ట భగవత్ప్రసాద
 హేతుభూతైయాన అజ్ఞలిముద్రైయాలత్; “శూయతేహి కపోతేన
 శత్రు శ్వరణమాగతః” ఎన్తు - కపోతమిరున్సవిడ లే వన్ వేడక పోల

(౧) వి-పు-౩-౭-౩ ౩. (౨) శరణాగతశబ్దమ్. (౩) అతిమా-స్త-౬౧.

(౪) ర-స్త-౨-౧౦౨. (౫) గారు-పు-పూర్వఖ-౧౧-౨౬. (౬) స్తోత్ర-౨౫.

(౭) రా-య-౧౮-౨౪.

శ్చ కుట్టలితమధికమ్.

(౧) “త్రిన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవ శరణం గతః” ఇతి కాకవచ్చ రక్షకవస్తుసమీపాః కతిర్వా; ఇయముభయీచ గతిః కతిః. ఏత చ్చాతుర్విధ్యవివక్షయేదముక్తిమ్, - (౨) “బద్ధాశ్చలిపుటం దీనం యాచంతం శరణాగతమ్” ఇతి. తత్ర “దీనమ్” ఇతి మానసమ్, “యాచంతమ్” ఇతి వాచికమ్, “బద్ధాశ్చలిపుటమ్-శరణాగతమ్” అశ్చలి గృహగమనరూపకాయకభేదశ్చ. అనయా కాయకభేదస్య తద్వేదగూఢప్రణిపాతాదిరన్యవలన్యతే; (౩) “ప్రణిపాతప్రసన్నాహి” ఇత్యాదినచనాత్; (౪) “అపసీతశిరస్త్రిణా శ్చేషాంతం శరణం యయుః| ప్రణిపాతప్రతీకార స్సంరమ్భాహి మహాత్మనామ్” ఇతి లాకికోక్తేశ్చ.

పుమ్, “త్రిన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవ శరణం గతః” ఎన్తు-ఎన్టుమ్ తిరిన్తు వన్తు విఘ్నన్తు కాకమ్పోలపుమ్ రక్షకనిరున్దవిడతై వరువతాకపు మామ్; ఇన్దు ఇరన్దుగతియుమ్ కైయుమ్ కాలుమాన కరణగ్ధళాలే వన్దు తాకైయాల్ కాయికైయామ్. ఇన్దనాలువకైయుమ్నినై తితే “బద్ధాశ్చలిపుటం దీనం యాచంతం శరణాగతమ్” ఎన్తు శొల్లిత్తు. అవిన్ది తితే “దీనమ్” ఎన్తు-మానసమాన ఇరప్పైచ్చొల్లుకిఱతు, “యాచంతమ్” ఎన్తు - వాచికమాన ఇరప్పైచ్చొల్లుకిఱతు, “బద్ధాశ్చలిపుటం శరణాగతమ్” ఎన్తు- అశ్చలియైయుమ్, ఇరన్దవిడతై వరుకైయైయుమ్ శొల్లుకైయాలే కాయకభేదమ్ శొల్లుకిఱతు. ఇన్దన్దాయకభేదత్తాలే తద్వే దమాన ప్రణామాదికళుముపలక్షితమ్; - “ప్రణిపాత ప్రసన్నాహి” ఎన్తు - ప్రణిపాతత్తాలే ప్రసన్నై యామెన్తు వశనముణ్ణాకైయాలమ్; “అపసీతశిరస్త్రిణా శ్చేషాంతం శరణం యయుః| ప్రణిపాతప్రతీకార స్సంరమ్భాహి మహాత్మనామ్” ఎన్తు - తలైయిల్ కీరిట్టగై ఛాగ్గి ప్పొక్కట్టు శేషిత్త రాజాక్కల్ అవనై చ్చరణమ్పుక్కార్కల్, పెరియ్ వర్కకళుడైయ వేగమానతు తగ్గల్ కాలితే విఘ్నకైయే ప్రతిక్రియైయాక ఉడైత్తాయిరుక్కుమితేయెన్తు ప్రణామత్తై చ్చరణాగతియాక లాకికవి కళుమ్ శొల్లుకైయాలమ్.

౬౯.

(౧) రా-సు-౩౮-౩౩.

(౨) రా-య-౧౮-౨౩.

(౩) రా-సు-౨౩-౫౩.

(౪) రఘువంశ-౪-౬౪.

ఏషా గతిత్రయాయత్ర సంభూయ వర్తతే, తత్ర పూర్ణా ప్రపత్తిః; సా చార్థేష్యేవ ప్రాయశ స్సంభావ్యతే; యత్ర కరణత్రయే స్వస్యతమయ్యుక్తా, తత్ర మానసీ ప్రధానా, జ్ఞానాల్లక్ష్మిత్యాత్; వాచికీ కాయికీచ తదవరా, తయోరమనస్కయోః దృష్టేష్యేవ సంభావ్యమానత్వాత్. కేవలాశుమానసీ ఉభయసాధారణీ. స్థితీయమార్తానామా శుఫలకారిణీ, దృష్టానాం తత్తదభిసంధ్యనురూప ఘటదాయినీతివిశేషః. అభిసంధిశ్చ తత్తదధికారివిశేషేషు ద్రష్టవ్యా. ఉక్తిశ్చ ఆర్తదృష్టవిభాగః, - (౧) "ఆర్తోవా యదివా దృష్టః" ఇతి. యస్యతు వర్తమాన

ఇన్ద మానస వాచిక కాయికగతిమూస్తుమ్ యావనారువన్చక్కులిలే తిరళఉడ్డాకితతు, అవ్విడత్తిల్ ప్రపత్తి పూర్ణాయాయుకుమ్; అతు ప్రాయేణ ఆర్తకపక్కులిలేయుడ్డామ్; యావనారువన్చక్కులిలే ఇమ్మున్దుకరణజ్ఞులు మేతేను మొన్తాలే యుడ్డాకితతు, అతిల్ మానస గతి ప్రధానై, - జ్ఞానరూపమాకైయాలే; వాచిక కాయికగతిల్ అతి త్కాట్టిల్ కుత్తెన్దిరుక్కుమ్, మనస్సాక్షిన్ అనై ఇరణ్ణుమ్ దృష్టన్చక్కులిలే యుడ్డామనైయాయితే ఇరుప్పతు. వాచిక కాయికజ్ఞులైయొట్టిన్ద మానసగతియానతు ఆర్తదృష్టర్కళిరున్దుక్కు ముడ్డాకలామ్. కరణ త్రయత్తాలుమ్ ప్రపత్తి పూర్ణాయాన విషయత్తిల్ అన్ద చేతననుడైయ అధికారిపూర్తియొప్పణ్ణుమ్, అపూర్ణాయాన విషయత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ వై భవత్తై ప్రకాశిప్పియానిల్కుమ్. అతిల్ పూర్ణాధికారికళాన ఆర్తరళవిల్ ఇన్దప్రపత్తి శడక్కెన సులత్తై ప్పణ్ణిక్కుడానిల్కుమ్, దృష్టర్కపక్కులిలే అన్వోపదైయ నిన్దెవుక్కిడాన సులత్తైక్కుడానిల్కుమ్ మెన్దు విశేషమ్. అన్ద నిన్దెవుతా అన్వోఅధికారికళుడైయ నిన్దెకళిలే కణ్ణుక్కోళ్ళలామ్. "ఆర్తోవా యదివా దృష్టః" ఎన్దు - ఇరణ్ణుధికారికళై యుమ్ ప్రమాణమ్ శొల్లిన్ద్రోతే. అతిల్ ఆర్తప్రపన్నరాకితార్ -

దేహసమన్వేషవ భగవదనుభవవిరోధిత్యేన అత్యంతసహజజ్వలమహా
మలతవహ ఇవ భవతి, స ఆర్థప్రపన్నః; తస్య తదేహసమన్వేషమపి
శీఘ్రం నివర్తయతి. యస్యతు తదేహస్థితిరదుఃఖిరూపా, దేహస్తర
సంబంధోఽనిష్ఠశ్చ స్యాత్, స దృష్టప్రపన్నః; తస్య దేహస్తరసమ
నివర్తయతీతి విశేషః.

అస్య జ్ఞానవిశేషస్య అగ్నివిద్యాజ్ఞక కర్తానపేక్షిత్యేన సత్కార్యప
దయాదివత్సర్వాధికారత్వమ్; ఉత్తమపురుషాక్షిప్తస్య కర్తృత్వశేషా
శ్రవణాచ్చ. తస్య మస్తగిరహస్య విజ్ఞాతస్వరూపత్యేన సర్వాత్మనా భగ
వదనన్యార్థశేషభూతత్వాత్, తత్పారతన్యాయనురూపస్య స్వానుష్ఠాన
రూపస్య వరణాత్కస్యాఽస్య జ్ఞానస్య విశేషతో నియతస్వరూపానుగు
వర్తమాన శరీరసమన్వేషముమ్ భగవదనుభవవిరోధియాకై యాలే నెరుప్పి
లిరుద్ధాప్సాలే అత్యంతమసహ్యమాయ్కొండ్లు శరణమ్ పుక్కవః; అవ
నుక్కు అస్థ శరీరస్థైర్నయమ్ శడక్కిన క్కట్టిత్తుక్కొడుక్కుమ్. ఇని
దృష్టప్రపన్ననాకితాః - ఇరుక్కిఱ శరీరమ్ పొటుక్కలాయ్ శరీరా
స్తరతై ప్రవేశిక్కి అనిష్ఠమాయ్ చ్చరణమ్ పుక్కవః; అవనుక్కు
శరీరాస్తరతై క్కట్టిత్తుక్కొడుక్కుమ్ అస్థ విశేషమ్. 20.

ఇన్ద్ర జ్ఞానవిశేషత్తుక్కు అగ్నిహోమమ్ వేదవిద్యాధికారమా
కిఱ అజ్ఞతైర్నయదైత్తాన కర్తాద్యపేక్షైర్నయిల్లామైయాల, సత్యమ్, ఆర్జవమ్,
దయై తుడక్కమాన ధర్మజ్ఞో పాలే సర్వాధికారమా యిరుక్కుమ్;
“ప్రపద్యే”నిఱ ఉత్తమపురుషనాలే ఆక్షిప్తనాన కర్తావుక్కు వర్ణాది
విశేషమ్ శొల్లామైయాలుమ్ సర్వాధికారత్వమ్ సమ్ప్రతిపన్నమ్. అస్థ
కర్తావాకితాః - మస్తగిరహస్యతిలతియప్పట్ట స్వరూపత్యైర్నయదైయ
నాయ్ సర్వాత్మనా భగవదేకశేషభూతనా యిరుప్పానోరుపనాకై
యాలే, అవనుడైయ పారతన్యైత్తుక్కునురూపమాయ్ స్వానుష్ఠాన
రూపమాయ్ ఉపాయవరణాత్కమాన ఇన్ద్ర జ్ఞానత్తుక్కు విశేషిత్తు

న్యాయ విద్యతే. తదుక్తమభియుక్తైశ్చ, - (౧) "ఆ ర్థేష్వాశుఫలా తదన్య విషయేష్యుచ్చిన్న దేహాంతరా వహ్న్యదే రసపేక్షణా. త్తనుభృతాం సత్యాదివ ద్వ్యపిసీ। శ్రీరణేశ్వర యావదాత్మనియత త్వత్పారతన్యోగి చితా త్వయ్యేవ త్వదుపాయధీ రపిహితస్వాపాయభావాఽస్తు మే" ఇతి.

అత్ర వర్తమాననిర్దేశస్తు, (౨) "బర్హి నైవసదనం ద్యామి"

ఇత్యాదివాక్యేష్వివ తత్కాలానుష్ఠానమాత్రం భాషయతి; నాఽనకృదా

స్వాభావికమాన స్వరూపానుష్ఠాపత్వ ముజ్ఞాకానిఱ్కుమ్. ఇన్ద్ర ప్రప త్తికుచ్చిన్న ఇన్ద్రమెల్లామభియుక్తరాటుమ్ శోల్లప్పట్టతు- "ఆ ర్థే ష్వాశుఫలా తదన్యవిషయేష్యుచ్చిన్న దేహాంతరా వహ్న్యదేరసపేక్షణా త్తనుభృతాం సత్యాదివద్వ్యపిసీ। శ్రీరణేశ్వర యావదాత్మనియత త్వత్పారతన్యోచితా త్వయ్యేవ త్వదుపాయధీ రపిహితస్వాపాయ భావాఽస్తు మే" ఎన్దు - ఆర్థరీపక్కల్ ఆశుఫలైయాయరుక్కుమ్, అవనైయొభీన్ద విషయ త్రిల్ దేహాంతరతై ఉచ్చేదితుక్కుండుక్కుమ్, అగ్నివిద్యాదికలై అపేక్షియామైయాలే శరీరికఘ్నసత్యాదికళోపాతి ఎఱ్ఱముణ్డాయరుక్కుమ్; శ్రీరణేశ్వరనే! యావదాత్మభావియాత్మక్కుండ్లు నిత్యమాన ఉన్నడైయ పారతన్యత్తుక్కు! ఉచితమాయరుక్కుమ్, అతుతా ఉపాయమాన ఉన్నక్కల్ త్వదుపాయబుద్ధియాత్మక్కుండ్లు తన్నడైయ ఉపాయభావతైమత్తుక్కుండ్లుక్కిల అతు ఎనక్కణ్డొక వేణుమైయాలే.

ఇవిష్ట త్రిల్ అడైకితేనెన్దిట వర్తమాననిర్దేశమ్, అడైన్దేనెన్దుమ్ అడైయక్కడవేనెన్దుమ్ భూత భవిష్యత్కాలతై కాట్టామైయాలే వర్తమానమాన అనుష్ఠానతై కాట్టాకిటతు; ఎన్నోలవెన్నిల్; - "బర్హి దేవసదనన్ద్యామి" ఎన్దు- దేవగోకఘ్నకరుప్పిడమాక ప్పల్లెయలుక్కితే నెన్దు శోల్లకిట మన్త్రిల్ వర్తమాననిర్దేశమ్, అటుక్కిటకాలతై కాట్టినాప్పోలే; అప్పడియేయితే శాస్త్రవిత్తుక్కుల్ నిష్కర్షిత్తుతు;

వృత్తిరూపమున వృత్తిమీ; (౧) “సత్యం తద్వయం సకృదుచ్ఛారో భవతి” (౨) “సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోఽయం తారయేన్నరమ్” (౩) “సకృదేవ ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాఽన్యదిష్యతే” (౪) “సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాఽస్మీతి చ యాచతే” (౫) “సకృత్కృత్యో లిః” ఇత్యాదిభిస్సకృదనుష్ఠేయత్వ ప్రతిపాదనాత్.

(౬) “నారాయణపదద్వంద్వం ప్రపన్నో యావదాయుషమ్ । ద్వయమావర్తయేన్నిత్యం తస్మాఽర్థమనుచింతయన్” ఇత్యావృత్తివచ ఆకైయా లే అసకృదావృత్తిరూపమాన అనువృత్తియైక్యాట్టుకీటాక మాట్టాతు, సకృత్ప్రపత్తిశాస్త్రత్తుక్కు విరోధమేపిఁజ్జేయాలే. ఎఱ్ఱనే ఎన్నిలో; - “సత్యం తద్వయం సకృదుచ్ఛారో భవతి” ఎఱ్ఱ - అద్వ ద్వయమ్ మెయ్యే ఒరుకాల్ శొల్లవమైయుమెఱ్ఱుమ్; “సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోఽయం తారయేన్నరమ్” ఎఱ్ఱ - సకృత్కృతమాన ఇద్ద శాస్త్రార్థమ్ ఇద్ద నరనై ఉత్తరిప్పిక్కుమెఱ్ఱుమ్; “సకృదేవ ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాఽన్యదిష్యతే” ఎఱ్ఱ - సకృత్ప్రపన్న నానవనుక్కు వేటు కృత్యముణ్ణాకవిచ్చిక్కప్పడుకిఱితిలైయెఱ్ఱుమ్; “సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాఽస్మీతి చ యాచతే” ఎఱ్ఱ - ఒరుకాల్ ప్రపన్ననాయ “ఉనక్కు అడియేనాకితేన్” ఎఱ్ఱ యాచిక్కిఱవనుక్కెఱ్ఱుమ్; “సకృత్కృతోఽఞ్జలిః” ఎఱ్ఱ - ఒరుకాల్ పణ్ణప్పట్ట అఞ్జలియెఱ్ఱుమ్, ఇతుముత లాన వచనఞ్జళాలే ఇద్ద ప్రపత్తిక్కు సకృదనుష్ఠేయత్వమ్ ప్రతిపాదిక్కు పట్టతితే.

౭౩.

ఆనాల్, “నారాయణపదద్వంద్వం ప్రపన్నో యావదాయుషమ్ । ద్వయమావర్తయేన్నిత్యం తస్మాఽర్థమనుచింతయన్” ఎఱ్ఱ - నారాయణముడై య పదద్వంద్వతై ప్రపన్న నానవ ఆయుస్సు ఉభృవళ వుమ్ ఎఱ్ఱ మొక్క అతినుడై య అర్థతై యనుసన్నియానిఱ్ఱుకొణ్ణ ద్వయతై

(౧) క కే-

(౨) లక్ష్మీతత్త్వ-౧౩-౯౦. (౩)

(౪) కా-య-౧౦-౩౩.

(౫) స్తో-౪-౨౫.

(౬)

సను కాలక్షేప సుఖార్థమ్. తదుక్తం గద్యే భాష్యకారేణ భగవదభి
ప్రాయతయ్య - (౧) “ఆధ్యాత్మికాఽఽధిభౌతికాఽఽధిదైవిక దుఃఖ
విఘ్నగన్ధరహితస్త్వం ద్వయమథానుసన్ధానేన సహ సదైవం వక్తా
యావచ్ఛరీరపాతమత్రైవ శ్రీరజ్జే సుఖమాస్వ” ఇతి. ౭౩.

అథవా - అత్ర *చరణావిత్యస్తే సమస్తపదే శ్రీమచ్ఛబ్దశ్చరణ
విశేషణతయా ప్రయుజ్యతే; తథోక్తం శ్రీవత్సాజ్ఞా-మిత్రైః - (౨)
“శ్రీమన్తా హరిచరణౌ సమాశ్రితోఽహమ్” ఇతి. ఏతత్సమ్ప్రదా
ఆవర్తిపానెన్దు నిత్యానుసన్ధేయమాక చ్చొల్లనానెన్నెన్నిల్; అతు
కాలక్షేప సుఖార్థమాకక్కడవతు. ఇతుతన్నై గద్యత్తిలే, “ఆధ్యా
త్మికాఽఽధిభౌతి కాఽఽధిదైవిక దుఃఖవిఘ్నగన్ధరహిత స్త్వం ద్వయ
మథానుసన్ధానేన సహ సదైవంవక్తా యావచ్ఛరీరపాతమత్రైవ శ్రీరజ్జే
సుఖమాస్వ” ఎన్దు - పెరియపెరుమాల్ వార్తెయాక భాష్యకారరదుళి
చ్చెయ్తార్; అతావతు - ఆధ్యాత్మికమెన్దుతు - శారీరమాయుమ్
మానసమాయుమ్ వరుమ్కేశమ్. ఆధిభౌతికమెన్దుతు - పశుపక్ష్యాదిక
భాన భూతజ్జలాల్ వరుమ్కేశమ్. ఆధిదైవికమావతు - వాత వర్షాదిక
భాన దేవతైకభాలున్దానన్దేశమ్. ఇన్ద మశాన్తువకైప్పట్ట దుఃఖజ్జళుమా
కిఱి విఘ్నజ్జళినుడైయ గన్ధముమిన్దియే ద్వయతై అథానుసన్ధానత్తోడ
ఎప్పొతుమిప్పొయే శొల్లానిన్దుకొన్లు శరీరపాత త్తళవుమ్ శ్రీరజ్జత్తిలే
నీగ్ సుఖమాయరుమెన్దురుళిచ్చెయ్తపడి. ఆకైయాలే, ప్రపత్తిక్కు
అధికారికృత్యమ్ సకృత్కరణమ్, ఆవృత్తియుమ్ అథానుసన్ధానముమ్
కాలక్షేపార్థమెన్దుతాయ్తొల్లు. ౭౩.

ఇన్ద వాక్యత్తిల్ “చరణౌ” ఎన్దు ముడివాన సమస్తపదత్తిల్
శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ చరణజ్జళుక్కు విశేషణమాక ప్రయోగిక్కప్పట్టతాకవు
మామ్; అతావతు - శ్రీమత్తుక్కుభాన నారాయణ చరణజ్జళెన్దుపడి.
అప్పడి ఆధ్యానుమరుళిచ్చెయ్తార్, - “శ్రీమన్తా హరిచరణౌ సమా

యః, (౧) “శ్రీరామా వరజమునీస్త్వ లబ్ధబోధః” ఇతిచోక్తః.
(౨) “శ్రీమత్త్వత్పాదకమలే ప్రపద్యే శరణం విభో” ఇతి సాత్యకీ
తస్త్రిక్తిశ్చ, ఏతేన - పురుషకారభూతాయా శ్చియః శరణ్యచరణ
నిత్యసమ్బద్ధాత్ ఘటకా న్తరరాహిత్యం పారార్థ్యశ్చ ప్రకటికృతమ్.

యద్వా - అత్ర చరణశబ్దాత్పూర్వం “శ్రీమన్” “నా
యణ” ఇతిపదద్వయం సమ్బుద్ధ్యస్తమనుసంధేయమితిచ కేమాశ్చిత్సంప్ర
దాయః. తథోక్తం ద్వయస్వరూపప్రతిపాదకే భగవచ్ఛాస్త్రే, - (౩)
“శ్రీమన్! నారాయణ! స్వామిన్! అనన్యశరణ స్తవ | చరణౌ శరణం
శ్రితోహమ్” ఎన్తు. అతావతు - శ్రీమత్తుక్కుశాన హరిచరణజ్ఞై
నానాశ్రయి తేనెన్ద్రపడి. ఇవ్వర్థత్తుక్కు సంప్రదాయమాక “శ్రీరామా
వరజమునీస్త్వ లబ్ధబోధః” ఎన్తు మరుళిచ్చెయ్ తార్; అతావతు-ఆచార్య
రాన రామానుజనాలేపెటప్పట్ట జ్ఞానజైయడైయ నానెన్ద్రపడి. సాత్యకీ
తస్త్రిక్తిలే, “శ్రీమత్త్వత్పాదకమలే ప్రపద్యే శరణం విభో” ఎన్తు -
బ్రహ్మపుమ్ శోన్నాన్. అతావతు - పెరియవనే! శ్రీమత్తాన ఉన్న
డైయ పాదకమలజ్ఞై చ్చరణమాకవడైకితేనెన్ద్రపడి. ఇత్తాలే, పురుష
కారభూతైయాన శ్రీక్కు శరణ్యనుడైయ చరణజ్ఞోడే మతుప్పాలే
నిత్యసమ్బద్ధతై చ్చొల్లుకెయాల, ఇవళుక్కు ఈశ్వరాశ్రయణత్తిల్
వేటారుపురుష కారముమ్ వేణ్ణా వెన్నుమిడముమ్ శేషత్వముమ్ తోన్ద్ర
న్ద్రాయ్ త్తయ్.

౭౪.

అజ్ఞసన్ద్వియే, “చరణౌ” ఎన్గిట శబ్దత్తుక్కు మున్ను “శ్రీమన్”
“నారాయణ” ఎన్గిట ఇరణ్ణుపదముమ్ శ్రీమానే! నారాయణనే! ఎన్తు
సమ్బుద్ధ్యస్తమాకపుమామెన్తు శిల ఆచార్యర్కళుడైయ సమ్ప్రదా
యమ్. అప్పడి ద్వయస్వరూపతై ప్రతిపాదిక్కిట భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే
ప్రతిపాదిక్కుప్పట్టతు. - “శ్రీమన్! నారాయణ! స్వామిన్! అనన్యశరణ

యాత స్తవై వాఽఽస్మ్యహమచ్యుత" (౧) "జన్మేదం సఫలం శ్రీమ! నారాయణ కృపాలయ! శ్రీమ త్వత్పాదకమలే ప్రపద్యే శరణం విభో! నారాయణాయ నాథాయ హరయే శ్రీమతే నమః" ఇతి. శరణ్యస్య పరోక్షనిర్దేశా దపరోక్షనిర్దేశస్య సౌలభ్యాదిప్రకాశకత్వేనో క్తత్వాత్, స్తవ! చరణౌ శరణం యాత స్తవై వాఽఽస్మ్యహమచ్యుత" ఎన్టు. అతావతు - శ్రీమానే! నారాయణనే! స్వామియే! అనన్యశరణనాయ్కొండ్లు ఉన్నడై య చరణజ్ఞులై చ్చరణమూకవడైక్లే; అచ్యుతనే! ఉనక్కే- నా శేషమాకానిస్తేనెన్టు వాక్యద్వయ త్తి నర్థతైయుమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడి బ్రహ్మపుమ్ స త్యకీతన్త) త్తిలే శొన్నా;- "జన్మేదం సఫలం శ్రీమ! నారాయణ కృపాలయ! శ్రీమ త్వత్పాదకమలే ప్రపద్యే శరణం విభో! నారాయణాయ నాథాయ శ్రీమతే హరయే నమః" ఎన్టు. అతావతు - ద్వయతైప్పెన్దు పీతియాలే తన్నుడై య జన్మమ్ సఫల మాయిన్దుతెన్టు శొల్లి, శ్రీమానే! నారాయణనే! ఎన్టు పదద్వయత్తా లుమ్ సంబోధిత్తు, "కృపాలయ" ఎన్టు-లక్ష్మీసమ్బంధముడియాన కృపా వైభవతైచ్చొల్లి, "శ్రీమ త్వత్పాదకమలే" ఎన్టు లక్ష్మీక్కు నారాయణ విశేషణత్వత్తోపాతి తచ్చరణవిశేషణత్వము ముడైన్ను మిడతైయుమ్ నూచిప్పిత్తు, "ప్రపద్యే శరణం విభో" ఎన్టు - పెరియవనే! అవన్ శ్రై ఉపాయమాక వడైకిజేనెన్టు స్వీకరిత్తు, ఇప్పడి పూర్వభగ్నార్థతై యను సనిత్తు, " నారాయణాయ నాథాయ హరయే శ్రీమతే నమః " ఎన్టై యాలే, శ్రీమానాయ్ నారాయణనాయ్ సర్వస్వామియాన హరిక్కు- శేషభూతక, ఎనక్కురియేనల్లెనెన్టుకొండ్లు ఉ త్తరభగ్నార్థతైయుమ్ సన్ని హమాక వసుసన్నితానాయిన్దు. ఇప్పడి ప్రమాణమ్ శొన్నతుక్కు- మేలే, శరణ్యుడై య పరోక్షనిర్దేశ త్తిత్కాట్టిల్ అపరోక్షరూపమాన ప్రత్యక్షనిర్దేశత్తుక్కు సౌలభ్యాదిగుణప్రకాశకత్వముడ్డైకై యాలే, అభి

తదాభిముఖ్యసూచకం సమ్బద్ధ్యై నమః యుక్తమేవ. ఉక్తాశ్చ శరణా
 గతిప్రకరణేషు, (౧) “కమలనయన! వాసుదేవ! విష్ణు! ధరణిధరాఽచ్యుత!
 శబ్దచక్రపాణే! భవ శరణమ్” (౨) “శరణం భవ దేవేశ! నాథ! లక్ష్మీ
 పతే! మమ” (౩) “ఉపాయో భవ మే దేవ! శరణం భవమేఽచ్యుత!”
 (౪) “శరణం తేఽవ్రజం విభో!” ఇత్యాదిభిః. ద్రమిడోపనిషదిహా
 గిరినాథం ప్రతి తథానిర్దిష్టం శతకోపాచారైః. తథా భాష్యకారేణ
 ద్వయవివరణరూపే గద్యే సర్వత్ర సమ్బద్ధ్యై నమః శృణ్వనిర్దేశః
 ముఖ్యసూచకమాన సమ్బద్ధ్యై నమః యుక్తమాయుక్కుమ్. శరణా
 గతి ప్రకరణజ్ఞిలుమప్పడియే శొల్లప్రమ్పట్టతు, - “కమలనయన! వాసు
 దేవ! విష్ణు! ధరణిధరాఽచ్యుత! శబ్దచక్రపాణే! భవ శరణమ్” ఎన్తు-
 కమలనయననే! వాసుదేవనే! విష్ణువే! ధరణిధరనే! అచ్యుతనే! శబ్దచక్ర
 పాణియే! నీ శరణమాకవేణుమెన్తుమ్; “శరణం భవ దేవేశ! నాథ!
 లక్ష్మీపతే! మమ” ఎన్తు - దేవేశనే! నాథనే! లక్ష్మీపతియే! ఎనక్కు-
 చ్చరణమాకవేణుమెన్తుమ్; “ఉపాయో భవ మే దేవ! శరణం భవ
 మేఽచ్యుత!” ఎన్తు - దేవనే! నీ ఎనక్కు ఉపాయమాకవేణుమ్; అచ్యు
 తనే! నీ ఎనక్కు రక్షకనాకవేణుమెన్తుమ్; “శరణం తేఽవ్రజం విభో”
 ఎన్తు - పెరియవనే! ఉన్నడైయ చరణజ్ఞై చ్చరణమాకవడై న్దేనెన్తు
 మిత్యాదిప్రమాణజ్ఞుణ్డై యాలే. తిరువాయ్ మొట్టియిలే ప్రథమా
 చార్యరాన నమ్మాళ్వారుమ్ తిరువేణ్డముడైయూనైక్కుటిత్తు, (౫) “అటల
 కిలేన్” ఎన్గిపాట్టిలే, శ్రీమత్పదార్థత్రైయుమ్, నారాయణపదార్థమాన
 వాత్సల్యాదికలై యుమ్కొల్లి సమ్బాధిత్తు చ్చరణమ్ పుక్కురుళినార్.
 అప్పడియే భాష్యకారుమ్ ద్వయార్థత్రై వివరిత్తరుళుకిల గద్యత్తిలే,
 “అటలహేయప్రత్యసిక” ఎన్తుతుడగ్గి “అశరణ్యశరణ్య” ఎన్తు ముడి
 వాక శరణ్యనై సమ్బాధిత్తరుళిచ్చెయ్తార్. ఇన్ద సమ్బద్ధ్యై నమః

(౧) వి-పు-౩-౩-౩౩.

(౨)

(౩)

(౪) విసా-౧-సం-౨౨-

(౫) తి-వాయ్-౬-౧౦-౧౦.

కృతః. తదానీమత్ర తవ శబ్దోఽధ్యాహర్యః; (౧) “అనన్యశరణస్తవ
చరణౌ శరణం యాతః” ఇత్యుక్తత్వాత్. ౭౫.

తథాన్యతి పట్నదత్వమన్య వాక్యద్యయస్యాఽజ్ఞన్యాసోపయుక్త
త్వాదుక్త మిత్యవగస్తన్యమ్. తదుచ్యతే - (౨) “పఞ్చవింశాక్షరో
మస్త్రః ప్రపత్తిరితి విశ్రుతః | సర్వేషామపి మస్త్రాణాం మస్త్రోఽయం
మస్త్రీనాయకః | హృదయాద్యజ్ఞభేదేన పద్వైష్ఠ్యరలబ్ధ్యంతేనవార్ణం
హృదయం విద్ధి తృతీయార్ణం శిరోమతమ్ | శిఖార్ణం త్ర్యక్షరం విద్ధి
కవచం తద్వదేవహి | అస్త్రం పఞ్చక్షరం నేత్రం ద్వ్యక్షరం పరి
ప్రకారత్తిల్ చరణశబ్దత్తుక్కుమ్ నారాయణశబ్దత్తుక్కుమ్ నడువే తవ
శబ్దమధ్యాహరత్తుక్కుశ్శుప్తమమ్. “అనన్యశరణస్తవ చరణౌ శరణం
యాతః” ఎస్తుద్ధానపడియాతే. ౭౫.

ఇప్పడియాయుశ్యవిషత్తిల్ ఇన్ద్ర ద్యయమ్ ఆటుపదమెగ్గిటవితు
అజ్ఞన్యాసార్థమాకవుమామ్. అతావతు - “పఞ్చవింశాక్షరో మస్త్రః
ప్రపత్తిరితి విశ్రుతః | సర్వేషామపి మస్త్రాణాం మస్త్రోఽయం మస్త్రీ
నాయకః” ఎన్దు - ఇన్ద్ర ప్రపత్తియాకిట మస్త్రీమ్ ఇరుపత్తైన్ద్రక్షరమెన్దు
ప్రసిద్ధమ్; ఇన్దుస్త్రీమ్ ఎల్లామస్త్రీజ్ఞలిటుమ్వైత్తుక్కుణ్ణు మస్త్రీనా
యకనాయరుక్కుమెన్దు అర్థిపెరుమైయై చొల్లి; “హృదయాద్యజ్ఞ
భేదేన పద్వైష్ఠ్యరలబ్ధ్యంతేనవార్ణం హృదయం విద్ధి తృతీయార్ణం
శిరోమతమ్ | శిఖార్ణం త్ర్యక్షరం విద్ధి కవచం తద్వదేవహి | అస్త్రం
పఞ్చక్షరం నేత్రం ద్వ్యక్షరం పరికీర్తితమ్ ” ఎన్దు - హృదయాదిక
శాన అజ్ఞభేదత్తాతే ఆటుపదత్తోడే కూఱియరుక్కుమెన్దుమ్; హృదయ
మస్త్రీమ్ ఒన్పతక్షరమాక బుద్ధిపణ్ణు, శిరోమస్త్రీమ్ మూన్దక్షరమ్,
శిఖామస్త్రీమ్ మూన్దక్షరమ్, కవచమస్త్రీమ్ మూన్దక్షరమ్, అస్త్ర
మస్త్రీమ్ పఞ్చక్షరమ్, నేత్రమస్త్రీమ్ ఇరణ్డక్షరమెన్దుకొణ్ణు పదక్రమ
త్తిలే అక్షరనియతియైయుమ్ శ్రీవిష్ణునుహోదధిసంహితైయిలే శొల్లి

ప్రకరణం.] సమ్బద్ధ్యంత్యవత్కేఽపి షట్పదత్వోపపత్తిః. ౨౦౯

కీర్తితమ్” ఇతి. తథాచ పాద్యే - (౧) “దేహన్యాసం తతః కుర్యాన్తన్త్రరత్నేన మన్త్రవిత్ । షట్పదానిచ మన్త్రస్య షడక్షాన్యేవ విన్యసేత్” ఇతి. తస్మాత్, అజ్ఞన్యాసదశాయామస్య షట్పదత్వనిర్బంధః, అర్థమాత్రానుసంధానే సమ్బద్ధ్యంత్యవత్కథితయ సూచకత్వాదుపపన్నమిత్యుక్తిమ్. తథాత్వేఽపి షట్పదత్వశ్చ ప్రామాణికసంస్థేయమ్. (౨) “శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిస్తయుగళమ్” ఇతి గద్యవిశేషే సమస్తత్వేన భాష్యకారేణోక్తశ్చ. అత ఉభయమపి సంప్రదాయకత్వాత్ యథారుచి పరిగ్రహ్యమేవ.

ఏతేన, ఋష్యాద్యనుసంధాన మజ్ఞన్యాసాదికశ్చ రుచ్యనుగుణం భూయ. పాద్మపురాణాద్విలుచు, “దేహన్యాసం తతః కుర్యాన్తన్త్రరత్నేన మన్త్రవిత్ । షట్పదానిచ మన్త్రస్య షడక్షాన్యేవ విన్యసేత్” ఎన్దు - మన్త్రవిత్తానవా మన్త్రరత్నత్వాలే అనన్తరమ్ దేహన్యాసత్తైపుణ్ణువా, మన్త్రత్రినుజ్ఞాయ ఆఋషదక్షశ్చైయు మాత్రజమాక స్యసి ప్వానెన్దుమ్ శొల్లభ్యు. ఆత్మాయాతే, అజ్ఞన్యాసదశైయిలే ఇన్దున్త్రత్తుక్కు షట్పదత్వనిర్బంధముశ్చతు; అర్థమాత్రత్తై యనుసంధిక్కుమిడ త్తిల్ సమ్బద్ధ్యంత్యవత్ముచి అర్థాతిశయనై క్కాట్టుకైయాలే ఉపపన్న మెన్దు శొల్లపట్టతు. అన్ద అర్థానుసంధాన త్తిలుచి షట్పదత్వముచి ప్రామాణిక సూక్తైయాలే యనుసంస్థేయమ్. ఇప్పిరణ్డైయుచి భాష్యకారరిణ్డగద్య త్తిలు మనుసంధి త్తరభుకితన్, “అథిల” ఇత్యాదియాలే సమ్బద్ధ్యంత్యమాక ప్పెరియగద్య త్తిలుచి, “శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిస్త యుగళమ్” ఎన్దు సమస్తపదమాక శ్రీరజ్జగద్య త్తిలు మన్త్రచ్చైయతార్. ఇప్పడి ఇరణ్డమ్ సంప్రదాయసిన్ధిమిత్తైయాలే రుచ్యనుగుణమాక వనుసంధిక్కుమిత్తనై.

ఇత్తాలే, ఋష్యాద్యనుసంధానము మజ్ఞన్యాసాదియుచి రుచిక్కి-

(౧) (౨) శ్రీరజ్జగద్య-శ్రీ అత్రటికానుగుణాపత్తిః ౨౦౩ పుటే ద్రష్టవ్యా.

యథాయోగ్యమనుష్ఠేయ మిత్యవగస్తవ్యమ్.

21.

ఏవం పూర్వవాక్యేన ఆశ్రయణద్వారమ్, ఆశ్రయణీయం వస్తు, తదుపాయత్వమ్, తద్వరణాన్ని ప్రతిపాదితమ్.

22.

అనన్తరమ్, ఉత్తరవాక్యేన ఉపాయస్వీకారసమనన్తరభావి ఉపాయఫలభూత పురుషార్థవిశేషప్రార్థనాగర్భం ఫలతానధీన్యః ప్రయుక్త స్వనిర్భరత్వానుసంధానం ప్రతిపాద్యతే. తథోక్తిమ్, - (౧) "తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా । కేశవార్పణపర్యంతా హ్యత్కనిక్షేప ఉచ్యతే" ఇతి. (౨) "యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాన్తరైః । ముముక్షుణా యత్సాక్ష్యేన యోగేన నచ భక్తితః । ప్రాప్యతే

దాశ యథాయోగ్యమనుష్ఠిక్కుమ త్తనై ; సర్వాధికారపక్ష త్తిలివై యపేక్షితమల్లవెన్దు మున్యే శొల్లప్పట్టతు.

23.

ఇప్పడి పూర్వవాక్యత్వాలే, ఆశ్రయణద్వారతైయుమ్, ఆశ్రయణీయ వ్యక్తివిశేషతైయుమ్, ఆశ్రయణీయనుడైయ ఉపాయత్వతైయుమ్, ఉపాయస్వీకారతైయుమ్ శొల్లిగ్రామాయీర్లు.

22.

అనన్తరమ్, ఉత్తరవాక్యత్వాలే, ఉపాయస్వీకార సమనన్తరభావియాయ్, ఉపాయఫలభూతమాన పురుషార్థవిశేషతై ప్రార్థియా నిష్టుకొణ్ణు, అన్తఫలమ్ ఉపాయాధీనమెన్దు అక్లే సమర్పిక్కెయాలుణ్ణాన అధికారియనుడైయ నిర్భరత్వానుసంధానమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పడుకిటతు. అప్పడి భగవచ్చాస్త్రత్తిలై, "తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా । కేశవార్పణపర్యంతా హ్యత్కనిక్షేప ఉచ్యతే" ఎన్దు-శరణ్యనాలే రక్షిక్కుప్పడుకిట అధికారియనుడైయ భగవత్సమర్పణపర్యన్తమాక ఫలత్తిల్ స్వామ్యతై తవిరుకై ఆత్కనిక్షేపమెన్దు శొల్లప్పట్టతితే. "యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాన్తరైః । ముముక్షుణా యత్సాక్ష్యేన యోగేన నచ భక్తితః । ప్రాప్యతే పరమర

(౧) లక్ష్మీతత్తై-౧౩.

(౨) అహిర్ను-సం-౩౬-౨౯.

శ్చ "ప్రతిపత్తిరూప" ఇతిచేత్ సమ్యక్.

పరమం ధామ యతో నాఽవర్తతే పునః । తేన తేనాఽప్యతే తత్తత్తన్మాస్మినేనైవ మహామునే । పరమాత్మాచ తేనైవ సాధ్యతే పురుషోత్తమః” ఇతి శరణాగతే స్సర్వఫలహేతుత్వం ప్రతిపాద్యతే. యథా -

(౧) “చతుర్విధా భజంతే మాం జనా సుకృతిన్ోఽర్జున । ఆరో జిజ్ఞాసు ర్థార్థాన్ జ్ఞానీచ భరతర్షభ” ఇతి భక్తేరధికారిచాతుర్విధ్యక్తమ్; (౨) “తావదాత్రి స్తథా వాఙ్మ తావన్మోహ స్తథాఽనుఖమ్ । యావన్నయాతి శరణం త్వమశేషాఘనాశనమ్” ఇతి ప్రపత్తేరపి

ధామ యతో నాఽవర్తతే పునః । తేన తేనాఽప్యతే తత్తత్తన్మాస్మినేనైవ మహామునే । పరమాత్మాచ తేనైవ సాధ్యతే పురుషోత్తమః” ఎన్తు - కామ్యఫలజ్గలే కామిత్వవసుక్కు సాధనాన్తరజ్గళాల్ సాధిక్కప్పొ కాతతు యాతారు ఫలమ్, ముముక్షువుక్కు సాఙ్ఖ్యత్తాలుమ్ యోగత్తాలుమ్ భక్తియాలుమ్ సాధ్యమన్వియిలేయిరుక్కుమ్ పునరావృత్తియిల్లాత యాతారుపరన్ధామమ్, అన్వో అన్వో కామ్యాధికారియాలే అన్త అన్త ఫలజ్గళానన్తే న్యాసత్తాలే పెఱప్పడానిఱ్కుమ్; పరమాత్మాచాన పురుషోత్తమసు మన్తన్యాసత్తాలే సాధిక్కప్పడానిఱ్కుమ్ మన్త భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే శరణాగతియిన్తడైయ సకలఫలసాధనత్వమ్ శొల్లప్పడానిన్తతు. యాతారుపడి “చతుర్విధా భజంతే మాం జనా సుకృతిన్ోఽర్జున । ఆరో జిజ్ఞాసు ర్థార్థాన్ జ్ఞానీచ భరతర్షభ” ఎన్తు - శ్రీగీతేయిలే భజనత్తే యుపదేశిక్కిఱవళిలే సుకృతికళాయ్కోణ్డూ నామ వక్తేప్పట్టార్ ఎన్తే భజయానిఱ్పొర్కళ్, - ఆర్తనుమ్ జిజ్ఞాసువుమ్ అర్థార్థియుమ్ జ్ఞానియుమ్ మన్త భజిక్కిఱవధికారికళ్ నాల్వరాక చొల్లప్పట్టతు; అప్పడియే ప్రపత్తిక్కుమ్, “తావదాత్రి స్తథా వాఙ్మ తావన్మోహ స్తథాఽనుఖమ్ । యావన్నయాతి శరణం త్వమశేషాఘనాశనమ్” ఎన్తు - అశేషపాపజ్గళేయిమ్ నశిప్పిక్కుమున్తే చరణమాక యాతోరళవు అడైయాతిరుక్కుమ్, అవ్వళవన్తో ఆర్తియుమ్

తథావిధత్వము క్తిమ్. తత్ర ఆర్తఘటి - పూర్వం నష్టైశ్వర్య స్తత్త్వా
ప్రికామః, జ్ఞానురితి - ఆత్మానుభవకామః, కేవలః, అర్థార్థితి-అపూ
ర్వైశ్వర్యకామః, జ్ఞానీతి- పరమపురుషార్థ భగవత్ప్రీత్యభిలాషీతి.
ఏహం నివర్తనీయాకారాః ఆర్తి వాగ్ధా మోహముఖశబ్దగుచ్ఛస్తే.

తత్ర శీలసుఖమితి - సంసారః. తేహేషాముఖకారిణా భగవదాశ్రయణ
సామాన్యేషి జ్ఞానీ పరమపురుషార్థభిలాషి త్వవిశేషతమః. (౧) “ఉ
దారా స్సర్వ ఏవై తే జ్ఞానీ త్వత్త్వేవ మే మతమ్” (౨) “తేహం
జ్ఞానీ నిత్యయుక్త ఏకభక్తి ర్విశిష్యతే” ఇత్యుక్తిర్వైత.

వాక్యైశ్చాయమ్ మోహముమ్ అనుఖముముగ్ధాన తన్తు అధికారివాతు
ర్విధ్యమ్ శొల్లప్పట్టతు. అవ్యవత్తిల్ ఆర్తనావాత్ - మున్నుజ్ఞాన
విశ్వర్యమ్ నశిస్తు “అతుపెఱవేణమ్” ఎస్తు ఆత్మైష్వడుమవత్, జ్ఞాను
వాకితాత్ - జ్ఞానరూపమాన ఆత్మైవై అనుభవికావాత్మైష్వడుమ్ కేవ
లత్, అర్థార్థియాకితాత్ - అపూర్వమాన విశ్వర్యత్మై యాత్మైష్వడు
మవత్, జ్ఞానియాకితాత్ - పరమపురుషార్థమాన భగవత్ప్రీతియై
యాత్మైష్వడుమవత్. ఇనర్కకళుడైయ నివర్త్యమాన ఆకారగ్లతి ఆర్తి,
వాక్యైశ్చ, మోహమ్, అనుఖమైను శొల్లప్పడుకిఱతు. అతిల్ ఆర్తి
యావతు - నష్టైశ్వర్యనుక్కు అత్తొలుగ్గన ఇత్యు, వాక్యైశ్చయావతు-

ఆత్మానుభవత్తిలాశై, మోహమావతు - అపూర్వైశ్వర్యతిలభినివే
శమ్, అనుఖమావతు - భగవత్ప్రీతికామనాన జ్ఞానిక్కు విరోధి
యాన సంసారదుఃఖమ్. ఇన్ద అధికారిక శెల్లార్ క్కుమ్ భగవదాశ్రయ
ణమ్ సమానమేయాకిలుమ్, జ్ఞానియానవత్ పరమపురుషార్థభిలాషి
యాత్మైశ్చ అధికతమత్. ఇత్తై “ఉదారా స్సర్వ ఏవై తే జ్ఞానీ త్వ
త్త్వేవ మే మతమ్” “తేహం జ్ఞానీ నిత్యయుక్త ఏకభక్తి ర్విశిష్యతే”
ఎస్తు - భగవాన్తానే యదుభిచ్చయ్తార్. అతావతు - ఇవ్యధికారిక
శెల్లారుమెన్నై యాశ్రయిక్కైయాకిఱ ఉపకారత్తాలే ఉదారరాయి

(౧)గీతై-౩-౧౦. (౨)గీ-౩-౧౩. కృత్ర టికానుగుణాపక్షై ర్నద్యుక్యతే.

స్తవరాజి, ఐశ్వర్య కైవల్యరూపావర పురుషార్థాభిలాషిత్యాత్
 ఏతత్సర్వం స్పష్టముక్తమన్యతాఽపి, - (౧) “చతుర్విధా మమ జనా
 భక్తా ఏవహి తే శ్రుతాః । ఆరో జిజ్ఞాసు రథార్థీ జ్ఞానీచేతి పృథక్పృథక్ ।
 తేహమేకా నిన శ్రేష్ఠాస్తే చైవానన్యదేవతాః । అహమేకా
 గతి స్తేషాం నిరాశీః కర్తృకారిణామ్ । యేచ శిష్టా శ్రుత్యా
 ఫలకామా హి తే మతాః । సర్వే చ్యవనధర్మాణః ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్ష
 రుప్పూర్వకే, జ్ఞానియాననా విశేషిత్తు ఎనక్కు ఆత్మవాయే యిర
 క్కుమ్; అవర్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్ణు జ్ఞానియాననా ఎన్నోడు నిత్యయో
 గతై ఆలైప్పట్టు ఒరుపశిప్పట్టు భక్తియైయుడై యనాయ్కొణ్ణు విశిష్ట
 నాయిరుక్కుమెన్దపసి. అల్లాత మావపమ్ అవనిత్కాట్టిల్ అవర
 యిరుప్పూర్కళి,- ఐశ్వర్య కైవల్యరూపిణి అవరపురుషార్థజ్ఞై ఆలై
 ప్పడుకైయాలే. ఇతెల్లామ్ మహాభారతత్తిలే స్పష్టమాక చొల్లప్ప
 ట్టతు; - “చతుర్విధా మమ జనా భక్తా ఏవహి తే శ్రుతాః । ఆరో
 జిజ్ఞాసు రథార్థీ జ్ఞానీచేతి పృథక్పృథక్ । తేహమేకా నిన శ్రేష్ఠాస్తే
 చైవానన్యదేవతాః । అహమేకా గతి స్తేషాం నిరాశీః కర్తృకారిణామ్ ।
 యేచ శిష్టా శ్రుత్యా భక్తాః ఫలకామాహి తే మతాః । సర్వే చ్యవన
 ధర్మాణః ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్షభాక్” ఎన్దు - ఎనక్కు భక్తరాన జన
 జల్ నాలువకైయాక ప్రసిద్ధర్, ఆర్తనుమ్ జిజ్ఞాసువుమ్ అథార్థియుమ్
 జ్ఞానియుమెన్దు తనిత్తనియే; అవర్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్ణు జ్ఞానికళాకిణ
 ఏకాన్తికళి శ్రేష్ఠరాయిరుప్పూర్కళి, అవర్కళనన్యదేవతైకళాయే
 యిరుప్పూర్కళి, ఫలేచ్చెయిల్లాత కర్తృత్తై యనుస్తిక్కిణవర్కళుక్కు
 నానే ప్రాప్యభూతనాయిరుప్పూ, మత్తై మూన్దుభక్తర్కళుమ్ ఫల
 కామరాయిరుప్పూర్కళాకైయాలే అవర్కళెల్లామ్ నిన్దనిలై కులైవర్
 కళి, అతీవుడైయనాన జ్ఞాని, శ్రేష్ఠతమమాన పురుషార్థతై పెఱు
 మెన్దు. ఇప్పసి శరణాగతి సర్వఫలసాధనమాకైయాలే ఫలత్తినుడైయ

భాక" ఇతి. తస్మాత్ ఫలతాదధీన్యప్రతిపత్తిరూపం స్వవిద్యరత్వాన
సన్ధానము త్తరవాక్యస్య తాత్పర్యమ్. ౭౮.

యద్యపి వాక్యద్వయం వరణ సమర్పణాత్మకత్వేన ప్రపదనాకార
వాచకతయా సర్వఫలసాధారణమ్; తథాఽపి సమర్పణవాచకస్యాత్తర
వాక్యస్య సర్వాత్మనా భగవదర్థత్వవాచకతయా పురుషార్థవిశేషప్రతి
పాదకత్వం శబ్దోద్భావితమ్. ౭౯.

తత్ర తాదర్థ్యఫల కిఞ్చిత్కారప్రతిసమ్మన్తి పూర్తిః ప్రథమ
పదేన ప్రతిపాద్యతే "శ్రీమతే" ఇతి. ౮౦.

అత్రాఽపి శ్రీశబ్దస్య పూర్వవత్కర్తరి కర్తృణిచ పృథక్పత్వా
(౧) "శ్రయ నీ వైష్ణవం భావం సా శ్రీరితి నిగద్యతే" ఇతి సర్వదా
భగవదాశ్రయణ స్వాభావాత్ తత్స్వరూప రూప గుణ విభవాది

ఈశ్వరాధీనత్వ ప్రతిపత్తిరూపమాన భరసమర్పణాత్మకత్వం నిర్భర
త్వానుసన్ధాన ముత్తరవాక్యత్తుక్కు తాత్పర్యమైష్టతాయిత్యు. ౮౧.

ఇన్ద్ర వాక్యద్వయమ్, వరణ సమర్పణాత్మకమాన ప్రపదనాకార
రత్తై చొట్టుకైయాలే, సర్వఫలసాధారణమేయాయున్ద్రపోతిలుమ్,
సమర్పణవాచకమాన ఉత్తరవాక్యమ్ సర్వాత్మనా భగవదేకేశ్వత్వతై
కొట్టుకైయాలే పురుషార్థవిశేషమాన భగవద్దాస్యతై ప్రతిపాదికై
శబ్దసిద్ధమాయిత్యు. ౮౨.

అవిష్ట త్రిల్, తాదర్థ్యఫలమాన కిఞ్చిత్కారత్తుక్కు ప్రతిసమ్మ
న్ధియాన ప్రాప్యపూర్తియానతు "శ్రీమతే" ఎన్గిటపదత్తాలే ప్రతిపా
దిక్కుప్పడుకిటతు. ౮౩.

ఇవిష్ట త్రిలుమ్ శ్రీశబ్దత్తుక్కు కర్తరిపృథక్ త్రియాలుమ్ కర్తృ
పృథక్ త్రియాలుమ్ భగవదాశ్రయణతైయుమ్ సమస్తాత్మకభాలు
మూశ్రయణీయత్వతైయుమ్ శొట్టుకైయాలే, "శ్రయ నీ వైష్ణవం
భావమ్" ఎన్గిటపదీయే భగవత్స్వరూప రూపగుణ విభవాదికై స్మృతీ

భోగ్యతాతీతయపూరకత్వమ్, (౧) “శ్రీయతే చాఽఖలైర్నిత్యమ్” ఇతి స్వవ్యతిరిక్తసమస్తాత్మవర్తిః ప్రాప్యత్వే నాఽఽశ్రయణీయత్వశ్చాఽవగమ్యతే.

౫౧.

కిచ్చ - (౧) “శ్రూయతేచ పరం పదమ్” ఇతి వేదా పరమప్రాప్యపూరకతయా స్వయంప్రాప్యతయాచ శ్రూయమాణత్వవచనాత్ నిరుక్తవ్యుత్పత్తిశ్చ ద్రష్టవ్యః. తథాచశ్రూయతే- (౨) “శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుతే” (౩) “శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ” ఇతి. శ్రద్ధయా - నిత్యశ్రద్ధేయస్వరూపత్వేన శ్రద్ధాపరపర్యాయయా సాక్షాత్ప్రత్యక్షః ఉక్తిశ్చ శ్రద్ధాపదస్య లక్ష్మీవాచకత్వమ్ - (౪) “మేధా శ్రద్ధా సరస్వతీ” ఇతి. దేవః- జగత్సృష్ట్యాదిరీలావినోదరసికత్వ నిఖలహేయప్రత్యసీక కల్యాణైకతానత్వాది స్వాభావికాఽనవధికాతిశయ పర

నిష్ఠు భోగ్యతాతీతయతై విలైక్కు-మెన్ఱుమ్, “శ్రీయతే చాఽఖలైర్నిత్యమ్” ఎన్నిపడియే - స్వవ్యతిరిక్త సమస్తాత్మవర్ణనాలుమ్ ప్రాప్యత్వేనాఽఽశ్రయిక్కుప్పదానిఱు-మెన్ఱుమ్ శొల్లిల్ ద్రాకిఱతు. ౫౧.

ఇన్నముమ్ “శ్రూయతేచ పరంపదమ్” ఎన్నిపడియే- పరమప్రాప్యపూరకమాకవుమ్, స్వయమ్ప్రాప్యమాకవుమివభుజైయ స్వరూపమ్ శొల్లానిష్ఠతెన్ఱు నిరుక్తవ్యుత్పత్తియుమ్ కాట్టప్పదుమ్. అప్పడియే శ్రుతియుమ్ శొల్లిల్ ద్రాకిఱతు, - “శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుతే” “శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ” ఎన్ఱు. అతావతు - శ్రద్ధయెన్ఱు శ్రద్ధేవణ్ణప్పదుమ్ లక్ష్మీక్కు త్తిరునామమ్. “మేధా శ్రద్ధా సరస్వతీ- ఎన్ఱు పురాణత్తిలుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఇశ్శృద్ధయాలే దేవనాయ్ - జగత్సృష్ట్యాది రీలావినోదరసికనాయ్, నిఖలహేయప్రత్యసీక కల్యాణైకతానత్వమ్ ముతలాయ్ స్వాభావికమాయ్ అనవధికాతిశయమాయ్ పరమేశ్వరత్వత్తుక్కు అసాధారణమాన నిఖలమణ్ణగణుణ్ణాలే ఎన్ఱుమ్

మేశ్వరత్వాసాధారణ నిఖలమజ్జగుడై ర్నిత్యం విరోధితమాన స్సర్వేశ్వరః, దేవత్వమ్ - తథావిభమీశ్వరత్వమ్, అశ్నుతే - ప్రాప్నోతి; ఏవంవిధం వైలక్షణ్యం లక్ష్యాయ త్తమిత్యర్థః. తదుక్తిమాచార్యైః - (౧) “స్వరూపం స్వాతంత్ర్యం భగవత ఇదం చక్రివదనే త్వదాశ్లేషోత్కర్షాద్భవతిఖలు నిష్కర్షసమయే । త్వమాసీత్కృత శ్రీకి కమితురిద మిత్యన్తవిభవస్తదన్తర్భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరిపి” ఇతి. అతఏవాన్యస్వరూపనిరూపకత్వమ్, నిరూపకభూత వస్తుసంస్థాన రూప జాత్యాదివత్స్వరూపాన్వృథగ్యావశ్యాన్వగమ్యతే. ౮౨.

విశణ్ణానిష్క్రియ సర్వేశ్వరః, అప్పశిష్పట్ట దేవత్వలైయదైయానిష్టాః, ఈశ్వరనుడైయ ఏవంభూతమాన వైలక్షణ్యమ్ లక్ష్యాయ త్తమన్త తాయిత్రు. అప్పశిక్కు ఆచార్యురాన భట్టర శిష్యయితార్, - “స్వరూపం స్వాతంత్ర్యం భగవత ఇదం చక్రివదనే త్వదాశ్లేషోత్కర్షాద్భవతిఖలు నిష్కర్షసమయే త్వమాసీత్కృతశ్రీకి కమితురిదమిత్యన్తవిభవస్తదన్తర్భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరిపి” నిష్టు. అతావతు, భగవానుడైయ స్వాతంత్ర్యముకితి ఇన్తస్వరూపమానతు, చన్త్రనైప్పోలేయిరుక్కితి ముఖితైయదైయనశే! నిష్కర్షసమయత్తిల్ ఉన్నుడైయ ఆశ్లేషోత్కర్షత్తాలే యుష్ణాకాసిక్కుమ్, ఆక్తయాలే శ్రీయాన నీ ఉన్నుడైయ కాన్తనుడైయ ఇదమంశమాన స్వరూపత్తుక్కుమ్, ఇతమంశమాన ప్రకారత్తిక్కుమ్ నిరూపకమాన సంపత్తాయిరుప్పుతి, ఇప్పడి స్వరూపాన్తర్భావత్తాలే శ్రుతియుమ్, ఉన్నై నేటుపడచ్చొల్లిత్తొల్లైయెన్తపడి. ఆక్తయాలే, ఇనభుడైయ భగవత్స్వరూపనిరూపకత్వముమ్, నిరూపకమాయ వస్తుసంస్థానరూపమాన జాత్యాదికళపోలే స్వరూపత్తోడే అప్పభగ్నిద్ధియుమ్ శొల్లిత్తొల్లాయిత్రు.

౮౩.

(౧) శ్రీగుణరత్నకో-౨౮.

(1) “శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ” ఇతి, - ప్రామాణిక సకలలోకస్య నిరుపాధిక నిత్యమజ్జగుణగణైః ద్యోతమానా, నిత్య భివాచ్ఛసీయ స్వరూపా దేవీ, శ్రద్ధాఽపరపర్యామ లక్ష్మీః, ధారక పోషక భోగ్యత్వాదిముఖేన స్వయంప్రాప్యభూతా ప్రతిష్ఠేత్సుచే. ప్రతితిష్ఠత్యప్యామితి ప్రతిష్ఠా; పురుషార్థహి పురుషస్య ప్రతిష్ఠా తస్మాత్, స్వయం మజ్జభూతా స్వసమ్బంధేన ఈశ్వరమపి (2) *మజ్జ శానా ఇచ్చ మజ్జశం కుర్వంతీ లక్ష్మీరత శ్రీశబ్దేనోచ్యతే. తదుక్తమాచార్యైః, - (3) “తవ స్పర్శాదీశం స్పృశతి కమలే! మజ్జశపదం తవేదం నోపాధేరుపనిపతితం శ్రీరసి యతః | ప్రసూనం పుష్పస్త్రీమపి పరిమళధిం జగదిమర్శచైవ న్నావదేవం స్వదతఇతి కశ్చిత్కవయతే” ఇతి.

“శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ” ఎను - అన్త శ్రద్ధాయాపై యాన లక్ష్మీ ప్రామాణికమాన సకలలోకస్తుక్కు- నిరుపాధికమాయ నిత్యమాన మజ్జగుణజ్జశాలే ద్యోతమానాయా నిత్యమాయ ఆశైష్వర్య తక్కున స్వరూపతై యుజ్జయశాయ ధారక పోషక భోగ్యత్వాదిముఖతా స్వయంప్రాప్యభూతై యాయ్కొణ్ణ ప్రతిష్ఠే యాయుక్కుమ్. యాత్రాన్తిలే లోకమ్ ప్రతిష్ఠితమామ్, అతువితే ప్రతిష్ఠేయాకితతు; పురుషార్థత్వేయితే పురుషనుక్కు ప్రతిష్ఠే. ఆశై యాలే, తా నిరుపాధికమజ్జభూతై యాయ తన్నుజ్జయ సమ్బంధ త్తాలే ఈశ్వరనైయుమ్ *మజ్జశానా ఇచ్చ మజ్జశమాక్కుమెన్తు లక్ష్మీ యానవభిష్టత్తిలే శ్రీశబ్దత్తాలే శొల్లపుడుకితాల్. అతువుమాచార్య రాన భట్టరుళిచ్చెయ్ తార్;-“తవ స్పర్శాదీశం స్పృశతి కమలే మజ్జశ పదం తవేదం నోపాధేరుపనిపతితం శ్రీరసి యతః | ప్రసూనం పుష్ప స్త్రీమపి పరిమళధిం జగదిమః నచైవ న్నావదేవం స్వదతఇతి కశ్చి త్కవ యతే” ఎను. అతావతు - ఉన్నుజ్జయ స్పర్శత్తాలే ఈశ్వరనై, కమ లై యే! మజ్జశ మెన్దిత శబ్దమానతు స్పర్శియానిష్ఠతు, ఉనక్కితు ఓరు

అత ఇయమేవ సర్వాతిశయసమప్తిభూతా స్వసంబంధేన సర్వమతిశాయ
యతీతి శ్రీశబ్దార్థఉచ్యతే. తను క్తచ్చ; - (౧) “ఐశ్వర్యం యదశేష
పుంసి యదిదం సౌందర్య లావణ్యయో రూపం యచ్చహి మజ్జళం
కిమపి యల్లోకే సదిత్యుచ్యతే తత్సర్వం త్వదధీనమేవ న్వియదతస్మిరిత్య
భేదేనవా యద్వా శ్రీమదితీదృశేన వచసా దేవి ప్రథామశ్నుతే” ఇతి.
తథా పౌరాణికాని వచాంసిచ - (౨) “మహావిభూతే స్సంపూర్ణ

పాధియాల్ వస్తతను, - నీ శ్రీయాకైయాలే; పూర్తై నస్తాక్కు-కితి పరి
మళ త్రినుడైయ మికుతియైచ్చొల్లువా నిచ్చిక్కి- ఒరువన్ ఇతిష్పడి
యాకైయాలే ఇప్పడి నస్తాకితితెను ఒరువన్ నైయిట్టన్కొట్టాడా
నెస్తపడి. ఆకైయాలే, ఎల్లానతిశయత్తుక్కు న్ కారణమూన ఇవల్
తానే తన్నుడైయ సమ్మన్మత్తుల్ ఎల్లానత్ శ్రేయుమతిశయితమాక్కా
నిఱుమెన్మకొణ్ణ శ్రీశబ్దార్థన్ శ్లోపప్రస్తుతం. అతువుమూర్వానరుళి
చ్చెయ్తార్ - “ఐశ్వర్యం యదశేషపుంసి యదిదం సౌందర్య లావణ్య
యో రూపం యచ్చహి మజ్జళం కిమపి యల్లోకే సదిత్యుచ్యతే తత్స
ర్వం త్వదధీనమేవ న్వియదత స్మిరిత్యభేదేనవా యద్వా శ్రీమదితీదృ
శేన వచసా దేవి ప్రథామశ్నుతే” ఎన్మ. అతావతు - ఎల్లాచ్చేతనర్
పక్కలుణ్ణాన ఐశ్వర్యమ్ యాతొన్మ, సౌందర్యలావణ్యజ్ఞాకితి గుణజ్ఞు
డైయ ఇన్దరూపమ్ యాతొన్మ, మజ్జళమాయిరుక్కి-తినస్తుతా యా
తొన్మ, లోక త్తిల్ సత్తెన్మ శ్లోపప్రస్తుతితొరువన్మ యాతొన్మ, అతె
ల్లామ్ నీయిట్టనభిక్కాయరుక్కు-మాకైయాలే, ఐశ్వర్య గుణ సమ్మత్తు
క్కల్ శ్రీయెన్మ ఉన్నుడైయ స్వరూపత్తోడే అభిన్నమాకవుమ్, మజ్జళ
రూపవస్తుక్కల్ శ్రీమ త్తెన్మ ఉన్నోడే విశిష్టమాకవుమ్, ఇప్పడియాన
శబ్దజ్ఞునా లే ప్రసిద్ధియైయడైయానిన్మతెన్మపడి. అప్పడి పౌరాణికవచనజ్ఞ
కుమ్, “మహావిభూతే స్సమ్పూర్ణపాఠ్యుణ్యనపుషం ప్రభోః! భగవద్వా

షాద్గుణ్యవపుషః ప్రభోగిభగవద్వాసుదేవస్య నిత్యైవైషాఽనపాయినీ।
 ఏకైవ వర్తతేభిన్నా జ్యోత్స్నైవ హిమదీధితేసర్వశక్త్యాత్మనాచైవ
 విశ్వం వ్యాప్య వ్యవస్థితాసర్వైశ్వర్యగుణోపేతా నిత్యం తద్ధర్మధర్మినీ।
 ప్రాణశక్తిః పరాహ్యేషా సర్వేషాం ప్రాణినాం భువి శక్తీనామపి
 సర్వాసాం యోనిభూతా పరా కలా। యస్తాల్లక్ష్మ్యంశసమ్భూత
 శ్శక్తయో విశ్వగాస్సదా। కారణత్వేన తిష్ఠన్తి జగత్కన్తిం స్తదా
 సుదేవస్య నిత్యైవైషాఽనపాయినీ” ఎన్దు - మహావిభూతియాయ్,
 సంపూర్ణషాద్గుణ్యమాన వపుస్సైయుడైయనాయ్, పెరియవనాయ్,
 భగవానాన వాసుదేవనుక్కు, నిత్యాయాయుక్కిఱ ఇన్ద్ర లక్ష్మీయాన
 వల్ అనపాయనియాయుక్కుమ్; “ఏకైవ వర్తతేభిన్నా జ్యోత్స్నైవ
 హిమదీధితేసర్వశక్త్యాత్మనాచైవ విశ్వం వ్యాప్య వ్యవస్థితా” ఎన్దు-
 చన్ద్రనుక్కు నిలవుపోలే అభిన్నైయాయురుప్పాళొరుత్తి, సర్వశక్తి
 మయమాన స్వరూపత్తాలే విశ్వత్తైయుమ్ వ్యాపిత్తు నిల్లానిఱ్ఱుమ్;
 “సర్వైశ్వర్యగుణోపేతా నిత్యం తద్ధర్మధర్మినీ। ప్రాణశక్తిః పరా
 హ్యేషా సర్వేషాం ప్రాణినాం భువి” ఎన్దు - సర్వైశ్వర్యగుణజ్జోడు
 కూడియిరుప్పాళాయ్, అన్ద్ర ఈశ్వరమైయ ధర్మజ్జలై త్తనక్కు ధర్మ
 మాకవుడైయళాయ్, భూమియిలే సకలప్రాణికళుక్కుమివల్ మేలాన
 ప్రాణశక్తియాక చొల్లప్పట్టిరుక్కుమ్; “శక్తీనామపి సర్వాసాం యోని
 భూతా పరా కలా” ఎన్దు- ఎల్లాశక్తికళుక్కుమ్ కారణభూతైయాయ్,
 మేలాయిరుప్పొరు అంశమాయురుక్కుమ్; “యస్తాల్లక్ష్మ్యంశసం
 భూతా శ్శక్తయో విశ్వగాస్సదా। కారణత్వేన తిష్ఠన్తి జగత్కన్తిం
 స్తదాజ్ఞయా” ఎన్దు- ఎక్కు ముడ్డాయురుక్కిఱ శక్తికళానవై లక్ష్మీయి
 నుడైయ అంశత్తిలే సమ్భూతైకళాయ్కొణ్ణ ఇన్ద్రజగత్తిలే అవభు
 డైయ ఆజ్ఞైయినాలే ప్రధానైకళాయ్కొణ్ణ నిల్లానిఱ్ఱుమ్నత్తు

జ్ఞానాదిషడ్గుణమయీ ప్రోక్తా ప్రకృతిః పరాశక్తిశ్చీ స్తస్య కరణాశ్రయా । జ్ఞానాదిషడ్గుణమయీ ప్రోక్తా ప్రకృతిః పరాశక్తిశ్చీ స్తస్య ద్వితీయా పరివర్తతే । పరావరేణ రూపేణ సర్వాకారాసనాతనీ । అనన్తనామ

యాతోన్మాతే; “తస్మాత్ప్రీతా జగన్మాతా శ్రీర్యస్యాఽచ్యుతవల్లభా । సుప్రీతా శ్శక్తయ స్తస్య సిద్ధిమిష్టాం దిశన్తిచ । ఏకఏవ జగత్సాన్నిహ శక్తిమానచ్యుతః ప్రభుః । తదంశా శ్శక్తిమన్తోఽన్యే బ్రహ్మేశానాదయోఽమరాః” ఎన్తు - అతైయాతే, జగన్మాతావాయ్ అచ్యుతవల్లభాయాన శ్రీయానవళి, యావనామవనుక్కు-ప్రీతైయాయుక్కితాళి, అవనుక్కు అన్తశక్తికల్లెల్లామ్ ప్రీతైకళాయ్ కొండ్లు ఇష్టైయాన సిద్ధికల్లై కొండానిల్కుమ్; “ఏకఏవ జగత్సాన్నిహ శక్తిమానచ్యుతః ప్రభుః । తదంశా శ్శక్తిమన్తోఽన్యే బ్రహ్మేశానాదయోఽమరాః” ఎన్తు - జగత్తుక్కు స్వామియాయ్ ప్రభువాన అచ్యుతనారువనుమే శక్తిమాణ, అల్లాత బ్రహ్మేశానాదికళాన అమరర్ అవనుజైయ అంశగళాయ్ కొండ్లు శక్తిమాన్తళాయ్ పుప్పార్కళి; “తథైవై కా పరా శక్తిశ్చీ స్తస్య కరణాశ్రయా । జ్ఞానాదిషడ్గుణమయీ ప్రోక్తా ప్రకృతిః పరా ” ఎన్తు - అప్పడియే ఈశ్వరనుజైయ ఓరవయవ విశేషతై యాశ్రయిత్తిరుక్కిత శ్రీయానవళి, పరైయాన శక్తియాయ్ పుప్పొరుత్తి, జ్ఞానాదిషడ్గుణపచురైయాయ్ పరైయాన ప్రకృతియాయ్ చొల్లప్పట్టిరుక్కుమ్; “ఏకైవ శక్తిశ్చీ స్తస్య ద్వితీయా పరివర్తతే । పరావరేణ రూపేణ సర్వాకారాసనాతనీ” ఎన్తు - అవనుజైయ శక్తియాన శ్రీయానవళి, అప్పథక్సిద్దైయాకైయాతే ఏకై ఎన్నలాయురుక్కు-చెయ్ తేయుమ్ శక్తిశక్తిమద్భావత్రాతే ద్వితీయైయాయ్ కొండ్లు వేలుపట్టిరానిల్కుమ్, ఉత్కృష్టమాయు ముకుకృష్టమాయుముశ్యూహపత్రాతే సర్వజైయుమ్ తనక్కు ఆకారమాక ఉజైయ

ధేయాచ శక్తిచక్రస్య నాయకా జగచ్చరాచరమిదం విశ్వం వ్యాప్య
వ్యవస్థితా తస్మాదేకైవ పరమా శ్రీరేయా విశ్వరూపిణీ సామ్యా
సామ్యేన రూపేణ సంస్థితా వటబీజవత్ । యో యో జగతి పుమ్భూ
వస్స విష్ణురితి నిశ్చయః యో యస్తు భావో నారీ స్యాత్తత్ర
ర్వ్యవస్థితా । ప్రకృతేః పురుషాచ్ఛాన్య స్తుతీయో నైవ విద్యతే । అథ కిం
బహునోక్తేన నరనారీమయో హరిః । అనేకభేదభిన్నస్తు క్రీడతే పర

భాయ్, ఎస్తు ముఖభాయరుక్కుమ్; అనన్తనామధేయాచ శక్తిచక్రస్య
నాయకా । జగచ్చరాచరమిదం విశ్వం వ్యాప్య వ్యవస్థితా” ఎస్తు -
అనన్తమాన నామధేయజ్ఞై యుడై యభాయ్, శక్తిసమూహాత్తుక్కు
నాయకైయాయ్, చరాచరమాన ఇన్ద జగత్తైయెల్లామ్ వ్యాపిత్తు
నిఱ్ఱుమ్; “తస్మాదేకైవ పరమా శ్రీ రేయా విశ్వరూపిణీ సామ్యా
సామ్యేన రూపేణ సంస్థితా వటబీజవత్” ఎస్తు - ఆకైయాలే, పరమై
యాన శ్రీయొరుత్తియే ఎల్లావీత్ శైయమ్ రూపమాకవుడైయవభాక
అతీయప్పడానిఱ్ఱుమ్, సామ్యాసామ్యరూపత్తాలే ఆలుక్కువితై
ప్పోలే యిరుక్కుమ్; “యో యో జగతి పుమ్భూవ ససవిష్ణురితి నిశ్చ
యః యో యస్తు భావో నారీ స్యాత్తత్ర లక్ష్మీ ర్వ్యవస్థితా” ఎస్తు-
జగత్తిల్ పురుషభావమ్ యాతొన్తు, అతు విష్ణువెన్తునిశ్చయమ్; నారీ
భావమ్ యాతొన్తు, అవిష్టత్తిల్ లక్ష్మీయెన్నమిడ ముఱుతి; “ప్రకృ
తేః పురుషాచ్ఛాన్య స్తుతీయో నైవ విద్యతే । అథ కిం బహునోక్తేన
నరనారీ మయో హరిః ” ఎస్తు - ప్రకృతియిలుమ్ పురుషనిలుమ్
కాట్టిల్ వేఱు తృతీయమాయరుప్పతొరు పదార్థమిల్లె, ఇని పల
శొన్నతాలెన్న, హరియానవ్ నరనారీమయనాయరుక్కుమ్; “అనేక
భేదభిన్నస్తు క్రీడతే పరమేశ్వరః” ఎస్తు - అన్ద పురమేశ్వర
నానవ్ అనేకభేదభిన్ననాయ్కోణ్ణు విత్తైయాడానిఱ్ఱుమ్; “మహా

మేశ్వరః" (౧) "మహావిభూతిదయితాం యేస్తు వ న్యచ్యుతప్రియామ్ | తే ప్రాప్నువన్తి పరమాం లక్ష్మీం సంసిద్ధచేతసః॥" ఇత్యాదీని. (౨) "నిత్యై వై హ జగన్మాతా విష్ణో శ్రీరసపాయినీ" ఇత్యాదభ్య (౩) "దేవ తిర్యజ్జనుష్యేషు పున్నామా భగవాన్ హరిః | స్త్రీనామ్నా లక్ష్మీర్మత్రేయ నానయో ర్విద్యతే పరమ్" ఇత్యన్తానిహాస్యా సకలాతిశయహేతు త్వం సర్వాత్తభావశ్చ సప్తయన్తి. ౮౩.

ఏవం స్వవై లక్షణ్యాతిశయ ప్రయుక్తభోగ్యతా మాహాత్మ్యాత్ స్వప్రేయాంస మిశ్వరం స్వవైశ్వరూప్యవై భవేన సదానుభవ స్తమపి విభూతిదయితాం యే స్తు వ న్యచ్యుతప్రియామ్ | తే ప్రాప్నువన్తి పరమాం లక్ష్మీం సంసిద్ధచేతసః" ఎన్తు - మహావిభూతియానవనుక్కు దయితైయాన అచ్యుతప్రియైయై యావర్కశిర్ స్త్రీత్రమ్ పణ్ణుకితార్ కల్, సంసిద్ధచేతస్సక్కుళాన అవర్కశ్ పరమైయాన లక్ష్మీయై ప్రాపి యానిత్పర్కశేన్తు బ్రాహ్మత్తిలుమ్; "నిత్యైవై హ జగన్మాతా విష్ణో శ్రీరసపాయినీ" ఎన్తు-జగన్మాతావాయ్ నిత్యైయాన ఇన్ద్ర శ్రీయానవల్ విష్ణుపుక్కు అనపాయనియాయరుక్కు మేన్తు సుదక్షి, "దేవతిర్యజ్జనుష్యేషు పున్నామా భగవాన్ హరిః | స్త్రీనామ్నా లక్ష్మీర్మత్రేయ నానయో ర్విద్యతే పరమ్" ఎన్తు-దేవ తిర్యజ్జనుష్యాదికళిల్ పుల్లిజ్జ శబ్దతాలే శొల్లపట్టతెల్లామ్ భగవాన్ హరియేయాయరుక్కుమ్, స్త్రీనామత్తైయుడైయ తెల్లామ్ లక్ష్మీయాయరుక్కుమ్, ఇవర్కకళిరువర్ కుమ్ మేలాయరుప్పత్తొరు వన్తువిత్తైయన్తు శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలుమ్; ఇవళుడైయ సకలాతిశయహేతుత్వత్తైయన్తు సర్వాత్తభావత్తైయన్తు సప్తమాక్కానిన్తన. ౮౩.

ఇప్పడి తన్నుడైయ వై లక్షణ్యాతిశయతాల్పణాన భోగ్యతై యిన్ పెరుమైయాలే తనక్కు ప్రియనాన ఈశ్వర త్తవైశ్వరూప్య వైభవతాలే ఎప్పొతు మనుభవియానిత్పచ్చెయ్ తేయుమ్ అననుక్కు

(౧) బ్రాహ్మే. (౨) వి-పు-౧-౮-౧౭. (౩) వి-పు-౧-౮-౩౫.

శ్చ విచనన్తల్ ఎన్తక్రియాపద మధ్యాహర్యమ్.

అపూర్వవద్విస్తయం ప్రతిపాదయన్తి, (౧) *భోగోపాద్ధాతకేళిచుళకిత
భగవదైవ్యకూప్యానుభావా, (౨) *కవచనహి విభ్రమభ్రమముఖే
వినిమజ్జయన్తి, భగవన్తం స్వభూవిలాసపరవశం త్వానా దేవి,
స్వవ్యతిరిక్తం సమస్తవస్తుజాతం స్వకటాక్షవిక్షేపసమాసాదిత
పురుషార్థవత్తయా నిత్యమాహ్లాదయన్తి నియమయతీతి శ్రీశబ్దేన
పాదితమ్. తదుచ్యతే - (3) “గుణై ర్విలాసై రూపేణ స్వాత్మనా
చాఽఽత్మనీశ్వరమ్ | నియచ్ఛన్తిమఖణ్డాణ్ణ నియన్తిం ప్రణమశ్శ్రి
యమ్” ఇతి.

౨౪.

ప్రత్యయాంశస్య *మతుపో నిత్య సంయోగార్థజ్ఞేన, పురుషార్థస్య
అపూర్వమ్యా లే విస్తయతై యుక్తాకానిత్యా-భాయ్, భోగ త్తిన
డైయ ఆరమ్భలీలైయిలే అననుడైయ వైశ్వరూప్యవైభవతై చ్చురు
కమాక్కుమవభాయ్, తన్నుడైయ లీలాన్యాసారమాకిత శుభ్రీముఖ
త్తిలే అవనై యుక్తస్థపృష్ఠమవభాయ్, అవనై త్తన్ పురువత్తి
విలై యాట్టాలే పరవశనాక పృష్ఠమవభాయరుక్కిత దేవియానవళి,
స్వవ్యతిరిక్తమాన ఎల్లావస్తుజాతతైయమ్ తన్నుడైయ కటాక్షతాలు
ణ్ణాన పార్వైయాలే పెటప్పట్ట సకలపురుషార్థతైయ ముడైతామ్బడి
పణ్ణి ఎప్పొరుతుమ్ సన్తోషిప్పియానిస్తుకొణ్ణ నియమియానిన్టాళెన్ట
శ్రీశబ్దతాలే ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతు. ఇన్దవర్థమభియుక్తరాలుమ్ శొల్లప్ప
ట్టతు - “గుణై ర్విలాసై రూపేణ స్వాత్మనా చాఽఽత్మనీశ్వరమ్ |
నియచ్ఛన్తిమఖణ్డాణ్ణనియన్తిం ప్రణమశ్శ్రియమ్” ఎన్ట. అతావతు-
గుణజ్ఞభాలుమ్ విలాసజ్ఞభాలుమ్ రూపతాలుమ్ స్వరూపతాలుమ్ తత్త్వ
క్కలిలే ఈశ్వరనై నియమిత్తుక్కొళ్ళానిత్కా-భాయ్, ఎల్లావణ్ణజ్ఞు
క్కుమ్ నియన్తియాముశ్శ శ్రీయై స్తోత్రమ్పణ్ణుకితోమెన్టవడి. ౨౪.

ఇని ప్రత్యయాంశమాన మతుప్పన్త్య నిత్యసంయోగార్థమాత్మ

సర్వప్రకార నిత్యపూర్తిరవగమ్యతే. ఏతేన - దేశకాలాద్యపూర్ణ పురుషార్థాన్తరవ్యాప్యత్రిసిద్ధా. తదుక్తమావాదైర్భిః-(౧)“భోగా ఇమే విధిశివాదిపదశ్చ కిచ్చ స్వాత్మానుభూతిరితి యాకిల ముక్తిరుక్తానర్వం తదూషజలజోషమహం జుషేయ హస్త్యద్రినాథ తవ దాస్యమహారసజ్ఞః” ఇతి;- భగవత్కై-జ్జగద్యహం పరమపురుషార్థమహారసజ్ఞస్య తదితరపురుషార్థానాం వైరస్యాతిశయేన జగుహ్సావిషయత్వముక్తిమ్.

ఏతేన-మిధునశేషభూతస్య చేతనస్య స్వరూపానురూపం ప్రాప్యం మిధునమేవేత్యుక్తం స్యాత్. ‘ఏతదన్యతరవిరహే నకేవలమపూర్ణతా, యాలే, పురుషార్థత్రినుడైయ సర్వప్రకారతాలుముఖాన నిత్యపూర్తి కాట్టప్పడుకిఱితు. ఇత్తాలే, దేశకాలాదికళడియాక అపూర్ణమాన పురుషార్థాన్తరజ్ఞభిత్కాట్టిల్ వ్యాప్యత్రియానతు సిద్ధేయాయీల్లు. ఇన్ద్రవ్యాప్యత్రియై ఆధ్వానుమరుళిచ్చెయ్తార్-“భోగా ఇమే విధిశివాదిపదశ్చ కిచ్చ స్వాత్మానుభూతిరితి యాకిల ముక్తిరుక్తా. సర్వం తదూషజలజోష మహం జుషేయహస్త్యద్రినాథ తవ దాస్యమహారసజ్ఞః” ఎన్తు. అతావతు-ఇజ్ఞానాన శబ్దాదిభోగజ్ఞభుమ్ మేలుజ్ఞాన బ్రహ్మరుద్రాదిపదజ్ఞభుమ్, మన్మథుమాత్మానుభవమెన్తు శొల్లప్పట్ట కైవల్యమాకిఱి మోక్షముమాకిఱి అవన్త్రైయేల్లమ్, హస్త్యిగిరినాథనే! ఉన్నుడైయ కైజ్జగద్యమాకిఱి దాస్యత్రినుడైయ ఇనిమైయై యతీన్ద నాన్, ఉవన్కక్కుళీయిన్దరినిమైపోలే నిన్దైత్తిరానిన్దేనెన్తుకొన్లు, కైజ్జగద్యసారస్యత్తైప్పన్ద పురుషార్థాన్తరజ్ఞభినినిమై మికవుమ్ విరసమాకైయాలే జగుహ్సావిషయమేన్ద్రతాయీల్లు.

౨౫.

ఇప్పడి లక్ష్మీసమ్బంధమ్ ప్రాప్యపూర్తియైప్పణ్ణుకైయాలే మిధునశేషభూతనాన చేతనమక్కు- స్వరూపానురూపమాన ప్రాప్యమ్ మిధునమెన్తు శొల్లప్పట్టతాయీల్లు. ఇమ్మిధునత్తిలే యొన్మొట్టిన్దపోతు ప్రాప్యత్తుక్కు నరుమ్ వెఱుమపూర్ణత్తైయేయన్తు, పిరిక్క నిన్దైత్తనమక్కు-

స్వయాపహానిశ్చ సమ్పద్యత ఇతి రావణశూర్పణఖ్యోర్విష్టవ్యమ్. తత్ర శూర్పణఖ్యాః, ప్రాప్యస్య విశేషణాంశవైకల్యేన అజ్ఞవైకల్యమేవ ఫలమభూత్; రావణస్యతు, ఆశ్రయభూత విశేష్యాంశ వైధుర్యేణ స్వయాపహానిశ్చ సమ్భభూవ. తస్మాత్ లక్ష్మీవిశిష్టస్వైయ పరమప్రాప్యత్వమ్.

అత ఏవేదము క్తిమ్;- (౧) “వైకుణ్ఠేతు పరే లోకే శ్రియాసార్థం జగత్పతిః । ఆస్తే విష్ణురచిన్త్యాత్వా భక్తైర్భాగవతైస్సహ” ఇతి. అవతారేపి-(౨) “భవాంస్తు సహ వై దేహ్య గిరిసానుషు రంస్యతే । అహం సర్వం కరిష్యామి జాగ్రతస్స్వపతశ్చ తే” ఇతి. ౮౬.

అనర్థముముగ్ధామెన్నుమిడమ్ రావణ శూర్పణఖైకళో పక్కలిలే కాణలామ్; అవిష్టత్తిల్ శూర్పణఖైక్కు ప్రాప్యత్తినుడైయ విశేషణాంశమాన పిరాట్టియై ప్పిరిక్కత్తేడుకైయాలే ముఖ్యాజ్ఞహాని ఫలమాయిద్రోలు; రావణుక్కు ఆశ్రయమాయ్ విశేష్యాంశమాయుళ్ళ పెరుమాళై ప్పిరిక్కైయాలే స్వయాపహానమే సమ్భవిత్తతు; ఆకైయాలే లక్ష్మీవిశిష్టవస్తువుక్కే పరమప్రాప్యత్వమ్.

ఆకైయాలేయన్తో “వైకుణ్ఠేతు పరే లోకే శ్రియాసార్థం జగత్పతిః । ఆస్తే విష్ణురచిన్త్యాత్వా భక్తైర్భాగవతైస్సహ” ఎన్తు శోల్లప్పట్టతు. అతావతు-వైకుణ్ఠమెన్తు తిరునామమాన పరలోకత్తిలే శ్రియాడేకూడ, జగత్పతియాయ్, ఒరువర్నెళ్ళుక్కుమ్ నిన్దైక్కవరియనాయ్, సర్వవ్యాపకనాన, సర్వేశ్వరనాననా, భక్తరాన భాగవతర్కళోడేకూడ వెల్లున్దుళియిరుక్కుమెన్తుతాయిద్రోలు. అప్పడియే అవతారదత్తైయిలుమ్, “భవాంస్తు సహ వై దేహ్య గిరిసానుషు రంస్యతే । అహం సర్వం కరిష్యామి జాగ్రత స్స్వపతశ్చ తే” ఎన్తు - ఇళైయపెరుమాళ్ పెరుమాళైప్పార్త్తు, దేవరీర్ పిరాట్టియాశోడేకూడ మలైత్తాల్వైరై కళితే రనిత్తిరుక్కక్కడవీర్; ఉఱిఱుమళవిలుమ్ ఉఱార్ న్దనళవిలుమ్

ఏవం లక్ష్మీవిజిష్టస్య పరమప్రావ్యస్య భగవతో స్వరూప రూప
 గుణ విభవాద్యపరిచ్ఛిత్తిః*నారాయణవదేన ప్రతిపాద్యతే. తత్ర నార
 శబ్ది - గుణ విగ్రహ విభూతి నిత్యత్వ ఏకగూఢత్వాఽసంఖ్యేయత్వాఽ
 పరిమితత్వ వాచకః. అయనశబ్ది - తదాశ్రయ స్వరూపాఽపరిచ్ఛిత్తి
 వాచకః. ఏవం స్వరూప రూప గుణ విభవాదివాచకస్య నారాయణ
 పదస్య విశేషణతయా శ్రీమత్పదవిద్యేశాత్, స్వరూపాదిషు సర్వేషు
 ప్రతిపన్న మనవధికాతిశయవై లక్ష్మ్యా సర్వం లక్ష్మీవిజిష్టత్వ ప్రయత్న
 మిత్యవగంత్యమ్.

౮౭.

తథాచ శాస్త్రేషు ప్రతిపాద్యతే - (౧) “ఏకో నారాయణో
దేవో వాసుదేవ స్సనాతనః। చతురాత్మ్యం పరం బ్రహ్మ సచ్చిదానంద
దేశికక్రు- నాన్యోనాపిమైకభుమ్ శైవ్యక్రు-డవేన్ద్రు విష్ణుప్రమ్ శైవ
తాః.

లక్ష్మీవిశిష్టనాయ్ పరమప్రాప్యభూతవాన సర్వేశ్వరమజ్జయ
స్వరూప రూప గుణ విభవాదికల్ అపరిచ్ఛిన్నజ్ఞాన యిరుక్కుమెన్లు
నారాయణపదత్రాతే శొల్లప్పడుకిఱతు. అవ్విడత్తిల్ నారశబ్దమ్-గుణ
విగ్రహ విభూతికలుజ్జయ నిత్యత్వమ్, ఏకరూపత్వమ్, అనశ్చ్యయత్వమ్,
అపరిమితత్వజ్జలై చ్చొల్లుకిఱతు. అయనశ్శబ్దమ్-అవన్, యిక్కు ఆశ్రయ
మాన దివ్యాత్మస్వరూపమ్ అపరిచ్ఛిన్నమెన్లు శొల్లుకిఱతు. ఇప్పడి
స్వరూప రూప గుణ విభూతికలుక్కు వాచకమాన నారాయణపద
త్తుక్కు విశేషణమాక శ్రీమత్పదజ్జలై చ్చొల్లుయాలే, స్వరూపాదికళాన
ఎల్లావిషయ త్తిలుమ్ తోన్ద్రీన అనవధికాతిశయమాన వైలక్షణ్యమాన
తేల్లామ్ లక్ష్మీవిశిష్టత్రైయాతే వన్తతెన్లు మనన్దేయమ్. ౮౭.

అప్పటి శాస్త్రుత్రిలుమ్ శొల్లప్పడానిష్టు - “ఏకో నారా
యశో దేవో వాసుదేవ స్సనాతనః। చాతురాత్మ్యం పరం బ్రహ్మ సచ్చి
దానన్యమప్రణమే” ఎన్టు-అద్వితీయనాయురుష్వానాయ్, సనాతననాయ్,

ప్రకరణం.] భగవత్స్వరూపాది లక్ష్మీవైశిష్ట్య ప్రయత్నము 302

మప్రణామ్ । ఏకాఽహం పరమా శక్తిస్తస్య దేవీ సనాతనీ । కరోమి సకలం కృత్యం సర్వభావానుగామినీ । శాంతానంతచిదానందం యద్భక్తిః పరమం ధృవమ్ । మహావిభూతినంస్థానం సర్వత స్సమతాంగతమ్ । తస్య శక్తిరహం బ్రహ్మ శాంతానంతచిదాత్మికా । మహావిభూతిరనఘా సర్వతస్సమతాంగతా । ఆశ్వాసనాయ జీవానాం యత్తు మూర్తిమహి । నారాయణి పరం బ్రహ్మ దివ్యం నయననందనమ్ । తదా మూర్తిమతీ సాఽహం శక్తిర్నారాయణీ పరా । సమా సమవిభక్తాగ్ని వాసుదేవనాయకుక్కిఱ దేవనాన నారాయణనాసవః, సచ్చిదానంద మాయ్, అప్రణమాయ్, చాతురాత్యమాన పరంబ్రహ్మమాయురు క్కుమ్; “ఏకాఽహం పరమా శక్తిస్తస్య దేవీ సనాతనీ । కరోమి సకలం కృత్యం సర్వభావానుగామినీ”-అననుక్కు సనాతనియాయ్, పరమైయాన శక్తియాయ్, దేవియాన నాఁ, సర్వభావజ్ఞశైయుమ్ పిన్ శెల్లానిస్తుకొణ్ణ సర్వకృత్యజ్ఞశైయుమ్ పణ్ణానిట్వుఁ; “శాంతానంతచిదానందం యద్భక్తిః పరమం ధృవమ్ । మహావిభూతినంస్థానం సర్వత స్సమతాంగతమ్ ” - శాంతమాయ్ అనంతమాన జ్ఞానానందమయమాయ్, ధృవమాయ్, మహావిభూతియాన నశితై యుడైత్తాయ్, ఎఱ్ఱుమొత్తిరుక్కిఱ పరబ్రహ్మమ్ యాతొస్తు; “తస్య శక్తిరహం బ్రహ్మ శాంతానంతచిదాత్మికా । మహావిభూతిరనఘా సర్వత స్సమతాంగతా” అతినుడైయ శక్తియాయుక్కిఱ బ్రహ్మమాన నాఁ, శాంతానంతచిదాత్మికైయాయ్, మహావిభూతియాయ్, అనంతమాయ్ ఎల్లావిడత్తిలుమ్ సమతైయై యుడైత్తాయురుప్పఁ; “ఆశ్వాసనాయ జీవానాం యత్తు మూర్తికృతం మహి । నారాయణి పరం బ్రహ్మ దివ్యం నయననందనమ్” - జీవర్కళుడైయ ఆశ్వాసనత్తుక్కాక మూర్త మాకప్పణ్ణప్పట్టతాయ్, దివ్యమాయ్, కణ్ణుకుకప్పాయ్, నారాయణ శబ్దవాచ్యమాయ్, పరంబ్రహ్మమాన మహాస్సు యాతొస్తు; “తదా మూర్తిమతీ సాఽహం శక్తిర్నారాయణీ పరా । సమా సమవిభక్తాగ్ని

సర్వావయవసుందరీ! తయోర్నా పరమవ్యోమ నిర్గుణం సుఖము త్తమమ్ |
 షాఙ్గ్యప్రసాదో దివ్యస్వాచ్ఛన్యాదేశతాంగతః | స్వకర్తనిరతై
 శ్శుద్ధైర్వేదవేదాన్తపారగైః | అనేకజన్మసన్తాన నిశ్శేషిత కషాయకైః |
 క్లేశేన మహతా సిద్ధైరన్తరాయాతిగైః క్రమాత్ | సజ్ఞావిధివిధానజ్ఞై
 సాన్త్యైస్సజ్ఞానపారగైః | ప్రత్యాహృతేన్ద్రియగ్రామైర్ధారణభ్యాన
 శాలిభిః | యోగైస్సమాహితైశ్శశ్వత్కాలేన యదవాప్యతే | అచ్ఛి
 సర్వావయవసుందరీ - అహోతే అన్య నారాయణమృతైయ పక్షియాన
 శక్తియాయురక్కిరి అన్య నాక, మూర్తిమతియాయ్, సమయాయ్,
 సమమాక విభక్తిమాన అజ్ఞతైయైయైయైయై, సర్వావయవజ్ఞా
 లుమ్ సుందరియాయుర్పు; “తయోర్నా పరమవ్యోమ నిర్గుణం
 సుఖము త్తమమ్ | షాఙ్గ్యప్రసాదో దివ్యస్వాచ్ఛన్యాదేశతాంగతః” -
 అన్త ఎజ్ఞానిరువరతుమాయురక్కుమ్, నిర్గుణమాన సుఖజ్ఞైయైయైయై
 ఉత్తమమాన పరమవ్యోమమానతు; అతుతా షాఙ్గ్యైస్సజ్ఞైయై
 విరివాయ్కోణ్ణు స్వస్వభావతాలే దేశమాకైయై యైయైయై
 క్కుమ్; “స్వకర్తనిరతై శ్శుద్ధైర్వేదవేదాన్తపారగైః | అనేకజన్మ
 సన్తాననిశ్శేషితకషాయకైః” - స్వకర్తనిరతరాయ్, శుద్ధరాయ్, వేద
 వేదాన్తపారగరాయ్, ఇప్పడి అనేకజన్మసన్తానతోడమాడ నిశ్శేషమా
 క్కప్పట్ట కర్తకషాయతై యైయైయైయై కర్తయోగనిష్ఠరాలుమ్;
 క్లేశేన మహతా సిద్ధైరన్తరాయాతిగైః క్రమాత్ | సజ్ఞావిధివిధానజ్ఞై
 సాన్త్యైస్సజ్ఞానపారగైః” - పెరియ క్లేశతోడ ఆత్మజ్ఞానసిద్ధియై
 యైయైయైయై, క్రమతాలే ఇజ్ఞాయాతుకైక్కడనిరుప్పారాయ్,
 తత్త్వసజ్ఞైయై విధిక్కిరి శాస్త్రుత్తిల్ విధిక్కిరియై యత్తినిరుప్ప
 రాయ్, తత్త్వసజ్ఞైక్కు ఎల్లెయన ఆత్మవై క్కణ్ణినిరుప్పరాయ్శ్శు
 ఆత్మజ్ఞాననిషఠాన సాజ్ఞరాలుమ్; “ప్రత్యాహృతేన్ద్రియగ్రామైర్ధారణ
 భ్యానశాలిభిః | యోగైస్సమాహితైశ్శశ్వత్కాలేన యదవాప్యతే” -

ప్రకరణం.] భగవత్స్వరూపాది లక్ష్మీవైశిష్ట్య ప్రయత్నము. 30౯

ద్రాఁ పశ్చకాలజ్ఞాఁ పశ్చయజ్ఞవిచక్షణాఁ । పూర్ణే వర్షశతే ధీరాః
ప్రాపువన్తి యదజ్ఞసా । యత్తత్పరాణమాకాశం సర్వస్మాత్పరమం
ధుివమ్ । యత్పదం ప్రాప్య తత్త్వజ్ఞా ముచ్యంతే సర్వబద్ధనైః । సూర్య
కోటి ప్రతీకాశాః పూర్ణేష్ట్యయుతసన్నిభాః । యస్మిన్ పదే విరాజంతే
ముక్తాన్సంసారబద్ధనైః । ఇన్ద్రియచ్ఛదవిధురా ద్యోతమానాశ్చ

ప్రత్యాహరికృష్ణట్ట ఇన్ద్రియసమూహజ్ఞైయుడైయరాయ్, ధారణ
ధ్యానజ్ఞభావే విజ్ఞయిగుప్పారాయ్, ఎప్పోతుమ్ యోగజ్ఞభావే సమా
హితరానవర్కళాలుమ్ కాలక్రమత్తావే యాతొరుదేశమ్ ప్రాపిక్కప్ప
దుకిటతు; “అచ్ఛద్రాఁ పశ్చకాలజ్ఞాఁ పశ్చయజ్ఞవిచక్షణాఁ । పూర్ణే
వర్షశతే ధీరాః ప్రాపువన్తి యదజ్ఞసా” - అభిగమనమ్, ఉపాదానమ్,
ఇజ్ఞైస్త్వాధ్యాయమ్, యోగమ్ ఇవత్తుక్కుటుప్పాన విస్తుకాలజ్ఞైయు
మత్తీనిదుప్పారాయ్, కాలాంతరమ్ కలశాతపజ్ఞి అచ్ఛద్రాయ్, పశ్చ
మహాయజ్ఞానుపానత్తిలే తత్పరరాయ్, క్షానాధికరానవర్కళో
ఇన్త ఆరాధనత్తావే వర్షశతముమ్ పూర్ణమానవాతే యాతొరు దేశజ్ఞై
నేరే ప్రాపిక్కిత్తార్కళో; “యత్తత్పరాణమాకాశం సర్వస్మాత్పరమం
ధుివమ్ । యత్పదం ప్రాప్య తత్త్వజ్ఞా ముచ్యంతే సర్వబద్ధనైః” -
ఎల్లావత్తుక్కుమ్ మేలాయ్, స్థిరమాయ్, పురాణమాన ఆకాశసూ
యిగుక్కిటతు యాతొస్తు, యాతొనుపదజ్ఞైయుడైస్తు తత్త్వజ్ఞరానవర్క
ళో సమస్తబద్ధజ్ఞాలుమ్ విడప్పదానిన్తార్కళో; “సూర్యకోటిప్రతీకా
శాః పూర్ణేష్ట్యయుతసన్నిభాః । యస్మిన్ పదే విరాజంతే ముక్తాన్సంసార
బద్ధనైః” - యాతొరుపదత్తిలే సంసారబద్ధజ్ఞభాల్ ముక్తరానవర్కళో,
కోటిసూర్యర్కళోడు సదృశర్కళాయ్, పతినాయరమ్ చన్ద్రర్కళో
ఛోత్తిరుప్పార్కళాయ్, క్షానానద్దజ్ఞభావే విజ్ఞానిన్తార్కళో;
ఇన్ద్రియచ్ఛదవిధురా ద్యోతమానాశ్చ సర్వతః । అనిష్ఠన్దో అనా

తః । అనిష్యన్తా అనాహారా షాఢ్గుణ్యతనవోఽమలాః । ఏకాన్తినో
 మహాభాగా యత్ర పశ్యన్తి నౌసదా । ఉపయిత్వాఽధికారాన్ స్వా
 శశ్వత్కాలేన భూయసా । వేధసా యత్ర మోదన్తే శబ్దరా స్సపుర
 స్థరాః । సూరయో నిత్యసంసిద్ధా స్సర్వదా సమదర్శినః । వైష్ణవం పర
 మం రూపం సాక్షాత్కూర్వన్తి యత్ర తే । అష్టాక్షరైకసక్తానాం ద్విష
 ట్కూర్ణరతాత్మనామ్ । షడక్షరప్రసక్తానాం ప్రణవానక్తచేతనామ్ ।
 జితన్తానక్తచిత్తానాం తారకేనితతాత్మనామ్ । అనుతారప్రసక్తానాం
 హారాషాఢ్గుణ్యతనవోఽమలాః ఏకాన్తినో మహాభాగా యత్ర పశ్యన్తి
 నౌ సదా”- ఇన్ద్రియభ్రాంతి ద్వారతైయుజైయరన్తికే సర్వప్రకార
 తాలుముడ్ఢాన జ్ఞానప్రకాశతాలే విశ్లేషనిత్యురాయ్, అనిష్యన్తరాయ్,
 ఆహారాదిపరవశరన్తియిలే షాఢ్గుణ్యమయమానవషివైయుజైయరాయ్,
 నిర్మలరాయ్, పరమైకానికళాన మహాభాగరానవర్కళో యాతూరు
 దేశత్తిలే ఎజ్జభిరువరైయు మెప్పొతుమ్ ఫార్త్తుక్కొట్టిరుక్కితార్కళో;
 “ఉపయిత్వాఽధికారాన్ స్వా శశ్వత్కాలేన భూయసా । వేధసా
 యత్ర మోదన్తే శబ్దరా స్సపురస్థరాః” - ఎప్పొతుముడ్ఢాన తన్తా
 ముజైయ అధికారజ్ఞతై అనేకకాలత్తోడేకభీత్తు బ్రహ్మకృణుమ్ దుద్రర్
 కళుమ్ ఇన్ద్రిర్కళోడేకూడ యాతూరుదేశత్తిలే సన్తపిక్కితార్కళో;
 “సూరయో నిత్యసంసిద్ధా స్సర్వదా సమదర్శినః । వైష్ణవం పరమం
 రూపం సాక్షాత్కూర్వన్తి యత్ర తే” - నిత్యసంసిద్ధరాయ్ ఎప్పొతు
 మెల్లావర్తనైయుమ్ కాణానిత్యురాన అన్తసూరికళానవర్కళో వైష్ణవ
 మాయ్, పరమమాన రూపతై యాతూరుదేశత్తిలే సాక్షాత్కూరిక్కితార్
 కళో; “అష్టాక్షరైకసక్తానాం ద్విషట్కూర్ణరతాత్మనామ్ । షడక్షర
 ప్రసక్తానాం ప్రణవానక్తచేతనామ్ । జితన్తానక్తచిత్తానాం తారకే
 నితతాత్మనామ్ । అనుతారప్రసక్తానాం యత్పదం విమలాత్మనామ్”-
 అష్టాక్షర మున్దిలుమే సక్తరాయుస్సారాయుమ్, తిరుద్వాదకాక్షర

ప్రకరణం.] భగవత్స్వరూపాది లక్ష్మీనైశిష్ట్య ప్రయుక్తత్వమ్. 200

యత్పదం విమలాత్మనామ్ । అనన్త విహగేశాన విష్వక్సేనాదయోఽ-
 మరాః । మదాజ్ఞాకారిణో యత్ర మోదన్తే సకలేశ్వరాః । తత్ర దివ్య
 వపు శ్రీమూర్తీ దేవదేవో జనార్దనః । అనన్తభోగపర్యక్తే నిషణ్ణః
 స్సుసుఖోజ్జ్వలేఽఐశ్వర్య వీర్య విజ్ఞాన శక్తి తేజో బలోజ్జ్వలైః । ఆయుధైః
 రూపజైః రివైర్ద్రుభుతైః సమలజ్జుతైః పంచాత్మనా నుపర్జితే
 త్తుక్కు నల్లరాయమ్, శ్రీషడక్షర త్తిలే మికవుమ్ సజ్జతైయదైయరా-
 యమ్, ప్రణవ త్తిలే పారుద్దిననైశ్చాయదైయరాయమ్, జితనైయిలే
 పద్మినీ చిత్తతైయదైయరాయమ్, తారకైయిలే ఎహోతుమ్ నిరత-
 రాయమ్, అనుతారైయిలే సక్తరాయముళ్ళు నిర్మలరాన పురుషర్
 కభుక్కు యాతూరు పదమ్ ప్రాప్యనూయిరుక్కుమ్; “అనన్త విహగే-
 శాన విష్వక్సేనాదయోఽమరాః । మదాజ్ఞాకారిణో యత్ర మోదన్తే
 సకలేశ్వరాః ” - తిరువనన్తార్వా పెరియతిరువశినాయనార్ సేనై
 ముతలియార్ ముతలన నిత్యరానవర్కళి ఎన్నుడైయ ఆజ్ఞైయైయను
 ప్రియానిత్పర్కళాయ్, సకలర్క్కుమ్ నియన్తార్క్కుళాయ్కోణ్ణ యా-
 తూరు దేశ త్తిలే ఆనన్దికళాయుక్కిత్తార్కళి; “తత్ర దివ్యవపు శ్రీ
 మూర్తీ దేవదేవో జనార్దనః । అనన్తభోగపర్యక్తే నిషణ్ణః స్సుసుఖో-
 జ్జ్వలే” - అన్తదేశ త్తిలే అప్రాకృతమాన దివ్యమగ్గళవిగ్రహతైయదైయ-
 నాయ్, నిత్యసూరికభుక్కు నిర్వాహకనాయ్, శ్రియఃపతియాన జనార్దన-
 నానవ్, మికవుమ్ సుఖసూపమాయ్ ఉజ్జ్వలమాన అనన్తభోగమా-
 ణి పర్యజ్జుత్తిలే ఎఱున్దరుళియిరానిఱుమ్; “ఐశ్వర్య వీర్య విజ్ఞాన
 శక్తి తేజో బలోజ్జ్వలైః ఆయుధైః రూపజైః రివైర్ద్రుభుతైః సమ-
 లజ్జుతైః ” - ఐశ్వర్య వీర్య విజ్ఞాన శక్తి తేజో బలజ్గళాలే ఉజ్జ్వలజ్గ-
 లాయ్, అద్భుతజ్గళాయ్, దివ్యజ్గళాన ఆయుధజ్గళాలుమ్ ఆభరణజ్గ-
 లాలు మలజ్జుతనాయురుక్కుమ్; “పంచాత్మనా నుపర్జితే పక్షి

రాజేన సేవితః । సాహపృమేయుషా సాక్షాచ్ఛ్చీవత్సకృతలక్షణా ।
 సేనాన్య సేవితస్సమ్యగ్విష్వక్సేనేన దీప్యతా ॥ డేమాయ సర్వలో
 కానాం ధ్యానాయచ మనీషిణామ్ । ముక్తయేభిలబ్ధానాం
 రూపదానాయ యోగినామ్ । ఆస్తే నారాయ శ్రీమూ వాసు
 దేవ స్సనాతనః । అకుమారో యవా దేవ శ్రీవత్సకృతలక్షణః ।
 చతుర్భుజో విశాలాక్షః కిరీటీ కౌస్తుభం వహా ॥ హార నూపుర కే
 యూర కాశ్చీ పీతామృతోజ్జ్వలిః । సనమాలాం దివ్యవ్యాం వజ్రశక్తి

రాజేన సేవితః । సాహపృమేయుషా సాక్షాచ్ఛ్చీవత్సకృతలక్షణా ।
 సేనాన్య సేవిత స్సమ్యగ్విష్వక్సేనేన దీప్యతా” - అభివక్తియాన
 విగ్రహతైయదైయనాయ, పక్షిరాజనాన సుష్టనాలే సేవితనాయ,
 సాహపృతైయదైయ సాక్షాచ్ఛ్చీవత్సకృతలై పక్షపక్షిసైయాశతైయ
 దైయనాయ, సేనాపతియాంకొణ్ణు విశక్తుకి విష్వక్సేననాలే
 నన్తాక సేవిక్కుప్పట్టిరుక్కుమ్; “డేమాయ సర్వలోకానాం ధ్యానా
 యచ మనీషిణామ్ ముక్తయేభిలబ్ధానాం రూపదానాయ యోగి
 నామ్” - సకలలోక త్తినదైయ రక్షణాగ్రమాకవుమ్, జ్ఞానాధిక
 రుదైయ ధ్యానత్తుక్కాకవుమ్, సాంసారిక సకలబద్ధతై యఱుక్కైక్కా
 కవుమ్, తన్నై యదైస్తవకకుక్కు సామ్యహపత్తైక్కొడుక్కైక్కా
 కవుమ్; “ఆస్తే నారాయ శ్రీమూ వాసుదేవ స్సనాతనః । అకు
 మారో యవా దేవ శ్రీవత్సకృతలక్షణః” వాసుదేవనాయ, సనాతన
 నాయ, శ్రీమానాన నారాయణన్ కుమారనానవశవన్తియే యవా
 పాయ, శ్రీవత్సతై యదైయాశమాకవుదైయనాయ విశక్తానిన్తుకొణ్ణు
 ఎఱున్దరుళియరుక్కుమ్; “చతుర్భుజో విశాలాక్షః కిరీటీ కౌస్తుభం
 వహా” - చతుర్భుజనాయ, విశాలాక్షనాయ, కిరీటీయాయ, కౌస్తు
 భతై పహియానిన్తునాయ; “హార నూపుర కేయూర కాశ్చీ పీతా
 మృతోజ్జ్వలిః” - హారన్ నూపురమ్ కేయూరమ్ కాశ్చీ పీతామృరన్

మయీం పరామ్ । సర్వావయవసమూర్ణ స్సర్వావయవసున్దరః । రాజ
రాజోఽఖిలస్యాఽస్య విశ్వస్య పరమేశ్వరః । కాంతస్య తస్య దేవస్య విష్ణోః
స్సద్గుణశాలినః । దయితాఽహం సదా దేవీ జ్ఞానానన్దమయీ పరా ।
అనవద్యాః నవద్యాణీ నిత్యం తద్ధర్మధర్మిణీ । ఈశ్వరీ సర్వభూతానాం
పద్మాక్షీ పద్మమాలినీ । శక్తిభి సేవితా నిత్యం సృష్టిస్థిత్యాదిభిః
ద్వాత్రింశచ్చతసా హాస సృష్టిశక్తిభిరావృతా । వృతా తద్ద్విగుణాభిశ్చ
దివ్యాభి స్సీతీశక్తిభిః । తతస్తద్ద్విగుణాభిశ్చ పూర్ణా సంహృతిశక్తిభిః ।
శాలే ఉజ్జ్వలనాయః ; “వనమాలాం దధద్దివ్యాం పశ్చశక్తిమయీం
పరామ్” - దివ్యైయాయ్, పశ్చశక్తిమయైయాయ్, పరైయాన వన
మాలైయై ధరియానిత్యానాయః ; “సర్వావయవసంపూర్ణ స్సర్వావయవ
సున్దరః । రాజరాజోఽఖిలస్యాఽస్య విశ్వస్య పరమేశ్వరః” సర్వావయవ
జ్గళాలుమ్ సంపూర్ణనాయ్, సర్వావయవజ్గళాలుమ్ సున్దరనాయ్, ఇద్ద
ప్రపశ్చమెల్లావద్బ్రతుక్కుమ్ రాజరాజనాయ్, పరమేశ్వరనా యిరు
క్కుమ్ ; “కాంతస్య తస్య దేవస్య విష్ణోః సద్గుణశాలినః । దయితాఽహం
సదా దేవీ జ్ఞానానన్దమయీ పరా” - విష్ణువాయ్, సత్తాన మజ్గళగుణ
జ్గళాల్ పూర్ణనాయ్, దేవనాన అన్ద కాన్తనుక్కు నాన్ దేవియాయ్
కొండ్లు ఎప్పొతుమవసుకప్పొక్కు విషయమాయ్, పరైయాయ్, జ్ఞానా
నన్దమయియాయ్ యిరుప్పన్ ; “అనవద్యాః నవద్యాణీ నిత్యం తద్ధర్మధర్మిణీ
ఈశ్వరీ సర్వభూతానాం పద్మాక్షీ పద్మమాలినీ” - అనవద్యైయాయ్,
అనవద్యమాన అజ్గళైయైయైయళాయ్, ఎప్పొతుమ్ తద్ధర్మధర్మిణి
యాయ్, సర్వభూతజ్గళుక్కు మీశ్వరియాయ్, పద్మాక్షియాయ్, పద్మ
మాలైయైయైయళాయ్ యిరుప్పన్ ; “శక్తిభి సేవితా నిత్యం సృష్టి
స్థిత్యాదిభిః పరా । ద్వాత్రింశచ్చతసా హాస సృష్టిశక్తిభిరావృతా । వృతా
తద్ద్విగుణాభిశ్చ దివ్యాభిస్సీతీశక్తిభిః । తతస్తద్ద్విగుణాభిశ్చ పూర్ణా సం
హృతిశక్తిభిః” - సృష్టిస్థిత్యాదిశక్తికళాలే ఎన్దుమ్ నేవిత్తైయాయ్ కొండ్లు

నాయికా సర్వశక్తీనాం సర్వలోకమహేశ్వరీ । మహిషీ దేవదేవస్య
విష్ణోః కామదుఘా విభోః । తుల్యా గుణవయోరూపైర్మనః ప్రమథినీ
హరేః । తైస్సైరనుగుణైర్భావైర్భావహం దేవస్య శార్ఙ్గిణిః । కరోమి
సకలం కృత్యం సర్వభావానుగామినీ । సాహమగ్రే స్థితా విష్ణో ర్దేవ
దేవస్య శార్ఙ్గిణిలాలితా తేన చాత్యంతం సామరస్యముపేయమీ" ఇతి.

పరై యాయ్, ముప్ప త్తిరణ్ణునూతాయరమ్ స్వప్తిశక్తికళాలే శూభప్ప
ట్టిరుప్పాళాయ్, అతిలిరట్టిత్త దివ్యైకళాన స్థితశక్తికళాలే శూభప్పట్టి
రుప్పాళాయ్, అనన్తరమ్ అతిలిరట్టిత్త సంస్కృతశక్తికళాలుమ్ పూర్తై
యాయరుప్పన్; “నాయికా సర్వశక్తీనాం సర్వలోకమహేశ్వరీ ।
మహిషీ దేవదేవస్య విష్ణోః కామదుఘా విభోః” - సర్వశక్తికళుక్కుమ్
నాయికైయాయ్, సర్వలోకతుక్కుమ్ మహేశ్వరియాయ్, దేవదేవ
నాన విష్ణువుక్కుమ్ మహిషియాయ్, నిన్తైత్తెల్లాయ్ పూరిక్కుమ్ మవళా
యరుప్పన్; “తుల్యా గుణ వయో రూపైర్మనః ప్రమథినీ హరేః”
గుణజ్ఞో వయస్సు రూపమ్ ఇనన్తైయాయ్ కొణ్ణు
సర్వేశ్వరనుడైయ నెణ్ణు ప్రణయరసత్తాలే కలజుమ్బడిపణ్ణువన్; “తైస్సై
రనుగుణైర్భావైర్భావహం దేవస్య శార్ఙ్గిణిః । కరోమి సకలం కృత్యం
సర్వభావానుగామినీ” - దేవనాన శార్ఙ్గిక్కు అనురూపమాన అన్యో
స్వభావజ్ఞళాలే అవనుడైయ సర్వభావజ్ఞళైయుమ్ వినోశెల్లానిన్తుకొణ్ణు
యావళోరు నాన్ ఎల్లాక్కార్యజ్ఞళైయుమ్ శెయ్కితే; “సాహ
మగ్రే స్థితా విష్ణో ర్దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణిలాలితా తేనచాత్యంతం సామ
రస్యముపేయమీ” - అన్త దేవదేవనాన శార్ఙ్గియినుడైయ మున్నేయి
రున్తు అవనాలే మికవుమ్ కొణ్ణాడప్పట్టు సమరసైయాయరానిన్తునెన్తు
తన్నుడైయ భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవాది సమ్మనత్తై త్తానే
యరుగిచ్చెయ్ తాళ.

తథా - (౧) “యా సా భగవత శక్తి రహంతా సర్వభావగా
అపృథక్పారిణీ సతా మహానన్దమయీ పరా ఉదధేరివచ స్థైర్యం మహా
త్రేవ విహాయసః । ప్రభేవ దివసేశస్య జ్యోత్స్నేన హిమదీధితేః ।
విష్ణో స్సర్వాజ్ఞసంపూర్ణా భావాభావానుగామిణీ । శక్తిర్నారాయణీ
దివ్యా సర్వసిద్ధాన్తసమ్మతా । దేవాచ్ఛక్తిమతోఽభిన్నా
ణి పరమేస్థినః । ఏషచైషాచశాస్త్రేషు ధర్మి ధర్మస్వభావతః । భవ
ద్భావస్వరూపేణ తత్త్వమేకమిహోదితౌ” ఇత్యుచిభి స్వరూపాన్వయః
ప్రతిపాదితః.

౮౯.

అపృథి ప్రదేశాన్తరజ్ఞలిలుమ్, “యా సా భగవత శక్తి రహంతా
సర్వభావగా । అపృథక్పారిణీ సతా మహానన్దమయీ పరా” ఎన్టు -
భగవానుడై య అహంతారూపై యాన శక్తి యాతొన్టు, సర్వభావగై
యాయ్, అపృథక్పారిణీయాయ్, అవనుక్కు సత్తైయాయ్, మహానన్ద
మయియాయ్, పరై యాయరుక్కు మెన్టుమ్ ; “ ఉదధేరివచ స్థైర్యం
మహా త్రేవ విహాయసః । ప్రభేవ దివసేశస్య జ్యోత్స్నేన హిమదీధితేః ।
విష్ణో స్సర్వాజ్ఞసంపూర్ణా భావాభావానుగామిణీ । శక్తిర్నారాయణీ
దివ్యా సర్వసిద్ధాన్తసమ్మతా” ఎన్టు - ఉదధియినుడై య స్థైర్యమౌల
వుమ్, ఆకాశ త్తినుడై య పెరుమైపోలవుమ్, ఆదిత్యునుడై య ప్రభై
పోలవుమ్, చన్ద్రునుక్కు నిలవుపోలవుమ్ సర్వేశ్వరనుడై య సర్వప్రకా
ర త్తిలుమ్ పరిపూర్ణయాయ్, చేతనాచేతనజ్ఞై ఎప్పొత్తుమ్ స్వాభి
మానత్రాలే వ్యాపి త్తిరుప్పొళాక, నారాయణునుడై యతాన శక్తియాన
వో సర్వసిద్ధాన్తజ్ఞలిలుమ్ సమ్మతై యాయరుక్కు మెన్టుమ్ ; “దేవాచ్ఛ
క్తిమతోఽభిన్నా బ్రహ్మణి పరమేస్థినః । ఏషచైషాచ శాస్త్రేషు
ధర్మి ధర్మస్వభావతః । భవద్భావస్వరూపేణ తత్త్వమేకమిహోదితౌ”
ఎన్టు - పరమేస్థియాయ్, బ్రహ్మమాయ్, శక్తి నూనాన దేవనిత్యాట్టి
లభిన్న్యాయాయరుక్కుమ్, ఇవనుమివళుమ్ శాస్త్రజ్ఞలిలే ధర్మి ధర్మ

(౧) “కాచాన్యా త్వామృతే దేవి సర్వయజ్ఞమయం వపుః
అధ్యాస్తే దేవదేవస్య యోగిచిన్త్యం గదాభృతః” (౧) “తతస్సుస్ఫుర
త్కాన్తిమతీ వికాసికమలే స్థితా శ్రీశ్రీదేవీ పయస స్తస్మాదుత్థితా ధృత
పద్మ-జాదివ్యమాల్యామృరధరా స్నాతా భూషణభూషితా పశ్యతాం
సర్వదేవానాం యయా వక్షస్సలం హరేః” (౩) “కృష్ణాజినేన సం
వృణ్వో వధూం వక్షస్సలాలయామ్” (౪) “శ్రీవత్సవతా నిత్యశ్రీః”

స్వభావతాతలే భవత్స్వరూపమూకపుష్ప భావస్వరూపమూకపుష్పాన
అపృథగ్భావతాతలే ఏకతత్త్వమృతలే శ్రీశ్రీపద్మాదిష్టాకళైస్తుమ్ ఇతి
ముతలాన ప్రమాణజ్ఞభావే స్వరూపాన్వయమ్ శాస్త్రాన్వృత్తు. ౧౯.

“కాచాన్యా త్వామృతే దేవి సర్వయజ్ఞమయం వపుః | అధ్యా
స్తే దేవదేవస్య యోగిచిన్త్యం గదాభృతః ” ఎన్తు-సర్వయజ్ఞమయ
మాయ్ యోగిచిన్త్యమాన సర్వేశ్వరన్ తిరుమేనియలే ఉన్నయొ
ద్రీయ వేటు ఎవల్ అధిస్తిత్తుకొట్టిరుక్మి-కాళైస్తుమ్; “తతస్సుస్ఫుర
త్కాన్తిమతీ వికాసికమలే స్థితా శ్రీశ్రీదేవీ పయస స్తస్మాదుత్థితా ధృతపద్మ-జా
దివ్యమాల్యామృరధరా స్నాతా భూషణభూషితా పశ్యతాం సర్వదేవా
నాం యయా వక్షస్సలం హరేః” ఎన్తు-అనన్తరమ్ విశేషుకితి కాన్తి
యొయుడై యథాయ్, వికాసితమాన తామన్తయిలే యిరప్పవథాయ్,
దేవియాన శ్రీయానవల్, అన్త త్తిరుప్పాల్కాడలిన్ జలత్తిల్ నిస్తుమ్
కిళమ్బి ధరిక్కప్పట్ట పద్మ-జ్జళై యుడై యథాయ్, దివ్యమాలై కళై
యుమ్ దివ్యపరియట్టజ్జళై యుమ్ ధరియానిత్పాళాయ్, స్నాతై యాయ్,
భూషణభూషితై యాయ్ కొట్టు, దేవరకళైగారుమ్ పార్త్తు నిల్కా,
సర్వేశ్వరనుడై య వక్షస్సలత్తై యుడై న్నాళైస్తుమ్; “కృష్ణాజినేన సంవృణ్వో
వధూం వక్షస్సలాలయామ్” ఎన్తు-వక్షస్సల త్తిలిరుక్మి-ఆవధూవై కృష్ణా
జినతాతలే మత్తైయానిన్తానస్తుమ్; “శ్రీవత్సవతా నిత్యశ్రీః” ఎన్తు -
శ్రీవత్సత్తై వక్షస్సల త్తిలే యుడై యనాయ్ నిత్యశ్రీయాయరుక్మ మెస్తుమ్

(౧) వి-పు-౧-౯-౧౨౨

(౨) వి-పు-౧-౯-౧౦౦.

(౩)

(౪) రా-య-౧౧౪-౧౫.

ప్రకరణం: లక్ష్యాం భగవద్రూపగుణయోగస్వయ వర్ణనమ్. ౩౧౭

ఇత్యాదిభిః విగ్రహస్వయః ప్రతిపాదితః.

౯౦.

(౧) “జ్ఞానాదిషడ్గుణమయీ యా ప్రోక్తా ప్రకృతిః పరా ।
జ్ఞాన శక్తి బలైశ్వర్య వీర్య తేజః ప్రభావినీ । షడ్గుణ్య లక్షణా
శుద్ధా గుణాతీతా తథేశ్వరీ” (౨) “ప్రశకనేత్యాది - తవ భగ
వతశ్చైతే సాధారణగుణరాశయః ॥ అన్యేఽపి యావనప

ఇప్పడి ఇతు ముతలాన ప్రమాణజ్ఞానే విగ్రహస్వయమ్ కాట్ట
ప్పట్టతు.

౯౦.

“జ్ఞానాదిషడ్గుణమయీ యా ప్రోక్తా ప్రకృతిః పరా” ఎన్తు -
జ్ఞానాదిషడ్గుణతై యదైయభాయ్కొణ్ణు పరైయాన ప్రకృతియాశ
యావోరుత్తి శొల్లప్పట్టాశెన్తుమ్; “జ్ఞాన శక్తి బలైశ్వర్య వీర్య తేజః
ప్రభావినీ” ఎన్తు - జ్ఞాన శక్తి బల ఐశ్వర్య వీర్య తేజస్సుక్కుళుడైయ
ప్రభావతైయుడైయభాయ్కుమెన్తుమ్; “షడ్గుణ్యలక్షణా శుద్ధా
గుణాతీతా తథేశ్వరీ” ఎన్తు - షడ్గుణ్యతై లక్షణమాకవుడైయభాయ్,
శుద్ధేయాయ్, సత్వాదిగుణజ్ఞుక్కువ్వరుకుప్పట్టిరుప్పాభాయ్, ఈశ్వరియా
య్కుమెన్తుమ్; “ప్రశకన బల జ్యోతిర్జ్ఞానైశ్వరీ విజయప్రభా
ప్రణతవరణ ప్రేమ తేమజ్జురత్వపురస్సరాః । అపి పరిమళః కాన్తి
ర్లావణ్య మర్చి రితీన్దిరే తవ భగవతశ్చైతే సాధారణా గుణరాశయః”
ఎన్తు - శక్తియుమ్, బలముమ్, తేజస్సుమ్, జ్ఞానముమ్, ఐశ్వర్యముమ్,
వీర్యముమ్, ప్రణతరై పరిక్రైయుమ్, ప్రేమముమ్, రత్నైయై పుణ్ణుకై
ముతలానవైయుమ్, పిన్నైయుమ్ పరిమళముమ్, కాన్తియుమాకిఱ
అవయవశోభైయుమ్, లావణ్యమాకిఱ సముదాయశోభైయుమ్, బలియు
మ్, అకిఱ రూపగుణజ్ఞుమాత్మగుణజ్ఞుమాకిఱ ఇన్ద్ర గుణరాశిక్ శ్ ఉన
క్కుమ్ భగవానుక్కుమ్ సాధారణజ్ఞానయిరుక్కుమ్; “అన్యేఽపి యా
వనముఖా యవయో స్సమానా శ్రీరఙ్గమజ్జళవిజృమ్భణ వైజయన్తి ।

(౧) లక్ష్మీకన్తే).

(౨) శ్రీగుణరత్నా-౩౨.

యవయోస్సమానాః శ్రీరజమజశవిజృమ్భణవైజయన్తీ । తస్మిన్ సైవ త్వయిచ తస్య పరస్పరేణ సంస్తీర్య దర్పణాశ్చ ప్రచురం స్వదంతే” ఇత్యాదిభిః గుణానామపి తత్సంబంధాయ త్త భోగ్యత్వముక్తిమ్. ౯౧.

(౧) “అక్రమ్య సర్వాన్పు యథా త్రిలోకేం తిష్ఠత్యయం దేవవరోఽనితాక్షి । తథా స్థితా త్వం వరదే తథాఽపి పృచ్ఛామ్యహం తే వసతిం విభూత్యాం” ఇతి ధరణ్యా పృష్టా శ్లోకే, (౨) “సదా స్థితాఽహం మధుసూదనస్య దేవస్య పార్శ్వే తపనీయవర్ణా । అస్మిన్ స్థితాయం మనసా స్మరామి శ్రియా యతం తం ప్రవదన్తి సన్తః”

తస్మిన్ సైవ త్వయిచ తస్య పరస్పరేణ సంస్తీర్య దర్పణాశ్చ ప్రచురం స్వదంతే” ఎన్ఱు - శ్రీరజ త్తినుడైయ మజశసమృద్ధిక్కు కొడియాయు శ్శవశే! యావనముఖమాన అల్లాత గుణజఘమ్ ఉజ్జభివర్కక్కుమ్ సమానమాయ్కొణ్ణు ఉన్నడైయ గుణజఘ్ అవన్పక్కులిలుమ్ అవ నుడైయ గుణజఘన్పక్కులిలుమ్ కణ్ణాడియి తే పరమ్మినావ్పలే పరమ్మి మికవుమినితాయ్ నిన్ఱనవెన్ఱుమ్ ఇతుమతలాన వచనజ్ఞభినాలే గుణజ ఘడైయ భోగ్యత్వముమ్ లక్ష్మీసంబంధాయ త్తమెన్ఱు శొల్లప్పట్టతు. ౯౧.

“అక్రమ్య సర్వాన్పు యథా త్రిలోకేం తిష్ఠత్యయం దేవవరోఽనితాక్షి । తథా స్థితా త్వం వరదే తథాఽపి పృచ్ఛామ్యహం తే వసతిం విభూత్యాం” ఎన్ఱు - శ్రీభూమిప్పిరాట్టియానవళే, లక్ష్మీయైక్కుఱ్ఱిత్తు, దేవవరనాన సర్వేశ్వరణ, తైత్రిలోక్యతైయమ్ యాతొరుపడి వ్యాపిత్తు అధిష్ఠి త్తిరుక్కిఱాన్, అసితేక్షణైయాయ్ వరదైయాయుశ్శవశే! నియ ముప్పడియే నిల్లానిన్ఱాయాయరుక్కుచ్చెయ్ తేయమ్, ఉన్నడైయ విభూతి యిరుక్కుమ్పడి నాన్ కేట్టిఱేనెన్ఱు ప్రశ్నమ్పణ్ణ; “సదాస్థితాఽహం మధుసూదనస్య దేవస్య పార్శ్వే తపనీయవర్ణా । అస్మిన్ స్థితాయం మనసా స్మరామి శ్రియా యతం తం ప్రవదన్తి సన్తః” ఎన్ఱు-లక్ష్మీయాన నాన్, మధుసూదననుడైయ పార్శ్వత్తిలే పొన్నిఱమాన వడివైయ

౧) “వైకుంఠేషు పరే లోకే శ్రియా సార్థం జగత్పతిః” (౧) “తయా హుఃసీన మనస్తభోగిని” (౩) “తత్ర స్రక్షసిర్భగద్ధం స్ఫురదుపరి సగారత్నరోచిర్వితానం విస్తీర్ణ్యానస్తభోగం తదుపరి నయతా విశ్వ మీకాతపత్రమ్ । తెనైః కాన్తేన శాన్తోదితగుణవిభవైర్వృతా త్వమ శ్చైరన్యోన్యాద్వైత నిష్ఠాఘనరసగహనా దేవి బధ్నాసి భోగాః”

శ్రీయశాయ్కొట్టు నానెవ్వోతుమిప్పుడు, ఇవన్నక్కలిలేయిస్తున్నా
మావనాడు ఆశ్రితనై నెళ్ళాలే నిస్తాక్కోతే, అవనై శ్రీయోడే కూడి
పనాక స్తుక్కోళ్ళో శొల్లానిట్టొక్కళెన్ను అరుచిచ్చెయ్యకై యాలుమ్;
వైకుంఠాతు పరే లోకే శ్రియాసారం జగత్పతి” ఎన్ను - వైకుంఠమాన
పరలోక త్తిలే జగత్పతియానవక శ్రీయోడేకూడ ఇరుక్కుమెన్నుమ్;
తయ సహజసేనమన స్తభోగిని” ఎన్ను - అనన్తనాకితి భోగియిలే
అవభోడే కూడియరుక్కుమెన్నుమ్; “తత్ర సక్సపర్వగంధం స్ఫురదుపరి
సగారత్నోచిర్వితానం విస్తీర్ణానన్తభోగం తదుపరి నయతా విశ్వ
మేకాతపత్రమ్ । తైస్థైః కాన్తేన శాన్తాదితగుణవిభవైర్హతా త్యా
మసత్త్వరనోన్యాద్యైతనిష్ఠాఘనరసగహనా దేవి బద్ధాసి భోగా”

విష్ణు - తిరుమామణిమణ్ణపత్తిలే పూమాలై పోలే మెల్లియ స్సర్పత్తై
యమ్ గన్దైయుముడైతాయ్, మేలేవిళ్ళక్కొన్దై సకామణిశకుడైయ
తేజస్సాకిరి వితానడైయుడైతాన అనన్తభోగడై విరిత్తు అరిన్తేలే విశ్వ
త్తైయొరుకుడై యామ్మపి నడత్తానిత్పానాయ్, అన్వోలన్వో అనన్త్యోత
మాయుళ్ళ శాన్తోదితమాన గుణవిభవజ్ఞకాలే ఉనక్కుత్తకుతియాయరు
క్కిరి కాన్తనోడేకూడ ఒరువర్ కొరువర్ పిరిక్కున్వొణ్ణాల నిలై యాలే
కనత్త రనత్తాలే మిడైన్ద భోగజ్ఞత్తై దేవియే! మేన్తేలుమ్ తొడానిన్దా
యితేయెన్దు మిత్తాదినచనజ్ఞకాలే విభూతియిలుణ్ణాన అన్వయమ్ ప్రతి
పాదిక్కుప్పట్టను.

(౧) “వ్యూహేషు చైవ సర్వేషు విభవేషుచ సర్వశః । తథా వ్యూహీభవత్యేషా మమ చైవానపాయినీ” (౨) “దేవత్వే దేవదేహీయం మనుష్యత్వేచ మానుషీ । విష్ణోర్దేహానురూపాంవై కరోత్యేషాత్త్వనస్తనుమ్” (౩) “రాఘవత్వేభవత్సీతా రుక్మిణీ కృష్ణజన్మని” (౪) “అనుజనురనురూపరూపచేష్టా నయది సమాగమమిన్దిరాకరిష్యత్ । అసరసమథవాప్రియం భవిష్టు ధున్మకరిష్యత్ రజ్జరాజనర్క” (౫) “యది మనుజతిరశ్చాం లీలయా తుల్యవృత్తేరనుజనురనురూపా దేవి నావాతరిష్యః । అసరసమభవిష్యన్నర్క నాథస్య మాతః

“వ్యూహేషు చైవ సర్వేషు విభవేషుచ సర్వశః । తథా వ్యూహీభవత్యేషా మమచైవానపాయినీ” ఎన్టు - ఎన్నుడైయ ఎల్లా వ్యూహజ్జిలుమెల్లా విభవజ్జిలుమెన్నై ప్పిరియతే ఇవల్ వ్యూహీభవిక్కుమెన్టుమ్; “దేవత్వే దేవదేహీయం మనుష్యత్వేచ మానుషీ । విష్ణోర్దేహానురూపాంవై కరోత్యేషాత్త్వనస్తనుమ్” ఎన్టు - దేవత్వత్తిల్ దేవశరీరైయామ్, మనుష్యత్వత్తిల్ మానుషియామ్, విష్ణువినుడైయ దేహత్తుక్కు అనురూపమాకత్తన్నుడైయ శరీరత్తై ఇవల్ పణ్ణానిన్టుమెన్టుమ్; “రాఘవత్వేభవత్సీతా రుక్మిణీ కృష్ణజన్మని” ఎన్టు - రాఘవనానపోతు సీతైయామ్, కృష్ణావతారత్తిల్ రుక్మిణియామెన్టుమ్; “అనుజనురనురూప రూప చేష్టా నయది సమాగమమిన్దిరాకరిష్యత్ । అసరసమథవాప్రియం భవిష్టు ధున్మకరిష్యత్ రజ్జరాజనర్క” ఎన్టు - ఇన్దిరైయానవల్ పిన్నాన పిఱప్పెయ్యుడైయళాయ్, అనురూపనూనరూపత్తైయమ్ చేష్టైయైయుమ్మడైయళాయ్కొణ్ణు సంశ్లేషత్తైప్పణ్ణాళిక్కుమాకిల్, రజ్జరాజనుడైయ అవతారలీలైయానతు సరసమన్తియితేయైత్తిల్, అప్రియమాతలితేయైన్టుమ్; “యది మనుజతిరశ్చాం లీలయా తుల్యవృత్తేరనుజనురనురూపా దేవి నావాతరిష్యః । అసరసమభవిష్యన్నర్క నాథస్య మాతః దరదళదరవిన్దోదస్తకాంతాయతాక్షి”

(౧)

(౨) వి-పు-౧-౯-౧౪౫.

(౩) వి-పు-౧-౯-౧౪౪.

(౪) ర-స్త-౨-౪౯.

(౫) శ్రీగుణరత్నకా-౪౮.

ప్రశ్నలు. 1 అష్టాంగ భగవద్గీత జగద్వ్యాపారాన్వయః. 3-9

కరదశదరవిస్తోదన్త కాంతాయతాః " ఇత్యాదిభిరవతారేష్యన్వయః
ప్రతిపాదితః. ౯3.

(౧) "భావాభావానుగా తస్య సర్వకార్యకరీ విభోః । స్వాతన్త్ర్యరూపా సా విష్ణోః ప్రస్ఫురత్తా జగన్తయీ" (౨) "ఆత్మ
భూతాహియా శక్తిః పరస్య బ్రహ్మణో హరేః దేవీ విద్యుదివ వ్యోమి
క్వచిదుద్యోతతే తు సా । శక్తిర్విద్యోతమానా సా శక్తిమత్యచ్యు
త్పరే । వ్యనక్తి వివిధాన్ భావా శుద్ధాశుద్ధాన్ స్వభిత్తిగాన్"

ఎన్దు- మనుష్యైకత్వ తిర్యక్కుకళుక్కు శ్రీవైయాతే తుల్యస్పత్తియాన
నాథనుడైయ అవతారస్య యు అవనుక్కు అనుకూపైయాయ్కొణ్ణు
నీ అవతరియాయాకిత్, శిశితలర్న తామరైయనుడైయ ఆకార
మూలే అమికియతాయ్ నెశితాన కణెయ్యడైయళాయళ్ళ దేవియాన
తాయ్! అవనుడైయ సర్వమానతు అసరసమామితేయెన్దుమ్ ఇత్యాదిక
ళా లే అవతారజగిలన్వయమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౯3.

"భావాభావానుగా తస్య సర్వకార్యకరీ విభోః । స్వాతన్త్ర్య
రూపా సా విష్ణోః ప్రస్ఫురత్తా జగన్తయీ" ఎన్దు - విభువాన అన్ద
విష్ణువుక్కు భావాభావానుగైయాయ్కొణ్ణు సర్వకార్యతైయమ్
పణ్ణుమవళాయ్, అవనుడైయ స్వాతన్త్ర్యత్తినుడైయ హపమాయ్,
జగన్తయియాన ప్రస్ఫురత్తైయాయుక్కు మెన్దుమ్; "ఆత్మభూతా హి
యా శక్తిః పరస్య బ్రహ్మణో హరేః । దేవీ విద్యుదివ వ్యోమ్ని క్వచి
దుద్యోతతే తు సా" ఎన్దు- పరబ్రహ్మమాన హరిక్కు ఆత్మభూతైయా
యిరుక్కి ఆ శక్తి యాతొన్దు, అన్దదేవియానవల్, ఆకాశత్తిలే మిన్బోలే
ఓరిడత్తిలే స్ఫురిత్తు తొన్దొనియ్ మెన్దుమ్; "శక్తిర్విద్యోతమానా సా
శక్తిమత్యచ్యుతామృరే । వ్యనక్తి వివిధాన్ భావా శుద్ధాశుద్ధాన్
స్వభిత్తిగాన్" ఎన్దు - శక్తిమానాన అచ్యుతనాః అమృరత్తిలే
విభక్తానియ్ అన్ద శక్తియానతు, శుద్ధాశుద్ధరూపజగళాయ్, వివిధ

(౧) “తైస్రై రనుగుణైర్భావైర్యాహం దేవస్య శార్థిణః । కరోమి
సకలం కృత్యం సర్వభావానుగామినీ” (౨) “యద్భూభిక్షాః ప్రమా
ణం స్థిర చర రచనాతారతమ్యే మురారేః” (౩) “అనుశిఖిని శిఖీవ
క్రీడసి శ్రీసమక్షమ్” (౪) “యస్యా వీక్ష్య ముఖం తదిద్గతపరాధీనో
విధత్తేజులం క్రీడేయంఖలు నాన్యధాన్య రసదా స్యాదైకరస్యాత్త
యా” (౫) “ఈష త్వత్కరుణా నిరీక్షణసుధాసమక్షణా ద్రిక్ష్యతే

మాన పదార్థజలై తన్నాశ్రయస్థజలమ్బుడి తోత్తమవియానిట్లు
మెన్టుమ్; “తైస్రై రనుగుణైర్భావైర్యాహం దేవస్య శార్థిణః కరోమి
సకలం కృత్యం సర్వభావానుగామినీ” ఎన్టు - స్థిరచర అనుగుణజల
స్వభావజలాలే అవనుడైయ సర్వస్వభావతైయుమ్ పిన శెల్లానిన్టుకొడ్డు
ఎల్లాక్కృత్యతైయుమ్ పణ్ణానిన్టునెన్టుమ్; “యద్భూభిక్షాః ప్రమాణం
స్థిర చర రచనాతారతమ్యే మురారేః” ఎన్టు - మురారియినుడైయ స్థిర
చర రచనైకలై పుణ్ణమ్ తారతమ్యత్తిల్ యావళోరు త్రియినుడైయ
భూభిక్షజలాలే ప్రమాణమెన్టుమ్; “అనుశిఖిని శిఖీవ క్రీడసి శ్రీసమక్షమ్”
ఎన్టు - పేడైనుయిలికమున్నే ఆడుమ్ తోకై మయిల్ పోలే, లక్ష్మీసన్ని
ధియిలే జగత్సప్త్యాదిలీలైయై పుణ్ణానిన్టుయెన్టుమ్; “యస్యా వీక్ష్య
ముఖం తదిద్గతపరాధీనో విధత్తేజులం క్రీడేయంఖలు నాన్యధాన్య
రసదా స్యాదైకరస్యాత్తయా” ఎన్టు - యావళోరు త్రియినుడైయ
ముఖతైస్పార్తు అవళుడైయ చోస్తాపరత స్త్రినాయ్కొడ్డు ఎల్లావల్
తైయుమ్ సృష్టిత్యాల్లాతపోతు ఇన్ద్రలీలై యానతు రసతైక్కొడాతు-
అవళోడు ఏకరసనాకైయాలే యెన్టుమ్; “ఈష త్వత్కరుణానిరీక్షణ
సుధాసమక్షణాద్రిక్ష్యతే నష్టం ప్రాక్ తదలాభతప్రిభువనం సంప్రత్య
నన్తోదయమ్” ఎన్టు - అల్పమాయుశ్చ ఉన్నుడైయ కృపైయాలుడ్డాన

(౧) లక్ష్మీతస్త్రే - ౧౭-౩౬. (౨) శ్రీగుణరత్నకో - ౪. (౩) ర - స్త ౨-౪౪.

(౪) శ్రీస్తవ-౧. (౫) కాన్తాస్తో-౩. శ్రీ శ్లోకత్తుమ్కృష్ణార్ణమాక అర్థమ్ కాణిలై.

నష్టం ప్రాక్ తదలాభతస్త్రిభువనం సంప్రత్యనన్తోదయమ్" ఇత్యాదిభిః జగద్వ్యాపారేష్వన్వయో దర్శితః. ౯౪.

తథా - (౧) "శాన్తానన్తమహావిభూతి పరమం యద్భివృత్త రూపం హరే ర్మూర్తం బ్రహ్మ తతోఽపి యత్ప్రియతరం రూపం యద త్యద్భుతమ్ । యాన్యన్యాని యథాస్థుఖం విహరతో రూపాణి సర్వాణి తాన్యాహుస్సైస్విరనురూప రూప విభవై ర్గాఢోపగూఢాని తే" (-) "ఆత్మన్యాత్మా వపుషిచ వపుర్వైభవే వైభవశ్చేత్యాకారై సైరను పార్వైయాల్ వస్త్ర అమృతత్తాలే ననైస్తు కిళమ్బుకై యాలే, మున్ము అతిల్లామైయాల్ నశిత్ర త్రిభువనమానతు ఇహ్పతు అనన్తమాన ఉద యతై యుడైత్తాయ్, ఇప్పడి రక్షిక్కప్పదానిన్త తెన్దుమ్ ఇత్యాదియాలే జగద్వ్యాపారాన్వయమ్ కాట్టప్పట్టతు. ౯౪.

అప్పడియే, "శాన్తానన్తమహావిభూతి పరమం యద్భివృత్తరూపం హరే ర్మూర్తం బ్రహ్మ తతోఽపి యత్ప్రియతరం రూపం యదత్యద్భు తమ్ । యాన్యన్యాని యథాస్థుఖం విహరతో రూపాణి సర్వాణి తాన్యాహుస్సైస్విరనురూప రూప విభవై ర్గాఢోపగూఢాని తే" ఎన్తు- శాన్తమాయ్ అనన్తమహావిభూతియాయ్ పరమమాయ్ బ్రహ్మశబ్ద వాచ్యమాన హరియినుడైయ స్వరూపమ్ యాతొన్తు, మూర్తమాయ్ బ్రహ్మశబ్దవాచ్యమాయ్ స్వరూప త్తిలుక్లాట్టిల్ అవనుక్కు ప్రియతర మాయ్ అత్యద్భుతమాన రూపమ్ యాతొన్తు, తన్నుకప్పక్కిడాక లీలావతారమ్ పణ్ణుకిఱ అవనుడైయ మన్మొముడ్డాన స్వరూపశ్చిల్ యావై శిల, అవై యెల్లావన్మైయమ్ ఉన్నుడైయ అసాధారణజ్ఞ థాయ్ అనురూపజ్ఞాన రూప విభవజ్ఞాళే శిక్కెన సంశ్లిష్టజ్ఞాక చొల్లానిన్తొకశెన్తు ఆశవన్దాబమ్ స్వరూపాదికళిలన్వయతై యరుళి చ్చెయ్ తార్; ఇప్పికారడై, "ఆత్మన్యాత్మా వపుషిచ వపుర్వైభవే వైభవశ్చేత్యాకారై సైరనుగుణతయా సర్వభావానుయాతా । ఇచ్చా

గుణతయా సర్వభావానుయతా । ఇచ్ఛారూపాణ్యపి భగవత్స్వాదయ
యస్యైర్తరూపా దూరీకుర్యాన్నహి మధురతా దుగ్ధసిద్ధో స్తరక్షాః”
ఇతి భగవత స్వరూప రూప గుణ విభవ చేష్టాదిష్యవపధికాతిశయ
భోగ్యత్వం లక్ష్మ్యయ త్తమితి సకలశ్రుతి స్మృతీతిహాస పురాణ తదర్థాభి
యుక్తవచనశత ప్రతిపన్నమ్; తథాఽపి-స్వప్రభాబలనిర్భాసిత రత్నాది
ప్రాధాన్యవత్, స్వాసాధారణ శేషభూత శ్రీసంబంధాయ తత్త్వేన భగ
వతోఽనన్యాధీనమాహాత్మ్య మనవధికాతిశయస్వాతంత్ర్య రూపమవ
తిష్ఠత ఇతి (౧) “స్వత శ్రీస్తవమ్” ఇత్యాదినా పూర్వమేవోక్తిమ్.

రూపాణ్యపి భగవత్స్వాదయస్యైర్తరూపా దూరీకుర్యాన్నహి మధు
రతా దుగ్ధసిద్ధో స్తరక్షాః” ఎన్తు - అభియుక్తిరుమ్ శొన్నార్కకల్. అతావతు - ఆత్మావిలాత్తావుమ్, వపుస్సిల్ వపుస్సుమ్, వైభవత్తిల్
వైభవముమ్, ఇప్పడి అవో ఆకారజ్ఞభాలే అనుగుణమామ్బడి సర్వ
భావజ్ఞైయుమ్ పిన్ శెల్లువాళాయ్, భగవానుడై య ఇచ్ఛారూపజ్ఞై
యుమ్ అతుక్కీడాన వడివైక్కొణ్ణు ‘సి ఇనితాక ఆక్కానిఱ్ఱుతి,
పాఱ్ఱుడతినుడై య తిరైకళై ఇనిమై కైవిడాతితేయెన్ఱ తాయీర్లు.
ఇప్పడి భగవానుడై య స్వరూప రూప గుణ విభవ చేష్టాదికళిలుణ్ణాన
అనవధికాతిశయమాన వైలక్షణ్యమ్ లక్ష్మ్యయ త్తమెన్ఱు సకలశ్రుతి
స్మృతీతిహాస పురాణజ్ఞభాలుమ్, అతిల్ అర్థాభియుక్తమాన ఆచార్య
వచనజ్ఞానినుడై య శతజ్ఞభాలుమ్ ప్రతిపాదిక-ప్పట్టతాయీర్లు. ఇప్పడి
యిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, తన్నుడై య ప్రభాబలత్తాలే విశిష్టన రత్నాదిక
ళ్ళుడై య ప్రాధాన్యమోల్లాలే, తనక్కు అసాధారణ శేషభూతైయాన
శ్రీయోడుణ్ణాన సంబంధత్తాలే యుణ్ణాయిర్లు తాకై యాలే, భగవాను
డై య అనన్యాధీనమాన మాహాత్మ్యతైయుడైత్తాయ్ అనవధికాతి
శయమాన స్వాతంత్ర్యతై వడివాకవుడై తాయ్క్కొణ్ణు స్వరూపమ్
నిఱ్ఱుమెన్ఱు, “స్వత శ్రీస్తవమ్” ఎన్ఱిఱ శ్లోకత్తాలే మున్నే శొల్లప్పట్టతు.

ఏవం స్వేతర సమస్తవస్తువిలక్షణ స్వరూప రూప గుణ విభవాది ప్రతిపాదకస్యాస్య నారాయణపదస్య, (౧) “ఆహా నారాః” (౨) “యచ్చ కిచ్చితే” ఇత్యాదిప్రతిపన్న సర్వకారణత్వ సర్వవ్యాపకత్వ సర్వనియంతృత్వ సర్వశరీరత్వ ప్రయుక్త సర్వశేషిత్వయుక్తం సర్వ స్వామిత్వమ్, ప్రాప్యస్య భగవద్దాస్యస్య స్వరూపానురూపత్వాపా తయా ప్రధానార్థత్వేనావగతవ్యమ్. అత ఏనోక్తమ్- (౩) “వాసు దేవతరుచ్ఛాయా నాతిశీతా నఘర్కదా । నరకాశ్ఠారశమనీ సా కిమర్థం నసేవ్యతే” ఇతి.

౯౬.

ఏతేన (౪) “సేవా శ్వవృత్తిరాఖ్యాతా తస్మాత్తాం పరివర్జ

ఇప్పటి స్వేతరసమస్త వస్తువిలక్షణమాన స్వరూప రూప గుణ విభవాదికలై ప్రతిపాదిక్కిరియ ఇంద్ర నారాయణపదత్తుక్కు, “ఆహా నారాః” ఎన్టుమ్, “యచ్చ కిచ్చితే” ఎన్టుమ్ ముతలాన ప్రమాణజ్ఞ భారే శొల్లపపట్ట సర్వకారణత్వ, సర్వవ్యాపకత్వ, సర్వనియంతృత్వ, సర్వశరీరత్వజ్ఞభారవద్ద సర్వశేషిత్వత్రైయుడై తాన సర్వస్వామిత్వ మానతు ప్రాప్యమాన భగవద్దాస్యత్తినుడైయ స్వరూపానురూపత్వత్రై కాట్టుకైయాలే ప్రధానార్థమాక వసుసంధేయమ్. స్వామిపక్షల్ కై చ్చిర్యమితే స్వరూపానురూపమావతు. ఆకైయితే - “వాసుదేవ తరుచ్ఛాయా నాతిశీతా నఘర్కదా । నరకాశ్ఠారశమనీ సా కిమర్థం నసేవ్యతే” ఎన్టు - భగవత్సేవైయై విధి త్తతు. అతావతు - వాసుదేవ తరుచ్ఛాయైయానతు అతిశీతైయునున్దియే అత్యుష్ణదైయునున్దియే సరకమాకిరి తణలైయాన్ ద్రిమ్యుడియాయరుక్కుమ్, అన్ద నిమిలానతు సేవిక-ప్రపాదాల్మోహివానెన్నెన్టు వ్యతిరేకత్తాలే సేవైయై విధి త్తపడి.

ఆకైయాలే “సేవా శ్వవృత్తిరాఖ్యాతా తస్మాత్తాం పరివర్జ యేత్ ” ఎన్టు - సేవైయానతు శ్వవృత్తియాక చ్చొల్లపపట్టతాకై

యేత్” (౧) “సర్వం పరవశం దుఃఖమ్” (౨) “అపరప్రేష్యభావాచ్చ భూయ ఇచ్చన్ విసశ్యతి” ఇత్యాదిసేవానిషేధస్తు అసేష్యసేవావిషయ ఇత్యవగ న్తవ్యం. తథాచ - నేవతాన్తరసేవా నిషిద్ధ్యతే; (3) “బ్రహ్మణం శితికణ్ఠశ్చ యాశ్చాన్య దేవతాస్సృతాః । ప్రతిబుద్ధా న సేవస్తే యన్తాత్పరిమితం ఫలమ్” ఇతి. ౯౭.

ఏవం దాస్యరూపస్య పురుషార్థస్యానుభవశ్చిర ప్రీతికారితత్వేన, అనుభావ్యస్య భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవాదివై లక్షణ్యం ప్రకృత్యంశేన ప్రతిపాద్య, తాదర్థ్యవాచినా ప్రత్యయాంశేన ఫలభూత తత్తైజ్జర్యం ప్రతిపాద్యతే. తాదర్థ్యంనామ - తదర్థత్వమ్ - తనేకయాల్ అతై త్తవిరువానెస్తుమ్; “సర్వం పరవశం దుఃఖమ్” ఎన్తు - పరవశమానతెల్లామ్ దుఃఖమెన్తుమ్; “అపరప్రేష్యభావాచ్చ భూయ ఇచ్చన్ విసశ్యతి” ఎన్తు - పీఠర్క్కు ఏవినజైచ్చెయ్కై తవిరుమతాఢ్రియ మేలాన్తెయాకై పృదుమవ నశిక్కు-మెన్తుమ్ శాస్త్రత్తిలే సేవానిషేధమ్ పణ్ణిల్లు - అసేష్యసేవావిషయమెన్తతియప్పదుమ్. అప్పడి దేవతాన్తరసేవై నిషేధిక్కువుమ్పట్టు - “బ్రహ్మణం శితికణ్ఠశ్చ యాశ్చాన్య దేవతాస్సృతాః । ప్రతిబుద్ధా న సేవస్తే యన్తాత్పరిమితం ఫలమ్” ఎన్తు. అతావతు - బ్రహ్మవైయుమ్ రుద్రనైయుమ్ మల్లు ముణ్డాన ఇతరదేవతైక్కుయైయుమ్ ప్రతిబుద్ధరాన జ్ఞానాధికర్ సేవియార్ కళి, అవర్కకళాల్ వరుమ్ ఫలమ్ పరిమితమాకై యాల్ ఎన్తవడి. ౯౭.

ఇప్పడి పురుషార్థమాన దాస్యస్వరూపమ్ అనుభవశ్చిరప్రీతికారితమాకై యాల్, అనుభావ్యమాన భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభవాదికళుడైయ వై లక్షణ్యతై ప్రకృత్యంశమాన నారాయణపదత్తాల్ ప్రతిపాదిత్తు, తాదర్థ్యవాచియాన ప్రత్యయాంశత్తాల్ ఫలభూతమాన కైజ్జర్యమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పదుకిఱు. తాదర్థ్యమావతు-తదర్థమాకై;

ప్రయోజనత్వమ్-తదతిశయకరస్వరూపత్వ మిత్యర్థః. తస్మాత్ “హిరణ్యం కుణ్డలాయ” ఇత్యాదివత్, పరస్వరూపాఽపృథగ్భావేన తదతిశయాధాయకరూపత్వేన తాదర్థ్యస్య, ప్రాప్తిదశాయామ్. (౧) “అవిభాగేన దృష్టత్వాత్” ఇత్యుక్తం అవిభాగ లక్షణమవస్థాన మవగమ్యతే.

ఏవంరూప స్వరూపస్య చేతనస్య జ్ఞాతృత్వస్వాభావ్యాత్, రూప రూప గుణ భిదవాద్యనుభవశ్చ సజ్ఞాయతే; తదనుభవవైభవాద్భావిత పార్వప్రకర్షహతాత్కారకారిత కీర్తన స్తుతి నమస్కృతి గాన నృత పరిచరణాదివృత్తివిశేషాశ్చ అనుభవమాత్రాఽపర్యవసానవృత్త్యా సమ్యావ్యస్తే. తదాహు శ్చుత్వాదయః - (౨) “బ్రహ్మవిదాహ్నోతి అతావతు - అవనోడు ఏకప్రయోజనమాకై. అతుక్కుప్పారుల్ - శేషిక్కు అతిశయకరమాన స్వరూపత్వైయుడైయనాకై యెన్మపడి. ఆకైయాలే, “హిరణ్యం కుణ్డలాయ” ఎన్మ ముతలాన ఉదాహరణజుళిల్, కుణ్డలార్థమాయిరుక్కుమ్ హిరణ్యమెన్మాలే కుణ్డలస్వరూపత్తుక్కుళ్ళే హిరణ్యమన్మరూపతమాయ్కొణ్డ శేషమామాహాలే, పరస్వరూపత్తోడు పృథక్సిద్ధియిల్లాతపడి నిన్మ అత్తలైక్కు అతిశయత్వై విళైక్కై తాదర్థ్యమాకైయాలే, ప్రాప్తిదశైయిల్ “అవిభాగేన దృష్టత్వాత్” ఎన్మ సూత్రతిలేన్మట్ట అవిభాగలక్షణమాన స్వరూపత్తి నుడైయ స్థితి కాట్టప్పట్టతాయిల్లు.

౯౮.

ఇప్పడి అపృథక్సిద్ధమాన స్వరూపత్వైయుడైయ చేతననుక్కుజ్ఞాతృత్వమ్ స్వభావసిద్ధమాకైయాలే, శేషియినుడైయ స్వరూప రూప గుణభిదవాదికభినుడైయ అనుభవమున్మమ్. అన్మ అనుభవవైభవత్రాలే తోల్లు విక్కప్పట్టు హర్షత్తినుడైయ మికుతియాలే అడర్తుచ్చెయ్ విక్కప్పట్ట కీర్తనమ్, స్తుతి, నమస్కారమ్, గానమ్, నృతమ్, పరిచర్యై తుడక్కమాన వృత్తివిశేషజుళుమ్ అనుభవమాత్రత్తిలే పర్యవసాయితే నడవానిన్మమ్. అప్పడి శ్చుత్వాదికో శొల్లానిన్మనవితే; - “బ్రహ్మవిదా

(౧) బ్రహ్మసూ-౪-౪, (౨) కై-ఆన-౧.

పరమ్" (౧) "బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతి" (౨) "నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతి" (౩) "బ్రహ్మణస్సాయుజ్యం సలోకతా మాప్నోతి" (౪) "బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతి" (౫) "ఆత్మభావం నయత్యేనం తద్బ్రహ్మ ధ్యాయినం మునేవికార్యమాత్మనశ్చక్త్యా లోహమాకర్షకో యథా" (౬) "తద్భావభావమాపన్నస్తదాఽసౌ పరమాత్మనః । భవత్యభేదీ భేదశ్చ తస్యాఽజ్ఞానకృతో భవేత్" (౭) "మమ

ప్నోతి పరమ్" ఎన్టు - బ్రహ్మత్వైయతీయుమవన్ అన్త బ్రహ్మత్వైయదైయు మేన్టుమ్; "బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతి" ఎన్టు - బ్రహ్మత్వై యతీయుమవన్ బ్రహ్మమేయాయే నిఱుమ్మేన్టుమ్; "నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతి" ఎన్టు - వాసనాలేపమన్త్రవన్ పరమమాన సామ్యత్వైయదైయుమేన్టుమ్; "బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యం సలోకతా మాప్నోతి" ఎన్టు - బ్రహ్మత్తుక్కు సమాసలోకత్వత్వైయుమ్ సమాసగుణయోగత్వైయు మదైయుమేన్టుమ్; "బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతి" ఎన్టు - బ్రహ్మత్తినుదైయ పెరుమైయై యదైయుమేన్టుమ్; "ఆత్మభావం నయత్యేనం తద్బ్రహ్మ ధ్యాయినం మునేవికార్యమాత్మనశ్చక్త్యా లోహమాకర్షకో యథా" ఎన్టు - అన్త బ్రహ్మమానతు ధ్యానమ్పణ్ణుకితి ఇవనై త్తన్ స్వభావత్వై యదై విప్లిక్కు శ్లాణుమ్ మునియే! తత్ శక్తియా లే వికరిప్పిక్కప్పట్ట లోహత్వై, దోషత్వై ఆకర్షిక్కుమగ్నియానత్తు తన్ని ఆమాక్కుమాపోలే యెన్టుమ్; "తద్భావభావ మాపన్నస్తదాఽసౌ పరమాత్మనః । భవత్యభేదీ భేదశ్చ తస్యాఽజ్ఞానకృతో భవేత్" ఎన్టు - అవనుదైయ స్వభావత్వైయుదైయనాకైయై యదైన్త ఇచ్చేతననానవన్ అప్పోతు పరమాత్మావిత్కాట్టిల్ భేదత్వై యుదైయనాకా, దేవాదియాన భేదమానతు అవనుక్కు అజ్ఞానకార్య

(౧) ము-౩-౨-౯.

(౨) ము-౩-౧-౩.

(౩)

(౪) తై-నా-౮.

(౫) వి-పు-౬-౩-౩౦.

(౬) వి-పు-౬-౩-౯౫.

(౭) గీ-౧౪-౨.

సాధర్మ్యమాగతాః" (౧) "మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతి" (౨) "సాయుజ్యం ప్రాప్నువన్తి తే" (౩) "సాయుజ్యం ప్రతిపన్నా యే తీవ్రభక్తాస్తపస్వినః కింకారా మమ తే నిత్యం భవన్తి నిరుపదవాః" (౪) "సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితా" (౫) "మనసైవైతాన్ కామాన్ పశ్యే రమతే" (౬) "సదా పశ్యన్తి సూరయాః" (౭) "యదైవ పశ్యన్తి సూరయాః" (౮) "పశ్యన్తి సూరయాశ్చ

మాయే వసవతి తస్మై యోస్తుమ్; "మమ సాధర్మ్యమాగతాః" ఎన్టు - ఎనక్కు సమాసధర్మతై యుదైయరాక్షైయై యదైన్దవర్కశైస్తుమ్; "మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతి" ఎన్టు - ఎన్నుదైయ సాయుజ్యతై అవనదైయానిఱ్కుమెన్టుమ్; "సాయుజ్యం ప్రాప్నువన్తి తే" ఎన్టు - అవర్కశ్ సాయుజ్యతై యదైయానిన్దార్కశైస్తుమ్; "సాయుజ్యం ప్రతిపన్నా యే తీవ్రభక్తాస్తపస్వినః | కింకారా మమ తే నిత్యం భవన్తి నిరుపదవాః" ఎన్టు - సాయుజ్యతై యదైన్దవర్కశ్ మిక్తవుమ్ భక్తరాయ్ జ్ఞానాధికరాయ్కొండ్లు ఎనక్కు కింకారరాయ్ ఎన్టుమ్ సాంసారికమాన ఉపద్రవమబ్ధిరుప్పరెన్టుమ్, ఇప్పుడి సాయుజ్యమాకితి పరమసామ్యాపత్తియై వేషమాకవుడైతాన భగవత్ప్రీతియై చొల్లి; "సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితా" ఎన్టు - అవన్ సర్వకామజ్ఞైయుమ్ సర్వజ్ఞానాన బ్రహ్మత్వోడేహాడ అనుభవియానిఱ్కుమెన్టుమ్; "మనసైవైతాన్ కామాన్ పశ్యే రమతే" ఎన్టు - మనస్సలే ఇన్ద్ర అపహతసాప్తస్వాదిగుణజ్ఞానాకితి కామజ్ఞతై అనుభవియానిన్ద్రుకొండ్లు రమియానిఱ్కు మెన్టుమ్; "సదా పశ్యన్తి సూరయాః" ఎన్టు - సూరికి శైవోతు మనుభవియానిన్దార్కశైస్తుమ్; "యదైవ పశ్యన్తి సూరయాః" ఎన్టు - యాతొన్దై సూరికి కాణ్డితార్కశైస్తుమ్;

(౧)	(౨)	(౩) ఎన్టుతత్వసంహిత -
(౪) తై.ఆ.౧-౨.	(౫) ఛా.౮-౧౨-౫.	(౬) సామ.ఉ-౧౮-౨-౪.
(౭)	(౮)	

తద్విష్ణోః పరమం పదమ్" (౧), "స్వతశ్శుద్ధా మహాభాగా జ్ఞానశక్త్యాది
షడ్గుణాః । అస్పృష్టదోషగన్ధాశ్చ మాం పశ్యన్తి సనాతనమ్" (౨)
"రసో వై సః । రసంహ్యేవాఽయం లభ్యాఽనన్తి భవతి" (౩)
"ఏష హ్యేవాఽనన్తయాతి" (౩) "ఏతత్సామ గాయన్నాస్తే । హృ
పు హృపు హృపు । అహమన్న మహమన్న మహమన్నమ్ । అహమ
న్నాదోహమన్నాదోహమన్నాదః । అహం. (గ్) శ్లోకకృదహం
(గ్) శ్లోకకృదహం (గ్) శ్లోకకృత్ । అహమస్మి ప్రథమజా ఋతస్య ।

"పశ్యన్తి నూరయశ్శుద్ధం తద్విష్ణోః పరమం పదమ్" ఎన్దు - శుద్ధ
మాయ విష్ణువినుడైయ పరమమాన స్వరూపతై మారికళనుభవియా
నిట్పొరకళెన్తుమ్; "స్వతశ్శుద్ధా మహాభాగాః జ్ఞానశక్త్యాదిషడ్గుణాః ।
అస్పృష్టదోషగన్ధాశ్చ మాం పశ్యన్తి సనాతనాః" ఎన్దు - స్వతశ్శుద్ధ
రాయ్ పెరియస్వభావతైయడైయరాయ్ జ్ఞానశక్త్యాదికళాటుగుణజ్ఞతై
యుముడైయరాయ్ అస్పృష్టదోషగన్ధరాన నిత్యరానవరకళే ఎన్దు
క్కాణానిట్పొరకళెన్తుమ్; ఇప్పడి గుణానుభవతై ప్రతిపాదిన్దు; "రసో
వై సః । రసంహ్యేవాఽయం లభ్యాఽనన్తి భవతి" ఎన్దు - అన్ద ఈశ్వ
రః రసమ్ - ఆనన్దరూపనాయరుక్కుమ్, అన్దరసరూపనానవనై ప్పేర్తు
ఇచ్చేతనః ఆనన్దియానిట్కుమ్ - మెన్తుమ్; "ఏష హ్యేవాఽనన్తయాతి" ఎన్దు -
ఇన్ద పురమాత్మాతానితే ఆనన్దిప్పిప్పానెన్తుమ్, అనుభవజనితానన్దతై
చ్చొల్లి; "ఏతత్సామ గాయన్నాస్తే" ఎన్దు - ఇన్ద సామతై చ్చొడి
క్కొణ్ణు ఇరానిట్కుమ్ - మెన్తుమ్; "హృపు హృపు హృపు" ఎన్దు - ఆశ్చర్య
శ్చుదుమ్; "అహమన్న మహమన్న మహమన్నమ్" ఎన్దు - తః భోగ్య
తైయై పులకాలుమ్ శొల్లుమ్; "అహమన్నాదోహమన్నాదోహ
మన్నాదః" ఎన్దుక్కొణ్ణు - నాః భోక్తానానెన్తుపలకాలుమ్ శొల్లుమ్;
"అహంశ్లోకకృదహం శ్లోకకృదహం శ్లోకకృత్" ఎన్దు - నాః శ్లోక

పూర్వం దేవభోగ్య అమృతస్య నాభా 334 । యో మాదదాతి స ఇ
దేవమావాః । అహమన్నమన్నమదస్తమద్వి । అహం విశ్వం భువన
మభ్యభవమ్ ” (౧) “ యేన యేన ధాతా గచ్ఛతి తేన తేన సహ
గచ్ఛతి ” (౨) “ జక్షత్క్రీడక్ రమమాణస్త్రీభిర్వా యానైర్వా జ్ఞాతి
భిర్వా ” (3) “ హే శ్రీ శ్రీ రజభర్తుస్తవచ పదపరీచారవృత్తైః సదా
ప్రేమప్రదాణభావావిలహృదయ హతాత్కారి కై జ్యోతిర్భోగాః ” ౪

కృతానేనెన్దు పలకాలుమ్ శొల్లుమ్; “అహమస్మిప్రభమజాముతస్య”
ఎన్దు-నాఁ సుకృతత్తుక్కు ముత్తప్పడనాకానిష్టేనెన్దుమ్; “పూర్వం దేవ
భోగ్య అమృతస్య నా భా ఇ ” ఎన్దు - దేవరకళాన సూరికభుక్కు
మున్నే అమృతత్తుక్కు నడువాకానిష్టేనెన్దుమ్; “యో మాదదాతి స
ఇ దేవమావాః” ఎన్దు - యావనొరువ్ ఎన్నై ఉనక్కు త్తన్దాఁ,
అవనా యితే నీ ఎన్నై పెన్దొరుతు; “అహమన్నమన్నమదస్తమద్వి”
అన్నమాయరుక్కిరి నాఁ, అన్నమాన ఎన్నై భుజిక్కిరి భగవానై
భుజియానిష్టేనెన్దుమ్; “అహం విశ్వం భువనమభ్యభవమ్ ” ఎన్దు -
నానెల్లాభువనతైయుమముక్కి మేలానేనెన్దుమ్ ఇప్పడి ఆశ్చర్యపట్టు
స్తోత్రమ్ పణినపడియై చొల్లి; “యేన యేన ధాతా గచ్ఛతి తేన తేన
సహ గచ్ఛతి” ఎన్దు - సర్వేశ్వర యాతొరు యాతొరు నినై వాలే
నడన్దాఁ, అవ్ నినై వోడేకూడ నడవానిల్కు మెన్దుమ్; “జక్షత్ క్రీడక్
రమమాణః స్త్రీభిర్వా యానైర్వా జ్ఞాతిభిర్వా” ఎన్దు-భుజిపుతు విళై
యాడువతు స్త్రీకళోడుమ్ వాహనజ్ఞోడుమ్ బద్ధకళోడుమ్ రసిత్తు
నడప్పతాకానిల్కు మెన్దుమ్, ఈశ్వరేచ్చయాలే వరుమ్ శన్దానున్నత్తి
యాన వృత్తివిశేషతైచొల్లి; “హే శ్రీ శ్రీ రజభర్తుస్తవచ పదపరీచార
వృత్తైః సదాపి ప్రేమప్రదాణభావావిలహృదయ హతాత్కారి కై
జ్యోతిర్భోగాః” ఎన్దు - శ్రీయే! శ్రీరజభర్తావినుడై యవుమ్ ఉన్నుడై

ఏవం యావత్ పృథ్విపర్యక్షస్య పురుషార్థస్య తాదర్థ్య మాత్ర
వాచిప్రత్యయవేద్యత్వమ్, ప్రకృత్యంతఃకరత నారాయణబ్రహ్మ శరీరా
త్తథావసంబంధిన శరీరస్య స్వరూప స్థితి ప్రప్రత్తిరూప సర్వప్రకార
శేషత్వ నిర్దేశ్యుక్తమేవ. ౧౦౦.

అన్య కైజర్-ర్యూ-హు-పహోగస్య, (౧) “సర్వేషు దేశకాలేషు
సర్వావస్థాసు చాచ్యుత । కిజ్జు-రో-ఽస్తి హ్యపీ కేశం-భూ-యో భూ-యో
ఽస్తి కిజ్జు-రో” ఇతి సర్వకాలాదివిస్మృత్యనునుస్థేయమ్. ఉక్తిసూచా
రైశ్చ- (౨) “కాలం సకలమపి సర్వత సకలాప్సవస్థాస్వావిన్యర్కమ
యప్రచ్ఛేతి సువషికిభిః పరిచరైశ్చ హంకితి వృద్ధియన్పరుట్టు, ప్రేమ
తాలే మలర్దన నివై వాలే కలగ్గీన న్నగ్గీనైయ అశర్వాతేయుడ్డాన
కైజ్జు-ర్యతై భోగమాకవుజై యరాయిరుప్పొర్కకైయ కైజ్జు-ర్యవృత్తి
యైచ్చొల్లిత్తనవాయిత్తనై.

ఇప్పుడీ కైజర్-ర్యూప వృత్తిపర్యంతమాన పునఃసృష్టమ్, తాద
ర్థ్యసూత్రవాచియాన ప్రత్యయత్తాలే శ్లోకాష్టకానిపడి యెజ్జనయే
స్మిన్; ప్రకృత్యంశహితమాన నారాయణశబ్దత్తిక్కు- శరీరాత్తిభావ
సంబంధమర్థమాకైయాలే, శరీరత్తిక్కు- స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిరూప
మాన సర్వప్రకారశేషత్వమ్ సిద్ధమాకైయాలే, ప్రవృత్తిపర్యంతమాన
తాదర్థ్యమ్ ప్రత్యయత్తాలే శ్లోకాష్టకాయాన్.

ఇద్దరై జ్యూర్యూపమాన భోగత్తుక్కు, “సర్వేషు దేశకాలేషు సర్వావస్థానుచాచ్యుతః కిజ్జురోఽస్తి హృషీ కేశ భూయో భూయోఽస్తి కిజ్జురం” ఎన్ఱు - ఎల్లా దేశకాలజ్ఞులుమ్ ఎల్లా అవస్థకలిలుమ్, అచ్యుతనే! హృషీ కేశనే! ఉనక్కు కిజ్జురనా కానిష్టే, పిన్ఱైయుమ్ పిన్ఱైయుమ్ కిజ్జురనా కానిష్టేన్ఱై అవచనతా లే సర్వకాలాదిన్ఱై శిష్ట్యమనుస్థయమ్. ఇప్పడి ఆచార్యరాన భట్టరుమరుళిచ్చెయ్ తా. “కాలం సకలమపి సర్వత సకలాన్వవస్థాస్వావిన్యూర్మ మసహజకై జ్యూర్యవిధయః”

సహజకై జ్యోర్యవిధయః" ఇతి.

౧౦౧.

యద్యపి వచనబలాత్సర్వకాలాది విశిష్టత్వమనుసంధేయమ్, తథాపి తత్సూచకమత్ర కిమితిచేత్ - ఉచ్యతే - అస్య నారాయణపదస్య నార భేదేన నిత్యపదార్థసమూహాంత్యా భోక్తృ భోగ్యస్వరూపాణాం నిత్యత్వసూచనేన భోగస్య సార్వకాలికత్వం సిద్ధమ్. ఆవిర్భూత స్వరూపస్య చేతనస్య - (౧) "సర్వతః పాణిపాదం తత్" ఇత్యాదివదపరిచ్ఛిన్నత్వాత్, భోగ్యస్య అపరిచ్ఛిన్నస్వరూపరూప గుణ విభూతిప్రతిపాద

ఎస్తు. అతావతు - ఎల్లాక్కాలము మెల్లాదేశ్ త్రిలు మెల్లావవస్థైకళిలు మెనక్కు సహజమాన కై జ్యోర్యవిధికళానవై ఆవిర్భవిప్పనవాక వేణు మెన్దపసి.

౧౦౧.

ఇప్పటి ప్రమాణబలత్తాలే కై జ్యోర్యమ్ సర్వకాలాదివిశిష్టనూ యిరున్దతేయాకిలుమ్, అన్ద ప్రకారజ్ఞభుక్కు ఇప్పద త్తిలే సూచకమేతె న్నిల్ - కై జ్యోర్యప్రతిసంబధియై చ్చొల్లుకిట నారాయణపద త్తిల్ నారపద త్తిల్ నిత్యపదార్థసమూహజ్ఞై చ్చొల్లుకై యాలే, భోక్తృ భోగ్యజ్ఞాన స్వరూపజ్ఞభుక్కు నిత్యత్వమ్ తోన్ద్రుకై యాలే; భోగ ముమ్ నిత్యనూమెన్దిట్టు సర్వకాల త్రిలుముణ్డామ్; భోక్తాక్కళాన చేత నర్, ఆవిర్భూతస్వరూపరాయ్, "సర్వతః పాణిపాదం తత్సర్వతోఽక్షి శిరో ముఖమ్" సర్వతస్కృతిమల్లోకే సర్వమావృత్య తిష్ఠతి" ఎన్దిఱి వడియే - ఎఙ్గుమ్ పాణిపాదరూపమాయుమ్, ఎఙ్గుమ్ అక్షిశిరోముఖరూ పమాయుమ్, ఎఙ్గుమ్ శ్రుతిరూపసూయుముళ్ళ కరణపూ ర్తియైయుడై త్తాయ్, ఎఙ్గుమ్ తత్సర్వభావశక్తియాలే వ్యాపిక్కుమ్బడి అపరిచ్ఛిన్నా కారణకై యాలుమ్; భోగ్యమాన భగవద్విషయమ్ అపరిచ్ఛిన్న స్వరూప రూప గుణ విభవజ్ఞై యుడై త్తాక చ్చొల్లుప్పదుకై యాలుమ్,

నాచ్చ సర్వత్రికత్వమ్. శరీరాత్మభావసంబంధేన పృథగ్విధ్యనర్హత్వాత్ సర్వాసంస్థత్వమ్. తత్సంబంధ ప్రయుక్త సర్వప్రకార శేషత్వేన సర్వ విధత్వమ్. ౧౦౨.

అత స్సర్వకాలశబ్దేన - (౧) “నచ పునరావర్తతే నచ పునరావర్తతే” (౨) “అనావృత్తిశ్చబ్దాదనావృత్తిశ్చబ్దాత్” (౩) “కింకర మమ తే నిత్యం భవంతి నిరుపద్రవాః” (౪) “ఇదంజ్ఞానమపాశ్రిత్య మమ సాధర్మ్యమాగతాః సర్వేఽపి నోపజాయంతే ప్రళయే నవ్యథన్తిచ” ఇత్యాది ప్రమాణప్రతిపన్నం భోగస్య యావదాత్మభావిత్వముచ్యతే.

భోగముమ్ సర్వదేశ త్విలుముణ్ణామ్. శరీరాత్మభావసంబంధతై చ్చొల్ల కైయాలే పృథగ్విధియోగ్యతై యిల్లాపైయాల్ సర్వావస్థైయిలుము ణ్ణామ్. అన్త సంబంధమసియాక వన్త సర్వప్రకార శేషత్వత్తాలే సర్వవిధ భోగముముణ్ణామ్. ౧౦౩.

అక ఇన్నాల్ప్రకార త్విలుమ్, సర్వకాలశబ్దత్తాలే, “నచ పునరావర్తతే నచపునరావర్తతే” ఎన్తు - మీణ్ణువారానెన్తుమ్; “అనావృత్తిశ్చబ్దాదనావృత్తిశ్చబ్దాత్” ఎన్దిట సూత్రత్తాలే - మీట్టియిల్లై, శ్రుతిప్రమాణత్తాలే యెన్తుమ్; “కింకర మమ తే నిత్యం భవంతి నిరుపద్రవాః” ఎన్తు - ఎనక్కెన్తుమ్ కింకరరానవర్కళ్ సృష్ట్యాదికభాన క్లేశమన్త్రీరుప్పార్కళెన్తుమ్; “ఇదం జ్ఞానమపాశ్రిత్య మమ సాధర్మ్య మాగతాః సర్వేఽపి నోపజాయంతే ప్రళయే నవ్యథన్తిచ” ఎన్తు - ఇన్త జ్ఞానత్తై యాశ్రయిత్తు ఎన్నుడైయ సాధర్మ్యత్తై యడైన్తవర్కళ్, సృష్టియిల్ పిటవార్కళ్, ప్రళయత్తిలే క్లేశియాక్కళెన్తుమ్ ఇతుముత లాన ప్రమాణజ్ఞభాలే ప్రతిపాదిక్కప్పట్ట యావదాత్మభావిత్వమానతు భోగత్తుక్కు చ్చొల్లప్పట్టతు. ౧౦౩.

(౧) కా-౪-౨-౧౫-౧.

(౨) బ్రహ్మసూ-౪-౪-౨౨.

(౩)

(౪) గీ-౧౪-౨.

ఏతేన - (౧) “గతాగతం కామకామా లభస్తే” (౨) “తద్యథేహ కర్తృచిత్ లోకః క్షీయతే ఏవమేవాముత పుణ్యచిత్ లోకః క్షీయతే” (౩) “గత్వా గత్వా నివర్తస్తే చంద్రసూర్యాదయో గ్రహః” (౪) “అబ్రహ్మభవనాల్లోకాః పునరావృత్తిన్ోద్భవ” ఇత్యాది ప్రతిపన్నాత్ స్వకర్తావసాన సమయసంభావితభృంశాత్ పునరావృత్తి లక్షణాదైశ్వర్య భోగాద్వ్యాప్తిరుక్తా.

౧౦౪.

సర్వదేశశబ్దేన - (౫) “సర్వేషు లోకేషు కామచారో భవతి”

ఇత్థాతే, “గతాగతం కామకామా లభస్తే” ఎన్తు - కామ కామరానవర్కళో పోక్కు వరత్తుక్కలై పెఱ్ఱానిట్టొకకెన్తుమ్; “తద్యథేహ కర్తృచిత్ లోకః క్షీయతే ఏవమేవాముత పుణ్యచిత్ లోకః క్షీయతే” ఎన్తు - యాతారువడి ఇల్లు క్రియెయాలే సంపాదిత్త ఫలమ్ క్షయిక్కి-అతు, ఇప్పడియే మేలుమ్ పుణ్యతాలే సంపాదిత్త ఫలమ్ క్షయిక్కు-మెన్తుమ్; “గత్వాగత్వా నివర్తస్తే చంద్రసూర్యాదయో గ్రహః” ఎన్తు - చంద్ర సూర్యాదికళాన గ్రహజ్ఞళానవర్కళో తన్దామ్ పదస్థలై పెఱ్ఱాయ్ పిన్దెయుమ్ మీశ్వర్కళెన్తుమ్; “అబ్రహ్మ భవనాల్లోకాః పునరావృత్తిన్ోద్భవ” ఎన్తు - బ్రహ్మలోకమళవాన లోకజ్ఞళో పిన్దెయుమ్ మీల్లుపోరుమ్బడియాయరుక్కు-మెన్తుమ్; ఇతు ముతలాన ప్రమాణజ్ఞళాలే స్వకర్తావసానసమయ తిలే కుత్తెన్తు మీళుమ్బడియాయరుక్కి-అ ఐహికమాయు మాముష్మికమాయుముళ్ళ ఐశ్వర్యభోగ త్తిత్కాట్టిల్ వై లక్షణమ్ శొన్లెన్ద్రాయ్తెన్దు.

౧౦౪.

సర్వదేశశబ్దతాతే, “ సర్వేషు లోకేషు కామచారో భవతి ”

ఎన్తు-ఎల్లా లోకజ్ఞళిలు పే భగవద్గుణానుభవమున్దామెన్తుమ్; “ఇమాక

(౧) గీ-౯-౨౧.

(౨) ఛా-ఉ-౮-౧-౬. (౩) వి-పు-౧-౬-౪.

(౪) గీ-౮-౧౬.

(౫) ఛా-ఉ-౭-౨౫-౨.

(౧) “ఇహుకాన్ కామాన్ని కామరూప్యనుసర్చరః” ఇత్యాది ప్రకారేణ దివ్యవేత్త దివ్యమణ్డప దివ్యోద్యానాది భోగస్థాన దివ్యనగర దివ్యజనపద దివ్యలోక ఆమోద ప్రమోద సమ్మోదాదిపూర్వాహ్లాస లీలావిభూత్య స్తర్గత విభవా-ర్చనతారస్థానోత్సవ శేషేషు దేశేష్వపరి చ్ఛిన్నస్వరూప రూప గుణవిభవాద్యనుభవాది సూపస్య భోగస్య ఏక దైవ సిద్ధత్వేన దేశతః పరిచ్ఛేద రాహిత్యముచ్యతే. ౧౦౫.

ఏతేన- (౧) “త్రసరేణుపమాణాస్తే రత్నకోటివిభూషితాః” ఇతి ఆవిర్భూత స్వరూపత్వేన ‘అపరిచ్ఛిన్నమాహాత్మ్యే సత్యవి (౩) “ఏషోఽణురాత్నా” (౨) “స్వరూపమణుమాత్రం స్యాత్ జ్ఞానానన్తైక

లోకాన్ కామాన్ని కామరూప్యనుసర్చరః” ఎన్దు - ఇన్ద్రలోకజ్ఞై యెల్లామ్ కామానుభవమ్ పణ్డానిన్కుమ్, తాన్ నిన్దైత్త వచిపు కొల్ళా నిన్కుమ్, అనువర్తియానిన్కు-మెన్దుమ్, ఇత్యాది ప్రకారత్తా లే దివ్య మాన కోయిన్కుట్టణమ్, దివ్యమణ్డపమ్, దివ్యోద్యానమ్ ముతలాన భోగస్థానజ్ఞైన్న, దివ్యనగరమ్, దివ్యజనపదమ్, దివ్యలోకమ్, ఆమోద ప్రమోద సమ్మోదమ్ ముతలాన పూర్వాహ్లాసజ్ఞైన్న, లీలావిభూతి యిలేయుణ్డాన విభవస్థానజ్ఞైన్న, అర్చనతారస్థానజ్ఞైన్న ఇన్దై యెల్లా దేశజ్ఞభిలుమపరిచ్ఛిన్నమాన స్వరూప రూప గుణ విభవాదికభుజ్జయ అనుభవాదిరూపమాన భోగమానతు ఒకకాలత్తిలే ఇననుక్కు సిద్ధి క్షేయాలే దేశత్తాలే పరిచ్ఛేదమిన్దై యెన్దు శ్లోఽప్పట్టతు. ౧౦౫.

ఇత్తాలే, “త్రసరేణుపమాణాస్తే రత్నకోటి విభూషితాః” ఎన్దు - ముక్తాత్మాక్కల్ త్రసరేణుపమాణాయ్ రత్నకోటియా లే అలజ్కుతరాయినప్పర్కశ్చేన్దైయాలే, ఆవిర్భూతస్వరూపత్తుక్కు అపరి చ్ఛిన్నమాహాత్మ్యముణ్డేయాకిలుమ్, “ఏషోఽణురాత్నా” ఎన్దు - ఇన్దై ఆత్మై అణువాయిరుక్కు-మెన్దుమ్, “స్వరూపమణుమాత్రం స్యాత్

లక్షణమ్" ఇతి స్వరూపస్యాఽణుత్వేన కేవలాత్మానుభవాద్వాళివృత్తి
మక్తా. అన్యక్తివల్యన్య నిత్యత్వ నిరతిశయానన్యత్వేన అల్పాఽస్థిర
త్వాది దోషదూషితైశ్వర్యాదత్యంతవైలక్షణ్యేఽపి, అనన్తగుణవిభూతి
విశిష్టపరబ్రహ్మానుభవానన్తాపేక్షయాఽత్యల్పతరత్వం ద్రవీషోపనిషదా
చారైశ్చ క్తిశ్చ.

౧౦౬

సర్వావస్థాశబ్దేన, (౧) “ యావజ్జీవమగ్నిహోత్రం జహు
యాత్ ” ఇత్యాద్యక్తి నిత్యాగ్నిహోత్రాది వత్కాలాంతరవ్యవధాన
హీనం (—) *జగద్వాప్తపారవర్తితతయా* (3) “నోపజనం స్మరన్నిదం
జ్ఞానానన్తైకలక్షణమ్” ఎన్దు - జ్ఞానానన్తైకలక్షణమాన స్వరూపమణు
మాత్రమాయురుక్కుమెన్దు; స్వరూపత్తుక్కు అణుత్వముజ్ఞాకై యాలే
కేవలాత్మానుభవవత్తిత్కాట్టిల్ వైలక్షణ్యమ్ శొల్లప్పట్టతాయీన్దు.
ఇన్దు కై వల్యానుభవత్తుక్కు- నిత్యత్వమున్ నిరతిశయానన్యత్వముముజ్ఞా
కై యాలే, అల్పాస్థిరత్వాదిదోషదూషితమాన ఐశ్వర్యత్తిత్కాట్టిలత్య
న్తవై లక్షణ్యముజ్జేయాకిలుమ్, అనన్తగుణవిభూతివిశిష్టమాన పరబ్రహ్మ
నుభవత్తాల్పజ్ఞాన ఆనన్తశైష్వర్య అత్యల్పనూయరుక్కుమెన్దు ప్రథమా
చార్యరాన సమ్మూర్వార్ (౪) “తెరివరియవళవిల్లాచ్చిత్తీన్దుమ్” ఎన్దురు
ళిచ్చెయ్తారిజే.

౧౦౭.

సర్వావస్థా శబ్దాలే, “ యావజ్జీవమగ్నిహోత్రం జహు
యాత్ ” ఎన్దు-తాజీవిక్కునుళపు మగ్నిహోత్రహోమమ్ పణ్ణపా
నెన్దితి నిత్యాగ్నిహోత్రాదియిల్ కాలాంతరజ్జిజ్జేయిట్టు వరుమా
ప్పొలన్దియే, జగద్వాప్తపారజ్జలై వర్జిక్కేయాలే అన్యపరత్తైయిల్లామై
యాలే, “నోపజనం స్మరన్నిదం శరీరమ్ ” ఎన్దు - ఇన్దు శరీరత్తై జన
త్తోడేకూడ స్మరియా నెన్దితిపడియే సంసారస్మరణత్తుక్కు అనకాశ

(౧) అపస్తమ్బ

(౨) బ్రహ్మసూ-౪-౪-౧౩.

(3) శా-౮-౧౨-౩.

(౪) తి-వాయ్-౪-F.౧౦.

శరీరమ్” ఇతి సంసారస్త్పత్యవకాశరహితం (౧) *భోగమాత్రసాన్యు
యుక్తం భోగనైరస్తర్యముచ్యతే. ఏతేన, (౨) “ఆత్మానం వాసుదేవా
ఖ్యం చిన్తయన్” ఇత్యపరిచ్ఛిన్న స్వరూప రూప గుణ విభవాను
భవజనిత నిరతిశయానస్తయోగేఽపి, లీలావిభూతి నిర్వహణాయ (౩)
“స ఏకాకీ నరమేత” ఇతి సంహృతినమయసిద్ధ లీలారసవైధుర్యమ్,
(౪) “వ్యసనేషు మనుష్యాణాం భృశం భవతి దుఃఖితః” ఇతివత్
సృష్టస్య జగత్తాపత్రయాభిభవదర్శన ప్రయుక్తదుఃఖమ్, (౫) “క్రోధ
మాహారయత్రీవమ్” (౬) “కోపస్య వశమేయివా” ఇత్యాదివత్
మిల్లాతపడియాయ, భోగమాత్రత్తిలే సామ్యత్తై యుజ్జైత్తాన భోగ
నైరస్తర్యమ్ శొల్లపప్టతు. ఇత్తాలే “ఆత్మానం వాసుదేవాఖ్యం చిన్త
యన్” ఎన్టు - వాసుదేవనెన్టు తిరుగామమాన తన్నై యనుభవితై
నెన్గిఱపడియే - నిత్యైపరిచ్ఛిన్నమాన స్వరూప రూప గుణ విభూతిక
ళుడైయ అనుభవత్తాల్ పిఱన్ద నిరతిశయానస్తమ్ నడవానిఱ్ఱుచ్చెయ్తే,
లీలావిభూతియై నిర్వహిక్కైక్కాక “స ఏకాకీ నరమేత” ఎన్టు-
పంహృతి నడయత్తిలే అవన్ ఏకాకియాయ్కొణ్ణు ఉకప్పల్ శ్రీరున్దా
నెన్దెయాలే అక్కాలత్తిలున్దాన లీలారస వైకల్యముమ్, “వ్యసనేషు
మనుష్యాణాం భృశం భవతి దుఃఖితః” ఎన్టు - మనుష్యర్కళుడైయ
శ్యసనత్తిల్ తానుమ్ మికవుమ్ దుఃఖియానిఱ్ఱుమెన్గిఱపడియే - సృష్ట
మాన జగత్తినుడైయ తాపత్రయాభిభవ క్లేశక్షైక్కణ్ణు పొఱుక్కమా
ట్రామైయాల వరుమ్ దుఃఖముమ్, “క్రోధమాహారయత్రీవమ్” ఎన్టు
కొణ్ణు - తాన్ కోపత్తై యత్తైత్తానెన్టుమ్, “కోపస్య వశమేయివా”
ఎన్టు - కోపత్తినుడైయ వశత్తై యడ్దెన్దానెన్టుమ్ శొల్లకిఱపడియే,

(౧) బ్రహ్మసూ-౪-౪-౨౦. (౨) వి-పు-౬-౪-౬ (౩) మహాభవి-౧.

(౪) రా-ఆ-౨-౪౦.

(౫) రా-ఆర-౨౪-౩౪, (౬) రా-యు-౫౯-౧౩౬౦.

(౧) “క్షిపామి” (౨) “నక్షమామి” ఇతిస్వ స్వకీయాపరాధ నిమిత్త మనః ‘కాలుష్యభూ-హార్యరూప మనువర్తత ఇతి తదానన్యస్యా-నన్తాన్తరభా-క్షప్తప్రతీతి సంభవాత్తద్భగవ్యావృత్తియక్తా. ౧౦౭.

ముక్తిస్య సంసారాన్తర్గతం దుఃఖరూపత్వేన, నతు స్వరూపేణ, భగవల్లీలారూపస్య జగత స్వరూపేణా-నన్త రూపత్వాత్; (౩) “సర్వం హ పశ్యః పశ్యతి” ఇతి సర్వదర్శితృ శ్రవణాచ్చ. భగవతః (౪) “అప్రమేయో-నియోజ్యశ్చ యత్ర కామగమో వశీ । మోదతే భగవాన్ భూతైః బాలః క్రీడనకైరివ” (౫) “త్వం న్యచ్ఛిద్ధిరు “క్షిపామి” “నక్షమామి” ఎన్ఱు - తథ్యువే, పాతేనన్ఱు ఇచ్చేతన నుడైయ అపరాధనిమిత్తమాన మనః కాలుష్యముమ్ వస్తేటియాక అనువ రిక్తైయాలే అవనానన్తత్తుక్కు అవన్తాన్తర సంబన్ధతైయున్తాక్క సంభావిత నూకైయాల్, అన్ఱు ఈశ్వరనుడైయ ఆనన్త త్తిత్కాట్టిల్ వ్యావృత్తి శొల్లపట్టతు. ౧౦౭.

ముక్తా సంసారతై నిన్ఱైయాతొట్టికైయావతు - దుఃఖరూప మాక నిన్ఱైయాతొట్టికైయల్లతు స్వరూపేణానన్ఱు; భగవల్లీలారూప మాన జగత్స్వరూపమానన్తహేతువాయితే ఇరుప్పతు, “సర్వం హ పశ్యః పశ్యతి” ఎన్ఱు-పశ్యనాన ఇవన్ఱు ఎల్లావన్ఱ్ఱైయుమ్ కాణానిల్కు మెన్ఱు సర్వజ్ఞనాక శ్రుతిశొల్లిన్ఱ్ఱితే. భగవానుక్కుమ్, “అప్రమేయో-నియోజ్యశ్చ యత్ర కామగమో వశీ । మోదతే భగవాన్ భూతైః బాలః క్రీడనకైరివ” ఎన్ఱు - అపరిచ్ఛేద్యనాయ్ నియావ్యనన్ఱియిలే నిన్ఱైత్తపడి వ్యాపరిక్కువల్లనాయ్ ఎల్లావన్ఱ్ఱైయుమ్ వశీకరిక్కువల్ల నాన భగవాన్, బాలనానవన్ఱు విన్ఱైయాడుకలన్ఱుళాలే రసిక్కుమా పోలే, దేవాదిభూతన్ఱుల్లై ఉపకరణమాకొన్ఱుల్లై లీలావినోదమ్ పన్ఱి

(౧) గీ-౧౬-౧౯. (౨) వరాహ- (౩) ఛా-౩-౨౬-౨.

(౪) భార-౨-౩౦-౪౦. (౫) ఆహిర్బు-౫౦-

దశ్చద్భిః కర్మసూత్రోపపాదితైః । హరే విహరసి క్రీడాకన్తుకైరివ
జన్తుభిః” ఇతి లీలాత్వేనానన్దహేతుభూతస్య జగతః శ్వాస్త్యాతివర్తి
నాద్యపథ ప్రవృత్తి నివృత్త్యర్థం హితపరస్వేశ్వరస్య ఆహార్యక్రోధాది
పారవశ్య దణ్డయితృత్వాదికమ్, ఉన్మత్తపుత్రాదిదమన ప్రవృత్త పిత్రా
దివద్ధాణకృతమేవ యుక్తిమితి పూర్వమేవోక్తిమ్. ౧౦౮.

సర్వవిధశబ్దేన, (౧) “అథ యది పితృలోకకామో భవతి
సజ్జల్పాదేవాన్య పితరస్సముత్తిష్ఠన్తి” (౨) “స ఏకథా భవతి-
ద్విధా భవతి - త్రిధా భవతి - శతధా భవతి సహస్రధా భవతి అపరి

యిరుక్కుమెస్తుమ్; “త్వం న్యశ్చద్భిరుదశ్చద్భిః కర్మసూత్రోపపా
దితైః । హరే విహరసి క్రీడాకన్తుకైరివ జన్తుభిః” ఎన్తు - ఉయర్వన
తాత్పర్యవాక కర్మసూత్రజ్ఞాతే కట్టప్పట్టు క్రీడాకన్తుకజ్ఞోహోలే యిరు
క్కిరి జన్తుకళాతే హరియే! ని విలైయాడానిన్తాయెస్తుమ్ శోల్లకిరి
పడియే, ఇన్ద జగత్తానతు క్రీడామాపనూయ్ కొల్లణ్ణ
అనన్దహేతువా యిరుక్కుచ్చయేతేయుమ్, సంసారి చేతనక శాస్త్ర
మర్యాదైన్దై క్కుడన్తు అపథే ప్రవృత్తరాకిరివకకలై మిట్టైక్కాక
హితపరనానసర్వేశ్వరన్తానే వన్దేతియాన క్రోధాదిపారవశ్యతాలేదణ్డిత్తు
నియమిక్కిరివితు, ఉన్మత్తరాన పుత్రాదికలై నియమిక్కు ప్రవృత్తరాన
పిత్రాదికళుక్కుప్పోలే ఈశ్వరనుక్కు గుణకృతమాకవే యుక్తిమాయ
నోనైన్తు మున్నే శోల్లప్పట్టు. ౧౦౯.

సర్వవిధశబ్దత్తాలే, “అథ యది పితృలోకకామో భవతి సజ్జల్ప
ల్పాదేవాన్య పితరస్సముత్తిష్ఠన్తి” ఎన్తు-ఈశ్వరేచ్ఛానువిధానత్తాలే
ఇమ్ముక్తక పితృలోకకామనానానాకీల్, ఇవనుజ్జయ సజ్జల్పత్తాలే
పితృకలో కిళమ్బానిన్తారకలైన్తుమ్; “స ఏకథా భవతి-ద్విధా భవతి
త్రిధాభవతి - శతధా భవతి సహస్రధా భవతి అపరిమితధా భవతి”

మితథా భవతి" ఇత్యనేకవిగ్రహపరిగ్రహేణ, (౧) "నివాస శయ్యా²²సన" (౨) క్ష ("దాస స్సఖా") ఇత్యాది ప్రక్రియయా అనంత వైనతేయాదివత్ (3) "అహం సర్వం కరిష్యామి" ఇతి, సకల కై జ్యు-ర్య కరణప్రయుక్తభోగవైవిధ్యముచ్యతే. ఏతేన-సంశ్లేషేక సమాసాదిత సారస్యముక్తి లక్ష్మీభోగాద్వాప్యవృత్తిరుక్తా. కిచ్చ-మిథునశేషభూతస్స చేతనస్య మిథునైకభోగతయా, భగవదేక శేషత్వప్రయుక్తతదేకభోగ లక్ష్మీభోగాదత్యంత వ్యావృత్తో భోగః. ౧౦౯.

అస్య పురుషార్థభూతస్య కై జ్యు-ర్యరూపభోగస్య యావదాత్మ భావిత్వే²³పి ప్రతిక్షణాపూర్వ సారస్యావహత్వేన నిత్యప్రార్థనీయ ఎన్దు-అవన్²⁴రుపషియాకుమ్, ఇరణ్దుపషియాకుమ్, మూన్దుపషియాకుమ్, నూటుపషియాకుమ్, ఆయిరమ్పషియాకుమ్, అశవిజన్తపషియాకుమెన్దు కొణ్దు అనేక శరీరపరిగ్రహమ్ పణ్డి, "నివాస శయ్యా²²సన" ఇత్యాది శ్లోక త్రిన్బడియే, (౪) "శెన్ట్రాల్ కుదై యామిన్సనాల్ శిక్షాశనమామ్, నిన్ట్రాల్ మరవషియామ్ నీల్²⁵కడలుల్ - ఎన్దుమ్ పుణైయామ్ మణివిళ కామ్ పూమ్బుట్టామ్ పుల్ కుమడై యామ్ తిరుమాళ్కరవు" ఎన్దు అనంత వైనతేయాదికై ప్పోల్ "అహం సర్వం కరిష్యామి" ఎన్దుకొణ్దు ఎల్లావషిమైకళుమ్ శెయ్తైయిలుణ్ణాన ఉద్యోగత్తాల్ వన్ద భోగవైవిధ్యమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఇత్తాలే - సంశ్లేష మొన్ద్రా²⁶లు ముకప్పిక్కక్కడవ శాన లక్ష్మీభోగ త్రిక్కాట్టిల్ వ్యావృత్తి శొల్లిత్త్రాయ్²⁷త్తు, ఇన్న ముమ్, మిథునశేషభూతనాన చేతన²⁸ మిథునైకభోగనాకైయాలే, భగవదేక శేషత్వత్తాల్ వన్ద తదేకభోగైయాన లక్ష్మీభోగ త్రిక్కాట్టి లివనుడైయ భోగమత్యంతవ్యావృత్తమా యిరుక్కుమ్. ౧౦౯.

ఇప్పటి పురుషార్థమాన కై జ్యు-ర్యరూప భోగమానతు యావ దాత్మ భావియా యిరుక్క-చ్చెయ్తేయుమ్ క్షణద్వోటు మపూర్వమాన

(౧) స్టా-ర-౪౦. (౨) స్టా-ర-౪౦. (3) రా-అ-3౧-౨౪.

(౪) ౧-౨-౧౩. క్ష కుణ్డలితమధికమ్.

త్వాత్, అత్ర తద్వాచక తాదర్థ్యవాచి ప్రత్యయస్య ప్రార్థనాగర్భత్వ మనుసంధేయమ్. అలబ్ధ పురుషార్థస్య తత్ప్రార్థనాపేక్షితత్వాత్; (1) “త వాఽస్తీతిచ యాచతే” ఇతి వచనాచ్చ. ఉక్తశ్చ గద్యద్వయే భాష్య కారణం, (2) “నిత్యకింకరం భవాని” (3) “సర్వావస్థాచితాఽశేష శేషతైకరతిస్తవ । భవేయం పుణ్డరీకాక్ష త్వమేవైవం కురుష్వ మామ్” ఇతి. తత్ర * ఉచితశబ్దేన, ఏవం సర్వకాలాదియ్యుక్త సకల కైజ్జగ్య సజ్జల్పయ్యుక్తస్య (౪) “క్రియతామితి మాం వద” ఇత్యాదివత్ప్రతిసంబంధి భద్రానువర్తిత్వ ప్రాధాన్యముచ్యతే. తదుక్తం సారస్యతై యుక్తాక్కుకైయాల్, ఎన్టుమ్ ప్రార్థనీయమాయుక్తై యాల్, ఇవిష్టత్తిలన్ద కైజ్జగ్యతై క్కాట్టుకిఱ తాదర్థ్య చతుర్థియాన ప్రత్యయమ్ ప్రార్థనాగర్భమాక వనుసన్ధిక్కప్పడుమ్. పురుషార్థమ్ పెఱ వేణ్డియరుక్కుమవనుక్కు తత్రార్థనై ముక్కుక్కనడక్కుమితే, “తవాఽ స్తీతిచ యాచతే” ఎన్టు - ఉన్నుడైయవ నాకానిన్జేనెన్టు యాచిత్తవను క్కెన్దాయాల్. భాష్యకారదుమ్, “నిత్యకింకరం భవాని” ఎన్టు-నిత్య కింకరనావేనెన్టుమ్; “సర్వావస్థాచితాఽశేష శేషతైకరతిస్తవభవేయం పుణ్డరీకాక్ష త్వమేవైవం కురుష్వ మామ్” ఎన్టు - ఉనక్కు సర్వావస్థై యిలుముపచితమాన అశేషశేషవృత్తియిలు మొరుపడిప్పడ ఉక్పై యుడై యేనాకవేణుమ్, పుణ్డరీకాక్షనే! నీయే ఎన్దై ఇప్పడి పణ్ణవేణు మెన్టుమ్ ఇరణ్ణ గద్యత్తిలు మరుళిచ్చెయ్తాక్. అవిష్టత్తిలే * ఉచిత శబ్దతాల్, ఇప్పడి సర్వకాలాది విశిష్టమాన సకల కైజ్జగ్యత్తిలుమ్ సజ్జల్పతై యుడైయవనుక్కు, “క్రియతామితి మాం వద” ఎన్టు-“ని శేయ” ఎన్టు ఎన్దై ఏవి యుగుళిచ్చెయ్యవేణుమెన్టు ఇళైయపెరుమాళై ప్పొలే, కైజ్జగ్య ప్రతిసంబంధియినుడైయ ఇచ్చానువర్తనమ్ పణ్ణుకై

(1) రా-య-౧౩-33.

(2) శరణాగతిగద్య-

(3) క్రిజ్జగద్యమ్.

(౪) కా-అ-౧౫-2.

భాష్యకారేణ, (౧) “స్వచ్ఛన్దానువృత్తి స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిభేదాః శేష శేషతైక రతిరూప నిత్య నిరవద్య నిరతిశయ జ్ఞాన క్రియైశ్వర్యాద్యనంత గుణగణ శేష శేషాశన గరుడప్రముఖ నానావిధానంత పరిజన పరిచారికా పరిచరిత చరణయుగళ” ఇతి. ఏతేన-స్వేచ్ఛానూత్ర కారితం స్వశేషత్వాననురూప మిత్యన్తిమ్. ఏవశ్చ సతి, దివ్యమాళి దివ్యభుజ దివ్యచరణారవింద ప్రముఖ సకల దివ్యావయవ దివ్య సంబంధ యోగ్య దివ్యతులస్యాదివత్తదవస్థాచిత వృత్తిత్వముక్తం భవతి.

ప్రధానమెఱువ శొల్లిల్లు. అతువుమ్ భాష్యకార రరుళిచ్చెయ్ తార్- “స్వచ్ఛన్దానువృత్తి స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిభేదాః శేష శేషతైక రతి రూప నిత్య నిరవద్య నిరతిశయ జ్ఞాన క్రియైశ్వర్యాద్యనంత గుణ గణ శేష శేషాశన గరుడ ప్రముఖ నానావిధానంత పరిజన పరిచారికా పరిచరిత చరణయుగళ” ఎఱువ. అతావతు-ఉన్నడై య ఛన్దానువృత్తి యాన స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తిభేదతై యుడై యరాయ్, అశేష శేష వృత్తియిలు మొరుపడిప్పట్ట వ్రీతియై వడివాక వుడై యరాయ్, నిత్య నిరవద్యమాయ్ నిరతిశయమాన జ్ఞానమ్ క్రియై ఐశ్వర్యమ్ ముతలాన అనంత గుణ గణజ్ఞై యుడై యరాయుళ్ళ శేషనుమ్ శేషాశననెఱువ తిరు నామమాన సేనై ముతలియారుమ్ గరుడనుమ్ ప్రధానరాయ్, నానా విధరాన అనంత పరిజనజ్ఞల్ పరిచారికై కళాలుమ్ పరిచరై పణ్ణప్పట్ట చరణయుగళజ్ఞై యుడై యవనెనపడి. ఇత్తాల్-తాన్ నినై త్త వడిమై శేయ్ కై స్వశేషత్వత్తుక్కు త్తకుతియల్ల వెఱ్ఱతాయ్ ల్లు. ఇప్పడియా యుళ్ళవిడత్తిల్, (౨) “తోళిడై మేలుమ్ నన్దార్ విన్ మేలుమ్ శుడర్ ముడి మేలుమ్ తాళిడై మేలుమ్ పునై న్తణ్ణన్దుఱాయ్ డై యచ్చూన్” ఎన్నిఱ పడియే, తిరుత్తుఱాయ్ పోలే అన్దో అవన్దై కళుక్కి-డాక త్తనై యమైత్తుక్కు-ణ్ణిరుక్కు స్వరూపమెఱ్ఱతాయ్ ల్లు. ఇప్పడిప్పట్ట వృత్తి

ఏవం హుశస్పత్తివిశేష ఏవ కైజ్జుర్యశబ్దార్థః. ౧౧౦.

ఏతేన పురుషార్థప్రార్థనావాచినా తాదర్థ్యేన, పురుషార్థస్య భగవదధీనత్వ ప్రయుక్తం స్వనైర్భర్యశ్చ సూచితమ్. అతఏవాన్యవాక్యస్య సమర్పణ పరత్వే ముక్తిమ్. ౧౧౧.

అనన్తరమ్, నమశ్శబ్దేన భోగవిరోధిరూపాఽహజ్జ్కార మమ కారనివృత్తిః ప్రతిపాద్యతే. “అహం భోక్తా” “మమాన్యంభోగః” ఇత్యేవం రూపా తావత్, “న మమ” ఇత్యేవం రూపార్థ వాచక నమశ్శబ్దేన కథం నివర్తతే ఇతి ఛేత్; - ఉచ్యతే; - స్వస్మిన్ స్వవ్యతిరిక్తే చాన్వితం మమత్వమహజ్జ్కార మమకార రూపభయార్థ సచనమితి మూలమన్త్ర) నమశ్శబ్ద వివరణ ఏహోక్తిమ్. ఉక్తశ్చ శాస్త్రీమ-
(౧) “చేతనస్య యదా మమ్యం స్వస్మిన్ స్వీయేచ వస్తుని । మమ విశేషమితే కైజ్జుర్యశబ్దత్తుక్కర్థమ్. ౧౧౦.

ఇన్ద్ర పురుషార్థ ప్రార్థనావాచియాన తాదర్థ్యత్తాలే పురుషార్థమ్ భగవదధీనమేన్దు తోశ్శ్చైత్యాలే, ఇవనుడైయ నిర్భరత్వాను సన్ధానముమ్ సూచిప్తిక్కప్పట్టతు. ఆకైయితే ఇన్ద్ర వాక్యత్తుక్కు సమర్పణ పరత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు. ౧౧౧.

అనన్తరమ్, నమశ్శబ్దత్తాలే భోగవిరోధియాన అహజ్జ్కార మమకారజగ్గినుడైయ నివృత్తి శొల్లకిటతు. “నాన్ భోక్తా” “ఎన్దుడైయ భోగమ్ ” ఏన్దిట ఇన్ద్రైయరణ్ణుమ్ “నమమ” ఎన్దు మమతా నివృత్తియై చ్చొల్లకిట సమశ్శబ్దత్తాలే కఠిక్కిటపడి యెజ్జనేయెన్నిల్; - తన్నక్కలిలుమ్ తన్నై యొభీన్దనగ్రణిలుమ్ వర్తిక్కిట మమత్వమానతు అహజ్జ్కార మమకారజగ్గిరణ్ణైయుమ్ కాట్టుమెన్దు మూలమన్త్ర) నమశ్శబ్దవివరణత్తిలే శొల్లప్పట్టతు. అప్పడి శాస్త్రుత్తిలుమ్ శొల్లప్పట్టతు-
“చేతనస్య యదా మమ్యం స్వస్మిన్ స్వీయేచ వస్తుని మమ ఇత్యత్తుర

ప్రకరణం. సమసోఽపజ్ఞానమమకార నివృత్తివాచకత్వమ్. 384

ఇత్యక్షరద్వన్వం తదా మమ్యస్య వాచకమ్ । అనాదివాసనాధీన
మిథ్యాజ్ఞాననిబద్ధనా । ఆత్మాత్మీయ పదార్థస్థా యా స్వాతంత్ర్యస్వతా
మతిః । మేనేత్యేనం సమీచీన బుద్ధ్యా సాక్షత నివార్యతే । నాఽహం
మమ స్వతంత్ర్యహం నాఽస్తీత్యస్యాఽర్థ ఉచ్యతే । స మే దేహాదికం
నస్తు స శేషః పరమాత్మనః । ఇతి బుద్ధ్యా నివర్తంతే తాస్తాస్తీయ
మనీషికాః । అనాదివాసనాజాతైర్బోధై నైవైర్వికల్పితైః । రూపితం

ద్వన్వం తదా మమ్యస్య వాచకమ్ । అనాదివాసనాధీనమిథ్యాజ్ఞాన
నిబద్ధనా । ఆత్మాత్మీయపదార్థస్థా యా స్వాతంత్ర్యస్వతామతిః । మే
నేత్యేనం సమీచీన బుద్ధ్యా సాక్షత నివార్యతే । నాఽహం మమ స్వత
ంత్ర్యహం నాఽస్తీత్యస్యాఽర్థ ఉచ్యతే । స మే దేహాదికం నస్తు స శేషః పర
మాత్మనః । ఇతి బుద్ధ్యా నివర్తంతే తాస్తాస్తీయ మనీషికాః । అనాది
వాసనాజాతైర్బోధై నైవైర్వికల్పితైః । రూపితం యన్యథం చిత్తం
స్వాతంత్ర్యస్వతాధీనుయమ్ । తత్తద్వైష్ణవసాహ్చార్య ప్రతిబోధనము
త్థమా । సమ ఇత్యనయా వాచా నస్త్రా స్వస్థాదబోధ్యాతే" ఎన్త-చేతన
నుక్కు యాతొరుపోశు తన్వక్కలిలుమ్ తన్నతాన వస్తవిన్వక్కలిలుమ్
మమత్వమ్ సహ్కిఱతు, అప్పొతు, "మమ" ఎన్గిఱ ఇరణ్ణెఱుర్తుమ్ అన్త
మమత్వన్వక్కు వాచకమామ్; అనాదివాసనై యిట్టవఱుక్కాన మిథ్యా
జ్ఞానన్తై యడియాకవుడైల్తాయ్, తన్వక్కలిలుమ్' తన్నతాన వస్తవిన్వ
క్కలిలుముళ్ళ స్వాతంత్ర్య స్వత్వధీ యాతొన్తు, అతు, ఎనక్కిన్తై
యెన్గిఱ సమీచీనబుద్ధియాతే ఇరు కఱ్ఱిక్కప్పడుకిఱతు. నానెనక్కిన్తై
నెన్తతుక్కు - నాన్వత సనాకిఱి తేనెరు పొడిల్. దేహాదియాన వస్త
వుమ్ ఎనక్కిన్తు, అతెల్లామ్ పరమాత్మావుక్కు నెషమెన్గిఱ బుద్ధియాతే
అన్వ తన్నడై య నిన్తెవుకల్ కఱ్ఱిక్కప్పడుకిఱన; అనాదివాసన యాతే
విఱన్త అన్వ వేఱుపట్ట బోధజ్ఞతాతే రూపితమాయ్, స్వాతంత్ర్య

యద్యథం చిత్తం స్వాతంత్ర్య స్వత్వధీమయమ్ । తత్తద్వైష్ణవసా
ర్వాభ్య ప్రతిబోధసముత్థయా । నమఃత్యనయా వాచా నన్తా స్వస్తా
దపోహ్యతే” ఇతి. తస్మాన్నమశ్శబ్దేన, అనాద్యజ్ఞాననిబన్ధనాఽహజ్ఞాన
మమకారరూప ముభయవిధం విరోధితత్త్వం వ్యావర్తితమ్. ౧౧౨.

ఏవముత్తరవాక్యేన, నివృత్తవిరోధిక పురుషార్థ ప్రాథనాగర్భ
స్వనిర్భరత్వానుసంధానరూప మాత్మసమర్పణం ప్రతిపాదితమ్. ౧౧౩.

అథవా-అహ్యోత్తరవాక్యస్య (౧) “నమస్త్వస్తి” ఇత్యాది
చతుర్థిః నమశ్శబ్దః శేషవృత్తిరూప నమస్కారవాచకః. (౨) “శాశ్వతీ
మమ సంసిద్ధిరియం ప్రహ్నిభవామి యత్” ఇతి నమస్కారస్య ఫలత్వ

స్వత్వధీమయమాన చిత్తిమ్ యాతౌస్తు, అహ్యో నిస్తే పుకళే, భగవ
ద్విషయమాన సర్వప్రకార శేషత్వతై యతివిక్ల క్లిశమ్బిన “నమః”
ఎన్గితి ఇన్ద్ర వాక్యాలే నన్తావాలే తన్వక్లల్ నిన్దుమ్ పోక్కికొళ్ళ
ప్పడానిన్ద్రతెన్ద్రాయీల్లు; ఆత్మేయాలే, ఇన్ద్ర నమశ్శబ్దతాలే, అనాద్య
జ్ఞానమడియాన అహజ్ఞాన మమకారరూపమాయుళ్ళ ఉభయవిధ
మాన విరోధి స్వరూపముమ్ కట్టిక్కప్పట్టతు. ౧౧౨.

ఇప్పటి ఉత్తర వాక్యతాలే, విరోధినివృత్తిపూర్వకమాన పురు
షార్థ ప్రార్థనైయైయుళ్ళే యుడైత్తాన తన్నుడైయ నిర్భరత్వానుసంధా
నతై వడివాకివుడైయ. ఆత్మసమర్పణమ్ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతు. ౧౧౩.

అజ్ఞనన్దియే, ఇన్ద్ర ఉత్తరవాక్యత్తుక్కు “నమస్త్వస్తి” ఇత్యాది
సూత్రతాలే చతుర్థియాయ్, నమస్కార ప్రతిసంబంధియైక్కాట్టి, నమ
శ్శబ్దమ్ శేషవృత్తిరూపమాన నమస్కారతై చ్చొల్లుఁజితాకవుమామ్.
“శాశ్వతీ మమ సంసిద్ధిరియం ప్రహ్నిభవామి యత్” ఎన్దు-తాల్దొన్దు
నమస్కరియానిన్ద్రేనెన్ద్రతు యాతౌస్తు, ఇతువే ఎనక్కు నిలైనిన్ద్ర సిద్ధి
యైన్ద్రేయాలే, నమస్కారమే ఫలదూపమాన పురుషార్థమెన్దు శొల్లి

పచనాత్. అతపవాన్వైకవాక్యత్వమ్. అయమేవాన్వయవాక్యద్వయస్య
ఆనుకూల్యాదిషట్కాన్వయ ప్రకారం - తత్ర - ఆనుకూల్య సజ్జ-ల్పాన్వ
నాను- (౧) “ఆనుకూల్యమితి శ్లోకం సర్వభూతానుకూలతా అన్త
స్థితోఽహం సర్వేషాం భావానామితి నిశ్చయాత్ మయి సర్వేషు
భూతేషు హ్యనుకూల్యం సమాచరేత్” (౨) “చరాచరాణి భూతాని
సర్వాణి భగవద్వపుః । అతస్తదానుకూల్యం మే కార్యమిత్యేవ నిశ్చ
యః” ఇతి సర్వేషాం భగవచ్ఛరీరత్వాత్, ఆత్మభూతే భగవతి సర్వే
షుచ నిత్యానుకూల్య కరణ నిశ్చయః. ౧౧౪.

ప్రాతికూల్య నివృత్తిశ్చ - భగవద్భాగవత విషయేష్యశాస్త్రీ

శ్రితే. ఆకైయాలే ఇవృత్తరవాక్యత్వక్కు ఏకవాక్యత్వమ్ సిద్ధి త్తు.
ఇన్త వాక్యద్వయ త్రిల్ ఆనుకూల్యాదిప్రకారషట్కా-ము మన్వయి త్రపడి
యెన్నెన్నిల్; - “ఆనుకూల్య సజ్జ-ల్పమావతు - “ఆనుకూల్యమితి
శ్లోకం సర్వభూతానుకూలతా । అన్తస్థితోఽహం సర్వేషాం భావా
నామితి నిశ్చయాత్ । మయి సర్వేషు భూతేషు హ్యనుకూల్యం సమాచ
రేత్” ఎన్తు - ఆనుకూల్యమాకితతు - సర్వభూతజ్ఞభుక్కు మనుకూల
నాకై, సర్వపదార్థజ్ఞభుక్కుముళ్ళే నిజ్జితే నాన్వేషి నిశ్చయత్తాలే
ఎన్బక్కలిలుమ్ సర్వభూతజ్ఞో పక్కలిలు మానుకూల్యతై ఆచరిప్పా
నెన్తుమ్; “చరాచరాణి భూతాని సర్వాణి భగవద్వపుః అతస్తదాను
కూల్యం మే కార్యమిత్యేవ నిశ్చయః” ఎన్తు-చరాచరజ్ఞాన భూతజ్ఞ
శ్లోమ భగవానుక్కు శరీరమాయరుక్కుమ్, ఆకైయాలే తద్విషయ
త్రిలుమ్ తదీయవిషయ త్రిలుమెనక్కు ఆనుకూల్యమ్ కార్యమెన్తే నిశ్చ
యమెన్తుమ్; ఇప్పుడి సర్వోక్కుమ్ భగవచ్ఛరీరత్వ మున్తాకైయాలే,
ఆత్మభూతనాన భగవాన్బక్కలిలుమ్ శరీరభూతమాన సర్వపదార్థజ్ఞ
లుమ్ నిత్యానుకూల్యమ్ పణ్ణుకైయిలున్తాన నిశ్చయ మెన్తతాయీల్లు.

ప్రాతికూల్యనివృత్తియావతు-భగవద్భాగవత విషయజ్ఞలిల్ అశా

యానభిమత కారిత్యవిరహేణ స్వశేషత్వానురూపావస్థానమ్. (౧)
 “స్వస్య స్వామిని వృత్తిర్యా ప్రాతికూల్యవివర్జనమ్ । తథైవ ప్రాతికూ
 ల్యశ్చ భూతేషు పరివర్తయేత్ ” ఇతి నందనాత్, ఏవం నూపాచయేను
 కూల్యోజ్యల్ప ప్రాతికూల్య నివృత్తిరూప విహితానుభూత నిషిద్ధ పరి
 హారాభ్యామ్, తద్వివర్జయనూపాచయేష్యోరణ కృత్యాకరణ భగవ
 దపచార భాగవతా-హవారా-సహృదయహరూపా నానావిధానంతాప
 చార నివృత్తిస్సిద్ధా; (౨) “అశాస్త్రీయోపసేవా తద్వ్యాఘాత ఉదీ
 ర్యతే ఆనుకూల్యేతరాభ్యాంఽపి వినివృత్తిరపాయతః” ఇత్యుక్త్యాత్.
 శ్రీయశ్శాఖాయ అనభిమతేర్గోసానై శైవ్యై తపిత్సు స్వశేషత్వత్వక్మీ
 డాక నిత్యైః; “స్వస్య స్వామిని వృత్తిర్యా ప్రాతికూల్య వివర్జనమ్ ।
 తథైవ ప్రాతికూల్యశ్చ భూతేషు పరివర్తయేత్ ” ఎన్తు - స్వంతానవ
 నుక్కు స్వామిపక్కల్ నిఱుమ్ నిలై యాతోన్దు, అతు ప్రాతికూల్య
 వర్జనమావతేనుమ్; అప్పడి భూతల్గో పక్కల్ ప్రాతికూల్యతై త్రివి
 రువానెనుమ్ వచనముల్లై యిల్. ఏవంరూపమన ఆనుకూల్య సమ్మ
 ల్పముమ్ ప్రాతికూల్యవివర్జనరూపమన విహితానుభూత నిషిద్ధపరిహ
 రజ్జశాతే, అతిరుజ్జయ వివర్జయనూపమాన అపృత్యకరణమ్ కృత్యా
 కరణమ్ భగవదపచారమ్ భాగవతాపచారమ్ అసహృదయచారమ్ వడి
 వాన నానావిధానంతాపచారజ్జశినుజ్జయ నివృత్తి సిద్ధే యాయిత్రు;
 “అశాస్త్రీయోపసేవా త(చ)తద్వ్యాఘాత ఉదీర్యతే” ఎన్తు-ప్రాతికూ
 ల్యవివర్జనత్తిక్కు విరోధి అశాస్త్రీయసేవై యెన్తుమ్; శీ (“తద్వ్యాఘా
 తో నిరాకృతిః” ఎన్తు-ఆనుకూల్యసమ్మల్పత్తిక్కు విరోధి పరహింసై
 యెన్తుమ్; “ఆనుకూల్యేతరాభ్యామ్ వినివృత్తిరపాయతః” ఎన్తు-ఇవ్వా
 నుకూల్యసమ్మల్పమ్ ప్రాతికూల్యనివృత్తి ఇరణ్ణాలుమ్, అకృత్యకరణాది
 నూపమాన అపాయ త్తిల్ నిన్తుమ్ కట్టివడియుమ్ శొల్లప్పడుకై యాలే.

(౧) అహిర్బు-౧౨-౨౧.

(౨) అహిర్బు-౧౨-౨౨.

శీ పుణ్ణలితం ప్రక్షిప్తంస్యాత్. * తద్వ్యాఘాతపదవిపులిర్యాస్యాత్.

ప్రకరణము.] ప్రాతికూల్యవరసరక్షకత్వ విశ్వాసస్వయప్రకారం. 238 .

అపాయశ్చ- (౧) “హింసా స్తేయాదయ శ్శాస్త్రైరపాయత్వేన దర్శితాః” ఇత్యుక్తాః. ఏవం రూపాఽపాయ నివృత్తి రత్ర పురుషకారయోగవాచి శ్రీమత్పదేన దర్శితేత్యానుకూల్య సజ్జల్ప ప్రాతికూల్య నివృత్తిస్వయ స్సిద్ధిః. ౧౧గి.

రక్షిష్యతీతి విశ్వాసశ్చ-రక్షణోపయోగి గుణవత్తాద్యవసాయ తదుక్తిమ్-(౨) “శక్తే స్సూసనదత్వాచ్చ కృపాయోగాచ్చ శాశ్వతాత్ । ఈశేశితవ్య సంబంధాదనిదం ప్రథమాదపి । రక్షిష్యత్యనుకూలాన్న ఇతి యా సుదృఢా మతిః । స విశ్వాసా భవేచ్ఛక్త సర్వదు అపాయజ్ఞభావన - “హింసా స్తేయాదయ శ్శాస్త్రైరపాయత్వేన దర్శితాః” ఎన్తు - పరహింసై పరద్రవ్యాపహారమ్ ముతలాననై శాస్త్రజ్ఞభాలే అపాయమాక కాట్లప్పట్టనవెన్తు శొల్లిగ్గిల్లియిల్లు. ఏవం రూపైయాన అపాయనివృత్తి, ఇవ్విజ్ఞైత్ పురుషకారయోగతై చ్చొల్లికిఱి శ్రీమత్పదత్రాలే కాట్లప్పడుక్తయాత్, అనుకూల్య సజ్జల్పముమ్ ప్రాతికూల్య నివృత్తియు మన్వయి త్ ప్రకారమ్ సిద్ధిత్రతాయిల్లు. ౧౧గి.

“రక్షిష్యతీతి విశ్వాసః” ఎన్తు-రక్షిక్కక్కడవనెగ్గిఱి విశ్వాసమ్. అతావతు - రక్షణత్తుక్కుఱుచ్చాన గుణజ్ఞైయుడై యవనెగ్గిఱి అధ్యవసాయమ్. అతువుమ్ శొల్లప్పట్టతు;- “శక్తే స్సూసనదత్వాచ్చ కృపాయోగాచ్చ శాశ్వతాత్ । ఈశేశితవ్య సంబంధాదనిదం ప్రథమాదపి । రక్షిష్యత్యనుకూలాన్న ఇతి యా సుదృఢా మతిః । స విశ్వాసా భవేచ్ఛక్త సర్వదుష్కృత నాశనః” ఎన్తు- శక్తియాలుమ్, కిట్టవెళియనాక్తై యాలుమ్, నిలై నిర్త కృపాయోగత్తాలుమ్, ఇతుముతలెన్నారవడి వళైయతాన నియన్తు నియామ్య సమ్మన్దత్తాలుమ్, అనుకూలరాశ నమై రక్షిక్కుమెగ్గిఱి శిక్కిన్ద బుద్ధి యాలోన్తు, అతుకాణ్ శక్రవే! సర్వదుష్కృతతైయుమ్ నశిప్పిక్కుమ్ విశ్వాసకూవతెన్తు ప్రమాణము

స్కృత నాశనః" ఇతి. ఏతద్విశ్వాస ప్రతిబంధకమ్ - భగవతః కర్మఫల దాతృత్వేన రక్షణోపేక్షకత్వజ్ఞానమ్. తదుక్తమ్ - (౧) "ఉపేక్షకో యథాకర్మ ఫలదాయాతి యా మతిః విశ్వాసాత్మకమేతత్తు తృతీయం హన్తి వై సదా" ఇతి. ఏవంవిధ ప్రతిబంధక నివృత్తియైకో విశ్వాసః, తద్ధేతుభూతగుణప్రకాశక నారాయణ పదోద్భావితః. ౧౧౬.

గోప్యత్వవరణశ్చ - రక్షణప్రార్థనారూప. ప్రతిపత్తి విశేషః. తదుక్తమ్ - (౨) "కరుణావాసవిష్యక్తం శక్తస్వామ్యపి దేహినామ్ | అప్రార్థితో న గోపాయేదితి తత్ప్రార్థనామతిః | గోపాయితా భవే

జ్ఞానైయాతే. ఇన్ద విశ్వాసత్తుక్కు విరోధి-భగవాన్ కర్మఫలప్రదాతా వాకైయాతే రక్షణైయితే ఉపేక్షితిరుక్కుమెన్గిజ్ఞానమ్, ఎన్నమితు, "ఉపేక్షకో యథాకర్మఫలదాయాతి యా మతిః | విశ్వాసాత్మకమే తత్తు తృతీయం హన్తి వై సదా" ఎన్దు-శొల్లిల్లై. అతావతు-కర్మ త్తుక్కిడాక ఫలత్తై క్కొడుక్కుమవనాకైయాతే రక్షణత్తిలుపేక్షితి రుక్కుమెన్గి బుద్ధి యాతొన్దు, అతు విశ్వాసాత్మకమాన ఇన్దమూన్దా మజ్జితై నశిప్పిక్కుమెన్దపడి. ఇప్పడి విరోధి నివృత్తియుక్తమాన ఇన్ద విశ్వాసమ్, అతుక్కు హేతువాన గుణజ్ఞై ప్రకాశిప్పిక్కిట నారాయణపదత్తిలే కాట్టప్పట్టతు. ౧౧౭.

గోప్యత్వవరణమావతు-రక్షణత్తై ప్రార్థిక్కిట బుద్ధివిశేషమ్; అతు పుమ్మొల్లప్పట్టతు; - "కరుణావాసవిష్యక్తం శక్తస్వామ్యపి దేహినామ్ | అప్రార్థితో న గోపాయేదితి తత్ప్రార్థనామతిః | గోపాయితా భవేత్యేవం గోప్యత్వవరణం స్మృతమ్" ఎన్దు అతావతు-కరుణైయై యుజ్జాయనా యిదుక్కుచ్చెయ్లేయుమ్, శక్తనాయ్, ఆత్మాక్కరుక్కు స్వామియా యిదుక్కుచ్చెయ్లేయుమ్, ప్రార్థిక్కుప్పడావిట్టల్, రక్షియానెన్దుమ్, ఆవనుజ్జెయ్ ప్రార్థనాజ్ఞానమానతు - ఎనక్కు రక్షకనాక వేణుమెన్దు ఇప్పడి గోప్యత్వవరణమానతు నినైక్కప్పట్టతెన్దపడి. ఇతుక్కు విరోధి

ప్రకరణం.] గోప్త్యవరణం అత్తనిజేపాన్యాయప్రకారం. 3౫౧

తేవం గోప్త్య వరణం స్మృతమ్ ” ఇతి. అతః, (౧) “ఉదాసీనో గుణాభావాదిత్యుత్పేక్షానిమిత్తజా” ఇతి భగవదుదాసీనో త్యేక్షా రూప ప్రతిబద్ధక రహితమిదం గోప్త్యవరణం పూర్వవాక్య శేషేణ దర్శితమ్. (౨) “త్వమేగోపాయభూతో మే భవ” ఇత్యుపాయ స్వీకార వచనాత్. శరణశబ్దస్య రక్షకత్వాది సాధారణస్య సాంపతముపాయాత్ త్వే-పి తస్య రక్షణ విశేషత్వాత్ గోప్త్యవరణేన నిర్దేశం. ౧౧౬.

అత్తనిజేపశ్చ - ఫలప్రాప్తా స్వస్వాతంత్ర్య ప్రతిపత్తి వియుక్త భగవదధీనత్వ ప్రతిపత్తి విశేషం. తదుక్తమ్- (౩) “తేన సంరక్ష్యమా గస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా । కేశవార్పణపర్యంతా హ్యత్తనిజేప ఉచ్యతే” ఇతి. అస్య స్వభోక్తృత్వనిబద్ధన ఫలేస్సవిరోధిని. తస్మిన్ ప్రతి

యావతు- “ఉదాసీనో గుణాభావాదిత్యుత్పేక్షానిమిత్తజా” ఎన్దు- గుణాభిల్లాషైయా లే భగవానుదాసీననా యదుక్కు మెన్దు పార్శ్వే. ఇన్ద విరోధితట్టాత గోప్త్యవరణమ్ పూర్వవాక్యత్తిల్ శేషత్తాలే కాట్టప్పట్టతు. “త్వమేగోపాయభూతో మే భవ” ఎన్దు-నీయే ఎనక్కు ఉపాయమాక వేణుమెన్దితే ఉపాయ స్వీకారతై చొల్లిన్ద్రు. అతు స్వానుష్ఠానమానతితే ఇన్దు విశేషమ్. శరణశబ్దమ్ రక్షకత్వాదికభుక్కు ప్పొతువాకై యాలే ఇన్దు ఉపాయార్థమాయిన్ద్రు తేయాలుమ్, అతు రక్షకత్వ విశేషమాకై యాలే గోప్త్యవరణ శబ్దత్తాలే శొల్లప్పట్టతు.

అత్తనిజేపమావతు - ఫలప్రాప్తియిల్ స్వస్వాతంత్ర్య ప్రతి పత్తియై విట్టు భగవదధీనత్వ ప్రతిపత్తి వణ్ణుకై. “తేన సంరక్ష్యమా గస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా । కేశవార్పణపర్యంతా హ్యత్తనిజేప ఉచ్యతే” ఎన్దు - అవనాలే రక్షకప. దుమవ. కేశవన్ పక్కలిలే సమ ర్పిత్తుక్కొన్దు ఫలత్తిల్ స్వామ్యతై త్తవిరుకై అత్తనిజేపమెన్దు శొల్లి న్ద్రు తే. ఇతుక్కు, తన్నుడై యభోక్తృత్వమడియాన ఫలేస్సవిరోధియా

(౧) అహిర్య-౫౨-౨౦. (౨) అహిర్య-౩౬-౩౫. (౩) అహిర్య-౧౩-౩౩.

పూర్వక తాదర్థ్యరూప పురుషార్థప్రకాశకేన ఉత్తరవాక్య చతుర్థ్యస్త పదద్వయేన ఆత్మనిశ్చేపః ప్రకాశితః. ౧౧౭.

కార్పణ్యము - ఆభిజాత్యాదినిబద్ధనోపాయానుష్ఠాన యోగ్యత్వ ప్రతిపత్తిరూప గర్వవైధుర్యమ్. తదుక్తిమ్ - (౧) “త్యాగో గర్వస్య కార్పణ్యం శుతశీలాదిజన్మనః । అజ్ఞానమగ్యసంపత్తే రశక్తే శ్చాపి కర్తృణామ్ । అధికారస్యచానిధేర్దేశ కాలగుణక్షయాత్ । ఉపాయా వైవ సిద్ధ్య నిహృపాయా బహుళాస్తథా । ఇతి యా గర్వహాని స్తద్దైన్యం కార్పణ్య ముచ్యతే” (-౨) “అనాదివాసనారోహదనై

యరుక్కుమ్. అతిసుదైయ నివృత్తియుక్తమాన తాదర్థ్యవై పురు షార్థమాక ప్రకాశిప్తిక్రేయాత్, ఉత్తరవాక్యత్వే చతుర్థ్యస్త పద ద్వయమానతు ఆత్మనిశ్చేపతై క్కాట్టిత్వమ్. ౧౧౭.

కార్పణ్యమావతు- ఆభిజాత్యాదియపియాన ఉపాయా స్తరాను ష్ఠానత్తుక్కు యోగ్యనాక త్వై ప్రతిపత్తిపణ్ణమ్ గర్వమ్ తవినునై. “ త్యాగో గర్వస్య కార్పణ్యం శుతశీలాది జన్మనః । అజ్ఞానమగ్య సంపత్తే రశక్తే శ్చాపి కర్తృణామ్ । అధికారస్యచానిధేర్దేశ కాలగుణ క్షయాత్ । ఉపాయావైవ సిద్ధ్య నిహృపాయా బహుళాస్తథా । ఇతి యా గర్వహాని స్తద్దైన్యం కార్పణ్య ముచ్యతే ” ఎన్తు- శుతమ్ శీలమ్ ముతలాన స్వభావతావే పిణిన గర్వత్తినుదైయ త్యాగమ్ కార్పణ్య హానినతు. అజ్ఞజ్ఞో నను గమాక ఇల్లామైయాలుమ్, కర్తృస్వభావస్యై క్కైక్కు శక్తియిల్లామైయాలుమ్, అధికారమిల్లామైయాలుమ్, దేశ కాల గుణజ్ఞిల్లామైయాలుమ్, ఉపాయజ్ఞో తానే సిద్ధియాతు, అపా యజ్ఞో బహుళజ్ఞభాయిరుక్కు మెన్తు ఉజ్ఞాన గర్వహాని యాతొన్తు, అద్ద దైన్యమ్ కార్పణ్యమాక చ్చొల్లప్పడానిన్త తెన్తుమ్; “ అనాదివాసనా రోహదనై శ్వర్యాత్స్వభావజాత్ । మలావకుణ్ఠితత్వాచ్చ దృక్పియా

శ్వర్యాత్స్వభావజాత్ । మలావకుణ్ఠితత్వాచ్చ దృక్కియావిహత్త్వి
యా తత్కార్పణ్యమ్” ఇతి. (౧) “స్వస్వాత స్త్రావబోధస్తు తద్వి
రోధ ఉదీర్య” ఇతి స్వాత స్త్రావ్య తద్విరోధిత్యాత్, తన్నివృత్తి
రూపం కార్పణ్యం నమశ్శబ్దేన దర్శితమితి. అస్మా^{zz}నుమాల్వాదిశ్లోకస్య
ఏష విధానక్రమః - వాక్యద్వయాత్క మస్త్రరత్నోక్త పద్ధా
క్రమోపబృంహణ స్థి వివక్షాధీన ఇత్యవగ న్తవ్యః. ౧౧౮.

ఏవమజ్ఞోపాజ్ఞయుక్త వరణ సమర్పణాత్కకోపాయోపేయా^{zz}ధ్య
వసాయయుక్త తత్ప్రార్థనారూపా^{zz}ర్థద్వయాభిధాయక వాక్యద్వయ
రూపతయా ద్వయాభిధానమిదం మస్త్రరత్నం సర్వేషామాత్మనాం
స్వోజ్జీవనాయ సర్వదా^{zz}నుసంధేయమితి విజ్ఞాయతే. ౧౧౯.

విహత్త్వి యా తత్కార్పణ్యమ్” ఏష్ట - అనాదివాసనైయిన్ మేలె
ఘుచ్చియాలుమ్, స్వభావసిద్ధమాన అసామర్థ్యతాలుమ్, రాగ ద్వేషాది
మలజ్గభావే తిరోహితనాకై యాలున్, జ్ఞాన కర్మజ్గభినుడైయ హాని
యాతొష్ట, అతు కార్పణ్యమెష్టమ్ ప్రమాణమ్ శొల్లుకై యాలుమ్.
అతుక్కు విరోధి - స్వస్వాత స్త్రావబోధమాక చొల్లుప్పడుకై యాలే,
అస్వ స్వాత స్త్రావ నివృత్తిరూపమాన కార్పణ్యమ్ నమశ్శబ్దతాలే కాట్ట
ప్పట్టతెన్ఱతాయీర్దు. ఇన్ఱ అనుకూల్యాది శ్లోకి త్తిల్ శొల్లుకిఱ ఇన్ఱ
ప్రకారజ్గభినుడైయ అడైవు-వాక్యద్వయాత్కమాన మస్త్రరత్న త్తిల్
శొల్లుప్పట్టపదజ్గభిలర్థక్రమతై న్ఱిడపబృంహి త్త ప్రకారమెన్ఱటియప్పడుమ్.

ఇప్పడి అజ్ఞోపాజ్ఞయుక్తమాయ్, వరణ సమర్పణాత్కమాయ్,
ఉపాయోపేయా^{zz}ధ్యవసాయయుక్తమాయ్, అవశ్ఠినినుడైయ ప్రార్థ
నారూపమాన అర్థద్వయతై చొల్లుకిఱ వాక్యద్వయతై వశివాక వుడై
త్తైకైయాలే ద్వయమెన్ఱ తిరునామమాన ఇన్ఱ మస్త్రరత్నమానతు
సర్వాత్కాక్కుళుక్కుమ్ స్వోజ్జీవనత్తుక్కాక సర్వకాలము మనుసద్ధిక్కు
ప్పడుమెన్ఱటియప్పడానిన్ఱతు. ౧౧౯.

(౧) అహిర్బు-౧౨-౧౩. న్ఱి అత్ర మాల వ్యాఖ్యానయోగి రితి భేదే ప్యర్థభేదోనాస్తి.

348 దీపప్రకాశసహిత తత్త్వదీపే ద్వితీయ ప్రకరణమ్.

సౌమ్యజామాతృమునినా గురుస్నేహదశాన్వయాత్ ।
 ద్వయాఖ్య మన్తరత్నార్థ తత్త్వదీపః ప్రదర్శితః॥
 ఇతి శ్రీవాదికేశరి సుందరజామాతృమునివిరచితే తత్త్వదీపే
 ద్వయార్థ వివరణం నాను
 ద్వితీయం ప్రకరణమ్.

వాదికేశరి సుందరజామాతృమునయే నమః.

సౌమ్యజామాతృమునినా గురుస్నేహ దశాన్వయాత్ । ద్వయా
 ఖ్యమన్తరత్నార్థ తత్త్వదీపః ప్రదర్శితః॥ ఎన్దు-ఇప్పడి సౌమ్యజామాతృ
 మునియాలే గురుస్నేహ దశైయి లన్వయత్తాలే ద్వయమెన్దు పేరాన
 మన్త రత్నత్తిమడైయ లర్థత్తిల్ తత్త్వదీపమ్ కాట్టప్పట్ట తెన్దు
 తాయీర్తు. . . . . *

వాదికేశరి అంకియ మణవాళ చ్చీయ రరుళిచ్చెయ్ త
 తత్త్వదీప వివరణమాన దీపప్రకాశ త్తిల్
 ద్వయార్థ వివరణమాన
 ద్వితీయ ప్రకరణమ్
 ముడిన్దు పెన్దుతు.

వాదికేశరి అంకియ మణవాళ జీయర్
 తిరువడిక శేశ తణమ్.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

వాదికేసరి సుందరజామాత్య మునివిరచిత తత్త్వదీపే,

చరమశ్లోక వివరణం గామ'

తృతీయం ప్రకరణమ్

ఆ ర భ్య తే.

అథ ప్రపత్తిరూపస్య హితస్య విధితస్వయమ్।

శరణ్యాభిమతత్వాత్ శ్లోకవర్యార్థః ఉచ్యతే॥

అస్య ప్రపదన విధాయకస్య “సర్వధర్మాన్” ఇతి శ్లోకస్య శరణ్యాభిమతి ప్రకాశకత్వమ్, భక్తైరపి ప్రపదై శ్శరణ్యాభిమతతత్వశ్చ స్వయమేవ సర్వపాపవిమోచనోక్త్యా సిద్ధమితి మూలమన్త్రోపాద్యతే

వాదికేసరి అంకియమణవాశ్చీయరరుభిచ్చయేత దీపప్రకాశ త్రిల్

మూన్త్రావతాన చరమశ్లోక ప్రకరణమ్.

అథ ప్రపత్తిరూపస్య హితస్య విధితస్వయమ్। శరణ్యాభిమతత్వాత్ శ్లోకవర్యార్థః ఉచ్యతే॥ ఎన్తు - అనంతరమ్ ప్రపత్తిరూపమాన హితమై త్రానే విధితై-యా లే శరణ్యానుక్కు అభిమతతరమూయై వేషమాక ఉడై త్రాన శ్లోకశ్రేష్ఠ త్రినుడై య అర్థమానతు శొల్లప్పడుకి ఆతు. అతావతు-ఇన్ద ప్రపదనమై విధిక్కి-ఆ “సర్వధర్మాన్” ఎనిఆ శ్లోక త్రినుడై య శరణ్యాభిమతి ప్రకాశకత్వముమ్, భక్తయితాక్ట్రో ప్రపత్తియినుడై య శరణ్యాభిమత తరత్వముమ్, తానే సర్వపాపగ్నయిమ్ పోక్కుకతేన్” ఎన్దెయా లే సిద్ధమాయీ శ్రేష్ఠ మూలమన్త్ర త్రినుడై య

ఖణం ప్రపద్యే ప్రజాపతే ర్భిష్టకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్యే ఓం ప్రపద్యే” ఇత్యాదికాః.

అత్యంత స్వానుష్ఠాన ప్రకాశనరూపాఙ్గేతాని వాక్యాని ప్రమాణాంతరాప్రాప్త ప్రపత్తివిధానతాత్పర్యేణానుష్ఠానం ప్రకాశయన్తి. (౧) “ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే” ఇతి-ముముక్షుశ్శరణం ప్రపద్యేత ఇత్యర్థః. ఏవం సర్వత్ర. యథా (౨), “ఉపరిహి దేవేభ్యో ధారయన్తి” ఇత్యత్ర ప్రసిద్ధవన్నిర్దిష్ట త్వేవ్యపూర్వత్వాద్విధి పరత్వమ్. (౩) “విధిస్తు ధారణేఽపూర్వత్వాత్” ఇతి సూత్రితశ్చ. ౨.

శిక్ష్కేన్ము కనత్ర వస్తువై యదైకితే; “ప్రజాపతేః బ్రహ్మకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్యే”-ప్రజాపతియాన సర్వేశ్వరనుడైయ బ్రహ్మత్వకమాన కోశతై యమ్ బ్రహ్మమాన స్వరూపతైయుమదైకితే; “ఓం ప్రపద్యే”-అతుక్కు వాచకమాన ప్రణవతైయదైకితే, ఎన్ము ఇతు ములతాయశ్శశ్రుతి శొల్లిన్దు.

ఇవిడ త్రిల్, అదైకితేనెన్ము - క్షితన్ననుష్ఠానతై ప్రకాశిప్సిక్కిఱ ఇన్ద వాక్యజ్ఞానవై, ప్రమాణాంతరత్వాల్ కాట్టప్పడాత ప్రపత్తియి నుడైయ విధియిలే తాత్పర్యమాయ్కోణ్ణు అనుష్ఠానతై కాట్టుకిఱన వాక్కడవతు. “ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే” ఎన్ము-ముముక్షువాననా శరణమ్ పుకువానెన్ము తాత్పర్యమాకక్కడవతు. ఇప్పడి ఎల్లావాక్యజ్ఞిలుమ్ తాత్పర్యమెత్తాయీన్దు. యాతొరుపడి “ఉపరిహి దేవేభ్యో ధారయన్తి” ఎన్ము - ద్రోణకలశ మెడుక్కిఱవర్కల్, దేవర్కళుక్కు మేలే ఎడుక్కిఱార్కళితే ఎన్ము ప్రసిద్ధమాక చొల్ల చెప్పయేతేయుమ్, సేతెడుక్కిఱమాకిఱ ఉపరిధారణమ్ ప్రమాణాంతరత్వాల్ శొల్లప్పడామైయాలే ఇన్ద వాక్యత్తుక్కు ఉపరిధారణతై విధి క్కైయిలే తాత్పర్యమాయీన్దు. “విధిస్తు ధారణేఽపూర్వత్వాత్”

(౧) శ్వేతా-౬-౧౮- (౨)

(౩) పూర్వ-౩-౪-౧౫. క్ష “స్వ” “తన్” ఎన్మునైఅర్థపరజ్ఞానమ్.

(1) “దేవానై త్వష్టారమజిఘాంసన్. స పత్నీః ప్రాపద్యత. తం న ప్రతిప్రాయచ్చన్. తస్మాదపి వధ్యం ప్రపన్నం న ప్రతిప్రయచ్చన్తి” (1)
 “దేవానై యజ్ఞాద్రుద్రమస్తరాయన్. స ఆదిత్యానన్వాక్త్రమత. తే ద్విదైవత్యాః ప్రాపద్యన్త. తాన్ ప్రతిప్రాయచ్చన్. తస్మాదపి వధ్యం ప్రపన్నం న ప్రతిప్రయచ్చన్తి” ఇతి ప్రపత్తే రమోఘత్వం దర్శితమ్.

మనుస్మృత్యాదయశ్చ- (3) “సర్వోపాధివినిర్ముక్తిం ష్టేత్రజ్ఞం బ్రహ్మణి న్యసేత్. ఏతజ్ఞానం చ జ్ఞేయం చ శేషోఽన్యో గ్రన్థవిస్తరః”

ఎన్దు - అపూర్వమూకైయా లే ధారణత్తిలే విధియెన్దు సూత్రముమ్ శొల్లిల్. అప్పడియే ఇన్ద వాక్యజ్ఞమెన్దుపడి.

“దేవానై త్వష్టారమజిఘాంసన్. స పత్నీః ప్రాపద్యత. తన్ ప్రతిప్రాయచ్చన్. తస్మాదపి వధ్యం ప్రపన్నం న ప్రతిప్రయచ్చన్తి” ఎన్దు-దేవర్కళే త్వష్టానైక్కొల్లజ్ఞేషినార్కళే, అవన్ దేవపత్నికళై ఆశ్రయిత్తా, అవర్కళే అవనై మీశ కాట్టి కొడుత్తిలర్కళే, ఆకైయా లే వధ్యనేయాకిలుమ్ ప్రపన్ననై మీశ కాట్టికొడార్కళేన్దుమ్; “దేవానై యజ్ఞాద్రుద్రమస్తరాయన్. స ఆదిత్యానన్వాక్త్రమత. తే ద్విదైవత్యాః ప్రాపద్యన్త. తాన్ ప్రతిప్రాయచ్చన్. తస్మాదపి వధ్యం ప్రపన్నం న ప్రతిప్రయచ్చన్తి” ఎన్దు - దేవర్కళే యజ్ఞమ్ పణ్ణకైయిల్ రుద్రన్ తనక్కు యజ్ఞత్తిల్ హవిర్యాగముడ్డెన్దు వర, దేవర్కళే యజ్ఞత్తిల్ నిస్తుమ్ తుటత్తినార్కళే, అవన్దేవర్కళే త్తుడర్దన్దా, అవర్కళే ద్విదైవత్యర్కళే ప్రపత్తిపణ్ణినార్కళే, అవర్కళే విట్టుకొడుత్తిలర్కళే, ఆకైయా లే వధ్యనేయాకిలుమ్ ప్రపన్ననై మీశవిట్టుకొడార్కళేన్దుమ్ ప్రపత్తియిన్దుయ ప్పుతుపో కామై కాట్టప్పట్టు.

స్మృత్యాదికము, “సర్వోపాధి వినిర్ముక్తిం ష్టేత్రజ్ఞం బ్రహ్మణి న్యసేత్. ఏతజ్ఞానం చ జ్ఞేయం చ శేషోఽన్యో గ్రన్థవిస్తరః”

(౧) “సర్వేషామేవ లోకానాం పితా మాతాః చ మాధవః । గచ్ఛ
ధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః ” ఇతి. (౨) “దుర్యోధన
హృషీకేశం ప్రపద్యస్వ జనార్దనమ్ । ఆప్తో న సృజ్యయస్తాత శరణం గచ్ఛ
కేశవమ్ ” (౩) “ గోవిందం గోపతిం దేవం సర్వదా శరణం వ్రజ ”

(౪) “తమనస్తమజం విష్ణుమచ్యుతం పురుషోత్తమమ్ । భక్తిప్రియం
సురశ్రేష్ఠం భక్త్యా త్వం శరణం వ్రజ ” (౫) “ వృధైవ భవతో
యాతా భూయసీ జన్తనస్తతిః తస్మామన్యతమం జన్త సశ్చిన్త్య శరణం

ఎన్దు-ఎల్లా ఉపాయజ్ఞభాలుమ్ విడప్పట్టిరుక్మిణి తేత్రజ్ఞనై బ్రహ్మత్తిలే
స్యసిప్పాన్, జ్ఞానముమ్ జ్ఞేయముమితు, మన్మథుశ్చతెల్లామ్ గ్రంథప్పర
పైన్దుమ్; “సర్వేషామేవలోకానాం పితా మాతాః చ మాధవః । గచ్ఛ
ధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః ” ఎన్దు-ఎల్లా లోకజ్ఞభుక్కుమ్
పితావుమ్ మాతావుమ్ మాధవనాయరుక్కుమ్, శరణ్యనాన ఇవనై
ప్పరుషర్షభౌకశే! నీజ్ఞో శరణమాక వడైయుజ్జో శెన్దుమ్; “దుర్యోధన
హృషీకేశం ప్రపద్యస్వ జనార్దనమ్ । ఆప్తో న సృజ్యయస్తాత శరణం గచ్ఛ
కేశవమ్ ” ఎను-దుర్యోధననే ! హృషీకేశనాన జనార్దననై ప్రపత్తి
పణ్ణాయ్, నమక్కు సజ్జయన్ ఆప్తన్దాన్, కేశవనై చ్చరణమాకవడైయా
యెన్దుమ్, “గోవిందం గోపతిం దేవం సర్వదా శరణం వ్రజ” ఎన్దు-గోక్కు
భుక్కుప్పతియాయ్ . గోవిందనాన ఇవనై ఎప్పోతుమ్ శరణమాకవడై
యెన్దుమ్; “తమనస్తమజం విష్ణుమచ్యుతం పురుషోత్తమమ్ । భక్తి
ప్రియం సురశ్రేష్ఠం భక్త్యా త్వం శరణం వ్రజ”- అనస్తనాయ్, అజ
నాయ్ అచ్యుతనాయ్, పురుషోత్తమనాయ్, భక్తిప్రియనాయ్, సురశ్రేష్ఠ
నానలస్త విష్ణునై నీ శరణమ్ పుకువెన్దుమ్; “వృధైవ భవతో యాతా
భూయసీ జన్తనస్తతిః తస్మామన్యతమం జన్త సశ్చిన్త్య శరణం వ్రజ”

(౧) భార-ఆర-గూర్-౫౭.(౨)

(౩)

(౪)

(౫)

ప్రజా " (౧) " విజితాస్త్రిదశా దైత్యైర్నిద్రాద్యాశ్శరణం యయుః |
 పితామహం మహాభాగం హుతాశనపురోగమాః | యథావత్కథితో
 దేవైర్భిక్షా ప్రాహ తతస్సురాః | పరావరేశం శరణం ప్రజన్యమసు
 రార్దనమ్ | ఉత్పత్తి స్థితి నాశానామహేతుం హేతుమిశ్వరమ్ | ప్రజా
 పతిపతిం విమమన స్త మపరాజితమ్ | ప్రధానపుంసోరజయోః కా
 కార్యభూతయోః | ప్రణతార్తిహరం విష్ణుం స వ శ్రేయో విధాన్యతి "

ఎన్టు - నిష్ప్రియోజనమాన అనేక జన్మస్థ సత్తియానతు ఉనక్కు క్కభీ
 స్థతు, అతిలే ఒరుజన్మమాక నివైత్తు శరణమ్ పుకువెన్టుమ్; "విజితా
 స్త్రిదశా దైత్యైర్నిద్రాద్యాశ్శరణం యయుః | పితామహం మహా
 భాగం హుతాశనపురోగమాః" ఎన్టు-దైత్యురాలే వెల్లప్పట్ట ఇన్ద్రాది
 దేవవైకళ అగ్నియై మున్నిట్టక్కొణ్ణు పెరియనాన బ్రహ్మవై శరణమ్
 పుక్కార్క శెన్టుమ్; "యథావత్కథితో దేవైర్భిక్షా ప్రాహ తత
 స్సురాః | పరావరేశం శరణం ప్రజన్యమసురార్దనమ్ | ఉత్పత్తి స్థితి
 నాశానామహేతుం హేతుమిశ్వరమ్ | ప్రజాపతిపతిం విష్ణుమన స్తమప
 రాజితమ్ | ప్రధానపుంసో రజయోః కారణం కార్యభూతయోః | ప్రణ
 తార్తిహరం విష్ణుం స వ శ్రేయో విధాన్యతి" ఎన్టు - దేవర్కళాలే
 ఉళ్ళపడి శొప్పట్ట బ్రహ్మవానవ్, అన స్తిరమ్ దేవర్కళైప్పార్తు,
 పరరాయమ్ అవరరాయముళ్ళార్క్కు ఈశనాయ్, అసురర్కళై హింసి
 ప్పానాయ్, ఉత్పత్తి స్థితి నాశజ్గుక్కు హేతువాయ్, తనక్కు హేతు
 విష్ణుయిలే ఈశ్వరనాయ్, ప్రజాపతిక్కుమ్ పతియాయ్, విష్ణువాయ్,
 అపరిచ్ఛిన్ననాయ్, ఒరువరాల జయిక్కుప్పడతవనాయ్, నిత్యజ్ఞాన
 ప్రధాన పురుషర్కళై కార్యోన్ముఖజ్ఞానైక్కు క్కారణమాయ్, ప్రణత
 రుడైయ ఆర్తియైప్పొక్కువానాన దేవనై చ్చరణమాక అడైయ్యుళ్ళో,
 అవనుజ్గుక్కు నన్దైయై ప్పణ్ణిక్కడవనెన్టు శొన్నానెన్టుమ్; "ప్రణామ

(౧) “ప్రణామప్రవణా నాథ దైత్యనైన్యపరాజితాః | శరణం త్వామనుప్రాప్తాస్సమస్తా దేవతాగణాః” (౨) “తం ప్రభిన్నశిరోగ్రీవమాస్యేన స్రుతశోణితమ్ | విలోక్య శరణం జగ్గుస్తత్ప్రతోష్ఠ్య మధుసూదనమ్” (౩) “స పితౄణాం పరిత్యక్తస్సురైశ్చ సమహర్షిభిః | త్రీలోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవ శరణం గతః | స తం నిపతితం భూమా శరణ్యశ్శరణాగతమ్ | వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా పర్యచాలయత్” (౪) “సోఽహం పరుషితస్తేన దాసవచ్చావమానితః | త్యక్త్వా ప్రవణా నాథ దైత్యనైన్యపరాజితాః | శరణం త్వామనుప్రాప్తాస్సమస్తా దేవతాగణాః” ఎన్టు-నాథనే! దైత్యనైన్యతుక్కు శ్లోః ౧౧ సమస్త దేవతాగణజ్ఞభుమ్ ఉన్నై ప్రణామమ్ పణ్ణకైయిలే ఆసక్తియై యుడైయరాయ్కోణ్ణ శరణమాక వడ్డెన్దార్కశెన్టుమ్; “తం ప్రభిన్నశిరోగ్రీవమాస్యేన స్రుతశోణితమ్ | విలోక్య శరణం జగ్గుస్తత్ప్రతోష్ఠ్య మధుసూదనమ్” ఎన్టు - విశస్త తలైయైయమ్ కల్ముత్తైయుముడైయ నోయ్ ముఖతైయై యుక్కుకిర రక్తైయుముడైయనాన అన్దక్కాళి యనైప్పార్తు అవనుడైయ పత్తికళానవర్కశో మధుసూదననై శరణమ్ పుక్కార్కశెన్టుమ్; “స పితౄణాం పరిత్యక్తస్సురైశ్చ సమహర్షిభిః | త్రీలోకాన్ సంపరిక్రమ్య తమేవ శరణం గతః” ఎన్టు-విలా వాలుమ్ విడప్పట్టు డవర్కళాలుమ్ మహర్షికళాలుమ్ విడప్పట్టు అన్ద కాకమానతు మూన్టులోకజైయుమ్ శూభవన్తు అవనైయే శరణమాక వడ్డెన్దతెన్టుమ్; “స తం నిపతితం భూమా శరణ్య శ్శరణాగతమ్ | వధార్హమపి కాకుత్స్థః కృపయా పర్యచాలయత్” ఎన్టు-భూమియిలే విక్రున్తు శరణమ్ పుక్క అన్దకాకజై చ్చరణ్యనాన అన్ద కాకుత్స్థనానవర్ కృపై యాలే రక్షితానెన్టుమ్; “సోఽహం పరుషితస్తేన దాసవచ్చావమానితః | త్యక్త్వా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శరణం గతః” ఎన్టు-

(౧) వి-పు-౧-౯-౨౫.

(౨) వి-పు-౫-౩-౪౩.

(౩) రా-సు-౩౫-౩౩.

(౪) రా-య-౧౩-౧౩.

పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శరణం గతః" (౧) "మిత్రభావేన సంప్రాప్తం న త్యజేయం కథంచన దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామే తదగర్హితమ్" (౨) "శూయతే హి కపోతేన శత్రుశ్శరణమాగతః | అర్చితశ్చ యథా న్యాయం నైవశ్చ మాంనై ర్నిమన్త్రితః | స హి తం ప్రతిజగ్రాహ భార్యాహర్తారమాగతమ్ | కపోతో వానరశ్చేషే పునర్నర్హ్యధో జనః | ఋషేః కణ్వస్య పుత్రేణ కణ్వనాపరమర్షిణా | శృణు గాథాం పురాగీతాం ధర్మిస్తాం సత్యవాదినా | బద్ధాశ్శలిపుటం దీనం

అవనాలే పరుషిక్కుప్పట్టు అకియారోపాతి అవమానమ్ పట్టువిక్కుప్పట్టు అన్ద నాణ, పుత్రకళైయుమ్ దారకళైయుమ్ విట్టు రాఘవనైచ్చరణమాక వడైన్దేనెన్దమ్; "మిత్రభావేన సంప్రాప్తం న త్యజేయం కథంచన దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్సతామేతదగర్హితమ్" ఎన్దు - మిత్రభావత్తాలే సంప్రాప్తనానవనై వరున్దియుమ్ కై విడేణ, అవనుక్కు దోషముణ్డాకిల్ ఇతు సత్తుక్కుళుక్కు గర్హిక్కుప్పడాతెన్దమ్; "శూయతే హి కపోతేన శత్రుశ్శరణమాగతః | అర్చితశ్చ యథాన్యాయం నైవశ్చ మాంనై ర్నిమన్త్రితః" ఎన్దు - కపోతత్తాలే శరణమెన్దైన్ద శత్రువానవన్ న్యాయమ్ తప్పాతపడి అర్చిక్కుప్పట్టు తన్నుడైయ మాంసజ్గళాలే భుజిప్పిక్కుప్పట్టానాక కేల్కుప్పడానిన్దతితే; "స హి తం ప్రతిజగ్రాహ భార్యాహర్తారమాగతమ్ | కపోతో వానరశ్చేష్ట కింపునర్నర్హ్యధో జనః" ఎన్దు - అన్దకపోతనూనతు తణభారై యై హరిత్తు త్తాని రున్దవిడత్తిల్ వన్దవేడనై అణ్ణీకరిత్తుతు, వానరశ్చేష్టసే! ఎన్బోల్సార్కు ఇతు శొల్లవేణుమోవెన్దమ్; "ఋషేః కణ్వస్య పుత్రేణ కణ్వనా పరమర్షిణా | శృణు గాథాం పురాగీతాం ధర్మిస్తాం సత్యవాదినా" ఎన్దు - కణ్వనానఋషిక్కుప్పత్తినాయ్ సత్యవాదియాయ్ పరమర్షియానకణ్వవాలే పూర్వమ్ శొల్లప్పట్టధర్మిస్తమానగాడై యై కేళాయ్ "బద్ధాశ్శలిపుటం

యాచస్తం శరణాగతమ్ । న హన్యాదాన్యశంస్యార్థమపి శత్రుం పర
స్తపః! ఆర్తోవా యదివా దృష్టః పరేషాం శరణాగతః! అరిః ప్రాణా
పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా । సచేద్భయాద్వా మోహాద్వా
కామాద్వాపి న రక్షతి । స్వయా శక్త్యా యథాన్యాయం తత్సాపం
లోకిగర్హితమ్ । వినపః పశ్యత స్తస్య రక్షిణశ్శరణాగతః । ఆదాయ
సుకృతం తస్య సర్వం గచ్ఛేదరక్షితః । ఏవం దోషో మహానత్ర ప్రప
న్నానామరక్షణే । అస్వస్థిశ్చాయశస్యశ్చ బలవీర్యవినాశనః । కరి
దీనం యాచస్తం శరణాగతమ్ । న హన్యాదాన్యశంస్యార్థమపి శత్రుం
పరస్తపః! ఎన్దు-బద్ధాశ్చలిరుటనాయ్ దీననాయ్ యాచిచ్చనాయ్ శర
ణాగతనానవక్ శత్రువేయాకిలుమ్ పరస్తపనానవక్ ఆన్యశంస్యమ్ సిద్ధి
క్తైకైకాక కొల్లువానల్లసెన్దుమ్; “ఆర్తోవా యదివా దృష్టః పరేషాం
శరణాగతః! అరిః ప్రాణా పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా” ఎన్దు-
ఆర్తనాకవుమామ్, దృష్టనాకవుమామ్, పరదుత్తయ శరణతెయడైన్దు
శత్రువానవక్ ప్రాణజ్ఞైవిట్టు ఆత్మవానాల్ రక్షిక్క ప్పదుమెన్దుమ్;
“సచేద్భయాద్వా మోహాద్వా కామాద్వాపి న రక్షతి । స్వయా
శక్త్యా యథాన్యాయం తత్సాపం లోకిగర్హితమ్” ఎన్దు-అన్వ భయ
త్తాలేయాతల్, మోహత్తాలే యాతల్, కామత్తాలేయాతల్, తన్
శక్తిక్కు అనురూపమాన న్యాయన్దుక్కిడాక రక్షియానాకిల్, అవను
డైయ పాపమ్ లోకిగర్హితమాయరుక్కుమెన్దుమ్; “ వినపః పశ్యత
స్తస్య రక్షిణశ్శరణాగతః । ఆదాయ సుకృతం తస్య సర్వం గచ్ఛేద
రక్షితః” ఎన్దు-రక్షకనానవక్ పార్త్తనిట్టు శరణాగతనానవక్ అర
క్షితనాయ్కొల్లు నప్తనాయ్పోమ్బాతు, అవనుడైయ సుకృతతై
యెల్లామ్ కైకొల్లు పోమెన్దుమ్; “ఏవం దోషో మహానత్ర ప్రపన్నా
నామరక్షణే! అస్వస్థిశ్చాయశస్యశ్చ బలవీర్యవినాశనః” ఎన్దు-ఇప్పడి

హ్యమి యథార్థంతు కణ్ఠోర్వచనము త్రమమ్ । ధర్మస్థశ్చ యశస్యశ్చ
 స్వర్ణరస్యాత్తు ఫలోదయే । సక్రిదేవ ప్రపన్నాయ తవాఽస్తీతిచ యా
 చతే । అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వీతం మమ” (౧) “తావ
 దాత్రి స్తథా వాఞ్చ తావన్మహాస్తథా సుఖమ్ । యావన్నయాతి
 శరణం త్వామశేషాఘనాశనమ్” (౨) “శరణ్యం శరణం య
 గోవిందం నా-వసీదతి” (౩) “సోఽహం త్వాం శరణమపారమప్ర
 మేయం సంపాప్తం పరమపదం యతో న కిచ్ఛిత్ । సంసారశ్రమపరి
 ప్రపన్నై రక్షియాతవశవిత్ పెరియదోషముల్లమ్, అతుతాన్ స్వర్గ
 యోగ్యముమన్, యశస్సుక్కుములుప్పన్, బలవీర్యజ్ఞై నశిప్పిక్కు
 మెన్టుమ్; “శరిహ్యమి యథార్థంతు కణ్ఠోర్వచనము త్రమమ్ । ధర్మస్థంచ
 యశస్థంచ స్వర్ణం స్యాత్తు ఫలోదయే” ఎన్టు-కణ్ఠవిన్యాయ ఉత్త
 మమాన వచనజై యథార్థమామ్బసి అనుషిక్కుక్కడవే, ఇతుతాన్
 ధర్మిషముమాయ్ యశస్యముమాయ్ ఫలోదయత్తిల్ స్వర్ణముమా
 యిరుక్కు మెన్టుమ్; “సక్రిదేవ ప్రపన్నాయ తవాఽస్తీతిచ యాచతే ।
 అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వీతం మమ” ఎన్టు-బరుకాలే
 ప్రపన్ననాయ్ ఉనక్కు శేషమాకానిష్ఠై నెన్టుమ్ యాచిక్కుమవనుక్కు
 సర్వభూతజ్ఞో నిమిత్తమాన అభయై క్కొడానిత్పన్, ఇతు ఎనక్కు
 వ్రతమెన్టుమ్; “తావదాత్రి స్తథా వాఞ్చ తావన్మహాస్తథా సుఖమ్ ।
 యావన్నయాతి శరణం త్వామశేషాఘనాశనమ్” ఎన్టు-యాతోరశవు
 ఎల్లాప్పపత్తెయుమ్ నశిప్పిక్కుమున్జై చ్చరణమాకవడైయాన్, అవ్వశవు
 ఆర్తియుమ్ వాఞ్చెయుమ్ మోహముమ్ అనుఖముమెన్టుమ్; “శర
 ణ్యం శరణంయాతో గోవిందం నా-వసీదతి” ఎన్టు-శరణ్యనాన గోవిందనై
 చ్చరణమాకవడై న్దవన్ అవసన్ననాకానెన్టుమ్; “సోఽహం త్వాం శరణ
 మపారమప్రమేయం సంపాప్తం పరమపదం యతో న కిచ్ఛిత్ । సంసార

తాపతప్రచేతాః నిర్వాణే పరిణతధామ్ని సాభిలాషః" (౧) "నచాఽస్య బీజం రోహతి రోహకాలే నచాఽస్యవర్షం వర్షతి వర్షకాలే భీతం ప్రపన్నం ప్రదదాతి శత్రవే స నేతరం లభతే త్రాణమిచ్ఛ" మోఘమాయుర్విస్తతి చాఽప్రచేతా స్వర్గాల్లోకాద్భిశ్యతి నష్టచేష్టః భీతం ప్రపన్నం ప్రదదాతి శత్రవే సేద్యా దేవాః ప్రహరన్త్యస్య వజ్రమ్" (౨) "శక్తో పి రక్షణే లోభాద్భయాద్వా శరణాగతమ్ । యస్త్యజేత్సు

శ్రమపరితాపతప్రచేతాః నిర్వాణే పరిణతధామ్ని సాభిలాషః" ఎన్టు-అన్ద నాఁ, యావనారువనిక్కొట్టిల్ పరమమాన పదమిల్లె, అపార నాయ్ అప్రమేయనాన ఉన్దెన్, సంసారశ్రమత్రాల్కుడైన పరితాపత్రాలే తప్తమాన నెజ్జెయిదై యనాయ్, పరిణతధామమాన మోక్షానన్ద త్తిలే ఆజైయిదై యనాయ్ కొండ్లు శరణమాకవడెన్దేనెన్టుమ్; "నచాఽస్య బీజం రోహతి రోహకాలే నచాఽస్య వర్షం వర్షతి వర్షకాలే భీతం ప్రపన్నం ప్రదదాతి శత్రవే స నేతరం లభతే త్రాణమిచ్ఛ" ఎన్టు-భీత నాయ్ ప్రపన్ననానవనై శత్రువుక్కు కాట్టికొండు త్తవన్ యావనారు వన్, అవన్ తన్దెన్ రక్షిత్తుకొళ్ళవిచ్చిత్రాల్ వేటారువనై ప్పెత్తాఁ, ఇవనుక్కు ఇట్టివితై ముల్లైక్కుడ్గొల త్తిల్ ముల్లై యాతు, ఇవనుక్కు వర్షి క్కుడ్గొల త్తిల్ వర్షియాతుఎన్టుమ్; "మోఘమాయుర్విస్తతి చాఽప్రచేతా స్వర్గాల్లోకాద్భిశ్యతి నష్టచేష్టః భీతం ప్రపన్నం ప్రదదాతి శత్రవే సేద్యా దేవాః ప్రహరన్త్యస్య వజ్రమ్" ఎన్టు-భీతనాయ్ ప్రపన్ననానవనై శత్రువుక్కు కొండు త్తవన్ నెజ్జెయిన్దు నిష్ప్రియాజనమాక జీవి త్తిరుక్కి త్తాఁ, నష్టచేష్టనాయ్ కొండ్లు స్వర్గలోక త్తిల్ నిన్టుమ్ భష్టనాకా నిన్టుమ్, ఇవనైక్కు ట్టిత్తు ఇన్ద్రినోడేకూడ దేవర్కళ్ వజ్రజైయిట్టు ప్రహరియానిన్పుర్క శెన్టుమ్; "శక్తో పి రక్షణే లోభాద్భయాద్వా శరణాగతమ్ । యస్త్యజేత్సురుషో లోకే ప్రేక్ష్యతాం స న విస్తతి "

రుహో లోకే ప్రేక్ష్యతాం స నవిస్తతి" (౧) "ప్రాయశ్చిత్తేన శుద్ధ్యన్తి మహాపాతకినో నరాః శరణాగతహస్తానాం శుద్ధిః క్వాఽపి నవిద్యతే" (౨) "పూయస్తే హయమేధేన మహాపాతకినోఽపి హి శరణాగతహస్తారో నత్వేవం రజనీచర" (౩) "అపిచేత్సుదురాచారం కేనాఽపి నరకాత్పుమాన్ ముచ్యతే న స పాపాత్తా శరణాగతాః క్వచిత్" (౪) "లోభాద్వేషాద్భయాద్వాఽపి యస్యజేచ్ఛరణాగతమ్ నిష్క్రంతిస్తస్య శాస్త్రేషు దృష్టా పాపస్య న క్వచిత్"

ఎన్టు-శక్తి నాయురుక్కచ్చెయ్తే లోభత్తాలేయాతల్ భయత్తాలేయాతల్ శరణాగతనై రక్షియాతే యావనారువన్ కైవిష్టా, అవనారు వరక్కుమ్ నోక్కప్పడానెన్టుమ్; "ప్రాయశ్చిత్తేన శుద్ధ్యన్తి మహాపాతకినో నరాః శరణాగతహస్తానాం శుద్ధిః క్వాఽపి న విద్యతే" ఎన్టు-మహాపాతకికళాన నరదుమ్ ప్రాయశ్చిత్తతాలే శుద్ధరాకానిష్టార్ కళ్, శరణాగతహస్తాక్కళుక్కు శుద్ధి ఓరిడ త్తిలుముణ్ణాఃఱిత్తిలైయెన్టుమ్; "పూయస్తే హయమేధేన మహాపాతకినోఽపి హి శరణాగతహస్తారో నత్వేవం రజనీచర" ఎన్టు - అశ్వమేధత్తాలే మహాపాతకికళుమ్ పూత రాకానిష్టార్ కళ్, శరణాగతహస్తాక్కళ్ రజనీచరనే ! శుద్ధరాకార్ కళెన్టుమ్; "అపిచేత్సుదురాచారం కేనాఽపి నరకాత్పుమాన్ ముచ్యతే న స పాపాత్తా శరణాగతహస్తాః క్వచిత్" ఎన్టు-మిశ్రమ దురాచార నాయురున్దానేమాకిలుమ్ ఒన్టాలే నరకత్తిల్ నిన్టుమ్ విడప్పడుమ్, శరణాగతహస్తావాన అన్దపాపాత్తావానవ్ ఓరిడ త్తిలుమ్ విడప్పడానెన్టుమ్; "లోభాద్వేషాద్భయాద్వాఽపి యస్యజేచ్ఛరణాగతమ్ నిష్క్రంతిస్తస్య శాస్త్రేషు దృష్టా పాపస్య న క్వచిత్" ఎన్టు - లోభత్తాలేయాతల్ ద్వేషత్తాలేయాతల్ భయత్తాలేయాతల్ యావనారు వన్ శరణాగతనై కైవిడుకితాన్, అవనుడైయ పాపత్తుక్కు శాస్త్ర

(౧)

(౨)

(౩)

(౪) ఇతిహాస సముచ్చయే-౪.౧.౧.

(౧) “శాస్త్రేషు నిష్క్రమ్య తిర్వహానుహాపాతకినామపి శరణాగతహస్తా
 గాం న దృష్టా నిష్క్రమ్య తిక్వచిత్” (౨) “నచ విప్రసహస్రస్య గోస
 హాసఫలం సమమ్ । అభయం సర్వభూతేభ్యో యోధదాతి దయా
 పరః । హేమధేనుధరాదీనాం దాతారస్సుభాభువి ద్దుభిః పురుషో
 లోకే సర్వభూతదయాపరః । మహతామపి యజ్ఞానాం కాలేన క్షీయతే
 ఫలమ్ । భీతాభయపదానస్య త్తయవచ న విద్యతే । శరణంహి ప్రప
 న్నానాం తవాఽస్తీతి చ వాదినామ్ । ప్రసదం పితౄహస్తాణామపి
 జగత్ ఓరిషత్తిలుమ్ నిష్క్రమ్య తి కాణప్పటత్తి యెస్తుమ్; “శాస్త్రేషు
 నిష్క్రమ్య తిర్వహానుహాపాతకినామపి శరణాగతహస్తాగాం న దృష్టా
 నిష్క్రమ్య తిక్వచిత్” ఎస్తు-శాస్త్రజగత్ మహాపాతకిః శుక్కుమ్ పరిహా
 రమ్ కాణప్పటతు, శరణాగతహస్తాః శుక్కు ఓరిషత్తిలుమ్ పరిహా
 రమ్ కాణప్పటత్తి యెస్తుమ్, “నచ విప్రసహస్రస్య గోసహాస
 ఫలం సమమ్ । అభయం సర్వభూతేభ్యో యోధదాతి దయాపరః” ఎస్తు-సర్వ
 భూతజగత్ నిమిశమాః యావనానునా దయాపరనాయ్కొణ్ణ అభ
 యత్తై కొడుక్కి-తా, ఆయిరమ్ బాహ్మణ్కొకి శుక్కు ఆయిరమ్ పశు
 క్కలై కొడుక్కి-అఫలమ్ అతుక్కు సమమ్ వెస్తుమ్; “హేమధేను
 ధరాదీనాం దాతారస్సులభాభువి ద్దుభిః పురుషో లోకే సర్వభూత
 దయాపరః” ఎస్తు - హేమధేనుక్కుల్ భూమి తుడక్కి-మార వత్తై
 దాసమ్ పణ్ణుచార్ భూమియి తేసులభర్, సర్వభూతజగత్తుక్కుమ్ దయైయై
 ప్పణ్ణుమ్ పురుషా లోకత్తిల్ ద్దుభి నెస్తుమ్; “మహతామపి యజ్ఞా
 నాం కాలేన క్షీయతే ఫలమ్ । భీతాభయ పదానస్య త్తయవచ న విద్యతే”
 ఎస్తు-పరియయజ్ఞజగ్గినుడై యఫలముమ్ కాలత్తై త్తయియానియుమ్,
 భీతనుక్కు అభయ పదానమ్ పణ్ణుకి-అవితుక్కు త్తయన్నానే యజ్ఞాకి-
 తిలైయెస్తుమ్; “శరణం హి ప్రపన్నానాం తవాఽస్తీతి చ వాదినామ్ ।

కుర్వన్తి సాధవః" (౧) "దురాచారోఽపి సర్వాశీ కృతఘ్నోనా స్తికః పురా । సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది । నిర్దోషం విద్ధి తం జన్తం ప్రభావాత్పరమాత్మనః" ఇత్యాదిభి స్సర్వవిషయేషు సర్వైరధికారిభి స్సర్వాభీష్ట సిద్ధ్యర్థం ప్రపత్తి రప్రతిహతసాధనత్వేన విధీయమానా కర్తవ్యతయా ప్రతిపాద్యతే.

విశేషతో భగవత్ప్రపత్తి ప్రతిపాదకస్యాఽన్యశ్లోకస్య ప్రకరణచ (౨) "దైవీహ్యేషా గుణమయీ మమ మాయా దురత్యయా మామేవ

ప్రసాదం పితృహస్తాణామపి కుర్వన్తి సాధవః" ఎన్తు-శరణమెన్తు ప్రపన్నరాయరుప్పారాయ్, ఉనక్కు శేషనూకానిష్ఠేనెన్తు శొల్లువారు మానవర్కళ్, పితృహస్తాక్కళాకిలుమ్ అవర్కళుక్కు జ్ఞానాధికరా నవర్కళ్ ప్రసాదతై పుణ్ణానిత్పర్కళెన్తుమ్; "దురాచారోఽపి సర్వాశీ కృతఘ్నోనా స్తికః పురా । సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది । నిర్దోషం విద్ధి తం జన్తం ప్రభావాత్పరమాత్మనః" ఎన్తు-దురాచారసాయ్ సర్వతైయుమ్ అశీప్పానాయ్ కృతఘ్ననాయ్ నా స్తికనా యరున్దానేయాకిలుమ్ మున్సు, ఆదిదేవనాన సర్వేశ్వరనై శ్రద్ధయోడే శరణమాక వడైయుమాకిల్, అన్ద జన్తునై పురమాత్మావిన్దుడైయ ప్రభావత్తాలే నిర్దోషనాక బుద్ధిపణ్ణెన్తుమ్ ఇత్యాది ప్రమాణజ్ఞతాలే సర్వ విషయజ్ఞులుమ్ సర్వాధికారికళాలుమ్ సర్వఫలజ్ఞులుమ్ సిద్ధికైక్కాక వుమ్ ప్రపత్తియానతు అప్రతిహతసాధనమాక విధిక్కప్పడానిన్తుకొన్దు అనుష్ఠేయమాక ప్రతిపాదిక్కప్పడానిన్తుతు. ర.

విశేషిత్తు భగవత్ప్రపత్తియై ప్రతిపాదిక్కడవత్తాన ఇన్ద శ్లోక త్రినుడైయ ప్రకరణమాన ఇన్ద శ్రీగీతైతన్నిలుమ్ "దైవీహ్యేషా గుణమయీ మమ మాయా దురత్యయా । మామేవ యే ప్రపద్యన్తే మాయామేతాం తరన్తి తే" ఎన్తు - గుణమయియాయ్ దైవియాన

యే ప్రపద్యంతే నూయామేతాం తరన్తి తే" (1) "యే యథా
మాం ప్రపద్యంతే తాం సక్షైవ భజాన్యహమ్" (2) "తమేవచా-
ద్యం పురుషం ప్రపద్యే యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణీ" (3)
"ఈశ్వరస్సర్వభూతానాం హృద్యేషేష్ఠః తిస్థతి భ్రామయన్ సర్వ
భూతాని యన్త్రానూథాని మాయయా । తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వ
భావేన భారత తత్ప్రసాదాత్పరాం శాన్తిం స్థానం ప్రాప్స్యసి శాశ్వ
తమ్" ఇతి అనిష్ట నివృత్తిర్థం ఇష్టప్రాప్త్యర్థంచ ప్రపత్తిర్భూతానాం

ఎన్నుడైయ ఇన్ద మాయైయానతు కిడక్కవరితాయుగిక్కుమ్, ఎన్నై యే
యావర్శిలర్ ప్రపత్తి పణ్ణుకితార్కళి, అవర్కళి ఇన్ద మాయైయై
క్కడవానిట్వర్కళి నెన్దుమ్; "యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాం సక్షైవ
భజాన్యహమ్" ఎన్దు - యావర్శిలర్ యాతొయవడి ఎన్నై ప్రపత్తి
పణ్ణుకితార్కళి, అవర్కళి అప్పడియే నాన్ భజియూనిట్వనెన్దుమ్;
"తమేవ చాద్యం పురుషం ప్రపద్యే యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురా
ణీ" ఎన్దు-యావనారువన్చక్కల్ నెన్దుమ్ పురాణియాన ప్రవృత్తియా
నతు ఉడ్డాకిటతు, అద్యనాన అన్ద పురుషడై ప్రపత్తి పణ్ణుకితేనెన్దుమ్;
"ఈశ్వరస్సర్వభూతానాం హృద్యేషేష్ఠః తిస్థతి భ్రామయన్ సర్వభూ
తాని యన్త్రానూథాని మాయయా । తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన
భారత తత్ప్రసాదాత్పరాం శాన్తిం స్థానం ప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్"
ఎన్దు-ఈశ్వరనానవన్ సర్వభూతజ్ఞశిషిడైయవుమ్ హృద్యేషితి, అన్ద
సర్వభూతజ్ఞతైయుమ్ యన్త్రానూథజ్ఞళిపోలే స్వసజ్జుత్తాళే భమి
ప్పియానిన్దుకొణ్ణు నిల్లానిట్కుమ్, అననై యే సర్వభావతాలుమ్ శరణ
నూకవడై, అవనుడైయ ప్రసాదత్తాళే పరైయాన శాన్తియైయుమ్
శాశ్వతమాన స్థానజైయు మడైయానిట్పతి యెన్దుమ్; ఇప్పడి అనిష్ట
నివృత్త్యర్థమాకవుమ్ ఇష్ట ప్రాప్త్యర్థమాకవుమ్ విధిక్కప్పట్టతు.

(1) గీ-౪-౧౧, (2) గీ-౧౫-౪, (3) గీ-౧౮-౬౧.

విహితా. అత ఏవాన్య స్తోకస్య శరణాగతివిధానే శాస్త్రవిరోధః
అనుష్ఠానవిరోధః ప్రకరణవిరోధశ్చ న ప్రసజ్యతే. ౧.

అస్తునామ శరణాగతివిధానమాత్రే స్య స్తోకస్య శాస్త్రాద్య
విరోధః, తదజ్ఞతయా విధీయమాన సర్వధర్మ పరిత్యాగః తదవిధ్య
నుష్ఠానాది ప్రకాశైస్సర్వైః ప్రమాదైర్వినివృతః. తః త్రయై
దయః (౧) “ననన్తే వనన్తే జ్యోతిషా యజేత” (౨) “బ్రహ్మ మేన
స్వరకామో యజేత” (౩) “యావత్తేనమగ్నిహోత్రం జహుయాత్”
(౪) “అగ్నిహోత్రం జహుయాత్స్వరకామః” (౫) “ధర్మేణ పాప
మపనుదతి” (౬) “తమేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణా వివిషన్తి
ఆత్మయాతే, ఇన్ద్ర స్తోకన్తుక్కు శరణాగతివిధానాత్ శాస్త్రవిరోధ
ముమ్, అనుష్ఠానవిరోధముమ్, ప్రకరణ విరోధముమిల్లె. ౧.

ఇన్ద్ర స్తోకన్తుక్కు- శరణాగతిమాత్రే విధిక్కుమశవిత్ శాస్త్రా
దికళోడు విరోధమిచ్చయేయాకిలుమ్, ఇన్ద్ర శరణవరణన్తుక్కు- అజ్ఞమాక
విధిక్కుప్పదుకితి సర్వధర్మపరిత్యాగమ్ అన్వో ధర్మసమిక్షయ విధ్య
నుష్ఠానజ్ఞతై క్కాట్టకితి సర్వప్రమాణజ్ఞతై విరోధిక్కుమ్; అప్పడి
శ్రుత్యాదికల్ అన్వో ధర్మస్వరూపానుష్ఠానజ్ఞతై చొల్లొన్న్తినవితే;
ఎజ్జనేయెన్నిల్; - “ననన్తే వనన్తే జ్యోతిషా యజేత” ఎన్దు - వనన్త
కాలన్తోలుమ్ జ్యోతిష్టోమత్తా లే యజిక్కు క్కడనెన్దుమ్; “జ్యోతిష్టో
మేన స్వరకామో యజేత” ఎన్దు-స్వరకామనానవక్ జ్యోతిషామత్తా లే
యజిచ్చానెనుమ్; “యావత్తేనమగ్నిహోత్రం జహుయాత్” ఎన్దు-
ఆయుస్సశవుమ్ అగ్నిహోత్రహోమల్లై ప్పణ్ణువానెన్దుమ్; “అగ్నిహో
త్రం జహుయాత్ స్వరకామః” ఎన్దు-స్వరకామనానవక్ అగ్నిహో
త్రమ్ పణ్ణువానెన్దుమ్; “ధర్మేణ పాపమపనుదతి” ఎన్దు - ధర్మత్తా లే
పాపత్తై ప్పోక్కువానెన్దుమ్; “తమేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణా

(౧) ...

(౨)

(౩) ఆపస్తంబ-శ్రా-౩-౧౪-౪.

(౪)

(౫) తై-నా-౩౯.

(౬) బృ-౬-౪-౨౨.

యజ్ఞేన దానేన తపసానాశకేన" (౧) "అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయాఽమృతమశ్నుతే" (౨) "ఇయాజ సోఽపి సుబహువాన్ యజ్ఞాన్ జ్ఞానవ్యపాశ్రయః | బ్రహ్మవిద్యామధిష్ఠాయ తర్హం మృత్యుమవిద్యయా" (౩) "వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరః పుమాన్ | విష్ణురారా ధ్యతే పథా నాన్యస్తోషకారకః" (౪) "ఫలసంపిభిత్సయా కర్తృభి రాత్మానం పిప్రీషన్తి | సప్రీతోఽలం ఫలాయ" (౫) "సర్వా పేక్షాచ

వివిదిషన్తి యజ్ఞేన దానేన తపసానాశకేన" ఎన్టు - అప్పడిప్పట్ట ఇన్ద పరమాత్మవై బ్రాహ్మణరానవర్, వేదానువచనత్తలుమ్ యజ్ఞత్తలుమ్ దానత్తలుమ్ అనశనాదియుక్తమాన తపస్సలుమ్ అతీయవాశై పృథానిన్దార్కశిన్తుమ్; "అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయాఽమృత మశ్నుతే" ఎన్టు - అవిద్యాశబ్దవాచ్యమాన కర్తానుష్ఠానత్తాలే మృత్యు శబ్దవాచ్యమాన అజ్ఞానాదికలై క్కడన్తు, విద్యాశబ్దవాచ్యమాన జ్ఞాన త్తాలే అమృతమాన నిత్యపురుషార్థత్తై యదైయా నిఱ్ఱుమెన్తుమ్; "ఇయాజ సోఽపి సుబహువాన్ యజ్ఞాన్ జ్ఞానవ్యపాశ్రయః | బ్రహ్మవిద్యా మధిష్ఠాయ తర్హం మృత్యుమవిద్యయా" ఎన్టు-అన్ద జనకనుమ్ జ్ఞానజై యాశ్రయిత్కొణ్ణు, బ్రహ్మవిద్యైయైప్పెఱ్ఱుకై కాక అవిద్యైయాలే మృత్యువై క్కడప్పాన్, మికిపుమ్ బహుక్కళాన యజ్ఞజ్ఞై యజ్ఞత్తా నెన్తుమ్; "వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరఃపుమాన్ | విష్ణురారా ధ్యతే పథా నాన్యస్తోషకారకః" ఎన్టు-వర్ణాశ్రమాచారత్తై యదై త్తాన పురుషనాలే పరమపురుషనాన విష్ణువానవన్ ఆరాధిక్కప్పదా నిన్దాన్, అవనై యుక్తిప్పిక్కుమ్నభి వేటాన్దైయెన్తుమ్; "ఫలసంపిభిత్స యాకర్తృభిరాత్మానం పిప్రీషన్తి" ఎన్టు-ఫలసంబన్ధత్తిల్ ఇచ్చై హేతువాక క్కర్తృజ్ఞాలే పరమాత్మవై ప్రియప్పడు త్తవాశై పృథానిన్దార్కశిన్తుమ్; "సప్రీతోఽలం ఫలాయ" ఎన్టు - ప్రీతనాన అవన్ ఫలత్తిన్యాటట్టు

(౧) ఈశ-౧౧.

(౨) వి-పు-౬-౬-౧౨. (౩) వి-పు-౩-౮-౯.

(౪) ద్రమిడభాష్యకారః.

(౫) బ్రహ్మసూ-౩-౪-౨౩.

యజ్ఞాదీశ్రుతేశ్వరత్వం (౧) “సహకారిత్వేనచ” ఇతి నిత్యవైమితి
కాదిరూపం సర్వం కర్తృభగవదారాధనరూపం తస్మిన్ తయే వర్ణాశ్రమా
నుబంధయా సర్వాభీష్ట హేతుతయా జ్ఞానయోగసాధనతయాచ అవశ్యా
నుష్ఠేయ మభిదధతి. ౬.

తథా జ్ఞానశ్చ (౨) “బ్రహ్మవిదాహ్నోతి పరమే
షాఽభ్యుక్తా । సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ । యోవేద నిహితం గుహ్యం
యాం పరమే యోగమ్ । సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విఫల్సి
తేతి” (౩) “బ్రహ్మవేదో బ్రహ్మైవభవతి” (౪) “తమేవం
ఆమెనుమ్; “సర్వాపేక్షాచ యజ్ఞాదీశ్రుతేశ్వరత్వం” ఎష్టు-విద్యైయా
నతు సర్వకర్తృపేక్షైయాయురుక్కుమ్ - యజ్ఞాది శ్రుతియుక్తాకై యాలే,
అశ్వమానతు సర్వోపకరణయుక్తమాయోగ్గోజ్ఞు ఫలసాధనమామా
హ్నోలే యెనుమ్; “సహకారిత్వేనచ” ఎష్టు-విద్యైక్కు సహకారియాకై
యాలుమెనుమ్; ఇప్పడి నిత్య వైమితి కాదిరూపమాయే భగవదారా
ధనభూతమాన సర్వకర్తృముమ్ అననుడైయ వీతిక్కు ఆహ్వాక వర్ణాశ్ర
మత్తోడు అనుబద్ధిక్తైయాలుమ్, సర్వాభీష్టత్తుక్కుమ్ హేతువాకై
యాలుమ్, జ్ఞానయోగత్తుక్కు సాధనమాకై యాలుమ్, అవశ్యానుష్ఠే
యమాక చొల్లనిన్చన. ౬.

అప్పడి జ్ఞానకైయుమ్, “బ్రహ్మవిదాహ్నోతిపరమే । తనేఽసా
భ్యుక్తా । సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ । యో వేద నిహితం గుహ్యం
యాం పరమే యోగమ్ । సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విఫల్సి
తేతి ” ఎష్టు - బ్రహ్మవిత్తానన్ పరబ్రహ్మజ్ఞై ప్రాపియానిట్కుమ్,
ఇన్ద్రప్రాప్తియాకివతు శొల్లప్పట్టతు, సత్యమాయే జ్ఞానమాయే
అనంతమాయురుక్కుమ్ బ్రహ్మమ్, హృదయగుహ్యైలిరుక్కిట ఇతై
యావనారువనటికితా, అవన్ పరమయోమత్తిలే సర్వజ్ఞమాన బ్రహ్మ
త్తోడేకూడ సర్వకామజ్ఞైయుమ్ ప్రాపియానిట్కుమ్మెనుమ్; “బ్రహ్మ

(౧) బ్రహ్మసూ-౩-౪-౩౩.

(౨) కై-ఆ-౧.

(౩) మణ్డ-౩-౨౯.

(౪) పురుషసూ.

విద్వానమృత ఇహ భవతి । నాన్యః పథా అయనాయ విద్యతే”

(౧) “ప్రశాసితారం సర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్ రుక్మాభం స్వప్న
దీగవ్యం విద్యాన్తు పురుషం పరమ్” (౨) “క్షేత్రజ్ఞః కరణీ జ్ఞానం కర

ణం తస్య తేన తత్” నిష్పాద్యము క్రితార్థంవై కృతకృత్యం నివర్తతే”

(3) “విజ్ఞానం ప్రాపకం ప్రాప్యే పరే బ్రహ్మణి పార్థివ । ప్రాపణీయ
స్తథైవాత్మా ప్రక్షీణాశేషభావనః” ఇతి ప్రాప్తిసాధనతయః పేద
నాదిశబ్దేన వదన్తి.

2.

పేద బ్రహ్మైవ భవతి ” ఎన్టు - బ్రహ్మజ్ఞై యతికిరణా బ్రహ్మణీయా
మెన్టుమ్; “తమేనం విద్వానమృత ఇహ భవతి । నాన్యః పథా అయ
నాయ విద్యతే” ఎన్టు-అవపై ఇప్పడి యతిన్యవ అమృతసామ్, ప్రాప్తి
యిన్బొరుట్టు వేటారు వశీయుణ్ణాకిరణిజ్ఞైయెన్టుమ్; “ప్రశాసితారం
సర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్ రుక్మాభం స్వప్నదీగవ్యం విద్యాన్తు
పురుషం పరమ్” ఎన్టు - సర్వార్కుమ్ ప్రశాసితావాయ్, అణీయజ్ఞ
భాన ఆత్మాకృభుక్కుమ్ అణుతరనాయ్, పాక్షైన్య నిజైయైయజ్ఞైయ
నాయ్, స్వప్నకల్పమాన సాక్షాత్కార జ్ఞానగవ్యనాయుశ్చ పరనాన
పురుషన్యై యతివానెన్టుమ్; “క్షేత్రజ్ఞః కరణీ జ్ఞానం కరణం తస్య తేన
తత్” నిష్పాద్యము క్రితార్థంవై కృతకృత్యం నివర్తతే” ఎన్టు-క్షేత్రజ్ఞ
నాన ఆత్మా కరణీయాయురుక్కుమ్, అవనుక్కు జ్ఞానమ్ కరణమా యురు
క్కుమ్, ఆకైయాలే అన్య జ్ఞానమానతు ముక్తియాకిరణ కార్యజ్ఞై
యణ్ణాకిర కృతకృత్యనూయవిదుమెన్టుమ్; “విజ్ఞానం ప్రాపకం ప్రాప్యే
పరే బ్రహ్మణి పార్థివ । ప్రాపణీయ స్తథైవాత్మా ప్రక్షీణాశేషభావనః”
ఎన్టు-విజ్ఞానమానతు ప్రాపకమాయురుక్కుమ్, ప్రాప్యమాన పర బ్రహ్మ
త్తిలే ప్రక్షీణమాన అశేషభావన్యై యైయముజ్ఞైయనాన ఆత్మా ప్రాప
ణీయనాయురుక్కు మెన్టుమ్, ఇప్పడి ప్రాప్తిసాధననూక పేదనాదిశబ్ద
త్తాలే శొల్లానిన్టున.

2.

(౧) మను-౧౨-౧౨౨, (౨) వి-పు-౬-౩-౯౪, (3) వి-పు-౬-౩-౯౩,

తదేవజ్ఞానమ్, (౧) “ఓమిత్యాత్మానం ధ్యాయథ” (౨) “ఆత్మానమేవ లోకముపాసీత” (౩) “ఆత్మేత్యేవోపాసీత” (౪) “తస్మిన్యదస్తస్తపాసితస్యమ్” (౫) “ఆత్మావారే ద్రష్టవ్యం” (౬) “ధువాస్త్పతిః । స్త్పతిలమ్భే సర్వగ్రస్థినాం విప్రమోక్షతః” (౭) “తే హృదయగ్రన్ధిచ్ఛిద్యస్తే సర్వసంశయాః । క్షీయంతేచాన్యకైర్భూతైః పరావరే” ఇతి ధ్యానోపాసన దర్శనాదిరూపేణ విశేషయన్తి.

తస్మిన్యదేవదనస్య, (౮) “నాన్యమాత్మాన ప్రవచనేన లభ్యో న

అన్తజ్ఞానస్తత్త్వయే, “ఓమిత్యాత్మానం ధ్యాయథ” ఎన్టు-“ఓమ్” ఎన్టు ఆత్మైవై ధ్యానమ్ పట్టజ్ఞోభేన్టుమ్; “ఆత్మానమేవ లోకముపాసీత” ఎన్టు - జ్ఞానరూపనాకైయాలే లోకశబ్దవాచ్యనాన ఆత్మైవై ఉపాసిత్వాన్టుమ్; “ఆత్మేత్యేవోపాసీత” ఎన్టు-ఆత్మైవై ఉపాసిత్వాన్టుమ్; “తస్మిన్యదస్తస్తపాసితస్యమ్” ఎన్టు అనుక్కుళ్ళే యాతొన్దిరుక్కిఱతు, అతు ఉపాసిక్కుప్పమెన్టుమ్; “ఆత్మావారే ద్రష్టవ్యం” ఎన్టు-ఆత్మావానవః ద్రష్టవ్యన్తేమ్; “ధువాస్త్పతిః । స్త్పతిలమ్భే సర్వగ్రస్థినాం విప్రమోక్షతః” ఎన్టు - స్త్పతియానతు ధ్రువైయాయరుక్కుమ్, స్త్పతి పెన్ద్రోల్ ఎలాక్కుట్టుక్కుఁళుమ్ విట్టప్పొమ్మెన్టుమ్; “భిద్యతే హృదయగ్రన్ధిచ్ఛిద్యస్తే సర్వసంశయాః । క్షీయంతేచాన్యకైర్భూతైః తస్మిన్ దృష్టే పరావరే” ఎన్టు - ఇప్పడి పరరానారైయవరరాక వుజైయనాన సర్వేశ్వరః దృష్టనానవళవిల్, † హృదయనాన ఆత్మవినుజైయ శరీరగ్రస్థియానతు భిన్నమామ్, సర్వసంశయజ్ఞభుమ్ చిన్నజ్ఞభామ్, ఇవనుజైయ సర్వకర్తజ్ఞభుమ్ క్షయియానిఱ్కుమ్మెన్టుమ్; ఇప్పడి ధ్యానోపాసన దర్శనాదిశబ్దజ్ఞభాలే విశేషియాన్తిన్తన.

అన్త వేదనత్తుక్కు, “నాన్యమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధ

(౧) ము-౨-౨-౬. (౨) బృ-౩-౪-౧౫. (౩) బృ-౩-౪-౭.

(౪) తై-నా-౧౨. (౫) బృ-౪-౪-౫. (౬) భా-౭-౨౬-౨.

(౭) ము-౨-౨౯. (౮) కఠో-౧-౨-౨౩. † హృత్-అయతి-స్థానత్యేన గచ్ఛతీ-హృదయః ఆత్మా.

మేధయా న బహునా శ్రుతేన । యమేనైష వృణుతే తేన లభ్యస్త
 నైష తత్తా వివృణుతే తనూం స్వామ్” (౧) “భక్త్యాచ ధృత్యాచ
 సమాహితాత్తా జ్ఞానస్వరూపం పరిపశ్యతీహ” (౨) “హృదా మనీషా
 మనసా భిక్ష్వంత” (౩) “నాథ యోనిసహస్రేషు యేషు యేషు ప్రజా
 మృహమ్ । తేషు తేష్వచ్యుతా భక్తిరచ్యుతాస్త సదా త్వయి” (౪)
 “ధర్మార్థకామైః కిన్తస్య ముక్తిస్తస్య కిరే స్థితా । సమస్త జగతాం
 మూలే యస్య భక్తిస్సిరా త్వయి” ఇతి భక్తిహాపాపత్యా ప్రాప్తి

యా న బహునా శ్రుతేన । యమేనైష వృణుతే తేన లభ్యస్తనైష
 తత్తా వివృణుతే తనూం స్వామ్” ఎన్టు-ఇన్త పురమాత్మావానవా ప్రవ
 చనత్రాలుమ్ కేవలమాన జ్ఞానత్రాలుమ్ బహువాన శ్రుతిత్రాలుమ్ పెట
 ప్పడా, ఇవన్తానే యావనాచవన్తై పరిత్తా, అవనాలే పెటప్పడుమ్,
 అన్త భక్తిమక్కు ఇన్త పరమాత్మా తానే తన్నతాన వడివై ప్రకాశిప్పి
 యానిఱ్కుమెన్తుమ్; “భక్త్యాచ ధృత్యాచ సమాహితాత్తా జ్ఞానస్వ
 రూపం పరిపశ్యతీహ” ఎన్టు-ధృతియాలే సమాహితమాన నెళ్ళెయ్యుడై
 యవన్ భక్తియాలే జ్ఞానస్వరూపనాన పరమాత్మావై ఇన్తే కాణా
 నిఱ్కుమెన్తుమ్; “హృదా మనీషా మనసా భిక్ష్వంత” ఎన్టు-హృచ్చ
 వాచ్యమాన భక్తియై వడివాకిచ్చడైత్తాన జ్ఞానత్రాలే మనస్సాకిఱ కిరణ
 త్రాలే అనుస్థిక్కుప్పడుమెన్తుమ్; “నాథ యోనిసహస్రేషు యేషు
 యేషు ప్రజామృహమ్ । తేషు తేష్వచ్యుతా భక్తిరచ్యుతాస్త సదా
 త్వయి” ఎన్టు - నాథనే! యావై యావై శిల జన్తసహస్రగిలై వ రి
 క్కితే, అవ్వవల్లీలై అచ్చుతైయాన భక్తియానతు అచ్చుతనే!
 ఉన్బక్కులిలై ఎనక్కుణ్ణాకవేణ్ణుమెన్తుమ్, “ధర్మార్థకామైః కిన్తస్య ముక్తి
 స్తస్య కిరే స్థితా । సమస్త జగతాం మూలే యస్య భక్తిస్సిరా త్వయి”
 ఎన్టు - సమస్తజగత్తుక్కుమ్ మూలమాన ఉన్బక్కులిలై యావనాచవ
 నుక్కున్ధిరై యాన భక్తియ్యుణ్ణాకిఱతు, అవనుక్కు ధర్మార్థ కామజ్ఞ

(౧)

(౨) తై-నా-౧.

(౩) వి-పు-౧-౨౦-౧౮.

(౪) వి-పు-౧-౨౦-౨౩.

సాధనత్వమపి ప్రతిపాదయన్తి. తస్మాత్, ఏతేషాం శ్రుతి స్మృతివిహీన పురాణాదివిహితానాం కర్మ జ్ఞాన భక్తియోగరూపాణాం సర్వేషాం భర్తృణాం పరిత్యాగే సర్వశాస్త్రవిరోధస్సమ్మతిపన్నః. ౮.

తథాహి-(౧) “శుకోముక్తిః” (౨) “వామదేవో ముక్తిః” ఇతి ముక్తతయా శ్రుతానాం శుక వామదేవాదినామ్, అతేషాం మానభూత ప్రహ్లాదాఽదిభరత సౌధరి ప్రభృతీనాం ముముక్షుత్వేన సమ్మతిపన్నానాం కర్మజ్ఞానభక్తినుష్ఠాత్పత్ప్రవీత్యా, శిష్టాగ్రగణ్యా నుష్ఠిత సర్వధర్మత్వాగే అనుష్ఠానవిరుద్ధశ్చ. ౯.

అత్రాఽపి, (3) “నియతం కురు కర్మ త్వం కర్మజ్యాయోహ్య

తాలెన్న ప్రయోజనముల్లు? అవన్ కైయిలే మోక్షమిరుక్కుమెచ్చుమ్; ఇప్పడి భక్తిరూపతైయడైన్దుకొల్లు ప్రాప్తిసాధనమూమాకారతైయమ్ ప్రతిపాదియానిచ్చన. ఆకైయాళే, శ్రుతి స్మృతివిహీన పురాణాదికళాలే విధిక్కప్పట్ట కర్మ జ్ఞాన భక్తిరూపజ్ఞాన ఇన్ది సర్వధర్మజ్ఞానియడైయ పరిత్యాగత్తిల్ సర్వశాస్త్రవిరోధమ్ సంప్రతిపన్నమ్. ౮.

అప్పడియే, “శుకిన్ ముక్తినానా” “వామదేవ ముక్తినానా” ఎన్దు ముక్తిరాక శ్రుతిస్థిరాన శుక వామదేవాదికళుమ్, అశేష సాధుక్కళుమ్ ఉపమానమాయిరుక్కిలు ప్రహ్లాద ఆది భరత సౌధరియుళ్ళిట్ట ముముక్షుక్కళెల్లారుమ్ కర్మ జ్ఞాన భక్తి కలై యనుష్ఠితాకళాక శాస్త్రతాలే తోల్మొకైయాళే, శిష్టాగ్ర గణ్యారాలే అనుష్ఠిక్కప్పట్ట సర్వధర్మత్తియడైయ పరిత్యాగమానతు అనుష్ఠానవిరుద్ధముమ్. ౯.

ఇన్ద శ్రీ గీతైతన్నిలుమ్ “నియతం కురు కర్మ త్వం కర్మ జ్యాయోహ్యకర్మణః” ఎన్దు - నియతమాన కర్మతై యనుష్ఠి, అకర్మ మాన జ్ఞాన త్రితాట్టిల్ కర్మమ్ శ్రేష్ఠమితే యెన్దుమ్; “కర్మజైవహి

కర్తృణి” (౧) “కర్తృజ్ఞైవ హి సంసిద్ధిమాస్థితా జనకాదయః” (౨)
 “స్వకర్తృనిరతస్సిద్ధిం యథా వినతి తచ్ఛృణు । యతః ప్రవృత్తిర్యుభా
 తానాం యేన సర్వమిదం తతమ్ స్వకర్తృణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం వినతి
 మానవః” (౩) “నియతస్యతు సన్న్యాసః కర్తృణో నోపపద్యతే” (౪)
 “శరీరయాత్రాఽపి చ తేన పసిద్ధ్యేదికస్త్రిణః” (౫) “యజ్ఞ దాన తపః
 కర్తృన త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్ । యజ్ఞో దాన తపశ్చైవ పావనాని
 మనీషిణామ్” (౬) “బుద్ధ్యా యుక్తో యయా పార్థ కర్తృబంధం ప్రహా

సంసిద్ధి మాస్థితా జనకాదయః” ఎన్దు-జనకాదిః శానవక్తృకళో కర్తృతాల్
 మోక్షతై యజ్ఞైర్వాక్ కళైస్తుమ్; “స్వకర్తృ నిరతస్సిద్ధిం యథా వినతి
 తచ్ఛృణు । యతః ప్రవృత్తిర్యుభాతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్
 స్వకర్తృణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం వినతి మానవః” ఎన్దు-స్వకర్తృత్వే నిరత
 నానవక్తృ యాతౌరుపడి సిద్ధియై ప్పెట్టుమ్, అక్తై క్కేళో, యావనూరువన్
 క్కల్ నిస్తుమ్, భూతజ్ఞినుడై య ప్రవృత్తియుక్తాకిఱతు, యావనూరువ
 నాలే ఇతెల్లామ్ వ్యాప్రసూయిల్, అవనై త్తన్నుడై య కర్తృత్వాలే
 అర్చిత్తు మనుష్యనానవక్తృ సిద్ధియై ప్పెట్ట నిట్టుమ్; “నియతస్యతు
 సన్న్యాసః కర్తృణో నోపపద్యతే” ఎన్దు-నియమనూన కర్తృత్వైనుడై య
 సన్న్యాసమ్ కూడాతెస్తుమ్; “శరీరయాత్రాఽపి చ తేన పసిద్ధ్యేదిక
 కర్తృణి” ఎన్దు-కర్తృజ్ఞైయొత్తే ఉనక్కు-శరీరయాత్రాయమ్ సిద్ధియా
 తెస్తుమ్; “యజ్ఞ దాన తపఃకర్తృన త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్” యజ్ఞ
 దాన తపస్సాకిఱ కర్తృమానతు త్యాజ్యనుస్తు, శెయ్య త్తక్క-తెస్తుమ్;
 “యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ పావనాని మనీషిణామ్” ఎన్దు - యజ్ఞ
 దాన తపస్సుక్క-శానవై జ్ఞానవాన్తళుక్కు-ప్పావనగ్గళెస్తుమ్; “బుద్ధ్యా
 యుక్తో యయా పార్థ కర్తృబంధం ప్రహాస్యసి” ఎన్దు - యాతౌరుబుద్ధి

(౧) గీ-౩-౨౦.

(౨) గీ-౧౮-౪౫.

(౩) గీ-౧౮-౩.

(౪) గీ-౩-౮.

(౫) గీ-౧౮-౫.

(౬) గీ-౨-౩౯.

స్యసి" (౧) " ఆరురుక్షోర్తునేర్యోగం కర్తృ కారణముచ్యతే " (౨)
 "సర్వం కర్తృభిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే" (౩) "నహి జ్ఞానేన సదృశః
 పవిత్రమహ విద్యతే " (౪) "జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతే తథా " (౫)
 " భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వలోకమహేశ్వరమ్ | సుహృదం సర్వభూతానాం జ్ఞాత్వా మాం శాన్తిమృచ్ఛతి " (౬)
 "భక్త్యా మామభిజానాతి యావాన్ యశ్చాన్తి తత్త్వతః " (౭)
 " భక్త్యాత్వనమాం తత్వతో జ్ఞాత్వా విశతే తదనన్తరమ్ " (౮) " భక్త్యాత్వన

యోజేకూడినవకర్తృబంధవైవిధ్యమెష్టమ్; "ఆరురుక్షోర్తునేర్యోగంకర్తృ
 కారణముచ్యతే" ఎన్దు-యోగవైవిధ్యమేత్కృత్యవేద్యనవనుక్కు-కర్తృమ్
 కారణమాక చ్చోప్యవనిష్టతెనుమ్; "సర్వం కర్తృభిలం పార్థ జ్ఞానే
 పరిసమాప్యతే" ఎన్దు - పార్థనే! ఎల్లాకర్తృభిలమ్ అనుష్ఠితమాయ్
 కొండు జ్ఞానత్తిలే తలైక్కట్టుమెన్దుమ్; "నహి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర
 మహ విద్యతే" ఎన్దు - జ్ఞానతోడు సదృశమాయ్ పవిత్రమాయురుప్ప
 తొట్టిట్టె యెన్దుమ్; "జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతే తథా"
 ఎన్దు-జ్ఞానాగ్నియానతు సర్వకర్మజ్ఞై యుమ్ భస్మసాత్కృతాక పుష్టానిఱ్కు
 మెన్దుమ్; "భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వలోకమహేశ్వరమ్ | సుహృదం
 సర్వభూతానాం జ్ఞాత్వా మాం శాన్తిమృచ్ఛతి" ఎన్దు-యజ్ఞ తపస్సు
 క్కళుక్కు భోక్తావాయ్, సర్వలోకమహేశ్వరనాయ్, సర్వభూత సుహృ
 త్తాన ఎన్దై యతిను శాన్తియైయవై యానిఱ్కు మెన్దుమ్; " భక్త్యా
 మామభిజానాతి యావాన్ యశ్చాన్తి తత్త్వతః | తతోనూంతత్త్వతో
 జ్ఞాత్వా విశతే తదనన్తరమ్" ఎన్దు - నాన్ ఉశ్వపడి యావనారువక,
 యాతోరుపడియా యురుప్పక, అన్ద ఎన్దై భక్తియాలే యతియా
 నిఱ్కుమ్, అత్తాలే ఎన్దై ఉశ్వపడియే యతియ అతుక్కు అనన్తరమ్
 ఎన్దై ప్రాపియానిఱ్కు మెన్దుమ్; " భక్త్యాత్వనన్యయా శక్య అహ

(౧) గీ-౬-౩. (౨) గీ-౪-౩౩. (౩) గీ-౪-౩౪. (౪) గీ-౪-౩౫.

(౫) గీ-౫-౨౯. (౬) గీ-౧౦-౫౫. (౭) గీ-౧౧-౫౪.

స్వయా శక్య అహమేవంవిధోఽర్జున । జ్ఞాతుం ద్రష్టుం తత్త్వేన ప్రవేష్టుం పరస్తవ" (౧) "మద్భక్తిం లభతే పరామ్" ఇతి పూర్వః విస్తరేణ సాదృశం స్వాపదిష్ట కర్మ జ్ఞాన భక్తియోగసూప సర్వధర్మభూత్యాగస్సేవైవ విధీయమానః ప్రకరణేనాపి విరుద్ధ్యతి. ౧౦.

కిచ్చి, అత్ర ధర్మశబ్దేన విహితానుష్ఠాన నిషిద్ధపరిహారమాక ముభయవిధం సజ్జ్యత్య తత్త్వాగవిధానే, నిషిద్ధానాం సర్వేషామవశ్య మనుష్ఠేయత్వప్రసక్తాత్ స్వైరచారదోషాదుష్పరిహారి. మోక్షసాధన తయా ప్రకరణసిద్ధ కర్మయోగాదిత్యాగః సర్వశబ్దసజ్జీచేనాభిప్రేత శ్చేత్, తథాసతి త్రైవిధికాధికార కర్మాదిత్యాగజ్ఞాత్యాత్ శరణా మేవంవిధోఽర్జున । జ్ఞాతుం ద్రష్టుంచ తత్త్వేన ప్రవేష్టుంచ పరస్తవ" ఎన్దు-ఇప్పటిప్పట్ట నాన్ అనన్యాయాన భక్తియా లే అతీయపుష్ కాగ పుష్ ప్రాపిక్కుపుష్ శక్యనెన్దుమ్; "మద్భక్తిం లభతే పరామ్" ఎన్దు-ఎన్నుడైయ పరైయాన భక్తియై పెన్దుమెన్దుమ్, ఇప్పటి మున్పు. తాన పరక్క ఉపదేశిత కర్మ జ్ఞాన భక్తికలై త్తానే విడచ్చొల్లి విధికై ప్రకరణత్తోడుమ్ విరోధిక్కుమ్. ౧౦.

ఇన్న ముమ్, ఇవ్విడ త్తిల్ ధర్మశబ్దత్తా లే విహితానుష్ఠానముమ్ నిషిద్ధ పరిహారముమాకిట ఉభయధర్మత్తైయుమ్ శొల్లి, "అత్తై విడు" ఎన్దు విధిక్కుమళవిల్, నిషిద్ధపరిహారత్తై విమత్తైయానతు - నిషిద్ధానుష్ఠాన మోకై యా లే, నిషిద్ధజ్ఞశ్చజ్ఞ అవశ్యమనుష్ఠేయసంయోగపుకురుకై యా లే స్వైరచారమాకిట దోషమ్ పరిహరిక్కు పరితాయిరుక్కుమ్; ఇతుక్కు పురిహారమాక సర్వశబ్దత్తై సజ్జీచిప్పిత్తు మోక్షసాధనమాయ్కొన్దు ఇన్ద ప్రకరణత్తిలే సిద్ధమాన కర్మయోగాదికళుడైయ త్యాగత్తై నిన్దుత్తు విహితానుష్ఠానమాత్రత్యాగ త్తిలే నిలు త్తత్తేసిద్ధాంతాకిల్, అప్పొతు త్రైవిధికాధికారమాన కర్మాదిత్యాగత్తై అజ్ఞమాకవుడైత్తాన శరణా

గతేరపి తావన్నాత్రాధికారత్వ ప్రసజ్గేన సర్వాధికారత్వం భజ్యేతః;
కర్తాది త్యాగాజ్ఞానస్య ప్రపదనస్య సర్వాధికారత్వే కర్తృద్య నధి
కృతాఽతై స్త్రివిధి కేషు తత్త్వాగవిధివై యర్థ్యశ్చ న్యోః. తేషామపి
కేనచిదాకారేణభజనాన్వయే సత్యపితస్యేహోతారకత్వాత్ సర్వత్యాగ
విధిరర్థవాః; అత సర్వధర్మపరిత్యాగస్య సర్వధాఽనుషంఘస్య
అయం శ్లోకః. (౧) “ప్రజాపతిరాత్మనో వపాముదభిద్యత్” (౨)
“ఉత్తానా హ వై దేవగవా వహన్తి” (౩) “గ్రావాణి ప్లవన్తే”
(౪) “ఆదిత్యో యూపః” (౫) “యజమానః ప్రస్తరః” ఇత్యాది

గతిక్కు- అవ్యభిచార అధికారమాకత్తోఽశ్చియైకై యాల్, ఇతినుడైయ
సర్వాధికారత్వమ్ భగ్నమామ్; కర్తాదిత్యాగజై అజ్ఞమాకపుడై త్తాన
శరణాగతిక్కు సర్వాధికారత్వమ్ శోలుమభిచార; కర్తాదికభిల్ అధి
కారమిల్లాత తై స్త్రివిధి కరల్లాతవర్కు- ధర్మత్యాగ త్రినుడైయ విధి వ్యర్థ
మామ్, అవర్కభుక్కుమ్ ఓరోఽథాకారత్వాలే భగవద్భజన త్రిలేఅన్వయమ్
శ్లోలిల్, అతుతానే అవర్కభుక్కు ఉత్తారకమాకై యాలే అవర్క
భుక్కు అత్తై విడచ్చిల్లుః ఆత్మాలాగు ప్రయోజనమిల్లై. ఆకై యాలే,
సర్వధర్మపరిత్యాగమానతు సర్వప్రకారత్వాలమ్ అనుపపన్నమాకై
యాల్, ఇన్ శ్లోకమానతు, “ప్రజాపతిరాత్మనో వపాముదభిద్యత్”
ఎన్టు-ప్రజాపతియానవత్ తన్నుడైయ వనైయోఽహోమార్థమాక ఇడ
నైడుత్తానెన్టుమ్; “ఉత్తానా హ వై దేవగవా వహన్తి” ఎన్టు-దేవర్క
భుడైయ గోక్కుల్ కాలేమేలాక మల్లాన్దు పోకానిన్దునవెన్టుమ్; “గ్రా
వాణి ప్లవన్తే” ఎన్టు - కల్కుల్ మితవానిన్దునవెన్టుమ్; “ఆదిత్యో
యూపః” ఎన్టు - యూపమాకిఆతు ఆదిత్యనెన్టుమ్; “యజమానః
ప్రస్తరః” ఎన్టు - ప్రస్తరమానతు యజమాననెన్టుమ్ ఇతు ముతలాన

(౧)	(౨)	(౩)
(౪)	(౫)	

వైదికవాక్యవత్, “అగ్నినా సిద్ధేత్” “అజుశ్యగ్రే హస్తీయాధశతమాస్తే” “ఏషవన్ధ్యా సుతోయాతి శశశృజ్గధన్ధరః | మృగతృష్టాఽమృశి స్నాతః ఖపుష్పకృతశేఖరః” ఇత్యాది తాకికవాక్యవచ్చ బహుపమాణ విధిదార్థ ప్రతిపాదికత్వేన నశస్యచిదపి ప్రతితిజనకః. ప్రతితిజనక త్వేవ్యస్య శ్లోకిస్య తేనైవ ప్రమాణవిరోధేన (౧) “విరోధేత్వనపేక్షం స్యాత్” ఇతి స్వార్థప్రామాణ్యసంభవాత్, అనేన ప్రతిపాదితమన్తం కథఞ్చిదపి పరీక్షకోనుష్ఠేయతయాఽన్వేష్యకోతి.

౧౧.

అత్ర కేచిదాస్తికాః ప్రాహుః-సాక్షాత్పరమాఽప్తతమధగవ

వైదికవాక్యజ్ఞో పోలపుమ్; “అగ్నినా సిద్ధేత్” ఎన్తు - అగ్నియాతే నవై ప్వానెన్తుమ్; “అజుశ్యగ్రే హస్తీయాధశతమాస్తే” ఎన్తు-అజు శ్చియినదైయ అగ్రతిలే యానైయణి నూలు నిల్లానిష్ట తెన్తుమ్; “ఏష వన్ధ్యాసుతో యాతి శశశృజ్గధన్ధరః | మృగతృష్టాఽమృశి స్నాతః ఖపుష్పకృతశేఖరః” ఎన్తు-ఇన్ద మలడిమకనానవః, ముశల్ కొమ్మన విల్లె యెడుత్తు, వెయ్ త్రేర్నీరిలే కుళిత్తు, ఆకాశప్పువాలే కొణ్డెముఁజిత్తు వారానిన్దానెన్తుమ్, ఇతుముతలాన తాకికవాక్యజ్ఞో పోలపుమ్ బహుప మాణవిరుద్ధమాన అర్థజైప్రతిపాద్వియాలే ఒర అర్థజైయుమ్ ప్రతి పాదికమాట్టాతు. అర్థజ్ఞానజై ప్పిటప్పి శశేయాకిలుమ్ అన్ద ప్రమాణ విరోధన్దన్నాలే, “విరోధేత్వనపేక్షం స్యాత్” ఎన్తు-ప్రమాణాన్తరవిరోధ ముణ్డానాల్ ప్రమాణమపేక్షితమల్లవెల్లి ఆమీసూంసా సూత్రత్తాలే ప్రామాణ్యవిల్లామైయాలే, ఇన్ద శ్లోకిత్తాలే ప్రతిపాదిక-ప్పట్ట అర్థజై నిరూపకనా యిరుప్పానొరువః తనక్కు అనుష్ఠేయమాక అక్కిరియా నెన్ద తాయీర్తి.

౧౧.

ఇవిడ్ తిల్ శిల ఆస్తికర్, ఇతుక్కు ప్పరిహారమాక, సాక్షా

త్పరీణీత గీతోపనిషద్వచనప్రామాణ్యభంగిః ప్రామాణికానాం సయం
జ్యేత ఇతి అస్య గత్య సరం కల్పసియమ్, తస్మాత్ వేదో స్తవ్యధర్మాధి
కారః ధురాణాం స్త్రీ శూద్ర తిరశ్చాం జడాఽన్ధ బధిర బాల మూకా
దీనాంవా శరణాగతిర్విధీయతే; అన్యేషాం వైవర్ణికానాంతు వేదోద్ధిత
భగవదృజనాదిరితి విషయ విభాగః కర్తవ్య ఇతి ౨.

నాయం విషయో విభక్తిః (౧) మాంహి పార్థ వ్యపాక్రిత్య
యేఽపి స్యుః పాపయోనయః | స్త్రీయో వైశ్యాస్తథా శూద్రాస్తేఽపి
యాన్తి పరాం గతిమ్ | కింపునర్భాగ్భాగి పుణ్యా భక్తా రాజన్య
త్పరమాఽప్తతమనాన భగవానరుభిచ్ఛేయేతగీతోపనిష త్తీసుడైయ సచ
నత్తిల్ అప్రామాణ్యమ్ ప్రామాణికరా యుష్పార్కు యుత్తమస్తు,
ఆరైయాల్ ఇన్ద శ్లోకత్తుక్కు- ఒపవశీ కల్పిక్కువేఁబమ్; అతానతు-
వేదోత్తమాన సర్వధర్మజ్ఞిలుమ్ అధికారమిల్లాత స్త్రీ శూద్రాదికల్,
తిర్యక్కు-క్కల్, జడర్, అన్ధర్, బధిరర్, బాలర్, మూకర్, ముతలా
నార్కు శరణాగతి విధిక్కుప్పడుకిఱతు, అల్లాత బ్రాహ్మణ త్కత్రియ
వైశ్యరాన వైవర్ణికరుక్కు వేదోత్తమాన కర్మ జ్ఞాన భక్తికల్ విధిక్కు
ప్పడుకిఱతుఎన్దు విషయవిభాగమ్ శాన్సార్కకల్. ౧౨.

ఇన్ద విషయవిభాగమ్ ఇవ్వికత్తిల్ శ్లోమముఁడియాతు, మాంహి
పార్థ వ్యపాక్రిత్య యేఽపి స్యుః పాపయోనయః | స్త్రీయో వైశ్యా
స్తథా శూద్రాస్తేఽపియాన్తి పరాంగతిమ్ | కింపునర్భాగ్భాగి పుణ్యా
భక్తా రాజన్యస్తథా” ఎన్దు - పార్థనే! ఎన్నె యాశ్రయిత్తు పాప
యోనికథాయుళ్ళ స్త్రీ శూద్రర్కథమ్ వైశ్యర్కథమ్ పరైయాన
గతియై యడైవర్కల్, పుణ్యరాయ్ భక్తిరాన బ్రాహ్మణర్కథమ్
రాజన్యకథమ్ అడైవార్కథెన్నమిడమ్ పిన్నె యెన్నెన్దుకొణు స్త్రీ
శూద్రర్కథైయమ్ వైవర్ణికరైయమ్ కూడ భజనముఖత్రాలుణ్డన

అథా" ఇతి భక్తాధికారేణ భగవత్ప్రార్థనా తేషామవిభాగవచనాత్, అత్ర విధివిషయభూతస్యాన్వయస్య జాత్యాదివైకల్యనిమిత్త భక్త్యాధికారవైధుర్యానంభవాచ్చ; అపశూదనయాత్ అక్రైస్తకానామధికారోపపాదనే-పి త్యాగవిషయవిషయత్వం పూర్వమేవ. ౧౩.

అథాపరే ప్రత్యవర్తిత్యంతే; - "సర్వసర్వక పరిశ్రమ్యాఽపి శరణంప్రసజ" ఇతి శరణాగతిప్రశంసాయామస్య తాత్పర్యమ్, న తు ధర్మపరిత్యాగే; తద్ధర్మవాదరూపాయం శ్లోక ఇతి. ౧౪.

తదవ్యపహస్యమ్; - ప్రశంసాసూచకస్య అపిశబ్దస్యాదర్శనాత్, వాక్యస్య అపిశబ్దవిరాకాజ్ఞాప్తేన తాదృశశబ్దకల్పకాభావాచ్చ; అర్థవిరోధశయంతిలే అధికారమ్ శోల్లి, అత్రాతే భగవత్ప్రార్థనాయమ్ శోల్లికైయాతే, విభాగమిల్లామై తోల్లికైయాలుమ్; ఇన శ్లోక త్రిల్ విధిక్కు విషయభూతనాన అన్వననుక్కు జాత్యాదివైకల్యత్రాలుద్దాన భక్తియిల్ అనధికారమిల్లామైయాలుమ్; అపశూదాధికరణత్రిల్ శూద్రకకళుక్కు అధికారమిల్లె యెన్నిట న్యాయత్తాతే వైష్ణవకరల్లా తార్క్కు భక్తియిల్ అధికారమిల్లెయెన్టు వీరివుశోన్నాయమ్ అవర్ కళుక్కు ధర్మత్యాగమ్ విధిక్కుక్కుడాతెన్నుమిడమ్ మున్నే శోల్లి పట్టతు. ౧౩.

అనస్తరమ్ వేతు శిలర్, సర్వధర్మక్షయమ్ విట్టయాకిలుమ్ శరణమ్ పుకువానెన్టు శరణాగతియినుడైయ ప్రశంసైయిలే ఇశ్లోక త్తక్కు తాత్పర్యమ్, ధర్మత్యాగ త్రిలన్టు; అక్రైయాల్, అర్థవాదమ్ ఇశ్లోక మెన్టార్కల్. ౧౪.

అతవుమ్, విలక్షణక్ కేట్టాల్ శిరిప్పార్కల్; - ఇవిదక్షత్రిల్, విట్టయాకిలుమెన్టెక్కు అపిశబ్దమిల్లామైయాలుమ్, అపిశబ్ద మొట్టియ ఇవ్వాక్యార్థమ్ పూర్ణనూకైయాల్ అపిశబ్దవైక్కుల్లికై ముడియా

ప్రకరణం.] ధర్మపదస్యాశ్రమస్తర ధర్మపరత్వవ్యుదాసః. 307

ధాదగత్యా తత్కల్పనేపి ప్రశంసామాత్రేణ శోకనివృత్త్య సమ్మ
వాత్, “సూశుచం” ఇతి. వచనమత ససజ్జచ్ఛే. ౧౧.

అన్యేచ మన్యనే, - సర్వసర్వశి-సర్వహం సర్వశి, ఇతి సర్వసర్వశబ్దేన
భగవద్వ్యతిరిక్త దేవతాస్తరాది సంవిషయాదాధనరూపాన్ సర్వ
ధర్మసజ్జభాయ, తత్పురిత్యాగపూర్వకం మోక్షాయ భగవత్
యగామేవ కర్తవ్యమితి ఏకా న్త్యం ఏపీయత ఇతి. ౧౨.

తదప్యసై కా న్త్యమ్; - దేవతా స్తరాదీనామత్రాశ్రమస్తరత్వాత్,
ప్రస్తావనేపి (౧) “యేష్యన్యదేవతాభక్తా యజన్తే శ్రద్ధయాన్వి
తాః । తేఽపి మామేవ కౌస్తేయ యజన్త్యవిధిపూర్వకమ్” ఇతి ఏకా
న్త్యవిరోధస్యాశ్రయః; సచ శరణవరణం సమాశ్రయణమా
ప్రియాలుమ్, మున్యుశొన్న అర్చవిరోధత్వాలే హక్కిన్యై అపిశబ్దజై
కల్పిత్వాలుమ్, ప్రశంసామాత్రత్వాలే శోకనివృత్తి కూడాప్రియాలే
“సూశుచం” ఎన్నిపదమ్ ఇతి సజ్జతరూపాకాతు. ౧౩.

వేతేశిలర్, సర్వసర్వశిశి-సర్వశైయమ్ పత్ శిక్షణాన ధర్మ
జ్ఞభాయ, అత్తానో, భగవద్వ్యతిరిక్తరూప దేవతా స్తరాద్యాదాధనరూప
సర్వజ్ఞై చ్చల్లి, అవత్తై యెల్లామ్ విట్టు మోక్షోపాయమాక భగ
వానుజైయ ఆశ్రయమ్ కర్తవ్యమెఱుక్కొల్లు ఏకాన్తిసర్వమ్ విధిక్కు
ప్పరుకితెఱు నిన్నెత్తాకొళి. ౧౪.

అతు ఇద్విశత్తిల్ ఏకా న్తమస్తు; - దేవతా స్తరాదిశిద్ధిజల్లిల్
ప్రస్తుతమల్లాప్రియాలుమ్, ఓరిజల్లిల్ ప్రస్తుతరానాలుమ్ “యేష్యన్య
దేవతా భక్తా యజన్తే శ్రద్ధయాన్వితాః । తేఽపి మామేవ కౌస్తేయ
యజన్త్య విధిపూర్వకమ్” ఎన్దు - కౌస్తేయనే! అన్యదేవతాభక్తిరాయ్
శ్రద్ధయోజే కూడికొల్లు యావత్ శిలర్ యజిక్కితార్కొళి, అవర్
కథుమ్ విధిప్రకార మిచ్చియే ఎన్నెయే యజిక్కితార్కొళిన్దు ఇకాన్త్య
విరోధమ్ మున్యేశొన్నప్పదుకై యాలుమ్; శరణాగతియావతు - సమా

తమ, తద్విశేషరూపత్వాచ్చ.

౧౭.

అపరేచాఽఽచక్షతే; - శరణాగతివిరోధిన్ ధర్మన్ పరిత్యజ్య
శరణం కుర్యాత్" ఇతి.

౧౮.

తదపి మన్వమ్, - తేషాం విరుద్ధధర్మం దేవతాస్తరవిషయాశ్చేత్
ఉత్తముత్తరమ్, అన్యేతు న దృశ్యేన్ద్రే; దృశ్యేన్ద్రేచేత్ తేషాం విరుద్ధ
త్వాత్ విధిమస్తరేణ త్యాగసిద్ధిః; విధ్యేషక్షత్వేషాం ధర్మశబ్దస్య విరుద్ధ
ధర్మమాత్రవాచిత్వం న సంపద్యతే; తథానతి సర్వశబ్దోఽపి న సజ్జతో
భవతి.

౧౯.

ఇతరే శంసంతి; - (౧) "తమేవ విదిత్వాఽతిమృత్యుమేతి ।
నాఽన్యం పథా విద్యతే అయనాయ" (౨) "తమేవైకం జానథాఽఽ
త్తానమన్యా వాచో విముఞ్చథ | అమృతస్యైవ సేతుః" ఇతి ఆత్మజ్ఞాన

శ్రయణమాత్రమస్తియే, తద్విశేషమాయితే ఇరుప్పతు, ఆకైయాలు
మితు అర్థమస్తు.

౧౯.

వేతేశిలర్, శరణాగతి విరోధియాన ధర్మజ్ఞైర్విష్టు శరణాగతియై
పృణ్ణువానైష్టు విధిక్కి-అతైష్టార్కీ; "౧౮"

అతువుమ్ నన్దు-అన్దవిరుద్ధధర్మజ్ఞో దేవతాస్తర ధర్మజ్ఞాశిర్
కీర్తే ఉత్తరమ్ శొల్లపట్టు. వేటు విరుద్ధమాన ధర్మజ్ఞో కాగప్పడు
కితిలై; ఉడ్డాకిలుమ్ విరుద్ధమాన్తైయాలే విధిక్కి-వేడ్డాతపడి తాసే
విడప్పడుమ్; విధితా వేడ్డినాలుమ్, ధర్మశబ్దమ్ విరుద్ధధర్మమాత్రతై
క్కాట్టాతు; కాట్టమాకిల్ సర్వశబ్దమ్ సజ్జతమాకాతు.

౧౯.

వేతేశిలర్, "తమేవ విదిత్వాఽతిమృత్యుమేతి | నా-న్యం పథా
విద్యతేఽయనాయ" ఎన్దు - అనన్తై యతిస్తే మృత్యువాన సంసారతై
క్కడక్కుమ్, ప్రాప్తిక్కు వేటు వళి ఉడ్డాకితిలై యెన్దుమ్, "తమే
వైకం జానథాఽఽత్తానమన్యా వాచో విముఞ్చథ | అమృతస్యైవ
సేతుః" ఎన్దు - అన్ద ఆత్మ ఒరువన్తైయమే అతియుజ్జో, అల్లార
వారైకకై విరుజ్జో, అమృతత్తుక్కు ఇవన్ సేతువెన్దుమ్; ఆత్మజ్ఞానమ్

మేవ మోక్షోపాయతయా విధీయతే, కర్మతు మోక్షవిరోధిత్వేన జ్ఞాని
 నస్త్యాజ్యమేవ; తదుక్తమ్; - (౧) “జ్ఞానామృతేన తృప్తస్య కృతకృ
 త్యస్య యోగినః । నైవాఽస్తి కిఞ్చిత్కర్తవ్యమస్తిచేన్న స తత్సవిత్”
 ఇతి; తస్మాత్ కర్మత్యాగపూర్వకమాత్మజ్ఞానం సమూచితస్యమితి. ౨౦.

తదప్యజ్ఞానవిజ్ఞమృతమ్;-(౨) “కర్మజైవహి సంసిద్ధి తా
 జనకాదయః” (౩) “స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విస్తరి మానవః”
 ఇతి కర్మశాం మోక్షసాధనత్వవచనాత్; (౪) “యజ్ఞేన దానేన తప
 సాఽనాశకేన బ్రాహ్మణా వివిదిషన్తి” ఇతి జ్ఞానసాధనత్వశ్రుతేశ్చ. “శర
 మోక్షత్తుక్కు ఉపాయమాక విధిక్కు పుడుకీటతు; కర్మసూనతు మో
 క్షత్తుక్కు విరోధియాకైయాలే జ్ఞానిక్కు త్యాజ్యమాయే యరు
 క్కుమ్; ఎజ్జనేయెన్నిల్; - “జ్ఞానామృతేన తృప్తస్య కృతకృత్యస్య
 యోగినః । నైవాఽస్తి కిఞ్చిత్కర్తవ్యమస్తిచేన్న స తత్సవిత్” ఎన్దు-
 జ్ఞానమాకిటి అమృతత్తాలే పూర్ణనాయ కృతకృత్యనాస యోగిక్కు
 చెయ్యివేడియతా యరుప్పొన్దుమిల్లె, ఉడ్లాకో అన్ తత్సవిత్తన్దు
 ఎనిటి వచనముడ్లాకై యాలే. ఇప్పడి త్యాజ్యమాన కర్మలై విట్టు ఆత్మ
 జ్ఞానలై సంపాదిప్పానెన్దు శిలర్ శొన్నార్కల్. ౨౦.

అతువుమ్ అజ్ఞానర్తిక పెరుమై; - “కర్మజైవహి సంసిద్ధిమా
 స్థితా జనకాదయః” ఎన్దు - జనకాదికళానవర్కల్ కర్మత్తాలే సిద్ధియై
 యజ్జైన్దార్కళెన్దుమ్; “స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విస్తరి మానవః”
 ఎన్దు - తన్నుడైయ కర్మత్తాలే అన్ద ఈశ్వరపై ఆరాధిత్తు మనుష్య్క
 సిద్ధియై యజ్జైకితానెన్దుమ్, కర్మజ్ఞభుక్కు మోక్షసాధనత్వలై చొల్లు
 కైయాలమ్; “యజ్ఞేన దానేన తపసాఽనాశకేన బ్రాహ్మణా వివిది
 షన్తి” ఎన్దు-యజ్ఞమ్ దానమ్ అనశనయాపమాన తపస్సు ఇవద్దనాలే
 బ్రాహ్మణ్ వేదనలై ఇచ్చియానిన్దార్కళెన్దు, జ్ఞానసాధనత్వలై శ్రుతి

(౧) (౨) గీ-౩-౨౦. (౩) గీ-౧౨-౪౬. (౪) బృ-౬-౪-౨౨.

ణంప్రజ" ఇతి వాక్యం నచాత్మజ్ఞానవాచకం, అన్యోఽపి నచా శబ్దస్త
 ద్వాచకః; తథాసతి "అహం త్వా సర్వపాపభ్యో మోక్షయిష్యామి
 మాశుచః" ఇతి స్వయం భగవతా పాపవిమోచనత్వోన్యాయ
 పత్తిశ్చ: (1) "యథా పుష్కరపలాశ ఆపో న స్థిష్యన్తే ఏవమేవం విది
 పాపం కర్మ నష్టిష్యతే" (2) "యథేషీతూలమగ్నా ప్రాతం ప్రదూ
 యేత ఏవంహంస్య సర్వే పాప్తానః ప్రదూయన్తే" (3) "జ్ఞానాగ్ని సర్వ
 కర్మాణి భస్మపాత్సునుతే తథా" (4) "తదధిగమ ఉత్తరపూర్వానుయో
 శోల్లునై యాటుమ్. " శరణంప్రజ" ఎన్గత వాక్యమ్ ఆత్మజ్ఞానత్వక్కు
 వాచకమస్తు, ఇవిష్టదత్తిల్ ఆత్మజ్ఞానత్వక్కు- వాచకమాయుష్యతు
 వేటారుశబ్దముమిల్లె; అప్పడియామళవిలుమ్, " అహం త్వా సర్వపా
 పభ్యో మోక్షయిష్యామి మాశుచః" ఎన్తు - నానున్నై సర్వపాపజ్ఞ
 ధిల్ నిన్తుమ్ విడువిక్కుక్కడవే, నీ శోకియాతేకోల్ ఎన్తుకొన్డు తానే
 సర్వపాపవిమోచనత్వై స్పృణువతాకచ్చిన్నవితు అనుపపన్నముమూమ్.
 అతావతు- "యథాపుష్కర పలాశ ఆపో న స్థిష్యన్తే ఏవమేవం విది
 పాపం కర్మ నష్టిష్యతే" ఎన్తు - యాతారుపడి తామలై యిలైయిల్
 జలద్దల్ తజ్జాతు, అప్పడియే జ్ఞానమునై యవస్థక్కుల్ పాపకర్మమ్
 స్పర్శియాతెన్తుమ్; "యథేషీతూలమగ్నా ప్రాతం ప్రదూయేత ఏవం
 హంస్య సర్వే పాప్తానః ప్రదూయన్తే" ఎన్తు-యాతారుపడి నాగల్ పుల్లిగా
 పజ్జానతు అగ్నియిశే యిట్టల్ వేస్తుపోమ్, అప్పడి ఇన్త జ్ఞానవాన్తకు
 దైయి సర్వపాపజ్ఞకుమ్ వేస్తుపోతెన్తుమ్; "జ్ఞానాగ్ని సర్వకర్మాణి
 భస్మపాత్సునుతే తథా" ఎన్తు-జ్ఞానసూకితి అగ్నియానతు సర్వకర్మ
 జ్ఞైయిమ్ భస్మమాక్కు-మెన్తుమ్; "తదధిగమ ఉత్తరపూర్వానుయో
 మోరక్షేపవినాశౌతద్యవదేశాత్" ఎన్తు - అన్త జ్ఞానలై ప్యుక్తువళ
 విచే ఉత్తర పూర్వానుయోక్కు- అన్తేవముమ్ వివాశముముడ్తామ్,

రక్షేషవినిశ్చయతే తద్వ్యవహారాత్ ఇతి విద్యామాహత్వాదేవ సర్వపాప నివృత్తిసిద్ధిః. శ్లో - అత్ర ధర్మశబ్దేన చోదనాలక్షణం పురుషార్థ సాధనభూతకర్తృన భక్తియోగరూప సమస్తవలమృత సామర్థ్యేన నా స్మశస్య కర్తృమాత్రేన జ్యోతే ప్రమాణమస్తి; తత్సదా వి విహిత ధర్మత్యాగరూప మహానరభః ప్రసజ్యేత.

కేచిదేనమాచక్షతే - సర్వధర్మైః పరిత్యజ్య స్థితశ్చేత్ తత్ప్రాయశ్చిత్తతయా శరణం వ్రజ ఇతి విహిత ధర్మత్యాగ ప్రాయశ్చిత్త విధి నిర్వచిత.

తదపి నయుజ్యతే; - తత్తత్ప్రాయశ్చిత్తవిధాయక శాస్త్రవిరోధాత్, తేషామేవ తత్తత్తర్కపరిత్యాగే ప్రాయశ్చిత్తతయా విధియ మానత్వాత్. అన్యనస్య విహిత ధర్మత్యాగ ప్రసజ్గభావాచ్చ. 33.

అతు శ్రుతిశాస్త్రకైయాతే యెస్తుమ్, ఇప్పడి విద్యామాహత్వవృద్ధి న్నాతే సర్వపాపనివృత్తి సిద్ధికైయాతే. ఇన్నము మివ్వడ త్రిల్ ధర్మ శబ్దమ్ చోదనాలక్షణమాయ్ కొల్లు విధ్యుక్తిమాయ్ పురుషార్థ సాధ నసంరాయస్య కర్తృజ్ఞాన భక్తియోగరూపమాయుక్కిత సమస్తధర్మ జ్ఞైయుమ్ శొల్లనన్ద్రాకైయాతే ఇన్ధర్మ శబ్దత్తుక్కు కర్మసూత్ర సజ్జోచత్రిల్ ప్రమాణమిల్లె అతుద్దానాలుమ్, విహితధర్మత్యాగరూప మాన మహానరభః ప్రసజ్గిక్కుమ్.

వేతేజిల్, సర్వధర్మైః విహితయాకిల్ అతుక్కు ప్రాయశ్చిత్త మాక శరణమ్ పుకు ఎస్తు విహితధర్మత్యాగత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ విధిక్కుప్పదుకిత తెన్ద్రాకీల్.

అతువుమ్ యుక్తమస్తు; - అహ్ం ప్రాయశ్చిత్తజ్ఞై విధిక్కిత శాస్త్రజ్ఞోడు విరోధికైయాలమ్, అగై తానే అహ్ం ధర్మపరిత్యా గత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమాక విధిక్కుప్పదుకైయాలమ్; అర్జునస్తనక్కు విహితధర్మత్యాగ ప్రసజ్గమిల్లామైయాలమ్.

శిశ్న-విధీయమానమిదం ప్రాయశ్చిత్తం ఫలసాధనస్య ధర్మస్య త్యాగనిమిత్తమ్? ఉత ఫలవిధురస్య? సతావదాద్యః - ధర్మననుష్ఠానే ఫలా సిద్ధి వ్యతిరేకేణ దోషాః ప్రసక్తేః, తదాసిం సాపదిమోచనోత్తీర్చన సజ్జ చ్చతే. నాఽపి ద్వితీయః, - వికల్పానహత్వాదేవ - కిం నైమిత్తికధర్మ త్యాగోఽస్య ప్రాయశ్చిత్తస్య నిమిత్తమ్? ఉత నిత్యనిషేధత్యాగఽపి స ప్రథమః, - అనుష్ఠానేన నైగుణ్యపరిహారాత్, - నిమిత్త సతి నైమిత్తి కాధికారః, తదా తస్యైవాఽనుష్ఠేయత్వమ్, నాఽస్యస్య, అధికారానసా యాత్. ద్వితీయోఽపి నః-స్వనిమిత్తక ప్రాయశ్చిత్తవిరుద్ధత్వాత్. నచ తైరస్య వికల్పస్సమ్యాన్యతే, తతపవవిరోధాత్, సామాన్య విశేషరూప

ఇన్నముమ్, విధిక్-పుషకితి ఇన్ద్రప్రాయశ్చిత్తమ్ ఫలసాధన మాన ధర్మత్తినుజ్జయ త్యాగనిమిత్తమాకహ? అష్టయే, ఫలమిల్లాత ధర్మత్తినుజ్జయ త్యాగనిమిత్తమాకహోవేష్టాల్, ముతల్, ఫలసాధన మాన ధర్మత్యాగశ్చక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్వేష్టా, ధర్మ మనుష్ఠియా త్పాత్రిన్దాల్ ఫలమ్ సిద్ధియామై యుతీయ ఒరుదోష ప్రసజ్జమిల్లామై యాల్. ఆకైయాల్, సాపదిమోచనమ్ శొన్నతువుమ్ కూడాతు. ఫలమిల్లాత ధర్మత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తముమాకనూట్టాతు; - వికల్పిక- ప్పొత్తామైయాల్; అతావతు- నైమిత్తిక ధర్మత్యాగమో ఇన్ద్రప్రాయ శ్చిత్తత్తుక్కు నిమిత్తమ్, నిత్యనిషేధజ్జభినుజ్జయ త్యాగమోవేష్టాల్, నైమిత్తికత్యాగమాకనూట్టాతు; - అనుష్ఠానత్తాల్ దోషమ్ పరిహృత మూకైయాల్; ఎజ్జనేయెన్నిల్; - నిమిత్తముణ్ణానాలితే నైమిత్తికత్తు క్కు అధికారముశ్శుతు, అన్నిమిత్తముణ్ణానపోతు అతువే అనుష్ఠిక్కు పు డుమత్తనైయితే, అల్లతు ప్రాయశ్చిత్తమ్ పజ్జవేష్టా వితే, అధికారమ్ పోకామైయాల్. నిత్యనిషేధత్యాగముమాకనూట్టాతు; - అవన్తై పుత్తవరుమ్ ప్రాయశ్చిత్తజ్జోడు విరుద్ధమూకైయాల్; అన్ద్రప్రాయ శ్చిత్తజ్జోడు ఇచ్చరణాగతిక్కు వికల్పమ్ కూడాతు, అన్ద్రవిరోధస్సన్దా

త్వాచ్చ; - ఇదం శరణవరణం సామాన్యమ్, తాని ప్రాయశ్చిత్తాని స్వస్వనిమిత్తప్రతినియతాసీతి విశేషరూపాణి. నచ తైస్సహ సమాచ్చయోఽపి సమ్భవతి; - ఏకశబ్దాన్వారస్యాత్. సన్నిహితైస్సహ సముచ్చయో యుక్తిః; - అసన్నిహితాశ్చ తత్తత్ప్రాయశ్చిత్తవిధయః తే సర్వే స్వతస్ప్రాధికారా ఏవ.

కేచిదాచారిః ధర్మశబ్దేన తత్ఫలాదికం లక్ష్యతే; ఫలసంకర్తృత్వాదిత్యాగముఖేన ధర్మాన్ పరిత్యజ్య ధర్మస్వరూపమాత్రమనుష్ఠీయమానం మోక్షాయ భవతీతి. ౨౫.

తదపి నసాధుః- ధర్మశబ్దస్య ఫలాదిలక్షణాశ్రయణం ధర్మస్వరూపాభిధానవిరోధే సతి కర్తవ్యమ్; యథా “గర్జాయాం ఘోషః ప్రతిబుమ్, సామాన్య విశేషరూపమాయుక్త్యాయామ్, - ఇన్ద్రశరణవరణమానతు సామాన్యప్రాయశ్చిత్తమాయుక్కుమ్, అహ్వో ప్రాయశ్చిత్తజ్ఞో అహ్వో నిమిత్తజ్ఞోడు నియతజ్ఞభాయిక్కుమ్, ఆకైయాల విశేషరూపజ్ఞభాయిక్కుమ్. అవన్ద్రోడు ఇతుక్కు సముచ్చయముమ్ కూడాతు; - ఏకశబ్దత్తుక్కుచ్చేరామైయాలే. సన్నిహితజ్ఞోడే సముచ్చయిక్త్యైతే ప్రాప్తమ్, ఇవ్విడత్తిల్ అన్దప్రాయశ్చిత్తవిధిభో అసన్నిహితజ్ఞభాయిక్కుమ్, ఆకైయాల అవైయైల్లామ్ తనిత్రనియే స్వతస్ప్రాధికారజ్ఞభాయే యుక్కుమ్. ౨౬.

శిలర్, ధర్మశబ్దత్తాలే అతిసుదైయ ఫలాదికల్ లక్షిక్కుప్పడుకి అన; ఆకైయాలే, ఫలసంకర్తృత్వాది త్యాగముఖత్తాలే ధర్మజ్ఞై విట్టు ధర్మస్వరూపమాత్రత్తై యనుష్ఠిక్తై మోక్షత్తుక్కుటుప్పామెట్టు శొన్నార్కిల్. ౨౭.

అతువుమ్ నష్టమ్;-ధర్మశబ్దత్తాలే ఫలాదికల్ ఉపలక్షిక్కుప్పేట్టు వతు ధర్మస్వరూపత్తై చొల్లుముళవిల్ విరోధముట్టాకిలితే; ఎత్తన

వనతి" ఇత్యత గజ్ఞాశబ్దస్య ఘోషవాసాఽయోగ్య ప్రవాహాభిధాన
విరోధే తీరే లక్షణాశ్రయణమ్; తాదృశవిరోధోఽత్ర న దృశ్యతే, తథా
నతి శరణాగతి విధిర్న సజ్జచ్ఛతే; - తదానీమమ వత్తవ్యమ్; - "ఫలాది
వాఙ్మం పరిత్యజ్య భర్తాననుతిష" ఇతి. ఎవంచేత్ పునరుక్తిశ్చ
భవేత్; - (౧) "నిశ్చయం శృణు మే తత త్యాగే భరతసత్తమ!
త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్రు త్రివిధస్సంప్రకీర్తితః | యజ్ఞ దాన తపః
కర్త నత్యాజ్యం కార్యమేవ తత్ | యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ పావ
నాని మనీషిణామ్ | ఏతాన్యపి తు కర్మాణి సజ్గం త్యక్త్వా ఫలానిచ |

యెన్నిల్;- "గజ్జయితే ఘోషమిరుక్కిణితు" ఎన్నిల్, ఘోషరూప
మాన ఇడైచ్చేరిక్కు ప్రవాహరూపమాన గజ్జైరిలిరుప్ప విరుక్కిణితులై
యాతే, గజ్ఞాశబ్దత్రాతే గజ్ఞాతీరతై లక్కిక్కునూపోతే; ఇప్పడి
ప్పట్టవిరోధమ్ ఇవ్విడత్తిల్ కాణప్పడుకితిల్లై; అప్పడియానల్
శరణాగతి విధిక్కుక్కుడాతు; - అప్పోతు ఇప్పడి శొల్లవేణుమ్; -
"ఫలాదివాఙ్మయై విట్టు భర్తజ్గళై యనుష్ఠి" ఎన్నవేణుమ్. ఇప్ప
డిక్కు పునరుక్తివదుమ్; - "నిశ్చయం శృణు మే తత త్యాగే భరత
సత్తమ | త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్రు త్రివిధస్సంప్రకీర్తితః" ఎన్ను-
భరతసత్తమనే! ఇన్దత్యాగత్తిల్ ఎన్నుడైయ నిచ్చయడై క్కేరాయ్,
త్యాగమాకితితు-పురుషవ్యాఘ్రునే! మూన్దపడియాక చ్చొప్పప్పడిడై
యరుప్పతెన్దుమ్; "యజ్ఞ దాన తపః కర్త నత్యాజ్యం కార్యమేవ
తత్ | యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ పావనాని మనీషిణామ్" ఎన్ను-యజ్ఞ
దాన తపః కర్తమానతు త్యాగమన్దు, కర్తవ్యమే, యజ్ఞముమ్ దాన
ముమ్ తపస్సుమ్ జ్ఞానవాన్దగుక్కు ప్పావనజ్గళా యిగుక్కు మెన్దుమ్;
"ఏతాన్యపి తు కర్మాణి సజ్గం త్యక్త్వా ఫలానిచ | కర్తవ్యానీతి మే పార్థ
నిశ్చితం మతము త్తమమ్" ఎన్ను-ఇన్దకిర్కగల్ కర్త) త్యాగి సజ్గతియుమ్

కర్తవ్యానీతి మే పార్థ నిశ్చితం మతము త్రమమ్ | నియతస్యతు సన్న్యాసి
సః కర్మణో నోపపద్యతే” ఇత్యాదిభిః పూర్వమేనోక్తత్వాత్. తస్మా
నిగమనమన్వీతిచేత్; వైషమ్; - అనపేక్షితత్వాత్; తథాఽపి పునరు
క్తీశ్చ; - (౧) “ ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యద్గుహ్యతరం మయా |
విమృశ్య తదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు” ఇతి పూర్వం
మితత్వాత్. (౨) “ సర్వ గుహ్యతమం భూయశ్శృణు మే పరమం
వచః” ఇతి పూర్వోక్తిగుహ్యతరాదస్య వైలక్షణ్యం ప్రస్తుతశ్చ.
అన్యథా శోకనివృత్తిస్వార్థహానిః ప్రసజ్యతే. ౨౬.

ఇతి యమ్విట్టుక తన్యజశస్తే పార్థవే! ఎన్నడైయ ఉత్తమమానమత
మాక నిశ్చయిక్కుప్పట్టతెస్తుమ్; “ నియతస్యతు సన్న్యాసి కర్మణో
నోపపద్యతే ” ఎన్ఱు - నియతమాన కర్మత్తినుడైయ త్యాగమ్ కూడా
తెస్తుమ్ ఇతుముతలానవగ్నోదే మున్నే శోల్లప్పడుకై యాలే. అప్పొతు
నిగమనమాకిత తెన్నిల్; ఇప్పడియన్ఱు, - నిగమనమపేక్షితమల్లామైయాలే.
అప్పడియానాలుమ్ పునరుక్తమీమ్; - “ ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం
గుహ్యద్గుహ్యతరం మయా | విమృశ్య తదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా
కురు” ఎన్ఱు - ఇప్పడి ఉనక్కు గుహ్యత్తిలుక్కాట్టిల్ గుహ్యతరమాన
జ్ఞానమానతు శోల్లప్పట్టతు, అలై యెల్లామ్ విచారిత్తు నీ యాతారు
పడి ఇచ్చిత్తాయ్, అప్పడి తెయ్యెన్ఱు మున్నే నిగమిక్కుప్పడుకై యాలే.
“సర్వగుహ్యతమం భూయశ్శృణు మే పరమం వచః” ఎన్ఱు-ఎల్లావబ్బో
లుమ్ గుహ్యతమమాయ్ పెరితాయ్ పరమమాయిరుప్పతారుచాడైయై
నా శోల్లక్కేళా యెన్ఱుకొణ్ణు మున్నుశొన్న గుహ్యతర త్తిక్కాట్టిల్ ఇన్ఱ
ఉపాయ త్తినుడైయ వైలక్షణ్యముమ్ శోల్లప్పట్టతు. అల్లాతపోతు శోక
నివృత్తిక్కు-చ్చేర్ త్తియున్ఱాకాతు. ౨౭.

అపశేచ కేచిదభిదధతి - అనాదికాలాంతర పాపసంభవము నిరాస పూర్వక నిరతిశయ భగవత్స్నేమ నిర్వర్త్య భక్తియోగారమ్భవిరోధి నానావిధానన పాపవిషయాణాం తత్త్వస్మిన్ప్రతిమాత్రానాం కృచ్ఛ్ర చాన్ద్రాయణ కూల్కణైశ్చావర వ్రాతపవిత్రేష్టి త్రివృద్ధిష్టి ఘోమాదికానామల్పకాలేన దురనుక్తేయత్వా తత్త్వత్కార్యకర్తృన శరణాగతిర్విధేయత ఇతి. ౨౭.

నైతదేవమ్; - దుష్కరత్వేన శోకహేతునాం భక్త్యారమ్భ విరోధి ప్రాయశ్చిత్తానామతాపప్రస్తుతత్వాత్; ధర్మశబ్దస్య తావత్ప్రసజ్జితే ప్రమాణభావాచ్చ. ౨౮.

ఆరబ్ధభక్తీనాం తదజ్ఞపరిత్యాగ నిబంధన మథైకల్యప్రాయ శ్చిత్తం ప్రపదనం కేచిదాచక్షతే. ౨౯.

వేదే శిల్, అనాదికాల మూర్ఖత్వమున పాపసంభవము త్రిను జ్ఞేయ నిరాసపూర్వకమాక నిరతిశయమాన భగవత్స్నేమత్తాతే యుక్తా క్కప్పడువతాన భక్తియోగారమ్భవిరోధి విరోధియాయ నానావిధ మాయ అనంతమాన పాపజ్ఞై విషయహాతిపునైత్తాన అవ్యప్రాయ శ్చిత్తజ్ఞానకృచ్ఛ్ర చాన్ద్రాయణ కూల్కణైశ్చావర వ్రాతపవిత్రేష్టి త్రివృద్ధిష్టి ఘోమమ్ తుల్యమాననై అల్పకాలత్వాత్ అనుష్ఠితకరి తాతేయాతే, అన్తై శేయ్యమ్ కార్యత్తై చ్చేయ్యమాతేయాత్ శరణాగతి విధిక్కప్పడుకెటతెను శోన్నాకీకర్తే. ౩౦.

ఇతు ఇప్పడియన్తు; - దుష్కరమాత్రయాతే శోకతై జనిష్ఠిత్వన వాన భక్త్యారమ్భవిరోధి ప్రాయశ్చిత్తజ్ఞిష్టిత్వత్ త్రిప్రస్తుతజ్ఞానై యాటుమ్; ధర్మశబ్దతై అన్త ప్రాయశ్చిత్తమాత్రత్తితే సజ్జితచిప్తై క్కక్కు ప్రమాణమిల్లామెయాటుమ్. ౩౧.

శిల్, భక్తియోగత్తితే ఇభిన్దవర్కభుక్కు అతినుజ్ఞేయ అజ్ఞ వైకల్యత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ ప్రపదనమెన్తు శొల్లకిఠార్కత్. ౩౨.

తదవ్యసారమ్; - ధర్మశబ్దస్య సాక్షే విహితానిషి భేష్టోపాయః ప్రయోగో హి దృశ్యతే; నాఽజ్ఞమాత్రే. అజ్ఞప్రధానయోగస్సాన్వితస్త్రేణ వాచకస్య శబ్దస్య న సజ్జోచే మానసమ్. సర్వశబ్దవైయర్థ్యశ్చ. కిచ్చ-కింశక్త్యా అజ్ఞత్యాగే ప్రాయశ్చిత్తమ్? ఉత ప్రతిబద్ధశక్త్యా? అశక్త్యాఽజ్ఞత్యాగే? ద్వితీయేషు న వైగుణ్యమ్; అధికారతో న ప్రాప్తిసమయవినాసామాన్యభోగ్యాశ్రమధర్మజ్ఞాం ఏకత్రోపసంహారాశక్తే శక్తుప్రపాధిస్తీకారాత్. ప్రథమేషు నిత్య నిషేధయోగస్స నిమిత్తక ప్రాయశ్చిత్తవిరోధః; నైమిత్తికేషు అనుష్ఠానాదేన వైగుణ్యపరిహార ఉక్తః. ఏవము కీర్తిత్యాపైశాచభాషాదికానామపి దక్షోత్తరమ్.

అతుప్రమ్ విదైయ శ్శత్రుః-ధర్మశబ్దస్త్రుః, అజ్ఞసహితమాయోగీ (ప్రధానమాయ) విహితమాయ అనిషిద్ధమాన ఇష్టోపాయత్తిలేయితే ప్రయోగమ్ కాణష్టుషశిలను; అజ్ఞమాత్ర నిశేయస్థ. అజ్ఞప్రధానశబ్దకు స్వతంత్ర వాచకమాన ధర్మశబ్దస్త్రుః అజ్ఞమాత్రత్తిలేనజ్జోచిప్పిక్తైక్కు ప్రమాణమిష్టే. సర్వశబ్దముమ్ శబ్దమామ్. ఇన్నముమ్, ఇవప్రాయశ్చిత్తమానము, తస్మిన్ అనుష్ఠిక్తైక్కు శక్యమాన అజ్ఞైవిష్టవశవిలో? శక్తియుగ్లామెయాలే అనుష్ఠిక్తనిరితాన అజ్ఞైవిష్టవశవిలో? వెన్దాల్, అరియను శెయ్యైవిష్టాల్ దోషమిష్టై; ఎన్దయవెన్నిల్; - అధికారముజ్ఞానపోషే అనుష్ఠానమ్ నిష్ఠమ్ సమయత్తిల్ సామాన్యమావర్ణాశ్రమధర్మజ్ఞానవై ఒరుకన్దావాలే ఒరుకాలే అనుష్ఠిక్తహ్మికమీయాల్, శక్తుప్రపాధియై స్వీకరిక్తైయాల్. శక్యమాన అజ్ఞత్రిస్తేయత్యాగత్తిల్, నిత్యనిషేధవిషయమానపోతు, అహ్వోప్రాయశ్చిత్తజ్ఞోదు విరోధిక్కుమ్, నైమిత్తికత్తిల్ అనుష్ఠానస్తన్నాలే షపరిహారమెన్ద శ్లోషపట్టతు. ఇప్పిమున్ద శొన్న మర్యాదై నాలే పైశాచభాషాదిశుక్కుమ్ ఉత్తరమ్ శ్లోషపట్టతాయన్దో అన్దేయాలే,

తస్మాత్సర్వ ప్రకారానుపపన్న సర్వధర్మపరిత్యాగ ఇతి అస్య శ్లోక
స్యాప్రామాణ్యమేవ పరిశిష్యత ఇతి. . . . . 30.

అత్ర ప్రతివిధీయతే-శరణవరణజగతయో విధీయమానస్య ధర్మా
స్తరత్యాగస్య తద్ధర్మవిధ్యాదివిరోధే సతి అప్రామాణికత్వమాశంకసి
యమ్, విరోధఏవ నవృశ్యతే;- నహి ధర్మ స్తరజగతయో విధీయమా
నస్య ధర్మాస్తరత్యాగస్య తద్విధ్యాదివిరోధః; అధికారిభేదేన వ్యవస్థిత
విషయత్వాత్. నచ - వేదోక్తా సర్వధర్మాస్సర్వేషా ముపాదేయాః;
సహిబ్రాహ్మణధర్మా రాజ్ఞామ్; నచ రాజధర్మా విప్రాణామ్; నాఽప్య
భయధర్మా వైశ్యానామ్; సహాపి వైశ్యవర్ణికధర్మా శూద్రాణామ్.
తథాఽఽశ్రమేష్వపి న బ్రహ్మచారిధర్మాస్సమిదాధానాదయో గృహ
సర్వప్రకారతాలు మనుపపన్నమ్ సర్వధర్మపరిత్యాగమెత్త ఇన్ద్రశ్లోక
త్తుక్కు- అప్రామాణ్యమే పరిశేషిత్తు విట్టతెన్ద్ర తాయీర్ము. 30.

ఇన్ద పూర్వపక్షత్తుక్కు-పురిహారమ్ వ్యవృద్ధుఃకీటతు;- శరణవరణ
త్తుక్కు- అజ్ఞమాక విధిక్కు-పుడుకిట ధర్మపరిత్యాగత్తుక్కు- అన్వో ధర్మ
జ్ఞానిమదైయ విధ్యనుస్థానాదికలోడు విరోధముణ్ణానాలితే ఇన్ద శ్లోక
త్తుక్కు- అప్రామాణ్యమే శక్తిక్కు-పుడువతు; విరోధనాన్ కాగప్పడు
కిటతిలై; ఎజ్జనేయెన్నిలో;- ధర్మాస్తరత్తుక్కు- అజ్ఞమాక విధిక్కు-పుడుకిట
ధర్మాస్తరత్యాగత్తుక్కు- అన్ద ధర్మవిధ్యాదికలోడు విరోధమిల్లయితే,
అధి-రిభేదత్తాతే నిలై నిన్ద విషయభేదజ్జై యుడై త్తాకై యాలే. అతా
వతు- ఇోక్తమాన సర్వధర్మజ్ఞానుమ్ సర్వోక్కు- ముపాదేయమన్ద, ఎజ్జ
నేయెన్ని - బ్రాహ్మణధర్మజ్ఞో రాజాక్కు-భుక్కిలై, రాజధర్మజ్ఞో
బ్రాహ్మణోక్కిణ్ణ, ఇరువర్ ధర్మముమ్ వైశ్యోక్కిలై, వైశ్యధర్మ
జ్ఞయధర్మమ్ శూద్రాదికభుక్కిలై; అప్పడి ఆశ్రమజ్ఞానిమ్ బ్రహ్మచారి
ధర్మజ్ఞాన సమిదాధామ్ ముతలానవై గృహస్థోకభుక్కిలై, అప్ప

స్థానాముపాదేయాః; తథా ఉత్తరోత్తరాశ్రమిణాం పూర్వపూర్వ
ధర్మా ఇతి సర్వత్ర సర్వే ధర్మా అధికారిభేదేన వ్యవస్థితాః. సచాది
కారిభేదః, వర్ణ ౨౨-శ్రమ గుణ పాక రుచ్యాదిభేదప్రయుక్తః. అన్యథా
సర్వ శ్రుతి స్మృతి వ్యాకోపః ప్రసజ్యేత. తథాహి- (౧) “న హి
త్సర్వా భూతాని” ఇతి హింసానిషేధేన (౨) “అగ్నిషోమయీ పశు
మాలభేత” ఇతి పశ్వాలమృనం విరుధ్యతే. తథా - (౩) “యావజ్జీవ
మగ్నిహోత్రం జహుయాత్” ఇతి విహితేన కర్మణా (౪) “సన్న్య
సేత్సర్వకర్మాణి” (౫) “న కర్మణా స ప్రజయా ధనేన త్యాగేనై కే
అమృతత్వ మానశుః” ఇతి తత్త్వాగో విరుధ్యతే.

డియే మేత్సేలుముణ్ణాన ఆశ్రమికభుక్కు- ముమ్మణ్ణాన ఆశ్రమధర్మజ్ఞిలై;
ఆతైయాతే, ఎల్లావిడ త్తిలుమ్ ఎల్లా ధర్మజ్ఞభుమ్ అధికారిభేదత్తాతే
అఱుతియిడప్పట్టన. అన్త అధికారిభేదమానతు, బ్రాహ్మణాదియాన వర్ణ
భేదత్తాలుమ్, బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమ భేదత్తాలుమ్, సత్వాదిగుణభేద
త్తాలుమ్, జ్ఞానాజ్ఞానాది పాక భేదత్తాలుమ్, ఇన్ద్రయిషియాన రుచిభేద
త్తాలుముణ్ణాకానిఱ్కుమ్. ఇచ్చడి యిల్లాతపోతు సర్వశ్రుతి స్మృతికభు
క్కుమ్ విరోధముణ్ణామ్. ఎజ్జనేయెన్నిలో;-“న హింసాత్సర్వాభూతాని”
ఎన్తు-భూతజ్ఞై హింసిస్సాన్తన్తన్తి హింసా నిషేధతోడ, “అగ్నిషో
మాయం పశుమాలభేత” ఎన్తు-అగ్నిషోమాయమెన్తి పశువై ఆల
మ్భిస్సాన్తన్తి పశువికసనమ్ విరోధిక్కుమ్; అప్పడి, “యావజ్జీవ
మగ్నిహోత్రం జహుయాత్” ఎన్తు-ఆయుస్సుశ్శవవ్రమ్ అగ్నిహో
త్రమ్ పణ్ణువాన్తన్తి విహితకర్మతోడు, “సన్న్యసేత్సర్వకర్మాణి” ఎన్తు-
సర్వకర్మజ్ఞై యమ్ విడువాన్తన్తి, “న కర్మణా స ప్రజయా ధనేన
త్యాగేనై కే అమృతత్వమానశుః” ఎన్తు - కర్మత్తాలుమున్తు, ప్రతైయి

(౧)

(౨)

(౩) ఆప-౩-౧౪-౫.

(౪)

(౫) తై-౨-౨౪.

(౧) “విద్యాంచావిద్యాంచ య సద్వేదోధయం సహ అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయా మృతమశ్నుతే” (౨) “ఉభాభ్యామేవ పక్షాభ్యామాకాశే పక్షిణాం గతిః తథైవ జ్ఞానకర్మభ్యాం ప్రాప్యతే భగవాన్ పురిః” (3) “యథాన్నం వధుసంయుక్తం మధురమ్ నేన సంయుతమ్ ఏవం తపశ్చ విద్యాచ సంయుక్తం భేదజం మచితి జ్ఞాన కర్తృసముచ్చయో వినిర్భ్యతే.

తథాచానైవ, (౪) “నాయమాత్మా ప్రపంచేన లభ్యో న శ్లోపృషుకీతి కర్తృసన్యమార జ్ఞానమేవోధక్మమ్. ఇన్ద్ర కర్తృసన్యమాన జ్ఞానదోష, “విద్యాంచావిద్యాంచ య సద్వేదోధయం సహ అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయా మృతమశ్నుతే” ఎన్దు-విద్యాశబ్దపర్యాయాన జ్ఞానాయామ్, అవిద్యాశబ్దపర్యమాన కర్మత్రైయుమేవాహ యానమౌపదేశికాత్వా, అనన్ అన్ద కర్మత్రాతే మృత్యువాన అజ్ఞానదై క్య కర్మ విద్యై హంసే అనునాతి తే మదైయుమెన్దుమ్; “ఉభాభ్యామేవ పక్షాభ్యామాకాశే పక్షిణాం గతిః తథైవ జ్ఞాన కర్మభ్యాం ప్రాప్యతే భగవాన్ పురిః” ఏవ-భరణ్ణు పక్షజ్ఞాలుమ్ ఆకాశ త్రితే పక్షిణభుక్తు గతియు గామనముమ్, అప్పడి జ్ఞాన కర్మజ్ఞానోదే భగవానాన పురి ప్రాప్తికర్మ భావిటు మెన్దుమ్; “యథాన్నం వధుసంయుక్తం వధురూప్యేన సంయుతమ్ ఏవం తపశ్చ విద్యాచ సంయుక్తం భేదజం మచితి” ఎన్దు-యాతొరుపడి అన్నమ్ మధురోదే కూడియుమ్ న భు అన్నభోగే కూడియునుకుమ్, ఇప్పడి తపస్సుమ్ విద్యైయుమ్ కూడినై యోగము న్నడమామెన్దుమ్ శ్లోపృషుకీతి కర్తృ జ్ఞానసముచ్చయమ్ వినిర్భ్యతే.

అప్పడియే, ఇన్ద్ర కర్తృ జ్ఞానసముచ్చయోదే, “నాయమాత్మా

(౧) ఈశ-౧౧.

(౨) నాసి-౨౧-౧౧.

(3)

(౪) ము-3-౨-3.

మధయా న బహునా శ్రుతేన యమేనైష వృణుతే తేన లభ్యస్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్" ఇత్యుభయలక్షణ పరణీయత్వవిశిష్టం భక్తియోగరూపముపాసనం విరుద్ధతే.

తత్తాపి, (౧) సచేవ సోమ్యేదమగ్రతీతే । ఏకమేవాద్వితీయమ్" ఇత్యాది ప్రతిపన్నస్వరూపాపాసన పర లా సద్విద్యయా (౨) "అథ య ఇహోఽఽత్మానమనువిద్య ప్రజన్త్యేతాంశ్చ సత్యాన్ కామాన్ తేషాం సర్వేషు లోకేషు కామచారో భవతి" ఇతి గుణోపాసనపరాదహరవిద్యా విరుద్ధతే.

ప్రపచనేన లభ్యోన మేధయా న బహునా శ్రుతేన యమేనైష వృణుతే తేన లభ్యస్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్" ఎన్దు-ఇన్దుపరమాత్మావానవణ, ప్రపచనమాకిణ వేదాధ్యయనత్తాలుమ్ లభ్యనల్ల, మేధేయాలుమ్ లభ్యనల్ల, బహువాన శ్రుతత్తాలుమ్ లభ్యనల్ల, యావనారువనై ఇవన్ వరిక్కిత్తా, అవనాలే లభ్య, అవనక్కిన్దు పరమాత్మా తన్నుడై య శరీరత్తై ప్రకాశిప్పిక్కు-మెన్దుకొల్లప్పట్ట ఉభయ లక్షణమాయ్ పరణీయత్వవిశిష్టమీన భక్తియోగమాకిణ ఉపాసనమ్ విరోధిక్కుమ్.

ఉపాసనస్దన్ని లే, సచేవ సోమ్యేదమగ్రతీతే । ఏకమేవాద్వితీయమ్" ఎన్దు - సోమ్యేనే ! ఇన్దు సత్తే ఏకమాయ్ అద్వితీయమాయ్ అగ్ర త్రిలే ఉన్దాయ్ శ్రేన్ది, ఇతుములేలాన వాక్యత్తాలే స్వరూపాపాసనత్తై చొల్లుకిణ సద్విద్యేయోడు, "అథ య ఇహోఽఽత్మానమనువిద్య ప్రజన్త్యేతాంశ్చ సత్యాన్ కామాన్ తేషాం సర్వేషు లోకేషు కామచారో భవతి" ఎన్దు-అనన్దురమ్ ఇన్దిడత్తిలే యావర్ శిల్క పరమాత్మానైయుమ్, అవహతపాప్తత్వాది గుణజ్ఞాకీణ సత్యకామజ్ఞైయు మనుసన్ధిత్తు నడక్కిత్తార్కీ, అవర్కళక్కు సర్వలోకజ్ఞిలుమ్ అన్దు కామామభవమున్దాకానిల్కు-మెన్దు గుణోపాసననై చొల్లుకిణ దహరవిద్యే చిరోధిక్కుమ్.

ఉపాస్యేచ, (౧) “యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్” (౨) “పరాన్యశక్తి ర్వివిధైవ శ్రూయతే స్వాభావికీ జ్ఞాన బల క్రియాచ” ఇతి గుణోపదేశేన (౩) “నిర్గుణం నిరజ్ఞానమ్” (౪) “నిష్కళం నిష్క్రియం శాస్తమ్” ఇతి గుణనిషేధో విరుద్ధతే.

తథా, (౫) “య ఏషోఽస్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే హిరణ్యశ్శ్రుర్హిరణ్యకేశ ఆప్రణఖాత్సర్వపవ సువర్ణః । తస్య యథా కప్యాసం పుణ్డరీక మేవమక్షిణీ ” (౬) “యథా మహారసతం

ఉపాస్యతిలుమ్, “యస్సర్వజ్ఞ స్సర్వవిత్” “పరాన్య శక్తి ర్వివిధైవ శ్రూయతే” యావనారూపా సర్వజ్ఞనాయ్ సర్వత్రైయుమ్ లభి త్తిరుక్కుమ్, ఇవనుజ్ఞైయ పరైయాన శక్తి వివిధైయాక శ్రుతియిలే శొల్లప్పడానిష్టతెష్టుమ్; “స్వాభావికీ జ్ఞాన బల క్రియాచ” ఎన్టు-జ్ఞాన బలక్రియై స్వాభావికీయాయురుక్కు-మెన్టుమ్ శొల్లక్కిఱ గుణోపదేశే త్తోడు, “నిర్గుణం నిరజ్ఞానమ్” “నిష్కళం నిష్క్రియం శాస్తమ్” ఎన్టు-నిర్గుణమాయ్ నిరజ్ఞానమాయ్ నిష్కళమాయ్ నిష్క్రియమాయ్ శాస్తమాయురుక్కు-మెన్టిఱ గుణనిషేధమ్ విరోధిక్కుమ్.

అప్పడియే, “య ఏషోఽస్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే హిరణ్యశ్శ్రుర్హిరణ్యకేశ ఆప్రణఖాత్సర్వపవ సువర్ణః” ఎన్టు-ఆదిత్యే నడువిలే హిరణ్మయనాయ్ పాత్కొన్టు కేశాదికలైయైయనాయ్ నఖిమ్ తుడక్కమాన ఎల్లామ్ సువర్ణమాకయిరుక్కిఱ పురుషయావనారూపా కాణప్పడుకితానెన్టుమ్, “తస్య యథా కప్యాసం పుణ్డరీక మేవమక్షిణీ” ఎన్టు-అవనుక్కు, నిరమ్బిన నీరిలే కిళమ్బి ప్పరుత్త నాశత్తిలే యిరుప్ప తాయ్ ఆదిత్యకిరణత్తాలే అలర్ తప్పట్ట తామరై యాతారుపడి యిరుక్కుమ్, ఇప్పడియే కణ్ణిరణ్ణ మిరుక్కు-మెన్టుమ్; “యథా మహా

(౧) ము-౨-౩. (౨) శ్వేతా-౬-౮. (౩) ఆత్మోపనిషత్.

(౪) శ్వే-౬-౧౯. (౫) ఛా-౧-౬-౬. (౬) బృ-౪-౩.

వాసః" (౧) "ధ్యేయస్సదా సవిత్సమణ్డలమధ్యవర్తీ నారాయణస్సరసి
జాసనసన్నివిష్టః । కేయూరవాన్ మకరకుణ్డలవాన్ కిరీటీ హరీ హిర
ణ్మయవపుర్ధ్వత శబ్దచక్రం" ఇత్యుక్త విగ్రహవిభూషణాదియోగేన
(౨) "యత్తద్రదేశ్యమగ్రాహ్యమగోత్రవర్ణ మచక్షుశ్శ్రోత్రం తదపాణి
పాదం నిత్యం విభుం సర్వగతం సుసూక్ష్మమ్" (౩) "రూపవర్ణాదివిర్దేశ
విశేషణ వివర్జితం" ఇత్యాది రూపాది నిషేధో విరుధ్యతే.

రజతం వాసః" ఎన్టు - మహ్నిటీనూత్త్రాలే పాన్తై విశిత్త వాసమ్నహ్నే.
పాత్కెన్త వశివెన్తుమ్; " ధ్యేయస్సదా సవిత్సమణ్డలమధ్యవర్తీ నారాయ
ణస్సరసిజాసన సన్నివిష్టః । కేయూరవాన్ మకరకుణ్డలవాన్ కిరీటీ హరీ హిర
ణ్మయవపుర్ధ్వత శబ్దచక్రం" ఎన్టు-సవిత్సమణ్డల మధ్యవర్తీ నారాయణ
యాన నారాయణ తామరై పూవాకిఱి ఆసనత్తిలే ఇరుప్పనామయే,
తోళోవళైకళైయుడైయనాయ్, మకరకుణ్డలజళై యుడైయనాయ్,
కిరీటాభిషేకత్తై యుడైయనాయ్, హరత్తై యుడైయనాయ్, హిరణ్మయమాన
వశివైయుడైయనాయ్, ధరిక్కప్పట్ట శబ్ద చక్రత్తైయుడైయనాయ్,
నాక ఎప్పొత్తుమ్ ధ్యానమ్ పణ్ణప్పడుమెన్తుమ్ శొల్లప్పట్ట విగ్రహభూషణ
గాదియోగత్తోడు, " యత్తద్రదేశ్యమగ్రాహ్య మగోత్రవర్ణమచక్షు
శ్శ్రోత్రం తదపాణిపాదం నిత్యం విభుం సర్వగతం సుసూక్ష్మమ్"
ఎన్టు-యాతొరువన్తుంకాణవుమ్ కేల్కువుమ్ పడాతే, పేరుమ్ నిఱము
మీన్టియే, చక్షుశ్శ్రోత్రాదియాన ఇన్దియజ్జఘమిన్టియే, పాణిపాదాది
యాన అవయవజ్జఘమిన్టియే, నిత్యమాయ్, విభువాయ్, సర్వత్తిలుము
ణ్డాయ్, మిశవుమ్ సూక్ష్మమాయరుక్కుమెన్తుమ్; "రూపవర్ణాది విర్దేశ
విశేషణ వివర్జితం" ఎన్టు - అవయవమ్ నిఱమ్ ముతలానవత్తైచ్చొ
ల్లుమ్ శబ్దజ్జళాల్ విశేషిక్కప్పడాతవనెన్తుమ్ శొల్లూకిఱి రూపాదినిషే
ధమ్ విరోధిక్కుమ్.

తథా, (౧) “పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని త్రిపాదస్యైవమృతం దివి” (౨) “విస్తారస్సర్వభూతస్య విష్ణోస్సర్వమిదం జగత్” ఇతి సమస్త విభూతియోగేన (౩) “నేహ నానాఽస్తి కిచ్చన” ఇతి నానాత్వ నిషేధో విరుద్ధతే.

ఏవం సర్వత్రాఽఽపాతప్రతీతమిదం విరోధజాతం తత్ర నిరూపిత పాక గుణాదిభేదేన యథా పరిహీయతే, తద్వదత్రాఽపి పాకాదిభేద నిబంధనాధికారభేదేన వ్యవస్థితత్వాత్ విరోధఏవ నాఽస్తి. యథాఽధికారమేవ ప్రామాణికార్థస్వీకారః; నతు సర్వస్య సర్వ

అప్పడియే, “పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని త్రిపాదస్యైవమృతం దివి” ఎఱ్ఱ - ఇప్పరమపురుషనుక్కు విశ్వభూతజ్జఘమ్ విభూతియిల్ నాలొన్తెన్నుమ్మడి ఏకదేశమాయిరుక్కుమ్, పరమన్యోమ త్రిలే నిత్య మాన విభూతి ముక్కుతెన్నుమ్మడి పెరు త్తిరుక్కుమెఱ్ఱమ్; “విస్తార స్సర్వభూతస్య విష్ణోస్సర్వమిదం జగత్” ఎఱ్ఱ - ఇజ్జగ త్తెల్లామ్ ఎల్లా భూతమాయ్ నిత్కిఱ విష్ణువిన్నీడై య పరప్పాయిరుక్కుమెఱ్ఱమ్ శొల్లు కిఱ సమస్తవిభూతియోగత్తోడు, “నేహ నానాఽస్తి కిచ్చన” ఎఱ్ఱ-ఇన్ద వస్తువిల్ నానావాయ్కోణ్డె వేఱుపట్టరుప్పతోన్దుమిల్లె యెన్గిఱ నా నాత్వనిషేధమ్ విరోధిక్కుమ్.

ఇప్పడి ఎల్లావిడ త్రిలుమ్ విఱ్ఱుక్కాట్టిలే కున్నేలే తోన్దుకిఱ ఇన్ద విరోధజ్జెల్లామ్ అవ్వో విడ త్రిలే నిరూపిక్కప్పట్ట పాక గుణాది భేదజ్జ థాలే యాతారుపడి పరిహరిక్కప్పడుకిఱతు, అతుపోల్ ఇవ్విడ త్రిలుమ్ పాకాదిభేదమడియాన అధికారభేదత్తాలే అఱుతియిడప్పడుకై యాలే విరోధమిల్లె. అధికారత్తుక్కిడాయే యిరుక్కుమ్ ప్రామాణికమాన అర్థత్తినుడై య స్వీకారమ్, అల్లతు ఎల్లార్కు మెల్లామ్ స్వీకరిక్క వేణ్డావెన్దితే శురుజ్జి యిరుప్పతు. అతు శ్రీగీతైయిలే శొల్లప్పట్టతు;-

ఇతి సజ్జిహః. తదుచ్యతే:- (౧) “త్రైగుణ్యవిషయావేదా నిస్త్రైగుణ్యో భవాఽర్జున । నిర్ద్వంద్వో నిత్యసత్త్వస్థో నిర్మోగక్షేమ ఆత్మవాన్ । యా వానర్థ ఉదపానే సర్వతస్సంప్లుతోదకే । తావాన్ సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణ్య విజానతః” ఇతి అలమతి ప్రసక్తేన.

తస్మాత్ అస్య “సర్వధర్మాః” ఇతి శ్లోకస్య శబ్దాధికత తత్త్వార్థ ఏవ యుక్తియుక్త ఇతి సర్వధర్మపరిత్యాగపూర్వకం శరణవరణం సర్వ ప్రమాణావిరుద్ధం పృథగుపాయత్వేన విధీయత ఇత్యవగ న్నవ్యమ్. ౩౧.

నను - భావ్యకారేణ పరస్థోక వివరణదశాయాం యోజనా

“త్రైగుణ్యవిషయా వేదా నిస్త్రైగుణ్యో భవాఽర్జున । నిర్ద్వంద్వో నిత్య సత్త్వస్థో నిర్మోగక్షేమ ఆత్మవాన్” ఎన్టు - అర్జునన! వేదజ్ఞభాకితై గుణత్రయవిశిష్టరై విషయమాక ఉజ్జతాయురుక్కుమ్, నీ, త్రైగుణ్యతై విట్టు, నిర్ద్వంద్వనాయ్, నిత్యమాన సత్త్వగుణత్తిలే నిన్టు, యోగ క్షేమ జ్ఞతై విట్టు, ఆత్మవానాయురువెన్టుమ్; “యావాన్ సర్థ ఉదపానే సర్వతస్సం ప్లుతోదకే । తావాన్ సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణ్య విజానతః” ఎన్టు- ఎన్టు మొక్క నీర్ నితైన్దు నీర్ నితైయిల్ యాతోరశపు ప్రయోజనమ్ కొభ్యమ్, అతిపుడైయ బ్రాహ్మణనుక్కుమ్ ఎల్లా వేదజ్ఞభిలుమ్ అవ్యశవే ప్రయోజనమెన్టుమ్ ఇప్పడియాల్ అధికమాక ప్రతిపాదిత్రతు పోరుమ్.

ఇని ఇప్పడి విరోధమిల్లామైయాల్; ఇన్దు “సర్వధర్మాన్” ఇత్యాది శ్లోకత్తుక్కు శబ్దసిద్ధమాన అర్థమే యుక్తమెన్టు సర్వధర్మపరిత్యాగ పూర్వకమాన శరణవరణమానతు సర్వప్రమాణజ్ఞభుక్కు మవిరుద్ధ మూతైయాలే, తనిత్తు ప్రధానమాన ఉపాయమాక ఇన్దు శ్లోకత్రాతే విధిక్క-ప్పడుకితెన్టు బుద్ధిపణ్ణప్పడుమ్. 3౧.

ఇన్దు శ్లోకత్తుక్కు భావ్యకార రయభిచ్చెయ్కితపాతు ఇరణ్ణు

ప్రకరణం.] అస్య పృథగుపాయత్వే గీతాభాష్యావిరోధః. ౪౦౫

ద్వయేనాఽస్య క్లోకస్య భజనశేషత్వం ప్రతిపాదితమ్, తత్కథమస్య పృథగుపాయత్వమితి. 3౨.

తదుచ్యతే - తత్రాఽపి ద్వితీయ యోజనాయాం భక్త్యా రమ్య విరోధి పాప ప్రాయశ్చిత్త కృచ్ఛాది ప్రతినిధిత్వ ప్రతిపాదనేన సామాన్య కరత్వనిధేః పృథగుపాయత్వం వివక్షితమ్. తథాచ స్తర్కతే, (౧) “ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపః కర్మాత్మకాని నై । యాని తేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణం పరమ్” ఇతి. అత్రాఽనుస్మరణమ్-తత్తత్ప్రాయశ్చిత్త నివర్త్య పాపనివృత్త్యుపాయత్వాధ్యవసాయః. 33.

అనయా నీత్యా భగవతస్సర్వశక్తేః పరమకారుణికస్య సర్వో యోజనైయాలే భక్తిశేషత్వతై యదుభిచ్చేయతారాయరుక్మ, ఇతు తనిత్రోరుపాయతై ప్రతిపాదిక్కిట తెన్నిటవిడ మెజ్జనే శొల్లమ్మడి యెన్నిల్:- 3౨.

.. అవిద త్రిటమ్ ఇరణ్ణామ్ యోజనైయాలే, భక్త్యా రమ్య విరోధి పాపజ్ఞభుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమాన కృచ్ఛాదికభుక్కు ప్రతినిధియాక ప్రతిపాదిక్కైయాలే, అన్దప్రాయశ్చిత్తజ్ఞశ్లామ్ శెయ్యమ్ కార్యతై చ్చెయ్యవత్త్రాకైయాలే, అజ్ఞ పృథక్కాన ఉపాయమాక వివక్షిక్కు ప్పట్టతు; అప్పడి, “ప్రాయశ్చిత్తాన్యశేషాణి తపః కర్మాత్మకాని నై । యాని తేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మరణం పరమ్” ఎన్దు-ఎల్లా ప్రాయశ్చిత్తజ్ఞభుమ్ తపస్సైయమ్ కర్మత్తేయమ్ వడివాక వుడైయతాయరుక్కుమ్, అనై యెల్లావత్త్రుక్కుమ్ శులాయరుక్కుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ కృష్ణానుస్మరణమెన్దు శొల్లప్పట్టతు. ఇవిద త్రిల్ అనుస్మరణమావతు-అవోప్రాయశ్చిత్తజ్ఞశ్లాల్ పోక్కప్పడుమ్ పాపజ్ఞై ప్పొక్కుకైక్కు ఇన్ద కృష్ణనే ఉపాయమెన్నిట అధ్యవసాయమ్. 33.

ఇన్ద న్యాయత్రాలే, సర్వశక్తియాయ్ పరమకారుణికనాన భగ

పాయకార్యకరత్వాత్, పురుషార్థోపాయభూతా నుదుష్కరణ
సర్వా ధర్మా పరిత్యజ్య తత్తత్పురుషార్థ సాధనత్వేన భగవచ్చరణ
వరణం యుక్తమేవ. ఏవము క్తమభియుక్తైరేతస్యోక్తకార్యమే, (౧)
“నుదుష్కరణ శోచేద్యో యేన యేనేష్టహేతునా స స తస్మాదహ
మేవేతి చరమశ్లోక సజ్జహి” ఇతి. 3౪.

అథ ప్రతిపదార్థో నిరూప్యతే.

“సర్వధర్మా” ఇత్యత్ర ధర్మశబ్దః-(౨) “చోదనాలక్షణోఽర్థో
ధర్మః” ఇతి శ్రుతి స్మృతిచోదితం భోగ మోక్షరూపేష్టపాయ మభి
ధత్తే. బహువచనేన తేషామనేకత్వం ప్రదర్శ్యతే. తేషాం కర్తయోగ
వానుక్కు సర్వోపాయ కార్యకరత్వముద్దాకైయాల్, పురుషార్థోపాయ
భూతజ్ఞతాయ్ మికపుష్ దుష్కరజ్ఞతాన సర్వధర్మజ్ఞై పరిత్యజిత్తు,
అహ్వో పురుషార్థజ్ఞుక్కు సాధనమాక భగవచ్చరణవరణమే ప్రాప్త
మేష్టతాయీత్. ఇప్పడి అభియుక్తరుమ్, “నుదుష్కరణ శోచేద్యో
యేనయేనేష్టహేతునా స స తస్మాదహమేవేతి చరమశ్లోకసజ్జహి” ఎన్టు-
యావనారువన్, తనక్కు దుష్కరమాయిరుక్కితి యాతొరు యాతొరు
ఇష్ట సాధనత్తాలే శోకిక్కుమ్, అవనుక్కు, అహ్వో సాధనవిశేషమ్ నానే
యెన్టు చరమశ్లోకత్తుక్కు చ్చురుక్కుమాన అర్థమెన్టుకొణ్ణ ఇన్ద శ్లోక
త్తుక్కు త్తాత్పర్యమ్ శొన్నార్కళ. 3౪.

అన సర్వమ్ పదన్తోటుమ్ అర్థమ్ నిరూపిక్కుప్పదుకిటతు.

“సర్వధర్మా” ఎన్గిట విడత్తిల్ ధర్మశబ్దమ్, “చోదనాలక్ష
ణోఽర్థో ధర్మః” ఎన్టు-చోదనై యాకిట విధివాక్యత్తై ప్రమాణమాక
వుడైత్తాయరుక్కు మర్థమ్ ధర్మమెన్టుకొణ్ణ మిమాంసా సూత్రత్తిలే
శొల్లుకిటపడియే శ్రుతి స్మృతి చోదితమాయ్, భోగ మోక్షరూప
మాన ఇష్టత్తుక్కు ఉపాయత్తై చ్చొల్లుకిటతు. “ధర్మాన్” ఎన్గిట బహు
వచనత్తాలే, అవై తా బహువిధమాయిరుక్కు-మెన్టు కాట్టప్పదుకిటతు.

(౧) రహస్యత్రయసాశే.

(౨) పూర్వహి-౧-౧-౨.

జ్ఞానయోగ భక్తియోగరూపేణ త్రైవిధ్యమ్. ఏతే త్రయ ఉపాయాః పరస్పరసహచర్యేణ ప్రత్యేకం పురుషార్థసాధకాః. తత్ర జ్ఞాన భక్త్యనుగృహీతం కర్త జనకాదిషు దృష్టమ్, కర్త భక్త్యనుగృహీతం జ్ఞానం భరతాదిషు దృష్టమ్, కర్త జ్ఞానానుగృహీతా భక్తిః పరమాదిషు దృష్టా. తేషు తేషు తత్తత్పాధాన్యాత్ త్రైవిధ్యమ్.

భగవచ్ఛాస్త్రే, (౧) “ఉపాయాస్తే త్రయః పూర్వే కథితాశ్చావధారితాః । వ్యాచక్ష్యాన్ము చతుర్థం తముసాయం పరమమ్బుజే” (౨) “ఉత్తారహేతవోఽమీషాముసాయా విహితా మయా । కర్త సాఙ్ఖ్యం తథా యోగ ఇతి శాస్త్రవ్యపాశ్రయాః । నిక్షేపాపరపర్యాయో

అవ్యుపాయజ్ఞోత్థా, కర్తయోగమ్ జ్ఞానయోగమ్ భక్తియోగమేస్తు మూన్తు వక్త్రేయాయురుక్కుమ్. ఇవై మూన్తు ఉపాయజ్ఞభుమ్ ఒస్తుక్కున్తు సహకారియాయ్ క్కొణ్ణు తని తనియే పురుషార్థజ్ఞభుక్కు సాధనజ్ఞభు యురుక్కుమ్. అవిడత్తిలే, జ్ఞానభక్తికళాలే అనుగ్రహిక్కప్పట్ట కర్త మానతు జనకాదికల్ పక్కలిలే కాణలామ్; కర్త భక్తికళాలే అనుగ్రహిక్కప్పట్ట జ్ఞానమానతు ఆదిభరతాదికల్ పక్కలిలే కాణలామ్; కర్త జ్ఞానజ్ఞభాలే అనుగ్రహిక్కప్పట్టభక్తియానతు ప్రహ్లాదాదికల్ పక్కలిలే కాణలామ్. అవ్ అధికారికభిడత్తిల్ అవ్ కర్తాదికభిన్ ప్రాధాన్య త్రాలే త్రైవిధ్యమాకక్కడవతు. అప్పడి భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే, “ఉపాయాస్తే త్రయః పూర్వే కథితాశ్చావధారితాః । వ్యాచక్ష్యాన్ము చతుర్థం తముసాయం పరమమ్బుజే” ఎన్తు - మున్నే మూన్తు ఉపాయ జ్ఞో శొల్లప్పట్టన, అవై బుద్ధిపణ్ణప్పట్టన, తాయే! పరమాన నాలా ముసాయతై అరుభిచ్చెయ్యవేణుమెన్తుమ్; “ఉత్తారహేతవోఽమీషా ముసాయా విహితామయా । కర్త సాఙ్ఖ్యం తథా యోగ ఇతి శాస్త్రవ్యపాశ్రయాః” ఎన్తు - కర్తమెన్తుమ్ జ్ఞానమెన్తుమ్ భక్తియోగ మెన్తుమ్ శాస్త్రతై వ్పదీరియరుప్పన మూన్తు ఉపాయజ్ఞో ఇవ్వాత్తా

న్యూనః పశ్చాజ్ఞసంయుతః | స న్యూనస్త్యాగ ఇత్యుక్త శ్వరణాగతిరిత్యపి | ఉపాయోఽయం చతుర్థస్తే ప్రోక్తశ్శీఘ్రఫలప్రదః | అస్మిహి వర్తమానానాం విధౌ విప్రనిషేవితే | పూర్వేత్రయ ఉపాయాస్తే భవేయరమనోహరాః” ఇతి బహుశః కర్తృ సాక్ష్యాదీనాం త్రిత్వం శరణవరణస్య చతుర్థోపాయత్వముక్తమ్. అతో ధర్మశబ్దస్య బహువచనాస్తత్త్వం వివక్షితమ్. ౩౫.

కిచ్చ-కర్తృదీనామవాస్తవభేద బాహుళ్యాత్ బహుత్వోక్తిః. తత్ర కర్తృ, నిత్య నైమిత్తిక కామ్యరూపేణ, తత్రాఽప్యగ్నాధాన క్కఘక్కు క్కరై యేఱుకైక్కు హేతువాక ఎన్నాలే విధిక్కుప్పట్టన వెన్ఱుమ్; “నిత్యేపాపరపర్యాయో న్యూనః పశ్చాజ్ఞసంయుతః | స న్యూనస్త్యాగ ఇత్యుక్త శ్వరణాగతిరిత్యపి” ఎన్ఱు - నిత్యపక్షే వేఱారు పేరాక ఉడైత్తాయరుక్కిఱ న్యూనమానతు ఐన్ఱు అజ్ఞత్తోడే కూడియరుక్కుమ్, అతు న్యూనమెన్ఱుమ్ శరణాగతి యెన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్టతెన్ఱుమ్; “ఉపాయోఽయం చతుర్థస్తే ప్రోక్తశ్శీఘ్రఫలప్రదః | అస్మిహి వర్తమానానాం విధౌ విప్రనిషేవితే | పూర్వేత్రయ ఉపాయాస్తే భవేయరమనోహరాః” ఎన్ఱు - ఇన్ఱ నాలావతు ఉపాయమునక్కు చొల్లప్పట్టతు, జ్ఞానవాన్ఱళాలే నేవిక్కుప్పట్ట ఇవ్వుపాయుత్తిలే వర్తిప్పార్క్కుమున్ఱు, జ్ఞాన మూన్ఱు ఉపాయజ్ఞభుమ్ నెఱుక్కు నన్ఱాయరాతెన్ఱుమ్, పల విధజ్ఞభిలుమ్ కర్తజ్ఞాన భక్తికళాయ్కోణ్ఱు ఉపాయాన్తరజ్ఞో మూన్ఱాయరుక్కుమెన్ఱుమ్, శరణాగతి నాలాముపాయమెన్ఱుమిడముమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఆకైయాలే, ధర్మశబ్దత్తిల్ బహువచనమానతు అర్థవత్తాయరుక్కుమెన్ఱుతాయీర్దు. ౩౫.

ఇన్ఱముమ్, కర్తృదీకల్ తనిత్తనియే బహుళజ్ఞళాకైయాలే బహువచనమ్ శొల్లిర్ద్రాకవుమామ్. అవ్విడత్తిల్ కర్తమావతు, నిత్యమ్, నైమిత్తికమ్, కామ్యమెన్ఱిఱ భేదత్తాలుమ్; అతుత్తనిల్ అగ్నాధానమ్,

దర్శపూర్ణమాసాఽగ్నిష్టోమాదిరూపేణ, యాగసత్రాదిరూపేణ చ బహువిధమ్, జ్ఞానశక్తి, స్వరూపభేదనిబంధన విద్యాభేదాద్యహువిధమ్.

అత ఏవహి సద్విద్యా దహరవిద్యాది వికల్పభేదః. భక్తిశ్చ, ధ్యానార్చన ప్రణామాదిరూపేణ బహువిధా. తదుక్తిమ్, (౧) సతతం కీర్తయంతో మాం యతస్తత్సద్భక్తవ్రతాః । నమస్యస్తత్సద్భక్తభక్త్యా నిత్యయుక్తా ఉపాసతే ” (౨) “ మన్ననా భవ మదృక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు । మామేవైష్యసి యుక్తైవమాత్మానం మత్పరాయణః ” ఇతి.

3౬.

అగ్నిష్టోమమ్, దర్శపూర్ణమాసమెన్తుమ్, అప్తోర్యామమ్, వాజపేయమ్, సర్వతోముఖమెన్తు మిత్యాదియాక ఉజ్జాన ప్రకృతి వికృతిభేదత్తాలుమ్, యాగ సత్రాదిభేదస్థలాలుమ్ బహువిధమాయుక్కుమ్. జ్ఞానముమ్, ఉపాస్యమాన వస్తురూపభేదమపియాన సద్విద్యా దహరవిద్యాదికళాన ఉపాసన స్వరూపభేదత్తాలే బహువిధమ్. ఆత్రేయాలేయితే, సద్విద్యా దహరవిద్యాదికళాననై తనిత్తనియే స్వతస్ప్రపాయమాకవికల్పిత్తువగుకీటతు. భక్తియుమ్, ధ్యానార్చన ప్రణామాదిరూపత్తాలే బహువిధై యాయుక్కుమ్; “ సతతం కీర్తయంతో మాం యతస్తత్సద్భక్తవ్రతాః । నమస్యస్తత్సద్భక్తభక్త్యా నిత్యయుక్తా ఉపాసతే ” ఎన్తు - ఎన్వైయే ఎవృత్తుమ్ కీర్తియానిత్పరాయ్, దృఢవ్రతరాయ్ కొండ్లు ఎన్నారాధనత్తిలే యత్నిచ్చారాయ్, ఎన్వై భక్తియోజనమస్కరియానిత్పరాయ్, నిత్యయుక్తరాయ్ కొండ్లు ఉపానియానిత్పర్కశెన్తుమ్, “ మన్ననా భవ మదృక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు । మామేవైష్యసి యుక్తైవమాత్మానం మత్పరాయణః ” ఎన్తు - మదృక్తనాయ్ కొండ్లు ఎన్బక్కలిలే మనస్సాయ్ ధ్యానమ్ పణ్ణ, ఎన్వై ఆరాధి, ఎన్వై నమస్కరి, ఇప్పడి యోగతైష్ణి ఎన్వై యేవభక్తీననీ

అత్ర, (౧) “జన్మ కర్మచ మే దివ్యమేవం యో వేత్తి తత్త్వ తః । త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సాక్షాత్తున” ఇత్యవతార రహస్యజ్ఞానమ్, (౨) “యో మామేవమసమ్మాఢో జానాతి పురుషో త్తమమ్ । స సర్వవిద్య జతి మాం సర్వభావేన భారత ॥ ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తిం మయానఘః । ఏతద్బుద్ధ్యా బుద్ధిమాన్ స్యాత్కృత కృత్యేష భారత” ఇత్యుక్త పురుషోత్తమ విద్యాచ, (౩) “దేశోఽయం సర్వకామధుక్” ఇత్యుక్తి పుణ్యదేశవాసశ్చ, (౪) “త్వవన్ నామసహ

ఎన్నెయే ప్రాపియానిట్కుతి ఎన్దు భక్తియోగ త్తినునైయ అవాన్తర భేదమ్ శొల్లప్పట్టతు. 3౬.

ఇన్ద ఉపాయజ్ఞితే, జన్మ కర్మచ మే దివ్య మేవం యో వేత్తి తత్త్వతః । త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సాక్షాత్తున” ఎన్దు- ఎన్నునైయ జన్మతైయుమ్ కర్మజైయుమ్ ఇప్పడి దివ్యమాక ఉశ్శపడి యతికితా యావనారువ, అవన్ దేహతై ఎట్టు ప్పిన్నె ఒరు జన్మ త్తిలే పుకా, ఎన్నెయే ప్రాపియానిట్కుమెన్దు అన్బననుక్కు అరుళిచ్చెయ్త అవతారరహస్యజ్ఞానముమ్, “యో మామేవమసమ్మాఢో జానాతి పురుషోత్తమమ్ । స సర్వవిద్య జతి మాం సర్వభావేన భారత” ఎన్దు-యావనారువన్ కలక్కమగ్గులు ఇప్పడి ఎన్నె పురుషోత్తమనాక వతికితా, అవన్ సర్వజ్ఞనాయక్కుణ్ణు సర్వప్రకారత్తులుమ్ ఎన్నె నేపియానిట్కుమెన్దుమ్; “ఇతిగుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తిం మయానఘః । ఏతద్బుద్ధ్యా బుద్ధిమాన్ స్యాత్కృత కృత్యేష భారత” ఎన్దు- ఇప్పడి గుహ్యతమమాన ఇన్దశాస్త్రమానతు ఎన్నా లే ఉనక్కు చొన్ల ప్పట్టతు, ఇతై యతినాల్ భారతనే! బుద్ధిమానుమాయ్ కృతకృత్యను మామెన్దు మరుళిచ్చెయ్త పురుషోత్తమవిద్యయుమ్; “దేశోఽయం సర్వకామధుక్” ఎన్దు - ఇన్ద దేశమానతు సర్వకామతైయుమ్ పూర్ణ

(౧) గీ-౪-౯. (౨) గీ-౧౫-౧౯. (౩) గాయ-శ్రీరక్తమా, (౪) భార-సహస్రనామ.

సేనా పురుషస్సతతోత్థితః । వాసుదేవాశ్రయోమర్త్యో వాసుదేవపరాయణః । సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా యాతి బ్రహ్మ సనాతనమ్” ఇతి నామ సజ్జీర్ణనామ్నా పురుషార్థసాధనభూతాన్యేతాని కర్మజ్ఞానాదిషు యథా యోగమస్తర్కృతానీతి త్రైవిధ్యమేవ వ్యవస్థితమ్. తథాచోక్తమ్ - దీనాం బహువిధత్వమానుశాసనికే; - (౧) “శ్రుతం పురాణ మయా భరతసత్తమ! కృతోస్మి దానవిధిశ్చైవ తపాంసి నియమాశ్చ యే । వేదవాదప్రసిద్ధాశ్చ వాజపేయాదయోఽపరే । యజ్ఞాద్రవిణ మాకుమేష్టుశ్శొల్లపృట్ట పుణ్య దేశవాసముమ్; “స్తువన్ న్నామసహస్రేణ పురుషస్సతతోత్థితః । వాసుదేవాశ్రయో మర్త్యో వాసుదేవపరాయణః సర్వపాపవిశుద్ధాత్మా యాతి బ్రహ్మ సనాతనమ్” ఎష్టు-ఎప్సోతు మేఘు నిరున్తు నామసహస్రతా లే స్త్రుతమ్ పణ్ణుకితి ఇన్ద వాసుదేవాశ్రయనాన పురుషనానమ్, వాసుదేవపరాయణాయ సర్వపాపజ్ఞభుమ్ విట్టు శుద్ధ మాన స్వరూపతై యుడై త్రాయ్కోఙ్ఘ సనాతనమాన బ్రహ్మతై ప్రాపి యానిట్టు మేష్టు శొల్లపృట్ట తీరునామసజ్జీర్ణనముమ్ పురుషార్థత్తుక్కు సాధకజ్ఞభావైయాలే, కీర్తించొన్న కర్మజ్ఞాన భక్తికలితే యోగ్యతై కీదాక అన్తర్భవిక్కుమ్. దేశవాసమ్ కర్తవ్యరూపమాకైయాలేకర్మ త్తిలే అన్తర్భవిక్కుమ్; అవతార రహస్యజ్ఞానముమ్ పురుషోత్తమ విద్యైయుమ్ జ్ఞాన త్తిలే అన్తర్భవిక్కుమ్; తిరునామసజ్జీర్ణనమ్ భక్తి యిలే అన్తర్భవిక్కుమ్; ఆకైయాల ఉపాయశ్చైవిధ్యమ్ వ్యవస్థిత మేష్టుతాయిత్రమ్. అప్పడియే కర్మాదికభుడైయ బహువిధత్వమానతు మహాభారత త్తిలే ఆనుశాసనిక త్తిలే శొల్లపృట్టతు;- “శ్రుతం పురాణ మఖిలం మయాభరతసత్తమ! కృతోస్మి దానవిధిశ్చైవ తపాంసి నియ మాశ్చ యే” ఎష్టు-భరతసత్తమనే! పృథ్వీయతాన అర్థమెల్లామ్ కేట్టు వృట్టతు, ఎల్లా దానవిధియుమ్ తపస్సుక్కుళుమ్ నియమజ్ఞభుమ్ కేట్టు వృట్టన; “వేదవాదప్రసిద్ధాశ్చ వాజపేయాదయోఽపరే । యజ్ఞాద్రవిణ

నిష్పాద్యా అగ్నిహోత్రానుచాలితాః । జపయజ్ఞాశ్చ వివిధా బ్రాహ్మ
 గానాం తపస్వినామ్ । ఏకాదశచ యే ప్రోక్తా హవిర్యజ్ఞా ద్విత్య
 నామ్ । తేహం ఫలవిశేషాశ్చ ఉచ్ఛాధర్తాస్తథైవచ । అహన్యహని యే
 ప్రోక్తా మహాయజ్ఞా ద్విత్యనామ్ । వేదశ్రవణధర్తాశ్చ బ్రహ్మయజ్ఞ
 ఫలం తథా । వేదవ్రతవిధానశ్చ నియమా యేచ వైదికాః । స్వాహా
 స్వధాప్రణీతిశ్చ ఇష్టాపూర్తఫలం తథా । ఉత్తరోత్తర సేవాయామాశ్ర
 నిష్పాద్యా అగ్నిహోత్రానుచాలితాః ” ఎన్తు - వేదవాదజ్యోతి ప్రసీద్ధజ్ఞ
 భాయ్, ద్రవ్యత్వాలే సంపాదిక్కి పుడువనవాయ్, అగ్నిహోత్రత్వాలే
 రక్షిక్కి పుడుమ్ వాజపేయమ్ మురలాన అలార యజ్ఞజ్ఞభుమ్, జప
 యజ్ఞాశ్చ వివిధా బ్రాహ్మగానాం తపస్వినామ్, ఏకాదశచ యే ప్రోక్తా
 హవిర్యజ్ఞా ద్విత్యనామ్ ” ఎన్తు - తపస్వికభాన బ్రాహ్మగర్భకుడైయ
 వివిధమాన జపయజ్ఞజ్ఞభుమ్, త్రైవిధికరాన ద్విత్యకుచ్చొల్లప్పట్ట
 హవిర్యజ్ఞజ్ఞభాన పతినోస్తుమ్, “తేహం ఫలవిశేషాశ్చ ఉచ్ఛాధర్తాస్తథై
 వచ । అహన్యహని యే ప్రోక్తా మహాయజ్ఞా ద్విత్యనామ్ ” ఎన్తు - అన్త
 యజ్ఞజ్యోతుడైయ ఫలవిశేషజ్ఞభుమ్, ఉతిక్ నెల్లు పెలుక్కుకైయాకిఱ
 ఉచ్ఛాధర్తముమ్, నాల్ తోటుముడ్డాకచ్చొల్లప్పట్ట పచ్చమహా యజ్ఞజ్ఞ
 భుమ్, “ వేదశ్రవణధర్తాశ్చ బ్రహ్మయజ్ఞఫలం తథా । వేదవ్రతవిధా
 నశ్చ నియమా యేచ వైదికాః ” ఎన్తు - వేదజ్ఞలైక్కొడ్డా కేట్కిఱ
 ధర్తజ్ఞభుమ్, అప్పడి బ్రహ్మయజ్ఞ ఫలజ్ఞభుమ్, వేదజ్యోతి విధిక్కిప్పట్ట
 వ్రతజ్ఞభుమ్, వేదత్తిల్ నియమజ్ఞభుమ్, “స్వాహాస్వధా ప్రణీతిశ్చ ఇష్టా
 పూర్తఫలం తథా । ఉత్తరోత్తర సేవాయామాశ్రమాగాశ్చ యత్ఫ
 లమ్ ” ఎన్తు - దైవికమాన స్వాహాకారముమ్, పితృమాన స్వధాకార
 ముమ్, ప్రణీతియుమ్, యజనాదికభుమ్, కిఱుక్కుకై తణ్ణేర్ పుణ్ణేర్
 వైక్కై తుడక్కిమాన ఇష్టాపూర్తజ్ఞభుమ్, ఆశ్రమజ్యోతి మేన్దెలుడ్డాన

మాగాంచ యత్ఫలమ్ | ప్రత్యేకశశ్చ నిష్ఠాయామాశ్రమాగాం మహా
మునే | మాసపక్షోపవాసానాం సమ్యగుక్తం ఫలం చ యత్ | అనాశి
నాశ్చ యే లోకా యేచ పశ్చతపా నరాః | వీరాధ్యాసం ప్రపన్నా
నాం యా గతిశ్చాగ్నిహోత్రిణామ్ | గ్రీష్మే పశ్చతపానాశ్చ శిశిరే
జలచారిణామ్ | వర్షే స్థణ్డిలశాయీనాం ఫలం యత్పరికీర్తితమ్ |
చక్రచరాగాంచ ద్విజానాం యత్ఫలం స్మృతమ్ | అన్నాదీనాశ్చ
దానానాం యత్ఫలం పరికీర్తితమ్ | సర్వతీర్థాభిషిక్తానాం నరాగాశ్చ
ఫలోదయః | రాక్షాం ధర్తాశ్చ యే లోకే సమ్యక్ఫలయతాం ప్రజాః |
సేవైయిత్ ఫలముమ్, “ప్రత్యేకశశ్చ నిష్ఠాయామాశ్రమాగాం మహా
మునే | మాసపక్షోపవాసానాం సమ్యగుక్తం ఫలం చ యత్” ఎన్తు-
తనితనియే ఆశ్రమజ్ఞులిలుణ్ణాన నిష్ఠేయై ఫలముమ్, మాసోపవాస
పక్షోపవాసజ్ఞుక్కు- నన్తాక చ్చొన్న ఫలజ్ఞుమ్, “అనాశినాంచ యే
లోకా యేచ పశ్చతపా నరాః | వీరాధ్యాసం ప్రపన్నానాం యా
గతిశ్చాగ్నిహోత్రిణామ్” ఎన్తు - ఉపవాసపరరాసవర్కభుజైయ
లోకముమ్ పశ్చాగ్నిమధ్యస్థరుజైయ ఫలముమ్, వీరకపోమ్ వర్షిపోనవ
రుజైయ గతియుమ్, అగ్నిహోత్ర హోమమ్ వర్షిసవర్కభుజైయ గతి
యుమ్, “గ్రీష్మేపశ్చతపానాంచ శిశిరే జలచారిణామ్ | వర్షే స్థణ్డిల
శాయీనాం ఫలం యత్పరికీర్తితమ్” ఎన్తు - గ్రీష్మత్తిల్ పశ్చాగ్ని
మధ్యస్థరాయుమ్, శిశిరత్తిల్ జలత్తీలేనిస్తుమ్, వర్షావిత్ మెఱుకినలేరై
యిలే యరుస్తుమ్ తపస్సై పృణ్ణువార్కు-చ్చొన్న ఫలముమ్, “లోకే
చక్రచరాగాంచ ద్విజానాం యత్ఫలం స్మృతమ్ | అన్నాదీనాంచ
దానానాం యత్ఫలం పరికీర్తితమ్” ఎన్తు-లోకత్తిల్ భూప్రదక్షిణమ్
పణ్ణుకిటి బ్రాహ్మణరుజైయ ఫలముమ్, అన్నాదిభుజైయ దానజ్ఞ
భుక్కు-చ్చొన్న ఫలముమ్, “సర్వతీర్థాభిషిక్తానాం నరాగాంచ ఫలో
దయః | రాక్షాం ధర్తాశ్చ యే లోకే సమ్యక్ఫలయతాం ప్రజాః” ఎన్తు-

యేచ సత్యవ్రతా లోకే యేచ తీర్థే కృతవ్రతాః । మాతాపితృపరా
యేచ గురువృత్తించ యే శ్రితాః । గో బ్రాహ్మణ పరిత్రాణే రాష్ట్రా
భిక్రమణే తథా । త్యజన్త్యభిముఖాః ప్రాణా నిర్భయాస్సత్వమాశ్రి
తాః । సహస్రదక్షిణానాంచ యా గతిర్దదతాం పరా । యేచ సన్ధ్యా
ముపాసంతే సమ్యగుక్తిమహవ్రతాః । తథా యోగవిధానశ్చ యద్ధృ
ఢేష్వపి శబ్దితమ్ । ఋగాద్యా శ్శ్చురయస్సర్వాశ్శ్చురీతా మే కురుసత్తమ
యే² పుణ్యపథాన్తత్ర తే² పి మే కృత్స్నశ్శ్చురీతాః । నచ దూష

ఎల్లాతీర్థజ్ఞులిమ్ స్నానమ్ పణ్ణిన మనుష్యరుడైయ ఫలముమ్, నన్తాక
ప్రజైకళై రక్షిక్కి² రాజాక్కళుడైయ ధర్మజ్ఞుమ్, “యేచ సత్య
వ్రతా లోకే యేచ తీర్థే కృతవ్రతాః । మాతాపితృపరా యేచ గురు
వృత్తించయే శ్రితాః” ఎన్టు-సత్యవ్రతరాసవర్కరుమ్, తీర్థత్తిలే వ్రతమ్
పణ్ణియిరుప్పారుమ్, మాతాపితాక్కళై శ్శుశూషిప్పారుమ్, గురుక్క
ళుడైయ అనువృత్తియై లడైన్దిరుప్పారుమానవర్కళుడైయ ఫలముమ్,
“గో బ్రాహ్మణ పరిత్రాణే రాష్ట్రాభిక్రమణే తథా । త్యజన్త్యభిముఖాః
ప్రాణా నిర్భయాస్సత్వమాశ్రితాః” ఎన్టు-గో బ్రాహ్మణరై రక్షిక్కి²
నిమిత్తమాకవుమ్ రాజ్యతై పురర్ అడర్ త్తతు నిమిత్తమాకవుమ్,
భయప్పడాతే నెళ్ళుతిలివియరాయ్ ఎతిరేటి ప్రాణనై విదువారుడైయ
ఫలముమ్, “సహస్రదక్షిణానాంచ యా గతిర్దదతాం పరా । యేచ
సన్ధ్యాముపాసంతే సమ్యగుక్తిమహవ్రతాః” ఎన్టు - ఆయిరమ్ దక్షిణై
కొడుక్కు మవర్కళుడైయ మేలాన గతియుమ్, నన్తాక చొల్లప్పట్ట
చెరియ వ్రతజ్ఞులై యుడైయరాయ్కొల్లు సన్ధ్యాపాసనమ్ పణ్ణువార్
గతియుమ్, “తథా యోగవిధానంచ యద్ధృఢేష్వపి శబ్దితమ్ । ఋగా
ద్యాశ్శ్చురయస్సర్వా శ్శ్చురీతా మే కురుసత్తమ” ఎన్టు - శాస్త్రజ్ఞులిలే
శొల్లప్పట్ట యోగానుష్ఠానముమ్, ఋక్ ముతలాన నర్వశ్రుతికళుమ్
ఎన్నారే² కేట్టుప్పట్టన; “యేచ పుణ్యపథాన్తత్ర తే² పి యే కృత్స్న

యితం శక్యం సద్భిరుక్తం హితం తథా" ఇతి.

32.

“ధర్మాన్” ఇతి ద్వితీయాంతత్వం వక్ష్యమాణ పరిత్యాగకర్తృత్వం దర్శయతి. అతవ భగవచ్చరణవరణాధికారిణి తద్వ్యతిరిక్తధర్మాణాం త్యాజ్యత్వమవగమ్యతే.

సర్వశబ్దేన తేషాం నిరవశేషపరిత్యాగో వివక్షితః. అన్యస్య శబ్దస్య, (౧) “సన్ధ్యాహీనోఽశుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్తృసు” (౨) “శాన్తో దాంత ఉపరత స్తితిక్షుస్సమాహితో భూత్వాఽఽత్తన్యేవాఽఽశశ్చుతాః । నచ దూషయితం శక్యం సద్భిరుక్తం హితం తథా” ఎన్తు - లోక త్తిల్ సన్ధ్యామాన హర్షజ్జలైర్లామ్ ఒన్తోభీయామలెన్నా లే కేల్లప్పట్టన, సత్తుక్కళల్ శొల్లప్పట్ట హితనూనతు ఒమవరాల్ కుర్తుమ్ శొల్లప్పడాతెన్తు, ధర్మభేదజ్జలైర్లామ్ ఒన్తోభీయామల్ భిష్ట న్బక్కలిలే ధర్మపుర్ర కేట్టానాక చొల్లిత్తీతే.

32.

“ధర్మజ్జలై” ఎన్తి ద్వితీయై, మేల్పొల్లుకిట పరిత్యాగత్తుక్కు ఇతై విషయమెన్తు శొల్లుకిటతు. ఆకైయాలే భగవానై ఉపాయ మాక వరిక్కిట అధికారిక్కు, అవనై యుభిన్త ధర్మజ్జలైర్లామ్ త్యాజ్య మెన్తు శొల్లిత్తీయిత్తు.

3౩.

ఇని, సర్వశబ్దత్వే, ఇన్త ధర్మజ్జలినుడై య నిశ్శేషపరిత్యాగమ్ శొల్లప్పడుకిటతు. ఇన్త సర్వశబ్దత్తుక్కు, “సన్ధ్యాహీనోఽశుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్తృసు” ఎన్తు-సన్ధ్యాహీననానవణ అశుద్ధనాయ్కొన్టు ఎన్టుమ్ సర్వకర్తృత్తిలు మనర్హనెన్తుమ్; “శాన్తో దాంత ఉపరత స్తితిక్షుస్సమా హితో భూత్వాఽఽత్తన్యేవాఽఽత్మానం పశ్యేత్” ఎన్తు-నిరహజ్జాక నాకైయాలే శాన్తనాయ్, ఇన్దియనిగ్రహత్తాలే దాన్తనాయ్, విషయ పారవశ్యమిల్లామైయాలే ఉపరతనాయ్, పొత్తెయైయై యనాయ్, సమాహితనాయ్కొన్టు తన్నెజ్జిల్ పరమాత్మైవై సాక్షాత్కరిప్పా

(౧) దక్షస్మృ-౨-౨౨. (౨) బృ-౬-౪-౨౩.

త్వానం పశ్యేత్." ఇతి సర్వకర్మోపకారకం సన్ధ్యావస్తనాదికమ్, ధ్యానోపకారకం శమాదికమ్, ఉభయోపకారకం సత్సాధ్యవదయాదికం సాత్వికతాస్తిక్యాదినమస్తత్సగుణజాతంచ వివక్షితమితి పృథగర్థం కేచిదిచ్చన్తి.

తస్మిన్ ; ఏషామపి ధర్మభేదజ్యేష్ఠన బహువచన వివక్షితత్వాత్ ; సర్వశబ్దస్య ధర్మవిశేషణత్వేన తమపనర్జన భూతత్వాచ్చ. ధర్మశబ్దస్సాన్వే ప్రధానే వ్యుత్పన్న ఇత్యుక్తమ్. అతఏవ త్యాజ్యానాం ధర్మాణాం కారస్యైవ సర్వశబ్దార్థః. ౪౦.

§

౪౧.

నెఱుమ్ శొల్లిప్పట్ట సర్వకర్మోపకారకమాన సన్ధ్యావస్తనాదికఱుమ్, ధ్యానోపకారకమాన శమ దమాదికఱుమ్, ఇర్లుక్కుముపకారకమాన సత్సాధ్యవదయాదికఱుమ్, సాత్వికతాస్తిక్యాది సమస్తాత్సగుణజాతముమ్ అర్థమాకవేణుమెఱుమ్ తనిఱ్ఱొరుపారుఱాక చ్చిలర్ శొల్లువర్కళ. ౪౧.

అతు అప్పడియాకమాట్టాతు; - అనైయుమ్ ధర్మభేదజ్ఞాతైయాలే బహువచనత్తిలే అకప్పడుకై యాలుమ్, సర్వశబ్దన్దా ధర్మశబ్దత్తుక్కు విశేషణమాయ్కోణ్ణు అనై ప్పిశెల్లుకై యాలుమ్. ధర్మశబ్దన్దా సాఱమాన ప్రధానత్తైయే శొల్లుమెఱుమ్ కీఱ్ఱేశొల్లిప్పట్టతు. అకై యాలే సర్వశబ్దత్తుక్కు అర్థమ్ త్యాజ్యమాన ధర్మజ్ఞానియైయ సాకల్యమాకకడనతు. ౪౦.

ఆనాల్, నిరూపకర్ ఇప్పడి సన్ధ్యావస్తనాదికలై ప్పొగుఱాక చ్చొల్లువానెన్నెన్నిల్;- ధర్మాన్తరత్తై విట్టు ధర్మాన్తరత్తై ప్పట్టుమవసుక్కు సన్ధ్యావస్తనాదికల్ అనువర్తిత్తుప్పొరక్కాణ్డెయాలే, అన్వవిధి శరణాగతి ధర్మత్తుక్కుమ్ ఇతు ప్రకారమామోవెన్ది శక్తైకభీకైక్కాక చ్చొన్నార్కళ తనైయల్లతు వాచకమాక చ్చొన్నార్కళ శల్లర్. అకై యాలే, ధర్మభేదమాన ఇనై బహువచన గృహీతమాకై యాలే, సర్వశబ్దత్తుక్కు సాకల్యమ్ పారుశెన్తతాయ్దు. ౪౧.

§ అత్ర వ్యాఖ్యానమరూపా మూలపత్రిక రచ్యాకీర్తన సమ్యక్తే.

అత్ర ధర్మశబ్దస్య (౧) “కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్” ఇతి సనాతనధర్మక్రోడీకారశబ్దావపి తస్య సర్వధర్మప్రతినిధిత్యేన స్వీకార్యతయా వక్ష్యమాణత్వాత్ తద్వ్యతిరిక్తవిషయత్వమవగస్తవ్యమ్. యద్వా, ఉద్గీఢాద్యుపాసనవత్ తత్తద్ధర్మాజ్ఞత్యేన భగవచ్ఛరణాగతే నిరమానత్వాత్, భగవత స్తదజ్ఞతయా ఉపాయత్వ మప్యస్యాఽధికారస్త్యాజ్యమేవేతి తథాకారేణ సనాతనధర్మస్యాఽపి త్యాజ్యధర్మాస్తస్యావః.

౪౨.

అథ ఏషాం త్యాగప్రకార ఉచ్యతే. (పరిత్యజ్యేతి) అత్ర త్యాగశబ్దేన స్వాభిమతార్థసాధనత్యేన అనుపాదేయత్వముచ్యతే. ౪౩.

నను - స్వాభిమతార్థసిద్ధ్యర్థం ఉపాయవిశేషమవలంబ్యమానస్య

ఇన్ద్ర ధర్మశబ్దమ్, “కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్” ఎన్దు-సనాతనధర్మమాన కృష్ణనైయుమ్ తనక్కుళ్యేయాక్కుకైక్కు శక్తషేయాకియమ్, సర్వధర్మజ్ఞభుక్కు మెతిర్ తట్టక మేలే అవన్ స్వీకరిక్కప్పడు కైయాలే, అవనై యొక్కిన్ద్ర ధర్మజ్ఞైచ్చొల్లుకిటతెన్దు అఱియప్పడుమ్. అజ్ఞనన్దియే, కర్తాజ్ఞమాన ఉద్గీఢాద్యుపాసనమ్మాలే అన్వో ధర్మజ్ఞభుక్కు అజ్ఞమాక భగవచ్ఛరణాగతి విధిక్కప్పడుకైయాలే, భగవాన్మజ్జయ ఉపాయాన్తరజ్ఞభుక్కు అజ్ఞమాన ఉపాయత్వముమ్ ఇవ్వధికారిక్కు త్యాజ్యమెన్దిట్టు, అన్ద ఆకారత్తాలే సనాతనమాన ధర్మత్తుక్కుమ్ త్యాజ్యధర్మత్తిలే అన్దర్యావమ్ శొల్లవుమామ్. ౪౪.

అనన్తరమ్, “పరిత్యజ్య” ఎన్దు కీథ్ నొచ్చన్ద ధర్మజ్ఞభినుజ్జయ త్యాగప్రకారమ్ శొల్లప్పడుకిఱు. అవ్విడత్తిల్, త్యాగశబ్దమ్, కీథ్ నొచ్చన్ద ధర్మజ్ఞో తన్నభిమతత్తుక్కు సాధనమాక ఉపాదేయమాక మాట్టాతెన్దిట ప్రతిపత్తియై క్కాట్టుకిఱు. ౪౫.

ఆనాల్, తన్నభిమతమ్ సిద్ధికైక్కాక ఉపాయవిశేషత్వైప్పత్

తదితరౌపాయస్వరూప పరిత్యాగోఽర్థసిద్ధిః; విద్యావిశేషనిష్ఠస్య విద్యా
స్తరవత్; అతఏవ హి తేషాం వికల్పః; తద్వనత్రాఽపి త్యాగస్య అర్థ
సిద్ధత్వేన విధేయత్వం నన్యాదితి; - ఉచ్యతే; - శరణవరణమాత్రస్య కర్త
వ్యత్వే తథా స్యాత్; తస్య ఉపాయాస్తరపరిత్యాగజ్ఞకత్వమత్ర పిఠిన్
తమ్. తచ్చ ల్యబ్యస్తేన పదేన ప్రకాశ్యతే. యథా (౧) “ప్రక్షాళ్య
పాదావాచామేత్ స్నాత్వా విధివదర్చయేత్ | స్థిత్యాఽర్ఘ్యం భానవే
దద్యాత్ ధ్యాత్వా దేవం జపేన్ననుమ్” ఇత్యాది విశిష్టవిధానమ్. ౪౪.

తత్ర అర్థసిద్ధిత్వాభావాద్విధ్యపేక్షా, అత్ర అర్థసిద్ధస్య కథం
ముమదనుక్కు, అత్యోఽస్తి ఉపాయజ్ఞానువైయ త్యాగమ్ తన్నవైయే
వారాతో? విద్యావిశేషనిష్ఠనుక్కు విద్యాస్తరత్యాగమర్థసిద్ధిమాయ
వరుమాపోలే; ఆకైయితే అవత్తుక్కు వికల్పముణ్ణాయితే; అప్పడి
ఇజ్ఞమ్ త్యాగమర్థసిద్ధిమూకైయా లే విధేయమూమాట్టాతీయెన్నిల్; -
శరణవరణమాత్రమ్ కర్తవ్యనూమిడత్తిల్ అప్పడియాకలామ్; అతక్కు
ఉపాయాస్తరత్యాగమజ్ఞనూయ్కొణ్ణ ఇవ్విడత్తిలే విధిక్కప్పడుకి
ఆతు. అతువుమ్ ల్యబ్యస్తమాన పదత్తాలే ప్రకాశిప్పిక్కప్పడుకిఆతు.
ఎన్నోలవెన్నిల్; - “ప్రక్షాళ్యపాదావాచామేత్ స్నాత్వా విధి
వదర్చయేత్ | స్థిత్యాఽర్ఘ్యం భానవే దద్యాత్ ధ్యాత్వా దేవం జపేన్న
నుమ్” ఎన్ఱ-కాలైక్కళువి ఆచమనమ్ పణ్ణువా, విధ్యుక్తిమాన
పడియే స్నానమ్ పణ్ణి అర్చిప్పా, ఆదిత్యనుక్కు నిస్తు అర్ఘ్యమ్
కొడుప్పా, దేవనై ధ్యానమ్ పణ్ణికొణ్ణ మన్తతై జపిప్పానెన్ఱుకొణ్ణ
ఆచమనాదికళుక్కు పాదప్రక్షాళనాదికళజ్ఞమూకైయా లే అవత్తుోడు
విశిష్టమాక విధిత్రాప్పోలే, ఇజ్ఞమ్ ధర్మత్యాగవిశిష్టమాక శరణ
వరణతై విధిక్కిఆతు. ౪౪.

అవిడత్తిల్ పాదప్రక్షాళనాదికళ అర్థసిద్ధిమల్లామైయా లే

విధిరితిచేత్ ; - ఉచ్యతే ; - అత్ర విధిత్సితః పరిత్యాగో నాన్తర్థసిద్ధః ; శరణవరణాభ్యతయా శాస్త్రసిద్ధత్వాత్ ; తదుచ్యతే-(౧) “ఉపాయాఽపాయసంయోగే నిష్ఠయా హీయతేనయా । అపాయసంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్సర్వం శరణం వ్రజేత్ । ఉపాయానాముపాయత్వస్వీకారేప్యేతదేవ ”

ఇతి. అయమర్థః - యథా నిషిద్ధరూప హింసాద్యపాయసంయోగే ప్రాయశ్చిత్తిత్వమ్, తథా విహితరూప కర్మాద్యపాయసంయోగేఽప్యధి కారభజ్జప్రసక్తాత్ అన్య శరణ వరణ నిష్ఠస్య ప్రాయశ్చిత్తిత్వం సమ్భవ

విధ్యపేక్షైయుక్తమ్, ఇన్ద పరిత్యాగమ్ అన్తసిద్ధమాకైయాలే విధ్య పేక్షైయైలైయెన్నిల్ ; అప్పడి శొల్లవొణ్ణాతు ; - ఇన్ద పరిత్యాగమర్థ

సిద్ధమల్లామైయాలే; ఇతుశరణవరణాభ్యమెన్బరణ్కు శాస్త్రపేక్షైయుక్తా కైయాల్ ; - “ ఉపాయాఽపాయసంయోగే నిష్ఠయా హీయతే

నయా । అపాయసంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయ శ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్సర్వం శరణం వ్రజేత్ । ఉపాయానాముప

ాయత్వస్వీకారేప్యేతదేవ హి ” ఎన్దు-ఉపాయజ్గళిన్సుడైయవుమ్ అపాయ జ్గళిన్సుడైయవుమ్ సంయోగ త్తిల్ ఇవ్వధికారియిన్సుడైయ ప్రప త్తిరిప్పై

కులైయుమ్, అపాయమ్ కలశినాల్ శడక్కెన ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణువా, ప్రాయశ్చిత్తమావతు - వినైయుమ్ శరణమ్పుకురుకై.

ఉపాయాన్తరజ్గళిల్ ఉపాయత్వబుద్ధి పణ్ణినాలుమ్ ఇతువే ప్రాయశ్చిత్త మెన్బుశొల్లప్పట్టతు; అతావతు-యాతొరుపడి శాస్త్రనిషిద్ధమాన హిం

సాదిరూపమాయుశ్శ అపాయజ్గళి సంబద్ధితాల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ వేణుమ్, అప్పడియే విహితమాన ఉపాయాన్తరజ్గళి సంబద్ధితాలుమ్

ఇవనుడైయ ఆకిచ్చన్యమాకితి అధికారభజ్జమ్ వరుకైయాల్, ఇన్ద శరణాగతసుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణుమెన్బు శాస్త్రసిద్ధమాకై యాలే, ఇన్ద ఉపాయాన్తరత్యాగమ్ శరణవరణత్తుక్కు అజ్గమామెన్బిట్ట

తీతి ఉపాయాంతర పరిత్యాగస్య శరణవరణాజ్ఞత్వసిద్ధేః, క్రితస్య పరిత్యాగస్య శరణవరణాజ్ఞత్వం మానాంతరావేద్యమితి విధేయత్వమస్త్యేవేతి.

నను - అత్ర ధర్మశబ్దస్య విహితానుష్ఠాన నిషిద్ధపరిహారమాచారభయవిధ ధర్మసజ్జిహ్వాసామర్థ్యాత్ నిషిద్ధపరిహారస్యాపి త్యాజ్యతయా విధేయత్వం సన్భూత్యతే; తచ్చోక్తముద్ధవగీతాయా మేతదుపాయత్వ విధానావసరే భగవతైవ, - (౧) “అతైతత్పరమం గుహ్యం శృణు యాదవనన్దన! సుగోప్యమపి వక్ష్యామి త్వం మే భృత్యస్సహృత్సఖా” (౨) “తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య చోదనాం ప్రతిచోదనామ్ । ప్రవృత్తిశ్చ నివృత్తిశ్చ శ్రోతవ్యం శ్రుతమేవవా । మామేకమేవ శరణమాత్మానం సర్వదేహినామ్ । యాహి సర్వాత్తభావేన యాస్యసి హ్యకుతో ఇతి నుడైయ లజ్గభావమ్ ప్రమాణాంతరవేద్యమల్లామైయాతే విధేయ మ్మన్తతాయాత్మైః. రగి.

. ఆనాల్, ఇన్విడత్తిల్ ధర్మశబ్దమ్ విహితానుష్ఠానముమ్ నిషిద్ధ పరిహారముమాకిఁ ఉభయవిధ ధర్మత్వైయుమ్ కాట్టవత్తగ్గాత్తై యాతే, నిషిద్ధపరిహారముమ్ త్యాజ్యమాయ్కొల్లు విధేయమాయ్కొల్లుతామ్; అతుతాఁ ఉద్ధవగీతైయిలుమ్ ఇన్ద్రప్రపత్త్యుపాయత్తై విధిక్కిఁ అవశవిలే భగవాన్తానే “అతైతత్పరమం గుహ్యం శృణు యాదవనన్దన! సుగోప్యమపి వక్ష్యామి త్వం మే భృత్యస్సహృత్సఖా । తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య చోదనాం ప్రతిచోదనామ్ । ప్రవృత్తిచ నివృత్తిచ శ్రోతవ్యం శ్రుతమేవవా । మామేకమేవ శరణమాత్మానం సర్వదేహినామ్ యాహి సర్వాత్తభావేన యాస్యసి హ్యకుతోభయమ్” ఎన్ద్ర రుభిచ్చయ్తాన్. అతావతు- యాదవనన్దననే! ఇన్ద్ర పరమమాన గుహ్యత్తై క్కేళ్, మిక్కుమ్ మత్తైక్కివేల్లువతా యిరుక్కుచ్చెయ్తేయుమ్ శొల్లక్కడవే, నీ ఎనక్కు భృత్యనుమాయ్ సహృత్తాయ్ సఖావు మాయన్దో ఇరుప్పతు; ఆత్తై యాతే ఉద్ధవనే! నీ విధిరూపమాన

శ్రీ ఇశ్ట మూలవాక్యాభ్యానన్దకుమ్ పత్త్యుత్థవైయాన్దమిద్దామ తాత్పర్యవైయాన్దమిద్దై. (౧) భాగ-౧౧-౧౧-౪౯. (౨) భాగ-౧౧-౧౨-౧౪.

భయమ్" ఇతి. అత్ర ప్రతిచోదనాశబ్దేన నిషేధవిధేస్త్యాజ్యత్వం దర్శితమ్. అనేనై కాథ్యాయకాఽపి ధర్మశబ్దేన నిషిద్ధపరిహారాంతర్యామస్వీకరణ్య ఇతి;- ౪౨.

తదిదముచ్చాస్త్రప్రతికీలానాం రుచిమాహాత్మ్యమితి చోద్యమ్ ; - ఉపాయవదపాయస్యాపి త్యాజ్యత్వవచనాత్. అన్యథా మహాపాతకాదీనామవిస్వధికారసిద్ధ్యర్థమవశ్యానుష్ఠేయత్వం ప్రసజ్యేత. తథానతి దుష్కరోపాయభూత కర్మజ్ఞానాదిపరిత్యాగాద్యచోదనైయైయమ్, నిషేధరూపమాన ప్రతిచోదనైయైయమ్, అవశ్యశీలే ప్రవృత్తియైయమ్ నివృత్తియైయమ్ ఇవై నిమిత్తమాక కేటక్ వేణుమవశ్యతైయమ్ కేటవశ్యతైయమ్ నేరాక విష్టు సర్వదేహికభుక్కు మాత్మావాన ఎన్నై యురువనైయమే సర్వప్రకారతాలుముసాయమాకవదై, అత్తాలే సంసారత్తిలాన్తాయమ్ భయమిల్లా మైయై యదై ప్రతియెన్తు. ఇవ్విడత్తిల్, ప్రతిచోదనాశబ్దత్తాలే నిషేధవిధియైయమ్ త్యాజ్యమాకచ్చొల్లకైయాలే, ఇహోదు ఏకార్థమాన ఇన్ద్రాక్షోకత్తిల్ ధర్మశబ్దత్తిలుమ్ నిషిద్ధపరిహారమంతర్యవిక్కుమెన్తు కొళ్ళవేణుమెన్తు శొల్లప్పార్క్కిల్;- ౪౩.

ఇన్ద్రాక్షోకమ్ శాస్త్రమర్యాదైయై క్కడన్తు వేడ్డిన్లుచ్చెయ్తు తిరివార్ తన్దామ్ రుచిమాహాత్మ్యత్తాలే శొల్లమిత్తనై. ఎన్ శెయ్యై వెన్నిల్;- ఉపాయాంతరజ్ఞో త్యాజ్యమామోపాతి ఇవ్యధికారిక్కు నిషిద్ధమాన అపాయజ్ఞభుమ్ త్యాజ్యమామెన్తు వచనమున్జ్ఞాకైయాలే. ఇప్పడి కొళ్ళాతపాతు, బ్రహ్మహత్యాదికథాన మహాపాతకాదికభుమ్ తన్నుడైయ అధికారసిద్ధ్యర్థమాక అవశ్యమనుష్ఠేయమామ్మడివన్తు విక్కుమ్. అప్పడియానాల్ వరువతెన్నెన్నిల్, దుష్కరోపాయజ్ఞభానకర్మజ్ఞానజ్ఞభినుడైయ పరిత్యాగతై అజ్ఞమాక ఉడైత్తాన నుకరోపాయమాక

కస్య సుకరతయా విధీయమానస్య శరణవరణస్య, అత్యంతదుష్కరతయా సమ్ప్రతివన్న మహాపాతకాదినిరవశేషానుష్ఠానాజ్ఞకర్తృమాపద్యత ఇతి మహానయమనర్థః. కథంతర్హి ప్రతిచోదనాశబ్దేన నిషేధవిధివచనమితి చేత్ ఉచ్యతే; - నాఽత్ర ప్రతిచోదనాశబ్దో నిషేధవిధివాచకః, స్తస్మి-చోదనా శబ్దేన సామాన్యవిధిమభిధాయ, ప్రతీనియతచోదనా - ప్రతిచోదనేతి విశేషవిధిరభిధీయతే. ౪౭.

అథవా; - నిషేధవిధిపరత్వేఽపి, యథా కర్తృద్యుస్థానచోదనా, శరణాగతస్య, కర్తృదీనాం పురుషార్థాసాధనత్వేన నోపాదేయా, తథా నిషేధచోదనాఽవ్యస్యాఽధికారిణో నిషిద్ధనివృత్తేః పురుషార్థా సాధకత్వమాత్రేణ నోపాదేయేత్యభిప్రాయః; అతఏవ హ్యేవమచ్యతే; - (౧) “దురాచారోఽపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నా స్తికః పురా | సమాశ్రయేదాది

విధిక్కప్పడుకీల శరణవరణత్తుక్కు అజ్ఞమాక అత్యంతదుష్కరమా మ్బడి ప్రసిద్ధమాన మహాపాతకాదికభిలాష్టభీయామ అనుష్ఠిక్కు వేణ్ణు మెన్ను మిడమ్ వస్తతెన్నిట్టు ఇతు పెరియత్తాయ అనర్థ మితే. ఆనాల్, అప్పొతు ప్రతిచోదనాశబ్దత్తాలే నిషేధవిధియై చ్చొన్నపడి ఎజ్జనేయెన్నిల్; - ఇవ్విడత్తిల్ ప్రతిచోదనాశబ్దమ్ నిషేధవిధిక్కు వాచకమల్ల; అతువెన్నెన్నిల్; చోదనాశబ్దత్తాలే విధి సామాన్యేత్తై చ్చొల్లి; ప్రతీనియతచోదనై - ప్రతిచోదనై యాకై యాలే విశేషవిధియై చ్చొల్లుకీలతు. ౪౮.

అజ్ఞనన్దియిలే, నిషేధవిధిపరమానాలుమ్, యాతొరుపడి కర్తృ ద్యుస్థానచోదనై కర్తృదికల్ అవనుక్కు పురుషార్థసాధనమల్లామై యాలే స్వీకరిక్కప్పడాతు, అప్పడియే నిషేధవిధిచోదనై యుమ్, ఇవ్వధికారిక్కు నిషిద్ధనివృత్తిపురుషార్థత్తుక్కు సాధనమల్లవెన్నిల ఇవ్వక వాలేస్వీకరిక్కప్పడాతెనునినై క్కవుమామ్. ఆకై యాలేయితే, “దురాచారోఽపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నా స్తికః పురా | సమాశ్రయేదాదిదేవం

దేవం శ్రద్ధయా శరణం యది । నిర్దోషం విద్ధి తం జన్తుం ప్రభావాత్పరమాత్మనః” ఇతి. అత్ర * అపిశబ్దేన దురాచారాదీనామ కర్తవ్యత్వం ప్రదర్శ్య, శరణాగతస్య భగవదుపాయత్వ ప్రభావాత్తత్ప్రసక్తే పరిహార ఉక్తిః. తస్మాద్విష్టోపాయపవ ధర్మశబ్దార్థ ఇతి త్యాగస్వైవ శరణవరణాజ్యత్వం ల్యబస్తపదేన ప్రతిపాదితమ్.

నను - ఏవం నిత్య నైమిత్తికాది సర్వధర్మపరిత్యాగస్య విధీయమానత్వే తదుపయోగివర్ణాశ్రమాదీనామపి పరిత్యాజ్యత్వసమ్భవాత్, పునరవ్యలేపకాదివదుత్పథత్వం ప్రసక్త్యేతేతి; - మైవమ్; - త్యాగప్రకాశ్రద్ధయా శరణం యది । నిర్దోషం విద్ధి తం జన్తుం ప్రభావాత్పరమాత్మనః” ఎన్తు శొల్లప్పట్టతు. అతావతు - దురాచారనేయాకిలుమ్, ఒరు నియమమిన్దియిలే ఎల్లావత్ శ్రైయు మశిక్కిలుమ్, కృతఘ్ననాయే నా స్తికనాయేక్కొణ్ణు మున్ను పొన్దానాకిలుమ్, ఆదిదేవనై శ్రద్ధయోదుకూడ శరణమాక అడైయుమాకిల్, పరమాత్మావినుడైయ ప్రభావతాతలే అన్ద జన్తువై నిర్దోషనాక బుద్ధిపణ్ణెన్దతాయీన్దు. ఇన్విడత్తిల్ * అపిశబ్దతాతలే, దురాచారాదికల్ శైయ్యలాకాతెన్ను మిడతైయుమ్ కాట్టి, శరణాగతనుక్కు భగవదుపాయత్వప్రభావతాతలే అతినుడైయ ప్రసక్తత్తుక్కు పురిహారమ్ శొల్లప్పట్టతాయీన్దు. ఆకై యాలే, ఇష్టోపాయమే ఇన్విడత్తిల్ ధర్మశబ్దార్థమెన్దతాయ్, అతినుడైయ పరిత్యాగత్తుక్కు శరణవరణాజ్యత్వమానతు ల్యబస్తపమాన పదతాతలే ప్రతిపాదిక-ప్పట్టతాయీన్దు.

ఇప్పడి నిత్య నైమిత్తికాదికళాన సర్వధర్మజ్ఞానినుడైయ పరిత్యాగమ్ విధిక్కప్పడుకిటతాకిల్, అతుక్కు ఉపయోగికళాన వర్ణాశ్రమాదికళుమ్ త్యాజ్యమాయ్ విఘ్నకైయాల్, పిన్నైయుమ్ స్వైరచారాదికళాన అలేపాదికళుక్కుప్పోలే వఖీయల్లా వఖీయాకిట ఉత్పథత్వమ్ ప్రసక్తతతియెన్నిల్; - ఇప్పడియల్ల; - కాస్త్రత్తిలే ఇన్ద

రస్య శాస్త్రేణైవ వివిధ్యాత్తత్వాత్; - (౧) “త్రివిధాం పశ్య దేవేశ కర్మణో గహనాం గతిమ్ | నిషేధ విధిశాస్త్రేభ్యస్తాం విభాష్యనిబోధ మే | అనర్థసాధనం కిచ్చిత్కిచ్చిచ్ఛాప్యర్థసాధనమ్ | అనర్థపరిహారాయ కిచ్చిత్కర్తృపదిశ్యతే | ఏ త్రైరాశ్యం కర్తృణామేవం విజ్ఞేయం శాస్త్ర చక్షుషా | అపాయోపాయసంక్షాతు పూర్వరాశీ పరిత్యజేత్ | తృతీయో ద్వివిధో రాశిరనర్థపరిహారకః | ప్రాయశ్చిత్తాత్మకః కశ్చిదుత్పన్నానర్థనాశకః | తమంశం నైవ కుర్వీత మనీషీ పూర్వరాశివత్ | క్రియమాణం న త్యాగప్రకారతై వివేచిత్తు చ్చోల్లుకైయాలే. ఎజ్జనేయెన్నిలే; - “త్రి విధాం పశ్యదేవేశ కర్మణోగహనాం గతిమ్ | నిషేధవిధిశాస్త్రేభ్యస్తాం విధాంచ నిబోధ మే” ఎన్టు-దేవేశనే! విధినిషేధరూపమాయముశ్య శాస్త్రజ్ఞతాలే కర్తృత్వినుజైయ గహనైయాన గతియై త్రివిధైయాక ప్పార్; అన్దప్రకారతై ఎన్బక్కలిలే కేళెన్టుమ్; “అనర్థసాధనం కిచ్చిత్ కిచ్చిచ్ఛాప్యర్థసాధనమ్ | అనర్థపరిహారాయ కిచ్చిత్కర్తృపదిశ్యతే” ఎన్టు-అనర్థసాధనమాయరుక్కు మొరుకర్కమ్, అర్థసాధనమాయరుక్కు మొరుకర్కమ్, అనర్థపరిహారత్తుక్కు ఉడలాయరుక్కు మొరుకర్కమెన్టు ఉపదేశిక్కప్పదానిన్దతెన్టుమ్; “త్రైరాశ్యం కర్తృణామేవం విజ్ఞేయం శాస్త్రచక్షుషా | అపాయోపాయసంక్షాతు పూర్వరాశీ పరిత్యజేత్” ఎన్టు-ఇప్పడి శాస్త్రమాకితి కణ్ణాలే కర్తృజ్ఞత్వినుజైయ మూన్టు తిరళాన ఆకారమ్ కాణప్పడుమ్, - అపాయమెన్టుమ్ ఉపాయమెన్టుమ్ పేరాన మున్బిలాన రాశి ఇరణ్ణెయుమ్ విడువానెన్టుమ్; “తృతీయో ద్వివిధో రాశి రనర్థపరిహారకః | ప్రాయశ్చిత్తాత్మకః కశ్చిదుత్పన్నానర్థనాశకః | తమంశం నైవ కుర్వీత మనీషీ పూర్వరాశివత్” ఎన్టు-మూన్టుమ్ రాశి ఇరణ్ణుపడియాయరుక్కుమ్; అతిల్ ప్రాయశ్చిత్తరూపమాన ఒరురాశి ఉత్పన్నమాన అనర్థతై నశిప్పిప్పతాయరుక్కుమ్, అన్ద అంశనై జ్ఞానవా నానవః క్షీరణ్ణురాశికళైప్పాలే అనుష్ఠిప్పాన్దనెన్టుమ్; “క్రియమాణం

కస్తే చిద్యదధాయ ప్రకల్పతే అక్రియావదనధాయ కర్మ తత్తు సమాచరేత్ | ఏషా సా వై దిక్ నిష్ఠా హ్యుపాయాపాయమధ్యమా । అస్యాం స్థితో జగన్నాథం ప్రపద్యేత జనార్దనమ్” ఇతి. ఏతదుక్తం భవతి;- (౧) “ఉపాయాపాయసన్త్యాగీ మధ్యమాం స్థితిమాస్థితః” ఇతి శరణ్య ఉపాయాపాయ మధ్యమస్థితిశవశాన స్తరమ్, (౨) “ఉపాయయోర్మధ్యే కీదృశీ స్థితిరమృతే ఉపాయాపాయతామేవక్రియాసర్వానమమృతే । స్వీకారే న్యతిరేకేవా నిషేధ విధిశాస్త్రయోః । న కస్తే చిద్యదధాయ ప్రకల్పతే అక్రియావదనధాయ తత్తు కర్మ సమాచరేత్” ఎన్దు-యాతారు కర్మమ్ అనుష్ఠితౌ ప్రయోజన తిన్బారు ట్టాకాతు, విరుద్ధక్రియేహలే అనర్థ తిన్బారుటటుమాకాతు, అన్ద అంశతై అనుష్ఠిచ్చానెన్దుమ్; “ఏషా సా వై దిక్ నిష్ఠా హ్యుపాయాపాయమధ్యమా అస్యాం స్థితో జగన్నాథం ప్రపద్యేత జనార్దనమ్” ఎన్దు-ఉపాయాపాయజ్ఞుక్కు నడువాన అన్దనై దితై యాన నిష్ఠై ఇతువాయిరుక్కుమ్, ఇతిలేనిన్దు భగవానాన జనార్దననై ప్రప త్తిప్రణువానెన్దుమ్ శొల్లిత్ శ్రితే. ఇతౌల్ శొల్లిత్ హాయిత్ ము- “ఉపాయాపాయసన్త్యాగీ మధ్యమాం స్థితిమాస్థితః” ఎన్దు - ఉపాయాపాయజ్ఞై విట్టు నడువిల్ నిలై యిలే నిన్దవనెన్దుకొణ్ణు శరణాగతనుక్కు ఉపాయాపాయజ్ఞునిన్దై య నడువే నిలై శొల్లక్కేట్ట వన స్తరమ్, “ఉపాయాపాయయోర్మధ్యే కీదృశీ స్థితిరమృతే । అపాయాపాయతామేవ క్రియాసర్వానమమృతే । స్వీకారే న్యతిరేకేవా నిషేధవిధిశాస్త్రయోః దృశ్యతే కర్మణో న్యక్త మపాయాపాయరూపతా” ఎన్దు-ఉపాయాపాయజ్ఞుక్కు నడువిల్ తాయే! స్థితి ఎప్పడియే ఇరుక్కుమ్, ఎల్లాక్రియైయుముపాయమాతల పాయమాతలమ త్తనై, విధినిషేధ శాస్త్రజ్ఞై స్వీకరి త్తపోశుమ్ స్వీకరి యాతపోశుమ్ కర్మత్తుక్కు ఉపాయత్వము మపాయత్వముమ్ తోన్దా నిన్దతెన్దుకొణ్ణు, విధినిషేధాత్మకమాన శాస్త్రత్తాలే శొలప్పట్ట సర్వకర్మ

దృశ్యతేకర్మణో వ్యక్తిమపాయోపాయరూపతా" ఇతి విధి నిషేధ త్కః శాస్త్రచోదితస్య సర్వస్య కర్మణోనుష్ఠానే ఉపాయరూపత్వమ్ అననుష్ఠానే అపాయరూపత్వమితి, ఉభయవ్యతిరేకేణ మధ్యమస్థిత్య దర్శనాత్ ఉత్పన్నసన్దేహస్య శక్తిస్య మధ్యమస్థితి ప్రదర్శనార్థం కర్మ విభాగముపదిశతి, - అనర్థరూప సరకాది నుఃఖ హేతుభూతో నిషిద్ధా నుష్ఠానాత్మకః కశ్చిదపాయసంజ్ఞః, భోగ మోక్షరూప పురుషార్థ సాధకః విహితానుష్ఠానరూపః కశ్చిదుపాయసంజ్ఞః, ఉభావపి శరణా గతస్య త్యాజ్యః అపాయః అనర్థభయాత్త్యాజ్యః; ఉపాయః భగ నదుపాయత్వవరణాజ్ఞతయా త్యాజ్యః; ఉభయవ్యతిరేకః కశ్చిదనర్థ పరిహారాత్మకో రాశిః, పూర్వార్జిత పాపరూపానర్థపరిహార ప్రాయశ్చి త్తాత్మకతయా, అకరణే ప్రత్యవాయరూపాఽఽగామ్యనర్థపరిహార నిత్య

త్రినుదైయపు మనుష్ఠాన త్రిలుపాయత్వము మననుష్ఠాన త్రిలపాయత్వము మేఘీయ ఇరణ్ణుక్కుమ్ నదువే ఒరుస్థితి కాణామైయా లే సన్దేహిత ఇన్ద్రినైక్కుఱిత్తు మధ్యమస్థితి కాట్టువైక్కాక లక్ష్మీయానవలో కర్మ విభాగతై ఉపదేశిక్కితాభితే. అతిల్ అనర్థమాన సరకాదికగుక్కు హేతుభూతమాయ్ నిషిద్ధానుష్ఠానరూపమాయ్ అపాయమెన్దు పేరాయిరుక్కుమ్ ఒరురాశి, భోగ మోక్షరూపమాన పురుషార్థతుక్కు సాధనమాయ్ విహితానుష్ఠానరూపమాయ్ ఉపాయమెన్దు పేరాయిరు క్కుమ్ ఒరురాశి, ఇవ్విరణ్ణురాశియుమ్ శరణాగతనుక్కు త్యాజ్య జ్ఞో, అనర్థతుక్కు భయప్పడుతైయా లే త్యాజ్యమ్ అపాయమానతు, ఉపాయమానతు, భగనదుపాయత్వవరణమ్ వేటోరుపాయతై ప్పాతా మైయా లే అతుక్కు అగ్ధమాక త్యాజ్యమ్, ఇరణ్ణెయు మేఘీను అనర్థ పరిహారరూపమాన మూన్తామ్ రాశి, పూర్వార్జిత పాపరూపమాన అన ర్థతై ప్పరిహారిక్కుమ్ ప్రాయశ్చి త్తరూపమాయుమ్, అకరణ త్రిల్ ప్రత్య వాయమాఃఱ ఆగామియాన అనర్థతై ప్పరిహారిక్కుమ్ నిత్యధర్మరూప

ధర్మాత్మకతయాచ ద్వివిధః; తత్ర పూర్వార్జితపాపనివర్తకప్రాయశ్చిత్తాత్మకో రాశిః సర్వపాపనివర్తకమాన సిద్ధోపాయావలంబ్యనస్యాజ్యవవ; అస్యాఽపి రాశేర్నిష్పసాధనత్వేన ఉపాయకోట్యనుప్రవేశేనేపి సుఖరూపాఽర్థసాధకత్వాభావాదత్ర పృథగ్భావ ఉక్తిః. ఇతరస్యతు ప్రత్యవాయావహత్వాత్, అనర్థభీతస్య పురుషస్య తదకరణం నేష్టమై నుష్ఠేయత్వమేవ పరిశేషితమ్. అస్య నిత్యాదికర్తృణః క్రియమాణస్య జ్యోతిష్టమాదివత్సుఖసాధనత్వం హింసాదివద్దుఃఖసాధనత్వశ్చ నవిద్యతే. ఏవం సాధక బాధకరహిత నిత్యాదికర్తృనుష్ఠానం జన్మప్రయుక్త వర్ణాశ్రమసిద్ధత్వాదవర్జనీయమేవ, ఏషైవ నిష్ఠా శరణాగతస్యమధ్యమస్థితిః.

౪౩.

మాయమ్ ఇరణ్ణవకై యాయురకుక్కుమ్; అతిల్ పూర్వార్జిత పాపనివర్తకమాన ప్రాయశ్చిత్తరాశి, సర్వపాపనివర్తకమాన సిద్ధోపాయతై పున్ద్రాశీనవనుక్కు త్యాజ్యమాయే యురకుక్కుమ్; ఇన్ద రాశిక్కు ఇష్ట సాధనత్వత్తా లేఉపాయకోటియిలన్వయముజ్జేయాకిలుమ్ సుఖరూపమాన అర్థసాధకత్వమిల్లామైయా లే ఇవ్విడత్తిల్ వేణుపాడు శొల్లప్పట్టతు. ఆకరణేప్రత్యవాయదూపమాన ఆగామ్యనర్తతై ప్పరిహరిక్కిఱ నిత్యధర్మ మానతు, అనర్థభీతనాన అధికారిక్కు అనర్థమ్ వరుకై ఇష్టమిల్లామై యాలే అతినుడైయ అకరణముమ్. ఇష్టమల్ల వేన్దిట్టు అనుష్ఠానమ్ పరి శేషితము. ఇన్దనిత్యధర్మమనుష్ఠితమామానాల్ జ్యోతిష్టమాదికలొ పాతి సుఖసాధనముమల్ల, హింసాదికలొపాతి దుఃఖసాధనముమల్ల, ఇప్పడి సాధకముమన్దియే బాధకముమన్దియే యుక్కిఱ నిత్యధర్మ నిష్ఠై జన్మప్రయుక్తమాన వర్ణాశ్రమసిద్ధమాకై యాలే, వర్ణాశ్రమముళ్ళు వళవుమ్ కై విదప్పొకాతు. ఇన్ద నిష్ఠైయితే శరణాగతనుక్కు మధ్యమ స్థితియావతు.

౪౪.

అన్యచ నిత్యధర్మస్య, అగ్నిహోత్రాది నిత్యత్వ కామ్యత్వ
వత్, వర్ణాశ్రమనియతత్వం ఉపాయోపకారకత్వశ్చైత్యాకారజ్వయ
మస్తి. తత్ర (౧) “సన్ధ్యాహీనోఽశుచిర్నిత్యమనర్హస్సర్వకర్మసు”
(౨) “యజ్ఞశిష్టాశిసస్సన్తో ముచ్యంతే సర్వకల్పిషిః । తేత్వఘం భుజ్జతే
పాపా యే పచన్త్యాత్మకారణాత్” ఇతి స్వానుష్ఠానవ్యతిరేకే కర్మాస్త
రాఽయోగ్యత్వాపాదనముభేన సహకారిత్వేనచ ఉపాయోపకారకత్వ
సిద్ధముపాయరూపత్వం పరిత్యాజ్యమ్. ౫౦.

నై వమాశజ్జనీయమ్, - (౩) “ప్రయోజనమనుద్దిశ్య న
మన్దోఽపి ప్రవర్తతే” ఇతి నిష్ప్రయోజననే బహ్వయాసరూప కర్మా

ఇన్ద నిత్యధర్మస్తుక్కు, అగ్నిహోత్రాదికభుక్తియ నిత్యత్వకా
మ్యత్వజ్ఞోపాలే వర్ణాశ్రమనియతత్వముమ్ ఉపాయోపకారకత్వము
మెన్టు ఇరణ్ణాకారముమున్లు. అవ్విడత్తిల్, “సన్ధ్యాహీనోఽశుచిర్నిత్య
మనర్హస్సర్వకర్మసు” ఎన్టు-సన్ధ్యాహీననానవన్ అశుచియాయ్కొన్లు
ఎన్టు మొక్కు సర్వకర్మజ్ఞులిమ్ అనర్హసాయిరుక్కుమెన్టుమ్; “యజ్ఞ
శిష్టాశిసస్సన్తో ముచ్యంతే సర్వకల్పిషిః । తేత్వఘం భుజ్జతే పాపా యే
పచన్త్యాత్మకారణాత్” ఎన్టు-పశ్చమహాయజ్ఞత్తిల్ శేషి త్తతై భుజిత్త
సత్తుక్కుల్ ఎల్లాపాపజ్జభాలుమ్ విడప్పడువర్కల్, యావర్ శిలర్ తమ
క్కాక ప్పాకమ్ పణ్ణుకితార్కల్, అవర్కల్ పాపిష్ఠరాయ్కొన్లు
పాపజ్జేయే భుజిక్కితార్కళెన్టు శొల్లుకైయాలే, తన్నుడైయ అను
ష్ఠానమిల్లాతహేతు ఇన్ద నిత్యాదిధర్మజ్ఞో కర్మాన్తరతుక్కు అయోగ్య
నామృడిపణ్ణియుమ్ ఉపాయత్తుక్కు సహకారియాయుమున్లున ఉపా
యోపకారకత్వత్తాలే వన్ద ఉపాయరూపత్వమ్ ఇవనుక్కు త్యాజ్యమ్.

అనాల్ “ప్రయోజనమనుద్దిశ్య న మన్దోఽపి ప్రవర్తతే” ఎన్టు-
అజ్ఞనాయిరుప్పానొరువనుమ్ ఒరుప్రయోజనత్తై ప్పల్లైయాలే ప్రవ
ర్తియానెన్దేయాలే, బహ్వయాసరూపమాన కర్మానుష్ఠానత్తిల్ ప్రయో

(౧) దక్షస్మృ-౨-౨౨. (౨) గీ-౩-౧౩. (౩)

నుష్ఠానే కస్యచిదపి ప్రవృత్తిర్నసంభవేత్, తథాప్యస్యానుష్ఠేయత్వే
వక్తవ్యే త్యాగవదనుష్ఠానస్యా^౨ప్యజ్ఞత్వప్రసజ్జగతిః - తస్య ఉపాయో
పకారకల్పవేషవ్యతిరేకేణ నిరతిశయ ప్రయోజనసద్భావాత్ ఉపా
యానపీక్షితత్వే^౩పి తత్ప్రియోజనార్థమపశ్యానుష్ఠేయత్వం -
ముచ్యతే; - (౧) “అవిష్లవాయ ధర్మాణం పాలనాయ
స్యచ । సజ్గిహాయచ లోకస్య మర్యాదాస్థాపనాయచ । ప్రియాయ
మమ విష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణి మనీషీ వైదికాచారం మనసా^౪పి
న లబ్ధయేత్ । యథాహి వల్లభో రాజ్ఞో నదీం రాజ్ఞా ప్రవర్తితామ్ ।
లోకోపయోగినిం రమ్యాం బహుసస్యవివర్ధనీమ్ । లబ్ధయన్ శూల
మారోహేదనపేక్షో^౫పి తాంప్రతి ఏవం విలబ్ధయన్మర్త్యమర్యాదాం
వేదనిర్నితామ్ । ప్రియో^౬పి న ప్రియో^౭సా మే మదాజ్ఞావ్యతివర్తనాత్ ।
జనమిల్లయాకిల్ బహువనుక్కుమ్ ప్రవృత్తి సమ్భవియాతు, ఆయిరుక్కు
చ్చెయ్యేతేయమ్, ఇతు అనుష్ఠేయమాకిల్ ఉపాయాస్తరత్యాగత్తో
పాతి ఇతినుదైయ అనుష్ఠానముమ్ శరణవరణత్తుక్కు అగ్గమామెన్దు
శక్తిక్కుక్కుడవతన్తు; - ఇతు ఉపాయోపకారకమన్దియిలే యుభీన్ద్రా
లుమ్ నిరతిశయ ప్రయోజనముణ్ణాకైయాలే, ఇవ్వపాయత్తుక్కు అపే
క్షితమష్టేయాకిలుమ్, అన్త ప్రయోజనప్రకాశ అవశ్యమనుష్ఠేయమా
యిరుక్కుమెన్నుమిడమ్ సుస్పష్టమాక చ్చ్యోప్యదానిస్తతు; - “అవిష్ల
వాయ ధర్మాణం పాలనాయ కులస్యచ । సజ్గిహాయచ లోకస్య మర్యా
దాస్థాపనాయచ । ప్రియాయ మమ విష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణి
మనీషీ వైదికాచారం మనసా^౪పి న లబ్ధయేత్ । యథాహి వల్లభో
రాజ్ఞో నదీం రాజ్ఞా ప్రవర్తితామ్ । లోకోపయోగినిం రమ్యాం బహు
సస్యవివర్ధనీమ్ । లబ్ధయన్ శూలమారోహేదనపేక్షో^౫పి తాంప్రతి
ఏవం విలబ్ధయన్ మర్త్యమర్యాదాం వేదనిర్నితామ్ । ప్రియో^౬పి

ఉపాయత్వగ్రహం తత్ర వర్ణయేన్ననసా సుధీః" ఇతి. అత్ర ధర్మావిష్టవ
కులపాలన లోకసజ్జిహాం మర్యాదాస్థాపనాని పర్వరక్షకస్య శరణ్య
వైవ ప్రయోజనభూతాని, నతు శరణాగతస్య, అస్య లోకసజ్జిహాద్య
నపేక్షత్వాత్, పారిశేష్యేణ భగవత్ప్రీతిరేవ పరమప్రయోజనమ్.
తదర్థమేవాఽయమనుతిష్ఠతి. కామ్యాగ్నిహోత్రానుష్ఠానేఽపి నిత్యసిద్ధి
న ప్రియోఽసా మే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్. ఉపాయత్వగ్రహం తత్ర
వర్ణయేన్ననసా సుధీః" ఎన్దు - ధర్మజ్ఞో కలక్తమైక్యాకవుమ్, కులజై
రక్షితైక్యాకవుమ్, లోకజై సజ్జిహితైక్యాకవుమ్, మర్యాదైయై
నిలై నిఱుత్తుకైక్యాకవుమ్, ఎనక్కుమ్, దేవదేవనాయ శార్ణియాన
విష్ణువుక్కుమ్ ప్రియముణ్ణాకైక్యాకవుమ్, జ్ఞానవానాసవన్ ఇన్ద్ర వైది
కాచారత్తై నెజ్ఞాలుమ్ కడప్పానల్లన్, యాతొరుపః రాజావుక్కు
వల్లభనానవన్, రాజావాలే ప్రవర్తిప్పిక్కప్పట్టు లోకమ్ ఉపయోగమ్
కొఱ్ఱుమతాయ్, బహువాన సస్యజ్ఞభుక్కు వృద్ధియై పృణ్ణువతాన అభి
కియ నదియై తనక్కు అత్రాలపేత్తైయిల్లైయేయాకిలుమ్ అత్తై
క్కులై త్తవన్ రాజా వైత్త క్కువిలే ఏఱువాన్, అప్పడియే వేద
నిర్మితమానమర్యాదైయైక్కడన్ద మనుష్యనానవన్, మున్ననక్కుఁప్రియనే
యాకిలుమ్, ఎన్నుడైయ అత్తైయై క్కులై త్తవడియాలే ఎన్నుకప్పక్కు
ఇలక్కల్లనామ్, ఇతు తినుసిక్కు మళవిల్, అటివైయుడై యవన్ నెజ్ఞా లే
అతినుడైయ ఉపాయత్వబుద్ధియై విమవానెన్దు ప్రమాణమ్ శొల్లుకై
యాలే. అతావతు - ఇవ్విడత్తిల్, ధర్మత్తినుడైయ అవిష్టవమ్, కుల
పాలనమ్, లోకసజ్జిహమ్, మర్యాదాస్థాపనమ్ ఇనైనాలుమ్ సర్వరక్ష
కనాన శరణ్యుడైయ ప్రయోజనజ్ఞో; శరణాగతనుక్కు లోకసజ్జిహాది
కళిల్ అపేత్తైయిల్లాప్రియాలే అవనుక్కు ప్రయోజనమన్దు, ఇని భగవ
త్ప్రీతియే పరమప్రయోజనమ్; ఇతుక్కు క్కర్తమనుషేయమాయరు
క్కుమ్, కామ్యాగ్నిహోత్రానుష్ఠానత్తిలుమ్ నిత్యమ్ సిద్ధిక్కునూ

వల్ ఇతరాణ్యనుష్ఠాన(అజ్ఞ)సిద్ధాంతభగవద్వీర్యత్తమృతానీతివిశేషం. అకరణే భగవద్వీరివ్యతిరేకస్య దుఃఖరూపత్వేన శూలారోహణనిదర్శనమ్, సత్య నిరయాదిప్రదర్శనార్థమ్. (౧) “నఖలు భాగవతా యమ విషయం గచ్ఛంతి” ఇతి శ్రుతేః. తస్మాత్, ఉపాయత్వబుద్ధిమాన్ సర్వవర్ణాశ్రమకర్తాణి భగవన్ముఖోల్లాసహేతుభూత కైబిర్వయ శరణాగతస్య నిత్యానుషేయానీతి.

౫౦.

ఏవమపాయవదుపాయపరిత్యాగస్వాప్యవశ్యాపేక్షితత్వం ల్యబస్తేన పదేన ప్రతిపాద్య, సాకల్యపాచినా పరిశబ్దేన త్యాగస్థైర్యం ప్రతిపాద్యతే. తథాహి - లోక వేదయోః స్వాభీష్టస్య స్వయత్న పోలే, భగవద్వీరిక్కాక అనుష్ఠిక్కుచ్చయతే అల్లాతలోకసంక్లహాది కథమ్ అనుష్ఠాన(అజ్ఞ)త్తాలే సిద్ధమాయకొండ్లు భగవద్వీరియై వర్ధి ప్పిక్కు-మెన్టువిశేషమ్. ఇతినుదైయ అకరణత్తిల్ భగవద్వీరియల్లామై ఇవనుక్కు- దుఃఖరూపమాకైయాలే, శూలారోహణత్తై దృష్టాన్త మాక్కు-కిఱతు; అల్లతు నరకాదికల్లైక్కాట్టుకైక్కాకవన్తు. “నఖలు భాగవతా యమవిషయం గచ్ఛంతి” ఎన్తు - భాగవతరానవరకల్ యమోదేశత్తై ప్రాపియార్కశైన్దిఱ శ్రుతియాలే. ఇప్పడియోల్ ఉపాయత్వబుద్ధియై త్రివిర్త్తు, ఎల్లా వర్ణాశ్రమధర్మజ్ఞుభుమ్ భగవా నుదైయ ముకమలర్త్తిక్కు- హేతువాక కైబిర్వయరూపత్తాలే శరణాగతనుక్కు- అనుషేయజ్ఞైన్తతాయీన్దు.

౫౧.

ఇప్పడి అపాయత్రోపాతి ఉపాయపరిత్యాగముమ్ అవశ్యమ పేక్షితమెచ్చుకొండ్లు ల్యబస్తమాన పదత్తాలే ప్రతిపాదిత్తు, సాకల్య పాచియాన#పరిశబ్దత్తాలే త్యాగ త్రినుదైయ స్థైర్యమ్ శొల్లప్పదుకిఱతు. అలావతు - లోక త్రిలుమ్ వేద త్రిలుమ్ తనక్క భీష్టమాన అర్థమతన్ను దైయ యత్నత్తాలే సాధ్యమాన సాధనత్తాలే లభిక్కుప్పట్టుపోన్త వాన

సాధ్యసాధనలభ్యత్వవాసనాబలేన కర్తాదిమ ఉపాయత్వబుద్ధిమవృత్తైః
అపాయసంయోగవత్ ఉపాయసంయోగస్యాపి నిష్ఠాభజ్ఞకర్తేన
ప్రాయశ్చిత్తపరిహర్యత్వాత్ సవాసపరిత్యాగి కర్తవ్యః. ౫౨.

అపాయోపాయభూతోభయ సంయోగేన స్యాదధికారిణి

ప్రాయశ్చిత్తశ్చ పునః ప్రపదనమేవ. యథా యోగనిష్ఠస్య (౧)
“అపిచేత్పాతకం కిచ్చిద్యోగీ కుర్యాత్ప్రమాదతః యోగమేవ నిషే
వేత నాన్యం యత్నం సమాచరేత్” ఇతి పాతకాదినష్టవే కర్త
రూప ప్రాయశ్చిత్తవ్యతిరేకేన యోగస్యైవ ప్రాయశ్చిత్తత్యనిధానమ్,
తద్వదత్రాప్యచ్యతే; (౨) “అపాయ సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం
సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాన్త్రయశ్చనశ్శరణం వ్రజేత్ ।

నాబలత్తాలే కర్తాదికభిలుపాయత్వబుద్ధి అనువర్తిక్కుమభవిత్, అపాయ
సంయోగ త్తిత్వాలే ఉపాయసంయోగ త్తిలుమ్ నిష్ఠాభజ్ఞమ్ పితక్తై
యాలే, ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే పరిహరిక్కవేణుకైయాలే, అస్తవాసనై
యోజే పరిత్యజిక్కవేణుమెస్తపడి. ౫౩.

అపాయముమ్ ఉపాయముమ్ సమ్మన్విత్తాల ఇవ్యధికారిక్కు
ప్రాయశ్చిత్తమ్ పునఃప్రపదనమే యాకక్కడవతు. ఎన్బొలవెన్దాల; -
యోగనిష్ఠనుక్కు, “అపిచేత్పాతకం కిచ్చిద్యోగీ కుర్యాత్ప్రమాదతః।
యోగమేవ నిషేవేత నాన్యం యత్నం సమాచరేత్” ఎన్దు-యోగి
యానవ్ ప్రమాదత్తాలే ఒరుపాతకత్తైప్పణ్ణినానాకిలుమ్ యోగత్తైయే
సేవిప్పా, ప్రాయశ్చిత్తమాక ఒరుకర్త్తై ఆరమ్మిప్పానల్లనెన్దైయాలే,
పాతకాధికభుణ్ణానాల కర్తరూపమాన ప్రాయశ్చిత్తజ్ఞైయ్యోమీయ యో
గత్తైయే ప్రాయశ్చిత్తమాక విధిత్తాప్పాలే, ఇవ్విడ త్తిలుమ్, “అపాయ
సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం
సాన్త్రయశ్చనశ్శరణం వ్రజేత్ । ఉపాయానాముపాయత్వ స్వీకారే

ఉపాయానాముపాయత్వ స్వీకారేఽప్యేతదేవహి" ఇతి. ౪౩.

విశేష - అపాయ వదుపాయ సం యోగేఽప్యప్యైతి తాత్పర్యం
లజ్జాఽనుతాపసమ్మవస్థిధిః - (౧) "కృతే పాపేఽనుతాపా వై యస్య
పుంసః ప్రజాయతే | ప్రాయశ్చిత్తం తు తస్యైకం హరిసంస్కారం
పరమ్" ఇతి ప్రాయశ్చిత్తస్యాఽనుతాపవిషయత్వాత్, అనుతాపస్యచ
లజ్జాజన్యత్వాత్; నహి నిర్లజ్జస్యాఽకృత్యైరణాదిషు అనుతాపసమ్మ
వతి. తస్మాత్, శరణాగతస్య అపాయోపాయా పరిత్యజ్య తత్తత్సం
యోగే లజ్జానుతాపసహిత పునఃప్రవచనరూప ప్రాయశ్చిత్తేన శరణ్యం

ప్యేతదేవహి" ఎన్దు - అపాయముజ్ఞానాల్ అదృష్టే ప్రాయశ్చిత్తతై
వృణ్ణువాన్, అన్దు ప్రాయశ్చిత్తమానయ-ఇన్దికత్తిల్ శరణమ్పుకుకై;
ఉపాయజ్ఞతై ఉపాయమాక స్వీకరిత్రాలుమితువే ప్రాయశ్చిత్తమెన్దు
శ్లోకప్రకృతి. ౪౩.

ఇత్యుక్తే, అపాయ త్రిచ్ఛోలే ఉపాయాంతరసంబంధ భిలు వివక్షాధికా
రిక్కు. లజ్జాయుమనుతాపముమ్ సంభవిక్కుమెన్దు తాయీర్తు, - "కృతే
పాపేఽనుతాపా వై యస్య పుంసః ప్రజాయతే | ప్రాయశ్చిత్తం తు
తస్యైకం హరిసంస్కారం పరమ్" ఎన్దు - పాపమ్ పణ్ణినవశవితే యావ
నొరుపుదుషనుక్కు - అనుతాపమ్ పిఱక్కిఱతు, అవనుక్కు పురమహూన
ప్రాయశ్చిత్తిమ్ ఒరుకాల్ హరియై స్మరిక్కైయైన్ద్రయాల్, అనుతాప
ముడైయవన్ ప్రాయశ్చిత్తిమ్ పణ్ణిమెన్దుమిడమ్ తోన్ శ్రీన్ శ్రీ. అను
తాపన్దాన్ లజ్జయై యుడైయవనుక్కుయీర్తు పిఱప్పతు; నిర్లజ్జనా
నవనుక్కు అకృత్యకరణాదికలి అనుతాపమ్ పిఱవతితే. ఆకైయాల్,
శరణాగతనానవన్ అపాయవైయుముపాయతైయుమ్పరిత్యజిత్తు, అవన్ శ్రీ
నుడైయ సంసర్గముజ్ఞానాల్, లజ్జయోడు మనుతాపత్తోడుజ్ఞాడ పుంసః
ప్రవచనరూపమాన ప్రాయశ్చిత్తతై శరణ్యనై ప్రసన్ననాక్కి.

ప్రసాద్య స్వాధికారానుమాపం వర్ణాశ్రమనియతం కర్తృ భగవద్వీ
 శ్రేష్ఠప్రయోజనం కర్తవ్యమితి సిద్ధమ్. తదుక్తిమభియుక్తైః - (౧)
 “త్యక్తోపాయవ్యపాయా తదుభయకరణే సత్రపా సానుతాపా
 భూయోఽపి త్వత్ప్రపత్త్యా ప్రశమితకలుషా హస్త సర్వంసహ
 స్త్వమ్ । రక్షిన్న్యాసాంతరక్షాఖల జనహితతాగోచరత్వన్నిచేశప్రీతి
 ప్రాప్త స్వవర్ణాశ్రమశుభచరితా పాసి ధన్యాననన్యాన్” ఇతి. ౧౪.

అత్ర అనుష్ఠేయస్య ధర్మాంశస్య వర్ణాదినియతమూత్రత్వాన్న
 శరణాగతే స్వర్వాధికారత్వహీనిః. ఉపాయా నుపయోగేఽప్యస్య స్వ
 తన్నధికారఙ్ముక్తికీడాకి వర్ణాశ్రమనియతమాన కర్తృశై భగవద్వీరియ
 స్త్వమే ప్రయోజనమాక చ్చెయ్యానైస్తు సిద్ధమాయిత్యు. ఇవ్వర్థన్యా
 “త్యక్తోపాయ వ్యపాయా తదుభయకరణే సత్రపా సానుతాపా
 భూయోఽపి త్వత్ప్రపత్త్యా ప్రశమితకలుషా హస్త సర్వంసహ స్త్వమ్ ।
 రక్షిన్న్యాసాంతరక్షాఖలజనహితతా గోచరత్వన్నిచేశ ప్రీతిప్రాప్తస్వ
 వర్ణాశ్రమశుభచరితా పాసి ధన్యాననన్యాన్” ఎన్దు - అభియుక్త
 రుమ్ శొన్నార్కళి. అతావతు - త్యక్తిమాన ఉపాయశ్చైయు మహ
 యజ్ఞైయుముడైయరాయ్, ఇరజ్ఞైయుమ్ వర్ణమభివిల్ త్రవైయోడు
 మనుతాపత్తోదుమ్ కూడి, పిన్నైయుమున్బక్కల్ ప్రపత్తియాలే శమి
 ప్పిక్కప్పట్ట కలక్కజ్ఞైయుడైయరాయ్కొణ్ణు, ప్రపత్తిక్కు ఏకాంత
 మాయ్ ఎల్లాజనత్తినుడైయవుమ్ హితజ్ఞై విషయారిప్పతాన ఉన్న
 డైయ నియోగరూపమాన శ్రుతియాలే ప్రీతియోడై ప్రాప్తమాన
 తన్దాముడైయ వర్ణాశ్రమజ్ఞభక్తికీడాన శుభమాన చరితజ్ఞైయుడైయ
 రాన అనన్యప్రయోజనరై సర్వంసహనాననీ రక్షియానిన్ద్రాయితేయన్ద్రపహి.

ఇవిడత్తిల్, అనుష్ఠేయమాన ధర్మాంశమ్ వర్ణాదినియతమూత్ర
 మాకైయాలే, శరణాగతియినుడైయ సర్వాధికారత్తుక్కు హీనివా

విధిరేవ ప్రావకః. వర్ణాశ్రమమాత్ర నియతత్వాత్.

౫౫.

అత్ర ప్రాయశ్చిత్తతయోక్తం పునఃప్రపదనం పూర్వాసేధస్య పునః ప్రాయశ్చిత్తత్వస్యవసాయః; నతు పునఃప్రయోగః; తస్మైవ సర్వ కార్యముత్పాత్.

నను - యదిసర్వధర్మపరిత్యాగస్యాపవశ్యాపేక్షితత్వేన విధేయ త్వముచ్యతే; “మాశుచం” ఇతి శోకనివృత్తిర్నసంభవ్యతే; సహి కర్త వ్యోపాయాంతరత్యాగిన శ్శోకోత్పత్తిః; కిన్తు - దుష్కరత్వాదిముఖేన స్వయమేవ త్యక్తోపాయస్య స్వానురూపాపాయ విశేషశూన్యస్య స్వాభీష్టానీధినిబంధన శ్శోకస్సమ్యవతి; అతశ్శోకనివృత్త్యున్నేయం శోకోత్పత్తి

రాతు. ఉపాయత్తుక్కు ఉపయుక్తమస్తియిలే యుభీద్దాబుమ్, తాస్య రూపజై విధిక్కితశాస్త్రమే వర్ణాశ్రమమాత్రనియతత్వతైప్పత్తి ప్రవర్తకమాకక్కడవతు.

౫౫.

ఇవిష్టత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమాక చ్చొన్న పునఃప్రపదనమ్ - పూర్వానుష్ఠితమాన ప్రపదనజ్ఞేయే ప్రాయశ్చిత్తమాక ప్పిన్నమ టుతియిదుకై, అల్లతు పునఃప్రయోగమస్తు, అతువే ఎల్లావత్తియిక్కుమ్ శక్తమాకై యాలే.

౫౬.

ఇప్పటి సర్వధర్మపరిత్యాగమనతు ఉపాయస్వికారత్తుక్కు అజ్ఞ మాక అనశ్యమపేక్షితమాకై యాలే విధేయమెస్తు శొల్లప్పదుక్కితా కిల్, “మాశుచం” ఎన్నిటి శోకనివృత్తి కూడాతోట్టియుమ్; ఎజ్జనేయెన్నిల్;- కర్తవ్యమాన ఉపాయాంతరత్తైవిట్టవసుక్కు శోకముణ్ణాకాతు; ఉపాయాంతరజ్ఞినుజ్జేయ దుష్కరత్వాదికళాలే, అవత్తై త్తానే విట్టవసుక్కు, తనక్కు అనురూపమాన ఉపాయవిశేష మిల్లామైయాలే, తనక్కు అభీష్టమాన ఫలమ్ కిజ్జేయమైయసియాక శోకమ్ సంభవిక్కుమ్; అకైయాలే, ఇన్ద శోకనివృత్తియాలే నిరూపిక్కవ్వుట్ట శోకో

నిదానముచాయశూన్యత్వం పూర్వోపదిష్టోపాయానాం స్వతస్త్వాగజన్య
మితి త్యాగన్య విధేయత్వం నన్యత్. సమ్భవతిహి. ఉపదిష్టోపాయపరి
త్యాగో దుష్కరత్వాది ప్రతిపత్త్యా. సాచ ప్రతిపత్తిః పుషపార్థప్రాప్త్య
భిలాష తీవ్రసంవేగజనిత విలమ్బసహజేన సమ్భవతి; విలమ్బక్షమన్య
పురుషన్య, (౧) “బహూనాం జన్తనామ నై జ్ఞానవా మాం ప్రప
ద్యతే” (౨) “జన్తాన్తరసహస్రేషు తపో జ్ఞాన సమాధిభిః । నరాణాం
క్షీణపాపానాం కృష్ణే భక్తిః ప్రజాయతే” ఇతి చిరకాలసాధ్యోపా
యాన్తరవిషయదుష్కరత్వం వ్రతీయతే. అన్యథా శాస్త్రవిహితన్య
కేనాపి ప్రకారేణ దుష్కరత్వం నసమ్భవతి. ఏవమన్యవిలమ్బక్ష

త్వత్తిక్కడియాన ఉపాయశూన్యత్వమ్, మున్యు ఉపదేశిక్కప్పట్ట ఉపా
యజ్ఞై త్రానే విదుకై యాలే పిఱన్దతాకై యాలే ఇన్ద త్యాగత్తుక్కు
విధేయత్వముల్లాకాతు. శాస్త్రోపదిష్టమాన ఉపాయ త్తినుడైయ పరి
త్యాగమ్ అవశ్నీనుడైయ దుష్కరత్వాది ప్రతిపత్తియాలే ఉల్లామితే.
అన్ద ప్రతిపత్తితా, పుషపార్థప్రాప్తియాలే పిఱన్ద అభిలాష త్రిన్ మికు
తియాలేయుల్లాన విలమ్బమ్పాతామైయాలే సంభవిక్కుమ్. ఇప్పి విల
మ్బక్షమనాన పురుషనుక్కు, “బహూనాం జన్తనామ నై జ్ఞానవా
న్తాం ప్రపద్యతే” ఎన్దు - అనేకజన్తభినుడైయ ముపివిలే జ్ఞానత్తైయ
డైయనాయ్కొల్లా ఎన్దై యుడైయమెన్దుమ్; “జన్తాన్తర సహ
స్రేషు తపో జ్ఞాన సమాధిభిః । నరాణాం క్షీణపాపానాం కృష్ణే భక్తిః
ప్రజాయతే” ఎన్దు - జన్తాన్తరసహస్రభిలే తపస్సయమ్ జ్ఞానత్తయమ్
యోగత్తయమ్ పాపక్షయమ్ కిఱన్ద చేతనయక్కు కృష్ణన్యక్కరిలే క్రితి
యుల్లామెన్దుమ్ శొల్లుకిఱపడియే చిరకాలసిద్ధమాన ఉపాయాన్తరక్కు
భిలే దుష్కరత్వమ్ తోన్ద్రానిఱుమ్. అల్లతపోత్తు శాస్త్రవిహిత
త్తిలే బహుప్రకారత్తయమ్ దుష్కరత్వముల్లాకాతు. అకై యారివ్యధి

మత్స్యమవశ్యాశ్రయణీయమ్. తచ్చ పురుషార్థ వైలక్షణ్యాతిశయజ్ఞాన
వతస్తత్సాన్నిధి. శైఘ్ర్యాభిలాషవేగేన సమ్భవతి. అతః, త్యక్తోపా
యస్య ఉపాయవిశేషాఽపరిజ్ఞానజనితశోకస్య ఉపాయవిశేషవిధానేన
శోకనివృత్తుభవత్తేః, తద్విషయోఽయం సర్వధర్మపరిత్యాగోఽను
వాదపవస్యత్.

౫౭.

శిష్య - ఉపాయాంతరత్యాగస్య విధేయత్వే తస్మిన్వికల్పరేవ
నిషేధస్సాన్వితః; స్వీకారశ్చ శక్తస్త్యైవ; తం ప్రతినిషిద్ధత్యాత్ ఉపా
సన శాస్త్రవైయథ్యం స్యాత్.

౫౮.

అపిచ - అనన్యథాసిద్ధ ప్రమాణశతప్రతిపన్నం కర్తజ్ఞానాదికం
కర్మాధిత్వాగవిశిష్టం ప్రపదనశ్చ శాస్త్రసిద్ధమ్, తదా లభా సతి
కారిక్కు విలంబాఽక్షమత్సముద్యైస్తు అవశ్యమ్ కొశ్యవేణమ్. అన్త
విలంబాఽక్షమత్సర్వా, పురుషార్థత్తిసుదైయ వైలక్షణ్యత్తి మికు
తియై యత్తివనసుక్కు అన్తై క్కుడుక పెటవేణమెన్గిట ఆన్తై యిన్ మికుతి
యాలే యుద్ధామ్. ఆన్తై యాలే, ఉపాయాంతరజ్గలై విట్టు కేటోరుపా
యమతియామైయాలే శోకీర్తనసుక్కు ఉపాయ విశేషత్తై విధిక్కై
యాల శోకనివృత్తి కూడుకై యాల, ఇన్త అత్తాలే ఉపాయాంతరజ్గలై
విట్టువడియై ఇన్త శోక త్తిలే శొల్లుకిటతాన్తై యాల, ఇన్త ధర్మపరిత్యాగ
మనువాదమేయాకిట త్తనై.

౫౯.

ఇన్నమ్, ఉపాయాంతరత్యాగత్తుక్కు విధేయత్వమ్ శొల్లుకుక
విత్, అవత్తై స్వీకరిత్రవనుక్కై త్యాగమ్ విధిక్కిటతాన్తై వేణమ్,
స్వీకారముశ్యమ శక్తనుక్కై; శక్తవాసవన్తక్కుత్తిత్తు నిషేధిక్కై యా
లే ఉపాసనశాస్త్రమ్ వ్యర్థమామ్.

౬౦.

ఇన్నమ్, అనన్యథాసిద్ధమాన ప్రమాణశతజ్గలై ప్రతిపన్న
జ్గలాయుకుమ్ కర్తజ్ఞానాదికమ్ అతిసుదైయ త్యాగవ్యూహ్య
మాన ప్రపదనముమ్ శాస్త్రసిద్ధమ్; అస్సాను లభూపాయముద్దాయ

గురూనియమేనాప్రవృత్తిరితి, పశ్చాద్భావి లఘూపాయసన్నిధౌ
గురూపాయోపదేశస్య అననుష్ఠానవిబధన మప్రామాణ్యం స్యాత్;
తతశ్చ విరోధాధికరణాన్యాయేన లఘూపాయోపదేశస్యైనుదయ ఏవ
స్యాత్. అతఏవ న త్యాగే విధిః. తస్మాత్ స్వతస్సిద్ధిధర్మపరిత్యాగమ
నూద్య త్యక్తోపాయస్య శరణవరణం విధేయత ఇతి; గృ.

అశ్రోచ్యతే:-యద్యపి విలంబాత్తమస్య చిరకాలసాధ్యోపా
యేషు దుష్కరత్వవిబధన స్వతః పరిత్యాగః తన్నిమిత్రశోకోద
యశ్చ స్వవిరోధిసమీక్షయాప్రేక్ష్యాపాయాస్తరాణామత్యైస్తదుష్క
రత్వం సమ్యగితిపన్నమ్, తస్మాత్ భాష్యకారేణ, (౧) “అనాగతాన
స్తకాలసమీక్షయాప్యదృష్టస్త్రాలోపాయః” ఇతి. తథాపి నా.

రుక్- గురూపాయ త్రితెస్తు ముక్ ప్రవృత్తి కూపమైయాత్, పశ్చా
ద్భావియాన లఘూపాయ త్రినుడైయ సన్నిధియత్ గురూపాయోప
దేశేత్తుక్కు అననుష్ఠానమడియాన అప్రామాణ్యమున్నమ్; అత్రాలే విరో
ధాధికరణ తిన్నడియే పరమాన లఘూపాయోపదేశేత్తుక్కు ఉదయమి
ష్టియితే యుక్తియుమాకైయాత్ త్యాగ త్తిల్ విధియై; ఆకైయాల్
స్వతస్సిద్ధిమాన ధర్మపరిత్యాగైయనువదిత్తు త్యక్తోపాయనానవనుక్కు
శరణవరణమ్ విధిక్కుప్పదుకొత్తై తాయీగ్లు. గృ.

ఇవిడత్తిల్ పరిహారమ్ శ్లోపుదుకితము. ఫలవిలంబమ్ పా
తాత పురుషా చిరకాలసాధ్యమాన ఉపాయజ్ఞై దుష్కరత్వాదిక
భేదియాక త్రానే పరిత్యజిక్కుమ్, అతడియకి శోకిము ముదిక్కుమ్,
తస్నుడైయ విరోధియైప్పార్తాలుమ్ ఇన్వధికారిక్కు ఉపాయాస్తర
ణాల్ అత్యైస్తదుష్కరణభాయే యిరుక్కుమ్; “అనాగతానస్తకాల
సమీక్షయాప్యదృష్ట స్త్రాలోపాయః” ఎన్దు - గద్యత్తిలే భాష్యకార
రమభిచ్చయేతార్. అతావతు - మున్దు పోన కాలత్తిలే ఉపాయజ్ఞభి

(౧) శ్రికర్ణగడ్య-

త తథావిధః పరిత్యాగ ఉచ్యతే; కిన్తు - అత్ర విధేయమానస్య ప్రపదనస్య సాధనా న్తరసంసర్గానహత్యం వచనబలాదభ్యుపగంతవ్యమ్. తస్య సాధనా న్తరసంసర్గానహత్యస్య అత్ర మానాన్తరానవగతస్యైవ విధ్యపేక్షా వర్తతే. అతఏవ హి సర్వశబ్ద్యైర్ధనత్వమ్; నిరవశేషవిధానస్యైవ పేక్షితత్వాత్. సహి స్వయంత్యక్తివతశ్చ క్యాం వృత్తే విరోధః.

౬౦.

కిన్చ - అనువాదపక్షే త్యాగస్య దుష్కరత్వాదినిబంధనతయారాజసత్వేన జ్ఞానకార్యత్వాదభావాన్నిష్ప్రియోజనత్వమేవ స్యాత్. తదుక్తిం త్యాగత్రైవిధ్యోపదేశావసరే, (౧) "దుఃఖమిత్యేవ యత్క-

లన్వయమిల్లాతహోపాతి, ఎన్ను సారాసత్త్విక ముపిల్లాత కాలమెల్లామ్ పార్తాలుమ్ సంసరన్తై క్కడన్తైక్కు. ఓరుపాయముణ్డాయ్ త్తోన్ద్రాన్తెన్ద్రపకి. ఇప్పుడి దుష్కరత్వమపియాక ఉపాయాన్తరజ్జలై విట్టు శోకిన్తు నిచ్చానేమాంబుమ్, ఇన్వగికారిక్కు ఇన్ద్రశ్శోక త్తిల్ శొల్లు కిల పరిత్యాగమ్ మున్బుజ్ఞాన స్వతఃపరిత్యాగమన్తు; ఏతెన్నిల్;-ఇన్విడ త్తిల్ విధిక్కుప్పడుకి- ఇవ స్థితియానతు సాధనాన్తరసంసర్గలై ప్పొతా తెన్నుమిడమ్ ప్రపత్తిశాస్త్ర త్తిల్ నచనబలత్తాలే కొళ్ళవేణుమ్; అన్త సాధనాన్తరసంసర్గమ్ బాతామై ఇన్విడ త్తిల్ ప్రమాణాన్తరత్తాల్ తోన్ద్రాన్తెన్ద్రమయ్యాల్ ఇన్విన్ద్రవిధియాలే కొళ్ళవేణుమ్; అప్పొతితే మున్బుజ్జ్ త్తై సర్వబ్దమ్ అర్థమ్ పెన్ద్రాతావతు. నిరవశేషమాన త్యాగత్రై విధిక్కు పేక్షాన్తయాలే, తానే ధర్మజ్జలై విమమవనుక్కు దుష్కరజ్జలై యొన్ద్రయ సుకరజ్జలై విడపేన్ద్రవతిన్ద్రైయితే. అన్తెయాలే, నిరవశేష మాన త్యాగమ్ విధేయమెన్ద్ర తాయీన్ద్రాన్.

౬౦.

ఇన్నముమ్, అనువాదపక్ష త్తిల్ త్యాగమ్ దుష్కరత్వాదియకియాక వన్దతాన్తెయాలే రాజసత్యాగమాయ్, జ్ఞానకార్యమల్లావైయాలే నిష్ప్రియోజనమాయ్. అప్పుడి శ్రీగీన్ద్రైయితే త్యాగత్రైవిధ్యముపాదేశః

ర్క కాయక్లేశభయాత్త్యజేత్ । స కృత్వా రాజసం త్యాగం నైవ
 త్యాగఫలం లభేత్" ఇతి. ఏవం కాయక్లేశభీతినిబంధన. దుష్కరత్వబు
 ధ్ద్యైవ త్యేక్తవతో యోగినః కర్తస్వరూపత్యాగాత్ సాత్వికత్యాగఫల
 భూత కమాయపాక మనోనైర్మల్య జ్ఞానోత్పత్త్యభివృద్ధ్యాద్యసిద్ధిసా
 అస్యాఽప్యధికారిణస్త్యాగ ఫలభూతమాకించన్యం నసిద్ధ్యతి, నిరవశేష
 త్యాగాభావాత్. విధేయపక్షే, త్యాగస్య తథాత్వాభావాత్, సాత్వి
 కత్వసమ్మత్యేచ్ఛ, జ్ఞాననిర్వర్త్యత్వం విద్యతేవ. అయమేవ సాత్విక
 త్యాగః; (౧) "కార్యమిత్యేవ యత్కర్త నియతం కురుతేఽర్జున ।
 సజ్గం త్యక్త్వా ఫలజ్ఞౌచైవ స త్యాగస్సాత్వికో మతః" ఇతి. అత్ర సజ్గో
 క్షిప్తవిడత్తితే, "దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్త కాయక్లేశభయాత్త్యజేత్ ।
 స కృత్వా రాజసం త్యాగం నైవ త్యాగఫలం లభేత్" ఎన్మ భగ
 వాన్జానే యదభిచ్ఛేయతా. అతావతు - కాయక్లేశభయత్తా లే కర్మ
 తై దుఃఖరూపమెన్మ విమక్తిపక రాజసమాన త్యాగజై ప్పట్టి త్యాగ
 త్తినోఫలజై ప్పెతానెన్మపక్షి. ఇప్పడి కాయక్లేశభీతియపియాక దుష్క
 రత్వబుద్ధియా లే త్యజి తయోగిక్కు, కర్తస్వరూపత్యాగత్తా లే, సాత్విక
 త్యాగఫలమాన కమాయపాకమ్ మనోనైర్మల్యమ్ జ్ఞానోత్పత్త్యభివృ
 ద్ధ్యాదికో సిద్ధియాతెన్మ ప్రతిపాది త్ర న్యాయత్తా లే ఇన్ద అధికారిక్కు
 నిరవశేషత్యాగమ్ కూడామైయా లే, త్యాగఫలమాన ఆకించన్యమ్ కూ
 డాతు. విశిష్టవిధిపక్ష త్రిత, త్యాగమావతు దుష్కరత్వమపియాన
 రాజసత్యాగమన్మయి లే సాత్వికనూకై యాల్ జ్ఞానకార్యమా యిదు
 క్కుమ్. సాత్వికత్యాగనూవతు - "కార్యమిత్యేవ యత్కర్త నియతం
 కురుతేఽర్జున । సజ్గం త్యక్త్వా ఫలంచైవ స త్యాగస్సాత్వికో మతః"
 ఎన్మ శొల్లపట్టి త్యాగమితే. అతావతు- నియతమాన కర్తనై కర్తవ్య
 మెన్మకొన్ద సజ్జతైయుమ్ ఫలజైయుమ్ విట్ట చ్చెయ్ కై యే సాత్వికత్యాగ

నామ - “మదీయఫలసాధనత్వా న్నదీయకర్త” ఇత్యభిమానవిశేషః;
సోఽయమత్రోపాయత్వగ్రహనివృత్త్యా సిద్ధ్యతి. ౬౮.

ఏవముపాయత్వబుద్ధి నివృత్తిపూర్వక వర్ణాశ్రమనియతధర్మాను
ష్ఠానవతః ప్రపన్నస్య విహితోపాయా న్తరపరిత్యాగస్సత్వికేష్యః
తిపన్నః; ఏవంపత్యాగప్రకారశ్చ (౧) “త్రివిధాం పశ్య దేవశః
కర్తవ్యో గహనాం గతిమ్” ఇత్యాదినా పూర్వమేహేతి.

అస్తాత్ సర్వోపాయసంసర్గానహత్యవిజ్ఞప్తస్య ప్రపదనస్య విధేయ
మానశ్చేన, అత్ర ధర్మపరిత్యాగస్య విధేయత్వముపపన్నతరమ్. ౬౯.

ఏవం పదద్వయేన త్యాగజ్ఞాత్రోపాయా న్తరస్వరూపం త్యాగ
ప్రకారఙ్చాభిధాయ, త్యాగపూర్వక శరణవరణవిధానస్య వరణీయ
మేవపశి. ఇవ్వికేతిల్ సర్వమేన్దితు-“ఎన్నుడైయ ఫలన్తుక్కు సాధన
మాకైయాలే ఎన్నుడైయర్తమ్” ఎన్నిక ప్రతిపత్తివిశేషమ్. అతు
ఇవ్వభిధాయకు- ఉపాయత్వబుద్ధి తవిరుకైయాలే సిద్ధమ్. ౬౮.

ఇప్పుడి ఉపాయత్వబుద్ధి నివృత్తిపూర్వకమాక వర్ణాశ్రమనియత
మానధర్మజ్ఞైయమక్కిక్కి-ప్రపన్ననుక్కు- విధిత ఉపాయా న్తరత్యా
గమ్ సాత్వికమెన్నుమిడమటుతి. ఇప్పుడిప్పట్ట త్యాగప్రకారమ్, “త్రివి
ధాంపశ్య దేవేశ కర్తవ్యో గహనాం గతిమ్” ఎన్దు తుడగ్గి మున్నే శొల్ల
ప్పట్టతు.

అకైయాలే, సర్వోపాయ సంసర్గానహనూన ప్రపదనమ్ విహిత
మాయ్, ఇవ్వికేతిల్ శొల్లప్పట్టధర్మపరిత్యాగమ్ విధేయమెన్నుమిడమ్
మికప్రముపపన్నమ్. ౬౯.

ఇప్పుడి పదద్వయత్వాలమ్ త్యాగజ్ఞాన ఉపాయా న్తరస్వరూ
పజ్ఞైయమ్ త్యాగప్రకారజ్ఞైయమ్ శొల్ల, త్యాగపూర్వమాన శరణ
వరణవిధానమ్ వరణీయసానశరణ్యుడైయ స్వరూపవిశేషజ్ఞైనిరూపిత్తు

భూత శరణ్యవిశేషనిరూపణాపేక్షత్వాత్, అనన్తరం శరణ్యస్య స్వరూపముచ్యతే(మామితి). అనేన పదేన వరణీయస్యాపాయవిశేషస్య త్యక్త సమస్తాపాయజ్ఞాతాదత్యంతవైలక్షణ్యం ప్రతిపాద్యతే. తథాహి - నిరన్తరపురుషప్రయత్నసాధ్య నియతభగవత్సహాయసాపేక్ష చిరకాల నిర్వర్త్యానేకక్రియాకలాపాదినిష్పాద్యోపాయాన్తరజాతాత్, అయమ్, ఆదిమధ్యాన్తహీనత్వాత్, సనాతనః, సర్వజ్ఞః, సర్వశక్తిత్వాదినమస్తకల్యాణగుణయోగాన్నిరపేక్షః, స్వేతరసమస్తవైలక్షణ్యేన సమాభ్యధికరహితత్వాద్దద్వితీయః, ఏవం పరమకారుణికో భగవాన్ నిరపాయోపాయభూతః నిరతిశయవిలక్షణస్వరూపఏవ.

౬౩.

ఏవం స్వవ్యతిరిక్తోపాయసమస్తవైలక్షణ్యమస్యాపాయస్య క్కొళ్ళవేణ్ణుకైయాలే, అనన్తరమ్ “నూమ్” ఎఱ్ఱ శరణ్యస్వరూపమ్ శొల్లప్పడుకిఱు. ఇప్పదత్తినాల్, వరణీయమాన ఉపాయవిశేషత్తుక్కు, కీర్తీ విడప్పట్టసమస్తాపాయజ్ఞులై క్కాట్టిలుమ్ అత్యంతవైలక్షణ్యమ్ ప్రతిపాదిక్కుప్పడుకిఱు. అతావతు - ఉపాయాన్తరజ్జల్, నిరన్తరపురుషప్రయత్నత్తాలే సాధ్యజ్ఞళాయ్, నియతమాక భగవానుడైయ సహాయమ్ వేణ్ణుకైయాలే సాపేక్షజ్ఞళాయ్కొణ్ణుకాలమ్కూడ త్తలై క్కట్టవేణ్ణువనవాయ్, అనేకక్రియాకలాపాదికలై వడివాక వుడైయన వాయిరుక్కుమ్; ఇన్ద్రఉపాయమ్, ఆదిమధ్యాన్తరహితమాకైయాలే ససాతసమాయ్, సర్వజ్ఞమాయ్, సర్వశక్తిత్వాదినమస్తకల్యాణగుణయోగత్తాలే నిరపేక్షమాయ్, స్వేతరసమస్తవైలక్షణ్యత్తాలే సమాభ్యధికరహితమాయ్కొణ్ణు అద్వితీయమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడి పరమకారుణికనాన భగవానే నిరపాయోపాయభూతనాకైయాలే, కీర్తీచ్చొన్న ఉపాయాన్తరజ్జళితాట్టిల్ అత్యంత విలక్షణస్వరూపనెఱ్ఱతాయీర్దు.

౬౩.

ఇప్పడి ఇన్ద్రఉపాయత్తుక్కు త్తనైయొట్టిన్ద ఎల్లా ఉపాయజ్ఞలి

తై త్రిరీయోపనిషది (౧) “సత్యం పరం పరం సత్యమ్” ఇత్యాద్యను
వాకద్వయేన ప్రతిపాద్యతే. తత్ర, సత్యం తపో దమశ్శమా దానం
ధర్మః ప్రజననమగ్నయోఽగ్నిహోత్రం యజ్ఞ ఇత్యేతైశ్చబ్దైః కర్త
స్వరూపం సత్యాదిరూపముత్పాద్య; మానసశబ్దేన, జ్ఞాన భక్తి
నిష్పాద్యత్వాదుభయమపి సజ్జహ్య; న్యాసశబ్దేన, ప్రపదనముత్పా
తస్య భగవదేకోపాయత్వప్రాధాన్యమ్, (౨) “న్యాసఇతి బ్రహ్మ
బ్రహ్మహి పరః పరోహి బ్రహ్మ” ఇత్యభిధాయ, తత్ప్రయుక్తం సర్వో
పాయోఽతిరిక్తత్వమ్, (౩) “తానివా ఏతాన్యవరాణి తపాంసి న్యాస
ఏవాఽత్యరేచయత్” ఇతి ప్రథమేనాఽనువాకేన ప్రపజ్ఞితమ్. ౬౪.

ఊట్టిలుణ్ణాన వైలక్ష్యమానతు తై త్రిరీయోపనిషత్తిలే “సత్యం
పరం పరం సత్యమ్” ఎన్ఱు తుడగి ఇరణ్ణులనువాకత్రాలుమ్ శొల్ల
ప్పట్టతు. అవిడత్తిల్, సత్యమ్, తపస్సు, దమమ్, శమమ్, దానమ్,
ధర్మమ్, ప్రజననమ్, అగ్నికళి, అగ్నిహోత్రమ్, యజ్ఞమ్, ఎన్ఱితి
శబ్దత్రాలే సత్యాదిరూపమాన కర్తస్వరూపతై చొల్లి, మనస్సాలే
యదాక్కప్పడువతాన జ్ఞాన భక్తికలిరణ్ణైయుమ్ మానసశబ్దత్రాలే
కాట్టి, న్యాసశబ్దత్రాలే ప్రపదనతై చొల్లి, అతినుడైయ భగవదుపాయ
ప్రాధాన్యతై “న్యాసఇతి బ్రహ్మ బ్రహ్మహి పరః పరోహి బ్రహ్మ”
ఎన్ఱు కొణ్ణు - న్యాసమాకితా - బ్రహ్మ, బ్రహ్మవాకితాన్ - పరనితే,
పరనై బ్రహ్మవేన్ఱితే శొల్లిత్తు ఎన్ఱు ఉపాయభూతనుడైయ పరత్వ
త్రాలే శొల్లి, అత్రాల వన్ద సర్వోపాయశ్రేష్ఠత్వతై, “తానివా ఏతాన్య
వరాణి తపాంసి న్యాసఏవాఽత్యరేచయత్” ఎన్ఱు - అన్ద ఇన్ద తపస్సు
క్కశెల్లామ్ అవరణ్ణళాయిరుక్కుమ్, న్యాసమేమేలాయిరుక్కుమెన్ఱు
కొణ్ణుప్రథమమాన అనువాకత్రాలే పరక్క చొల్లిప్పట్టతు. ౬౫.

ద్వితీయేనాఽపి, (౧) “తస్మాత్సత్యం పరమం వదంతి-తస్మాత్తపః పరమం వదంతి” ఇతి సత్యాదీనాం ప్రత్యేకం. వై లక్షణ్యముక్త్యా, (౨) “న్యూన ఇత్యాచూర్ణసిపిణో బ్రహ్మణమ్” ఇతి న్యూనస్య భగవదేకోపాయత్వమ్, “తస్మాన్నానమేషాం తపసామతిరిమాహుః” ఇతి సర్వోపాయాఽతిరిక్తత్వచ్చ ప్రతిపాద్య, (౩) “బ్రహ్మణే త్వామహం ఓమిత్యాత్మానం యుజ్జేత” ఇతి న్యూనస్య గూఢమభిధాయ, (౪) “ఏతద్వై మహాపనిషదం దేవానాం గుహ్యం య ఏవం వేద బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతి” ఇత్యైపనిషదపరమరహస్య న్యూనా

ఇరణ్ణామనువాకత్వాలుమ్, “తస్మాత్సత్యం పరమం వదంతి-తస్మాత్తపః పరమం వదంతి” ఎఱుకొణ్ణ సత్యాదీసాధనశ్చైత్రనిత్రనియే మేలాక చొల్లి, “న్యూన ఇత్యాచూర్ణసిపిణో బ్రహ్మణమ్” ఎఱు జ్ఞానవాన్తథానవర్కిల్ న్యూనమెఱు బ్రహ్మ వై చొల్లానిన్తార్కిల్ శైయాలే న్యూనత్తినుడైయ భగవదేకోపాయత్వమ్ శొల్లి, “తస్మాన్నానమేషాం తపసామతిరిమాహుః” ఎఱు-ఆత్మయాలే ఇన్త ఉపాయశ్చైల్లావర్శ్రిలుమ్ న్యూనత్తై లతిరిత్తిమాక చొల్లానిన్తార్కిల్ శైయాలే న్యూనత్తినుడైయ సర్వోపాయశ్చైత్వత్తైయమ్ శొల్లి, “బ్రహ్మణే త్వామహం ఓమిత్యాత్మానం యుజ్జేత” ఎఱు - తేజోహపమాన బ్రహ్మత్తిన్పొరుట్టు ఉన్తై కొడుక్కితేనెఱు సజ్జల్పిత్తు “ఓమ్” ఎఱు ఆత్మవై సమర్పిప్పనెన్తైయాలే న్యూనత్తినుడైయ స్వరూపత్తైచొల్లి, “ఏతద్వై మహాపనిషదం దేవానాం గుహ్యం య ఏవం వేద బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతి” ఎఱు - ఇన్తమహాపనిషత్తు ప్రసిద్ధమాయ దేవర్కళుక్కుమ్ గుహ్యమాయరుప్పత్తొన్ఱు, ఇన్పి ఇత్తై యత్తిరవ్కాయావనొరువ్క, అవ్ బ్రహ్మత్తినుడైయ పెరుమైయై ప్రాచిక్కుమెన్తైయాలే, ఉపనిషత్పరమరహస్యమాన ఇన్తన్యూనత్తై యత్తియుమవనుక్కు

(౧) శైత్తి-వారా-

(౨) శైత్తి-వారా-

(౩) శైత్తి-వారా-

(౪) శైత్తి-వారా-

పాయపరిజ్ఞానేన భగవత్ప్రాప్తిశ్చ పరిపాద్యతే.

౬౫.

ఏవంవిలక్షణోపాయతయా వరణీయవస్తువాచినానేన ప చేన, తస్య
వరణదశాయామనుసంధ్యాయం శ్రియః పతిత్వం నారాయణత్వశ్చాపవశ్యా
పేక్షితం వివక్ష్యతే. అభిహితశ్చ కృష్ణస్య శ్రీమన్నారాయణత్వమ్, (౧)
“ఏష నారాయణశ్రీమాన్ క్షీరార్ణవనికేతనః | నాగపర్యజ్ఞ-ముత్సృజ్య
హ్యగతో మధురాం పురీమ్” ఇతి. (౨) “సుక్తిణీ కృష్ణజన్తని” ఇత్య
వతాశే సుప్రసిద్ధం శ్రియః పతిత్వమ్. నారాయణత్వశ్చ, (౩) “కృష్ణ
ఏవ హి లోకానాముత్పత్తిరపిచాప్యయః” (౪) అహం కృత్స్నస్య
జగతః ప్రభవః ప్రళయస్తథా” (౫) “మయిసర్వమిదం ప్రారం

భ్రచ్చప్రాప్తి ఫలమాకాంచ్యల్లపృట్టతు.

౬౬.

ఇప్పడి విలక్షణోపాయమాక వరిక్క-వృదువతాన వస్తువై
చ్యుల్లకిత “మామ్” ఎన్నిటపదత్తాలే, ఉపాయభూతమడైయ వరణ
దత్తైయిలనుసంధ్యమాన శ్రియః పతిత్వముమ్ నారాయణత్వముమ్
కాట్టప్పదుకితతు. ఇన్త కృష్ణస్థా శ్రీమానాన నారాయణస్త్వ శొల్ల
పృట్టతిజే, “ఏష నారాయణశ్రీమాన్ క్షీరార్ణవనికేతనః | నాగపర్యజ్ఞ-
ముత్సృజ్య హ్యగతో మధురాం పురీమ్” ఎన్నిటవచనత్తాలే. అతా
వతు - కృష్ణనానవ్ క్షీరార్ణవస్తై ఇనుప్పిడమాక ఉడైయ శ్రీమానాన
నారాయణ, నాగపర్యజ్ఞ-త్తై విట్టు మధురైయాకిత పడైవీట్టె వు
త్తై వన్దానెన్తపడి. “సుక్తిణీ కృష్ణజన్తని” ఎన్ఱ-కృష్ణజన్తని తిల్ రుక్తిణీ
యానాశెన్తైయాలే అనతార త్తిలుమ్ శ్రియఃపతిత్వం సుప్రసిద్ధమ్.
నారాయణత్వముమ్, “కృష్ణఏవ హి లోకానాముత్పత్తిరపిచా
ప్యయః” ఎన్ఱ - కృష్ణనే ఇన్తలోకజ్జళుక్కు ఉత్పత్తియుమ్ సంహ
రముమెన్ఱుమ్; “అహంకృత్స్నస్య జగతః ప్రభవః ప్రళయస్తథా”
ఎన్ఱ - నానెల్లాజగత్తుక్కు ప్రభవముమ్ ప్రళయముమెన్ఱుమ్; “మయి

(౧) హరివంశ-

(౨) వి-పు-౧-౯-౧౪౪. (౩) భార-సభా-౩౮-౨౩.

(౪) గీ-౭-౬.

(౫) గీ-౭-౭.

సూత్రే మణిగణాథవ" (౧) "మయా తతమిదం సర్వం జగదవ్యక్త మూర్తినా" (౨) "మత్థాని సర్వభూతాని నచాహం తేష్వవస్థితః | నచమత్థాని భూతాని పశ్యే మే యోగమైశ్వరమ్" ఇత్యాదినా సర్వ కారణత్వ సర్వవ్యాపకత్వ సర్వాధారత్వాది వచన సద్ధిమ్. ౬౬.

అత్ర, విశ్వాసప్రతిబద్ధక విరోధిత్రయ నిరాసక గుణవత్తాద్య వసాయార్థం పూర్వోక్త శ్రియః పతిత్వ నారాయణత్వప్రయుక్త మాశ్రయణోపయోగి వాత్సల్యాదికం కార్యోపయోగి జ్ఞాన శక్త్యాది కశ్చ గుణజాతమనునన్దేయమ్. ౬౭.

సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణాథవ" ఎన్దు - ఎన్బక్కలిలే ఇతెల్లామ్ సూత్ర త్తిల్ మణిగణాథోపోలే కోప్పణ్ణుకిడక్కుమెన్దుమ్; "మయా తతమిదం సర్వం జగదవ్యక్తమూర్తినా" ఎన్దు - అవ్యక్త మాన స్వరూపజ్ఞేయజ్ఞేయ ఎన్నాలే ఇజ్జగతెల్లామ్ వ్యాప్తమాయరు క్కుమెన్దుమ్; "మత్థాని సర్వభూతాని నచాహం తేష్వవస్థితః | నచ మత్థాని భూతాని పశ్యే మే యోగమైశ్వరమ్" ఎన్దు - సర్వభూతజ్ఞు మెన్బక్కలిలే ఆశ్రితజ్ఞతాయరుక్కుమ్, అవత్త్రీల్ ఆశ్రయిత్తిరే, అవత్త్రీల్ కార్యమెనక్కు త్టామెయాలే అనై ఎన్బక్కలిలిరున్ద తాయమిరాతు, ఆకైయాలే ఎన్నుజ్ఞేయ ఎశ్వరమాన శక్తియోగ మిరున్దపడి పారాయెన్దుమ్ ఇతు ముతలాన ప్రమాణజ్ఞానినాల్, సర్వ కారణత్వమ్, సర్వవ్యాపకత్వమ్, సర్వాధారత్వమ్ తుడక్కమాన స్వభావజ్ఞతైచ్చొల్లకైయాలే సిద్ధమాయరుక్కుమ్. ౬౮.

ఇన్నముమిప్పదత్తిలే విశ్వాసప్రతిబద్ధకమాన విరోధిత్రయని రాసత్తైప్పణ్ణుమ్ గుణవత్తాద్యవసాయత్తుక్కాక, పూర్వోక్తమాన శ్రియఃపతిత్వ నారాయణత్వజ్ఞాలే వరుమతాయ, ఆశ్రయణోపయో గియాన వాత్సల్యాదిగుణజాతముమ్, కార్యోపయోగియానజ్ఞానశక్త్యాది గుణజాతము మనునన్దిక్కప్పదుమ్. ౬౯.

ప్రకరణమ్.] మామిత్యస్య వాత్సల్యద్యర్థవిశేష ప్రదర్శనమ్. ౪౪౭

(౧) “న యోత్స్యామీతి గోవిన్దముక్త్యా తూష్టిం బభూవహ” ఇత్యధర్మబుద్ధిం స్వధర్మే కృత్వా యుద్ధాన్నివృత్తస్యాఽర్జునస్య వైముఖ్యదోషమనాకలయ్య అధ్యాత్మోపదేశవిషయాకారాత్ వాత్సల్యం దర్శితమ్. వైశ్వరూప్య ప్రదర్శనేన సర్వేశ్వరత్వప్రకారాత్ స్వామిత్వం దర్శితమ్. (౨) “సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథం స్థాపయ మేఽచ్యుత” ఇతి నియోజ్యతయా సారథ్యేఽవస్థానాత్ సౌశీల్యం దర్శితమ్. (౩) “దివ్యం దదామి తే చక్షుః పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్” ఇత్యర్జునస్య దివ్యచక్షుఃప్రదానేనాఽప్రమేయం విశ్వరూపవిగ్రహం దర్శయిత్వా, పునః స్తస్యైవాఽదృష్టపూర్వ నిరతిశయాద్యుత

అవ్విడత్తిల్, “న యోత్స్యామీతి గోవిన్దముక్త్యా తూష్టిం బభూవహ” ఎన్ఱు - పూశల్ పోరక్కడ వేసల్లెనెన్ఱు గోవిన్దనైప్పొర్తుచ్చొల్లి పేళాతిరున్దాన్గిటపడి యాలే, అధర్మబుద్ధియై స్వధర్మత్తిలే పణ్ణి యుద్ధత్తిల్ నిన్ఱుమ్ నివృత్తనాన అర్జుననుడైయ వైముఖ్యమాకిట దోషతై ప్పొరాతే ఆధ్యాత్మోపదేశమ్ పణ్ణి విషయాకరిక్కెయాలే వాత్సల్యమ్ కాట్టప్పట్టతు. వైశ్వరూపత్తాలే, సర్వేశ్వరత్వతై ప్రకాశిప్పిక్కెయాలే స్వామిత్వమ్ కాట్టప్పట్టతు. “సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథం స్థాపయ మేఽచ్యుత” ఎన్ఱు - ఇరణ్ణు సేనైక్కు నడువితే అచ్యుతనే! ఎత్తేరై నిటులైన్ఱు నియోగిక్కలామ్పడి సారథియాయ్ త్తాళు నిత్తైయాలే సౌశీల్యమ్ కాట్టప్పట్టతు. “దివ్యం దదామి తే చక్షుః పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్” ఎన్ఱు - ఉనక్కు దివ్యచక్షుసైన్ఱి త్తరుకిత్తే, ఎన్నుడైయ విశ్వరూపాన యోగతై ప్పొరెన్ఱుకొణ్ణు అర్జుననుక్కు దివ్యచక్షుసైన్ఱిక్కొడుత్తు అప్రమేయమాన విశ్వరూపవిగ్రహతై కాట్టి, పిన్ఱు అవనుక్కు మున్ఱు కణ్ణటియాల అతిశయిత

రూప దర్శన హర్షభయాకులితస్య (౧) “కిరీటినం గదినం చక్రహస్త
మిచ్ఛామి త్వాం ద్రష్టుమహం తథైవ తేనైవ రూపేణ చతుర్ముఖేన
సహస్రబాహూ భవ విశ్వమూర్తే” ఇతి పరిచితపూర్వ శుభాశ్రయ
రూపదర్శనాకాంక్షాయాం జాతాయామ్, (౨) “వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః
పున స్త్వం తదేవ మే రూపమిదం ప్రపశ్య” ఇతి స్వాసాధారణరూప
ప్రదర్శనాత్ సాలభ్యశ్చ ప్రదర్శితమ్.

తథా, (౩) “వేదాఽహం సమతీతాని వర్తమానానిచాఽ
ర్జున! భవిష్యాణి చ భూతాని మేం తు వేద నశశ్చన” (౪) “మత్త
మాయే అద్భుతమాన రూపతై క్కణ్డవాతే హర్షముమ్ భయముమ్
పిఠస్తు కలగ్గి, “కిరీటినం గదినం చక్రహస్తమిచ్ఛామి త్వాం ద్రష్టుమ
హం తథైవ తేనైవ రూపేణ చతుర్ముఖేన సహస్రబాహూ భవ విశ్వ
మూర్తే” ఎన్తు - కిరీటనైయుమ్ గదనైయుముడైయనాయ్, చక్రతై
క్తైయులే యుడైయనాన ఉన్నైమున్పుహలే కాణవేణుమెన్తు ఇచ్చి
యానిన్టే, సహస్రబాహువాయ్ విశ్వమూర్తియానవనే! అన్త చతు
ర్ముఖమాన రూపతోడే కూడువాయూ వేణుమెన్తు మున్పుపరిచయి త
శుభాశ్రయమాన విగ్రహతై క్కాట్టవేణుమెన్తు అవనుక్కు అత్తై
పిఠన్దవళవిలే, “వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః పున స్త్వం తదేవ మే రూప
మిదం ప్రపశ్య” ఎన్తు - నీ ఉన్నుడైయ భయలై విట్టు నెళ్ళు ప్రియ
ప్పట్టు ప్పిన్నైయుమన్దే ఎన్నుడైయ విశ్వరూపతైయే కాణ్ణెన్తుకొణ్ణు
తన్నుడైయ అసాధారణవిగ్రహతై క్కాట్టతైయాలే సాలభ్యమ్
కాట్టప్పట్టు.

అప్పడియే “వేదాఽహం సమతీతాని వర్తమానానిచాఽర్జున!
భవిష్యాణిచభూతాని మాన్తు వేద నశశ్చన” ఎన్తు - నాన్, మున్పు
కట్టినవన్దేయమతివన్, వర్తమానజ్జలైయుమతివన్, ఇనివరుమవన్దే
యమతివన్, ఎన్నైయతివానారువనిలైయెన్తుమ్; “మత్తస్త్వన్పరి

(౧) గీ-౧౧-౪౬. (౨) గీ-౧౧-౪౯. (౩) గీ-౭-౨౬. (౪) గీ-౧౫-౧౫.

స్మృతిరానమహానశ్చ” (౧) “దదామి బుద్ధియోగంతమ్” ఇత్యా
 దినా సర్వదర్శిత్య జ్ఞానప్రదత్వాదివచనాత్ సర్వజ్ఞత్వమ్, దివానిశాఽఽ
 పాదనో త్రరాతనయసజ్జీవన సాన్దిపని వైదికపుత్ర పునరానయనాద్యు
 దాహరణతేన సర్వశక్తిత్వమ్, (౨) “న మే పార్థాఽస్తి కర్తవ్యం
 త్రిషు లోకేషు కిశ్చనా నాఽనవాప్త మవాప్తవ్యమ్” ఇత్యాదు
 వాప్తసమస్తకామత్వమ్; (౩) “హస్త తే కథయిష్యామి విభూతీ
 రాత్ననశ్శుభాః ప్రాధాన్యేన కురుశ్రేష్ఠ నాఽస్మ్యన్తో విస్తరస్య మే”
 ఇత్యారభ్య, (౪) “యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వం శ్రీమదూర్జితమేవనా
 రానమహానశ్చ” ఎన్దు - స్మృతియమ్, జ్ఞానముమ్, ఊహాహా
 ముమ్ ఎన్బక్కుల్ నిన్దు ముగ్ధామెన్దుమ్; “దదామి బుద్ధియోగంతమ్”
 ఎన్దు - అన్ది బుద్ధియోగంబై కొంచానిత్పెన్దుమ్, ఇత్యాదియాలే సర్వ
 దర్శిత్య జ్ఞానప్రదత్వాదికలై చొట్టెయాలే, సర్వజ్ఞత్వమ్ కాట
 ప్పట్టతు. పకలై ఇరవాక్కుకై, కరికొల్లియాన ఉత్తరైమకనై.
 ప్పిత్తైప్పికై, సాన్దిపనిపుత్రునై కొట్టువరుకై, వైదికపుత్రునై
 మీట్టుకొట్టువరుకై ఇతుముతలాన ఉదాహరణజ్ఞాలే సర్వశక్తి
 త్వమ్ కాటప్పట్టతు. “న మే పార్థాఽస్తి కర్తవ్యం త్రిషు
 లోకేషు కిశ్చనా నాఽనవాప్త మవాప్తవ్యమ్” ఎన్దు - పార్థనే! ఎనకు
 మూన్దులోకజ్గిలిమ్ కర్తవ్యసూయిరుప్పతొన్దిలై, అదైయప్పచామ
 లదైయవేణ్దువతొన్దిలైయెన్దు తుడగ్గియుగ్ధాన నేచనగ్గళాలే అవాప్త
 సమస్తకామత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు. “హస్త తే కథయిష్యామి విభూతీ
 రాత్ననశ్శుభాః ప్రాధాన్యేన కురుశ్రేష్ఠ నాఽస్మ్యన్తో విస్తరస్య మే”
 ఎన్దు - కురుశ్రేష్ఠనే! ఉనక్కు ఎన్నుడైయ దివ్యజ్ఞాన విభూతికలై
 ఆశ్చర్యమామ్బడి ప్రధానజ్గలై ఎదుత్తుచ్చొల్లకడవేణ్, ఎన్ను
 డైయ విభూతివరప్పక్కు ముడివిల్లెకాణెన్దు తుడగ్గి “యద్యద్విభూతి

(౧) గీ-౧౦-౧౦.

(౨) గీ-౩-౨౨.

(౩) గీ-౧౦-౧౯.

(౪) గీ-౧౦-౪౧.

తత్తదేవాఽవగచ్ఛ త్వం మమ తేజోశస మ్మ వమ్ || అథ వా
బహునోక్తేన కింజ్ఞానేన తవాఽర్జున విష్టభ్యాఽహమిదం కృత్స్నమే
కాంక్షేన స్థితో జగత్” ఇత్యస్తేన స్వవ్యతిరిక్తసమస్తవస్తవ్యతిశయా
ధాయకత్వపచనాత్ శేషిత్వశ్చ దర్శితమ్; (౧) “యో మామజమ
నాదిశ్చ వేత్తి లోకమహేశ్వరమ్ అసమ్మాధస్య మర్త్యేషు సర్వపా
పైః ప్రముచ్యతే” ఇతి లోకమహేశ్వరశబ్దేన పూర్వోక్త శేషిత్వ
వైవ విభూతిముఖేన ప్రపశ్యితత్వాత్.

నారాయణత్వశ్చ కారణత్వప్రకాశకమ్. ఉపాస్యవస్తువత్

మత్సత్త్వం శ్రీమద్రాజితమేవవా తత్తదేవాఽవగచ్ఛ త్వం మమ తేజో
శసంభవమ్” ఎన్ఱు - యాతూరు యాతూరు వస్తు విభూతిమగ్రాయ్
శ్రీమత్తాయ ఉత్కృష్టమాయరుక్మమ్, అవద్ తై యెల్లామెన్నుడై
య తేజస్సినుడైయ అంశ త్తిలే పిఱిందతాక బుద్ధిపణ్ణెన్ఱుమ్; “అథవా
బహునోక్తేన కిం జ్ఞానేన తవాఽర్జున విష్టభ్యాఽహమిదం కృత్స్నమే
కాంక్షేన స్థితో జగత్” ఎన్ఱు - అన్ఱియిలే ఉనక్కు నాన్ పలవాక
చ్చొన్న అఱివాల్ ప్రయోజనమే? ఇన్ఱజగత్తై ఓరంశత్తాలే అవ
ష్టమ్మిత్తునిత్పినెన్ఱు ఇతుముపివాక స్వవ్యతిరిక్త సమస్తవస్తుక్కురి
నుడైయ అతిశయత్తుక్కు త్తాన్ ఆశ్రయమాక చ్చొల్లకైయాలే,
శేషిత్వముమ్ కాట్టప్పట్టతు. “యో మామజమనాదించ వేత్తి లోక
మహేశ్వరమ్ అసమ్మాధస్య మర్త్యేషు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే”
ఎన్ఱు - యావనారువన్ ఎన్ఱై అజనాకవుమనాదియాకవుమ్ లోక
త్తుక్కు పెరియ ఈశ్వరనాకవుమ్ బుద్ధిపణ్ణుకిత్తాన్, మనుష్యాదికలిల్
వైత్తుక్కొణ్ణు కలక్కమద్దై అవన్ సర్వపాపజ్ఞుళాలుమ్ విడప్పడు
మెత్తు కొణ్ణు లోకమహేశ్వర శబ్దత్తాలే మున్ను శొన్న శేషిత్వత్తై
యితే మేల్ విభూతిముఖత్తాలే పరక్కచ్చొల్లిన్ఱు.

నారాయణత్వమానతు కారణత్వత్తుక్కు- ప్రకాశకమ్. ఉపాస్య

త్రుకరణమ్] మామిత్యస్య పురుషకారవైశిష్ట్య సూచకత్వమ్. ౪౫౧ .

ప్రప త్యవ్యోపి (౧) “యో బ్రహ్మణమ్” ఇత్యాదినా కారణత్వాను
సన్ధానమపేక్షితమితి పూర్వమేవోక్తిమ్. శ్రియః పతిత్వం కారుణికత్వ
సూచకమితిచోక్తిమ్. (౨) “లక్ష్మ్యానహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్య
రూపయా రక్షక సర్వసిద్ధాస్తే వేదాస్తేఽపి చ గీయతే” ఇతి. ఏ
రూప గుణజాతప్రకాశక శ్రియః పతిత్వ నారాయణత్వ య
ప్రప త్యవ్యవసయః “మామ్” ఇతి పదేన ప్రతిపాదితం. “మామ్”
ఇత్యపరోక్షనిర్దేశేన సౌలభ్యప్రాధాన్యం సూచితమ్. శ్రియఃపతిత్వే
నాఽత్ర లక్ష్మీపురుషకారత్వచ్చ సూచ్యతే. ౨౦.

అత్ర, “మామ్” ఇత్యేకవచనేన వరణీయవైశిష్ట్యే సిద్ధే
“ఏకమ్” ఇతి పునర్వచన మవధారణార్థతయా తస్య నైరపేక్ష్యం ద్యోత
వస్తువిత్తోలే ప్రప త్యవ్యవసయలింగమ్ “యో బ్రహ్మణమ్” ఇత్యాది
యాలే కారణత్వత్తినుడైయ అనుసన్ధానమపేక్షితమెస్తు మున్నే శొల్ల
పుట్టతు. శ్రియఃపతిత్వమానతు కారుణికత్వత్తుక్కు సూచకమెస్తుమ్
శొల్లపుట్టతు. “లక్ష్మ్యానహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్యరూపయా
రక్షకసర్వసిద్ధాస్తే వేదాస్తేఽపి చ గీయతే” ఎస్తు - కారుణ్యరూపై
యాన లక్ష్మీయోడే కూడిన హృషీకేశనానవక రక్షకనాక సర్వసిద్ధాస్త
త్తిలుమ్ వేదాస్తత్తిలుమ్ శొల్లపుట్టతెస్తు ప్రమాణముగాకైయాలే. ఇప్పడి
పుట్ట గుణజాతజ్గలే త్రోన్రు విప్వతాన శ్రియఃపతిత్వ నారాయణత్వజ్గ
లోడేకూడిన ప్రప త్యవ్యవసయమానతు “మామ్” ఎన్నిఱపదత్తాలే
శొల్లపుట్టతు. “మామ్” ఎస్తు కొండ్లు - ఎన్నై ఎన్నిఱ అపరోక్షనిర్దేశ
శత్తాలే సౌలభ్యప్రాధాన్యమ్ త్రోన్రుకిఱతు. శ్రియఃపతిత్వత్తాలే లక్ష్మీ
పురుషకారయోగముమ్ కాట్టపుడుకిఱతు. ౨౦.

ఇవిడత్తిల్ “మామ్” ఎన్నిఱ ఏకవచనత్తాలే వరణీయమాన
ఉపాయ త్తినుడైయ ఏకత్వమ్ సిద్ధమాయుక్కు, “ఏకమ్” ఎన్నిఱిన్నై
యుమ్ శొల్లకిఱతు. అవధారణార్థమాయ్కొండ్లు ఉపాయ త్తినుడైయ

యతి. ఏకశబ్దోహి, ద్విత్వవ్యావర్తకః ఉపాయద్విత్వం ఉపాయోపే
యనస్తుద్విత్వశ్చ వ్యావర్తయతి. స్వీకృతస్య భగవత ఉపాయత్వవత్,
స్వీకృతస్వస్యాఽపి తత్సాధనత్వబుద్ధ్యా ఉపాయత్వానుసంధానేనోపాయ
ద్విత్వం సమ్భవతి, తదనేన నివర్త్యతే. ప్రపత్తేస్సాక్షాదుపాయత్వే
సత్యేవహి తత్కర్తృత్వవిబంధనం స్వస్యాపాయత్వమ్; తస్యాపాయస్వీ
కారాత్కృత్యాదుపాయానంతర్యానః పూర్వమేవ వాక్యద్వయే క్రియా
పదవివరణదశాయాముక్తిః. అత్రాఽపి క్రియాపదే సుస్పష్టం వక్ష్యతే.
తస్మాత్, “సిద్ధోపాయభూతో భగవాన్, అహమపి తచ్ఛరణాగతి
కర్తృత్వాదుపాయాంతర్యుతః ” ఇత్యుపాయద్విత్వబుద్ధిరుపాయస్య
నైరపేక్ష్యభజ్జ్ఞాకేతి ఏకపదేన తద్వ్యావర్తనం యుక్తమేవ. ౭౧.

నైరపేక్ష్యతై కాట్టుకైక్కాక. ఇన్త ఏకశబ్దమానతు ద్విత్వత్తుక్కు
వ్యావర్తకమాయ్ కొణ్ణు ఉపాయద్విత్వతైయుమ్ ఉపాయోపేయ
వస్తుద్విత్వతైయుమ్ కట్టిక్కిఱతు. ఉపాయద్విత్వమావతు - స్వీకరిక్కు
ప్పట్ట ఈశ్వరనుడైయ ఉపాయత్వత్తోపాతి స్వీకర్తావాన తనక్కుమ్
స్వీకారసాధనత్వత్తాల్ వన్త ఉపాయత్వబుద్ధి నడన్దైయాల్, ఉపా
యత్తుక్కు ద్విత్వముడైనిరుక్కై. అన్నివైవు ఇన్త ఏకశబ్దత్తాల్ నివర్తి
ప్పిక్కుప్పదుక్కిఱతు. స్వీకారరూపమాన ప్రపత్తిక్కు సాక్షాదుపాయత్వ
ముడ్డానపోతిత్ అతుక్కు క్కర్తావాన తనక్కుమ్ అతడియాక ఉపాయ
త్వమ్ వరువతు; అతు ఉపాయస్వీకారాత్కృత్యానై యాలే ఉపాయత్తి
లన్తర్భవియాతెన్నుమిడమ్, మున్ను వాక్యద్వయత్తిల్ క్రియాపదమ్
వివరిక్కిఱవళవిలే శొల్లప్పట్టతు. ఇఱ్ఱుమ్ క్రియాపదత్తిలే స్పష్టమాక
చ్చొల్లప్పడక్కడవతు. ఆకై యాలే, “భగవాన్ సిద్ధోపాయభూతనా
యిరుక్కుమ్, నానుమ్ అవనుడైయ శరణాగతిక్కు క్కర్తావానై యాలే
ఉపాయత్తిలే అన్తర్యుతన్ ” ఎన్ఱుకొణ్ణు ఉపాయత్తుక్కు వరుక్కి
ద్విత్వబుద్ధియానతు ఉపాయత్తినుడైయ నైరపేక్ష్యతై భజ్జ్ఞిక్కుమాకై

ఉపేయస్య పరమపురుషార్థభూతస్య భగవతః ప్రాప్త్యై భగవా
నేనోపాయభూత ఇత్యుపాయోపేయవస్తుద్విత్వాభావాత్, ప్రపదనస్య
తథాత్వమేకపదేన ప్రతిపాద్యమ్. అన్యత్రోపాయోపేయ భేదస్య
సమ్మతిపన్నత్వాత్ తద్భేదనిబంధనముపాయోపేయ వస్తుద్విత్వ
వాన్వర్త్యతే. తథానతి, (౧) “అనన్యసాధ్యేస్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్, తదేకోపాయతాయాన్థా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః” ఇతి స్వా
భీష్టభూతే భగవతి అనన్యసాధ్యేనతి తదేకోపాయత్వ ప్రార్థనాబుద్ధి
శ్శరణాగతిరితి తల్లక్షణస్వరూపశ్చాత్ర సూచితంస్యాత్. (౨) “ఉపే
యస్య తవ ప్రాప్త్యై త్వాముపాయతయా వృణే” ఇత్యనుష్ఠాన ప్రకా
రశ్చ. ప్రపత్తేరేనంరూపత్వం మోక్షార్థత్వేయత్తమ్; అన్యత్ర ఫల సాధ
యాతే ఇన్దద్విత్వమానతు ఏకపదత్వా లేకభీకృష్టదుఃఖివిడమయత్తమ్.

ఉపేయమాన భగవానుడైయ ప్రాప్తిక్కు అవన్తానే ఉపాయ
మూకైయాతే ఉపాయోపేయవస్తుకభీల్ ద్విత్వమిల్లాత ఆకారముమ్
ప్రపదనత్తుక్కుడైయ ఇన్ద ఏకపదత్వాతే ప్రతిపాదికృష్టదుఃఖితు. అల్లా
తవిడగ్గల్గెలవల్ శ్రిలుమ్ ఉపాయోపేయవస్తుకభీల్ భిన్నజ్గళాకైయాతే
అతడియాక వన్ద ద్విత్వమానతు ఇవ్విడ త్తిల్ కభీకృష్టదుఃఖితు.
ఇవ్విడియాయుశ్యవిడ త్తిల్, “అనన్యసాధ్యేస్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వ
కమ్, తదేకోపాయతాయాన్థా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః” ఎన్దు - స్వాభీష్ట
భూతనాన భగవాన్ అన్యోపాయజ్గళార్ సాధికృష్టడా, ఇనవళ
విల్ మహావిశ్వాసపూర్వకమాక అవనై యిరువనై యుమే ఉపాయ
మాక ప్రార్థిక్కిఅనినై పుశరణాగతియెన్దితి లక్షణవాక్యమిన్దేసూచిప్పికృ
శ్చట్టతాయీల్. “ఉపేయస్య తవ ప్రాప్త్యై త్వాముపాయతయా
వృణే” ఎన్దు - ఉపేయమాన ఉన్నుడైయ ప్రాప్తిక్కుఱుచ్చాన ఉన్నై
ఉపాయమాక వరిక్కితేనైన్దితే అనుష్ఠానప్రకారముమ్. ప్రపత్తియిల్
ఉపాయోపేయజ్గళే ఒన్దాయుక్కు మెన్నుమిడమ్ మోక్షార్థమానవళ

నయోర్భదాత్.

౭౨.

ఏకపదస్యానవధారణార్థత్వమ్, (౧) “త్వమేవోపాయభూతో
మే భవ” (౨) “త్వామేవ శరణం ప్రాప్య” (౩) “మామేవ యే
ప్రపద్యంతే” (౪) “తమేవచాద్యం పురుషం ప్రపద్యే” (౫) “తమేవ
శరణం గచ్ఛ” ఇతి నియమేన స్వీకార్యవస్తునిర్దేశానంతరమవధారణ
ప్రయోగదర్శనాత్, తత్త్వానప్రయోగసిద్ధేన స్థానప్రమాణేనాన
వగమ్యతే.

౭౩.

అథ, “శరణమ్” ఇతి, “మామ్ - ఏకమ్” ఇతిపదద్వయేన
ప్రతిపన్నం వాత్సల్యాదిగుణవిశిష్టం నిరపేక్షం వస్తు ప్రాప్యవేషేష్య
విత్; అల్లాతపోతు ఫలసాధనజ్ఞో భిన్నజ్ఞభాయిరుక్కుమ్.

౭౪.

ఇన్ద్ర ఏకపదమ్ అవధారణార్థమాయురుక్కు- మెన్నమిదమ్,
“త్వమేవోపాయభూతో మే భవ” ఎన్దు-నీయే ఎనక్కు ఉపాయమాక
వేణుమెన్దుమ్; “త్వామేవశరణం ప్రాప్య” ఎన్దు - ఉన్నైయే శరణ
మాకవడైన్దెన్దుమ్, “మామేవ యే ప్రపద్యంతే” ఎన్దు - ఎన్నైయే
యావర్ శిల్ర్ అడైకెతార్కళెన్దుమ్; “తమేవచాద్యం పురుషం
ప్రపద్యే” ఎన్దు - ఆద్యనాన పురుషనాన అవనైయే ప్రపత్తి వణ్ణుకెతే
నెన్దుమ్; “తమేవ శరణం గచ్ఛ” ఎన్దు - అవనైయే శరణమాకవడై
యెన్దుమ్, ఇవ్వశి నియతమాక స్వీకార్యవస్తువైచ్చొన్నవనన్తరమ్ అవ
ధారణప్రయోగమ్ కాణ్డెయోల్, అన్ద స్థానత్తిల్ ప్రయోగత్తారే
సిద్ధమాన ప్రమాణత్తారే అతీయప్పదుకితతు.

౭౫.

అనన్తరమ్, “శరణమ్” ఎన్దు, “ మామ్ - ఏకమ్ ” ఎన్దిత
పదద్వయత్తాలుమ్ వాత్సల్యాది గుణవిశిష్టమాకవుమ్ నిరపేక్షమాక
వుమ్ సిద్ధమాన వస్తు ప్రాప్యవేష త్తిలుమన్వితమాకైయాలే, అడైఉపా

(౧) అహిర్బు-౩౬-౩౫.

(౨) జిత-౧-౪.

(౩) గీ-౩-౧౪.

(౪) గీ-౧౫-౪.

(౫) గీ-౧౪-౬౨.

నివృత్తి తదిదానీముపాయవేషే విశేషయతి; (౧) “ఉపాయే గృహరక్షిత్రోశ్శబ్దశ్శరణమిత్యయమ్ | వర్తతే సామ్యుతంప్రత్య ఉపాయార్థైకవాచకః” ఇతి శరణశబ్దస్యాపాయవాచకత్వవచనాత్. ౭౪.

సను - “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య” ఇత్యుక్తోపాయాంతర ఏవ స్వీకార్యోపాయత్వం గోచరయతీతి, శరణపదవైయర్థ్యం స్యాం . యద్యపి (౨) “తస్య కార్యం నవిద్యతే” (౩) “క్షేత్రజ్ఞః కరణీజ్ఞానం కరణం తస్య తేన తత్ | నిష్పాద్య ముక్తికార్యంవై కృతకృత్యం నివర్తతే” ఇతి నదీవి స్తరణానంతరం స్థనపరిత్యాగవత్ప్రతిపూలభానంతరముపాయత్వాగసమ్భవేనాత్మోపాయాంతరత్యాగమాత్రస్య స్వీయవేషత్వే ఒతుక్కి త్తరుకితము. “ఉపాయే గృహ రక్షిత్రోశ్శబ్దశ్శరణ మిత్యయమ్ | వర్తతే సాంప్రతంప్రత్య ఉపాయార్థైకవాచకః” ఎన్దు - ఉపాయ త్రిలుమ్ గృహత్రిలుమ్ రక్షితావినుదైయ పక్కలిలుమ్ శరణమెగితి ఇన్దశబ్దమ్ వర్తిక్కుమ్, ఇహ్పతు ఉపాయార్థ మొన్దుక్కుమ్ వాచకమాయేరుక్కుమ్గితి ఉపాయవాచకత్వ ప్రమాణత్వాలే. ౭౪.

అనాల్, “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య” ఎన్దు శొన్న ఉపాయాంతర త్యాగన్దానే స్వీకార్యవన్తువినుదైయ ఉపాయత్వతై కాట్టాతో? అయిరుక్కు శరణపదప్రయోగత్తుక్కు ప్రయోజనమేన్? “తస్య కార్యం నవిద్యతే” ఎన్దు-అవనుక్కు కర్తవ్యమాయేరుప్పతోన్దితై యెన్దుమ్; “క్షేత్రజ్ఞః కరణీజ్ఞానంకరణం తస్య తేన తత్ | నిష్పాద్యముక్తికార్యంవై కృతకృత్యం నివర్తతే” ఎన్దు - క్షేత్రజ్ఞః కరణీయాయురుక్కుమ్, అవనుక్కు జ్ఞానమ్ కరణమాయురుక్కుమ్, ఆకైయాలే అన్దసాధనజ్ఞాన మానతు ముక్తియాకితి కార్యతై ఉడ్డాకి కృతకృత్యమాయేక్కున్దు విప్రత్తిమామెన్దుమ్ శొల్లుకైయాలే, నదియై క్కుడన్దవనన్తరమ్ తెప్పతై కైవిడుమాహాలే, ప్రాప్యలాభత్తుక్కునన్తరమ్ ఉపాయత్వాగమ్

కార్యవస్తూపాయత్వ బోధనాఽపామర్థ్యాన్న శరణపదవైయర్థ్యమ్; తథాఽప్యత్ర స్వీకారాజ్జత్వేనవిధీయమానస్యాపాయాన్తరత్యాగస్య స్వీకార్యవస్తూపాయత్వబోధనం సరసమితి వైయర్థ్యం స్యాదితి. ౭౫.

ఉచ్యతే:- వాచకశబ్దానన్నిధౌ అర్థాక్షిప్తాన్ధీస్వీకారో యుక్తః, తత్సన్నిధౌ వాచనికార్థపవ స్వీకర్తవ్యః. (౧) “ఆక్షేపతః ప్రాప్తాదాభిధానికపైత్యవగ్రాహ్యత్వాత్” ఇతి భాష్యకారవచనాత్; శరణపదప్రయోజనమస్తేవ. అత్రోపాయాన్తరత్యాగస్య శరణ్యవిశేషస్వీకారాజ్జత్వనిశ్చయాత్, తస్మిన్వికారోపాయత్వ వ్యావర్తనేన స్వీకారోపాయత్వప్రతిపాదకం శరణపదం సప్రయోజనమేవ. ౭౬.

కూడుకైయాలే, ఉపాయాన్తరత్యాగమాత్రమ్ ఇవ్వడత్తిల్ స్వీకార్యత్తినుడైయ ఉపాయత్వత్తై క్కాట్టమాట్టామైయాలే శరణపదత్తుక్కు అర్థవత్సముడైన్దు పరిహరితాలుమ్, ఇన్ద ఉపాయాన్తరత్యాగమ్ స్వీకారత్తుక్కు అజ్ఞమాక విధిక్కప్పదుకిటతాకైయాలే, స్వీకార్యత్తినుడైయ ఉపాయత్వత్తై క్కాట్టవన్ద్రాకైయాలే శరణపదత్తుక్కు అర్థవత్సముల్లామైయే నిలైనిన్దతెన్నిల్; ౭౭.

అప్పడియానాలుమ్, అర్థసామర్థ్యతాల్ వరుమతిత్కాట్టిల్ శబ్దతాలే శొల్లప్పదుమతు యుక్తిమ్, వాచకశబ్దముల్లాతహతు విలమ్బితతేయాకిలుమ్ అర్థాక్షిప్తమాన అర్థమ్ స్వీకరిక్కప్పదుమ్, ఇట్లువాచకశబ్దతాలే విలమ్బియామతో అర్థమ్ తోన్ద్రాకైయాలే అర్థసామర్థ్యత్తుక్కు ప్రయోజనమిల్లై. “ఆక్షేపతః ప్రాప్తత్తిత్కాట్టిల్ ఆభిధానికమ్ గ్రాహ్యమాకైయాలే” ఎన్దు భాష్యకారరుమరుభిచ్చయ్తార్. ఆకైయాలే శరణపదత్తుక్కు ప్రయోజనమున్దు. ఇవ్వడత్తిలుపాయాన్తరత్యాగమ్ శరణ్యస్వీకారత్తుక్కు అజ్ఞమాక నిశ్చయిక్కైయాలే, అన్ద స్వీకారత్తిలుపాయత్వత్తై క్కట్టిత్తు స్వీకార్యత్తినుడైయ ఉపాయత్వత్తై ప్రతిపాదిక్కిట శరణపదమ్ సప్రయోజనమాయిన్ద్రా. ౭౮.

(౧) శ్రీభాష్య - అధి - ౧ - పుష్కర్థవిచారణుట్టే.

అన స్తరముపాయస్య వరణం విధీయతే (వజ్రేతి). “పరిత్యజ్య-
ప్రజ” ఇత్యేకక ర్తుకతోక్త్యా వరణస్య త్యాగవిశిష్టత్వమవగమ్యతే.
(౧) “ప్రజ - గతౌ” ఇతి ధాతోర్గత్యర్థత్వేన, మనో వాక్యాయ
రూప కరణత్రయసిద్ధావా, తదన్యతమసిద్ధావా ఇయం గతిః, పపద-
కరణపూర్తిం శరణ్యైభవంవా యథాయోగం సూచయతీత్య-
మ్యతే. అభవా - గత్యర్థస్య బుద్ధ్యర్థత్వాత్ “బుద్ధ్యస్య” ఇతి వ్యవ-
సాదోవిధీయతే.

యద్యపి (౨) “విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞాం కుర్వీత” (౩) “ఆత్మానమేవ
లోకముపాసీత” ఇత్యాదిషు భజనవిధివత్, (౪) “మోక్షం శరణం
ప్రజ” ఇత్యయం ప్రపదనవిధిశ్చ స్వవిషయభూత ప్రపదనస్య ఫలహేతు

అన స్తరమ్ “ప్రజ” ఎన్తు ఉపాయవరణ్యై విధిక్రియతు “పరి-
త్యజ్య” - “ప్రజ” ఎన్తి ఆధర్మణ్యపదత్రాయమ్ విట్టుపుల్లయి ఎన్తుకొట్టు
త్యాగస్వీకారజ్ఞభిరణ్ణుక్కు-మొరువనైయే కర్తావాక చొట్టుకెయాలే
స్వీకారమ్ త్యాగవిశిష్టమెన్తు తోర్గతికెటతు. “ప్రజ” ఎన్తి ఆధాతు
గత్యర్థమాకైయాలే, మనో వాక్యాయరూపమాన కరణత్రయసిద్ధ
మాతల్, అతిల్ అన్యతమసిద్ధమాతల్ శెయ్త ఇన్దగతియానకు,
ప్రపత్తియిల్ కరణపూర్తియైయుమ్ శరణ్యనుడైయ నైభవతైయుమ్
అడైవే సూచిప్పిక్రియతాకక్కడవతు. అజ్ఞనప్రియే, గత్యర్థమ్ బుద్ధ్యర్థ
మాయ్, “అధ్యవసి” ఎన్తు వ్యవసాయజ్ఞేక్కాట్టుకెటతాకవుమామ్.

“విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞాం కుర్వీత” ఎన్తు - అతిన్దు మేలుమణివా
నెన్తుమ్, “ఆత్మానమేవ లోకముపాసీత” ఎన్తు-జ్ఞానరూపమాన ఆత్మవై
ఉపాసిచ్చానెన్తుమ్, ఇతుముతలాన వాక్యజ్ఞభిలే ఉపాసనవిధియానతు,
తనక్కు విషయమాన ఉపాసననై ధలత్తుక్కు- సాధనమోకక్కాట్టుకెట
వోపాతి; ఇన్ద ప్రపదనవిధియుమ్ తనక్కు విషయమాన ప్రపదననై

(౧) భృగి.

(౨) పు-౬-౪-౨౧.

(౩) బృ-౩-౪-౧౫.

(౪) గీ-౧౨-౬౬.

త్వం ప్రకాశయతి; తదాహుర్నితవిదరి, (౧) “కృతితత్సాధ్యమధ్యస్థ
యాగాదిర్విషయో మతః స ఏవ ఫలసమ్బంధే కరణశ్చేన భేద్యతే” ఇతి.

౨) “తేన తేనాఽఽప్యతే తత్తన్నాన్యసేవైవ విహమునే” ఇతి తృతీ
యాశ్శుత్యాచ కరణత్వమగవమ్యతే, తథాప్యనుష్ఠానదశాయామస్య
ప్రపదనస్య వైషమ్యమస్తి; - ఉపాసనే విద్యాభేదవిబంధనోపాస్యరూప
భేదమే న్యాసవిద్యారూపస్యచ ప్రపదనస్య ప్రపత్త్యరూపభేదస్త్వి
కర్తవ్యః, సచ సకలేతరనిరపేక్షస్వాపాయభావమేవ. తస్మాత్, అనుష్ఠాన
దశాయామనుసంధీయమానం శరణ్యస్యాపాయరూపత్వం విధిసామాన్య
ప్రయుక్తిం శరణవరణస్యాపాయత్వం స్థగయతి.

ఫలని భవమాకాక్షాట్టుమ్. ఇదైతకార్ణవై, “కృతి తత్సాధ్య మధ్యస్థ
యాగాదిర్విషయో మతః స ఏవ ఫలసమ్బంధే కరణశ్చేన భేద్యతే”
ఎన్దు-కుసూంసకిరుమ్ శొన్నార్, అతావతు-పురుషప్రయత్నమాకిఱ
కృతిక్కుమ్, అత్తాలే సాధ్యమాకిఱ కార్యక్తుక్కుమ్ నదువు నిట్కిఱ
యాగాదియానతు విషయమాక మతమ్; అతుతానే ఫలత్తోడే సమ్బ
ంధిక్కుమ్. తాత్ కరణమాక ఇచ్చిక్కప్పడానిస్తత్తెప్తవడి; “తేన తేనాఽఽ
ప్యతే తత్తన్నాన్యసేవైవ విహమునే” ఎన్దు - అవోలధికారియాలే
అన్వన ఫలమానతు న్యాసత్తాలే ప్రాపిక్కి ప్పడుమెన్గిఱ తృతీయాశ్శుతి
యాగాది కరణత్వమ్ తోక్తానిస్తతేయాకిలుమ్ అనుష్ఠానవేదైయిలే
ఇన్దుప్రపదనత్తుక్కు ఒరువైషమ్యమున్లు; ఉపాసన త్తేల్ విద్యాభేదత్తుక్కుడి
యానఉపాస్యరూపభేదమ్బాలే, న్యాసవిద్యారూపమాన ప్రపదనత్తుక్కు
ప్రపత్తవ్యసుడైయ రూపభేదమ్ స్వీకరిక్కిప్పడుమ్. అన్దురూపభేదమా
నతు-తన్నైయొభిన్ద సకలోపాయజ్గళిలుమ్ నిరపేక్షమాన తన్నుడైయ
ఉపాయభావమ్. ఆత్మేయాల అనుష్ఠానదశైయిలనుసంధిక్కిప్పడువతాన
శరణ్యనుడైయ ఉపాయరూపత్వమ్ విధిసామాన్యత్తాలే వన్ద శరణవర
ణత్తెన్దుడైయ ఉపాయతై మత్తెక్కుమ్.

సను - (౧) “అమృతస్త్వేష సేతుః” ఇతి ప్రాపకత్వశ్రవణాత్, (౨) “ఫలమత ఉపపత్తేః” ఇతి సూత్రితత్వాచ్చ, భజనేఽపి భగవతోః ఫలహేతుత్వాదుపాయత్వమస్తి; మైవమ్; - అత్రోపాయత్వస్య ఫలహేతుత్వమూత్రత్వాభావాత్, ఫలప్రదస్యాఽపి తద్భేదాత్ ప్రాపకత్వనిర్దిశ్య. సహి ఫలప్రదత్వమోపాయత్వమ్, కిన్తు సత్త్వరూపం శరణత్వమేవ. తదిదం శరణత్వరూపముపాయత్వమత్ర శరణపదేనోన్మితీ తత్త్వాభానేన తద్వరణస్యోపాయత్వమన్వీతమ్.

తస్మిన్వాగ్దేహస్య విద్యాస్తవదుపాసనభేదోఽస్తు; తత్ర ఉపాస్య స్వరూపభేదవేద విద్యాభేదోన్మితీ, ఏకఫలసాధనత్వసామాన్యత్వత్వా ఆనాత్; “అమృతస్త్వేష సేతుః” ఎన్దు-అమృతత్వం ఇహో సేతువాయురుక్కు మ్మైయాతే ప్రాపకత్వమ్ తోగ్మైయాలుమ్, “ఫలమత ఉపపత్తేః” ఎన్దు-ఫలమ్ ఇహనాతే, సర్వశక్తిత్వం; కిన్తు పత్తియుక్తాయాతేయెన్దు సూత్రమ్ శోల్లకైయాలుమ్, భజన్తీలుమ్ భగవానుక్కు ఫలహేతుత్వముక్తాయాత్ ఉపాయత్వమిక్తాయా వెన్నిల్; ఇప్పడియన్దు; ఉపాయత్వమాకితతు ఫలహేతుత్వమాత్ర మన్దు, ఫలప్రదనుమ్ ఫలహేతువాక్తైయాలుమ్ ప్రాపకనాక్తైయాల్ ఉపాయత్వమ్ ఫలప్రదత్వమన్వియే ఫలజ్జై సాధిత్తుక్కుదుమ్ శరణత్వ మాయురుక్కుమ్. అన్త శరణత్వరూపమాన ఉపాయత్వమ్ ఇవ్విడత్తిలే శరణపదత్తాలే శోల్లప్పట్టతెన్విట్టు అతినుడైయ ప్రాధాన్యత్తాలే తద్వరణత్తినుడైయ ఉపాయత్వమన్వీతమాయీల్.

ఇప్పడి ఉపాయత్వమ్ వస్తువుక్కు స్వరూపమాకిల్, విద్యాస్తవ రణోపాతీన్యాసముమ్ ఉపాసనభేదమామ్, ఎజ్జనేయెన్నిల్; - ఇవ్విడత్తిల్ ఉపాస్యస్వరూపభేదమే విద్యాభేదస్తుక్కు హేతువాకివిరుక్కుమ్; ఏకఫలసాధనత్వమ్ పాతువాక్తైయాతే సర్వవిద్యైకీభుక్కుము

సాం విద్యానాముపాసనరూపత్వం సమానమ్; అయమపి న్యాసత్తుత్స
మానఫలత్వాత్తత్కోట్యన్తర్యాతో నపుథగుపాయ ఇతిచేన్న;
ఫలేపిఽవైషమ్యాత్. భజనవత్; (౧) “భోగేనత్వితరే త్షపయి
త్వాఽథ సమ్మత్స్యతే” ఇత్యుక్తా ప్రారబ్ధానుభవాపేక్షా ప్రపదనస్య
న సమ్మద్యతే, అతః ఫలాధిక్యనిబద్ధనం పుథగుపాయత్వమస్త్యేవ. కిచ్చ
భక్తి ప్రపత్యోః రూపేచ భేదస్తత్సూచకః;-(౨) “ఆవృత్తిరసక్యదుప
దేశాత్” ఇత్యసక్యదావృత్తిరూపస్య ధ్యానోపాసనాదిశబ్దవాచ్యస్య భజ
నస్యేవ సహిప్రపదనస్యాఽవృత్త్యపేక్షా విద్యతే; యజ్ఞాదివత్ సకృత్క
రణేనైవ శాస్త్రప్రయోజనసిద్ధేః. జ్ఞానరూపత్వాదస్యాఽప్యావృత్త్య
పాసనరూపత్వమ్ సమానమ్; ఇన్ద్ర న్యాసముమ్ అవర్తగోడు సమాన
మానఫలమాకైయాలే ఉపాసనకోట్యన్తర్యాతమామ్, పుథగుపాయ
మాకమాట్టాతేయన్నిల్; - అప్పడియన్తు; - ఫలత్తిలుమ్ వైషమ్య
ముణ్ణాకైయాలే. అతావతు - “భోగేనత్వితరే త్షపయిత్వాఽథ సమ్మ
త్స్యతే” ఎన్తు - ప్రారబ్ధశేషమాన పుణ్యపాపజగిరణ్డైయమ్ భుజిత్తు
క్కఱీత్తు అనన్తరమ్ ఫలతై పెఱుమెన్గిఱ ప్రారబ్ధకర్మానుభవత్తిలపేక్షై
యుణ్ణాన భజనత్తుక్కుప్పోలే ప్రపదనత్తుక్కు ప్రారబ్ధకర్మానుభవత్తిల
పేక్షైయిల్లెయాకైయాలే భజనత్తిత్కాట్టిల్ ప్రపదనత్తుక్కు ఫలాధిక్య
మఱియాన వేఱుపాడ్డుణ్ణాకక్కుత్తియిల్లె. ఇన్నముమ్, భక్తిప్రపత్తికగు
డైయ స్వరూపభేదనై ప్పార్తూలుమ్ ప్రథగుపాయమాక క్కుత్తై
యిల్లె. “ఆవృత్తిరసక్యదుపదేశాత్” ఎన్తు - పలకాలుమావృత్తియై
ఉపదేశిక్కైయాలే, అనవరత భాననారూపమాన అసక్యదావృత్తియై
యైత్తాయ్, ధ్యానోపాసనాదిశబ్దవాచ్యమాన భజనత్తుక్కుప్పోలే,
ప్రపదనత్తుక్కు ఆవృత్త్యపేక్షైయిల్లెయితే; యజ్ఞాదికర్మజ్ఞోపాతినక్య
ద్వరణతాలే శాస్త్రప్రయోజనమ్ సిద్ధిక్కైయాల్. జ్ఞానరూపమాకై

పేక్ష త్వేపి, (౧) సకృదేవ హి శాస్తార్థం కృతోఽయం తారయేన్న
రమ్" ఇతి విశేషవిధానాచ్చ, ఏవం శబ్దాన్తరాభ్యాస సజ్ఞా గుణ
ప్రక్రియా నామధేయనిబంధన స్వరూపభేదసిద్ధేః, ప్రారబ్ధభజ్గరూప
ఫలవైషమ్యాచ్చ, భక్తిప్రపంజరీ రూపభేదం (౨) "నానా శబ్దా
భేదాత్" ఇతి విద్యాభేదం వదతస్సూత్రకారస్యాపివివక్షితత్వే
న్తవ్యం, ఏతత్సర్వము క్తమభియుక్తైః, (౩) "హేతురైవే విమర్శే
భజనవదితరత్ని-న్త్యనుష్ఠానకాలే వేద్యత్వద్రూపభేదో వివిధ ఇహ
సతూపాయతాఽన్యానపేక్షా రక్షిన్ ప్రారబ్ధభజ్గ త్ఫలమధికమనావృత్తి

యాల్ ఇతుక్కుమ్ ఆవృత్త్యపేక్షైయజ్ఞానాలోపెన్నిల్; సకృదేవహి
శాస్తార్థం కృతోఽయం తారయేన్నరమ్" ఎన్టు-ఇన్తు శాస్తార్థమ్
సకృత్కృతమాయ్కొడ్డే పురుషనై ఉత్తరిప్పిక్కు-మెన్దివిశేషవిధాన
త్తాలే సకృత్కరణమాన్తైయాల్ ఆవృత్త్యపేక్షైయిల్లై. ఇప్పడి, శబ్దాన్త
రమ్, అభ్యాసమ్, సజ్ఞై, గుణమ్, ప్రక్రియై, నామధేయన్దిగ్నిఱ ప్రమా
ణజ్గభేదయాన స్వరూపభేదమ్ సిద్ధికైయాలమ్, ప్రారబ్ధభజ్గరూపమాన
ఫలత్తిల్ వైషమ్యత్తాలుమ్ భక్తిప్రపత్తికళిరణ్ణుక్కుమ్ రూపభేద
ముణ్ణెన్నుమిడతై "నానా శబ్దాదిభేదాత్" ఎన్టు - శబ్దాదిభేదత్తాలే
నానావాయిరుక్కు-మెన్దిఱ సూత్రత్తాలే విద్యాభేదమ్ శొల్లకిఱ సూత్ర
కారరుమ్ శొన్నారెన్నుమిడమటియప్పమమ్. ఇతెల్లమ్, "హేతు
రైవే విమర్శే భజనవదితరత్ని-న్త్యనుష్ఠానకాలే వేద్య త్వద్రూప
భేదో వివిధ ఇహ సతూపాయతాఽన్యానపేక్షా రక్షిన్ ప్రారబ్ధభజ్గత్
ఫలమధికమనావృత్తి క్షేపివత్తన్నానాశబ్దాదిభేదాత్ ప్రపదనభ
జన-సూచితే సూత్రకారై" ఎన్టు - అభియుక్తరాలుమ్ శొల్లప్పట్టతు.
అతావతు - విధివాక్యజై విచారిక్కు-మళవిల్, భజనమ్మాలే ప్రపదన
ముమ్ ఫలత్తుక్కు-సాధనమాయిరుక్కుమ్, ఆయిరుక్కు-చ్చెయ్తే అను

(౧) లక్ష్మీర-౧౭-౯౦. (౨) బ్రహ్మసూ. ౩-౩-౫౮. (౩) న్యాసభిలెకమ్.

రుక్మేష్టివత్తన్నానాశబ్రాదిభేదాత్ప్రపదసభజనేనూచితేనూత్రకారైః
ఇతి.

అత్రచోదయన్తి, - సర్వధర్మపరిత్యాగపూర్వికా శరణాగతిరే-
యదిమోక్షసాధనతయాఽభ్యుపగమ్యతే, ఏవంతర్ల అనేకజన్మశత-
మ్నాద్యదుఃఖాత్తక్ బహ్వయాససాధ్యవైరాగ్యవత్సేన్ద్రియత్వాఽద్య-
నేకనియమలభ్యయాగాభ్యాస సిద్ధ బ్రహ్మజ్ఞానస్య మోక్షసాధనత్వమ-
నగమయతాం సర్వేషాంశాస్త్రాణామధికారివైధుర్యాదేవ నిష్ప్రియా-
జనత్వమాపద్యేత. తథాహి సర్వచేతనాః పురుషార్థం స్వం స్వమభి-
షితం సాధయితుం ప్రయతమానాస్తత్సాధనేష్వనేకేషు సుకరమేన-
స్థానకాలత్తిలే విశేషముష్ణు, భజనత్తిలే వేద్యమాన ఉన్నజ్ఞయ-
రూపశేదమ్ వివిధనూయిరుక్కుమ్, ఇన్ద్రి ప్రపదనత్తిలస్తరూపశేదమ్
అన్యనిరపేక్షనూన ఉపాయభావమూయిరుక్కుమ్, రక్తియే! ప్రారబ్ధ-
భజ్జతాలే ఇవృపాయత్తుక్కు ఫలమధికమూయిరుక్కుమ్, ఇష్టివాలే
అనావృత్తియుమ్ శొల్లవృట్టతు, ఆకైయాలే, ప్రపదనముమ్ భజన-
ముమ్ శబ్రాదిభదతాలే నానావాకనూత్రకారనాతేనూచిప్పిక్కుఁబ్బట్టన-
వెన్దపడి.

ఇవిడత్తిల్ సర్వధర్మపరిత్యాగ పూర్వికైయాన శరణాగతి
మోక్షసాధనమాక ఇతైయప్పడుకిటతాకిల్, అద్వౌతు అనేకజన్మ
శతజ్జతాలే సమ్పాదిక్కుప్పడువతాయ్, దుఃఖాత్తక్మాయ్ బహుముఖ
నూనతయాసత్తాలే సాధిక్కుప్పడువతాయ్, వైరాగ్యమ్ ఇన్ద్రియవశీ-
కారమ్ ముతలాన అనేకనియమజ్జతాలే పెటప్పడువతాన యోగాభ్యా-
సత్తాలే సిద్ధమాన బ్రహ్మజ్ఞానత్తుక్కు మోక్షసాధనత్వతైయటివిక్కిట
పకలశాస్త్రజ్ఞుక్కుమ్ అనుష్ఠితైక్కు ఆధికారియిల్లామైయాలే
నిష్ప్రియాజనత్వముగ్గామ్. ఎజ్జనేయెన్నిల్; - చేతనరాన పురుష-
రెగ్గామ్ తన్దామభిమతజ్జతై సాధితైక్కు యత్నమ్ పణ్ణానిస్తుకొణ్ణు,
తత్సాధనజ్జతాయశ్శనిడత్తిల్ సుకరమాన సాధనజ్జతైక్కు దుష్కు

సాధనముగియున్నతే, దుష్కరం పరిత్యజింపి. అతపవహి శరణాగతియ్యోక్త సాధనమివదత్తాస్త్రస్య సన్నిధావితరాణి బహ్వయాసస్వరూపకర్తృదీ నాం మోక్షసాధనత్వన్నావగమయన్తి శాస్త్రాణి స్వాధ్యానుష్ఠానవిరహా దేవ సతేవన్తి; తస్మాత్, శరణాగతిశాస్త్రస్య కర్తవ్యమోగాదివిధా శ్చాస్త్రైః కథం తుల్యవికల్పః కల్పితే?

అత్ర సామ్యుకాఅభిదధతి, - లోకేతావదర్థసిద్ధిసాధనతయా అల్పప్రయత్న రత్న వాణిజ్యాదయః బహ్వయాసాత్కృతాః కృష్యాదయశ్చ దృశ్యే; తత్ర మన్యయత్న రత్న వాణిజ్యాదయోఽర్థసిద్ధిం బహ్వం సాధయన్తి; ప్రయత్నబహుళాః కృష్యాదయశ్చ మన్యఫలా దృష్టాః. ఎవమర్థసిద్ధిసాధనము తథావిధేయ సత్సర్వపి పూర్వసాధనానుష్ఠానవాసనానుగుణ్యేన స్వబుద్ధ్యనుసారేణచ స్వభాగ్యానుగుణదుచితే రజ్జులైక్యేవిచానిన్పురీకీ, ఆకైయాల్ శరణాగతియై మోక్షసాధనమెత్తు శొణ్ఠుకీశాస్త్రత్తిన్ సన్నిధియిల్ బహ్వయాసరూపమాన కర్తృదీనై మోక్షసాధనమాకర్మాట్టుకీ అల్లాతశాస్త్రజ్ఞో తన్నుజేయ అర్హజై అనుస్థిన్నానిల్లామెయాలే డియిరత్తీరువిదుమ్; ఆకైయాలే శరణాగతిశాస్త్రత్తుక్కు, కర్తవ్యమోగాదికైవిధిక్కి అ శాస్త్రజ్ఞోదే ఎజ్జనేతుల్యవికల్ప ముజ్జామ్మపియెన్తు శిలర్ చోద్యమ్ పణ్ణినార్కల్.

ఇతుక్కు సమాధానమ్; లోకత్తిల్ అర్థసిద్ధిక్కుసాధనమూక, అల్పప్రయత్నమాన రత్నవాణిజ్యాదికళమ్ బహుప్రయాసరూపమాన కృష్యాదికళమ్ కాగప్పదానిన్తన; అవ్విడత్తిల్, అల్పప్రయత్నమాన రత్నవాణిజ్యాదికళాననై కువాలాః అర్థసిద్ధియై సాధియానిన్కుమ్; బహుప్రయత్నమాన కృష్యాదికళో అల్పఫలకళాకళమ్ కాగప్పదుమ్; ఇప్పడి అర్థసాధనకళానేకకళాయుశ్చ విడత్తిల్, మున్ను సాధనానుష్ఠానమ్ పణ్ణిప్పొన్త వానపైక్కిడాకళమ్ స్వబుద్ధిక్కిడాకళమ్ స్వభాగ్యానుగుణమాన దుచితేదత్తాలే శిలర్ అల్ప

దేన కేచిదల్పప్రయత్నేన మహాఫలం లభస్తే; కేచిన్మహాయత్నే
నాల్పఫలమ్; ఏవం వేదేఽపి మహాయత్నాత్మక సత్రయజ్ఞ తపశ్చా
న్ద్రాద్యణాదిభిః పశుపుత్రాల్పద్యుఫలం కేచన లభస్తే, కేచిత్త
త్తైర్వా అల్పప్రయత్నై రేవవాకర్తృభిర్మోక్షాఖ్యం మహాఫలం లభస్తే
ఏషాఞ్చ కేషాఞ్చిత్స్వభాగ్యానుగుణ్యేన శరణాగతిరేవ నిశ్చయసాపాద
తయా రుచ్యేత కేషాఞ్చిన్యోగాభ్యాసాదయఏవ రుచ్యేతన్; ఏవం లోక
వేదయోస్తత్ప్రకృత్యనుగుణ రుచి విశ్వాసయోస్సమ్భవాత్, కస్యాఽ
పుణ్యాత్మనః పరమపురుషప్రసాదాత్తదనుగుణ రుచి విశ్వాసాసమ్భవతః
ఇతి.

నచవాచ్యమ్, కృష్యాదయో రత్నవాణిజ్యాదయశ్చ భక్తిప్రప
త్తోస్తుల్యవికల్పే దృష్టాంతత్వం నాల్పస్తి, నైషమ్యూత్; - భజనస్య
ప్రయత్నమాన సాధనత్తాలే మహాఫలజ్ఞై ప్పెతానిష్పర్కభి, శిలర్
మహా ప్రయత్నమాన సాధనత్తాలే అల్పఫలజ్ఞై ప్పెతానిష్పర్కభి
వేద త్తిలుమ్ మహాయత్నమాయుశ్చ సత్రయజ్ఞమ్, తపస్సు, చాన్ద్రా
యణమ్ ముతలానవత్త్నాలే పశు పుత్రాదికథాన అల్పఫలజ్ఞై
చ్చిలర్ పెఱువర్కభి, శిలర్ అవత్త్నాలేయాకపుమామ్, అల్పయ
త్నజ్ఞాన కర్తజ్ఞానాలేయాకపుమామ్, మోక్షమాకిఱ మహాఫలజ్ఞై
ప్పెతానిష్పర్కభి, ఇప్పడియాయుశ్చవిడత్తిల్, శిలర్కు స్వభాగ్య
వశత్తాలే శరణాగతియే పరమపురుషార్థసాధనమాకరుచిక్కుమ్, శిలర్
క్కు యోగాభ్యాసాదికభి రుచిక్కుమ్; ఇప్పడిలోకవేదజ్ఞభిలే అహ్యో
ప్రకృత్యనుకూలమాన రుచివిశ్వాసజ్ఞభి కూడుకైయాలే, భాగ్యాధిక
నాయరుప్పా నొరువనుక్కు పరమపురుష ప్రసాదత్తాలే శరణాగతి
కీడానరుచి విశ్వాసజ్ఞభుణ్డామెఱ్ఱ ఆచార్యర్కభిరుచ్చియేతార్కభి.

ఇవిడత్తిల్ శిలర్, కృష్యాదికభుమ్ రత్నవాణిజ్యాదికభుమ్ భక్తి
ప్రపత్తికభుడై యతుల్యవికల్పత్తుక్కు దృష్టాంతమాకమాట్టాతు నైషమ్యు

శ్రీఘానుష్ఠానాఽశక్యత్వప్రయుక్త దుష్కరత్వబుద్ధ్యా తదనధిక్యతస్య ప్రపదనాఽధికారం, అత్ర తు విపరీతమ్; - రత్నపరీక్షాద్యశక్తస్య గత్యంతరకూన్యతయా కృష్ణ్యాద్యధికారాత్ - వేదేఽపి గురులఘుభూతానాం సాధనానాం న తుల్యవికల్పం; ఫలవైషమ్యాత్, ఏకఫలత్వేఽపి వ్యస్థితవిషయత్వాచ్చ; తస్మాద్భక్తిప్రపత్త్యస్థిరులఘుత్వాన్న తుల్యవికల్ప ఇతి.

౮.౩.

రత్నవాణిజ్యాదిషు అనాయాసరూపలాభువేపి రత్నపరీక్షాదివృత్తాదక శాస్త్రాభ్యాసాదిగౌరవాదేవ కృష్ణ్యాదితుల్యత్వమవగత్యవ్యమ్; తద్వద్రాఽపి మహావిశ్వాసగౌరవాత్తుల్యత్వం సమ్భవత్యేవ. రత్నపరీక్షాద్యైవ యాలే; అతావతు - భక్తియోగజై చ్చడక్లేన ఆనుష్ఠిక్కు మాట్టామైయాలే తనక్కు దుష్కరమెన్తు బుద్ధిసజ్జి అతిభీయ మాట్టాతవనుక్కితే ప్రపత్తియిలధికారమ్ శొల్లకిటతు, ఇన్దు, రత్న పరీక్షాదియిల్ శక్తియిల్లాతవనుక్కితే వేటు పోక్కిల్లామైయాలే కృష్ణ్యాదికలిధికారమ్ శొల్లకైయాలే దృష్టాన్తమ్ విపరీతమ్; వేదత్తి టమ్, గురులఘురూపమాయుశ్చ ఉపాయజ్ఞభుక్కుతుల్యవికల్పమిల్లె, ఫలత్తిరే వైషమ్యమున్దాకైయాలమ్, ఏకఫలమాన్ విడత్తిల్ వ్యవస్థితవిషయమాకైయాలమ్; ఇప్పడిక్కు భక్తిప్రపత్తికో గురులఘుక్కు శాకైయాలే తుల్యవికల్పమున్దాక మాట్టాతెన్దువిరోధమ్ శొన్నార్ కల్.

౮.౩.

అతప్పడి శొల్లక్కడవతన్తు; - రత్నవాణిజ్యాదికలి ఆయాస మిల్లామైయాల వన్త లఘుత్వమున్దేయాకిలుమ్, రత్నపరీక్షాదికలై యటి విక్కిట శాస్త్రాభ్యాసాదికాలే గౌరవమున్దాకైయాల కృష్ణ్యాదికలొ పారి తుల్యత్వమతియప్పదుమ్; అప్పడియే, ప్రపత్తియిలుమ్, మహా విశ్వాసమాకిట గౌరవమున్దాకైయాలే భక్తియోడు తుల్యత్వమ్

క్షాద్యసమ్మవే కృష్యాదిపరిగ్రహః, విశ్వాసాఽసమ్మవే పురుషస్య కర్తృద్యు
పాయాస్తరపరిగ్రహః ఇతి. తదుక్తమ్, - (౧). “ఉపాయాఽపాయ
ముక్తస్య వర్తమానస్య మధ్యతః | నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాదుపాయాస్త
రమిష్యతే” ఇతి. ఉక్తమభియుక్తేశ్వ, - (౨) “తదిహ భజననిష్ఠా బుద్ధి
దౌర్బల్యకాష్ఠా” ఇతి. అతఏవ నదృష్టాస్తవైషమ్యమ్. తత్ర తత్రసాధన
తారతమ్యప్రయుక్తం ఫలతారతమ్యమితి సామాన్యకారవేదదృష్టాస్తః.

నను - అత్రాపి ప్రపదనే ప్రారబ్ధభగ్గరూప ఫలవైషమ్య
మస్త్యేవేతి; - మైవమ్; - భజనేఽప్యత్యర్థప్రియరూపసుఖాతిశయవై
కూడుమ్; రత్నపరీక్షాదికళాతీయాతవన్ కృష్యాదికళానిభియుమాహా లే,
మహావిశ్వాసమిల్లాతపురుషన్ కర్తృద్యుపాయజ్ఞతైః స్ఫూర్తుమిత్యనై.
అతుతాప్రపత్తిశాస్త్రతిలేశాలప్పట్టతితే, - “ఉపాయాఽపాయముక్త
స్య వర్తమానస్య మధ్యతః | నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాత్ ఉపాయాస్తరమి
ష్యతే” ఎన్ఱు-అతావతు - ఉపాయజ్ఞైయుమ్ అపాయజ్ఞైయుమ్ విట్టు
నదువాక చ్చొన్న వర్ణాశ్రమనియత భక్తనిష్ఠనాన పురుషసుక్తు బుద్ధి
దౌర్బల్యతాతే ఉపాయాస్తరత్తిల్ ఆనైషిక్కి-ఆతెన్ఱపడి. ఇతుతన్నై
“తదిహ భజననిష్ఠా బుద్ధిదౌర్బల్యకాష్ఠా” ఎన్ఱు - అభియుక్తరుమ్,
శొన్నార్కళ. అతావతు - భక్తియోగత్తిల్ నిష్ఠై బుద్ధిదౌర్బల్యతి
నైలైయెన్ఱపడి. ఆత్మేయాతే, దృష్టాస్తత్తిల్ వైషమ్యమిల్లై. ఆనాల్
రత్నవాణిజ్యాదికళో బహుఫలమాంయిరుక్కు కృష్యాదికళాఫలమావా
నెన్నెన్నిల్; - అసోవిడత్తిల్ సాధనతారతమ్యతాతే ఫలతారతమ్య
మాకక్కడవతు. సామాన్యకారమే దృష్టాస్తమెన్ఱతాయీర్. ౮౪.

ఆనాల్, ప్రపదనత్తిల్ ప్రారబ్ధభగ్గతాతే ఫలవైషమ్యమున్ఱాకై
యాల్ తుల్యత్వమ్ కూడాతేయెన్నిల్; ఇప్పడియన్ఱు; - భజనత్తిలుమ్
అత్యర్థప్రియరూపమాన సుఖాతిశయమాన ఫలవైషమ్యమ్ కూడుకై

షమ్యసమ్భవాత్. ఏవంరూపాఽవాస్తరఫలవైషమ్య విరహమో
 యాభ్యంతరఫలమేకరూపమేవ. తస్మాత్ భక్తిప్రపత్త్యోస్తుల్యవికల్పః
 కల్పతేతరామ్. తత్ర జన్తాస్తర సహస్రమూర్ధ్య కర్తయోగాది
 నిష్పాద్య భక్తియోగే కేచిత్ప్రవర్తంతే, కేచిత్సహవిశ్వాసయః
 ప్రపదనే భగవత్ప్రసాదరూపభాగ్యాతిశయేన ప్రవర్తంతే. తద్వక్తిమ్,
 (౧) “ఆకించ్యన్త్యైశరణాం కేచిద్భాగ్యాధికాం పునః । మత్పదాఽ
 మ్భౌరుహద్వన్త్యంప్రపద్య ప్రీతమానసాః” ఇతి. భజనస్యాఽపి భగవ
 త్ప్రసాదమూలత్వేఽపి ప్రపదనస్య భగవదేకోపాయత్వప్రతిపత్తిరూప
 మహావిశ్వాసాత్కత్వాత్, తత్ప్రసాదాతిశయరూపభాగ్యాధిక్యసమ్భ
 వ్యత్వం సమ్ప్రతిపన్నమ్. అతఏవేదముక్తమ్, (౨) సత్కర్తృనిర

యాత్. ఆనాల్ తుల్యవికల్పత్వమ్ వస్తవపి యెన్నెన్నిల్; - ఏవంరూప.
 మాన అవాస్తరఫలవైషమ్యవై తవిర్ను మోక్షమాకిఱ ఫలమ్ ఏక
 మాకైయాల్. ఇప్పడియాల్ భక్తి ప్రపత్తిభుజైయ తుల్యవికల్ప
 త్వమ్ మికవుముపవన్న మెన్దతాయిత్రు. అవ్విడత్తిల్, జన్తాస్తరసహ
 స్రభాల్ సమ్పాదిక్కుప్పడువతాన కర్తయోగాదికభాల్ యుక్తావతాన
 భక్తియోగత్తిల్ శిలర్ ప్రవృత్తియానిత్పర్కల్, శిలర్ మహావిశ్వా
 సత్తైయుడైల్లన ప్రపత్తియిల్ భగవత్ప్రసాదమాకిఱ భాగ్యలైప్పె
 త్రు ప్రవృత్తియానిత్పర్కల్. - అనురా, “ఆకించ్యన్త్యైశర
 ణాం కేచిద్భాగ్యాధికాం పునః । మత్పదామ్భౌరుహద్వన్త్యం ప్రపద్య
 ప్రీతమానసాః” - ఎన్దు ప్రపత్తిశాస్త్రత్తిలుమ్ శొల్లప్పట్టతు. అతా
 వతు-ఆకించ్యన్త్యమొన్తైయుమే పుకలిడమాక పుడైయరాన శిలభాగ్యోధి
 కర్ ఎన్నుడైయ పాదామ్బుడద్యయలై ప్పత్త్రై ఉకన్దన్దైయుడైయ
 రాయరుప్పార్కన్దెపడి. భజనముమ్ భగవత్ప్రసాదమూలమాయున్ద
 రాకిలుమ్, ప్రపదనత్తుక్కు భగవదేకోపాయత్వప్రతిపత్తియాకిఱ మహా
 విశ్వాసమ్ వడివైయాల్ భగవత్ప్రసాదాతిశయరూపమాన భాగ్యత్తి
 సుడైయ ఆధిక్యత్తైయుక్తా మెన్ను మిడమటులి. ఆకైయితే సత్కర్తృ

తాశ్చుద్ధాసాన్విభ్యయోగవిదస్తథా | నాఽర్హన్తి శరణస్థస్య కలాం కోటి
తమీమపి" ఇతి. ౮౫.

అథవా-భక్తిప్రపత్త్యైరానాసానాయానప్రయుక్తగౌరవలా
ఘవాఽభ్యుపగమేన వికల్పస్య వ్యవస్థితవిషయత్వం కేచిదిచ్ఛన్తి, యథా
అష్టకాశ్రాద్ధే సమావర్తనేచ బహువిత్తవ్యయాఽఽయాససాధ్యేన
తత్తత్కర్మగా కక్షదహన తూష్ణీంసమిదాధానహపమపి కల్ప్యతే;
తత్ర లఘూపాయస్యాఽకిచ్ఛనాధికారత్వం సుస్పష్టమ్. తద్వదత్రాఽ
ప్యూపాయాన్తరశూన్యత్వ ప్రయుక్తాఽఽకిచ్ఛన్య నిబన్ధనాఽధికారిభేదా
త్కర్మభేదస్సుస్పష్టః. ౮౬.

నిరతాశ్చుద్ధాసాన్విభ్యయోగవిదస్తథా | నాఽర్హన్తి శరణస్థస్య కలాం
కోటితమీమపి" ఎన్తు-శరణాగతమదైయ ఏన్గ్రమ్ శొల్లప్పట్టతు. అతా
వతు - సత్కర్మనిరతరాయ్, శుద్ధాస్తం శరణరాయ్, సాఙ్ఖ్యయోగజ్ఞ
భాకిః జ్ఞానయోగ భక్తియోగజ్ఞయైతి నిరుపారానవర్కభి, శరణా
గతినిష్ఠరుదైయ కోటికూన్త్రైలే ఒరుకూన్త్రైకు త్తకురియల్లెన్తు
పడి. ౮౫.

అజ్ఞానస్థియే, భక్తి ప్రపత్తికరుక్కు ఆయాసరూపమాయమ్
అనాయాసరూపమాయముశ్చ గౌరవలాఘవజ్ఞై ఇన్తుకొణ్ణు విక
ల్పమ్ వ్యవస్థిత విషయమాయరుక్కు-మెన్తు శిలర్ శొల్లవర్కభి. అతా
వతు - అష్టకాశ్రాద్ధత్తిలుమ్ సమావర్తనత్తిలుమ్ బహుద్రవ్యజ్ఞై
నేర్న్తు ఆయాసిత్తు పృణ్ణిన అవోకర్తజ్ఞభోడే తూన్త్రైచ్చుడుకై యమ్
పేళాతే ఒరుసమిదై హోమమ్ పణ్ణుకైయుమాకిః కర్తజ్ఞభి వికల్పియా
నిష్టతు. అవ్విడత్తిల్, లఘూపాయత్తిల్ అకిచ్ఛనసుక్కు అధికార
మెన్నుమిడమ్ సుస్పష్టమ్. అప్పడియే, ఇవ్విడత్తిలుమ్, ఉపాయాన్తర
శూన్యనానవసుక్కు అకిచ్ఛన్యమడియాన అధికారి భేదత్తాతే కర్మ
భేదమ్ సుస్పష్టమ్. ౮౬.

నను - (౧) “సామాభావే పూతీకమభిషుణుయాత్” ఇతి ముఖ్యసామాభావద్భావే గౌరవపూతీకగ్రహణవత్ ముఖ్యభూతకర్తృద్యు పాయాఽన్యమే ప్రపదనం కర్తవ్యమితి తస్యగౌరవమాపద్యేత; తథాచ పారాణికం వచసి, - (౨) “శరణం త్వాం ప్రపన్నా ధ్యానయోగవివర్జితాః తేఽపి మృత్యుమతిక్రమ్య యాన్తి తద్వైష్ణవం పదమ్” ఇతి అపిశబ్దేన ప్రపదనస్య గౌరవం ద్యోతయతీతి. ౮౭.

మైవమ్, వై పరీత్యాత్. నాఽత్రాఽపిశబ్దః ప్రపత్యే గౌరవద్యో తకః, కిన్తు ప్రపన్న స్యాపాయా న్తరశూన్యత్వ ప్రయు క్తఫలాఽసీద్ధివ్యా వర్తకః. తదుక్తం భాష్యకారేణ గద్యద్వయే, (౩) “ఏవమూత మత్రైకీకర్యప్రాప్త్యుపాయతయాఽవక్యేప్త సమస్తవస్తువిహీనోపి”

అనార్, “సామాభావే పూతీకమభిషుణుయాత్” ఏన్దు-ముఖ్య మాన సామకొడి కిడైయావిట్టల్ గౌరమాన పూతికొడియాకి లుమ్ కొడ్డువన్దు పిఠీవానెన్నుమాపోలే, ముఖ్యమాన కర్తృద్యుపాయజ్ఞ శిల్లారపోతు ప్రపదనమ్ కర్తవ్యమాకైయాల్, అతుక్కుగౌరవ ముద్దామ్; అప్పడియే, “శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే ధ్యానయోగవి వర్జితాః తేఽపి మృత్యుమతిక్రమ్య యాన్తి తద్వైష్ణవం పదమ్” ఏన్దు - పారాణికవచనముమ్, ధ్యానయోగవివర్జితరాయ్ ఉన్నైచ్చరణ మాక వడైన్దార్ యావర్ శిలర్, అవర్ కళుమ్ సంసారమాకితి మృత్యునై క్కడన్దు అన్దవైష్ణవమాన పదనై అడైవార్ కళెన్దుజొణ్ణు అపిశబ్దత్తాలే ప్రపదన త్రినుడైయ గౌరవత్తై క్కాట్టానిన్ద్రతీయెన్సిల్.

ఇప్పడియన్దు; విపరీతమాకైయాల్. ఇప్పిడత్తిల్ * అపిశబ్దమ్ ప్రప త్రియిల్ గౌరవత్తై క్కాట్టాకితన్దు, ప్రపన్న నుక్కు ఉపాయాన్త రణ్ణశిల్లామైయాల్ వరుమ్ ఫల త్రినుడైయ అసీద్ధియై క్కఱిక్కితతు. అతుకా భాష్యకారరాలే గద్యద్వయ త్రిమమభిచ్చేయ్యప్పట్టతు, “ఏవంభూతమత్రైకీకర్య ప్రాప్త్యుపాయతయాఽవక్యేప్త సమస్తవస్తు

ఇత్యాదినా, “పరమభక్తి విఘ్న ప్రతిహతోఽపి” ఇత్యస్తేన,
 (౧) “ఏవమవస్థితస్యాఽపి” ఇత్యనేనచ. అత్ర ఉపాయశూన్యత్వప్రతిబంధక
 భూయ స్త్వసాధారణస్య అపిశబ్దస్య తన్నిమి త్తఫలాఽసిద్ధివ్యావర్తకత్వమ్,
 (౨) “యేన కేనాఽపి ప్రకారేణ ద్వయవత్తా త్వం కేవలం మదీయయైవ
 దయయా” ఇత్యాదినా గ్రంథేన, (౩) “అర్థిత్యమాత్రేణ పరమకారుణికో
 భగవాన్” ఇత్యాదినా చ, తత్ర తత్రవ్యక్తిముక్తిమ్. అత్ర ఇదముపాయద్వ
 యం గురులఘురూపవైషమ్యేఽపి ఫలాఽవైషమ్యాన్న ముఖ్యగా గత్వేన
 విహీనోఽపి” ఎన్లు తుడగి “పరమభక్తి విఘ్న ప్రతిహతోఽపి” ఎన్లు
 ముడివాకవుమ్, “ఏవమవస్థితస్యాఽపి” ఎన్లు ముజ్జానగ్రంథతాలే. అతా
 వతు - ఇప్పడిప్పట్ట ఎన్నుడైయ కైబ్బర్యప్రాప్తిక్కు ఉపాయమాక
 ప్పణ్ణప్పట్టనమ స్తవస్తుక్కుల్లెయ్యాకిలుమ్, పరమభక్తివిఘ్నతాలే
 తడైప్పడిలుమ్, ఇప్పడియిరుక్కుచ్చెయ్ తేయుమెన్టపడి. ఇవ్విడ త్రిల్
 ఉపాయా న్తరశూన్యత్వత్తుక్కుమ్ ప్రతిబంధక త్రినుడైయ ఘనత్తుక్కుమ్
 పొతువాన*అపిశబ్దమ్, అతడియాక వరుమ్ ఫలత్రినుడైయ అసిద్ధియై
 క్కుఱ్ఱిక్కిఅతెన్నుమిడతై “యేన కేనాఽపి ప్రకారేణ ద్వయవత్తా త్వం
 కేవలం మదీయయైవ దయయా” ఎన్లు ముతలాన గ్రంథతాలుమ్ “అర్థిత్య
 మాత్రేణ పరమకారుణికో భగవాన్” ఇత్యాదియాలమ్ వ్యక్తమాన
 అవ్యోవిడగ్గళితే అరుళిచ్చెయ్ తార్. అతావతు - ఏతేను మొరు ప్రకార
 తాలే నీర్ ద్వయతై చొన్నీర్, వెఱుమ్ నమ్ముడైయ దయైయాలే ఉపా
 యశూన్యత్వముమ్ విరోధిభూయ స్త్వముముడ్డేయాకిలుమ్ ఉమ్ముడైయ
 పేర్ బుక్కు క్కుత్తెయిల్లెయెన్టుమ్, అర్థిత్యమాత్రతాలే పరమకారుణిక
 నాన భగవాన్ విరోధియుడ్డేయాకిలుమ్ ఫలమ్ తరుమెన్ట మరుళి
 చెయ్ తపడి. ఆకైయాలిన్ద ఉపాయమిరణ్ణమ్ గురు లఘురూపమాన
 వైషమ్యముడ్డేయాకిలుమ్ ఫలత్రిల్ వైషమ్యమిల్లామైయాలే ముఖ్యమ్

(౧) శ్రీరజగఁద్య-

(౨) శరణాగతిగఁద్య.

(౩) శ్రీరజగఁద్య.

ప్రకరణము] భక్తిప్రపన్లోకి కర్తృభేదాద్వ్యవస్థితవిషయత్వమ్. ౪౭౧.

విభజనీయమ్; ఉభయోన్యమాన ఫలసాధనత్వసామర్థ్యాత్. యథాఽష్ట
కాదిషు ద్రవ్యాదిసాధ్యస్య కర్తృణాం కేవలకక్షదహనస్యచ ఫలసామ్యం
శ్రూయతే, (౧) “అహ్నం విధానామేకాష్టకాయామపూపం చతుశ్శ
రావం పక్వాప్రాతరేతేన కక్షముపాషేత్, యది దహతి పుణ్యసమం
భవతి, యది నదహతి పాపసమమ్” ఇతి; తద్వదత్రాఽపి ఏవం
లఘుత్వయోః కర్తృభేదవ్యవస్థితత్వేన లఘూపాయస్య నగౌరవత్వమ్,
తమధికారిణంప్రతి తస్యైవ నియతత్వాత్. తస్మాత్, కర్తృభేదేన వ్యవ
స్థిత విషయముపాయద్వయ మిత్యుక్తం భవతి.

ఏవంసతి, (౨) “వ్రీహిభిర్యజేత” (౩) “యవైర్యజేత” ఇతి

గౌరవమేను పీరిక్కప్పుచాతు. ఇరణ్ణ ఉపాయముమ్ సమానఫలత్వైసాధిత్తు
క్కోడుప్పతిల్ సమర్థమాత్తైయాతే; ఎన్నోలవెన్నిల్; అష్టకాదిశిల్
ద్రవ్యాదిసాధ్యమాన కర్తృత్తుక్కుమ్ కేవలకక్షదహనత్తుక్కుమ్ ఫల
మొత్తిరుక్కుమెత్తు శ్రుతిశ్లోలుమాపోతే. “అహ్నం విధానామేకాష్ట
కాయామపూపం చతుశ్శరావం పక్వాప్రాతరేతేన కక్షముపాషేత్,
యదిదహతి పుణ్యసమం భవతి, యది నదహతి పాపసమమ్” ఎన్ఱు
శ్లోల్లిన్దు. అతావతు - ఏకాష్టకై పణ్ణమిడల్లిల్ శరావత్తిలే అపూ
పత్తైప్పకవమాక్కు విడివోతే ఇత్తాల్లిక్షత్తై దహిప్పా, దహిత్తానాకిల్,
ద్రవ్యాదిశిల్ నేర్న్దు పణ్ణిన అష్టకైయోడు సమమానపుణ్యముణ్ణామ్,
దహిత్తిలనాకిల్ అన్ద అష్టకై పణ్ణత పాపన్తోడొక్కుమెన్దపడి. ఇప్పడి
అష్టకాదిశిల్ ఫలసామ్యమ్మాలే ఇవిడ్డల్లిలుమ్ ఫలమ్ సమాన
మాత్తైయాతే, గురు లఘుక్కుళాన ఉపాయజ్జిరిణ్ణుక్కుమ్ కర్తృ
భేదమ్ వ్యవస్థితమెన్ఱిట్టు లఘూపాయత్తుక్కు గౌరవమిల్లై. అవ్వధికా
రిక్కు అన్ద ఉపాయమ్ వ్యవస్థితమాయే యిరుక్కుమాత్తైయాలకర్తృ
భేదత్తాలే వ్యవస్థిత విషయమాయురుక్కు మిరణ్ణ ఉపాయముమెన్ద
తాయీన్దు.

ఇప్పడి యాయుళ్ళవిడల్లిల్, “వ్రీహిభిర్యజేత” ఎన్ఱు - వ్రీహిక
ళాలేయజిప్పా, “యవైర్యజేత” ఎన్ఱు - యవజ్జళాలే యజిప్పా

ప్రహీయవాదివికల్పవత్, రుచి భేదనిబద్ధనతయా సద్విద్యాదివికల్పస్య, సర్వాసాం విద్యానాం భజనాంతర్భావదేశభాగిత్యమవగమ్యతే. ప్రపదనస్య త్వధికారభేదాత్ప్రధగుసాయత్వము క్తమ్. ౮౮.

సను-అస్మాదపి విశ్వాసాఽఽయాసభూయస్తయా గౌరవసామ్యముల్పవికల్పవత్ పరిగ్రహస్య రుచిభేదనిబద్ధనత్వేన సద్విద్యాదిభేదవత్ భజనాంతర్భావసామ్యదితి; - మైవమ్, తత్రాఽప్యధికారిభేదస్య వ్యవస్థితత్వాత్. ప్రపదనస్య సాయాంతరభూస్యత్వ రూపమాకించ్యన్యం సర్వత్రాఽనువృత్తమధికారి విశేషణమ్. అతఏవాఽస్య స భజనై క్యమ్. సద్విద్యాదీనాంతు కేవలరుచిభేదస్యైవ పరిగ్రహహేతుతయా తదైక్యమితివివేకః. ఏతత్సర్వమభియ్యుక్తైశ్చ (౧) 'విశ్వాసాఽఽయాసభూమ్నా న్యసనభజనయోగ్ధారవేకో విశేషస్తత్సద్భావేఽపి ధర్మాంతరభవ ఘటతే

నస్తిప్రహీయవాదికథుడైయ వికల్పమౌల్, విద్యాదికథుక్కురుచిభేదమపియాక వస్తతాకైయాల్ వికల్పమానతు డ్డేయాకిలుమ్, ఎల్లావిద్యైకథుక్కుమ్ భజనాంతర్భావముడ్డాకైయాల్ ఏకరాశిత్యమతియప్పడుమ్; ప్రపదనత్తుక్కు ఆకించ్యమాకిట అధికారభేదముడ్డాకైయాల్ ప్రథగుసాయత్వమ్ శొల్లప్పట్టు. ౮౯.

ఆనాల్ ఇతుక్కుమ్ విశ్వాసాయాసభూయస్తైయాల్ గౌరవము త్తిరుక్కుయాల్ తుల్పవికల్పమ్ శొల్లకిటపక్ష త్రిల్, రుచిభేదత్తాల్ పరిగ్రహమాకైయాల్ సద్విద్యాదిభేదమౌల్, భజనాంతర్భావముడ్డానాలోపెన్నిల్; అవ్విడ త్తిలుమ్ అధికారిభేదమ్ వ్యవస్థితమాకైయాల్ ప్రథగుసాయమామ్. ఎజ్జనేయెన్నిల్; - ప్రపదనత్తుక్కు ఉసాయాంతరభూస్యత్వమాకిట ఆకించ్యమధికారివిశేషణమాయిరుక్కుమ్; ఆకై యాలితుక్కు భజనత్తోడువక్యమిల్లె. సద్విద్యాదికథుడైయ పరిగ్రహమ్ కేవలరుచిభేదత్తాల్ యాకై యాల్ అవద్దుక్కు వక్యముడైస్తు వివేకిక్కుప్పట్టు. ఇతెల్లామ్, 'విశ్వాసాయాసభూమ్నా న్యసనభజనయోగ్ధారవేకో విశేషస్తత్సద్భావ

కర్తృభేదాద్వికల్పః । తద్భేదో రజ్జశాయన్న నితరగతికాదుత్థోకాతి
రేకాత్సద్విద్యాదా వికల్పస్త్వభిమతిభిదయా తేన తత్రైకరాశ్యమ్”
ఇతి.

౮౯.

ఏవం శ్లోకస్య పూర్వార్థన త్యాజ్యోపాయస్వరూపం తత్రా
ప్రకారం స్వీకార్యోపాయస్వరూపం తస్మైరపేక్ష్యం తదుపాయభావః
తస్మిన్ప్రకారప్రకారశ్చ ప్రత్యపాది. తథా ప్రకరణాంతరేపి ఉద్ధవగీతా
యామ్ (౧) “అగ్రే తత్పరిమం గుహ్యం శృణు యాదవనన్దన । సుగో
ప్యమపివక్ష్యామి త్వం మే భృత్యస్సుహృత్సఖా” ఇతి ప్రపదనస్య పర

వేదవిధర్తాంతర ఇవఘటతే కర్తృభేదాద్వికల్పః । తద్భేదో రజ్జశాయన్న
నితరగతికాదుత్థోకాతిరేకాత్సద్విద్యాదా వికల్పస్త్వభిమతిభిదయా.
తేన తత్రైకరాశ్యమ్” ఎన్దు అభియుక్తిరాలమ్ శొల్లపృట్టతు. అతా
వతు - విశ్వానత్రినుడైయవుమ్ ఆయానత్రినుడైయవుమ్ పెరుమై
యాలే న్దననత్తుక్కుమ్ భజనత్తుక్కుమ్ గౌరవత్రిలెన్నవిశేషముణ్డుః
అతుణ్డానవిడత్రిలుమ్ భర్తాన్తరత్రిత్తోలే కర్తృభేదత్రాలే వికల్పమ్
కూడుమ్, అన్తకర్తృభేదన్తా రజ్జశాయయే! ఇతరోపాయశూన్యత్రై
యాల్ వన్త శోకత్రిన్దుకుతియాలేయామ్, సద్విద్యాదిభిల్ వికల్పమ్
గుచిభేదత్రాలేయాన్తే యాల్ ఇవిడత్రిల్ ఏకరాశిత్యముణ్డాయిల్ నైన్దు
వః.

౯౦.

ఇప్పటి శ్లోక త్రిల్ పూర్వార్థత్రాలే, త్యాజ్యమాన ఉపాయస్వ
రూపముమ్ త్యాగప్రకారముమ్, స్వీకార్యమాన ఉపాయవిశేషముమ్,
అతినుడైయ వైరముముమ్ అతినుడైయ ఉపాయభావముమ్ స్వీకార
ప్రకారముమ్ శొల్లపృట్టతు. ఇప్పటి ప్రకరణాంతరత్రిలుమ్ ఉద్ధవగీతై
యిలే, “అగ్రే తత్పరిమం గుహ్యం శృణు యాదవనన్దన । సుగో
ప్యమపివక్ష్యామి త్వం మే భృత్యస్సుహృత్సఖా” ఎన్దు - అనన్తరమ్ యాదవ
నన్దననే! ఇన్దు పరమమాన గుహ్యత్రై క్కేల్, మికవుమ్ మత్తెక్క-ప్పడు

మ గుహ్యత్వేన సర్వోపాయవైలక్షణ్యం ప్రతిపాద్య, (౧) “తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య చోదనాం ప్రతిచోదనామ్ | ప్రవృత్తిశ్చ నివృత్తిశ్చ శ్రోతవ్యం శ్రుతమేవనా” ఇతి త్యాజ్యస్వరూపం త్యాగప్రకారశ్చాసభిధాయ, (-౨) “మామేకమేవ శరణమాత్మానం సర్వదేహినామ్” ఇతి స్వీకార్యోపాయస్వరూపం తస్మై రపేక్ష్యం తదుపాయభావశ్చోక్త్యై, (-౩) “యాహి సర్వాత్తభావేన” ఇతి స్వీకారప్రకారంవిధాయ, (-౪) “యాస్యసిహ్యకుతోభయమ్” ఇత్యుపాయఫలశ్చోపదిష్టమ్.

ఏవమృషిభిరనుస్థితశ్చ, (౩) “పితరం మాతరం దాదాన్ పుత్రాన్ బన్ధూన్ సఖీన్ గుహన్ | రత్నాని ధనధాన్యానిచైత్రాణిచ గృహణిచ | వతాయగుక్కుచ్చైయతేయుమ్ శొల్లక్కుడవేక, నీ ఎనక్కు భృత్యనుమాయ్ సుహృత్తుమాయ్ సఖాపుమాంయిరుష్యతియైన్ద్రయాలే, ప్రపదనత్తినుడైయ పరమగుహ్యత్వత్తాలే సర్వోపాయవైలక్షణ్యశ్చోచ్చల్లి, “తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య చోదనాం ప్రతిచోదనామ్ | ప్రవృత్తిశ్చ నివృత్తిశ్చ శ్రోతవ్యం శ్రుతమేవనా” ఎన్దు-ఆత్మైయాలే, ఉద్భవనే! నీ చోదనైదైయుమ్ ప్రతిచోదనైదైయుమ్ ప్రవృత్తియైయుమ్ నివృత్తియైయుమ్ శ్రోతవ్యతైయుమ్ శ్రుతతైయుమ్ తైవిట్టన్ద్రైయాలే త్యాజ్యస్వరూపతైయుమ్ త్యాగప్రకారతైయుమ్ శొల్లి, “మామేకమేవ శరణమాత్మానం సర్వదేహినామ్” ఎన్దు - సర్వదేహికిఁకుమూత్మావాన ఎన్దై యిరువనైయుమే ఉపాయమాకివేన్ద్రైయాలే స్వీకార్యమాన ఉపాయవేషతైయుమ్, అతినుడైయ నైరపేక్ష్యతైయుమ్, అతినుడైయ ఉపాయభావతైయుమ్శొల్లి “యాహి సర్వాత్తభావేన” ఎన్దు-సర్వప్రకారత్తాలుమ్ ఆశ్రయియైన్ద్రైయాలే స్వీకారప్రకారతైవిధిత్తు “యాస్యసిహ్యకుతోభయమ్” ఎన్దు-ఒన్దుక్కు-మజ్జామైయై యడై పుతియైన్ద్రైయా లే ఉపాయఫల ముపదేశిక్కుప్పట్టతు.

౯౦.

ఇప్పటిముషికభాలుమ్, “పితరం మాతరం దాదాన్ పుత్రాన్

(౧) భాగ-౧౧-౧౨-౧౪.

(౨) భాగ-౧౧-౧౨-౧౫.

(౩) భాగ-౧౧-౧౨-౧౬.

సర్వధర్మాంశ్చ సస్త్వజ్య సర్వకామాంశ్చ సాక్షరాన్. లోకవిక్రాంత
చరణౌ శరణం తేనజం విభౌ" ఇతి. అత్రాపి "సాక్షరాన్" ఇత్య
స్తేన ప్రయోజనా స్తరవత్ సాధనా స్తరాణామపి త్యాజ్యత్వం దర్శి
తమ్. నతుతే తత్ప్రయోజనసాధనమత్రాణామ్; (౧) "సాధ్యాభావే
మహాబాహూ సాధనైః కిం ప్రయోజనమ్" ఇతిన్యాయేన తేషా
త్యాజ్యత్వవచనే ప్రయోజనాభావాత్. తస్మాత్, ఉపాయా స్తర పరి
త్యాగపూర్వక భగవదేకోపాయత్వవరణం శ్లోకస్య పూర్వార్థేన విధి
యతే ఇత్యుచపన్నమ్.

౯౧.

బ్రహ్మన్ సర్వం గుహ్యం. రత్నాని శన ధాన్యాని క్షేత్రాణిచ గృహా
ణిచ సర్వధర్మాంశ్చ సస్త్వజ్య సర్వకామాంశ్చ సాక్షరాన్. లోకవిక్రాంత
చరణౌ శరణం తేనజం విభౌ" ఎన్తు అనుష్ఠిక్కువుమ్ పట్టతు. అత
వతు - వితానైయుమ్, మాతానైయుమ్, దారజ్జలైయుమ్, పుత్ర
కలైయుమ్, బుధుక్కులైయుమ్, సఖికలైయుమ్, సామాన్యధర్మోపదేష్టా
క్కులాన గురుక్కులైయుమ్, రత్నజ్జలైయుమ్, ధనధాన్యజ్జలైయుమ్,
క్షేత్రజ్జలైయుమ్, గృహజ్జలైయుమ్, సర్వధర్మజ్జలైయుమ్, అక్షరసహిత
మాన సర్వకామజ్జలైయుమ్ వైవిష్టు, ఉన్నుడైయ లోకవిక్రాంతచర
ణజలై శరణమాక వడై నేనెన్తువడి. ఇవ్విడత్తిల్ "సాక్షరాన్" ఎన్తు
వైవల్యమటుతి ప్రయోజనా స్తరజలొహతి సాధనా స్తరజలమ్ త్యాజ్య
మాక కాట్టప్పట్టతు. అల్లతు అర్హ ప్రయోజనజ్జలినుడైయ సాధన
మాత్రమన్తు; "సాధ్యాభావే మహాబాహూ సాధనైః కిం ప్రయోజ
నమ్" ఎన్తు - సాధ్యమిల్లాతవళవిల్ సాధనా స్తరజలాలే ఎన్నప్రయో
జనముడైన్దిన్తాయత్తాలే అవత్తననుడైయ త్యాజ్యత్వం శ్లోకకీ
వితిల్ ప్రయోజనమిల్లై. ఆత్తైయాలే ఉపాయా స్తరపరిత్యాగపూర్వక
మాన భగవదేకోపాయత్వవరణమానతు శ్లోక త్రినుడైయ పూర్వార్థ
త్తాలే విధిక్కుప్పడుకీటతెన్దిటవిలి ఉపపన్నమ్.

౯౧.

అథోపాయనిష్పాద్యఫలవిశేష ఉత్తరార్థేన ప్రతిపాద్యనే
సహానిష్ఠనిష్ఠత్రిష్టప్రాప్తిరూపేణాద్యవిధం. తత్త్రిష్టప్రాప్తిరనిష్ఠనిష్ఠ
పూర్వకత్వేన ప్రథమమనిష్ఠనిష్ఠత్తిం వత్తుం నివర్తకస్వరూపమాహ
(అహమితి). ఉపాయతయా స్వీకృతోఽహమితిర్థం. అత్రోపాయ
కార్యభూతానిష్ఠనిష్ఠత్వాద్యుపయోగి సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తిత్వ పరమ
కారుణికత్వాదికం గుణజాతమనుసంధేయమ్. యదాహుః శ్రీవత్సాజ్ఞా
చార్యాః:-(౧) “పావీయసోఽపి శరణాగతశ్చబ్రథాజో నోపేక్షణం మమ
తనోచితమిశ్వరస్య త్వజ్ఞాన శక్తి కరుణాను సతీషు నేహ పాపం
పరాక్రమితుమర్హతి మామకీనమ్” ఇతి. అత్ర పాపనిష్ఠత్వపయోగి

అనన్తరమ్, ఉపాయత్తాలేయజ్ఞాత్కృష్టదువతాన ఫలవిశేష
మానతు ఉత్తరార్థత్వాలే ప్రతిపాదిత్కృష్టదుకీతతు. అతుతా, అనిష్ఠ
నిష్ఠత్తిరూపమాయమ్ ఇష్టప్రాప్తి రూపమాయ మిరణ్మపణియాయ
రుక్కుమ్. ఇష్టప్రాప్తియానతు అనిష్ఠనిష్ఠత్తిపూర్వకమాకవేణ్మకై
యాలే, ముతల్ అనిష్ఠనిష్ఠత్తియెచ్చొల్లుకైక్కాక నివర్తకనుడైయ
స్వరూపజై “అహమ్” ఎన్దు శొల్లుకీతతు. “అహమ్” ఎన్దు - నానెన్దు
పడి. ఉపాయతయా స్వీకరిక్క ప్పట్ట నానెన్దుతాయిత్రు. ఇవిడత్తిలె,
ఉపాయత్తినుడైయ కార్యమాయరుక్కి అనిష్ఠనిష్ఠత్వాదికీకుక్కు
టుప్పాన జ్ఞాన శక్తి ముతలాన గుణజాతమానతు అనుసంధిక్కప్పడు
కీతతు. అప్పడి ఆధ్యాత్మమరుళిచ్చెయ్తార్:- “పావీయసోఽపిశరణాగత
శబ్దభాజో నోపేక్షణం మమ తనోచితమిశ్వరస్య త్వజ్ఞాన శక్తి కరుణాను
సతీషు నేహ పాపం పరాక్రమితుమర్హతి మామకీనమ్” ఎన్దు - అతా
వతు - పావీయానాయుసేనేయాకిలుమ్ శరణాగతిశబ్దజ్ఞ భజిత్తిరు
క్కిత ఎన్దు ఉపేక్షితైక్కాశ్వరనాన ఉనక్కు ఉచితమన్దు; ఉన్నుడైయ
జ్ఞాన శక్తి కరుడైకీకుడ్డాయరుక్కు ఎన్నుడైయ పాపమానతు పరాక్ర
మిక్క యోగ్యమల్లవెన్దుపడి. ఇవిడత్తిల్ పాపనిష్ఠత్తిక్కుడలాక జ్ఞాన

తయా జ్ఞాన శక్తి కరుణావత్ ఈశ్వరస్యనియంతృత్వమప్యుక్తమ్.
 ఏతేన - సర్వాంతరాత్మత్వ సర్వశేషిత్వాఽవాప్తసమస్తకామత్వాది
 కమప్యాక్తిః ప్రమ్, తస్మాత్ స్వాధీనత్రివిధచేతనాఽచేతనస్వరూప స్థితి
 ప్రవృత్తిభేదస్సర్వేశ్వరేవ సర్వస్య బంధమోక్షనిర్వాహకఇత్త్వ
 భవతి. తదుక్తమాచార్యైః:- (౧) “పటునైకవరాటికేవ క్లృప్తాః
 యోః కాకణికా సువర్ణకోట్యోః భవమోక్షణయోస్త్యయైవ జన్తుః
 క్రియతే రజనిధే త్వమేవ హహి” ఇతి. అతః “అహమ్” ఇతి పదస్య
 “బంధకోఽహమేవ యది మోచకస్యైవ, తత్రకో నివారకః” ఇత్య
 భిప్రాయః.

౯౨.

శక్తి కరుణైకతై చ్చొన్నవోభాతి “ఈశ్వరస్య” ఎన్ద్రయాలే, నియంతృ
 త్వముమ్ శొల్లపట్టతు. ఇత్తాలే, సర్వాంతరాత్మత్వమ్ సర్వశేషి
 త్వమ్ అవాప్తసమస్తకామత్వమ్ ముతలాన గుణగణముమ్ కాట్ట
 పట్టతు. అక్రయాలే స్వాధీన త్రివిధ చేతనాఽచేతనజ్ఞానిమదైయ
 స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తి భేదక్లియదైయనాన సర్వేశ్వరనే సర్వరుజై
 యప్రమ్ బంధమోక్షజ్ఞుక్కు నిర్వాహకనేస్తతాయిత్రు. ఇతుతా, “పటు
 నైకవరాటికేవ క్లృప్తాః స్థలయోః కాకణికా సువర్ణకోట్యోః భవ
 మోక్షణయోస్త్యయైవ జన్తుః క్రియతే రజనిధే త్వమేవ హహి”
 ఎన్దు భట్టరాళే యుభిచ్చెయ్యపట్టతు. అతావతు-సమర్థనాయురప్ప
 నాయనాలే కాణిష్ఠానత్రియమ్ కోటిష్ఠానత్రియమ్ వైక్కుప్పట్టతారు
 వలకరైపోతే, ఇన్దు జన్తువానన్ద సంసార మోక్షజ్ఞలిలే రజనిధియాన
 తిన్నాలే పద్మప్రచానిన్దతాక్రయాలే నీయే రక్షిక్కు-వేణుమెన్దుపడి.
 అక్రయాలే, “అహమ్” ఎన్దిపదత్తుక్కు “బంధకనాన నానే మోచ
 కనావేనాకిల్ ఇన్విజ్ఞానిల్ విలక్కు-వారిల్లైకాన్” ఎన్దు అభిప్రాయ
 ముక్కడవతు.

౯౩.

అత్రానుసంహిత జ్ఞాన శక్త్యాది గుణజాతస్య “మామ్” ఇతి పదేష్యనుసంహితత్వేన పాపరుక్త్యాశక్త్యా న. కర్తవ్యైః తత్రోపాయప్రార్థనాత్మకస్య వరణస్యగుణవత్తాద్యవసాయాత్మకమహావిశ్వాసపూర్వకత్వనియమేన తదధ్యవసాయ విషయతఃసూచనసంహితమ్, అత్రైవత్వస్య జ్ఞాన శక్త్యాదికస్య సాక్షాత్ కాగ్యోపయోగిత్వమితి విశేషః. ఏతేన పాపనివర్తకస్యోపాయస్య స్వేతరసకలనైరపేక్ష్యం పూర్వం *ఏకపదసూచితమత్ర ప్రకటికృతమ్. ౯౩.

అథ నివర్తనీయపాపాశ్రయం నివృత్త్యుపాయావలంబ్యసం నివృత్తి ప్రతీక్షమధికారిణమాహ (త్వా) ఇతి. నిరపాయోపాయ

ఇవ్విడ త్రిలనుసన్నికృష్టప్రతిజ్ఞాన శక్త్యాదిగుణజాతే “మామ్” ఎన్నిటపద త్రిలనుసన్నికృష్టమైతే యాలే పునరుక్త్యుద్ధామైస్తు శక్తికృష్టమైతు, కార్యభేదముద్ధామైతే యాలే. అతావతు - అవ్విడ త్రిల్, ఉపాయప్రార్థనైయై వడివాకవుడైతాన వరణత్తుక్కు గుణవత్తాద్యవసాయతై వేషమాకవుడైతానమహావిశ్వాసతై పూర్వకమాకవుడైతాక వేణ్ణుకైయాలే, అన్ద అధ్యవసాయత్తుక్కు విషయమాక జ్ఞానశక్త్యాది కళనుసన్నికృష్టత్వతైతై ; ఇవ్విడ త్రిలేయాయుక్కు మిగుణజ్ఞభుక్కు విరోధినివర్తనాదిముఖతాలే సాక్షాత్కార్యకరత్వమెన్నిట విశేషమ్ శోన్మపడి. ఇత్రాలే, పాపనివర్తకమాన ఉపాయత్తుక్కు స్వేతరసకలనైరపేక్ష్యమానతు,మున్చు ఏకపదతై సూచితమాయ్, ఇవ్విడ త్రిలే ప్రకాశితమాకితు. ౯౩.

అనన్తరమ్ “త్వా” ఎన్దు నివర్తనీయమాన పాపత్తుక్కు ఆశ్రయమాయ్, నివృత్త్యుపాయమిశ్వరనాకై యాలే అవనైయాశ్రయిత్తు నిర్భరనాయ్, నివృత్తిప్రతీక్షనాన అధికారియై చ్చొల్లుకితు. “త్వా” ఎన్దు - ఉన్నై ఎన్నిటతు. అతావతు - నిరపాయమాన ఉపాయమాక

భూత మనవలమ్మనేన మయి స్వం భరం న్యస్య విముఖివ్యావర్తక ప్రపత్తిముద్రాముదితం త్వమిత్యర్థః. ఉపాయభూతః స్వేతరస కలాపాయా నైరనిరపేక్షః, అధికారీ - త్యక్తిసమస్తాపాయాపేయా నైరన్వేస స్వయం నిర్భరః సదృశోఽయం రక్ష్యరక్షక

స్వయం భూతావః. ఏవముఖ్యతదైర్భర్యేణాన్యైః కృతకృత్య త్వమ్ (౧) “త్యక్తం విమూఢో యజ్ఞస్యాత్తా యజమానః” ఇత్య రభ్య సూయతే. అత “ఏవం విమూఢః” ఇతి - పూర్వానువాకద్వయ న్యాసశబ్దవిష్ట శరణాగత్యనుష్ఠానప్రకార వేదినః పురుషస్య స్వానుష్ఠిత న్యాసవైభవేనైవ సర్వకర్తానుష్ఠానసమూహ్నిచ్యతే “యజ్ఞస్యాత్తా యజమానః” ఇత్యరభ్య, “యన్తరణం తదవభృతః” ఇత్యన్తేన.

ఎత్తిష్ఠిత్వైర్మత్యైర్నాతే ఎన్భక్త్యైర్నాతే సర్వభరత్యైర్మత్యైర్నాతే విము ఖినిష్ఠాత్త్వైర్నాతే వ్యాప్తియైర్నాతే కాట్టవృత్తిః ప్రపత్తియాకీట ముద్రైర్నా తైర్నాతే యాశమాకిపుడైయ శిన్నైర్నాతే ప్రపత్తిః. ఉపాయభూతన్ - తన్వై యుభిన్త ఏర్నాఉపాయ త్తియమ్ నిరపేక్షః, అధికారియానవః - త్యక్త మాన సమస్తాపాయాపేయా నైరన్వేసైర్నాతే యన్తరణం తదవభృతః నిర్భరనాయురక్షుమ్; అత్యైర్నాతే ఇన్తరక్ష్య రక్షకసంబంధమానతు సదృశమానురన్తత్యైర్నాతే; ఇప్పడిప్పట్ట నైర్భర్యత్వైర్నాతే ఇవ్యధి కారిష్ఠాన్తాన కృతకృత్యత్వమానతు, “త్యక్తం విమూఢో యజ్ఞ స్యాత్తా యజమానః” ఎత్తి అనువాకవిశేషత్వైర్నాతే శొల్లప్పవృత్తిః. ఇవ్యడత్తిత్, “ఏవం విమూఢః” ఎన్త - ఇప్పడియన్తననుక్తైర్నాతే,

పూర్వానువాకజ్ఞాత్వాన్త న్యాసశబ్దత్వైర్నాతే కాట్టవృత్తి శరణాగతియ న్తైర్నాతే అనుష్ఠానప్రకారజ్ఞా అత్తిన్తననుక్త త్వాననుష్ఠిత న్యాసవైభ వన్తన్తైర్నాతే సర్వకర్తానుష్ఠానసమూహ్ని “యజ్ఞస్యాత్తా యజమానః” ఎన్త త్వాన్త యన్తరణం తదవభృతః” ఎన్త ముఖివాక శొల్లప్పవృత్తిః.

“యజ్ఞస్యాత్మా యజమానశ్శ్రద్ధా పత్నీ శరీరమిధ్యమునో వేదిన్లోమాని
 బర్హిః” ఇత్యారభ్యతత్త్వీయానాం యజమానపత్న్యాది యాగోపకర
 గూపాపేక్షాఽస్య యాగరూపత్వముక్త్యా, “యావద్ధ్రియతే సా దీక్షా”
 తాదృగ్గి యన్తరణం తదవభ్యుతం” ఎన్తు ముషివాక శొల్లప్పదుకిటతు.
 ఇవ్విడత్తిల్, “యజ్ఞస్యాత్మా యజమానః” ఎన్తు - ఇన్ద్రానానరూప
 మాన యాగత్తుక్కు అనుష్ఠాతావాన ఆత్మా తాఁ యజమానన్దెన్తుమ్,
 “శ్రద్ధా పత్నీ” ఎన్తు - అవనుడైయ శ్రద్ధై పత్నియెన్తుమ్, “శరీర
 మిధ్యమ్” ఎన్తు - శరీరమానతు సమిద్రూపమాన ఇధ్యమెన్తుమ్, “ఉ
 రో వేదిం” ఎన్తు - ఇవనుడైయ ఉరస్సు వేదియెన్తుమ్, “లోమాని
 బర్హిః” ఎన్తు - లోమగ్గల్ బర్హిస్సెన్తుమ్, “వేదశ్శిఖా” ఎన్తు-శిఖైయా
 నతు వేదమెన్తుమ్, “హృదయం యూపం” ఎన్తు - హృదయమానతు
 యూపమెన్తుమ్, “కామ ఆజ్యమ్” ఎన్తు-కామమ్ ఆజ్యమెన్తుమ్, “మ
 న్యుం పశుం” ఎన్తు - మన్యురూపమాన క్రోధమానతు విశసనీయహ్నాన
 పశునెన్తుమ్, “తపోగ్నిం” ఎన్తు-తపస్సాకిటతు అగ్ని యెన్తుమ్, “శమ
 యితాదక్షిణా” ఎన్తు-శమయితృత్వరూపైయాన శాన్తియానతు దక్షి
 ణైయెన్తుమ్, “వాగ్లోతా” ఎన్తు - వాక్కుహలోతావెన్తుమ్, “ప్రాణ
 ఉద్ధాతా” ఎన్తు-ప్రాణన్ ఉద్ధాతావెన్తుమ్, “చక్షురధ్వయం” ఎన్తు-చక్షు
 స్సు అధ్వర్యు వెన్తుమ్, “మనో బ్రహ్మ” ఎన్తు-మనస్సు బ్రహ్మ వెన్తుమ్,
 “శ్రోత్రేమగ్నిం” ఎన్తు శ్రోత్రగ్గల్ అగ్ని యెన్తుమ్ ఇప్పడి ఆత్మాత్మత్వ
 యగ్గలై యజమాన పత్న్యాదిరూపమాన యాగోపకరణగ్గళాక రూపి
 త్తు “యావద్ధ్రియతే సా దీక్షా” ఎన్తు-యాతోరభ్యుత్తమ్ శరీరతై ధరిక్కి
 తాఁ, అవ్యభ్యుత్తమ్ దీక్షైయైన్ద్రాయాలే ఇవనుడై యశరీరధారణమాత్రమే
 కర్తవ్యతైయాకచ్చొల్లి, “యదశ్చాతి యత్పిబతి తదస్య సోమపానమ్”
 ఎన్తు - యాతొన్తై అశిక్కితాఁ, యాతొన్తై స్నానమ్ పణ్ణుకితాఁ,
 ఎన్తుకొణ్ణు త్సుత్పిపాసాశాన్త్యర్థమాన అన్న పానగ్గలైయే ఇవనుక్కు

ఇతి ప్రపన్నస్య శరీరస్థితిమాత్రేణ సర్వకర్తృత్వః ప్రతిపాద్యతే,
 “య ఏవం విద్యానుదగయనే ప్రమీయతే దేవానామేవ మహిమానం
 సోమసాననాకచ్చోల్లి, “యద్రమతే తదుపసజి” ఎన్తు - ఇవనుడైయ
 లీలావ్యాసరక్షితే యే ఉపసక్తుకళాకవుమ్, “యశ్చక్షురత్వపరిశే
 త్విష్టతేచ సప్రవర్ణి” ఎన్తు - ఇవనుడైయ సజ్జాగముమిరుపప్తమెఱున్ది
 రుప్తమ్ ప్రవర్ణ్యక్తియైయాకవుమ్, “యన్తుఖం తదాహవసీయః”
 ఎన్తు - ఇవనుడైయముఖమే హోమస్థానమాన ఆహవసీయమాకవుమ్,
 “యదస్య విజ్ఞానం త్జహోతి” ఎన్తు-ఇవనుడైయ విజ్ఞాననానేహోమ
 మాకవుమ్, “యత్సాయం ప్రాతరతి తత్సమిళి” ఎన్తు-సాయజ్కాల త్రి
 టమ్ ప్రాతః కాలత్రిటుముగ్గాన హోజనక్తియై సమిహోమజ్గళాకవుమ్,
 “యత్సాయం ప్రాతర్త్యగ్యన్విశ్చ తాసనవనాని” ఎన్తు - సాయజ్కాల
 ముమ్ ప్రాతః కాలముమ్ మధ్యాహ్న కాలముమ్ సవసజ్గళాకవుమ్, “యే
 అహోరాత్రే తే దర్శపూమాసా” ఎన్తు-పతిలుమిరపుమాన కాలజ్గళే
 దర్శపూమాసజ్గళాకవుమ్, “యే అర్ధమాసాశ్చమాసాశ్చ తే చాతుర్థా
 ప్యాని” ఎన్తు-పక్షజ్గళుమ్ మాసజ్గళుమ్ చాతుర్థ్యర్థజ్గళాకవుమ్, “యే
 ఋతవస్తేపశుబద్ధాః” ఎన్తు - నసన్తాదిఋతుక్కిళే పశుబద్ధ ధాకవుమ్,
 “యే సంవత్సరాశ్చ పరివత్సరాశ్చ తేఽహర్దశాః” ఎన్తు-సంవత్సర్గళుమ్
 పరివత్సర్గళుమ్ అహర్దశజ్గళాకవుమ్కొల్ల “సర్వవేదసంవాపితత్సత్రమ్”
 ఎన్తు-ఇతు తచ్చైసర్వద్రవ్యసహితమాన సత్రయాకవుమ్, “యస్మిరణం
 తదవభ్యుశి” ఎన్తు-ఇవనుడైయ శరీరవిమోచనమాన మరణానే ఇతు
 క్కు అవభ్యుభదివసమాకవుమ్కొల్లి, “ఏతద్వై జరామర్యమగ్నిహోత్రం
 సత్రమ్” ఎన్తు - ఇతుతా జరామరణవర్యస్తమాన అగ్నిహోత్రము
 మాయ సత్రముమాయుకు-మెన్తుమ్ కొల్లి, ఇప్పటి ప్రపన్ననుడైయ
 స్వావసానమాత్రత్వాలే సర్వకర్తృత్వస్థితియై ప్రతిపాదిత్తు, “య ఏవం
 విద్యానుదగయనే ప్రమీయతే దేవానామేవ మహిమానం గత్వాఽది

గత్వాఽఽదిత్యస్య సాయుజ్యం గచ్ఛతి" ఇత్యారభ్య, "తన్నాద్భిప్రాణో
మహిమానమాప్నోతి తన్నాద్భిప్రాణో మహిమానమిత్తుపనిషత్"
ఇత్యస్తేనానువాకశేషేణ, ఏవంపుత్యత్యస్య శరణాగతస్య దేవయాన
సూర్యేణోపసమ్పద్య భగవత్ప్రార్థితాప పరమసామ్యూప త్తిశ్చాభిధీ
యతే. న్యాసస్య శరణాగతిపర్యాయత్వం పూర్వమేవోక్తిమ్. ౯౪.

త్యస్య యుక్తంగిచ్ఛతి" ఎన్దు - యోననోమనా ఇష్టడి అజీవుడైయ
నాయ్కోణ్ణ ఉ త్తరాయాత్తిల్ శరీరస్థి విమకితా అవణ, దేవర్
కభుడైయ మహిమాపై ప్పెల్లమి ఆదిత్యనోడుసాయుజ్యడై యడైయ
మెన్దెయాలే ఇన్ద జ్ఞానవానుడైయ అర్చిరాదిమాన దేవయానమార్గడై
యుమ్, ఆదిత్యనుడైయ మడ్డలా నైర్తీయైయమ్ సూచిప్పిత్తు, "అథ
యో దక్షిణే ప్రమియత పితౄణామేవ మహిమానం గత్వాచన్ద్రీమ
సస్సాయుజ్యం గచ్ఛతి" ఎన్దు - అనన్తరమ్ దక్షిణాయనత్తిలే శరీరతై
విమకితా, అవణ పితౄక్కభుడైయ మహిమాపై ప్పెల్లమి చన్ద్రీ
మావినుడైయ సాయుజ్యడై యడైయ మెన్దెయాలే, ఇన్ద అర్చిరాదిమార్గ
ప్రజ్ఞనుడియాక, ప్రయోజనా నైరపరనాయ్ ఇన్ద జ్ఞానస్థనానవనుడైయ
ధూమాదియాన పితౄయానడైయమ్ చన్ద్రీసంయోగడైయమ్ ప్రాసక్తిక
మాకసూచిప్పిత్తు, "ఏతో వై సూర్యాచన్ద్రీమసార్వహిమా నాబ్రాహ్మ
ణో విద్వానభిజయతి" ఎన్దు-ఆత్మయాగవిత్తాయ్ బ్రహ్మనిష్ఠనానప్రవన్న
నానవే అర్చిరాదిమార్గత్తాలే "ఆదిత్యచన్ద్రీమసమ్" ఎన్దితపడియే
ఆదిత్యస్వక్కల్ నిన్దుమ్ చన్ద్రీవైక్కిట్టైయాలే ఇన్ద సూర్యాచన్ద్రీ
మూక్కినుడైయ పెరుమైకడైత్తనక్కు విధేయమాక్కి మేలేపోమ్మడి
శొల్లి, "తన్నాద్భిప్రాణో మహిమానమాప్నోతి" ఎన్దు - ఇన్ద జ్ఞాన
విశేషత్తాలే బ్రహ్మత్తినుడైయ మహిమాపై ప్పెల్లమెన్దెయాలే,
బ్రహ్మప్రాప్తిరూపమాన పరమసామ్యూప త్తియమ్ శొల్లప్పట్టతు. న్యాస
నాన్ శరణాగతిపర్యాయ మెన్నుమిడమ్ మున్నే శొల్లప్పట్టతు. ౯౫.

రోద్ధేవే సస్వస్వర ఇతీరితః | యాగసాధనభూతేన స్వాత్మనా చే జ్యమి
 శ్వరమ్ | అయజత్యాని ధర్మాణి ప్రథమానీతిచ శ్రుతమ్ | ఇత్యాది. అత్ర,
 “యజ్ఞరూపధరం దేవం యజతే స్వాత్మనైవ యః | తేన సర్వే కృతా
 యజ్ఞా భవన్తిహ మహాత్మనా | యజ్ఞరూపధరస్యాఽస్య శరీరం వేదిరి
 వ్యతే” ఇత్యాదిభ్యః, ప్రప త్యస్యస్య యజ్ఞాత్మకత్వేన నిరూపణం తస్య నిర
 పేక్షసాధనత్వసూచనార్హమ్. అనేనాఽప్యఽస్యధికారిణః కృతకృత్యత్వ
 యోఽపిరోద్ధేవే సస్వస్వర ఇతీరితః” ఎన్దు సమత్సాధనార్థం ముతలా
 యిసక్కిత యజ్ఞజగభిల్ వైత్తికొణ్ణు ఆత్మావినుడైయ న్యానతై
 దేనా పక్కలిలే మనస్సాలే యావనారువన్ పణ్ణుకాకా, అవా
 నన్తాన యాగజై యుడైయనెన్దు శొల్లెన్పట్టా నెన్దుమ్ ; “ యాగ
 సాధనభూతేన స్వాత్మనాచేజ్య మిశ్వరమ్ | అయజత్యాని ధర్మాణి
 ప్రథమానీతిచశ్రుతమ్” ఎన్దు - యాగసాధనభూతనాన తన్నుడైయ
 ఆత్మావాలే యజ్ఞకృషుదవానాన ఈశ్వరవైష్ణవ్ అన్ద ప్రథమజ్ఞాన
 ధర్మజ్ఞశిల్లానన్ద శ్రైయుమ్ అన్ద యజితాశెన్దు శ్రుతినిధమెన్దుమ్ శొన్న
 వడి. ఇప్పికరణత్తిలే, “యజ్ఞరూపధరం దేవం యజతే స్వాత్మనైవ
 యః | తేన సర్వే కృతా యజ్ఞా భవన్తిహ మహాత్మనా” ఎన్దు-యజ్ఞ
 రూపధరనాన దేవన్దై తన్నుడైయ ఆత్మావాలే యజ్ఞకాకా యావ
 నారువా, అద్దమహాత్మావాలే ఇప్పికరణ్ద సర్వయజ్ఞభుమ్ పణ్ణువ్పన్
 కాణెన్దైయాలే, ఈశ్వరన్ద యజ్ఞరూపధరనాన చొప్పి, “యజ్ఞరూపధ
 రస్యాఽస్య శరీరం వేదిరివ్యతే” ఎన్దు తుడగ్గి-యజ్ఞరూపధరనాన దేవ
 నుడైయ తిరుమేనితానే వేదియాకపుమ్, పొడశభుజభుమ్ పతినాటు
 ఋత్విక్కుక్క-భాకపుమ్, పతినాటుదివ్యాయుధజభుమ్ పతినాటు సాత్రజ్ఞ
 భాకపుమ్ శొల్లుకైయాలే, ప్రప త్యస్యన్దైయే యజ్ఞరూపమాక నిరూ
 పిత్రతు, అవన్దుడైయ నిరపేక్షసాధనత్వతై సూచిప్పికాక. ఇత్తా
 లుమ్ ఇవ్యధికారియన్దుడైయ కృతకృత్యత్వమ్ స్పష్టమాయన్దు;

మ స్త్యేవేతిస్త్యేకృతమ్; (౧) ఏవం హం సమభ్యర్చ్య ప్రక్షిణాశేష
 పాతకాః అనుష్ఠితక్రతుశతో భవేదేవ స సంశయః ఇతివిగమనాత్.
 అతస్మైశ్చ ప్రపన్నయజ్ఞహుత్యవ్య భగవచ్ఛాస్త్రైః ప్రపత్తవ్య
 యజ్ఞహుత్యవ్యచ సవిశేషక, అర్చితాకారిణి కృతకృత్యత్వం ప్రకా
 శయితుమ్. అతోఽస్య ప్రపన్నస్య, (౧) ఏతగ్ హం వాన తపతి కిమ
 హగ్ సాధునాఽకరవమ్. కిమహం పాపముకరవమితి ఇతిసాధ్వసాధుకర్మ
 కరణాఽకరణ వ్యతిరేకప్రయుక్తానుతాప కీర్మ బాధికా; తన్నిమిత్ర
 ప్రాయశ్చిత్త నివర్త్య పాపానామనేన సిద్ధిపాపయేన నివర్త్యత్వాత్.
 ఏవం హం సమభ్యర్చ్య ప్రక్షిణాశేష పాతకాః అనుష్ఠితక్రతుశతో
 భవేదేవ స సంశయః" ఎన్దు - నిగబక్త్యయాలే; అతానతు - ఇప్పడి
 యజ్ఞహుతనాన ఈశ్వరై ఆరాధిత్తు ప్రక్షిణానాన అశేషపాతకై
 యుద్దైయనాన ఇవా, అనుష్ఠితమాన క్రతుశతక్రైయుడైయననాక
 ఆవా, అతిల్ సంశయమిట్లై ఎన్దపడి. ఆత్మయాల్, శుతయిత్పాన్న
 ప్రపన్నమిద్దయ యజ్ఞహుత్యోప భగవచ్ఛాస్త్రైః శొన్న
 ప్రపత్తవ్యమిద్దయ యజ్ఞహుత్యోపవాసియిట్లై, ఇన్వధికారియినుడైయ
 కృతకృత్యత్వైః ప్రకాశిప్పి - వెన్దతాయిల్లు. ఇప్పడికృతకృత్యనాకై
 యాలే ఇన్ద ప్రపన్నై, ఏతగ్ హం వాన తపతి కిమహగ్ సాధు
 నాఽకరవమ్. కిమహం పాపముకరవమితి" ఎన్దు - ఇన్ద జ్ఞానాధిపై,
 నాగ్ సాధువాన కర్మజ్ఞి పుణ్ణిగ్తలనో? ఆసాధువాన కర్మజ్ఞై పుణ్ణి
 ననో! ఎన్దితి నిన్దపు తపియాత్తెన్దుమ్ శొల్లుకైయాలే, సాధువాయుమ
 సాధువాయుముళ్ళ కర్మజ్ఞి పుణ్ణామైయుమ్ పుణ్ణకైయు మడియాన
 అనుతాపమధియానతు బాధిమాతు. అన్దయన్దై యపియాక వన్ద
 ప్రాయశ్చిత్తజ్ఞకాలే నివర్తిప్పిక్క పుణ్ణమ్ పాపమెల్లమిన్ద సిద్ధిపాయ
 త్తాలే ఇన్ద అధికారిమ్మ. నివర్తిప్పిక్క పుణ్ణమకైయాలే; ౪ (ఇప్పడిఇవా
 కృతకృత్యనాకైయాలే నిర్భరనన్దతాయిల్లు).

౪౫౬

(౧) అహిమ్మ-౩౬-౫౩. (౨) తై.ఆ.౯. కృతకరమనగ మాలపక్షి - క్షిప్యశ్చే.

అథ “సర్వపాపేభ్యః” ఇతి నివర్త్యహార పాపస్వరూపము
చ్యుతే. తతః *పాపశబ్దేన స్వాభీష్టప్రతిబంధకమనిష్ఠమభిధీయతే. తతః
పరమాభీష్టస్యమోక్షస్య ప్రతిబంధకత్వం పుణ్యపాపరూపాభయవిధ కర్త
ణోరపి విద్యత ఇతి ఉభయమపిపాపశబ్దేన సజ్జ్యత్యుతే. (౧) “తత్సక్త్యత
దుష్కృతే విఘానతేనుకృదస్సాధుకృత్యాం ద్విషంతి పాపకృత్యామ్”
(౨) “తస్య ప్రియాజ్ఞాతయస్సుకృతముషయన్తి అప్రియా దుష్కృ
తమ్” ఇత్యాదిభిరుభయపాఠ్యోపి నివర్త్యత్వశవనాత్. సుఖహేతుభూత
స్యాఽపి పుణ్యస్య నివర్త్యత్వమ్, నిరతిశయానందరూప మోక్షప్రతిబంధ

అనన్తరమ్. “సర్వపాపేభ్యః” ఎన్దు - ఇవనుక్కు నివర్త్య
మాన పాపజ్ఞభినుజ్ఞయ స్వరూపమ్. శొల్లప్పడుకిఱతు! అవ్విడత్తిల్
పాపశబ్దత్తాల్, తనక్కు అభీష్టమాన పురుషార్థత్తాక్కు ప్రతిబంధక
మాన అనిష్టమ్ శొల్లప్పడుకిఱతు. అతిల్, పరమాభీష్టమాన మోక్ష
పురుషార్థత్తాక్కు ప్రతిబంధకమాయితే పుణ్యపాపరూపగాన ఉభయ
విధ కర్తము మిగుప్పతు; ఆత్మయా లిష్ట పాపశబ్ద మిరణ్డేయుమ్
కాట్టుకిఱతు, “తత్సక్త్యతదుష్కృతే విఘానశః” ఎన్దు - ముక్త
నామ్నాతు సుకృత దుష్కృతజ్ఞ కిరణ్డేయుముతలు మెన్దుమ్; “సు
హృదస్సాధుకృత్యాం ద్విషంతి పాపకృత్యామ్” ఎన్దు - సుహృత్తు
క్కళాన బంధుక్కల్ పుణ్యప్రదానార్థాక్కు ఛార్, వెఱుత్త శత్రు
క్కల్ పాపక్రిమైయై క్కొక్కొక్కార్జుమ్; “తస్య ప్రియాజ్ఞాతయ
స్సుకృతముషయన్తి అప్రియా దుష్కృతమ్” ఎన్దు - ప్రియరాన
జ్ఞాతిభవనుజ్ఞయ సుకృతజ్ఞ ప్పెఱువార్కిల్, అప్రియరానవర్కిల్
దుష్కృతజ్ఞ ప్పెఱువార్కిల్ ముతలాన శ్రుతి. ఛాలే ముక్తినా
మ్నాతు ఇరణ్డమ్ నివర్త్యమాన చ్చొల్లీన్ద్రతే. సుఖహేతుభూత
మాయీరుక్మిచ్చెయ్తేయుమ్ పుణ్యమానతు నివర్త్యమాకైక్కిడి, నిర
తిశయానందరూపమాన మోక్షత్తుక్కు విలక్కానబ్రహ్మపదప్రాప్తిముత

కర్మేన విరామహదివద ప్రాప్తిరప్యనిష్ఠతయా కర్మస్యాఽకర్మాత్. అనిష్టఫలవనాశకమేన హి పాపమ్. తదుక్తమభియుక్తైః; (౧) “సద్యస్తగ్ధిని వరద త్వయి బద్ధభావాః పైతామహాదిషు పదేచ్ఛసి భావ బద్ధమ్. కస్మై స్వదేత సుఖసత్సారణోత్సుకాయ కారాగృహే కనః శృంజీలయాఽపి బన్ధః” ఇతి.

౯౬.

“పాపభ్యః” ఇతి బహువచనం అవిద్యా కర్త వాసనా దుచి ప్రకృతినన్యున్నరూపాలవాస్తవభేదం సూచయతి. తత్ అవిద్యాజ్ఞానానుదయ అన్యథాజ్ఞాన వివరీత భావరూపేణ భేద్యతే. కర్తృచ, అకృత్యకరణ కృత్యాఽపిరణ భగవదపచార భాగవతాపచార అసహ్యపచారరూపేణ లానవైయుమే ముముక్షుఃకుశుక్ అనిష్టనాస్తాయాతే అన్యైకొడుక్కు మున్యైకొన్యైక్కు. అనిష్టనాన ఫలస్తై కొడుక్కుమతితే పాప మావతు. అస్థాయాతే కర్మణమ్ నావశుత్తాతే శ్లోపృట్టతాయత్స. అప్పశ్చి అభియుక్తిమే, “సద్యస్తగ్ధిని వరద త్వయి బద్ధభావాః పైతామహాదిషు పదేచ్ఛసి భావబద్ధమ్. కస్మై స్వదేత సుఖసత్సారణోత్సుకాయ కారాగృహే కనః శృంజీలయాఽపి బన్ధః” ఏన శాన్నారో కిల్. అతావతు-వరదనే ఉచ్ఛ్విలితే బద్ధభావరాసనకకల్ పితామ హాతుడన్మానానారోల్ పడగ్గలియముగ్గాన భావబద్ధస్తై చ్చడక్కేన విడువారోల్, సుఖమే తాన్ నిష్టైకపడి తిరిమి అన్యైకొట్టననుక్కు కారాగృహ త్తై వాన్ విలక్తా లేయాకిలుమ్ పిజైయల్ ఇనితానిరు క్కుమో వెనవడి.

౯౭.

“పాపభ్యః” అన్య-పాపద్వితీ నిన్యుమెన్యైక బహువచనమ్, అవిద్యా కర్త వాసనా దుచి ప్రకృతినన్యున్నరూపరూప అవాస్తవభేదస్తై కాట్టుకి అతు. అతిల్, అవిద్యైయావతు-అజ్ఞాననూయ్, జ్ఞానత్రిసుడై యలనుద యమ్, అన్యథాజ్ఞానమ్, వివరీతభావరూపేణ ముఖత్తాతేభిన్ననూయరు క్కుమ్; కర్తృముమ్, అకృత్యకరణమ్, కృత్యాఽపిరణమ్, భగవదపచారమ్,

పూర్వోత్తరాఽఘాదిరూపేణచభిన్నమ్. నాఽత్ర సాదస్యైవ అకృత్య త్వం వివక్షితమ్, అధికారివిశేషాన్యున్యైఃపృథగ్త్యాదిరూపత్వాత్; అతఏవహ్యభయమపి సాపశబ్దేన సజ్ఞాన్యైఃసంభవ్యమ్. వాసనా రుచి హేతుభేదేన విషయభేదేనచ బహువిధే. ప్రకృతిసంబద్ధశ్చ, దేవాది భేదేన బహువిధః. ఏనమన్ఘానాదీనాం సర్వమామదేశ్య విరోధిత్య సాధారణ్యాత్సాపకోటిస్తత్త్వానో యుక్తిః. ౯౭.

సర్వశబ్దేన తేషాం నిరవశేషనిరర్థత్వముచ్యతే. ఏతేన, సాధ నాస్తరనిష్ఠస్యైవ (౧) “భోగేనత్వితరేక్షపముత్వాఽథ సంపత్స్యతే” భాగవతాపచారమ్, అసహ్యపచారమెన్నియూపత్తాలును, పూర్వాఘమ, ఉత్తర ఘమ, ఆర్థమ్ ఎన్నియూపత్తాలును భిన్నమాయగుక్కుమ్. ఇవిష్టక్షేత్రే అకృత్యమెన్ను సాపశబ్దేయే నిశ్చింత్యం; ఇన ముముక్షు వాన అధికారిక్కు పుణ్యమును అకృత్యమానైయాతే; ఆనైయాతే యితే ఇరణ్డైయుమ్ సాపశబ్దమ్ కాప్యకీతితెను శోన్ఢిన్యై. వాసనై యుమ్ రుచియుమ్ హేతుభేదత్తాలును విషయభేదత్తాలును బహు విధైకీకళాయగుక్కుమ్. అతావతు - పూర్వోత్తరదిహేతువాతే వాసనై భిన్నైయాయగుక్కుమ్, అస్య వాసనాకార్యమాన రుచిభేదమ్ ఉత్త రోత్తర విషయాభీనదూయకొన్డై బహువిధైయాయగుక్కు మెస్తపశి. ప్రకృతిసంబద్ధమ్ దేవంతిర్యక్చనుసృజ్య సాఘాదిభేదత్తాతే బహువిధమూ యగుక్కుమ్. ఇప్పుశి, అన్ఘానాదిశ్లేష్లావగ్నాదుక్కు ముద్దేశ్య విరోధిత్య మొత్తిరుక్తైయాతే సాపకోటియిలస్తత్త్వానమ్ యుక్తిమ్. ౯౮.

సర్వశబ్దమ్ ఇన్ద్ర సాపజ్ఞభినుజ్జేయ నిరవశేషనిరర్థత్వతైచ్చొల్ల కీతితు. ఇత్తాల్, సాధనాస్తరనిష్ఠఁగుక్కు, “భోగేనత్వితరేక్షపము త్వాఽథ సంపత్స్యతే” ఎన్ను - పూర్వాఘ ఉత్తరాఘజ్ఞైయైభిన్ద్ర ప్రారబ్ధమాన పుణ్యసాపజ్ఞభిరణ్డైయుమ్ భాగత్తాతే కఙ్గిత్ర, అనస్తరమ్

(౧) బ్రహ్మసూ-౪-౧-౧౯.

ఇత్యారబ్ధ కర్తృనుభవావేక్షా, ప్రపన్నస్యశు సవిద్యతత్త్వే తస్య నిరవశే
ష్టప్రతిబంధనివృత్తేః, ఫలవిలంబాభావస్సూచితః, అతః “సర్వపాపే
భ్యః” ఇతి పునఃపాశ్చప్రతిబంధకసమస్తపాపానాం నివర్త్యత్వము క్తం
భవతి - తథా శ్రీభాష్యకారేణ, (౧) “మనోవాక్కాయైః” ఇత్య
రభ్య “ఆరభకార్యాననారబ్ధకార్యాంశ్చ - సర్వానశేషతః శుభస్య”
ఇతి పూర్వాత్త పాపస్యాభరణానారభాంశనిశ్చేషనివృత్తిమన్యవేక్ష్య,
“వివరీతన్య శ్చోచాశేషవిషయనుద్యాపిత వర్తమానం వర్తిష్యమా
ణశ్చ సర్వం శుభస్య” ఇత్యాగామిపాపకక్షా భయేన తద్విషయభగవ

ప్రాప్తియై పుణ్యమైయాతీ, ప్రాప్తికిర్తానుభవావేక్షేయ్యుః, అతు
ప్రపన్ననివృత్తియాయుకుః, మేస్తుకొల్లు అననుజైయ నిశ్చేషప్రతి
బంధకనివృత్తియై శుభస్తినుజైయ అవిమన్యమ్ సూచిప్రీతిః స్పష్ట
తాయిత్యు. ఇతిల్ పూర్వానుమానతా-భావనీధిక్కు మున్య ఆర్తిత్తి
కర్తవ్యః ఉత్తిరానుమానతు - భావమ్ వితపిన్య ప్రామాదికమాక
ప్రసముమ్ కర్తవ్యః ప్రాప్తిసూచతు - పూర్వాను జ్జితీ ఫలానుభవమ్
కర్ణుక్కు ఆరమ్భత్తి కర్తవ్యమ్, ఆర్తియూత్, “సర్వపాపేభ్యః”
ఎన్తు పునఃపాశ్చక్కు, ప్రతిబంధకమానసమస్తపాపభవమ్ నివర్త్యమై
తాయిత్యు. అప్రీతి భాష్యకారణమ్, “మనో వాక్కాయైః” ఎన్తు
నుద్య, “ఆరభకార్యాననారబ్ధకార్యాంశ్చ - సర్వానశేషతః శుభస్య”
ఎన్తు - కరణతయత్తాయితీ మున్య ఆర్తిత్తి పాపస్తినుజైయ ఆరభాం
శక్తియై అనారభా - శక్తియై నిశ్చేషహాక ప్సాటుక్కు వేణుమేస్తు
అప్రీతిన్య, “వివరీతన్య శ్చోచాశేషవిషయనుద్యాపిత వర్తమానం వర్తి
ష్యమాణం చ సర్వం శుభస్య” ఎన్తు-ఎన్తావిషయ త్తిలుముడ్డాన వివరీత
న్యత్తనాయ ఇప్సాయితీ ఎన్తాయానిన్యతాయ మేలుమ్ వర్తిక్కుక్కు
వవతాన ఎన్తావగ్ శ్చైయై పాటుక్కు వేణుమేన్తయై ఆగామిపాపజ్జై
యమతిశక్తి-వర్తి భయపుణ్య అవగ్ శ్చైన్తాపుణ్యన భగవ

తాత్పర్య ప్రాధికారము.

౯౮.

నను - ఏవమఖిలపాపస్య సకృత్ప్రపదనానంతరమేవ భగవతా
యదివిరవశేషేణ తాన్తమ్, తస్మిన్ ప్రపదనకరణముగానంతరమేవ ఫలప్రా
ప్తి రవిలమ్బితస్సిద్ధిత్వాత్, కథం వర్తమానశరీరస్థితిరనువర్తతే, తస్మా
ప్రప్తిప్రాప్తిప్రతిబంధకత్వేన శోకనిమిత్తత్వాత్; అన్యథా “మాశుచః” ఇతి
వచనం ససంబంధత్యతి; - ఉచ్యతే; - సహ్యత్ర పాపవైకల్యాత్ఫలం
విలమ్బతే, నిరపాయోపాయస్యసర్వశక్తిత్వాత్; కిన్తు తత్త్వీకర్తృరధి
కారిణోఽభిసంభవేదేన విలమ్బాఽవిలమ్బా సమ్భవతే. యస్యేతు వర్త
మానదేహసమ్భవోప * హుతవహజ్వాలా వజ్రరాస్థ్యవ్యవస్థితివద

త్వమైయమ్ ప్రార్థిత్తరుభినాత్. ఆత్మీయాల్, సక్యవనుష్ఠితమాన
తన్తముడైయ ప్రపత్తిమాత్రత్వాలే, పూర్వాభ్యుత్థోడు ఉత్తరాభ్యు
త్థోడు ప్రారబ్ధత్తోడు వాశియతి భగవత్ప్రమేయానో నివృత్తిమామెన్న
మిడమ్ ఇవర్క్కు అభిప్రాయమెన్ద్రతాయోగ్యం. ౯౮.

ఆనాల్ ఎల్లాపాపముమ్ సకృత్ప్రపదనానంతరత్తిలే భగవా
నాలే నిశ్చేషమాక ప్రమిక్కుప్పడుమాకిల్, అస్య ప్రపత్త్యనుష్ఠాన
క్షణత్తుక్కు అనంతరత్తిలే ఫలప్రాప్తివిలమ్బియామల్ సిద్ధిక్కైయాలే
వర్తమాన శరీరస్థితి లనువర్తిక్కి-అపడి ఎడదనే? అతువుమ్ ప్రాప్తిప్రతి
బంధకమూకైయాలే శోకత్తుక్కునిమిత్తమన్ద్ర? ఆత్మీయాలతుపోకామల్
“మాశుచః” ఎనితి వచనమ్ సజ్జలమాకాతీయెన్నిల్; - అప్పడియల్ల;-
ఇవ్విడత్తిల్, ఉపాయత్తిల్ వైకల్యత్వాలే ఫలమ్ . విలమ్బిక్కి-అతెన్దు
కొళ్ళవొడ్డాతు; నిరపాయరూప ఉపాయమానతు సర్వశక్తియాకై
యాలే; ఇని ఉపాయస్వీకారమ్ పణ్ణిన అధికారియినుడైయ అభిసంభ
వేదత్వాలే విలమ్బముమవిలమ్బముమ్ సంభవిక్కి-అన. అతావతు-యాన
నొదివన్దుక్కు ప్రపదన దేహసంబంధన్దానే నెరుప్పక్కుళ్ళిరున్దాప్పోలే

త్యన్తానసహ్యాభవతి, తస్మత్ దేహస్థితిరపి శోకనిమి త్తత్వాన్నివర్త్యతే; యస్యచ తదేహస్థితిరదుఃఖయాపా, దేహస్తరసమ్మన్తో నిష్పత్తిస్యాత్, తస్య దేహస్థరసమ్మన్తస్యైవ శోకనిమి త్తస్యైవ నివర్త్యత్వాత్, వర్తమానశశిరస్థితిరనువర్తత ఇత్యయం విశేషః పూర్వమప్యార్థః. విభాగేన ప్రతిపాదితః, తస్మాదధికారివైకల్యప్రయుక్తివచాన్త్రఫం మ్భిః, సమాచాయవైకల్య పయుక్తిత్వపపన్నః.

౯౯.

అథ “మోక్షయోగ్యామి” ఇతి సాపవిమోచన ప్రకార ఉచ్యతే. ఏవంహి సాపవిమోచన ప్రకారశ్చూర్ణయతే; - (౧) “యథా పుష్కర పలాశ ఆహా న్స్థివ్యస్తే ఏవమేవంవిది సాపం కర్త నన్యవ్యతే” (౨) “యథేషీకతూలమగ్నో ప్రాతం ప్రదూయేత ఏవంహిన్యసర్వే అత్యస్తమసంభవాయురకుక్కుమ్, అవనుక్కు అన్త దేహస్థితియుమే శోకనిమి త్తేహాన్తేయాతే అహృదే నివర్తిష్కస్మిహమ్; యావనాన వనుక్కు అన్త దేహసంబధ్ధమే దుఃఖమిన్ద్రియే దేహస్తరసంబధ్ధమనిష్ఠ మాయురకుక్కుమ్, అవనుక్కు దేహస్తరసంబధ్ధమే శోకనిమి త్తమాయే కొంఠా నివర్తియమాతేయాతే, వర్తమానశశిరసునువర్తిక్కితెస్తు విశేషమ్. ఇన్ద్రియమ్, ఆర్త దృష్టవిభాగత్తాతే ముచ్చ శోకపుష్టతు; ఆత్మేయాత్, అధికారివైకల్యత్తాతే ఇవిదత్తిల్ ఫల విలమ్యముక్తాయీద్రు; ఉపాయవైకల్యత్తాలనైన్నమిదమ్ ఉచ్యమ్.

౯౯.

అనన్తరమ్, “మోక్షయోగ్యామి” ఎన్త సాపవిమోచన ప్రకారమ్ శొల్లప్పదుకీకృతు. “మోక్షయోగ్యామి” ఎన్తతు - విశువీక్క క్కడవేనెన్ద్రపడి. సాపవిమోచన ప్రకారన్తాన్ శ్రుతియిలే శొల్లప్పదా నిష్ఠతితే. ఎన్ద్రనేయన్నిల్; “యథా పుష్కరపలాశ ఆహానస్థివ్యస్తే ఏవమేవంవిది సాపం కర్త నన్యవ్యతే” ఎన్త-మాతానుపడి తామరైయిలై యిల్ నీర్కళ్ తక్కతొళికిన్ద్రన, ఇన్ద్ర ఇన్ద్రజ్ఞానముడైయవన్ద్రియల్ సావకర్తమానతు తక్కతెన్ద్రమ్, “యథేషీకతూలమగ్నో ప్రాతం

పాస్తానః ప్రదూయన్తే” ఇతి. అత్రోక్తం అశ్లేషవినిశౌ ఉత్తర
పూర్వాఘవిషయాశ్చితి విషయవిభాగసూత్రితః. (౧) “ఉత్తర
పూర్వాఘయోరశ్లేషవినిశౌ తద్వ్యవదేశాత్” ఇతి. (౨) “తస్య
ప్రియాజ్ఞాతయస్సకృతముపయన్తి । అప్రియా దుష్కృతమ్” ఇత్యాది
భిరత్ర సుకృతదుష్కృతయోః ప్రియా-ప్రియవిషయ సజ్జ-మణాం
శ్రూయతే, తత్కర్తృవిశేషవిషయమ్” ఇతి భాష్యేత్తమ్. తచ్చ,
ఉపాసనాదిదశాయాముపాసననిష్పత్త్యర్థంవా పరాంవాక్యతేషుపుణ్య
కర్తృసు అనుభూతావశిష్టమ్. ఏతావద్భక్తిప్రపత్తినివాభయోపాయ

ప్రదూయేత ఏవంఘోఽస్య సర్వే పాస్తానః ప్రదూయన్తే” ఎన్తు -
యాత్రోరుపడి అగ్నియిలిడప్పట్ట నాణ్యులు వేమ్, అప్పడియే ఇవను
జ్జేయ సర్వపాపజ్ఞుమ్ వెనుపోమెన్తుమ్ శొల్లుకైయాచే. ఇవ్విడత్తిల్
శొల్లుప్పట్ట అశ్లేషముమ్ వినాశముమ్, ఉత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పూర్వాఘ
త్తుక్కు-మెన్తు విషయవిభాగమ్ సూత్రత్తిల్ శొల్లుప్పట్టతు, “ఉత్తర
పూర్వాఘయోరశ్లేషవినిశౌ తద్వ్యవదేశాత్” ఎన్కియాచే. అతా
వతు - ఉత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పూర్వాఘత్తుక్కుమ్ అశ్లేషముమ్
వినాశముమ్ అప్పడి శ్రుతిశొల్లుకైయాచెన్తుపడి. “తస్య ప్రియాజ్ఞాత
యస్సకృతముపయన్తి । అప్రియా దుష్కృతమ్” ఇత్యాదియాశే,
ప్రియరాన జ్ఞాతికిళ్ సుకృతతై పెఱువర్కిళ్, అప్రియర్కిణానవర్కిళ్
దుష్కృతతై పెఱువర్కిణెన్తు సుకృత దుష్కృతజ్ఞుక్కు-ప్రియ
విషయత్తిలుమ్ ప్రియవిషయత్తిలుమ్ సజ్జ-మణామ్ శ్రుతియిచే శొల్లు
ప్పడానిన్తు. అతు కర్తృవిశేషవిషయమెన్తు భాష్యత్తిచే శొల్లుప్పట్టతు.
అతావతు - ఉపాసనాదిదశైయిలే ఉపాసన నిష్పత్త్యర్థమాకివుమ్
సర్థమాకివుమ్ పణ్ణప్పట్టపుణ్యకర్తృజ్ఞిల్ అనుభూతావశిష్టమెన్తుపడి.
ఇవ్వళవు భక్తిప్రపత్తిరూప మాన ఇరన్దు ఉపాయత్తుక్కుమ్

సాధారణమ్. ప్రపత్తిస్థస్యైః, (౧) “స్థితే మనసి సుస్వస్థే శరీరే సతి యోనరః | ధాతుసామ్యే స్థితే స్వర్తా విశ్వరూపాన్ మామజమ్ | తత స్తం మ్రియమాణస్తు కాస్త పాపాణసన్నిభమ్ | అహం స్థిరామి మద్భ్రంతం నయామి పరమాం గతిమ్” ఇతి, కాలాధిపాత్యనియమేన కరణమున వమాత్రసాధ్య సృష్ట్యగవత్సర్వరణవతః తదనంతరమేవ మ్రియమాణ దశాయాన నిమన్త్యతివ్యతిరేకేణ కాస్త పాపాణసన్నిభ్యాంపి భగవతై వ స్త్యర్థమాప్య రత్నాప్తి ప్రతిపాదనాత్పరిభభక్తస్సమ్ప్రతిపన్నః

సాధారణమాన పాపవిమోచనమ్. పఠ త్తినీచమక్కు విశేషిత్తు స్థితే మనసి సుస్వస్థ శరీరే సతి యో నరః | ధాతుసామ్యే స్థితే స్వర్తా విశ్వరూపం చ మామజమ్ | తత స్తం మ్రియమాణస్తు కాస్త పాపాణసన్నిభమ్ | అహం స్థిరామి మద్భ్రంతం నయామి పరమాం గతిమ్” ఎష్టు-మనస్సుస్థితే మాయ, అతుక్కుడియాన శరీరముమ్ నన్తాక స్వస్థమాయ, అన్త స్వాస్థ్యే త్తుక్కు హేతువామ్పి వాతపి త్త శ్లేచ్ఛరూపమాన ధాతుక్కుల్ సమ మాన్యోక్కున్లు నిట్కున్లు నిన్తైయిలే నిన్త్యశ్శవవిల్, వన్తాదినియతి యిన్తయే యాతాని నినానవణ, విశ్వత్త రూపమాకవున్తైతాయ; జన్తాదిరహితనాన్తైయాలే రన్తైరదోషమ్ రన్తైతపపి హేయప్రతిభట నాన నిన్తై కరణనాటవమాత్రత్తాలే సాధ్యమాన సృష్ట్యర్వరణత్తై ప్పన్తవాన్ అవన్తై అనన్తరన్తై మ్రియమాణనాన అవన్తైయిల్, అన్తిమన్త్యతి యిన్తయే కాస్త పాపాణ కల్పనాయురన్తానాయాకిలుమ్, ఎనక్కు నిన్తనాన ఆవన్తై నాన్ స్తైరియానిత్పా, అవ్వశవిల్ నిర్లీతే పరమైయాన గతిన్తు నముప్పిప్పేనన్తైయాలే, కాలనియమము మధి కారినియమముయిన్తయే కరణనాటవముక్కుమాత్రత్తాలే ఒరుకాల్ రన్తై నిన్తై త్తై మరణన్తైయిల్ రన్తై నిన్తై త్తైలనాకిలుమ్ నాన వన్తై నిన్తై త్తై జేశవిశేషన్తై క్కున్లుహవలాక భగవాన్తానై యుఖి చ్చైయైతైయాలే ఇవనుక్కు. ప్రారభభక్తమ్ సంప్రతిపన్నమ్.

భక్తినిష్ఠస్య ప్రారబ్ధాంశానుభవనస్తరమేవ ఫలప్రాప్తిరితి
 పూర్వమేవోక్తిమ్. ప్రారబ్ధశ్చ పూర్వార్జితేఫలానుభవారమారబ్ధోం
 శః, తస్య, (౧) “భోగేన త్వితరేషుపయిత్యా” ఇతి భోగతతిపాద
 నాత్. అతఃప్రారబ్ధాంశానుభవోఽపి ప్రపన్నస్య నవ్యత ఇత్యేవంరూప
 పాపవిమోచనప్రకారః “మోక్షయిష్యామి” ఇత్యస్య పదస్య ధాత్వర్థత
 యాభిప్రేతః. తథాచ పౌరాణికం వచః. (౨) “ఆయాసస్మరణే
 కోఽస్య స్మృతో యచ్ఛతి శోభనమ్ పాపక్షయశ్చ భవతి స్మరణాం
 తమహర్నిశమ్” ఇతి, భగవత్స్మరణస్యా అనాయాసరూపతయా
 సుకరత్వమ్, సక్పదనుష్ఠేయత్వమ్, ఇష్టసిద్ధే స్థదానస్తర్యమ్,
 భక్తినిష్ఠనుక్కుప్రారబ్ధకర్తాంశ తినుజ్జయ అనుభవానస్తరత్తితేఫల
 ప్రాప్తియైస్తుమున్నే శోల్లపపట్టతు. ప్రారబ్ధమానతుతా-పూర్వార్జితత్తి
 ల్ ఫలానుభవార్థమాక ఆరబ్ధమాన అంశమేను శోల్లపపట్టతు, “భోగేన
 త్వితరేషుపయిత్యా” ఎన్దు-అతినుజ్జయభోగత్తా లేలలాతవత్ శ్రేయమ్
 పోక్తి-ఎన్దుతితే. ఇన్దుప్రారబ్ధాంశానుభవముమ్ ప్రపన్ననుక్కులైయైస్తు
 కొన్దు ఏవంరూపమాన పాపవిమోచనమ్ ఇన్దు “మోక్షయిష్యామి”
 ఎన్దిత క్రియాపదత్తుక్కు ధాత్వర్థమాకక్కడవతు. ఇన్దుచ్చొర్న భగవ
 త్స్మరణజ్జై, “ఆయాసస్మరణే కోఽస్య స్మృతో యచ్ఛతి శోభనమ్ పా
 పక్షయశ్చ భవతి స్మరణాం తమహర్నిశమ్” ఎన్దు-శుభాశ్రయమాన
 భగవానుజ్జయ స్మరణత్తుక్కు ఎన్దు ఆయాసమున్దు? ఒరుకాల్ స్మరిక్క
 పట్ట సర్వేశ్వరక సర్వకాలముమ్ నన్దుదై-కొడచానిఱుమ్, పకలు
 మిరపుమెరు నియమమిన్దుయేనినై క్కి-అవర్కకభుక్కు స్మరణదశైయిలే
 పాపక్షయముమ్ పిఱక్కు-మెన్దిత శ్రీవిష్ణుపురాణవచనమ్, స్మరణత్తి
 నుజ్జయ అనాయాస సాధ్యత్వత్తాల్ వన్దు సుకరత్వజ్జైయుమ్, సక్పద
 నుష్ఠేయత్వజ్జైయుమ్, ఇష్టమానఫలసిద్ధియినుజ్జయ ఆన స్తర్యజ్జైయుమ్,

అనిష్టనివృత్తిః స్వరగదకానిర్భవేన పూర్వభావిత్వమ్, ప్రకరణ్య కాలా
ఽనియమశ్చ. స్పష్టయతి.

అథ, జీవిత్యయస్య ప్రయోజక ర్తృత్వవచనాత్ పాప
నివృత్తిః ఉపాయభూతస్యభగవతః ప్రయోజక ర్తృత్వమేవ విద్య
నతు స్వయంక ర్తృత్వవ్యాపారః; ఆదిత్యసన్నిధావస్థకారవత్పాపానాం
స్వయమేవనివృత్తిత్వాత్. తదుచ్యతే - (౧) "హృది యది భగవాన
నాదిరాస్తే హరి రసి శక్తి గదాధరోఽన్యమాఽఽత్మా తదఘమఘ
విఘాతక ర్తృభిన్నం భవతి కథం సతివాఽన్ధకారమర్కే" ఇతి. ఏతే
అనాదికాలం యద్యత్పాపముద్భవ్య తవ భీతిర్వర్తతే, తస్మిన్ మదా
అనిష్టమాని పాపనివృత్తిక్కు-స్వరగదలైయితే సిద్ధియుక్తాశ్చయోః
పూర్వభావిత్వజ్ఞేయమ్ స్వరగ ద్వినుజ్ఞేయ కాలనియమవిల్లాప్తేయ
యమ్ స్పష్టమాకాశిస్తతు.

౧౦౦.

ఇవిడ ప్రిత్, "విషవిప్పన్" ఎగ్గి జీవిత్యయమ్ ప్రయో
జక ర్తృత్వజ్ఞే క్కాట్టుకైహత్, పాపనివృత్తిక్కు ఉపాయభూతనాన
భగవానుక్కు- ప్రయోజక ర్తృత్వమేయుక్కుతు, స్వయంక ర్తృత్వ
వ్యాపారమిట్ట; ఆదిత్యసన్నిధియితే అన్ధకారమ్మాలే పాపజ్ఞో స్వయ
మేవ నకర్కమెన్దతాయిత్యు. ఇతుతా "హృదియది భగవా ననాది
రాస్తే హరి రసిశక్తి గదాధరోఽన్యమాత్మా తదఘమఘవిఘాతక ర్తృ
భిన్నం భవతి కథం సతి వాఽన్ధకారమర్కే" ఏన్దు-శ్రీవిష్ణుపురాణాత్రితే
శ్లోకప్రకృతు. అతావను - అనాదియాన భగవానాన హరియానవః,
అసి శక్తిమ్ గదై నుడిక్కు హరిని దివ్యాయుధజ్ఞలోచేహడ సర్వప్రకారవరి
పూర్ణనాయక్కు ను మోక్షయ త్రితే నిఱ్ఱు-మాకిల్ అవనుజ్ఞేయపాప
మానతు, పాపవిఘాతనిక్కు-కిన్ద్రవాని ఈశ్వరనాలే భిన్నమాయ
హ్మమ్; ఆదిత్యగోన్ద్రావనివితే అన్ధకారమ్ ఎజ్జనే యుక్తామెన్ద
వడి. ఇత్తాలే, అనాదికాలమ్ యోగోరు యోగోరుపాపజ్ఞే క్కు

శ్రయణమహారాజకులం త్యామాలోక్య యథా నిరతిశయభీత్యా
స్వయమేవ ముచ్చతి, తథా కిరిష్యామీత్యుక్తం భవతి... ౧౦౦.

అత్రభవిష్యద్వచనస్య “ఏతత్కర్మకరిష్యే” ఇత్యాదివత్సజ్జల్ప
వాచిత్యాత్, శరణ్యసజ్జల్ప మాత్రస్యైవ పాపవిమోచకత్వమవ
గమ్యతే. పాపస్య స్వనిగ్రహరూపత్వాత్ తత్కర్మమాసజ్జల్పేన
నివర్త్యతే. అతపన (౧) “సర్వం క్షమస్య” ఇతి ప్రాశ్నీతమ్. తస్మాత్,
ప్రాప్తిపతిబంధక సర్వపాపనాం భగవత్సజ్జల్పమాత్రనివర్త్యత్వ
మిత్యుక్తం భవతి. ౧౦౧.

అథ “మాశుచం” ఇత్యనేన నివృత్తివిరోధిస్య పురుషార్థసిద్ధి
ఱిత్తు ఉనక్కు భయమనువ ర్తిత్తుప్పొన్దతు, అతెల్లామ్ ఎన్దై యాశ
యిక్కెయాకిణ పెరియ రాజకులస్థైయుడైయ ఉన్దైప్పొర్ను యా
తొరుపడి అధికిమ్ భయత్తోడై రానే విట్టుప్పొమ్, అప్పడి పణ్ణక్కడవే
నెన్దు శొల్లిత్తొయిత్తు. ౧౦౧.

ఇవిడత్తిల్ “విడువిక్కక్కడవేన్” ఎన్దిః భవిష్యద్వచనమ్,
“ఏతత్కర్మకరిష్యే” ఎన్దు - ఇన్దకర్మజై పుణ్ణక్కడవేనెన్దిః ఇవిడత్తి
త్తోలే సజ్జల్పవాచియాకైయాలే, శరణ్యసజ్జల్పమాత్రమే పాప
విమోచకమెన్దపడి. పాపమావతు - ఈశ్వరనుడైయ నిగ్రహరూప
మాకైయాలే “ఇజైప్పొన్దుత్తేన్” ఎన్దిఃసజ్జల్పత్తాలే నివర్తిప్పిక్క
ప్పడుమ్. అకైయాలేయితే భాష్యకారయన్, “సర్వంక్షమస్య” ఎన్దు-
ఎల్లానన్దైయమ్ పొన్దుత్తరుళవేణుసెన్దు ప్రార్థిత్తరుళినార్. అకై
యాలే, ప్రాప్తిపతిబంధకసర్వపాపజ్ఞుమ్ భగవత్సజ్జల్పమాత్రత్తాలే
నివృత్తజ్ఞాపెన్దతాయిత్తు. ౧౦౨.

అనన్తరమ్, “మాశుచం” ఎన్దిఃవిత్తాలే నివృత్తమాన విరో
ధియైయుడైయననుక్కు పురుషార్థసిద్ధియడియాక నన్ద కృతార్థత్వమ్

ప్రాయశ్చిత్తకార్యం ప్రదర్శయే. ఫలినః ఫలాఽలాభేహి శోక
సమృద్ధిః. . . . . ౧౦౩.

ఏవం కర్మకార్య చాపవిమోచనమభిధాయ ఫలసిద్ధి శోక
విప్రకర్మస్మయత్వప్రతిపాదనమ్ (౧) “మూమైవైష్యసి” ఇతి పూర్వ
శోకసిద్ధి ప్రాప్త్యుపపత్తే, తత్ప్రతినివృత్తి ప్రాధాన్యమాచ
ర్యమమ్. . . . . ౧౦౪.

అభివా - ప్రతినివృత్తి నిరవశేషం నివృత్తి సతి భగవత్ప్రాప్తి
స్వరూపానుభవేన స్వయమేవా విర్యావ ఉచ్యతే. - (౨) “యథా
నక్రియతే కార్యత్వాన్ని మలప్రదానానాప్తతేః । దోష పహానాన్
కాట్టిప్పడుకటసు. ఫలమ్ వేక్షసివనుక్తు. ఫలమ్ సకారవృత్తి శోక
ముష్ణావతు. . . . . ౧౦౩.

అనాల్ కర్మకార్యాలే చాపవిమోచనశ్చే చొచ్చి ఫలసిద్ధియై
శోకవిప్రకర్మకార్యాలే సూచిప్పిచ్చానెన్నెన్నిల్, - “మూమై వైష్యసి”
నిన్దు - ఎన్నయే యదైయక్కడవైయెన్దిట పూర్వశోక తీర్ నిర్ధ
మానప్రాప్తి అనుష్ఠానమాయవనుమానై యాల్ అతుక్కు ప్రతినివృత్తి
హృక్కునైయే ప్రధానమెన్దు సూచిప్పిక్కాక్క. . . . . ౧౦౪.

అజ్ఞానస్థియే ప్రతినివృత్తిమానను నిశ్చేషమాక నివృత్తిమానాల్, భగవ
త్ప్రాప్తి స్వరూపానుభవియ్యాయాలే తన్నకై యేఉన్దామెన్దునివైత్తు.
ఆరేయితే, “యథా నక్రియతే కార్యత్వాన్ని మలప్రదానానాప్తతేః । దోష
ప్రహానాన్ జ్ఞానమాన్దిని క్రియతే లభా” ఎన్దు - మాణిక్య మానతు
మలమటక్కడెన్దు క్రియనివైత్తు అతినివృత్తిమానను అప్పును పట్టప్పడు
కటన్దియే యాతొరపడి తన్ననియే ప్రకాశిక్కిఅతు, అప్పునియే
కట్టాపుక్కుమ్ కట్టాదిదోషమ్ పానాల్ జ్ఞానమానతు, అప్పును
కట్టాక్కు పుడుకటన్దియే స్వరూపగతిమానతే ప్రకాశిక్కు మెన్దుమ్,
(౧) ౧-౧౦-౬౪, (౨) విభిధర్మ-౧౦౪-౫౫.

జ్ఞాన మాత్మనః క్రియతే తథా । యథోదపాన కరణాత్క్రియతే
న జలాన్బరమ్ । సదేవ నీయతే వ్యక్తిమసతస్సమ్భవడి కుతః । తథా
హేయగుణధ్వంసాదవబోధాదయోగుణాః । ప్రకాశ్యస్తే న జన్యస్తే నిత్యా
ఏవాఽఽత్మనో హి తే" ఇతి.

తథా భగవచ్ఛాస్త్రే (౧) "పూర్వం ముక్తాః కర్మబద్ధైర్మద్యేశ
ప్రాప్తిపూర్వకమ్ । నిస్సంకోచా భవన్త్యేతే మదు సాధర్మ్యమాగ
తాః । ఆవిరూపతస్వరూపాశ్చ విధ్వస్తాఽశేషకల్పమాః । సమస్తహేయ
ప్రధ్వంసాత్ జ్ఞానాఽఽనన్తాదయో గుణాః । ప్రకాశ్యస్తే న జన్యస్తే
నిత్యాహ్యత్మగుణాశ్చ తే" ఇతి.

"యథోదపానకరణాత్ క్రియతే న జలాన్బరమ్ । సదేవ నీయతే వ్యక్తి
మసతస్సంభవః కుతః । తథా హేయగుణధ్వంసాదవబోధాదయో
గుణాః । ప్రకాశ్యస్తే న జన్యస్తే నిత్యా ఏవాఽఽత్మనో హి తే" ఎన్దు-
యాతొరుపడి కిణ్ణో శ్రౌష్ట్యజ్ఞుకైయాలే అజ్ఞుజ్ఞే జలముమ్ ఆకాశముమ్
అప్పొతుపణ్ణప్పడుకిఱతస్త్రియే మున్దుణ్ణానతే వ్యక్తియై యజ్ఞైవిక్క-
ప్పడుకిఱతల్లినై, ఇల్లాతజ్ఞై యుణ్ణాక్కబన్తాలుముణ్ణాతితే, అప్పడియే
ఆత్మావుక్కు హేయరూప గుణజ్ఞై ప్పొక్కుకైయాలే జ్ఞానాదిగుణజ్ఞ
భానవై మున్నే యుశ్శవై ప్రకాశిక్కప్పడుకిఱ తల్లినై, జనిప్పిక్కప్పడు
కిన్తనవన్దు, ఆత్మావుక్కు అపై నిత్యజ్ఞభాయితే ఇరుప్పత్తెన్దుమ్ ఇతిహాసాది
కళిల్ శొల్లప్పట్టతు.

అప్పడిభగవచ్ఛాస్త్రాత్తిలుమ్, "పూర్వం ముక్తాః కర్మ
బద్ధైర్మద్యేశప్రాప్తిపూర్వకమ్ । నిస్సంకోచా భవన్త్యేతే మదు సాధర్మ్య
మాగతాః । ఆవిరూపతస్వరూపాశ్చ విధ్వస్తాఽశేషకల్పమాః । సమస్తహేయ
ప్రధ్వంసాత్ జ్ఞానాఽఽనన్తాదయో గుణాః । ప్రకాశ్యస్తే న జన్యస్తే నిత్యా
హ్యత్మగుణాశ్చ తే" ఎన్దు - మున్నే కర్మబద్ధజ్ఞభాలే ముక్తిరాయ్ పర

శ్రూయతే, (౧) “పరజ్ఞాత్యోతిరుపసమ్మద్య స్వేన రూపేణాభి
నిష్పద్యతే” ఇతి. (౨) “సమ్మద్యాఽఽవిర్భావస్వేనశబ్దాత్” ఇతి
సూత్రితశ్చ. తస్మాత్పురుషార్థస్య స్వరూపావిర్భావరూపత్వేన తత్ప్రతి
బంధకనివృత్తిసిద్ధత్వాత్, పాపవిమోచనానంతరం శోకనిషేధః ఫల
లాభనిబంధనఇత్యవగతవ్యః.

౧౦౫.

కిం - ఫలబుద్ధస్య పురుషస్య ఫలాఽసిద్ధివిలంబాభ్యాం తదుపాయ

మపదమాకిం ఎన్నుడై యదేశప్రాప్తిపూర్వకమాక ఇచ్చేతనరీతి స్వ
రూపగుణజ్ఞానియై య సజ్జీ-చక్రశ్రీః ॥ ఎన్నుడై యసాధర్మ్యతై యడై
యానిష్ఠకొణ్ణు విస్వస్తమాన అశేషకల్మషతైయుముడై యరాయ్ ఆవి
శ్శూతస్వరూపరుమాక నిష్పరీతి; సమస్తహేయజ్ఞభుమ్నశ్చైయాతే
జ్ఞానానందాదికళాన స్వరూప రూప గుణజ్ఞానవై ప్రకాశిష్ఠిక్ పృథా
నిఱుమ్, జనిష్ఠిక్-ప్రపంచితల్ల, అన్తరత్మగుణజ్ఞో నిత్యజ్ఞతాయితే
ఇరుప్పనవెన్ఱు శొల్లప్పట్టన.

శ్రుతియిలుమ్, “పరజ్ఞాత్యోతిరుపసమ్మద్య స్వేన రూపేణాభి
భినిష్పద్యతే” ఎన్ఱు-పరజ్ఞాత్యోతిశ్చైవాచ్యమానప్రాప్త్యవన్ఱువై ప్రాప్తి
తన్నతాన స్వరూపత్వోడే కూడుమెన్ఱు శొల్లిత్ గు. “సమ్మద్యాఽఽవిర్భా
వస్వేనశబ్దాత్” ఎన్ఱు - ప్రాప్త్యవన్ఱువై ప్రాప్తిస్వస్వరూపత్వోడే
కూడుమ్, “స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యతే” ఎన్ఱి, శ్రుతిశబ్దత్వాలేయెను
సూత్రతిలుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఆచైయాతే పురుషార్థమ్ స్వరూపాను
బధియెన్ఱు నిడైత్తు, అతు ప్రతిబంధకనివృత్తిమాత్రత్వాలే సిద్ధిమాకై
యాతే, పాపవిమోచనానంతరమ్ శొల్లప్పట్ట శోకనిషేధమానతు ఫల
సిద్ధినిబంధనమై న్ఱియప్పడుమ్.

౧౦౬.

ఇన్నముమ్, ఫలజై యాలైప్పట్ట పురుషశుక్కు-ఫలమ్ సిద్ధియామై
యాలుమ్ విలంబుత్తాలుమ్ శోకముణ్ణమ్, అవనుడై య ఉపాయత్తుక్కు

గతాపాయ దుష్కరత్వాభ్యాం వా శోకస్సమృతః; తదిదం హేతుచతుష్టయం నాఽత్ర విద్యతే, నిరపాయోపాయస్య స్వీకార మాత్రేణైవ నిరతిశయ పురుషార్థస్యా-విలంబ్యన సిద్ధిత్వాత్; తథాహి- ఉపాయాంతరపరిత్యాగ పూర్వకసిద్ధోపాయస్వీకారవచనాన్న తదౌ ముష్కరమ్, శీలాదిగుణవిశిష్టోపాయస్య నైరపేక్ష్యనవనాన్న తదపాయ సమృద్ధిః, జ్ఞాన శక్త్యాదిపూర్వ్యా ఫలప్రదత్వసామర్థ్యవచనాన్న ఫలాఽ సిద్ధిః, ప్రతిబంధకస్య నిరవశేషనివర్త్యత్వాన్న విలంబ్య ఇతి. అతస్సర్వా త్తనా శోకహేత్వభావాన్న శోచితవ్యమిత్యర్థః. ౧౦౬.

అత్రకేచిత్, (౧) “మన్తనాభవ” ఇతి పూర్వశ్లోకమపి ఏతేన “సర్వధర్మాన్” ఇత్యాదిశ్లోకేన విధీయమానస్య శరణవరణస్యాఽ- అపాయముష్టాకైయాలుమ్ దుష్కరత్వముష్టాకైయాలుమ్ శోకముష్టా- మ్; ఇన్ద శోకహేతుక్కుల్ నాలుమివ్విడ తిల్లియైతే; నిరపాయమాన ఉపాయతై స్వీకరిత్రమాత్రత్తాలే నిరతిశయపురుషార్థమానతు విలంబి- యామల్ సిద్ధిక్కైయాలే; అతానతు-ఉపాయాంతరపరిత్యాగపూర్వక మాక సిద్ధోపాయస్వీకారతై చ్చొల్లకైయాలే ఉపాయశిల్దుష్క- రత్వమిల్లె; శీలాదిగుణవిశిష్టమాన ఉపాయతై నిరపేక్షమాకచ్చొల్లకై- యాలే ఉపాయత్తుక్కు అపాయమిల్లె; జ్ఞానశక్త్యాదిపూర్తియాలే ఫల ప్రదత్వసామర్థ్యతై చ్చొల్లకైయాలే ఫలత్తుక్కు అసిద్ధియిల్లె; ప్రతి బంధకమ్ నిశ్శేషమాక నివృత్తమెన్దు శొల్లకైయాలే ఫలత్తుక్కు విలంబి- మిల్లెయెన్దుపడి. ఆకైయాలే, ఇప్పడిసర్వప్రకారత్తాలుమ్ శోకిక్కైక్కు- హేతువిల్లెయెన్దునినైత్తు, ఇనిశోకిక్కై అయ క్తమెన్దుపాదుళాయిన్దు.

ఇవిడ త్తిల్, శిల ఆచార్యర్కల్, “మన్తనాభవ” ఏగ్గిల పూర్వ శ్లోకతైయుమ్ ఇన్ద “సర్వధర్మాన్” ఇత్యాది శ్లోకతోడే కూట్టి ఇతిల్

వశ్యాపేక్షితాఽఽత్మనిజేచాపరపర్యాయ న్యాసాభిధాయత్వేనాఽనుసన్ద
 ధతే. ఏవంనతి(౧) సర్వగుహ్యతమంభూయశ్శృణుమేపరమంవచః। ఇట్టా
 ఽనిమే ద్భూ ఇతి తతో వహ్యమి తే హితమ్" ఇతి పూర్వోపదిష్ట గుహ్య
 గుహ్యతర హావ సమస్తహిత విలక్షణత్వేన సర్వగుహ్యతమం
 హితాన్తర్యోప దేశపరత్వాదస్య శ్లోకద్వయసైన్యకప్రకరణత్వం నిర్ధం
 భవతి. ఉత్తరార్థాననాత్మకజ్ఞానవిశేషస్య గుహ్యతరత్వమ్, (౨) ఇతి
 తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యద్గుహ్యతరం మయా విమృశ్యై తదశేషేణ
 విధిక్రియాదేవరణ్యమితి అవశ్యాపేక్షితమాన ఆత్మనిజేప మెస్తుశోల్ల
 ప్పట్ట న్యాసాదికతై చ్చొల్లక్కితాతాక అనుసన్ధియానిష్పర్కభిః; ఇప్పడి
 యాయుశ్యవిదత్తిలే సర్వగుహ్యతమంభూయ శ్శృణుమే పరమం
 వచః। ఇట్టాని మే ద్భూ ఇతి తతో వహ్యమి తే హితమ్" ఎస్తు-
 గుహ్యజ్ఞానావశ్యశీలుమతియితమాయ్ పెరున్దు తనకు మేలిల్లాత
 దియూన ఎన్నుదైయ వచనత్తై కేళి, ఎనకు నీ ఇష్టనాయ్ ధృఢ
 మాన అస్యవసాయత్తేయముదైయ నాకానిన్ద్రాయెన్దితి వచనత్తాలే,
 ఉనకు హితత్తై చ్చొల్లక్కిదవేనెన్దుకొల్లు తా మున్దు ఉపదేశితై
 గుహ్యమాయుమ్ గుహ్యతరమాయుముశ్య సమస్తహితశీలుమ్ విల
 క్షణమాక సర్వగుహ్యతమమాన హితాన్తర్యోప దేశ తై తాత్పర్యత్తై
 యుదైతాయ్ కొల్లు ఇన్ద ఇరన్లు శ్లోకమ్ ఏకార్థప్రతిపాదకమాకై
 యాలే, ఏకప్రకరణమామ్. ఉచిననాత్మకమాన జ్ఞానవిశేషత్తై ఇతి తే
 జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యద్గుహ్యతరం మయా విమృశ్యై తదశేషేణ యథే
 చ్చని తథా కుచ" ఎస్తు - గుహ్యమాన కర్మజ్ఞానజ్ఞానితాట్టిల్ గుహ్య
 తరమాన భక్తిమానాపన్న జ్ఞానమానతు ఎన్నాలే ఉనకు చ్చొల్లప్పట్ట
 తు, అజ్ఞైయెల్లమ్, విచారిన్దు యాభూయపడి నిశ్చయిత్తాయ్, అప్పడియే
 శేయ్యెన్దైయాలే గుహ్యతరమను తానె యునిచ్చెయ్ తా. అతా

(౧) గీ. ౧౨-౬౪. (౨) గీ. ౧౨-౬౩.

యథేచ్ఛసి తథా కురు" ఇతి. (౧) "ఇదస్తు తే గుహ్యతమం ప్రవ
క్ష్యామ్యనసూయవే । జ్ఞానం విజ్ఞానసహితం యద్భాత్వా మోక్ష్య
సేశుభాత్ ॥ రాజవిద్యా రాజగుహ్యం పవిత్రమిదము త్తమమ్ । ప్రత్య
క్షావగమం ధర్మ్యం సుసుఖం కర్తవ్యమన్యయమ్" ఇత్యారభ్య గుహ్యత
మత్వేన ప్రతిపాదితస్యాన్యథ భక్తిరూపాపన్నజ్ఞానస్య గుహ్యతరత్వోక్త్యా
నిగమనమ్, పక్ష్యమాణోపాయస్య సర్వగుహ్యతమత్వభిప్రాయేణేత్య
వగ నన్యమ్. రాజగుహ్యభూతాద్భక్తియోగాదేవానాం గుహ్యస్య
న్యానస్య గుహ్యతమత్వం యుక్తిమేవ. ౧౦౧.

వతు - "ఇదస్తు తే గుహ్యతమం ప్రవక్ష్యామ్యనసూయవే । జ్ఞానం
విజ్ఞానసహితం యద్భాత్వా మోక్ష్యసేశుభాత్ । రాజవిద్యా రాజ
గుహ్యం పవిత్రమిదము త్తమమ్ । ప్రత్యక్షావగమం ధర్మ్యం సుసుఖం
కర్తవ్యమన్యయమ్" ఎన్తు - ఇన్ద గుహ్యతమత్వే అనసూయవాచుర్యక్రి
ఉనక్కు విశేషిత్తు చ్చొల్ల క్కడవే, తానే ఇతు విశేషజ్ఞాన
సహితమాన జ్ఞానమాయరుక్కుమ్, యాత్మోన్మేయత్తిన్తు ఇన్ద సంసార

మాకితి అశుభ త్తిల్ నిన్దుమ్ విడప్పడవుతి; ఇతుతానే రాజాక్కల్
విద్యైయాయ్, రాజాక్క భుక్కుమ్ గుహ్యభూయ్, పవిత్రమాయ్,
ఉత్తిమమాయ్, ప్రత్యక్ష త్తిలే కాణలామ్బసియాయ్, ధర్మ్యయ క్క
మాయ్, అనుష్ఠిక్కు మ్పొతుమికవుమ్ సుఖరూపమాయ్, అక్షయ
మాయరుప్పత్తెన్దు తుడక్కి గుహ్యతమరూక ప్రతిపాదిత్త ఇన్ద భక్తి
రూపాపన్న జ్ఞానత్తై ముషివిలే తానే గుహ్యతర మ్మెన్దుజొల్లి ముషి త్తెతు,
మేలే జొల్లప్పడుకితు సర్వగుహ్యతమమ్మేతి నిన్దై వాలేయా
యిన్ద శ్రోస్త్రతియప్పకుమ్. రాజగుహ్యమాన భక్తియోగ త్తిత్కాట్టిల్
దేవానాం గుహ్యమాన న్యానత్తుక్కు గుహ్యతమత్సమ్ యుక్తి
మేయితే. ౧౦౨.

అత్రి (౧) "ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తం మయాఽ
సఘ" ఇతి ప్రకటనాత్తమ విద్యాదీనామపి గుహ్యతమత్వవచనాత్,
పూర్వోక్తగుహ్యతమానాం సర్వమామతికయేన గుహ్యత్వాత్,
(౨) "సర్వగుహ్యతమమ్" ఇన్యోక్తిమ్. తథాచ శూయశే, (౩) "అ
దైవమహా పనిపదం దేవానాం గుహ్యమ్" ఇతి. స్వత్యతచ, (౪) "అ
స్మహోపనిషదం దేవానాం గుహ్యముత్తమమ్" ఇతి. ౧౦౨.

సమకమాశబ్ద నియమ్, - (౫) "సమాచారం సర్వభూతేషు
న మే ద్వేష్యోక్తి న వియతి | యే భజన్తి తు నాం భక్త్యా మయి

ఇన్యోక్తిల్, "ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్రమిదముక్తం మయాఽ
సఘ" ఏను - అసఘనే! ఇప్పుడి గుహ్యతమమాన ఇన శాస్త్ర మానతు
ఎన్నా తే శాస్త్రోక్తి తత్త్వోక్తి ప్రకటన తమ విద్యావిద్యై యుమ్ గుహ్య
తమమాక వ్యాఖ్యైయాతే, మున్ముఖాన్న గుహ్యతమత్వ శ్లోకవత్ నిలుమ్
మిప్రప్రప్ర గుహ్యతమమాతైయాతే "సర్వగుహ్యతమమ్" ఎన్యోక్తిల్
ప్రకటన. అప్పుడి శ్రుతియిలమ్, "ఏతద్వైవ మహోపనిషదం దేవానాం
గుహ్యమ్" ఎన్దు - ఇన న్యాయసహజమాన తపస్సనతు పెరియ ఉప
నిషత్తుక్కుళితే యుద్ధానతాయ దేవకోకభుక్కుమ్ గుహ్యమాయుటక్కు
మెన్దుమ్, వేదాన్తశ్రుతియాన భగవద్వాస్తవైలుమ్, "ఏతద్వైవ మహో
పనిషదం దేవానాం గుహ్యముత్తమమ్" ఎన్దు - మహోపనిషద
మాయ్, దేవానాం గుహ్యమాయ్, ఉత్తమమాయ్, మెన్దు శ్రుతి
యిల్ శాస్త్రావ్యాప్తి శాస్త్రప్రమ్ పట్టతు. ౧౦౩.

ఇన్యోక్తిల్, "సమాచారం సర్వభూతేషు న మే ద్వేష్యోక్తి న
ప్రియతి | యే భజన్తి తు నాం భక్త్యా మయి" తేషు వాదక్యోక్తిమ్"
ఎన్దు - నాన్యోక్తిక్కుమ్ సమనాయినత్తుక్కు, సర్వభూతజ్ఞతలు మెన్దుక్కు
వెలుక్కు-ప్రకటనమిల్లై, ఉక్తిక్కు-ప్రకటనమిల్లై, ఎన్దు యోవర్ శిలర్

(౧) గీ-౧౫-౨౦.

(౨) గీ-౧౫-౬౪.

(౩)

(౪) భగవద్వాస్తవై.

(౫) గీ-౧౫-౨౯.

తే తేషుచాఽప్యహమ్" ఇత్యుక్తస్య భక్తియోగస్య (౧) "మన్తనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు మామేవైష్యసి యుక్తైవ మాత్మానం మత్పరాయణం" ఇతి ధ్యానార్చనప్రణామాది విశిష్ట విధానేన తదాకారసామ్యత్, భూయశ్శబ్దస్వరస్యాచ్చ, అయమపి శ్లోకో భక్తేరేవ విధానం నిగమయతీతి; - (౨) "ఇతి తే జ్ఞానసూఖ్యా తమ్" ఇతి పూర్వమేవ నిగమస్యాక్తత్వాత్; (౩) "సర్వగుహ్యతమం భూయశ్శృణు మే పరమం వచం" ఇతి వత్స్యమాణోపాయవిశేషాభి విశేషిత్తు భక్తియా లే భజిక్కితాకీకల్, అవర్కతెనృక్కలిలే యాయరు ప్పర్కల్, నానుమవత్ పక్కలిలే యాయరుప్పనెన్దరుభిచ్చెయ్ త భక్తి యోగతై "మన్తనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు మామేవైష్యసి యుక్తైవ మాత్మానం మత్పరాయణం" ఎన్దు - ఎనక్కు భక్తనాన నీ ఎన్బక్కలిలే నెజ్జెయ్యదైయెయాయ్ కొణ్ణ ధ్యానతై ప్పణ్ణ, ఎన్దుడైయ యజనమాకిఱ అర్చనైయైప్పణ్ణ, ఎన్దై నఘ స్కరిక్కైయాకిఱ ప్రణామతైప్పణ్ణ, ఇప్పడి ఎన్దై యేపల్లీ ఆత్మావై యోగ త్తిలే కూట్టి ఎన్దై అడైయక్కడనై ఎన్దుకొణ్ణ ధ్యానార్చన ప్రణామాదివిశిష్టమాక మున్నే ఒన్బతామోత్తిలే విధిక్కై యాలే, అన్ద శ్లోకత్తోడు ఇతు సమానాఽధికారమాకై యాలుమ్, ఇజ్జుతైభూయశ్శబ్దమ్ పునశ్చచనతై కాట్టుకై యాలే ఉపాయాన్తర విధానత్తుక్కు చేర్రామై యాలుమ్, కీర్తించొన్న భక్తియోగ త్తి నుడైయ విధానతైయే ఇన్ద "మన్తనాభవ" ఎన్దిఱ్శ్లోకమ్ నిగమిక్కిఱ తానాలోవెన్దు శజ్జిక్క క్కడవతెన్దు; "ఇతి తే జ్ఞానసూఖ్యాతమ్" ఎన్దు - ఉన్కిప్పడి జ్ఞానమ్ శొల్లప్పట్టతెన్దుకొణ్ణ మున్నే నిగమనమ్ శొల్లకైయాలుమ్; "సర్వగుహ్యతమంభూయశ్శృణు మే పరమం వచం" ఎన్దు - ఎల్లాగుహ్యత్తిలుమ్ మేలాయ్ పెరియతాయ్ పరమాన

ప్రకరణమ్.] ప్రప త్తేర్హ త్వపారమ్యయోర్నిరూపణమ్. ౫౦౫.

ప్రాయేణాఽర్థా న్తరద్యోతనాచ్చ, నహి భూయశ్శబ్ద ఉక్తిస్త్వైవ పునర్వచనమభిధత్తే; ఓస్తు - ఉక్తార్థవ్యతిరేకేణాఽర్థా న్తరం ద్యోతయతి.

(౧) “భూయఏవ మహాబాహూ శృణు మే పరమం వచః” ఇత్యుక్త నహి పూర్వోక్తిమేవ సర్వకారణత్వ సర్వాత్మభావాదికముపదిశ్యతే; అతః భూయ స్త్వస్య మహత్వప్రత్యాయత్వాత్, వక్ష్యమాణస్య సర్వగుహ్యతమస్య హితవిశేషస్య మహత్వమనేన భూయశ్శబ్దేనాఽవగమ్యతే.

(౨) “పరమం వచః” ఇత్యనేన చాన్తాదుపాయ విశేషాదభికోపాయా న్తరోపదేశస్యాసమ్మహో వివక్షితః. త్వార్వత్ “భూయఏవ మహాబాహూ శృణు మే పరమం వచః” ఇతి సర్వకారణత్వాది వచన పారమ్య ఎన్నుడైయ వచస్సై క్కేరైస్త్వయోలే, మేలేశ్లోపగుణితి ఉపాయ విశేషత్తిల్ నివైవాలుక్తాన అర్థాన్తరమ్ తోర్హితై యాటుమ్. ఆనాల్ భూయశ్శబ్దమ్ తేనుకితిపడియెన్నున్నిల్; భూయశ్శబ్దమ్పిన్నై యుమెన్దు పునర్వచనశ్చయే కాట్టుకితిత్తు; పిన్నైయేతెన్నిల్; శోన్నై వర్థ ముక్తీయ వేతి అతిశయితమాన అర్థముజ్జెన్దు కాట్టుకితితు. కీర్, “భూయఏవ మహాబాహూ శృణు మే పరమం వచః” ఓస్తు - మహా బాహువే! ఇన్నముమెన్నుడైయ పరమమాన వచస్సై క్కేరై యేగ్గితి విపత్తిలే, మున్దు శోన్నై సర్వకారణత్వ సర్వాత్మభావాదికలై యేపిన్దు ఉపదేశక్కితిత్త. అకైయోలే భూయ స్త్వమ్ మహత్వ స్తుక్కు-ప్రత్యాయమాయ్కోట్టమ్ మేలేశ్లోపగుణితి సర్వగుహ్యతమ మాన హితవిశేషస్యైయ మహత్వశ్చయే కాట్టుకితి. “పరమం వచః” ఎన్నితివిత్తొలే నాన్ శ్లోపగుణితి పరియవిశేషత్తిలుక్తాత్తిల్ అధికమాయుపప్పత్తు వేటుఉపాయవిశేషమైయెన్దుమ్ కాట్టప్పదు కితితు; మున్దు “భూయఏవ మహాబాహూ శృణు మే పరమం వచః” ఎన్దుశోన్నై భూయ స్త్వముమ్ పరమత్వముమ్ సర్వకారణత్వాది వచ

(౧) గీ-౧౦-౧.

(౨) గీ-౧౩-౬౪.

ముక్తిమ్, అనంతరమర్థాంతరంపదేశస్య విద్యమానత్వాత్. అత్రతునా
 ఽర్థాంతరంపదేశోద్యత్యతే. (౧) “ఇదస్తేనాతపస్కాఽస్తు” ఇత్యాదినా
 శాస్త్రసమాప్తేః. ౧౦౯.

ధ్యానారంభన ప్రణామాదిరూప భక్తియోగ విధాయక శ్లోకా
 వస్య కో భేద ఇతిచేత్ :- అర్థవిశేషాదితి బ్రూమః. తత్ర (౨) “యుక్త్యై
 వమాత్మానం మత్పరాయణః” ఇతి యోగవిశేషగతయా (౨) “మ
 స్తనాభవ” ఇత్యాదినా ధ్యానారంభనాదిర్విధేయతే; అత్ర యోగవాచక
 శబ్దో న దృశ్యతే. తత్ర “మద్భక్తిః” ఇత్యయం శబ్దస్తు స్నేహవిశిష్ట
 వాచకతయా పురుషార్థాభిలాష ప్రయుక్త మనస్య ప్రయోజనత్వే
 మభిధత్తే. అత్ర స్నేహస్యాఽఽత్త ధర్మశ్వేనాఽవిధేయత్వాత్ “మద్భ
 నత్తినుజ్జయ అతిశయశ్చైయుమ్ వారమ్యశ్చైయుమ్ కాఙ్క్ష్యుకితః;
 అనంతర మర్థాంతరతై యుపదేశకః కాఙ్క్ష్యయాతే. ఇవిదత్తే లప్పడి
 ఆర్థాంతరంపదేశమ్ కాఙ్క్ష్యుకితీతిత్యై; “ఇదం నే నాతపస్కా
 య” ఎన్తు తుదగ్గి శాస్త్రమ్ తలెక్కట్టలేయాతే. ౧౦౯.

అనాత్, ధ్యానారంభన ప్రణామాది రూపమాన భక్తియో
 గతై విధిక్రిత అన్తర్లోక త్రితాఙ్గత్వే ఇన్తర్లోకస్మిన్కు భేదమెన్నెన్నియో,
 అర్థవిశేషముద్దాకైయాతే యెన్తు శాఙ్గిత్తోమ్. అతావతు - అవి
 డత్తిల్, “యుక్త్యైవ మాత్మానం మత్పరాయణః” ఎన్తు - ఇప్పడి
 ఎన్నెప్పటిని ఆత్మావై యోగత్తిళే మూర్తియెన్తు శోన్న యోగత్తు
 కుఁ విశేషగమాక “మస్తనాభవ” ఎన్తు తుదగ్గి ధ్యానారంభన ప్రణా
 మాదికలో విధిక్రితమితితన; ఇవిదత్తిల్ అప్పడి యోగవాచక శబ్ద
 మిల్లె, అవిదత్తిల్, “మద్భక్తిః” ఎన్తిత ఇన్తశబ్దమ్, స్నేహవిశిష్టనై
 చ్చొల్లుకైయాతే, పురుషార్థవిశేషాభిలాష మడియాన అనస్య ప్రయో
 జనత్వతై చ్చొల్లుకితః. ఇవిదత్తిల్ భక్తిరూపస్నేహమ్ అత్త
 ధర్మమూకైయాతే విధేయ మల్లామైయాత్ అధికారివిశేషగమాయ్

క్తిః" ఇతి సర్వత్రానుషజ్యతే. "మన్వనాభవ" ఇతి మహావిశ్వాసా
 విధీయతే. మన్వనాభవస్య న్యాసస్య పరణస్యచ మహావిశ్వాస పూర్వకత్వ
 నియమాత్. తదుచ్యతే; - (౧) "ఆకించ్యస్యం సమాలమ్య బుద్ధ్యైవ
 దృఢయా స్వయా । సర్వదా సర్వదేశేషు సర్వానస్థాను సర్వథా । రక్షి
 ష్యతి హరిశ్చేనానాశితానితి నిశ్చయాత్ । ఆత్మాఽఽత్మీయభరం సర్వం
 నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే శరణం నమః లక్ష్మీశం తముపేయం విచిన్తయ"
 ఇతి. "మన్వాజీ" ఇతి అస్మిన్ ధికారిణో భగవదాధానపరత్వం విధీ
 యతే. ఏవేన, ఆనుకూల్యసంకల్ప, ప్రాతికూల్య నివృత్తిశ్చాఽవగ
 త్కొట్టా "మన్వాజీ" ఎన్దు ఎల్లాపుదత్తిలు మనుష్యమాణితు.
 "మన్వనాభవ" ఎన్దు - ఎన్చక్కలిచే నెన్జాయుడైయె యావాయెన్దై
 యాలే, మహా విశ్వాసమ్ విధిక్కుప్పడుకితు. మేలే శొల్లిప్పకుకిత
 న్యాసన్చుక్కుమ్ పరణన్చుక్కుమ్ విశ్వాస పూర్వకత్వమ్ నియమేన వేట్టు
 డైయాలే, అతులా "ఆకించ్యస్యం సమాలమ్య బుద్ధ్యైవ దృఢయా
 స్వయా; సర్వదా సర్వదేశేషు సర్వానస్థాను సర్వథా । రక్షిష్యతి హరి
 శ్చేనానానాశితానితి నిశ్చయాత్ । ఆత్మాఽఽత్మీయభరం సర్వం
 నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే శరణం నమః లక్ష్మీశం తముపేయం విచిన్తయ"
 ఎన్దు-దృఢాయాన తన్నుడైయ బుద్ధియాలే నీ ఆకించ్యస్యై పుత్రీ
 సర్వకాలత్తిలుమ్ సర్వదేశ్తిలుమ్ సర్వానస్థానిలుమ్ సర్వ ప్రకార
 త్తాలుమ్ శ్రీమానాన హరియాననా ఆశ్రితడై రక్షిక్కు-మెన్దితి నిశ్చ
 యత్తాలే ఆత్మాఽఽత్మీయమాన భరడై ఎల్లానత్తైయమ్ శ్రియః
 పతి పదత్తిలే నిక్షిప్తు, లక్ష్మీశడై ఉపాయమాక పరి, అవనైయే
 ఉపేయమాకచ్చిన్ది మెన్దు ఉపాయోపేయనరణ నిక్షేపజ్ఞుక్కు దృఢ
 యనసాయ పూర్వకత్వమ్ బుద్ధిగోతతే. "మన్వాజీ" ఎన్దు - ఎన్దు
 డైయ ఆరాధనడై పున్జెన్దియాలే, ఇన్ద అధికారియియడైయ భగవదా
 రాధన పరత్వమ్ విధిక్కుప్పడుకితు. ఇత్తాలే, ఆనుకూల్యసంకల్ప

మృతే. అత ఏవాఽపాయ నివృత్తిస్సిద్ధా. కిచ్చ-“మద్యాజీ భవ” ఇతి విధానాత్, అస్యాఽధికారిణో భగవత్ప్రీణనార్థం వైదికధర్మాణా మనుష్టేయత్వ ప్రకాశనేన మధ్యమస్థితి సూచితా. : “మాం నమస్కరు” ఇతి నమస్కారవచనాత్, పారతస్యకాస్థానురూప భరన్యాస ప్రతిపాదనేనాఽఽత్మనిక్షేపో విధీయతే. నిక్షేపస్య * ఫలే స్వామ్య వియక్తతా గర్భత్వేన తదధీన ఫలం తత్ప్రాప్తిరూప ముభిధీయతే. “మామేవైష్యసి” ఇతి ఉపాయ ఫల ముచ్యతే. “సత్యం తే ప్రతిజానే” ఇతి ఉపాయస్య ఫలావ్యభిచార నియమః ప్రతిపాద్యతే. ఏవం పరమార్థోపదేశవిషయాకారయోగ్యతా “ప్రియోఽసి మే” ఇత్యనేనప్రతీయతే. ముమ్ ప్రాతికూల్యవర్జనము మఱియప్పట్టతాయిత్రు. ఆకైయా లే ఇవనుజ్ఞాయ అపాయనివృత్తి సిద్ధిమాయిత్రు. “మద్యాజీ” ఎన్ఱు విధిక్తైయా లే, ఇవ్వధికారిక్కు భగవత్ప్రీణనార్థమాక వైదిక ధర్మానుష్ఠానజ్ఞై క్కాట్టుకైయా లే మధ్యమస్థితి సూచిజ్ఞైయాయిత్రు. “మాం నమస్కరు” ఎన్ఱు - ఎన్ఱై నమస్కరియెన్ఱితి నమస్కార వచనత్తా లే పారతస్య కాస్థానురూపమాన భరన్యాసజ్ఞై ప్రతిపాది క్తైయా లే ఆత్మనిక్షేపమ్ విధిక్కుప్పసుకితతు. నిక్షేపత్తుక్కు ఫల త్తిల్ స్వామ్యమ్ తవిరుకైయి లే తాత్పర్యమాకైయా లే, భగవదధీనమాయ్ భగవత్ప్రీతిరూప ఫలమానతు శ్లోప్పట్టతు. “మామేవైష్యసి” ఎన్ఱు-ఎన్ఱై యజ్ఞైయక్కడవై యెన్ఱైయా లే ఉపాయ ఫలమ్ శొల్లుకితతు. “సత్యం తే ప్రతిజానే” ఎన్ఱు - మయ్యే ఉన క్కు ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకితేనెన్ఱైయా లే ఉపాయత్తుక్కు ఫలజ్ఞై వ్యభిచరియాత నియమమ్ శొల్లుకితతు; “ప్రియోఽసి మే” ఎన్ఱు ఎనక్కు ప్రియనాకా నిన్ఱా యెన్ఱైయా లే ఇప్పడి పరమార్థజ్ఞై ఉపదేశిత్తు విషయారిక్కై క్కు యోగ్యనెన్నుమిడమ్ తోన్ఱుకితతు;

అన నర ముపాయాన్తర పరిత్యాగ పూర్వకం శరణ వరణంచ విధాయ, శరణ పదస్య (౧) “శ్మ - హింసాయామ్” ఇతి ధాతుోః కర్తరి ల్యుట స్తస్య అనిష్టనివారకత్వోక్తి సామర్థ్యాత్, ప్రాప్తి ప్రతిబంధక సర్వపాప విమోచనార్హోపాయఫలతయా ప్రతిపాద్య, విలక్షణోపాయ శ్రవణావధారిత ఫలసిద్ధి సమన్వితత్వా శోకినివృత్తిప్రతిపాద్యత ఇత్యస్య శ్లోకద్వయస్య, పూర్వశ్లోకేన విశ్వాసాది విశిష్ట నిక్షేప ప్రతిపాదనమ్, ఉత్తర శ్లోకేన ఉపాయాన్తర త్యాగ పూర్వకోపాయ వరణ ప్రతిపాదనశ్చ క్రియత ఇతి వరణ సమర్పణాన్తిక మర్థద్వయం వాక్యద్వయవదనేన శ్లోకద్వయేన ప్రతీపాద్యత ఇత్యుపపన్నమ్. ౧౧౧.

పూర్వతాపి, (౨) “ఈశ్వరస్సర్వభూతానాం హృద్యేశేష్టన తిష్ఠతి | భామయన్ సర్వభూతాని యన్తాగ్రాధాని మాయయా | తమేవ

అన నరమ్ ఉపాయాన్తర పరిత్యాగ పూర్వకమాక శరణవరణవై విధిస్తే, శరణపదమ్ “శ్మ - హింసాయామ్” ఏడితి ధాతువిలే కర్తరి ల్యుటాయ, అనిష్టనివారకత్వే చ్చ్యుత్తనకర్తృత్వాయాత్, ప్రాప్తి క్కు ప్రతిబంధకమాన సర్వ పాపవిమోచనముమ్ ఉపాయఫలమూక్తయాయే ప్రతిపాదిస్తే, విలక్షణోపాయవై కే - దైత్యాయాత్ బుద్ధిపణ్ణపృట్ట ఫలసిద్ధియనుడైయ అఱుతిప్పట్టాలుడైన శోకినివృత్తియుమ్ ప్రతిపాదిక్కపట్టతెన్దిట్ట ఇన్ద్రోకజ్జిరణ్ణిలుమ్, పూర్వశ్లోకత్తాయే విశ్వాసాది విశిష్టమాన నిక్షేప ప్రతిపాదనముమ్, ఉత్తరశ్లోకత్తాయే ఉపాయాన్తర నివృత్తి పూర్వకమాన ఉపాయవిశేషవరణ ప్రతిపాదనముమ్ పీణ్ణపుడుకైయాయే, వరణ సమర్పణరూపమాన అర్థద్వయముమ్ ద్వయత్తిల్ వాక్యద్వయత్తిత్వేలే ఇన్ద్ర శ్లోకద్వయత్తాయే ప్రతిపాదిక్కప్పడుకీత తెన్నునిడము ముపపన్నమ్. ౧౧౧.

మనస్సే, “ఈశ్వరస్సర్వభూతానాం హృద్యేశేష్టన తిష్ఠతి | భామయన్ సర్వభూతాని యన్తాగ్రాధాని మాయయా | తమేవ

శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత! తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతిం స్థానం
ప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్" ఇతి భజనాజ్ఞ ప్రపదన దశాయామపి "సర్వ
భావేన" ఇతి భరణమర్పణ మభిధాయ, (అనంతరం శరణ వరణభ్యాంభి
ధాయ,) సకలాఽనిష్ఠ శాంతి సహిత శాశ్వత పురుషార్థ ప్రాప్తిశ్చ ప్రతి
పాద్యతే.

౧౨౨.

నను - ఆత్మనిక్షేపస్య గోప్యత్వ వరణ పూర్వకత్వక్రమాత్,
వాక్యద్వయేనైవం ప్రతిపాదితత్వాచ్చ, కథమత్ర తద్విపర్యాసేన విధా
నమితి; ఉచ్యతే:- (౧) "నిక్షేపాపరపర్యాయో న్యాసః పఞ్చాంగసంయు

శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత! తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతిం స్థానం
ప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్" ఎఱు - అర్జుననే! సర్వభూతజ్ఞభిన్నుడై యవుమీ
మృదేశ త్తిలే ఈశ్వరనాననా తన్ మాయాయాలే యన్త్రాయాధజ్ఞో
పోలే సర్వ భూతజ్ఞై యుమ్ భమిపిత్తుక్కుణ్ణు నిల్లానిల్లుమ్; భార
తనే! సర్వ భావత్తాలుమ్ అవనైయే శరణమాక అడై, అవనుడైయ
ప్రసాదత్తాలే పరైయన శాంతియైయుమ్, నిలైనిష్ఠ స్థానత్తైయుమ్
పెరిక్కడనై ఎఱు కోణ్ణు భక్తిక్కు అజ్ఞమాక ప్రపత్తియై విధిక్కిరి
వళవిలుమ్ "సర్వభావత్తాలుమ్" ఎఱు భరణమర్పణత్తై చ్చొల్లి, సకలా
ఽనిష్ఠ శాంతి సహితమాన శాశ్వతపద ప్రాప్తియుమ్ శొల్లపట్టతు.

ఆనాల్, నిక్షేపేమ్ గోప్యత్వ వరణపూర్వక మాయా
లుమ్, వాక్యద్వయత్తిల్ అప్పడి శొల్లపడుకై యాలుమ్, ఇవిడత్తిల్
మాతాడి పూర్వశ్లోకత్తాలే నిక్షేపత్తై విధిత్తు అనంతర శ్లోకత్తాలే వర
ణత్తై విధిత్తపడి ఎజ్జనైయన్నిల్;- "నిక్షేపాపరపర్యాయో న్యాసః
పఞ్చాంగసంయుతః" ఎఱు- నిక్షేపమెన్నిటమాన్దు ప్పేరై యుడైత్తాన
న్యాసమానతు విజ్ఞత్తోడే కూడియరుక్కు పెన్నిట నిక్షేప. ప్రాధాన్య

అతినిక్షేపస్య ప్రాధాన్యేన తద్విధాన పూర్వకం తదజ్ఞవరణవిధానం యుక్తమ్.

తథా జితస్తాయాం ప్రథమ శ్లోకేన స్వశేషత్వానుసంధాన రూపం న్యాసం ప్రతిపాద్య, ద్వితీయేన శరణవరణ మభిధీయతే.

శ్రీయామునాచారైర్విరచి, (౧) “నమో నమః” ఇత్యాది శ్లోకేన పురుషార్థస్య భగవదాయ తత్త్వప్రయుక్త భరన్యాసాభి ప్రాయే దైవ స్వశేషత్వాకాష్టారూపం పారతన్త్ర్యం ప్రతిపాద్య, (౨) “నధర్శ నిష్టోఽస్తి” ఇతి శ్లోకేన శరణ వరణ ముచ్యతే; (౩) “అహమద్యైవ మయా సమర్పితః” ఇతి సమర్పణవచనమ్ పూర్వాభిప్రేతప్రకా శన మిత్యవగతవ్యమ్. (౪) “నియతస్వమితి ప్రబుద్ధధీరథవా కిన్ను సమర్పయామితే” ఇతి నిత్యపారాధ్యాన సన్ధానస్యైవ సమర్పణత్వవచ

త్తాలే, అతై ముతల్ విధిత్తు అనన్తరమ్ తదజ్ఞమాన వరణతై విధిక్ర- ప్రాప్తమైష్టపడి.

అప్పడి జితనైయిల్ ప్రథమశ్లోకత్తాలే స్వశేషత్వానుసంధాన మాన న్యాసతై ప్రతిపాదిత్తు, ద్వితీయశ్లోకత్తాలే శరణవరణమ్ శొల్లి ధ్నతే.

అశ్వద్వారమ్, “నమోనమః” ఎన్నిటశ్లోకత్తాలే పురుషార్థమ్ భగవదాయ తత్త్వ మాయాబుద్ధాన భరన్యాసతై క్షణిక్తు స్వశేషత్వ కాష్టారూపమాన పారతన్త్ర్యతై ముట్పడ వరుళిచ్చెయ్తు, అనన్తరమ్, “నధర్శనిష్టోఽస్తి” ఎన్నిట శ్లోకత్తాలే శరణవరణతై యరుళిచ్చెయ్ తార్. “అహమద్యైవ మయా సమర్పితః” ఎన్టు - నానిప్పోతే ఎన్నాలే సమర్పిక్కుప్పట్టే నెన్నిటవిడతిల్ సమర్పణవచనముమ్ మున్పు తమ్ముడైయ అభిప్రాయతిలుళ్ళతై ప్రకాశిప్పిల్ల తేనైతియప్పడుమ్. “నియతస్వమితి ప్రబుద్ధధీరథవా కిన్ను సమర్పయామితే” ఎన్టు-అత్తా త్తీయజ్గలై నియతశేషజ్గలైన్టు అటిన్ద అటివై యుడైయ నా ఎత్తై సమర్పిప్పేన్దాయాలే, నిత్యపారాధ్యానసన్ధాన న్దానే సమర్పణ

నాత్. తస్మాత్ప్రధాన్యేన నిత్యేపాత్మకం న్యాసం ప్రథమ మభిధాయ, తదజ్ఞపశ్చకానా మత్వన్తానైరజ్ఞత్వేన వరణాజ్ఞస్వాదనైర విధానం కృత్వా, తదుపయోగీన్యజ్ఞాన్తరాణి విశ్వాసాద్భిని పరితో విధీయన్తే ఇత్యజ్ఞ పట్క-విశిష్టోఽయ ముపాయః ప్రతిపాదితః. ౧౧౩.

(౧) “షడజ్ఞం తముపాయం మే శృణు త్వం పద్మసంభవ” ఇత్యానుకూల్యాది పట్కస్య సమనాజ్ఞతోఽపదేశశ్చ, (౨) “నామయత్యపి వా దేవం ప్రహ్నిభావయతి ధ్రువమ్ | ప్రహ్నిభవతి నీచేహి వరో నై చ్యం మేఘ శొల్లిత్త్రాయీత్తు. ఆతైయాతే, ప్రధానమాన నిత్యేపరూప మాన న్యాసత్వై ప్రథమమ్ శొల్లి, అతినుదైయ అజ్ఞపశ్చక త్తిలే నరణ మూకిః అజ్ఞమత్యస్త మ నైరజ్ఞమాకై యాలే అన నైరమ్ విధిస్తు, అతు క్కు ఉపయు నైరజ్ఞాయ విశ్వాసాదికళాన అజ్ఞానైరజ్ఞై పురిసర త్తిలే శొల్లిత్త్రాయీత్తు, అజ్ఞపట్క-విశిష్టమాన ఉపాయమ్ ప్రతిపాదిక్కు పుట్టతాయీత్తు. ౧౧౪.

(౨) “ఏవమజ్ఞుపాజ్ఞైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తితమ్” ఇత్యాను కూల్యాది పట్కస్య సమనాజ్ఞతోఽపదేశశ్చ, (౩) “నామయత్యపి వా దేవం ప్రహ్నిభావయతి ధ్రువమ్ | ప్రహ్నిభవతి నీచేహి వరో నై చ్యం మేఘ శొల్లిత్త్రాయీత్తు. ఆతైయాతే, ప్రధానమాన నిత్యేపరూప మాన న్యాసత్వై ప్రథమమ్ శొల్లి, అతినుదైయ అజ్ఞపశ్చక త్తిలే నరణ మూకిః అజ్ఞమత్యస్త మ నైరజ్ఞమాకై యాలే అన నైరమ్ విధిస్తు, అతు క్కు ఉపయు నైరజ్ఞాయ విశ్వాసాదికళాన అజ్ఞానైరజ్ఞై పురిసర త్తిలే శొల్లిత్త్రాయీత్తు, అజ్ఞపట్క-విశిష్టమాన ఉపాయమ్ ప్రతిపాదిక్కు పుట్టతాయీత్తు. ౧౧౩.

“షడజ్ఞం తముపాయం మే శృణు త్వం పద్మసంభవ” ఎన్తు- పద్మసంభవనే! నీ షడజ్ఞమాన అన్త ఉపాయత్తై ఎన్బక్కులిలే కేశెన్తు కొండ్లు ఆనుకూల్యాది పట్కత్తైయు ముపాయాజ్ఞమాక చొల్లిత్తు, ఈశ్వర ఉపాయమెన్దిః ప్రతిప త్తిక్కు- అజ్ఞమాకై యాలే. ౧౧౪.

“ఏవమజ్ఞుపాజ్ఞైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తితమ్” ఎన్తు - ఇప్పడి అజ్ఞజ్ఞోడు ముపాజ్ఞజ్ఞోడుమ్ నమనమానతు ఉనక్కు- చొల్లిపుట్ట తెన్తుకొండ్లు ఆనుకూల్యా దిపట్క-త్తై నమనాజ్ఞమాక ఉపదేశి తత్తుమ్, “నామయత్యపి వా దేవం ప్రహ్నిభావయతి ధ్రువమ్ | ప్రహ్నిభవతి నీచే

విలోకయన్ । అతో హా నమ ఉద్విష్టం య త్తన్నామయతి స్వయమ్”
ఇతి శరణ్య వశీకారో హేతుభూత స్వనతిరూప నమస్కారస్యోపాయత్వా
భిప్రాయేణ. ౧౧౫.

ఏవమబ్ధ పట్కనమ్పన్న ముపాయం శ్లోకద్వయేన విభాయ,
(౧) “ఇదం తే నాఽతపస్కాయ” ఇత్యాదినాఽత్రాఽధికారి శోధ
నం క్రియతే. ౧౧౬.

(౨) “య ఇదం పరమం గుహ్యం మద్యక్షేప్తవ్యభిధాన్యతి । భక్తిం
మయి పరాం కృత్వా మామేనైవ్యత్య సంశయః” ఇతి పరమ
హి పరోనైచ్యం విలోకయన్ । అతో హా నమ ఉద్విష్టం య త్తన్నామ
యతి స్వయమ్” ఎన్దు - దేవనై నియమియానిన్దుకొన్లు ఉఱుతియాకే
త్తాప్రప్ణానిన్దుమ్, పరనానవ్ తాత్త్వేనైవ్యక్కల్ తాత్త్వీయే
కాన్దానిన్దుకొన్లు తానుమ్ తాత్త్వీయే యుడై యనాకానిన్దుమ్,
అక్తే.యాలే అవనై నియమియానిన్దుమెన్దు నమస్సు శ్లోప్రదుకిఱ
తాకవుమామ్ ఎన్దైయాలే, శరణ్యనై వశీకిరైక్కిడియాన తన్నుడై
యతాత్త్వీయాకిఱ నమస్కారతై ఉపాయమాక నినై తపః. ౧౧౭.

ఇప్పడి అబ్ధపట్కబ్ధభోదు కూడిన ఉపాయతై శ్లోకద్వయత్తాలే
శొల్లి, “ఇదం తే నాఽతపస్కాయ” ఎన్దు - ఇన్ద ఉపాయవచనమ్
తపః పరరల్లాతార్కు చొల్లలాకాతెన్దిఱ వచనత్తాలే అధికారిశోధ
నమ్ పట్టప్రదుకిఱతు. ౧౧౮.

“య ఇదం పరమం గుహ్యం మద్యక్షేప్తవ్యభిధాన్యతి । భక్తిం
మయి పరాం కృత్వా మామేనైవ్యత్య సం శయః” ఎన్దు-యావనావ
నిన్ద పరమమాన గుహ్యతై ఎనక్కు నల్లవర్కిభోపక్కలిలే ఉపదేశిక్కి
తానో, అవ్ ఎన్బక్కలిలే పరైయాన భక్తియై పుట్టి ఎన్దైయే
ప్రసాదిక్కుమతిలే సంశయమిన్దై యెన్దైయాలే, ఎనక్కు నల్లవర్కిభుక్కు

భక్త్యాదేరేతదుపాయఫలత్వం ప్రతిపాద్యతే. ఏతేన అస్మాదధికారిణి పరభక్త్యాదేః ప్రాప్త్యాన్తర్భావసూచితః. (౧) “పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్త్యైక స్వభావం మాం కురుష్వ” ఇతి భాష్యకారేణాఽపి ఫలత్వేన ప్రార్థితః. ౧౧౨.

(౨) “నచ తస్మాన్తనుష్యేషు కశ్చిన్నే ప్రియకృత్తమః | భవితా నచ మే తస్మాదన్యః ప్రియతరో భువి” ఇతి ఏతద్భావాయ నిష్ఠాదన్యః భగవత్ప్రసాద విషయభూతః కశ్చిన్నభూతో నభవిష్యతీతి తస్య చరమోపాయస్య ప్రశంసా క్రియతే. ౧౧౩.

అనన్తరమ్ (౩) “అధ్యేష్యతేచ య ఇమం ధర్మ్యంసంవాద ఉపదేశితౌ ఇతి ఫలమాయ్కొణ్ణు పరభక్త్యాదికభుక్త్యామెస్తు ప్రతిపాదిక పృషకితః; ఇత్తాలే, ఇవ్వధికారిక్కు పరభక్త్యాదిక ప్రాప్త్యాన్తర్గతమెస్తు సూచితమాయిత్రీలు. అత్రేయాతే “పరభక్తి పరజ్ఞానపరమభక్త్యైక స్వభావం మాం కురుష్వ” ఎస్తు - పరభక్తి పరజ్ఞానపరమభక్తికరై ఒనుపడిప్పట్ట స్వభావకమాక ఉడై యేనామ్బడి ఎన్నై ప్పణ్ణవేణుమెస్తుకొణ్ణు భాష్యకారయమ్ ఫలమాక ప్రార్థితరు లిత్రీలు. ౧౧౪.

“నచతస్మాన్తనుష్యేషు కశ్చిన్నే ప్రియకృత్తమః | భవితా నచమే తస్మాదన్యః ప్రియతరో భువి” ఎస్తు - అవనైక్కాట్టిల్ మనుష్యర్కలి లొరువ్ ఎనక్కు ప్రియమ్ శెయ్యమవన్ మున్బుఇల్లై, మేలుమొరు వ్ ఎనక్కు ప్రియమ్ శెయ్యమవ నుడ్డాకానెన్దెయాలే, ఇన్దఉపాయ నిష్ఠనైక్కాట్టిల్ వేణు భగవత్ప్రసాదత్తుక్కు విషయభూతనా యరు ప్పానొరువ్ మున్బుమిల్లై, ఇనియు ముడ్డాకప్పీకితిల్లై యెస్తుకొణ్ణు చరమోపాయ త్రినుడై య ప్రశంసై ప్పణ్ణప్పట్టతాయిత్రీలు. ౧౧౫.

అనన్తరమ్ “అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మ్యం సంవాదమావ

మానయోః" ఇత్యారభ్య ప్రబంధ ప్రశంసా క్రియతే.

౧౧౯.

తత్పాల్, (౧) "మన్తనా భవ" ఇత్యాదిశ్లోకద్వయేన చరమ శ్లోకేననా సర్వోపాయ విలక్షణ భగవదేకోపాయత్వ వ్యవసాయ ఏవ భగవతా స్వేనైవ సాదరం విధీయత ఇత్యసైన్య శరణ్యాభిమతతత్వ ప్రస్తుతిప త్తేః, అయమేకోపాయ విశేషస్సర్వాధికారిణాం స్వస్వాధి లపిత పురస్కారసిద్ధిర్థం స్వాజ్ఞేవనార్థశ్చ సమాశ్రయణీయ ఇతి నిర వద్యమ్.

సామ్యజామాతృమునినా గురుస్నేహ దశాన్వయాత్.

చరమశ్లోక సారార్థతత్వదీపః ప్రదర్శితః ||

యోః" ఎన్దు - నామిరువమ్ నిన్దు వాదైశ్శొన్న ధర్మయుక్తమూన ఇన్ద ప్పాశురతై యావనారువ నద్యయనమ్ పణ్ణమెన్దు తుడగ్గి మేలుగ్గ గ్గొన్దాదే ఇన్ద శ్రీగీతా ప్రసిద్ధికోడ్డాడప్పట్టతు.

౧౧౯.

.. ఆకైయాలే "మన్తనాభవ" ఎన్దు తుడగ్గి శొల్లుకొణ ఇరణ్ణ శ్లోక. త్తాలూలల్, చరమ శ్లోక త్తాలూలల్, సర్వోపాయద్దళిలుమ్ విలక్షణ మాన భగవదేకోపాయత్వవ్యవసాయమే భగవాన్సన్నాతే సాదర మాక విధిక్కుప్పట్టతాకైయాల్, ఇన్ద ఉపాయత్తుక్కే శరణ్యాభిమత త్వము సంప్రతిపన్న మాకైయాలే, ఇన్ద ఉపాయవిశేషమే సర్వాధి కారికుక్కుమ్ తన్దాముక్కు అభిమతమాన పురస్కాప్ సిద్ధిక్కే కాకవుమ్ తద్దళుక్కు ఉజ్జవిక్కే కాకవుమ్ సమాశ్రయిక్కుప్పట్ట మన్దయాలే ఇవ్వర్థమ్ నిరవద్యమెన్దు తాయ్సిర్థ్తు.

"సామ్యజామాతృమునినా గురుస్నేహ దశాన్వయితా చరమ శ్లోకసారార్థతత్వదీపః ప్రదర్శితః" ఎన్దు- సామ్యజామాతృమునియాలే గురుస్నేహదశాన్వయమడియాక చరమశ్లోక సారార్థత్వదీపతత్వ దీపమ్ కాటప్పట్టరాయ్తు.

అరణ్యక గుహా స్తస్థ మద్యశ్యం గురుగోపనాత్ । సమ్యక్
 రహస్యార్థం తత్వదీపాన్వితః పుమాన్ ॥
 సుందరజామాతృముని వస్తే పూర్వైస్సరక్షితం గురు
 య తత్వదీప కరణాదకరోత్సుఫళం రహస్యార్థమ్ ॥
 ఇతి చరమశ్లోక వివరణం నామ తృతీయం ప్రకరణమ్

ఇతి శ్రీవాదికేశరి సామ్యజామాతృమునివిరచితః
 రహస్యత్రయార్థ వివరణరూపః
 త త్వ దీ పః
 సమాప్తి మగమత్ .

సుందరజామాతృమునయేనమః.

“ అరణ్యక గుహా స్తస్థ మద్యశ్యం గురుగోపనాత్ । సమ్యక్
 రహస్యార్థం తత్వదీపాన్వితః పుమాన్ ” ఎన్టు-వేదా స్తద్గ్రంథాకీట గు
 యిలే యిరుప్పతాయ్ ఆచార్యకళి రక్షిక్లేయాలే కాణవరితా
 రహస్యమానవర్థతై తత్వదీప త్తిలన్వయి త్త పురుషనానవన్, కాటిత
 గుహైయిలేవైత్తు కన త్తకావలాలే కాణవోణ్ణాతమత్తైస్సరిత్తై వై
 శ్శత్తు-దైయవన్ కాణమూపోలే కాణానిత్తిమ్.

చరమశ్లోక వివరణమాన మున్దామ్ ప్రకరణమ్ మున్ శ్రీత్.

వాదికేశరి శ్లోకీయమగవాళ చీయర్ ఆరుచ్చియర్
 రహస్యత్రయార్థ వివరణ రూపమాన
 తత్వదీప ప్రకాశమానతు
 ముదిన్దు చెన్ ద్రతు.

ఇతి అర్చితయమాన శ్లోకీయర్ త్తియర్

**DONATED TO
TTD CENTRAL LIBRARY**

